Agta, Dupaninan

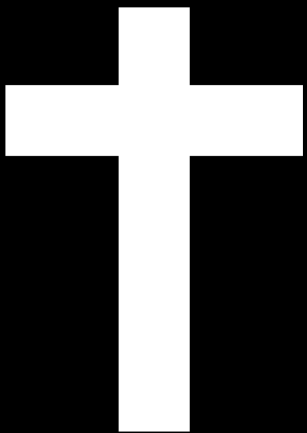

Agta, Dupaninan: Agta, Dupaninan (New Testament)

Agta, Dupaninan

Agta, Dupaninan: Agta, Dupaninan (New Testament)

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Agta, Dupaninan)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 May 2025 from source files dated 1 May 2025
6a8fb5a9-0632-5c94-80a2-f4736ccf3652

Contents

Mateo 1
Markos 65
Lukas 105
Juan 174
Pinaggimet 222
Taga Roma 283
1 Korinto 313
2 Korinto 342
Galasiya 360
Epeso 371
Pilipos 382
Kolosas 389
I Tesalonika 396
2 Tesalonika 402
1 Timoteo 405
2 Timoteo 413
Tito 419
Philimon 423
Hebrews 425
Santiyago 446
1 Peter 454
2 Peter 462
1 Juan 467
2 Juan 474
3 Juan 475
Judas 476
Pinagpaenta 478

I Mappiya a Baheta a Nesurat ni Mateo

I Lista na Minappo ni Jesu-Cristu

1 Ide dan i lista na minappo ni Jesu-Cristu, a naggipu ha kaputotan na a
ni Hari Dabid, a naggipu paman ha kaputotan na a ni Abraham.
2 Idagende i kaputotan a naggipu ha ni Abraham hanggan ha ni Hari
Dabid. Atoy ni Abraham a hama ni Isak. Sa ni Isak i hama ni Jakob. Sa ni
Jakob i hama ni Juda ken wawaddi na.
3 Ni Juda i hama di Pares ken Sara. (Ni Tamar i hena di.) Sa ni Pares i
hama ni Esrom, a hama ni Aram.
4 Sa ni Aram i hama ni Aminadab, a hama ni Naason, a hama ni Salmon.
5 Sa ni Salmon i hama ni Boas (ni Rahab i hena na). Ni Boas i hama ni
Obed (ni Rut i hena na). Ket ni Obed i hama ni Jesse,
6 a hama ni Dabid a nagbalin a hari.
Niyaen, Ni Dabid i hama ni Solomon. (I hena ni Solomon i kabanga ni
Urias idi.)
7-11 Ni Solomon i hama ni Roboam. Ket inumunod ni Abiyas a hama
ni Asa a hama ni Josapat a hama ni Joram a hama ni Osiyas a hama ni
Joatam a hama ni Akas a hama ni Esekiyas a hama ni Manases a hama ni
Amon a hama ni Josiyas. Ni Josiyas i hama ni Jekoniyas ken wawaddi na a
neenak idi tiyempo a naabak i Judyo a hidi, a nadakap ken nebalud hidi,
a neyangay hidi ha bayan a Babiloniya.
12-16 Niyaen, idagende i kaputotan idi kobosan na pinakeyangay na Judyo
a hidi ha bayan a Babiloniya, hanggan ha pinakeenak ni Jesus. Atoy
di Jekoniyas, Salatiyel, Sorobabel, Abiyud, Eliyakim, Asor, Sadok, Akim,
Eliyud, Eleyasar, Matan, Jakob, ken Jose a kabanga ni Maria, a hena ni
Jesus, a managenan ha Cristu, a pinaangay na Dios penu isalakan na kitam.
17 Isu, atoy i esapulo ket uppat a kaputotan, naggipu ha ni Abraham
hanggan ha ni Dabid. Ket atoy pala i esapulo ket uppat a kaputotan, a
naggipu ha ni Dabid hanggan ha pinakeyangay na Judyo a hidi ha bayan
a Babiloniya. Ket atoy manon i esapulo ket uppat a kaputotan, naggipu
ha pinakeyangay na Judjudyo ha Babiloniya hanggan ha pinakeenak ni
Cristu.

I Pinakeenak ni Jesu-Cristu

18 Niyaen, kona ihe i pinakeenak ni Jesu-Cristu. Nesakad dan ni Maria a
hena na a makikabanga ha ni Jose. Ngem idi awan pala hidi nagkabanga,
nakatandiyan ni Maria a naginaw dan i baggi na gipu ha kaddat na
Espiritu na Dios.
19 Ket gipu ta mappiya i kinatolay ni Jose, madiyan na a pasanikiyan
ni Maria. Isu, awan na pinaliwat, ngem kayat na la a isina a sililimed, a
awan mina ha makatandi.
20 Ket idi nanakaman na pala ide, nagpaenta ha nikuna i esa a anghel na
Dios ha tagenap na. Kinagi na anghel, “Jose a apo ni Dabid, awan ka mina
maburibur a mangiboda ha ni Maria. Ta awan ha nagpainaw ha nikuna,
nu awan i Espiritu na Dios.
21 Ket nokkan, mageenak ni Maria ha esa a lallaki. Ket panagenan mo
hikuna ha ‘Jesus’, ta hikuna i mangisalakan ha sakop na a totolay ha
liwaliwat di,” kon na anghel.

22 Niyaen, nagimet ito ngamin ha ni Maria, penu matungpal i kinagi na
Dios gipu ha ni Isayas, a esa a minahagpugto.
23 Kinagi na, “Maginaw i esa a madiket, maski awan hikuna pabikanan
ha lallaki. Ket mageenak hikuna ha esa a lallaki a mapanagenan ha
‘Emanuel.’ ” (Kayat na a kagiyan, “Atoy ha nikitam i Apo Dios.”)
24 Idi inumikat ni Jose, tinungpal na i inpeta na anghel, a neboda na ni
Maria.
25 Ngem awan hidi nagduhog hanggan neenak dan i annak na. Ket
pinanagenan ni Jose i annak aye ha “Jesus.”

2

I Bisita a hidi a Taga-Daya

1 Niyaen, neenak ni Jesus ha ili a Betlehem, ha probinsiya a Judeya, idi
tiyempo ni Hari Herodes. Ket idi tiyempo hito, idi awan naalay kobosan
na pinakeenak na, ket atoy i kappal a malaing a lallaki a taga-daya, a
inumangay ha Jerusalem.
2 Idi kaddemat di ha Jerusalem, sinalodsod di, “Hadya i henan na neenak
a hari na Judjudyo? Ta naenta mi dan i pusiyan na a nagpaenta ha daya.
Ket gipu ha ide a tiplad, nakatandiyan mi a neenak dan hikuna. Ket
inumangay kami a magdeyaw ha nikuna.”
3 Idi nabaheta ni Hari Herodes i kinagi di, nanteng hikuna unay. Ta
kagin na a masulitan hikuna a maghari. Ket kona bila hito ha ngamin a
agagum na ha Jerusalem, a nagburibur hidi nu anya i magimet.
4 Isu, pinaayagan na i ngamin a matangkay a papadi ken mamaestro na
Linteg. Ket sinalodsod na nu hadya kan i pakaenakan na Cristu a inkari
na Dios a paangayan na.
5 Ket inpeta di ha nikuna, “Ha ili a Betlehem, ha Judeya. Ta atoy i nesurat
na minahagpugto, nikuna a naalay dan,
6 ‘Ha Betlehem, ha probinsiya a Judeya, ito i madeyawan a lugar ha ngamin
a Judeya. Ta Betlehem i pakaenakan nokkan na esa a magturay ken
magdapon ha sakop ko a Israel,’ kon na Dios.”
7 Idi nateman na ito ni Herodes, inayagan na idagenday a sangaili a taga-
daya, ket inuhon na hidi a nalimed. Sinalodsod na nu hanggan a
nagpaenta ha nidi iday a pusiyan a pagtiplad.
8 Idi nakatandiyan ni Herodes, pinaangay na hidi ha Betlehem. Ket inbon
na ha nidi, “Hen kam a mageriyok ha annak heya. Ket nokkan,
nu naeriyokan moy, sumoli kam ihe, ket ipeta moy ha nikan, penu
makaangayak bila a magdeyaw ha nikuna.”
9-10 Niyaen, pakateman di ha bon aye na hari, ket linumapos idagenday a
taga-daya. Ket idi linumakad hidi ha dilan, naenta di manon iday a pusiyan
a nagpaenta ha nidi ha daya. Ket natalak hidi unay, gipu ha pusiyan aye.
Ket ingiya na hidi na pusiyan, hanggan ginumimak hikuna ha batug na
henan na annak.
11 Kaddemat di, ket sinumadap hidi ha bilay, ket naenta di i annak ken
ni Maria a hena na. Ket nagparentumeng hidi a nagdeyaw ha nikuna.
Kobosan na, inlapos di idagende a sagsagut di, a balitok, ken pangpasahob
a insenso, ken pangpuhet a mirra. Ket inyatad di idagende ha nikuna.
12 Kobosan na ito, pinagtagenap na hidi na Dios, a iniwadan na hidi a
awan mina hidi magsoli ha ni Herodes. Isu, naglakad hidi ha sabali a
dilan, a nagsoli ha bayan di.

Umangay Di Maria ha Egipto

13 Idi naglakad i malaing a hidi a taga-daya, nagtagenap manon ni Jose.
Ket nagpaenta i esa a anghel na Dios ha tagenap na. Kinagi na, “Umikat ka
dan, ket itugan mo a dagus ide a annak ken hena na ha Egipto. Maghen
kam mina ha Egipto hanggan ipeta ko a makasoli kam. Ta paeriyok ni
Herodes i annak aye, penu papapatay na.”
14 Isu, inumikat ni Jose, ket ha iday a kallap, intugan na hidi a patena, a
inumangay hidi ha Egipto.
15 Naghen hidi ha Egipto hanggan natay ni Hari Herodes.
Nagimet i ngamin a dagento, penu matungpal i kinagi na Apo Dios gipu
ha ni Hoseya a esa a minahagpugto. Nesurat na ha Libro na Dios, a
“Ayagan ko i Anak ko, a lumapos ha Egipto,” kon na Dios.

Papatayan ni Herodes i Anak a hidi a Lallaki

16 Idi nakatandiyan ni Herodes a linoko na hikuna na malaing a hidi
a lallaki, nagingal hikuna unay. Ket pinaangay na i sundalu na a hidi, a
patayan di i ngamin a annak a lallaki ha ili a Betlehem, ken ha ngamin a
lugar ha palebut na. Isu a pinatay di i ngamin a bigu a neenak, hanggan
duwa a tawen i idad di. Ta duwa a tawen i nakalipas dan, nangrugi idi
pinakaenta na malaing a hidi a lallaki ha iday a pusiyan.
17 Ket gipu ta kona hito, natongpal i kinagi na minahagpugto a ni
Jeremiyas,
18 “Makpal i magngongoy-ngoy ha ili a Rama. Magsangisanget i apapo ni
Rakel, gipu ta natay dan i annak di. Awan hidi maliwliwa, ta awan
dan i annak a hidi.”

Pagsoli di Maria a Naggipu ha Egipto

19 Kobosan na pinakatay ni Herodes, nagpaenta manon i esa a anghel
na Dios ha ni Jose, ha Egipto, ha tagenap na.
20 Kinagi na anghel, “Umikat ka dan, a sumoli kam a pattama ha bayan
moy a Israel. Ta minatay dan i hari a nagpanggep a mangpapatay ha ide
a annak.”
21 Isu, inumikat ni Jose, ket inalap na i patena, a nagsoli hidi ha Israel.
22 Ngem nanteng ni Jose idi nabaheta na a ni Arkelao i maghari ha
Judeya, ta hikuna i kasulet na hama na a Herod. Ket gipu ha tagenap na,
naiwadan manon ni Jose, a intugan na i patena ha probinsiya a Galileya.
23 Ket naghen hidi hito, ha ili a Nasaret. Ket gipu ta kona hito, natongpal
i kinagi na minahagpugto a hidi, a “Mepeta nokkan a taga-Nasaret i
paangayan na Dios a maghari.”

3

I Pagitoldu ni Juan a Mahagbinyag

1 Idi kobosan na makpal a tawen, inumangay ni Juan a Mahagbinyag ha
amugod, ha probinsiya a Judeya, ket nagitoldu hikuna ha totolay.
2 Kinagi na, “Sumina kam ha liwaliwat moy, ta dandani dan a dumemat
i paghariyan na Dios.”
3 Ni Juan i pinagkagiyan ni Propeta Isayas, idi inpugto na, a
“Atoy ha amugod i mahagayag. Ket iyayag na, a ‘Dandani a dumemat i
Hapo tam. Matalak kamon ha pagdemat na! Papiyaan moy dan i
paglakadan na!’ kon na.” Ket kona he i pinagayag ni Juan.
4 Niyaen, napobre unay ni Juan. I tennon na i nagimet ha buk na hayup
a kameliyo. Ket gaddang na hayup i sinturon na. Ket kanan na i haksa a
hidi ken habu na pitukan.

5 Ha iday a tiyempo, makpal i inumangay ha henan na, penu magteman
ha pagitoldu na. Makpal hidi a naggipu ha Jerusalem, ken ngamin a
probinsiya a Judeya, ken ngamin a lugar ha palebut na Karayan Jordan.
6 Nagoni hidi a kelliwat hidi, ket nagbabawi hidi ha liwaliwat di heya.
Ket bininyagan na hidi ni Juan ha Karayan Jordan.
7 Ngem atoy bila i makpal a Pariseyo ken Saduseyo a inumangay a
magpabinyag mina ha nikuna. Ket kinagi na ha nidi, “Kona kam ha ulag,
ta madukas i nakam moy! Apay kam umangay ihe? Siguro kagin moy a
makalisi kam ha parusa na Dios.
8 Ngem ipeta ko ha nikam a masapul moy a ipaenta a nagbabawi kamon
gipu ha mappiya a gimet moy ken magbabawi kamon a tahod.
9 Ket awan moy ipeta ha baggi moy, a ‘Maski, ta hama mi ni Abraham.’
Ta ipeta ko ha nikam a maski ha dagende a pogedu, kabaelan na Dios a
pagbalinan na hidi ha annak ni Abraham. Tahod!
10 Ket niyaen, nakaman moy mina ide, a kona ha wasay i parusa na
Dios. Ket kona ha nehektat dan i wasay aye na Dios, penu katolan na i
kakayo hanggan ha ramot di. Ket mekalan kam ha dagenday a kakayo
a awan magbunga ha mappiya. Ket katolan na nokkan, a itogbak na ha
gangatan.”
11 Ket intulos ni Juan, a kinagi na ha nagteman a hidi, “Dinom la
i pangbinyag ko ha nikam. Ket pagtiplad ito a nadalusan kamon ha
liwaliwat moy. Ngem atoy pala i esa a dandani a dumemat. Ket nu
mekalanak ha nikuna, awanak ha balle, ta mannakabalin unay hikuna.
Halimbawa: Nu atoy mina i esa a tagabu a magegkam mina ha sapatos
na, awanak mehusto gipu ha liwaliwat ko. Hikuna man i magbinyag ha
nikam nokkan ha Espiritu na Dios ken gangatan.
12 Nu dumemat hikuna nokkan, pasinaan na i ngamin a totolay. Ket kona
ha esa a mannalon a magtap. Ta alapan na i ngamin a tolay, ket kona ha
magbigao hikuna a mangitap ha totolay. Ta itap na nokkan i mappiya ken
madukas. I mappiya a totolay i kona ha baggat, ngem kona ha lupas i
madukas a hidi. Ket alapan na nokkan idagende a mappiya a baggat, ket
daponan na hidi ha paghenan na. Ngem awan ha balle idagenday a lupas.
Ket itutod na hidi ha gangatan a awan maaddap.” Ide dan i pagitoldu ni
Juan.

I Pinnakabinyag ni Jesus

13 Idi nakangbinyag ni Juan ha Karayan Jordan, inumangay ni Jesus a
naggipu ha Galileya, penu magpabinyag ha ni Juan.
14 Ngem pinadas ni Juan a sawayan. Kinagi na ha ni Jesus, “Masanikiyak
ha nikaw a magbinyag. Hikan mina i magpabinyag ha nikaw!”
15 Ngem kinagi ni Jesus, “Pabiyanan mo iday ha yenan. Ta mappiya
malla nu matungpal ta i nalinteg a pagayatan na Dios.” Idi kinagi na ito
ni Jesus, nagoni ni Juan, a bininyagan na ni Jesus.
16 Idi kobosan na pinnakabinyag ni Jesus, ket inumawas hikuna ha
dinom, naglukat i langit ha nikuna. Ket naenta na i Espiritu na Dios a
inumogsad a kona ha esa a kalapati. Ket nagdissu hikuna ha ni Jesus.
17 Ket niyaen, atoy i timek a nagkagi ha langit. Kinagi na, “Ide i ayayatan
ko a Annak. Matalakak unay ha nikuna.”

4

I Pinnakasulisog ni Jesus

1 Idi nobos i pinagbinyag ni Jesus, inturong na hikuna na Espiritu na
Dios ha amamugod, penu sulisogan ni Satanas ha ngamin a kaya na.

2 Pulos, awan nagkan ni Jesus ha uppat a pulo a pamalak. Ket nobos ide
a tiyempo, nagiyalap unay hikuna.
3 Binumikan ni Satanas ha ni Jesus, ket kinagi na, “Nu hikaw i Annak na
Dios, bonan mo idagende a pogedu a magbalin mina a kanan.”
4 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Nesurat ha Libro na Dios, a ‘Bakkan la a
kanan i ikabiyag na tolay, nu awan i pagitoldu na Dios i ikabiyag na tolay
a tahod,’ kon na Dios.”
5 Niyaen, inyangay ni Satanas ni Jesus ha Jerusalem, ha bubungan na
Templo.
6 Ket kinagi na ha ni Jesus, “Nu tahod a hikaw i Annak na Dios,
lumakbong ka dan. Ta nesurat ha Libro na Dios, a ‘Bonan na Dios i anghel
a hidi a daponan di ka. Ket egkaman na ka na anghel a hidi, penu awan
ka mesapdul, maski ha gihagihay mo.’ ”
7 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Nesurat bila ha Libro na Dios, a ‘Awan mo
pilitan i Happo moy a Dios.’ ”
8 Niyaen, atoy manon i nangiyangayan ni Satanas ha ni Jesus, ket ha
ontok na parabin. Ket inpaenta na ha nikuna i ngamin a kahariyan ha
ngamin a lugar, ken ngamin a kinainamakan di.
9 Ket kinagi ni Satanas, “Iyatad ko ha nikaw i ngamin a dagende. Basta
magparentumeng ka, a magdeyaw ka ha nikan.”
10 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Umadiyo ka dan, Satanas. Ta nesurat
ha Libro na Dios, a ‘Deyawan mo i Happo mo a Dios, ket hikuna la i
pagserbeyan mo.’ ”
11 Ket sininaan hikuna ni Satanas. Sa, dinumemat i anghel a hidi, a
dinaggapan di ni Jesus.

Irugi ni Jesus i Tarabaho na ha Probinsiya a Galileya

12 Idi nabaheta ni Jesus a nebalud ni Juan, nagsoli hikuna ha Galileya.
13 Ngem awan hikuna naghen ha Nasaret. Imbes na, inumangay hikuna
ha Kapernaum, a esa a ili ha nibik na Diget na Galileya, ha pagbaitan na
lugar a Sabulon ken Neptali.
14 Nagimet ito penu matungpal i kinagi ni Propeta Isayas a minahag-
pugto,
15-16 “Atoy esa a kona ha silaw ha Galileya, ha lugar a Sabulon ken Neptali,
ha paghenan na totolay a nadihaman ha nakam di. Ito i paghenan
na bakkan a hidi a Judyo, ha dibelew na Jordan, ha nibik na diget.
Ket maski nu kona ha natay dan hidi, gipu ha madiham a nakam
di, magbiyag pala hidi. Ta kona ha magpaenta nokkan i esa a
mannakabalin a silaw, a magdisyag ken magitoldu ha nidi, penu
makatandiyan di i Dios.”
17 Ket natongpal ito a inpugto ni Isayas. Ta nangrugi ni Jesus a magitoldu
ha iday a tiyempo. Ket kinagi na, “Magbabawi kamon ken sumina kam ha
liwaliwat moy, ta dandani dan a dumemat i Paghariyan na Dios.”

Ayagan ni Jesus i Uppat a Tolduwan na

18 Idi naglakad ni Jesus ha baybay na Galileya, naenta na i duwa a lallaki
a mangisawat ha sigay di. Patakka hidi a ni Simon ken ni Andres. (I sangay
ni Simon, ni Pedro.) Mahagpadut hidi.
19 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Umuseg kam ha nikan a magbalin
a tolduwan ko. Ket awan kam mahagalap ha padut, nu awan a
mahagpapisan kam ha totolay, penu masakop ko hidi ha Paghariyan na
Dios.”
20 Ket dagus a inwarak di i sigay di, ket inumuseg hidi ha ni Jesus.

21 Tinumulos di Jesus a maglakad, ket naenta na i sabali a patakka, a di
Santiyago ken Juan. Nagagum hidi ha ni Sebedeyo a hama di, a naglugan
ha abang, ken nagtaremaan ha sigay di.
Niyaen, inayagan na hidi ni Jesus.
22 Ket dagus a linakadan di i hama ken abang di, a inumuseg bila hidi
ha ni Jesus.

Magpahusay ni Jesus ha Totolay

23 Niyaen, inumangay ni Jesus ha ngamin a paset na Galileya, a nagitoldu
ha kapikapilya na Judyo a hidi. Ket nagpakatandi hikuna ha Mappiya
a Baheta megipu ha Paghariyan na Dios. Ket pinahusay na i totolay ha
ngamin a sakisaket di.
24 Ket gipu ta kona hito, newaras ha ngamin a probinsiya a Siriya i baheta
megipu ha ni Jesus. Ket inyangay na totolay i ngamin a nagsaket: a kona ha
nahayop na dimonyo, ken nagkiskissiw, ken napilay a hidi. Ket pinahusay
na hidi ngamin.
25 Isu, tinattagubetan hikuna na kakpalan a tolay a naggipu ha Galileya,
ken Dekapolis, Jerusalem, Judeya, ken luglugar ha dibelew na Jordan.

5

I Kinagi ni Jesus megipu ha Mahusay a Tolay

1 Idi naenta ni Jesus i makpal a dumadulog, tinumagdak hikuna ha pukal.
Nagetnod hikuna, ket binumikan ha nikuna i tolduwan na a hidi.
2 Ket tinolduwan na hidi. Kinagi na,
3 Mahusay i mapadibbi a hidi a makatandi a awan hidi ha kinappiya
ha saguppang na Dios nu awan iday a nagipu ha Dios. Ta hidi man i
masakopan na ha paghariyan na.
4 Mahusay i maski nu heya a magsanget gipu ha liwaliwat na, ken mayat
a magbabawi. Ta paragsakan hikuna na Dios nokkan.
5 Mahusay i napadibbi a hidi, ta atdinan na hidi na Dios nokkan ha
ngamin a inkari na.
6 Mahusay i maski nu heya a pumilit a magtungpal ha pagayatan na
Dios. Ta aguman na hikuna na Dios.
7 Mahusay i magkagbi a hidi ha kakalan di a tolay, ta makagbiyan bila
hidi na Dios nokkan.
8 Mahusay i magnakanakam a hidi ha pagayatan na Dios, ta maenta di
nokkan i Dios.
9 Mahusay i makipagtalna a hidi. Ta melasin a hidi i tahod a annak na
Dios.
10 Mahusay i malokowan a hidi gipu ha pinangtongpal di ha pagayatan
na Dios, ta masakop na hidi na Dios ha paghariyan na.
11 “Mahusay kam nu ulewan na kam na totolay, ken nu lolokwan di kam,
onu pasanikiyan di kam, onu ipeta di a madukas kam, ta umuseg kam ha
nikan.
12 Magragsak kam mina nu kona he i magimet ha nikam. Ta dakkal
i gungguna moy nokkan ha langit. Ta kona bila hito i pinagloko di ha
minahagpugto a hidi, idi nikuna a naalay dan. Ket magragsak kam bas a
magattam ha rigrigat moy.”

I Pangaregan Megipu ha Asin ken Silaw

13 Intulos ni Jesus i pagitoldu na ha tolduwan na a hidi, a kinagi na,
“Mappiya i asin, ta mappiya i ennam na. Ket niyaen, hikam man i kona ha
asin. Ta magitoldu kam ha mappiya a ugali ha madukas a totolay. Ngem

nu lompas dan i ennam na asin, awan a mabalin a pasoliyan i ennam
na manon. Ket awan dod ha serserbe na, nu awan la a mebanghat a
paglakadan na totolay."
14 Ket kinagi pala ni Jesus, "Hikam i kona bila ha silaw a magdisyag ha
ngamin a lutak. Ket kona ha ili a maghen ha kurot na amugod. Ta awan
ito a metago.
15 Awan ha tolay a mangpagangat ha pagsilawan na, sana kallaban ha
salup. Ta meyontok mina i pagsilawan na, penu madisyagan i ngamin a
maghen ha bilay na.
16 Niyaen, kona bila hito ha pinaguseg moy ha Dios. Masapul a awan
metago i mappiya a gimetan moy penu makatandiyan mina na totolay i
ugali moy. Ket gipu ha ide, deyawan di mina i Hama moy ha langit."

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Linteg ni Moyses

17 "Awan moy mina kagin a inumangayak penu mangadya ha Linteg
ni Moyses ken pagitoldu na minahagpugto a hidi. Ta awanak inumangay
penu mangadya ha dento, nu awan penu mepakatandi ko ken tungpalan
ko ito.
18 Tahod a tahod ide a ipeta ko ha nikam: pulos a awan maadya i maski
esa a linteg ha Libro na Dios, hanggan matungpal hidi ngamin.
19 Ket ide i gipu na a maski nu heya a magpabiyan ha maski esa a
linteg na Dios, ken mangitoldu ha sabasabali a pabiyanan di bila, mebilang
hikuna nokkan a kadibbiyan ha Paghariyan na Dios. Ngem ha magtungpal
ha Linteg na Dios ken mangitoldu ha sabasabali penu magtungpal bila hidi,
mebilang hikuna a katangkayan ha Paghariyan na Dios.
20 Isu, ipeta ko ha nikam a awan kam makasaddap ha Paghariyan na
Dios, nu awan a dakdakkal i pinaguseg moy ha pagayatan na Dios, ngem
ha pinagtongpal na dagende a Pariseyo ken mamaestro na Linteg."

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Pagingal na Tolay

21 Kinagi ni Jesus, "Katandi moy dan ide a linteg ni Moyses, a 'Awan
ka mamapatay. Ha maski nu heya a makapatay, masapul a mahukom
hikuna,' kon na.
22 Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam a maski nu heya a makaingal
ha kakalan na a tolay, mahukom mina hikuna. Ket maski nu heya a
mangipeta ha kakalan na a tolay, 'Awan ha serserbe mo,' mahukom mina
hikuna ha Sanhedrin. Ket ha maski nu heya a mangipeta ha kakalan na a
tolay, 'Matay ka, a kadukasan a tolay,' mepaangay hikuna ha gangatan na
impyerno.
23 "Isu, nu atoy idatton mo ha Dios, ha pagdattonan ha Templo, ket
manakam mo a kelliwat ka a pakaliwatan mo,
24 itirak mo mina iday a datton mo, ket umangay ka ha palungo a
makitalna ha kakalan mo a tolay. Samo, metulos i datton mo ha Dios,
ha Templo."

I Pangaregan Megipu ha Pakipagtalna Tam ha Dios

25 "Magsigida kam mina a makitalna ha mangidarum ha nikam, maski
ha palungo a makaabot kam ha paghukoman. Ta nu awan moy
mapagtalna i mangidarum, igiwat na kam ha hukom. Ket igiwat na kam
na hukom ha polis, a mangiyasak ha nikam ha pagbaludan.
26 Ket nakaman moy ide a ipeta ko ha nikam, a awan kam makalapos
hanggan awan moy mabayadan i ngamin a liwaliwat moy."

I Kinagi ni Jesus megipu ha Pangibabbey

27 Kinagi ni Jesus, “Katandi moy dan ide a linteg ni Moyses, a ‘Awan ka
mangibabbey.’
28 Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam a maski nu heya a mangaamata ha
esa a babbey, ket madukas i nakam na, mebilang na Dios a nakaliwat dan
hikuna, a nangibabbey dan i nakam na.
29 “Isu a adyan moy mina i maski nu anya a pakaliwatan moy, maski
nu mangina ide ha nikam. Kona he i pangaregan ko ha nikam, a nu atoy
a kona ha makanawan a mata mo i pakegipuwan na pinagliwat mo, mas
mappiya nu suatan mo ito, ket ibanghat mo. Ta mas mappiya nu lompas
i esa a paset na baggi mo, ngem i ngamin a baggi mo a metogbak ha
impyerno.
30 Onu maski nu atoy i kona ha makanawan a kamat mo i pakegipuwan
na pinagliwat mo, mas mappiya nu katolan mo, ket ibanghat mo. Ta mas
mappiya nu maadya i esa a paset na baggi mo, ngem i ngamin a baggi mo
a marigrigatan ha impyerno.”

I Kinagi ni Jesus megipu ha Pinagsina na Magkabanga

31 “Nesurat bila ha Linteg ni Moyses, a ‘Maski nu heya a lallaki a
mangisina ha kabanga na, masapul a maatdinan hikuna ha kasuratan na
pinagsina di.’
32 Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam, a makaliwat i maski nu heya a lallaki
a mangisina ha kabanga na. Ta kona nu mapaliwat na i kabanga na, a kona
nu mangilallaki i kabanga na nu magkabanga manon ha sabali a lallaki.
Ngem nu tahod a nangilallaki dan i kabanga na aye, mabalin na a isina,
ket awan ha liwat na lallaki. Ngem makaliwat paman i maski nu heya
a lallaki a magkabanga ha nesina a babbey, a kona ha nangibabbey dan
hikuna.”

I Pagitoldu na megipu ha Pinagkari na Totolay

33 “Katandi moy dan ide a linteg ni Moyses, a ‘Awan mo pabiyanan i kari
mo. Ta nu atoy i inkari mo, ket nagenan mo i Apo Dios, a magsistigu ha
kari mo, masapul a tungpalan mo,’ kon na.
34 Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam, a awan kam mina magnagen ha
maski nu anya ha pinagkari moy. Awan mos pagsistigu i langit ha kari
mo, ta iday bila i henan na Dios.
35 Ket awan mos pagsistigu i lutak, ta iday bila i henan na Apo Dios.
Maski iday a ili a Jerusalem, awan mo iday pagsistigu ha kari mo, ta iday
bila i henan na Dios a Kadaklan a Hari. Ket i ngamin a dagento i kona ha
sangay na.
36 Ket awan mos ipeta, a ‘Maski nu matayak,’ ha pinagkari mo. Ta
bakkan a hikaw i Apo Dios, ket awan ka ha turay ha bukod mo a biyag.
Maski awan ka ha kabaelan a pagsulet ha buk mo, a magbalin a maponset
onu mangiset.
37 Isu, ha pinagkari mo, ipeta mo, ‘Oni, gimetan ko iday,’ kommo. Onu
madiyan mo a gimetan, ipeta mo, ‘Madiyan ko,’ kommo ah. Ket madukas
i maski nu anya a inayon mo, ta maggipu ito ha madukas a kinatolay mo.”

I Pagitoldu Ni Jesus megipu ha Pinagbilas na Totolay

38 “Niyaen,” kagi ni Jesus, “katandi moy dan ide a linteg ni Moyses, a
‘Nu atoy i mangbulsak ha mata na tolay, ibilas moy mina, a bulsakan moy
hikuna. Onu atoy i mangdanog ha ngipan na tolay, ibilas moy mina, a
danogan moy i ngipan na a.’

39 Ngem niyaen, sabali i ipeta ko ha nikam, a awan moy bilasan i
maggimet ha madukas. Halimbawa: Nu atoy i mangdanog ha padingel
mo, padanog mo bila i kalipat na.
40 Onu atoy i mangidarum ha nikaw, penu maalap na i badu mo,
pabiyanan mo a alapan na bila i kagay mo.
41 Ket maski nu heya a mangipapilit a kumuyog ka ha esa a kilometro,
kuyogan mo pala hikuna ha mekaduwa.
42 Mangatad ka ha maski nu heya a umaged ha nikaw. Ket nu atoy i
saluwan di ha nikaw, ipasallu mo."

Kagbiyan Tam mina i Kasenti Tam a hidi

43 "Katandi moy dan i pagitoldu na mamaestro a hidi na Linteg, a 'Ayatan
moy mina i agagum moy, ket sentiyan moy mina i kasenti moy a hidi,'
konan di.
44 Ngem niyaen, sabali i ipeta ko ha nikam. Kagbiyan moy i kasenti moy
a hidi. Ket ikararagan moy i magloko a hidi.
45 Ta nu kona hito a magaheg kam ha pinagkagbi na Dios, mepaenta moy
a hikam i tahod a annak na Dios. Ta kona ha ide i pinagkagbi na Dios, a
awan na padisyagan i singgit ha mappiya la a totolay, nu awan pati ha
madukas a hidi. Ket magkalan i pinagatad na ha uden, ha madukas onu
mappiya a hidi.
46 Awan moy mina kagin a gunggunaan na kam na Dios nu kagbiyan
moy i magkagbi ha nikam. Awan agay. Ta maski i mahagdadaya a hidi,
kagbiyan di bila i magkagbi ha nidi.
47 Nu aguman moy la i ilailay moy, magkalan kam ha totolay a awan a
manahod. Ta kona bila hito i ugali na totolay a awan makidios.
48 Isu, hikam man i magaheg mina ha Dios, a awan ha pagkurangan na.
Ket nu gimetan moy ito, awan kam bila ha pagkurangan ha kinappiya ken
kinaayat."

6

I Pagitoldu ni Jesus megipu ha Pagiyatad

1 "Ha pinaggimet moy ha mappiya, magingat kam ha nakam moy, penu
awan kam mapangas. Magingat kam ha panggep moy. Ket awan moy
gimetan i mappiya ha saguppang na tolay penu deyawan di kam. Ta nu
kona hito i gimetan moy, awan na kam gunggunaan Nama moy a Dios.
2 Isu, nu manglimos ka, awan mos ipeta ha sabali a hidi. Ta kona hay
i ugali na aginpappiya a hidi, nu umangay hidi ha kapilya, onu maski
ha pagpasyal di ha kalsada. Kanayon hidi a magibaheta ha bukod di a
pinanglimos, penu ideydeyaw hidi na totolay. Niyaen, nanakaman moy
i ipeta ko ha nikam, a iday la i gungguna di. I deydeyaw na totolay i
gungguna di. Awan hidi ha gungguna a maggipu nokkan ha Dios.
3 Ngem bakkan mina ha nikam. Nu manglimos ka, awan mos ipeta ha
maski nu heya a agum mo,
4 penu malimed mina i paglimos mo. Ket metan na kam na Apo Dios
a makaenta ha ngamin a gimetan moy a nalimed. Ket hikuna man i
mangiyatad ha gungguna moy nokkan."

I Pagitoldu ni Jesus Megipu ha Pagkararag

5 "Nu magkararag kam, awan moy mina ahegan i aginpappiya a hidi.
Ta ugali di a tumaknag ha kapilya, onu maski ha karsada, a magkararag
hidi, penu maenta na hidi na totolay. Ket nakaman moy ide a ipeta ko

ha nikam, a nobos dan i gungguna di, ta nagiwat di dan i deydeyaw na
totolay. Ket iday la i gungguna di.
6 Ngem bakkan mina ha nikam. Nu magkararag ka, sumadap ka ha bilay
moy, ket iseradu mo i ridaw. Ket magkararag ka a isesa ha Apo Dios. Ket
hikuna i makaenta ha nikaw a magkararag a nalimed. Ket gunggunaan
na ka nokkan.
7 "Nu magkararag kam, awan moy mina usaran i makpal a kakkagi a
awan serserbe na. Kona hay i ugali na awan a hidi makidios. Ket kagin di
a sanegan na hidi na Dios gipu ha atakdug a kararag di.
8 Awan moy hidi ahegan, ta katandi Nama moy a Dios i kasapulan moy,
maski ha palungo a pagaged moy.
9 Isu, kona mina he ikararag moy,
'Amang Dios a magturay ha ngamin, deydeyawan mina na ngamin a tolay
i nagen mo, a magisesa ka a Dios.
10 Hikaw mina i maghari ha ngamin a tolay. Ket matungpal mina i
pagayatan mo ha ide a lutak, a kona bi ha langit.
11 Atdinan mo kami bi ha kanan mi ha yenan, ken kadapamalak.
12 Ket pakawanan mo bi i liwaliwat mi, gipu ta pinakawan mi dan i
nakaliwat ha nikami.
13 Sawayan mo kami ha nakaro a pakasurubaran, ket isalakan mo kami bi
ha kinadukas.'
14 "Kona mina hito i kararag moy," kon ni Jesus, "ta nu pakawanan moy
i nakaliwat ha nikam, pakawanan na kam bila Nama moy a Dios.
15 Ngem nu awan moy pakawanan i nakaliwat ha nikam, awan na kam
pakawanan Nama moy ha liwaliwat moy."

I Magkabeng a Magkan, Penu Perpermi a Magkararag

16 "Nu magkabeng kam a magkan, penu perpermi a magkararag, awan
moy ahegan i aginpappiya a hidi. Ta kayat di a mepaenta i pinaggimet di.
Isu, nu pabiyanan di a magkan, penu magkararag, awan hidi maguges
ha rupa di, onu surodan i buk di. Ket maginlaladingit hidi, penu
makatandiyan na totolay i gimetan di, a kona ha pagserbe di ha Dios. Ket
deydeyawan na hidi na sabasabali. Ngem nakaman moy ide a ipeta ko ha
nikam, a iday la i gungguna di. Awan na hidi gunggunaan na Dios.
17 Ngem bakkan mina ha nikam. Nu pabiyanan moy i kakanan, penu
perpermi a magkararag, ugesan mo mina i rupa mo, ket urnosan mo i buk
mo.
18 Ket nu kona hito, awan ha makatandi ha pinagserbe mo aye ha Apo
Dios, a pinabiyan mo a magkan penu magkararag. Ket maenta na ka na
Apo Dios a sililimed. Ket hikuna man i mangiyatad ha gungguna mo, ta
maenta na i ngamin a gimet mo a nalimed."

I Kinagi ni Jesus megipu ha Kinabaknang ha Langit

19 "Awan moy mina urnongan i kinabaknang moy ha ide a lutak. Ta
sigida la a lompas, a makutem na uhad, onu ubosan na simang, onu
natakaw na madukas a tolay.
20 Imbes na, tungpalan moy mina i pagayatan na Dios. Ket nu kona hito,
naurnong dan i kinabaknang moy ha langit. Ket awan hay ha magubos
onu magtakaw ha kinabaknang moy.
21 Isu, magnakanakam kam mina ha paghariyan na Dios. Ta maski nu
anya i nanakaman moy, iday bila i paggustowan moy a tahod ken ibilang
moy a kinabaknang moy."

Megipu ha Silaw na Baggi

22 Kinagi pala ni Jesus, “I mata mo i kona ha sulu na baggi mo. Nu
mappiya i pagenta mo, siyempre, mapsag bila i nakam mo.
23 Ngem nu madiham i pagenta mo, siyempre, madi bila i ngamin a
nakaman ken gimetan mo. Nu madiham i nakam na tolay, kagbi dalla
agay, ta madukas unay iday a tolay, a awan na katandi i mappiya.”

Apo Dios i Paggipuwan na Kasapulan Tam

24 “Awan tam kaya a magserbe ha duwa a happo. Ta nu atoy i magpadas
ha ide, ayatan na i esa, ngem sentiyan na i mekaduwa; onu usegan na i esa,
ket sinaan na i mekaduwa. Niyaen, kona bila hito ha nikam. Nu korinat
i korsunada moy, ket kona ha korinat i happo moy a ayayatan moy, awan
kam makauseg ha Dios.
25 “Ide i nangpetaan ko ha nikam a awan moy pakadanagan i pagbiyag
moy, nu anya i kanan moy onu tennon moy. Ta ayayatan na kam unay
na Apo Dios. Mangina kam unay ha nikuna. Ket awan moy mina kagin a
awan na kam atdinan ha kanan moy onu tennon moy.
26 Entan moy i manok a hidi. Awan hidi magmula, ket awan hidi
maganni. Awan ha kamalig di. Pakanan hidi na Dios. Ket hikam paman i
mas mangina ha Dios ngem manok a hidi.
27 Nakaman moy bas ide, a awan ha serserbe na buribur moy. Nu
dumemat nokkan i tiyempo na katay moy, awan kam makapaalay ha biyag
moy gipu ha buribur moy.
28 “Awan kam mina magburibur ha badu moy. Entan moy i budak a
hidi. Awan hidi magtarabaho, ket awan hidi maggimet ha badu. Ngem
nabaduwan dan hidi.
29 Ket mas inaamakan i badu na esa a budak aye ngem ha ngamin a
badu ni Hari Solomon, i kabaknangan a Hari na Israel.
30 Isu, nu baduwan na Dios i budak a hidi ha inamakan, maski nu awan
maalay ket matutod hidi, anya dod ha nikam? Pabaduwan na kam wade?
Sigurado ah! Apay wade a ballik la i panahod moy?
31 “Isu,” kagi ni Jesus, “awan kamon magburibur! Awan kam mag-
buribur nu anya i kanan moy, onu inuman moy, onu pagtennon moy.
32 Kona hay i buriburan na awan a hidi a manahod ha Dios. Ngem awan
moy hidi ahegan. Ta nakatandiyan na Dios i ngamin a kasapulan moy.
33 Imbes na, nananakaman moy ha palungo megipu ha pinaguseg moy
ha Dios. Sana, iyatad pala i ngamin a kasapulan moy.
34 Isu i nangpetaan ko a awan kamon magburibur ha rigrigat a awan
pala nagimet. Ta kona ha pakakpalan mo i rigrigat mo, nu buriburan mo i
rigrigat a awan pala nagimet. Isu, kuston i rigrigat moy. Awan moy mina
pakakpalan.”

7

Awan Tam Mina Hukoman i Kakalan Tam a Tolay

1 Ket tinumulos ni Jesus, “Awan mos hukoman i kakalan mo a tolay, penu
awan na ka hukoman na Dios.
2 Ta hukoman na kam na Dios gipu ha pinanghukom moy ha kakalan
moy a tolay. I gimetan moy ha sabali a tolay, kona bila iday i gimetan na
Dios ha nikam nokkan.”
3 Ide paman i pangaregan ni Jesus megipu ha paghukom na tolay ha
kakalan na a tolay, a kinagi na, “Kona nu atoy i ballik a as-as ha mata na
kabsat mo, ngem atoy i dakkal a kayo ha mata mo.

4 Samo, ipeta ha nikuna, ‘Abeng, maadyan ko bi i as-as ha mata mo ah,’
kom mo. Ngem panyan mo agay? Ta awan ka makaenta! Ta dakkal i kayo
ha mata mo. Dadi pala agay!
5 Aginpippiya ka dalla, nu kona hito! Imbes na, hikaw mina i
magpalungo a magadya ha dakkal a kayo ha mata mo, penu makaenta
ka ha madinnang. Sa mo, maadya i as-as ha mata na agum mo,” kon ni
Jesus.

Magingat Kitam Mina Ha Pagitoldu Tam

6 Kinagi ni Jesus, “Awan moy iyatad ha asu a hidi i maski nu anya a
mangina, amangan nu dangpihan di kam ken kagitan di kam. Ket kona
bila hito nu atoy i pilitan moy a magteman ha kagi na Dios. Ta kona ha asu
a hidi. Maski nu mangina unay i iyatad mo ha nidi, magingal dalla hidi,
ket dangpihan di kam. Ket kona paman ha babboy a hidi. Nu itagmak mo
i mangina a manek ha saguppang di, gidtanan di dalla, a awan di katandi i
mangina. Isu, awan moy mina tolduwan i totolay a magmadi a magteman
ha kagi na Dios.”

Megipu ha Pinagkararag Tam

7 Kinagi ni Jesus, “Tumulos kam a makiaged ha Dios, ket iyatad na ha
nikam. Tumulos kam a mageriyok, ket paketan na kam. Tumulos kam a
magtuktuk ha ruwangan na Dios, ket lakwaban na kam.
8 Ta maski nu heya a makiaged-aged ha Dios, makagiwat hikuna. Ket
nu magerieriyok hikuna, paketan na Dios. Ket nu tumulos hikuna a
magtuktuk, lakwaban na Dios.
9 Ket kona bila hito ha nikam a atoy annak na. Nu agedan na annak mo
i tinapay, anya, iyatad mo i pogedu ha nikuna? Awan agay!
10 Onu agedan na i padut, iyatad mo i ulag ha nikuna? Awan man!
11 Entan moy; hikam man i magkalan ha ngamin a kakalan moy a tolay
a kelliwat. Ngem maski nu kona hito a magliwat kam, kayat moy pala
a makiyatad ha mappiya ha annak moy. Ket Dios paman i pasig la a
mappiya. Isu, mas mapigsa i pagkayat na Hama moy a Dios a mangiyatad
ha mappiya ha totolay a makiaged ha nikuna.
12 “Niyaen, gimetan mo ha kakalan mo a tolay i kayat mo a gimetan di
ha nikaw. Ide dan i kona ha panungpalan na ngamin a pagitoldu ha Linteg
ni Moyses ken sursurat na minahagpugto a hidi.”

Megipu ha Masupit a Ruwangan

13-14 “Marigat i biyag moy nu sumadap kam ha paghariyan na Dios. Ket
pangaregan na i kona nu sumadap kam ha nasupit a ruwangan. Ket ballik
la i agagum moy a makaeriyok ha ide a ruwangan a magturong ha Dios.
Ngem dakkal unay i ruwangan a magturong ha biyag a pakadadailan. Ket
malaka la a maeriyokan ha biyag a mahagliwat. Ket makpal i tolay a
tumulos a makaliwat a kona hito. Isu i gipu na a ipeta ko ha nikam, a
sumadap kam mina ha ide a masupit a ruwangan a magturong ha Dios.”

I Kayo ken Bunga Na

15 “Magingat kam ha masileng a hidi a mahagpugto. Ta umangay hidi ha
nikam, ket kona ha maanus. Ngem awan hidi maanus, nu awan a maingal.
Ket lolokwan di kam.
16-17 Melasin moy hidi gipu ha paggimet di. I pangaregan ko i kona ha
bunga na kayo. Ta maski nu anya a nemula, katandi moy nu inaamakan,
onu awan ha balle na, gipu ha bunga na. Halimbawa: Awan moy maputi
i kona ha mangga ha madukas a kayo a maseset. Ket awan moy maalap i
masinggat a bunga ha madukas a kayo.

18 Nu atoy i mappiya a kayo, awan hikuna magbunga ha madukas. Onu
atoy i kayo a madukas, awan hikuna magbunga ha mappiya.
19 Ha kada kayo a awan magbunga ha mappiya, makatol ket metogbak
hikuna ha gangatan.
20 Ide dan i pangaregan ko ha nikam, penu melasin moy i masileng a
hidi a mahagpugto, gipu ha paggimet di.
21 "Atoy i magayag ha nikan, ha 'Happo ko! Happo ko!' Ngem bakkan a
hidi i makasaddap ha paghariyan na Dios, nu awan la i totolay a umusoseg
ha pagayatan na Hama ko a Dios.
22 Nokkan, ha pamalak a panghukom na Dios ha totolay, atoy bi i makpal
a magkagi ha nikan, a 'Happo, sakopan mo kami bila, ta nagitoldu kami
gipu ha nikaw. Ket inusar mi i nagen mo, a pinalakad mi i dimonyo a hidi.
Ket nakaddatan i ginimigimet mi gipu ha nikaw.'
23 Ngem ipeta ko ha nikam," kon ni Jesus, "a itabbeg ko nokkan ha nidi,
a 'Awan! Awan takam katandi! Umadiyo kam dan, hikam a mahagliwat!'
kon ko nokkan," kon ni Jesus.

I Malaing a Magbilay

24 "Malaing i maski nu heya a umuseg ha nikan, a magteman ken
magtongpal ha kagi ko. Ket ipakatandi ko ha nikam i pangaregan na.
Ta kona ha esa a lallaki a nagpataknag ha malagda a bilay. Ket nagkotkot
hikuna ha madisalad, penu itolnak na i adigi a hidi.
25 Idi dinumemat i bagyo, ket dinuminum i karayan, naabot na karayan i
bilay na. Ngem awan narakrak i bilay, ta inamakan i pinagbilay na lallaki.
26 Ngem ha maski nu heya a makateman ha kagi ko, ngem awan umuseg,
hikuna i kona ha lallaki a awan magtolnak ha adigi ha madisalad.
27 Ket nu magbagyo, duminom i karayan. Ket mapigsa i pahas. Ket
malaka la i pakarakrak na bilay na. Ket mebulod i ngamin a bilay na."
28 Idi nobos ni Jesus a magitoldu ha dagende, tahod a kayat na tolay a
hidi i pagitoldu na.
29 Ta idi nagitoldu ni Jesus, nepaenta na a mannakabalin i turay na a
magitoldu, ket awan a kona ha maestro a hidi na Linteg a nagitoldu gipu
ha sabali a makinturay.

8

Pahusayan ni Jesus i Magkattal

1 Idi binumugsok ni Jesus ha parabin, sinalodsod bila i makpal a tolay.
2 Ket atoy bila i esa a lakay a magkattal. Inumangay hikuna a
nagparentumeng ha saguppang ni Jesus. Ket kinagi na, "Apo, nu kayat
mo, mapahusay mo i baggi ko!"
3 Ket kinagi ni Jesus, "Kayat ko." Ket intupo na i kamat na, ket inpeta
na, "Mahusay ka dan!" Ket bigu la a naawan dan i kattal na.
4 Sana, inbon ha nikuna, "Awan mo ipepeta ha maski nu heya. Imbes
na, magdiretso ka ha padi, penu bilengan na ka. Ket iyatad mo ha nikuna
i pangiwagah mo, penu matongpal i bon ni Moyses. Nu gimetan mo ide,
mapanahod mo hidi a pinahusay na ka na Dios."

Pahusayan ni Jesus i Tagabu na Kapitan a Taga-Roma

5 Idi kassaddap ni Jesus ha ili a Kapernaum, inumangay ha nikuna i
kapitan na esa a gasut a sundalu a taga Roma. Ket inaged na,
6 "Apo, masaket i tagabu ko ha bilay mi. Awan hikuna makalembok ha
baggi na, ket marigatan unay."

7 Ket kinagi ni Jesus ha nikuna, “Umangayak a pahusayan ko hikuna.”
8 Ngem tinabbeg na kapitan aye, “Masanikiyak ha nikaw, nu umangay
ka ha bilay mi, ta mas matangkay ka ngem hikan. Maski nu ipeta mo la,
ket sigurado a humusay i tagabu ko.
9 Katandiyan ko dan i turay mo, ta kona bila ha turay ko. Ta atoy i happo
ko a mangituray ha nikan, ket atoy i sunsundalu a meturayan ko. Nu ipeta
ko ha esa a ‘Umangay ka dan,’ siyempre, umangay hikuna. Nu ipeta ko ha
sabali a ‘Uyoy ka he,’ siyempre, umangay hikuna ha nikan. Nu ipeta ko, a
‘Gimetan mo ide,’ maggimet hikuna ha iday. Isu, katandi ko dan a nu atoy
i ipeta ni Jesus, siguradowak a magimet iday.”
10 Niyaen, nalaktat ni Jesus ha nateman na a kinagi na Kapitan. Ket
sinumoleg hikuna, a inpeta na ha kakpalan a inumunod, “Tahod ide a
ipeta ko ha nikam, ket hanggan ha yenan, awan ko naenta i panahod a
kona he. Ta maski ha Judyo a hidi, awan ha manahod ha nikan a kona ha
ide a kapitan.
11 Niyaen, ipeta ko ha nikam a atoy nokkan i makpal a maggipu ha
ngamin a lugar ha lutak aye, a amyanan, ken abagatan, ken laod, ken
daya. Maski idagendo a tolay a bakkan a Judyo. Ket makipagetnod hidi
ha Paghariyan na Dios. Ket makipagkan hidi ha ni Abraham, ken ni Isak,
ken ni Jakob ha piyesta na Dios.
12 Ngem atoy ha nikam a Judyo i metogbak ha madihaman a lugar,
ha lapos na Paghariyan na Dios. Ihay man i pagsangisangetan di ken
pagrangsirangsitan di, gipu ha nakaro a rigrigat di.”
13 Sana, kinagi ni Jesus ha iday a kapitan, “Ilay ko, sumoli ka dan.
Matungpal i inaged mo, gipu ha panahod mo.”
Ket dagus a nakahusay i tagabu na kapitan, idi oras heya a nagkakagi
ni Jesus.

Pahusayan ni Jesus i Makpal a Tolay

14 Idi inumangay ni Jesus ha bilay di Simon, naenta na a nagsaket i
manugang ni Simon, ta nagladu.
15 Kinamhet ni Jesus i kamat na, ket dagus a hinumusay hikuna. Ket
inumikat hikuna, ket nagserbe, a nagpakan hikuna ha di Jesus.
16 Niyaen, atoy bila hay i makpal a magsaket. Ket idi kinumaltob i
senggit, neyangay ha ni Jesus i makpal a naawag na didimonyo. Ket
pinalakad na i dimonyo a hidi gipu ha pinagibon na ha nidi. Ket pinahusay
na i ngamin a masaket.
17 Gipu ha dagende a ginimet ni Jesus, natongpal na i nagkagiyan ni
Isayas a esa a minahagpugto. Ta insurat ni Isayas, “I Cristu a mismo i
mangadya ha ngamin a kinakapoy tam, a adyan na i sakisaket tam.”

I Tolay a Magbalin a Tolduwan ni Jesus

18 Idi esa a pamalak, ket naenta ni Jesus i makpal a tolay a dumadulog ha
nikuna. Ket inbon na ha tolduwan na a hidi a maggayak hidi a umahabes
ha dibelew.
19 Ngem idi paggayak di, binumikan ha ni Jesus i esa a maestro na Linteg.
Kinagi na, “Maestro, umunodak ha nikaw, maski nu hadya i angayan mo.”
20 Ngem iniwadan ni Jesus hikuna, “Maski i hayup a hidi ha talon, a kona
ha madipa a hidi, atoy i paghenan di ha abot. Maski ha manok a hidi, atoy
i paghenan di ha rabon di. Ngem awan ha paghenan i Annak na Dios a
Nagbalin a Tolay. Awan la ha pagemmangan ko.”
21 Ket atoy bila i sabali a tolduwan ni Jesus, a kinagi na, “Apo, kayat ko a
umusoseg ha nikaw, ngem palobusanak mo bi ha ballik la. Ta magurayak
mina hanggan ha pakelabbang nama ko. Sa ak, umunod ha nikaw.”

22 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Kabeng mon iday. Atoy i sabali a hidi a
magtallekod ha nikan. Ket kaykayat di a umusoseg ha ugali na minatay a
hidi. Isu, pabiyanan mo a hidi mina i mangilabbang ha totolay a minatay.
Ngem bakkan mina ha nikaw, ta umusoseg ka mina ha nikan.”

Pataranan ni Jesus i Taribunada

23 Sa, sinumakay ni Jesus ha abang, ket inumunod i tolduwan na a hidi.
24 Idi pagsakay di, kinumillap ni Jesus. Ket bigu la a maparas dan ha
mapigsa. Ket naraknaban i abang di, a dandani a inumlad.
25 Isu a linukag di ni Jesus, a kinagi di, “Happo, Happo! Isalakan mo
kami! Umlad kitam dan!”
26 Ket kinagi ni Jesus, “Apay a manteng kam? Ballik dod i panahod moy
ha nikan.” Sa hikuna, tinumaknag, a binon na i paras ken raknab. Ket
tinumaran i paras, ken linuminnak i diget.
27 Ket nalaktat i tolduwan na a hidi, a kinagi di, “Anya wade i lallaki
aye? Ta mabon na i paras ken raknab, ket magtongpal hidi ha nikuna.”

Pahusayan ni Jesus i Duwa a Lallaki a Hinayup

28 Tinumulos di Jesus a naglugan ha abang hanggan ha dibelew, ha lugar
a Gadareno. Idi kahhapog ni Jesus, sinumalpak i duwa a lallaki a hinayup,
a naggipu hidi ha kampo-santo. Maingal hidi unay. Isu i gipu na a awan
ha maketured a lumakad ha iday a lugar.
29 Idi naenta di ni Jesus, nagayag i hinayup a hidi, a kinagi di, “Annak
na Dios, anya i kayat mo a gimetan ha nikami? Anya, inumangay ka he
penu parusaan mo kami? Awan kas, ta awan pala tiyempo a nebital na
Dios a paghukom na.”
30 Niyaen, atoy bila hito i makpal a babboy, a magsabbok ha mabikan a
henan di.
31 Ket inaged na dimonyo a hidi, “Nu palakadan mo kami, palobusan mo
kami bi a sumadap ha dagendo a babboy.”
32 Ket kinagi ni Jesus, “Nay, ikad moy dan!” Isu, linumapos hidi, a
sinumadap hidi ha babboy. Ket bigu la a ginumutap i babboy a hidi ha
dinom. Ket inumlad hidi ngamin.
33 Niyaen, idi nangenta i mahagdapon ha babboy a hidi, binumuyot hidi
ha ili. Ket inbaheta di i ngamin a nagimet, pati i nagimet ha denday a
duwa a hinayup.
34 Isu, inumangay i makpal a tolay a mangenta ha ni Jesus. Ket idi naenta
di hikuna, inaged di a lakadan na i lugar di. Ta nanteng hidi.

9

Pahusayan ni Jesus i Pilay

1 Isu, linumugan manon di Jesus, a nagsoli ha dibelew. Ket dinumemat
hidi ha ili na, a Kapernaum.
2 Idi kaddemat na, ket neyangay ha nikuna i esa a napilay ha duwa a
tikad na. Idi naenta ni Jesus a manahod hidi a nagkona hito, inpeta na ha
pilay, “Ilay ko, awan kas manteng. Napakawan dan i liwaliwat mo.”
3 Ngem idi nateman na ito na maestro na Linteg, naginuhon hidi, a kinagi
di, “Tadi! Ikalan na i baggi na ha Apo Dios!”
4 Ngem katandi ni Jesus i nakam di, ket kinagi na, “Apay a magnakam
kam a kona hay a madukas?
5-6 Makatandiyan moy mina i pagturay na Annak na Dios a Nagbalin a
Tolay. Ta bakkan ito ha pagturay na ngamin a sabali a tolay.

“Niyaen, amatan moy ide a napilay. Ta awan ha tolay a makepeta ha,
‘Mapakawan dan i liwaliwat mo!’ Ket awan ha tolay a makepeta ha,
‘Umikat ka! Makalakad ka dan!’ Ngem bakkan ha nikan, ta makapaenta
ak ha nikam a atoy i pagturay ko a mangpakawan ha liwat na tolay.” Sana,
inpeta ha iday a pilay, “Ilay ko, umikat ka. Alapan mo i ulas mo, ket sumoli
ka dan ha bilay moy.”

7 Ket inumikat i napilay, a nagsoli hikuna ha bilay na.

8 Idi naenta na ito na kakpalan a tolay, nasbew hidi ha kabaelan ni Jesus.
Ket dineydeyaw di i Dios, a nangiyatad ha tolay ha kona he a pinnakabalin.

Ayagan ni Jesus ni Mateo

9 Linakadan ni Jesus, ket idi paglakad na, naenta na i esa a mahag-
pabuwis a nagetnod ha pahagsingeran na. Mateo i nagen na. Ket inpeta
ni Jesus ha nikuna, “Umuseg ka dan ha nikan, penu matolduwan taka.”
Ket tinumaknag ni Mateo, a inumuseg ha ni Jesus.

10 Niyaen, nangan di Jesus ha bilay di Mateo. Ket dinumemat i makpal
a mahagpabuwis, ken sabasabali a mahagsalungasing ha Linteg na Judyo,
a makipagkan ha ni Jesus ken tolduwan na a hidi.

11 Ket idi naenta na ito na Pariseyo a hidi, kinagi di ha toltolduwan na,
“Apay a makipagkan i maestro moy ha mahagpabuwis ken madukas a
hidi?”

12 Ngem nateman na ito ni Jesus, ket hikuna man i tinumabbeg, a kinagi
na, “Nu mahusay i baggi na tolay, awan na masapul i doktor. I magsaket
la i makasapul ha doktor.

13 Ket kona bila hito ha nikan ken pagbabawiyan ko a hidi. Ket kona ak
ha doktor. Ta awanak inumangay penu pagbabawiyan ko i mappiya a hidi
a awan ha rigrigat di. Imbes na, inumangayak penu pagbabawiyan ko i
madukas a hidi, a marigatan gipu ha liwat di.

“Niyaen, nakaman moy mina i kayat a kagiyan na ide a nesurat ha Libro
na Dios, a ‘Madiyan ko dan i pagidaton moy a pangtongpal moy mina ha
Linteg. Ta kaykayat ko i pinagkagbi moy ha kakalan moy a tolay,’ kon na
Dios.”

Megipu ha Tolay a Awan Magkan ha Pinagkararag di

14 Idi esa a pamalak, dinumemat i kappal a totolduwan ni Juan a
Mahagbinyag. Ket sinalodsod di, “Apay a pabiyanan mi a magkan ha
pinagkararag mi. Ket kona bila hito ha totolduwan na Pariseyo a hidi.
Ngem bakkan ha totolduwan mo. Ta magkan ken uminom hidi ha kada
pamalak.”

15 Ket tinabbeg ni Jesus, “Oni, ket kona ha ide i pangaregan ko ha nikam,
a nu atoy i pagbodaan, ken atoy i nobyo ken agum na a hidi, anya, magkan
hidi, onu awan? Siyempre a magragsak hidi! Ngem dumemat i sabali
a tiyempo, ket madakap ide a nobyo, ket mepaadiyo hikuna. Ket iday i
tiyempo a pabiyanan di i magkan. Ta maladinget dan hidi.”

16 Ket nepeta ni Jesus i sabali a pangaregan, penu makatandiyan di a
awan a mabalin nu melaok i bigu a pagitoldu na ken alegid a pagitoldu na
Judyo. Kinagi na, “Nu atoy i mayat a magitakop ha badu a alegid, awan
na meusar i bigu a hamet a pangapol na ha alegid a badu. Ta nu padasan
na ito, bumallik i bigu a hamet a intakop na, ket dumakkal manon i pisad
na badu.

17 Ket kona bila ha ide. Awan ha mangiyasak ha bigu a basi ha alegid a
gaddang a pagsupot na. Ta mapisad na bigu a basi iday a nesupotan na.
Ket magabuyos i bigu a basi. Ket napisad dan i supot. Imbes na, mappiya

malla nu meyasak i bigu a basi ha bigu bila a gaddang a pagsupot na. Ket magkalan ide a supot ken basi a magmaalay.”

I Annak a Minatay ken i Babbey a Mangkamhit ha ni Jesus

18 Niyaen, nagkagi pala ni Jesus, ket bigu la a dinumemat i esa a mangituray ha kapilya na Judyo. Nagparentumeng hikuna ha saguppang ni Jesus, a kinagi na, “Minatay dan i annak ko a gumitek. Ngem basta umangay ka, a itupu mo i kamat mo ha nikuna, ket sigurado a magbiyag hikuna manon,” kon na lakay.

19 Isu, inumuseg ni Jesus ha nikuna, pati i tolduwan na a hidi.

20 Niyaen, atoy bila i esa a babbey a masaket. Nagdigidigi ide a babbey ha esa pulo ket duwa a tawen. Ket niyaen, tinumagubet hikuna ha ni Jesus, a kinamhet na i nibik na kagay na.

21 Ta kinagi na ha nakam na, “Maski makamhit ko la i tennon na, ket humusay i baggi ko,” kon na babbey.

22 Niyaen, sinumoleg ni Jesus, ket naenta na i babbey aye. Ket inpeta ni Jesus ha nikuna, “Manay, awan kas manteng. Mahusay ka dan gipu ha panahod mo ha nikan.” Sa, bigu la a hinumusay i babbey.

23 Niyaen, tinumulos di Jesus hanggan pagdemat di ha bilay na mangituray a Judyo. Ket naenta ni Jesus i mahagtokar ken magngoyngoy a hidi.

24 Ket kinagi na ha nidi, “Lumakad kamon. Awan natay i gumitek aye. Kinumillap dalla hikuna.” Ngem nagulewan di ni Jesus.

25 Sana, pinalakad hidi. Ket sinumadap hikuna ha bilay. Ket inegkaman na i kamat na gumitek. Sa, inumikat i gumitek a minagbiyag manon.

26 Ket newaras ha ngamin a palebut na ili i baheta megipu ha ide a ginimet ni Jesus.

Pahusayan ni Jesus i Duwa a Bulsak

27 Idi linumakad manon ni Jesus, tinumagubet i duwa a lallaki a nabulsak. Ket nagayag hidi, ha “Apo ni Dabid, kagbiyan mo kami bi!”

28 Idi kassaddap ni Jesus ha bilay, sinumadap bila idende a duwa a nabulsak. Ket sinalodsod ni Jesus ha nidi, “Manahod kam a mapahusay takam?” Ket kinagi di, “Oni, Apo.”

29 Sa, intupo ni Jesus i kamat na ha mata di. Ket kinagi na, “Mahusay kam, gipu ha panahod moy.”

30 Ket minumotyah hidi, a nakaenta manon hidi. Ket inbon ni Jesus ha napigsa, a awan di ibaheta ha agagum di i ginimet na aye.

31 Ngem idi paglakad di, inwaras di ha ngamin i baheta megipu ha ni Jesus.

Pahusayan ni Jesus i Bulol

32 Idi paglakad di, neyangay ha ni Jesus i esa a bulol a hinayup.

33 Idi pinalakad ni Jesus i dimonyo, ket bigu la a nakakagi manon ide a bulol. Ket nalaktat i kakpalan a tolay a nangenta, a kinagi di, “Ha yenan la i netan mi i kona he a kekkaddat, ha bayan tam aye a Israel.”

34 Ngem kinagi na Pariseyo a hidi, “Ni Satanas, a kapitan na didimonyo, i nangatad ha nikuna ha kabaelan na, a makapalakad ha dimonyo.”

35 Niyaen, linumakad ni Jesus ha ngamin a il-ili ken barbaryo, a nangitoldu hikuna ha kapilya na Judyo a hidi. Inpakatandi na i Mappiya a Baheta megipu ha paghariyan na Dios, ket pinahusay na i totolay ha ngamin a sakisaket di.

36 Idi pakaenta na ha kakpalan a totolay, kinagbiyan na hidi. Ta marigat
i biyag di, a awan ha mangdaggap ha nidi. Ket kona ha karkarnero ha
taltalon, a awan hidi nadaponan.
37 Isu, kinagi ni Jesus ha tolduwan na a hidi, a "Atoy dan i makpal a
manahod mina ha nikan, ket kona hidi ha paganiyan na Dios. Ngem ballik
la i umaangay a kona ha magani ha nidi.
38 Agidan moy dod ha Apo Dios a makinkukuwa ha maani, penu
paangayan na i makpal pala a magani ha manahod a hidi."

10

Piliyan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Apostol Na

1 Niyaen, inayagan ni Jesus i esa pulo ket duwa a tolduwan na. Ket
inatdinan na hidi ha kabaelan di a magpalakad ha madukas a espiritu,
ken magpahusay ha ngamin a kalase na saket.
2 Ide i nagen na esa pulo ket duwa a apostol a tinolduwan ni Jesus: ha
palungo ni Simon, a ni Pedro i sangay na. Ni Andres, a wadi ni Pedro. Di
Santiyago ken Juan a annak ni Sebedeyo.
3 Ni Pelipe ken ni Bartolome. Ni Tomas ken ni Mateo a minahagpabuwis.
Ni Santiyago a annak ni Alpeyo, ken ni Tadeo.
4 Ken ni Simon a matured, ken ni Judas Iskaryote a nangliput ha ni Jesus.

Paangayan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Tolduwan Na

5 Pinaangay ni Jesus idagende a esa pulo ket duwa a tolduwan na. Ket
inbon na ha nidi, "Umangay kam, ngem awan kam umangay ha bayan na
Samaritano a hidi. Awan kam umangay ha bakkan a hidi a Judyo,
6 nu awan ha kakalan tam a Judyo, a kona ha karkarnero a netawtaw.
7 Ket ha paglakad moy, ipakatandi moy ha nidi a dandani a dumemat i
paghariyan na Dios.
8 Pahusayan moy i masaket a hidi. Pagbiyagan moy i minatay a hidi.
Pahusayan moy i mahagkattal a hidi. Palakadan moy i didimonyo. Ket
nakaman moy a awan ha inbayad moy ha giniwat moy ha Dios. Isu, awan
moy pabayadan i pagserbe moy ha kakalan moy a tolay.
9 Ket awan kam magbilon ha korinat.
10 Awan moy bilonan i aruwatan moy, a maski supot, onu duwa a badu,
onu duwa a sapatos, onu duwa a sahukod. Ta daggapan na kam mina na
totolduwan moy.
11 "Ha maski nu anya a ili onu baryo a saddapan moy, eriyokan moy i
mappiya a tolay a mayat a magrespitar ha nikam. Ket tumulos kam ha
bilay di hanggan lumakad kam manon.
12 Nu sumadap kam ha esa a bilay, ipeta moy, 'Dios i kumuyog ha nikam.'
13 Ket nu mappiya hidi, a kayat di kam a respitaran, aguman na hidi
na Dios a tahod. Ngem nu madiyan di kam, pabiyanan na hidi na Dios, a
magagum hikuna ha nikam, imbes ha nidi.
14 Ha maski nu heya a magtallekod ha nikam, lakadan moy mina iday a
bilay na, onu ili di. Ket nu lumapos kam, tipladan moy hidi a kona ha ide,
a pagpagen moy i tapok ha tikad moy, penu makatandiyan di a nagliwat
hidi, a nagtallekod hidi ha kakkagi na Dios.
15 Tahod ide a ipeta ko ha nikam, a nu dumemat i pamalak a paghukom
na Dios, nakaro i parusa na Dios ha nagtallekod a hidi ngem parusa na
ha taga-Sodoma ken Gomora a hidi, maski perpermi i liwaliwat na taga-
Sodoma ken Gomora, idi tinutod na Dios i ili di.

I Rigrigat a Dumemat Nokkan

16 “Nakaman moy ide! Paangayan takam ha madukas a totolay. Ket
magingat kam mina. Ta maanus kam, a kona ha karkarnero. Ngem
maingal i totolay a angayan moy, a kona ha maingal a asasu. Isu, magingat
kam, ket gimigimetan moy la i pasig a mappiya.
17 Magingat kam. Ta ipadakap na kam na totolay, a iyangay di kam ha
gobyerno. Ket sabbadan di kam ha kapilya di.
18 Gipu ha panahod moy ha nikan, isaguppang di kam ha gobernador
ken hari a hidi. Ide i gundaway moy a magpatahod ha nidi, ken bakkan a
hidi a Judyo, megipu ha nikan.
19 Nokkan, nu dakapan di kam, ken idarum di kam, awan kam mina
magburibur nu anya i tabbeg moy. Ta Apo Dios i makatandi ha iday. Basta
ipeta moy i mepanakam na ha nikam.
20 Ta bakkan a hikam i paggipuwan na itabbeg moy, nu awan i Espiritu
na Hama moy a Dios i magpakagi ha nikam.

21 “Nu dumemat ide a tiyempo, atoy bila i makpal a mangliput. Atoy
i kappal a patakka a magpapatay ha kakabsat di. Ket atoy i magenak a
mangidarum ha annak di, a papapatay di. Ket kona bila hito i gimetan na
annak ha daddakkal di. Ta kona hito i madukas nokkan a tiyempo.
22 Ket sentiyan na kam na kakpalan a tolay, gipu ta manahod kam ha
nikan. Ngem maski nu kona hito, mesalakan paman i maski nu heya a
makatured hanggan ha panungpalan.
23 Nu lolokwan di kam ha esa a ili, bumuyot kamon ha sabali a ili. Ta
tahod ide a ipeta ko, a awan moy malpas i tarabaho moy ha ngamin a ili
na Judyo, hanggan sumoli manon i Cristu a maggipu ha langit.

24 “Awan a mas matangkay i magad-adal ngem ha maestro na. Ket awan
a naturturay i tagabu ngem happo na.
25 Mappiya nu magbalin i magad-adal a kona ha maestro na. Ket
mappiya nu magbalin i tagabu a kona ha happo na. Niyaen, katandiyan
moy mina a magkalan i magimet ha maestro moy ken magimet ha
tolduwan na. Ket nu anya i magimet ha happo, iday bila i magimet ha
tagabu na. Isu, nu nagenan diyak ha ‘Satanas’ niyaen, kumaro paman i
pagloko di ha nikam nokkan.

26 “Ngem awan kam mina manteng ha nidi. Ta maski nu anya a magimet
a netago, iday paman i mepalapos nokkan. Ket maski nu anya a nalimed
ha yenan, iday paman i mepakatandi nokkan ha ngamin.
27 Isu, i paguhonan tam ha kallap, a awan mateman na sabali a tolay,
ide paman i mebaheta moy nokkan ha saguppang na ngamin a tolay. Ket
maski nu iyanasas tam ha yenan, mebaheta moy nokkan ha saguppang na
ngamin.
28 Awan kam manteng ha totolay. Ta baggi moy la i mapapatay di, ngem
awan di maanya i kaliduwa. Imbes na, manteng kam mina ha Dios. Ta
hikuna la i makaparusa ha baggi ken nakam na tolay ha impyerno.

29 “Awan moy mina buriburan a pabiyanan na kam na Dios. Ta tahod
a kagbiyan na kam. Halimbawa: ha totolay, malaka la i piyak a manok.
Ngem uray nu melako i duwa a piyak ha esa la a sentabo, manakam na
hidi na Dios. Ket hikuna i makatandi ha kada esa. Awan matay i maski
esa, nu awan a makatandiyan na Dios.
30-31 Ket hikam man i mas mangina unay ngem ha piyak a manok. Isu,
katandi na Dios i maski nu anya a magimet ha nikam. Maski nu lompas
la i esa a buk moy, katandi na Dios iday, ta binilang na dan.”

32 Intulos ni Jesus, a kinagi na, “Maski nu heya a magoni ha kakkagi ko
ha saguppang na totolay, hikuna bila i pagoniyan ko nokkan, ha saguppang
na Hama ko a Dios.
33 Ngem maski nu heya a magmadi ha nikan ha saguppang na totolay,
madiyan ko bila hikuna nokkan, ha saguppang na Hama ko a Dios.
34 “Awan moy kagin a inumangayak penu magadya ha ngamin a rigrigat.
Awan agay! Awan a makapatalna i pagdemat ko nu awan a gipu ha nikan,
masinasina i totolay ha lutak aye.
35 Ta mangrugi dan ha yenan, gipu ha nikan, masinasina i makpal a
tolay. Halimbawa: Magsina i pattama, ket magsina i pattena, ket magsina
i magmanugang a hidi.
36 Ta atoy nokkan i kasenti na manahod a hidi ha bukod di a pamilya.
37 “I maski nu heya a magayat ha hama na onu hena na ha dakdakkal
ngem ha nikan, awan hikuna makapasakop ha nikan. Ket maski nu
heya a magayat ha annak na ha dakdakkal ngem ha nikan, awan hikuna
makapasakop ha nikan.
38 Ket maski nu heya a awan umuseg ha nikan ken mangpabiyan ha
bukod na a pagayatan, awan hikuna makapasakop ha nikan. Ta masapul
a umunod hikuna ha nikan, maski nu mapapatay hikuna.
39 Ha maski nu heya a magmadi a matay gipu ha nikan, marigrigatan
hikuna ha awan kahad ha katay na. Ngem ha maski nu heya a matay, a
mangpabiyan ha bukod na a pagayatan gipu ha nikan, mesalakan hikuna
a tahod, a maghen hikuna ha Dios ha awan kahad.”

I Gungguna na Dios ha Totolay

40 “Ha maski nu heya a magrespitar ha nikam, ibilang na Dios a
respitaran na ak bila. Ket nu respitaran na ak, mebilang a respitaran
na i Dios a nagpaangay ha nikan.
41 Ket maski nu heya a magrespitar ha magitoldu, gipu ta itoldu na
megipu ha Dios, magunggunaan bila hikuna a magkalan ha magitoldu
heya. Ket maski nu heya a magrespitar ha mappiya a tolay a makidios,
gipu ha pakidios na, gunggunaan na hikuna na Dios a magkalan ha
makidios heya.
42 Ket nu atoy i mangiyatad ha maski dinom la ha esa a madibbi a
tolay, gipu ta madibbi heya i tolduwan ko, tahod a gunggunaan na Dios i
nangiyatad.”

11

Ni Juan a Mahagbinyag ken Ni Jesus

1 Idi nobos ni Jesus a nangibon ha dende a esa pulo ket duwa a tolduwan
na, linumakad hidi. Ket tinumulos ni Jesus a nagitoldu ha il-ili a palebut
na.
2 Niyaen, atoy pala ni Juan a Mahagbinyag ha pagbaludan. Ket nabaheta
na i gimigimetan ni Cristu. Isu, pinaangay ni Juan i tolduwan na a hidi ha
ni Jesus,
3 a sinalodsod di, “Tahod wade a hikaw i lallaki a paangayan na Dios a
maghari, onu urayan mi mina i sabali?”
4 Ket kinagi ni Jesus, “Sumoli kam ha ni Juan. Ket ibaheta moy i nateman
ken naenta moy.
5 Ta makaenta manon i nabulsak a hidi. Ket makalakad manon i napilay
a hidi. Ket mepabigu i gaddang na magkattal. Ket makateman manon i

nagbangag a hidi. Ket mapabiyag manon i minatay a hidi. Ket mabahetaan
i napobre a hidi ha mappiya a baheta.
6 Ket mahusay i awan magduwaduwa ha nikan." Ide i inpeta ni Jesus,
penu ibaheta di ha ni Juan.
7 Idi linumakad i agagum ni Juan, nagkagi ni Jesus ha tolay a hidi hay
megipu ha ni Juan. Kinagi na, "Idi inumangay kam ha ni Juan ha amugod,
anya i kayat moy maenta? Kagin moy wade a malupoy hikuna, a kanayon
a magduwaduwa? Ngem bakkan a kona hito ha ni Juan.
8 Onu kayat moy maenta i magtennon ha inaamakan? Madi paman.
I magtennon ha inaamakan i maghen ha bilay na hari. Hidi la i
mahagtennon ha inaamakan. Ngem awan man ha ni Juan.
9 Apay dod a inumangay kam ha ni Juan? Penu maenta moy i
mahagpugto na Dios? Oni! Iday i kayat moy maenta, ket mahagpugto
ni Juan a tahod. Ngem atoy pala i naenta moy.
10 Ta ni Juan i nagkagiyan na Libro na Dios, a
'Ipalungo ko i esa ha nikaw,' kon na Dios ha Anak na a Cristu. 'Ket
magibaheta hikuna megipu ha nikaw. Ket pagayakan na i totolay
ha pagdemat mo,' kon na Dios ha Cristu.
11 Ni Juan dod i lallaki aye a nagpalungo. Ket ipeta ko ha nikam," kagi
ni Jesus, "mas matangkay ni Juan ngem ha ngamin a tolay ha lutak
aye! Ngem ha paghariyan na Dios, maski i madibbi a tolay i mas
matangkay ngem ha ni Juan.
12 Niyaen, nangrugi idi tiyempo na pagitoldu ni Juan, hanggan ha yenan,
dumudulog i tolay a hidi, a pumipilit hidi a magpasakop ha
paghariyan na Dios. Maski i madukas a totolay, kayat di bila a
pilitan a sumadap.
13 Ta naalay dan a nepugto i pagdemat na paghariyan na Dios. Maski ha
ngamin a sursurat na minahagpugto a hidi ken ngamin a sursurat na
Linteg, nangipugto hidi megipu ha paghariyan na Dios. Ket niyaen,
dinumemat dan ni Juan.
14 Ket nu tahodan moy i kagi di, tahodan moy bila ni Juan. Ta hikuna
i mangtongpal ha nepugto megipu ha ni Eliyas. Nepugto di a
dumemat hikuna, ket niyaen, dinumemat dan.
15 Niyaen, ipeta ko ha nikam, a ha maski nu heya a makasaneg ha kagi ko,
temanan na mina, ken nanakaman na bila."
16 Intulos ni Jesus a kinagi na, "Anya i pangikalanan ko ha dagende a
tolay a masegkat a manahod. Ikalan ko hidi ha annak a umetnod ha sentro,
a magreklamo ha kagayam di,
17 'Itukaran mi kam, ngem awan kam umuseg a magsala! Ket magimaton
kami, ngem awan kam umuseg a magsanget!' kon di. Ket kona bila hito
ha dagende a totolay.
18 Ta idi dinumemat ni Juan, pinabiyan na a magkan. Ket madiyan na
a makiinum, gipu ha pakidios na. Ngem awan na hikuna tinahod na
dagende a totolay. Ket awan hidi umuseg. Kinagi di, a 'Nahayop dan
hikuna!'
19 Ket dinumematak bila, a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket
makipagkanak ken makipaginomak. Ngem naglimad idagende a totolay.
Ket awan hidi umuseg. Kinagi di, a 'Entan moy! Madammot hikuna,
ken mammartek. Ket makiilay hikuna ha madukas a hidi, maski i
mahagpabuwis a hidi,' kon di. Niyaen, nu magkagi hidi ha kona hay,
pabiyanan ko la hidi. Ta awan a mabalin a tahodan na ak na totolay a
kona hay. Ngem ha sabali a hidi, mabalin pala a melasin di i kinalaing na

Dios. Basta maenta di i mappiya a paggimet ko ken pinaggimet ni Juan,
ket makatandiyan di a atoy i sirib na Dios ha pagitoldu mi.”

I Magmadi a Manahod ha ni Jesus

20 Niyaen, nangbahang ni Jesus ha totolay a maghen ha il-ili a
nakagimetan na ha makpal a milagro. Binahang na hidi, ta awan hidi
nagbabawi ha liwaliwat di, maski naenta di dan i makpal a milagro.
21-22 Kinagi na, “Sayang i taga-Korasin a hidi! Sayang ha totolay a taga-
Betsayda! Ta dakdakkal i parusa na Dios ha nidi ngem ha madukas a
hidi a taga-Tiro onu Sidon. Ta ginimet ko dan i makpal a milagro ha
saguppang di, ngem awan hidi nagbabawi. Nu kona hay i ginimet ko mina
ha saguppang na taga-Tiro ken taga-Sidon a hidi, sigurado a nagbabawi
dan hidi. Inumetnod mina hidi ha abu, ket intennon di mina i kostal, a
pagpaenta di ha pagladingit di ha liwaliwat di. Ket sinumina mina hidi a
tahod ha madukas a ugali di.
23 Sayang agay i taga-Kapernaum a hidi! Kasor di a magdeydeyaw ha
baggi di. Ngem mebanghat nokkan hidi ha impyerno! Nu ginimet ko mina
idagende a milagro ha ili a Sodoma, sigurado a nagbabawi hidi, ket awan
mina hidi natutodan gipu ha parusa na Dios.
24 Ngem nokkan, ha pamalak a paghukom na Dios, tahod a dakdakkal i
kagbi na ha taga-Sodoma a hidi ngem ha nidi a taga-Kapernaum. Ta awan
nagbabawi i taga-Kapernaum a hidi, maski naenta di i milamilagro ko.”

Umangay Kam Ha Nikan A Umemang

25 Niyaen, ha iday a tiyempo, nagkararag ni Jesus, a kinagi na, “Hama
ko, hikaw i Happo a makinlanget ken makinlutak. Ket magyamanak ha
nikaw. Ta inpakatandi mo i kinatahod ha dagende a madibbi a ilay ko.
Ngem sinalenan mo i pakakatandi na masirib kan a totolay, ken awan mo
inpakatandi ha mapangas a hidi.
26 Oni, Amang! Ta kona hito i pagayatan mo,” kon ni Jesus.
27 Sana, kinagi ha tolduwan na a hidi, “Inyatad na Hama ko i ngamin a
bagbagay ha nikan. Niyaen, awan ha tolay a makatandi ha Annak na Dios.
I Hama ko la i makatandi ha Annak na. Ket awan ha tolay a makatandi ha
Dios, nu awan la i Annak na, ken totolay a piliyan ko a makatandi mina
ha Dios.”
28 Ket kinagi paman ni Jesus, “Umangay kam ha nikan, hikam ngamin a
makapoy ken marigatan. Ket pagemmangan takam.
29 Magadal kam ha nikan, a tongpalan moy i pagitoldu ko. Ta maanusak
ken napakumbaba, ket makaemmang kam ha pakiuseg moy ha nikan.
30 Mahusay i makauseg ha nikan. Ta awan ko parigatan i biyag moy, nu
awan a aguman takam. Awan madaggi i pagimet ko ha nikam.”

12

I Salodsod Megipu ha Pamalak a Panganeg

1 Idi awan naalay, idi esa a Sabado, naglakalakad di Jesus ha talon. Atoy
bila i tolduwan a hidi ni Jesus, ket nagiyalap hidi. Isu, nagaphok ken
nagkasel hidi, a magkan ha dawa.
2 Ngem atoy bila i Pariseyo a hidi, ket kinagi di ha ni Jesus, “Apay?
Maggimet i toltolduwan mo ha maneg ha Linteg tam ha Sabado. Ta maneg
kan a magtarabaho ha Sabado!”
3-4 Ngem kinagi ni Jesus, “Awan! Ta maski ha ni minappo tam a Dabid,
awan moy dod nabasa i ginimet na, ken agagum na? Ta idi nagiyalap di
Dabid, sinumadap hidi ha bilay na Dios. Ket inakot ni Dabid i tinapay a

pangidatton na padi ha Dios. Ket nagkan hikuna ha denday. Ket ingiwat
na bila ha agagum na, maski nu papadi la i mapalobusan a magkan ha
iday a kalase na tinapay.
5 "Anya ha papadi a hidi? Ta magtarabaho hidi, maski ha Sabado,
penu isagana di i pangidatton di ha Dios. Anya, magliwat dod hidi, ta
magtarabaho hidi ha Sabado? Awan man! Maski nu nesurat ha Linteg
a umemmang kitam mina ha Sabado, awan ha liwat ha padi a hidi ha
tarabaho di. Ta magserbe hidi ha Templo na Dios.
6 Ket niyaen, ipeta ko ha nikam. Atoy pala ihe, ha saguppang moy, i mas
mangina ken matmatangkay ngem ha Templo na Dios.
7 Ket atoy bi a nesurat ha Libro na Dios, a makatandiyan moy mina.
Kinagi na Dios, a 'Kaykayat ko i pinagkagbi moy ha tolay ngem pangidatton
moy,' kon na Dios. Nu makatandiyan moy mina ide," kagi ni Jesus, "awan
moy paliwatan i tolay a awan ha liwat.
8 Ta maturayak a mangipeta nu anya mina i gimetan tam ha Sabado.
Hikan man i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay."
9 Niyaen, tinumulos ni Jesus a maglakad. Ket sinumadap hikuna ha esa
a kapilya di a Judyo.
10 Atoy bila hay i esa a lakay a napilay ha kamat na. Ket kayat na Pariseyo
a hidi a ipaliwat ha ni Jesus. Isu i gipu na a sinalodsod di, "Anya i palobus
na Linteg ha Sabado? Palobusan na a magpahusay ha sakisaket a hidi,
onu awan?"
11 Ngem nakatandiyan ni Jesus i nakam di. Ket kinagi na, "Anya ha
nikam? Nu matakneg ha abot i esa a karnero moy, awan moy dod guyodan
a isalakan hikuna, maski nu Sabado?
12 Niyaen, mas mangina unay i tolay ngem ha karnero. Isu, ipalobus na
Linteg i paggimet ha mappiya, maski ha Sabado."
13 Sa na, kinagi ni Jesus ha napilay, "Iyuyad mo dan i kamat mo." Ket
inyuyad na i kamat na, ket hinumusay, a kakalan na kamat na a esa.
14 Ngem nagingal unay i Pariseyo a hidi. Ket linumapos hidi, a
nakipaguhon nu panya mina i pangpatay di ha ni Jesus.

Ni Jesus I Tagabu na Dios

15 Niyaen, katandi ni Jesus a kayat di Pariseyo a mangpatay ha nikuna.
Isu, linumakad hikuna. Ket makpal i tinumagubet ha nikuna. Ket
pinahusay na hidi ngamin.
16 Ket binon na hidi, a awan di mina ibaheta megipu ha nikuna.
17 Isu, gipu ta kona hito, natongpal i kinagi na Dios ken nesurat ni Isayas,
a minahagpugto,
18 "Atoy ide a tagabu ko a pinili ko. Hikuna i ayayatan ko ken pakatalakan
ko unay. Iyatad ko ha nikuna i Espiritu ko. Ket ipakatandi na ha
ngamin a tolay i malinteg a paghukom na Dios.
19 Maanus hikuna, a awan magingal ha pakipagtabbegan na. Ket awan
hikuna magrangsit onu magdulaw ha mapigsa ha totolay.
20 Awan na parigatan i linumulupoy ha panahod di, nu awan na hidi
a papigsaan. Ket daggapan na hidi, maski nu dandani a nobos i
namnama di. Ta kagbiyan na hidi. Ket tumulos hikuna hanggan
abakan na i ngamin a madukas ha lutak.
21 Ket hikuna i namnamaan na ngamin a tolay, a pakesalakanan di." Ide
dan i kinagi na Dios megipu ha tagabu na a ni Jesu-Cristu.

I Kasabaliyan ni Jesus ken ni Satanas

22 Niyaen, neyangay ha ni Jesus i esa a lallaki a nabulsak ken bulol gipu ta
hinayup na dimonyo. Ket pinalakad ni Jesus i dimonyo. Ket isu a makaenta
ken magkagi manon ide a lallaki.
23 Ket nasbew i ngamin a nakaenta. Kinagi di, “Hikuna wade i apo ni
Dabid a tahokan tam ha naalay?”
24 Ngem idi nateman na ito na Pariseyo a hidi, kinagi di, a “Inyatad ni
Satanas i kaddat na ha ni Jesus, penu makapalakad hikuna ha dimonyo a
hidi. Ta ni Satanas i kapitan na dimonyo a hidi,” kon di.
25 Ngem katandi ni Jesus i nakam di. Isu a kinagi na, “Nu atoy i esa a
bayan, ket makisina i kakaili na a hidi, a magnginayaw hidi, mabikan dan
i pakarakrak na iday a bayan. Onu atoy i esa a pamilya, ket magleput i
hama ha annak na, ket magleput bila i annak ha hena di, awan maalay i
biyag na pamilya a kona ha iday.
26 Isu, nu masinasina dan i paghariyan ni Satanas, ket makipagngayaw i
dimonyo a hidi ha sabali a dimonyo, panyan di a makatulos i paghariyan
na? Awan a mabalin iday!
27 Ngem kinagi moy a palakadan ko i dimonyo a hidi gipu ha kaddat
ni Satanas. Niyaen, nu tahod a naggipu i kaddat ko ha ni Satanas, hadya
naggipuwan na kaddat na agagum moy? Ta makapalakad bila hidi ha
dimonyo! Hadya naggipuwan na kaddat di, nu awan bila a naggipu ha
Dios. Isu, hidi man i magpatahod a madi i pagkagi moy ha nikan.
28 I kinatahod na, a gipu ha Espiritu na Dios i pangpalakad ko ha
dimonyo. Ket ito i mangpaenta ha nikam a nakaabot dan ha nikam i
paghari na Dios ha totolay.”
29 Ket nagpangaregan ni Jesus, penu makatandiyan di a maski nu
mapigsa ni Satanas, abakan na hikuna ni Jesus. Kinagi na, “Nu atoy i
mapigsa a lallaki a magdapon ha bilay na, awan ha makasaddap ha bilay
na, a magtakaw ha kukuwa na. Ngem basta naabak dan ide a mapigsa,
ket negakad dan hikuna, mabalin bi a sumadap ha bilay na, ken mangalap
ha ngamin a kukuwa na. Niyaen, kona bila hito ha nikan ken ni Satanas.
30 “Nu magpabiyan kam ha nikan, maabak kam bila. Masapul a umuseg
kam ha nikan. Ta maski nu heya a awan umuseg ha nikan, mebilang a
magsenti hikuna. Ket maski nu heya a awan dumaggap a magpapisan ha
totolay, ibilang ko hikuna a mangpaadiyo ha totolay ha nikan.
31 Isu i gipu na a ipeta ko ha nikam, a mapakawan i maski nu heya a
makaliwat ken magkagi ha madukas. Ngem awan a mapakawan i magkagi
ha mesenti ha Espiritu na Dios.
32 Ket maski nu atoy i magkagi ha mesenti ha nikan, a Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay, mapakawan hikuna. Ngem nu atoy i magsenti
ha Espiritu na Dios ha pagkagi na, awan a mapakawan hikuna. Ta
magnanayon a kelliwat i tolay a kona ha iday.”

I Pangaregan na Kayo ken Bunga na

33 “Ha mappiya a kayo, mappiya bila i bunga na. Ket ha madukas a kayo,
madukas bila i bunga na. Ket melasin moy i kayo, nu mappiya hikuna onu
madukas, gipu ha bunga na.
34 Ket kona bila hito ha nikam, hikam a magkadukas a tolay! Panyan
moy a magkagi ha mappiya, nu madukas paman i nakam moy? Ta nakam
moy i paggipuwan na pagkagi moy. Ket i pagkagi na tolay i magpaenta nu
anya i nakam na a tahod.
35 Isu, ha magnakanakam ha mappiya, mappiya bila i pagkagi na. Ngem
ha magnakanakam ha madukas, madukas bi i pagkagi na.

36 Niyaen, ipeta ko ha nikam, a nokkan, ha pamalak a paghukom na Dios
ha totolay, masapul na kada esa a magtabbeg gipu ha ngamin a madukas
a kakkagi na.
37 Ta gipu ha pagkagi moy, mepaenta nu mesalakan kam, onu ma-
parusaan kam mina."

Ikalan ni Jesus i Baggi Na ha ni Jonas, a Esa a Minahagpugto

38 Niyaen, atoy i kappal a Pariseyo ken mamaestro na Linteg a nagkagi
ha ni Jesus, ha "Maestro, ipaenta mo bi i kaddat mo, penu makasigurado
kami a pinaangay na ka na Dios."
39 Ngem tinabbeg ni Jesus, "Magkadukas ide a kalase na totolay. Ket
kayat di kan maenta i kaddat na Dios, ngem talekodan di i pagitoldu na.
Awan ha ipaenta ko ha nidi nu awan a kona ha nagimet ha minahagpugto
a ni Jonas.
40 Kona idi naghen hikuna ha tiyan na dakkal a padut, ha tallu a
pamalak, kona bila ha iday i magimet ha nikan nokkan. Ta tallu a pamalak
a melabbang ha disalad na lutak i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay.
41 "Ha pamalak a paghukom na Dios, tumaknag i taga-Ninibe a hidi,
a mangpaliwat hidi ha nikam. Ta nagbabawi hidi ha liwaliwat di, idi
nateman di i pagitoldu ni Jonas. Ngem niyaen, atoy dan ha saguppang
moy i magitoldu ha nikam, ket mas matangkay ngem ha ni Jonas. Ngem
awan moy temanan.
42 Ket nokkan, ha pamalak a paghukom na Dios, tumaknag i Reyna
a taga-Seba, a mangpaliwat ha nikam. Ta linumakad hikuna hanggan
madiyo, penu magteman ha pagitoldu ni Hari Solomon. Ket niyaen, ipeta
ko ha nikam, a atoy ha saguppang moy i mas matangkay ngem ha ni Hari
Solomon. Ngem awan moy usegan i pagitoldu ko."

I Tolay a Awan ha Asak na Nakam Na

43 Ket tinumulos ni Jesus, "Maski nu lumapos i dimonyo ha baggi
na tolay, lumakalakad hikuna ha namadi a lugar, a mageriyok ha
pagemmangan na. Ngem awan na maeriyokan ha pagemmangan.
44 Isu, ipeta na ha baggi na, 'Sumoliyak mina ha lallaki a naghenan ko
idi,' kon na dimonyo. Pagdemat na ha lallaki a naghenan na, ket maenta
na a maurnos i biyag na lallaki ken malinis. Ngem awan ha asak na nakam
na.
45 Isu, umangay manon i dimonyo aye, ket alapan na i pitu a dimonyo
a mas madukas ngem ha nikuna. Ket sumadap hidi ngamin. Ket maghen
hidi ha ide a lallaki. Isu a magbalin ha mas madukas ngem idi pinagsaket
na esa la a dimonyo.
"Niyaen," kon ni Jesus, "ide dan i pangaregan ko ha nikam. Ta kona bila
hito i magimet ha ide a kalase na tolay a awan mangiyasak ha nakam di
ha pagitoldu na Dios."

I Tolay a Wawaddi ni Jesus a Tahod

46 Idi nagitoldu pala ni Jesus, dinumitang i hena ken lallaki a wawaddi
na. Naghen hidi ha lapos, ta kayat di a makiuhon ha nikuna.
47 Ket kinagi na esa a tolay ha ni Jesus, "Atoy i hena ken wawaddi mo
ha lapos. Kayat di ka maenta."
48 Ngem kinagi ni Jesus, "Heya i hena ko? Heya i kakabsat ko?"
49 Sana, intoldu i tolduwan na a hidi. Kinagi na, a "Entan moy hidi. Ta
idagende i hena ko ken kakabsat ko.
50 Ta maski nu heya a magtongpal ha pagayatan na Dios, hidi man i hena
ken kakabsat ko a tahod."

13

I Pangarig Megipu ha Pagmula ha Kagi na Dios

1 Idi pamalak hito, linumapos ni Jesus ha bilay, ket inumangay hikuna a
nagetnod ha baybay.
2 Ket makpal i dinumulog ha nikuna. Isu, linumugan hikuna ha abang, a
pagetnodan na. Ket nagtaknag idagende a totolay ha baybay a magteman.
3 Ket makpal i inestoriya ni Jesus a pangpakatandi na ha nidi. Kinagi na,
"Nikuna, atoy i esa a mannalon a magmula ha bin-i.
4 Idi nagmula hikuna, netakneg i kappal a bin-i ha dilan. Ket
tinumagmak i manok a hidi, a kinan di idenday a bin-i.
5 Atoy bila i kappal a bin-i a netakneg ha kabituwan a ballik la i lutak
na. Ket gipu ta madibbew iday a lutak na, nasigida a nagtubo idagenday
a bin-i.
6 Ngem idi hinumangkat i senggit, nalannas hidi ken napohpoh, ta awan
hidi unay nakapagramot.
7 Ket atoy bila i kappal a bin-i a netakneg ha kasesetan. Idi dinumakkal
idagende a tinumubu, dinumakkal bila i seset a hidi. Ket nasalenan i
tinumubu a hidi.
8 Ngem atoy i kappal a bin-i a netakneg ha mappiya a lutak. Ket idi
dinumakkal hidi, nagdawa hidi ngamin. Atoy kappal a nagdawa ha esa
gasut a bukal ha kada esa a bin-i a netakneg. Ket atoy bi i nagdawa ha
annam a pulo. Ket atoy paman i nagdawa ha tallu a pulo.
9 "Nu makasaneg kam ha kakkagi ko, makatandiyan moy mina ito," kon
ni Jesus.

I Panggep ni Jesus ha dagende a Pangaregan na

10 Nagsalodsod i agagum ni Jesus, "Apay a usaran mo idagende a
pangareg ha pagitoldu mo?"
11 Ket kinagi ni Jesus, "Ipakatandi ko ha nikam i palimed na Paghariyan
na Dios. Ngem ha sabali a tolay a awan makiuseg ha nikan, awan ko hidi
pakatandiyan.
12 Gipu ta maski nu heya a umuseg ha kagi na Dios, inayon na Dios i
pagkatandi na hanggan makpal i makatandiyan na. Ngem ha maski nu
heya a awan umuseg ha kagi na Dios, adyan na Dios i pagkatandi na.
13 "Niyaen, ide i gipu na a usaran ko i pangareg ha pagitoldu ko. Ta
maski nu maenta diyak, awan diyak katandi. Ket maski nu makangteman
hidi ha estoriya ko, awan di makatandiyan.
14 Natongpal dod i pinapugto na Dios ha ni Isayas. Ta insurat na,
'Tahod a magteman hidi, ngem awan di makatandiyan. Ket tahod a
magenta hidi, ngem awan di melasin,
15 gipu ta malupoy dan i nakam na dagende a totolay. Ket marigat a
makateman i talinga di. Ket ikillap di i mata di. Ta madiyan di
a makalasin ken makasaneg. Madiyan di a makatandiyan. Madiyan
di a magsoli ha nikan, penu pahusayan ko mina hidi,' kon na Dios."
16 Ket tinumulos ni Jesus, a kinagi na ha agagum na, "Ngem bakkan ha
nikam. Ket mahusay kam, ta makalasin ken makasaneg kam ha kinatahod
megipu ha palimed na Paghariyan na Dios.
17 Ta ipeta ko ha nikam a atoy idi i makpal a mahagpugto ken mappiya
a tolay a kayat di a maenta i netan moy, ngem awan di naenta. Kayat di a
mateman i temanan moy, ngem awan di nateman.
18 "Niyaen, ide dan i kayat ko a kagiyan ha estoriya ko megipu ha
pagmula.

19 Magkalan i bin-i ha kagi na Dios. Ket i dilan a nataknegan na bin-
i, iday i magkalan ha makateman a hidi ha kagi na Dios, ngem awan di
nakatandiyan. Ta dumemat ni Satanas, ket magadya hikuna ha kagi na
Dios ha nakam di.
20 Ket i kabitubituwan a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha
magteman a hidi ha kagi na Dios, ket magragsak hidi a makateman.
21 Ngem awan meyasak i kagi na Dios ha nakam di. Isu, manahod hidi
ha ballik la. Ket nokkan, nu marigatan hidi gipu ha panahod di, magsigida
hidi a sumoli ha ugali di a madukas.
22 I kasesetan a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha magteman
a hidi ha kagi na Dios, ngem makaburibur hidi megipu ha korinat ken
pagragsakan di. Isu, mesalen i pagnakam di ha makpal a buribur na. Ket
awan di manakam i kagi na Dios. Ket awan magbunga i kagi na Dios ha
nakam di gipu ha salen heya.
23 Niyaen, i mappiya a lutak a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha
magteman a hidi ha kagi na Dios, ket makatandiyan di ken iyasak di ha
nakam di. Ket ha totolay a kona he, umusoseg hidi hanggan mebunga
di i mappiya a paggimi-gimet. Ha kappal, makpal unay i mappiya a
gimigimetan di. Ket ha kappal, makpal bila i mappiya a gimetan di. Ket
ha kappal, ballik i mappiya a gimetan di.”

I Pangareg Megipu ha Pagmula ni Satanas

24 Atoy pala i sabali a pangareg a inestoriya ni Jesus. Kinagi na, “Mekalan
i Paghariyan na Dios ha esa a tolay a nagmula ha mappiya a bin-i ha talon
na.
25 Ngem idi esa a kallap, idi nakakillap hidi, inumangay i kasenti na a
nagmula ha madukas a root, a melaok ha nagmulaan na makintalon. Sa
hikuna, linumakad.
26 Isu, idi dinumakkal idagende a nemula, ket nagdawa hidi, atoy bila i
madukas a root a hidi.
27 Ket inumangay i tagatagabu na makintalon aye, ket kinagi di, ‘Apo,
mappiya i bin-i a inmula mo ha talon mo. Ngem niyaen, apay a narootan
a kona he ha madukas?’
28 Kinagi na makintalon, ‘Atoy i kasenti ko a naggimet ha ide.’ Ket
sinalodsod na tagabu na a hidi, ‘Kayat mo a parutan mi idagende a
madukas a root?’
29 Ngem tinabbeg na makintalon, ‘Awan. Ta baka maparut i mappiya a
tubo, nu parutan moy i madukas a root.
30 Pabiyanan moy hidi a dumakkal hanggan tiyempo na pagani. Ket
nokkan ha pinagani, ipeta ko ha magani a hidi a parutan di idagende a
root. Ket badbadan di, penu ipatutod ko. Ket kobosan na, aniyan di mina
i mappiya a pahay. Ket iponpon di ha kamalig ko.’ ”

I Pangarig Megipu ha Bin-i na Mustasa

31 Atoy pala i sabali a pangareg a inestoriya ni Jesus. Kinagi na, “Mekalan
i Paghariyan na Dios ha esa a bukal na mustasa a inmula na lallaki ha lutak
na.
32 Niyaen, ide a bukal i kaballikan na ngamin a bukal. Ngem nu magtubu
dan, magbalin ito ha kadakkalan a mula. Ket kona ha kayo i kinadakkal
na, a magrabo-rabon i manok a hidi ha tingitingi na. Ket kona bila hito i
pagtubu na paghariyan na Dios ha kakpalan a tolay.”

I Pangareg Megipu ha Lebadura

33 Atoy pala i sabali a pangareg a inestoriya ni Jesus. Kinagi na, “Mekalan
i Paghariyan na Dios ha lebadura a iyasak na esa a babbey ha makpal

a kasukat na arina na. Ket gipu ha ide a ballik a lebadura, umalis ito
hanggan bumigalbigal i ngamin a neramas a arina. Ket kona bila hito i
pagiyalis na Paghariyan na Dios ha totolay."
34 Ha ngamin a pagitoldu ni Jesus, inestoriya na idagende a pangareg.
Awan ha intoldu na a awan na inestoriya i pangareg.
35 Isu a nangtongpal ha esa a nesurat na minahagpugto, nikuna a naalay
dan, ket megipu ha Cristu a paangayan na Dios. Insurat na, "Iboyboy
ko i pangareg ha pagitoldu ko. Ket ipakatandi ko i bagbagay a awan
makatandiyan na totolay, nangrugi idi pinarsuwa na Dios ide a lutak
hanggan ha niyaen," kon na Cristu.

Ipakatandi ni Jesus i Pangareg Megipu ha Madukas a Root

36 Idi kobosan na pinagitoldu ni Jesus, linakadan na i kakpalan a hidi
a tolay. Ket sinumadap hikuna ha bilay. Ket binumikan i tolduwan na a
hidi, a inaged di, "Ipakatandi mo bi ha nikami i pangareg mo, megipu ha
madukas a root ha kapahayan."
37 Kinagi ni Jesus, "Ha iday a pangareg ko, hikan a Annak na Dios a
Nagbalin a Tolay i nagmula ha mappiya a bin-i.
38 I kakalan na talon, i lutak aye a henan na totolay. I mappiya a bin-i
i annak na Dios a masakopan na ha Paghariyan na. I madukas a root, i
annak na kasenti ko a nasakopan na.
39 I kasenti ko a nagmula ha madukas a hidi, hikuna ni Satanas. I
tiyempo a pinagani, i tiyempo a paghukom na Dios ha ngamin a tolay.
I magani a hidi, i anghel a hidi na Dios.
40 Ket kona bila ha pangareg ko, a nabadbad i root a hidi, ket natutod
hidi; kona bila hito ha tiyempo a paghukom na Dios.
41 Ta hikan a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay i magpaangay ha anghel
a hidi, a puhonan di i ngamin a mahagsulisog ken ngamin a mahagliwat.
42 Ket itogbak di hidi ha gangatan a awan maaddap. Ito i henan na
magsangisanget a hidi ken magrangsirangsit gipu ha parusa di.
43 Ngem ha annak na Dios, mapuhon hidi ha henan na. Ket magdisyag
hidi, a kona ha senggit ha Paghariyan Nama di a Dios.
"Niyaen, nu makasaneg kam ha kagi ko, nanakaman moy mina a
perpermi."

I Duwa a Pangareg na Nagastos Ni Jesus a Mangsaka ha Totolay

44 "Mekalan i Paghariyan na Dios ha kanginaan a kukuwa a nekali ha
talon. Ket atoy i esa a nakaeriyok ha ide. Ket gipu ha talak na, itago
na manon. Ket umangay hikuna a iyatad i ngamin a sanikuwa na, penu
magatang na iday a talon ken kanginaan na.
45 "Mekalan bila i Paghariyan na Dios ha esa a mahagilako a
magerieriyok ha inaamakan a perlas.
46 Naeriyokan na i esa a kainamakanan a perlas, ket umangay hikuna a
iyatad na i ngamin a sanikuwa na, a panggatang na ha iday a perlas."

I Pangareg megipu ha Melaok a Totolay a Puhonan na Dios

47 "Mekalan bila i Paghariyan na Dios ha esa a sigay a nesawat ha diget,
ket maalap na i ngamin a kalase na padut.
48 Nu naputat dan, iyakdet di, ket magetnod hidi, penu piliyan di
idagende a padut. Ha mappiya a padut, iyasak di hidi ha pagdattonan
di. Ngem mebanghat i madukas a hidi.
49 Ket kona bila hito ha tiyempo a paghukom na Dios. Dumemat i anghel
a hidi, a piliyan di i mappiya a totolay ha madukas a hidi.

50 Ket ibanghat di i madukas a totolay ha gangatan a awan maaddap.
Ito i henan na magsangisanget ken magrangsirangsit gipu ha parusa na
Dios.”
51 Sinalodsod ni Jesus ha tolduwan na a hidi, “Makatandiyan moy i
ngamin a inestoriya ko ha nikam?” “Oni, makatandiyan mi ito,” kon di.
52 Ket kinagi na ha nidi, “Isu, niyaen, ha maski nu heya a tolduwan
ko, magserbe mina hikuna ha Paghariyan na Dios. Ket hikuna a mismo
i mangitoldu paman ha totolay. Ket malaing mina hikuna ha alegid a
Pagitoldu na Dios ken ha ide a Bigu a Pagitoldu na Dios, a kanayon mina a
makagayak ha nakam na, penu mangitoldu, gipu ha kasasaad na tolduwan
na a hidi.”

Madiyan Di ni Jesus ha Nasaret

53 Idi nobos a inestoriya ni Jesus idagende a pangareg, linakadan na iday
a lugar.
54 Inumangay hikuna ha Nasaret, ha ili a dinakkalan na. Ket nagitoldu
hikuna ha paggimmongan di. Ket nalaktat i Judyo a hidi a nagteman ha
nikuna. Kinagi di, “Hadya i nangalapan na ha kon na he a sirib ken kaddat
na a maggimigimet ha milagro?” kon di.
55 “Hikuna i annak ni Karpentero Jose. Ket ni Maria i hena na. Ket
katandi tam i wawaddi na, a di Santiyago, Jose, Simon ken Judas.
56 Ket atoy bila a kaili tam i wawaddi na a babbey. Apay dod a sabali
hikuna, a malaing dan a magitoldu?” kon di.
57 Ket ide i gipu na a madiyan di a manahod ha ni Jesus.
Ket kinagi ni Jesus megipu ha ide, “Ha mahagpugto a naggipu ha Dios,
mapadayawan hikuna ha ngamin a lugar, malaksid ha ili na ken pamiliya
na a mismo.”
58 Isu, ballik la i nakadatan a ginimet ni Jesus ha ili na, gipu ta awan di
hikuna tinahod.

14

I Katay ni Juan a Mahagbinyag

1 Idi tiyempo hito, naghari pala ni Herod ha Galileya. Ket nabaheta na
megipu ha ni Jesus.
2 Isu, kinagi ni Herod ha tagabu na a hidi, “Hikuna wade ni Juan a
Minahagbinyag, a magbiyag manon a naggipu ha katay. Isu i gipu na a
kekkaddat hikuna.”
3 Niyaen, pinatay na dan ni Herod ni Juan, idi pinadakap na hikuna
ken pinebalud na. Ta kona he i kayat ni Herodiyas, a ipag ni Herod. (Ni
Herodiyas i kabanga ni Pelip a wadi ni Herod.)
4 Ta indarum ni Juan ide a kinagi na, a “Nagliwat kam, ta kinabanga mo
dan i ipag mo,” kon na.
5 Niyaen, ha kona he i pakatayan ni Juan. Naalay dan a kayat ni Herod a
papapatay ni Juan. Ngem nanteng hikuna ha tolay a hidi, gipu ta inbilang
di ni Juan a esa a Mahagpugto na Dios.
6-7 Niyaen, idi pagselebral na pinakeenak ni Herod, atoy i inkari ni Herod
ha esa a madiket, a annak ni Herodiyas. Idi nagsala ide a madiket ha
saguppang na bisita na a hidi, nagragsak ni Herod, a kinagi na, “Isapata
ko a iyatad ha nikaw i maski nu anya a agedan mo,” kon ni Herod.
8 Ket gipu ha kayat nena na, kinagi na madiket, a “Iyatad mo bi i buntok
ni Juan a Mahagbinyag, a pesaguppang mo bi ihe a nebandehado,” kon na
madiket.

9 Niyaen, nagladingit unay ni Hari Herod. Ngem gipu ha inkari na ha
saguppang na sangaili na a hidi, inbon na a matungpal ide a inaged na
madiket.
10 Ket pinaputolan na ni Juan ha pagbaludan.
11 Sa, neyangay i buntok na a nebandehado, ket neyatad ito ha madiket,
ken inyatad na paman ha nena na.
12 Idi nabaheta na toltolduwan ni Juan, inumangay hidi, a inalap di i
bangkay na. Ket inlabbang di. Sa hidi, inumangay a inbaheta di ha ni
Jesus.

Pakanan ni Jesus i Lima a Ribu a Lallaki.

13 Idi nabaheta ni Jesus i katay ni Juan, linakadan na iday a lugar, a
naglugan hikuna ha abang, a inumangay ha esa a lugar a awan ha tolay.
Ngem idi pakabaheta na totolay, tinumagubet hidi, a namaybay hidi a
naggipu ha palebut na.
14 Idi kappundu di Jesus ha baybay, naenta na i kakpalan a tolay. Ket
kinagbiyan na hidi. Ket pinahusay na i magsaket a hidi.
15 Idi apon dan, binumikan i tolduwan na a hidi, a kinagi di, a "Apo,
dandani dan a kallap, ket awan ha bilay ha ide a lugar. Palakadan mo
bi idagende a tolay, penu umangay hidi ha baryo, a gatangan di mina i
kakanan di."
16 Ngem kinagi ni Jesus, "Awan a masapul a lumakad hidi. Hikam mina
i magpakan ha nidi."
17 Ket tinabbeg na tolduwan na a hidi, "Panyan tam mina? Ta lima la a
tinapay ken duwa a padut a pindang i bilon tam."
18 Kinagi ni Jesus, "Ikunna moy he."
19 Sana, pinagetnod idagende a totolay ha karootan. Ket inalap na i lima
a tinapay ken duwa a pindang. Ket tinumangad hikuna ha langit. Ket
nagyaman hikuna ha Dios. Sa na, pinilakpilak, ket inyatad na ha tolduwan
na a hidi, a inwaras di.
20 Ket nagkan hidi ngamin. Ket idi nabbiyag hidi ngamin, pinuhon di i
sobra. Ket naputat di i esa pulo ket duwa a basket ha buhay di.
21 I nagkan a hidi i manga lima a ribu a lallaki. Ket atoy bila i kabanga
di ken annak di a awan a nebilang.

Maglakad ni Jesus ha Dibbew na Diget

22 Idi pinagsoli ni Jesus i kakpalan a tolay ha bilay di, pinalugan na i
tolduwan na a hidi ha abang, a pinapalungo na hidi a umarabes ha dibelew
na diget.
23 Kobosan a pinaglakad na hidi, nagisesa ni Jesus a tinanobuk ha
amugod, penu magkararag. Idi kallap dan, naghen hikuna hito a isesa.
24 Ket ha iday a oras, nakaadiyo i tolduwan na a hidi, a nasalpak di i
napigsa a pahas ken raknab.
25 Idi kaldiwan, inumangay ni Jesus ha nidi, a naglakad hikuna ha
dibbew na diget.
26 Ngem nanteng i tolduwan na a hidi, idi naenta di hikuna a maglakad
ha dibbew na diget. Ket nagrangsit hidi gipu ha kanteng di. "Inay! Anito
iday!" kon di.
27 Ngem dagus a kinagi ni Jesus, "Awan kam manteng. Hikan ni Jesus."
28 Niyaen, kinagi ni Pedro, a "Apo, nu tahod a hikaw ni Jesus, ayaganak
mo bi a umangay ha nikaw, a maglakad ha diget."
29 Ket kinagi ni Jesus, "Uyoy ka he." Isu, inumogsad ni Pedro ha abang,
a naglakad ha dibbew na diget, a inumangay ha ni Jesus.

30 Ngem idi naenta na i kinapigsa na pahas, nanteng manon hikuna. Isu
a inumlad hikuna, ket indulaw na, “Apo, isalakanak mo bi!”
31 Ket dagus a inegkaman ni Jesus i kamat ni Pedro, ket ginuyod na.
Sana, kinagi, “Nagballik dalla i panahod mo. Apay a nagduwaduwa ka?”
32 Niyaen, idi linumugan hidi a duwa ha abang, ginumimak i pahas.
33 Ket ha tolduwan na a hidi, dineydeyaw di ni Jesus, a kinagi di, “Tahod
a hikaw i Annak na Dios!”
34 Niyaen, idi kaahabes di, pinumundu hidi ha Genesaret.
35 Ket nelassin na tolay a hidi ni Jesus. Ket pinaayagan di i ngamin a
masaksaket ha ngamin a barbaryo ha palebut na. Ket neyangay hidi ha ni
Jesus.
36 Ket nagaged hidi a nu mabalin kan, palobusan na mina i masaket a
hidi a magkamhit ha nibik na kagay na. Ket ha ngamin a nangkamhit ha
kagay na, naghusay hidi ngamin. Kona hito i kinapigsa na panahod di ha
ni Jesus.

15

I Kasabaliyan na Pagitoldu na Pariseyo ken Linteg na Dios

1 Niyaen, inumangay ha ni Jesus i Pariseyo a hidi ken mamaestro na
Linteg a naggipu ha Jerusalem. Ket sinalodsod di,
2 “Apay a awan umuseg i tolduwan mo a hidi ha pinagitoldu na minappo
tam a Judyo? Ta awan di ugisan i kamat di, a magkan. Isu, kelliwat pala i
kamat di, ket maneg ito ha nikitam a Judyo.”
3 Ket tinabbeg ni Jesus, “Apay a liwatan moy i bobon na Dios, penu
makauseg kam ha pinagitoldu na minappo moy?
4 Halimbawa: nesurat ni Moyses ide a bon na Dios, a ‘Deyawan mo i
hama ken hena mo,’ ken ‘Maski nu heya a magulew ha hama na onu
hena na, masapul a mapapatay hikuna,’ kon na Dios.
5 Ngem ha nikam, bakkan i pagitoldu moy. Ta itoldu moy a mabalin a
mekemot i korinat a pangdaggap mina ha hama moy ken hena moy. Basta
ipeta moy ha nidi, a ‘Neyatad dan ide ha Dios’. Ito i pagpambar moy, penu
ikemot moy i korinat.
6 Isu, pinagbalin moy a awan serserbe i kagi na Dios gipu ha bukod moy
a pagitoldu.
7 Ay! Hikam a aginpappiya! Tahod i kagi na Dios megipu ha nikam. Ta
pinasurat na Dios ha ni Isayas nikuna, a nepugto na,
8 ‘Magdeydeyaw ha nikan idagende a tolay gipu ha kagi di,’ kon na Dios.
‘Ngem madiyo pala i nakam di ha nikan.
9 Awan ha serbe na pinagdeyaw di ha nikan. Ta ipeta di a Dios i
paggipuwan na pagitoldu di. Ngem bakkan a Hikan nu awan a tolay
i paggipuwan na pagitoldu di,’ kon na Dios.”

I Bagbagay a Magpadukas ha Totolay

10 Ket ayagan ni Jesus i totolay, a pinapisan na hidi. Kinagi na, “Magsaneg
kam mina ha kagi ko aye, ket makatandiyan moy mina.
11 Bakkan a metemlok i makapadukas ha baggi na tolay, nu awan a
dumukas i baggi na gipu ha bukod na a nakam ken kasorhan na, ken
paggimi-gimet na a gipu ha kasorhan na heya. Ito i tahod a makapadukas
ha tolay.”
12 Kobosan na ito, inumangay i tolduwan na a hidi, a sinalodsod di,
“Makatandiyan mo a napasakitan i Pariseyo a hidi gipu ha kinagi mo?”

13 Ket tinabbeg ni Jesus, “Pabiyanan moy hidi. Ha maski nu anya a
tumubo a awan nemula Nama ko a Dios, potpotan na hidi.
14 Isu, kabeng moy hidi. Ta kona hidi ha mabulsak a mangidilan ha
kakalan di a nabulsak. Ket nu idilan na esa a bulsak i agum na a bulsak,
tumakneg hidi a duwa ha abot.”
15 Ket kinagi ni Pedro, “Ipakatandi mo bi iday a pangaregan mo nakoya.”
16 Ket kinagi ni Jesus, “Maski ha nikam, awan moy pala makatandiyan?
17 Katandi moy mina a awan makapadukas i measak ha labi na tolay. Ta
awan ito sumadap ha nakam na, nu awan la ha tiyan na. Sa na, iyattay,
ket nelapos manon.
18 Ngem bakkan i lumalapos ha labi na tolay. Ta ito i maggipu ha nakam
na. Ket nu madukas i pagkagi na, ito i makapadukas ha ngamin a biyag
na tolay. Ito i mangpatahod a madukas i nakam na.
19 I nakam na totolay i paggipuwan na kinadukas na totolay, a kona ha
madukas a panggep di ken pagbuno di, ken paggundaway di ha sabali
a kabanga, ken pangibabbey onu pangilallaki di, ken pagtakaw di, ken
pagsileng di ken paglimad di, ket atoy paman i sabasabali a kona hito.
20 Idagento i makapadukas ha totolay. Ngem awan ha liwat i magkan a
awan maguges ha kamat na.”

I Panahod na Esa a Babbey a Bakkan a Judyo

21 Niyaen, linumakad manon ni Jesus hanggan ha luglugar a Tiro ken
Sidon.
22 Ket inumangay ha nikuna i esa a babbey a taga-Kanaan, ket bakkan
hikuna a Judyo. Indulaw na a mapigsa ha ni Jesus, “Apo, Annak ni Hari
Dabid! Kagbiyanak mo bi! Narigatan unay i annak ko a babbey, a nahayop
dan na dimonyo!” kon na babbey.
23 Ngem awan ha kinagi ni Jesus. Ket inaged na tolduwan na a hidi,
“Palakadan mo bi ide a babbey. Ta awan gumimak i pagidulaw na!”
24 Kinagi ni Jesus, “Napaangayak la ha totolay a nasakop ha Israel a kona
ha netawtaw a karkarnero.”
25 Ngem nagparintumeng i babbey ha saguppang ni Jesus, a kinagi na,
“Apo, daggapanak mo bi!”
26 Ket kinagi ni Jesus, “Madi nu alapan ko i kanan na annak, a itogbak
ko ha asasu.”
27 Ket nakatandiyan na babbey i kinagi na, a masapul a daggapan ni
Jesus i Judyo a hidi ha palungo na bakkan a Judyo. Isu, kinagi na, “Tahod
i kagi mo, Apo. Isu, mabalin bi a magkan i asu a hidi ha regreg a maggipu
ha Happo di.”
28 Ket kinagi ni Jesus, “Tahod, Manay! Dakkal i panahod mo! Matongpal
dod i agedan mo.” Ket dagus a hinumusay i annak na.

Pahusayan ni Jesus i Makpal a Tolay

29 Niyaen, linumakad manon ni Jesus a namaybay ha Diget na Galileya.
Sa, nanohobuk ha esa a pukal, ket nagetnod.
30 Ket dinumulog ha nikuna i makpal a tolay. Ket intugan di i makpal
a pilay, ken lugpi, ken bulsak, ken bulol, ken makpal pala a kona hito.
Insaguppang di hidi ha ni Jesus, ket pinahusay na hidi.
31 Ket nalaktat ide a kakpalan a tolay. Ta naenta di a makakagi manon
i bulol a hidi, ket nakahusay i lugpi a hidi, ket makalakad manon i pilay
a hidi, ket makaenta manon i bulsak a hidi. Ket indeydeyaw di i Dios a
magtongpal ha kari na ha Israel.

Pakanan ni Jesus i Uppat a Ribu a Tolay

32 Niyaen, inayagan ni Jesus i tolduwan na a hidi. Ket kinagi na,
“Kagbiyan ko idagende a totolay. Ta tallu dan a pamalak a naghen hidi
ha nikan. Ket niyaen, awan dan ha kanan di. Ket madiyan ko hidi a
palakadan, amangan nu makapoy hidi ha dilan, ta magiyalap hidi.”
33 Ket tinabbeg na tolduwan na a hidi, “Hadya i pangalapan tam ha
kanan a mekusto ha ide a kakpal. Awan man ha kanan ha lugar aye.”
34 Ket sinalodsod ni Jesus, “Atoy hangan a tinapay moy?” Ket kinagi di,
“Pitu, ken kappal a baballik a padut.”
35 Niyaen, pinagetnod ni Jesus i kakpalan a hidi.
36 Sana, inalap i pitu a tinapay ken padut a hidi. Idi pinagyaman na ha
Dios, tinaptappeng na ito, a inyatad na ha toltolduwan na, a inwaras di ha
dagenday a kakpalan.
37 Ket nagkan hidi ngamin hanggan nabbiyag hidi. Kobosan na,
naurnong i buhay a kanan. Ket naputat i pitu a basket ha nabuhay.
38 Manga uppat a ribu i lallallaki a nagkan. Ket nagkan bila i babbabbey
ken annak a hidi a awan nebilang.
39 Kobosan na, pinaglakad ni Jesus i kakpalan a hidi. Ket naglugan di
Jesus ha abang, a inumangay hidi ha lugar a Magadan.

16

I Pagsurbar na Pariseyo a hidi ha ni Jesus

1 Niyaen, inumangay ha ni Jesus i kappal a Pariseyo ken Saduseyo. Ket
kayat di a magsurbar ha nikuna. Isu, inaged di i milagro a pangpatahod
na mina a pinaangay na hikuna na Dios.
2-3 Ngem kinagi ni Jesus, “Malaing kam ha pagkatandi moy ha tiyempo a
paguden onu pagsenggit. Ta nu apon dan, ket nu maenta moy a madideg
i langit, ipeta moy a mappiya a tiyempo, ta magsenggit nu ugma. Onu
agsapa, ket nu maenta moy a madideg ken mangiset i ulap a hidi, ipeta
moy a maguden nokkan. Niyaen, malaing kam bas ha tiplad na pagdemat
na Annak na Dios. Ta atoy dan i makpal a tiplad a pangpakatandi ha
tiyempo na Annak na Dios aye. Ngem awan moy hidi makatandiyan.
4 Madukas unay ide a kalase na totolay. Ta awan di nakaman i Apo
Dios a tahod. Kayat di kan a maenta i milagro a pangpatahod, kon na
kan, ngem pulos, a awan ha pangpatahod a mepaenta ha nidi, nu awan
i pangpatahod ni Jonas. Ta kona ha natay hikuna ha tallu a pamalak, sa,
minagbiyag manon.”
Kinagi na ito ni Jesus. Sa na, linakadan hidi. Ket naglugan manon ha
abang a umarabes ha diget.

Iniwadan ni Jesus megipu ha kinadukas na Pariseyo a hidi

5 Niyaen, idi pagdemat di Jesus ha dibelew, awan ha kanan di. Ta
naleptanan na tolduwan na a hidi a magbilon ha tinapay.
6 Ket iniwadan ni Jesus ha nidi, a kinagi na, a “Magingat kam ha lebadura
na Pariseyo ken Saduseyo a hidi.”
7 Ket awan di nakatandiyan i kinagi na. Nagkinagi hidi a, “Awan kitam
ha tinapay. Isu i gipu na a kinagi na iday,” kon di.
8 Ngem katandiyan ni Jesus i pagguhonan di. Ket kinagi na, “Apay a
pagguhonan moy a awan kam ha tinapay? Ballik wade i panahod moy?
9 Anya? Awan moy makatandiyan? Nanakaman moy mina i lima a
tinapay a inpakan tam ha lima a ribu a lallaki, ken ngamin a basket a
nabuhay a inurnong moy.

10 Ket nanakaman moy mina i pitu a tinapay a inpakan tam ha uppat a
ribu a lallaki, ken ngamin a nabuhay a naurnong moy.
11 Niyaen, makatandiyan moy mina a bakkan a tinapay i nagkagiyan
ko, nu awan i pagitoldu na Pariseyo ken Saduseyo a hidi. Ta umaales i
kinadukas di, a kona ha lebadura ha tinapay."
12 Sadi, nakatandiyan a awan na nagkagiyan i tinapay, nu awan i
pagitoldu na Pariseyo ken Saduseyo a hidi, a magingat mina hidi ha
kinadukas di.

I Pangipeta ni Pedro a ni Jesus i Cristu

13 Niyaen, inumangay di Jesus ha bariobario a Sesareya-Pilipo. Idi
paglakad di, sinalodsod ni Jesus ha tolduwan na a hidi, "Anya i nakam
na totolay megipu ha nikan? Heya ak wade ha pagkagi di?"
14 Ket tinabbeg di, "Kinagi na kappal a hikaw kan ni Juan a Minagbinyag,
ket minabiyag manon. Ket kinagi na kappal a hikaw kan ni Eliyas, a
nagsoli a nagipu ha langit. Ket kinagi na kappal a hikaw kan ni Jeremiyas,
onu esa a minahagpugto a minabiyag manon, kon na kan."
15 Sinalodsod ni Jesus, "Hikam bi, anya ha nakam moy? Heya ak wade
ha nikam?"
16 Tinabbeg ni Pedro, "Hikaw i Cristu, i Annak na Tahod a Dios. Ket
pinaangay na ka, penu maghari ha ngamin a tolay."
17 Kinagi ni Jesus, "Mahusay ka, Simon a annak ni Jonas. Ta bakkan a
tolay, nu awan a ni Amang ko a Dios i nangipakatandi ha ide ha nikaw.
18 Ket niyaen, panagenan taka ha 'Pedro.' (Ha kagi na Judyo, i kayat na
kagiyan na 'Pedro' i 'pogedu.') Ta gipu ha kinagi mo aye, nagbalin ka dan
a kona ha esa a pogedu na Dios. Ket i pogedu a kona hito i pagpataknagan
ko i kapilya ko. I kapilya ko aye i ngamin a nasakop ko a tolay. Ket basta
kona hito i panahod di, mapigsa hidi, a awan ha mangabak ha nidi, maski
ni patay.
19 Iyatad ko ha nikaw i turay mo, a kona ha magegkam ka ha tulbek a
panglukat ha Paghariyan na Dios. Ket gipu ha turay aye a naggipu ha Dios,
nu atoy ikemot mo ha kapilya ko, kona bi ha Dios i mangikemot. Ket nu
atoy i palobusan mo, kona bi ha Dios i mangpalobus."
20 Kobosan na, inbon ni Jesus a awan di pala ipeta ha maski nu heya a
hikuna i Cristu.

I Pinagpugto ni Jesus ha Katay na ken Pagbiyag na Manon

21 Niyaen, nangrugi ha ide a tiyempo, nagitoldu ni Jesus ha tolduwan
na a hidi megipu ha baggi na. Ket inpakatandi na masapul a umangay
hikuna ha Jerusalem, ket atoy i makpal a rigrigat a attaman na. Kinagi
na, "Nokkan, umadi hidi ha nikan, hidi a matangkay a papadi, hidi a
mangituray ha kapilya, ken hidi a maestro na linteg. Ket ipapatay di ak.
Ket nu malpas i tallu a pamalak, magbiyagak manon."
22 Idi nateman ito ni Pedro, inyadiyo na ni Jesus ha ballik, a makitabbe-
gan mina hidi. Kinagi na, "Awan mina, Apo! Ikemot na ka mina na Dios."
23 Ngem sinumaggupang ni Jesus ha ni Pedro, ket kinagi na, "Umadiyo
ka dan! I kinagi mo aye i kagi ni Satanas! Magsalen ka ha nikan! Ta
bakkan a Dios i paggipuwan na nakam mo, nu awan a tolay i paggipuwan
na."
24 Kobosan na, kinagi ni Jesus ha tolduwan na a hidi, "Ha maski nu heya
a mayat a magpasakop ha nikan, masapul a ibilang na i baggi na a kona
ha natay dan. Ta masapul a bakkan a bukod na a pagayatan i gimetan na,
nu awan i pagayatan ko i gimetan na mina. Ket nu kona hito, maattam na

i rigrigat, penu umunod ha nikan. Ket kona ha baklayan na bila i kudos
na ha pinaguseg na ha nikan.
25 Ta maski nu heya a magnakam la ha biyag na a mismo, hikuna i
matay nokkan a tahod. Ngem maski nu heya a umusoseg ha nikan, maski
nu matay hikuna gipu ha nikan, isalakan na hikuna na Dios a tahod.
26 "Ta kona paman ha ide," kagi ni Jesus, "nu atoy i tolay a makaalap
ha ngamin a kinabaknang na lutak aye, awan ha serbe na iday, nu lompas
i biyag na, a awan na mapadas i biyag na Dios a magnanayon. Ta awan
ha pangsulet na tolay ha Dios, penu makabiyag mina hikuna ha Dios ha
magnanayon.
27 "Magsoli ak nokkan, ket kaagumanak na anghel a hidi. Ket ha kasoli
na Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, mepaenta i kainamakan Nama ko.
Ket hukoman ko i ngamin a tolay, a bilasan ko hidi gipu ha ginimet di.
28 "Niyaen, ipeta ko ha nikam, a atoy dan ha saguppang tam aye i kappal
a awan matay hanggan makaenta hidi ha ide a Annak na Dios a Nagbalin
a Tolay, a magturayak ha Paghariyan ko."

17

Magbigu i Itsura ni Jesus

1 Kobosan na annam a pamalak, insina ni Jesus ni Pedro, ken ni
Santiyago, ken wadi na a ni Juan, a tinumagdak ha matangkay a parabin.
2 Pagsangpit di, ket nagbigu i itsura ni Jesus ha saguppang di. Nagranyag
i rupa na a kona ha senggit. Ket nagbalin maponset i tennon na, a
nagpahiyamhiyam hidi.
3 Ket nagpaenta ni Moyses ken ni Eliyas, a nakiuhon hidi ha ni Jesus.
4 Ket kinagi ni Pedro ha ni Jesus, "Apo, mappiya, ta atoy kami ihe. Nu
kayat mo, magtoklongak ha tallu. Ket esa para ha nikaw, esa para ha ni
Moyses, ken esa para ha ni Eliyas," kon na.
5 Pagkagi pala ni Pedro, ket bigu la a naulapan hidi ha esa a madisyag
a ulap. Ket nagkagi i esa a timek a naggipu ha ulap, a kinagi na, a "Ide i
Annak ko a ayayatan ko unay. Temanan moy hikuna!" kon na timek.
6 Niyaen, ha dende a tallu a tolduwan ni Jesus, idi nateman di ito,
hinumakab hidi, a nanteng hidi unay.
7 Ngem binumikan ni Jesus, ket kinamhet na hidi, a kinagi na,
"Tumaknag kam. Awan kamon manteng."
8 Idi tinumangad hidi, awan ha naenta di, nu awan la ni Jesus a esesa.
9 Niyaen, idi pagbugsok di ha parabin, binonan na hidi, a kinagi na,
"Awan moy pala ipeta ha maski nu heya a tolay i naenta moy aye. Imbes
na, urayan moy hanggan nokkan, ha kobosan na pagbiyag ko manon, a
naggipu ha natay."
10 Ket kinagi di ha ni Jesus, "Inpeta mo dan a matay ka ket magbiyag
manon nokkan. Ngem ha pagitoldu na mamaestro na Linteg, ipeta di a
masapul a sumoli ni Elias, a magpalungo mina ha pagdemat na Cristu."
11 Tinabbeg ni Jesus, "Tahod i kinagi na maestro a hidi na Linteg. Ta
palungo, umangay ni Elias, penu paggayakan na i ngamin.
12 Ket niyaen, ipeta ko ha nikam, a inumangay dan ni Elias. Ngem awan
di hikuna nelassin. Linoko di hikuna. Ket ginimet di ha nikuna i ngamin
a kinaykayat di. Ket pinatay di. Ket kona bila hito i gimetan di nokkan ha
nikan. Ta parigatan di bila i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay."
13 Idi kinagi na ito ni Jesus, nakatandiyan di a ni Juan a Minahagbinyag
i pagkagiyan na. Hikuna man i kakalan ni Eliyas.

Pahusayan ni Jesus i Anak a Hinayup

14 Niyaen, nagsoli di Jesus ken tallu a kinakuyog na. Pagdemat di, ket
naenta di i kakpalan a tolay. Ket atoy i esa a lallaki a inumangay ha ni
Jesus a nagparentumeng, ket kinagi na,
15 "Apo, kagbiyan mo bi i annak ko. Ta atoy i magpayagyag ha baggi na
ken magpahabhab ha labi na. Ket permi i rigrigat na. Kanayon a matakneg
hikuna ha gangatan, onu ha dinom.
16 Niyaen, intugan ko dan ha toltolduwan mo, a pahusayan di mina.
Ngem awan di kaya," kon na lallaki.
17 Ket kinagi ni Jesus, "Makillu i totolay a awan ha panahod. Apay
a awan kam manahod? Kahangan kaalay i paganus ko ha malupoy a
panahod moy? Kahangan kaalay i paghen ko ha nikam, penu manahod
kam talaga?" Ket intulos ni Jesus, "Iyangay mo he i annak mo."
18 Ket binon ni Jesus i dimonyo, sa, linakadan na dimonyo i annak. Ket
dagus a nakahusay ide a annak.
19 Kobosan na, inumangay a nalimed i tolduwan na a hidi. Ket
sinalodsod di, "Apay a awan ha kabaelan mi a magpalakad ha dimonyo?"
20 Kinagi ni Jesus, "Gipu ta kulang i panahod moy. Nu atoy mina i maski
ballik a panahod moy, a kona ha kadakkal na bukal na mustasa, makaadya
kam ha maski anya a rigrigat. Maski ipeta moy ha ide a amugod, 'Umalis
ka, ket hen ka dan ha ho,' ket umalis hikuna.
21 Ngem ha kona he a dimonyo, awan moy maadya nu awan a permi i
pagkararag moy a pabiyanan moy a magkan."

Ipugto Manon ni Jesus Megipu ha Katay Na

22 Niyaen, idi naghen hidi ha Galileya, kinagi ni Jesus ha tolduwan na a
hidi, "Mabikan dan i tiyempo a pagdakap di ha Annak na Dios a Nagbalin
a Tolay. Ket igiwat di ak ha kasenti ko a hidi.
23 Ket patayan di ak. Ngem ha mekatallu a pamalak, magbiyagak manon
a maggipu ha katay."
Idi natiman di ito, nagladingit unay i tolduwan na a hidi.

I Pangatad di Jesus ha Buwis para ha Templo

24 Niyaen, inumangay di Jesus ha Kapernaum. Pagdemat di, ket
binumikan ha ni Pedro i esa a mahagpabuwis, para ha Templo na Dios.
Kinagi na ha ni Pedro, "Anya, magbubuwis i maestro mo para ha Templo,
onu awan?"
25 Ket tinabbeg ni Pedro, "Oni ah."
Kalpasan na ito, pagdemat ni Pedro ha bilay, ket nagpalungo ni Jesus
a magkagi. "Simon," kon ni Jesus, "Anya i nakam mo? Anya i ugali na
hari a hidi ha ide a lutak? Magpabuwis i hari ha annak na, onu sabali i
pagalapan na ha korinat na?"
26 Tinabbeg ni Pedro, "I sabali a hidi i pagalapan na ha buwis." Ket
kinagi ni Jesus, "Isu, awan a masapul a magbuwis i annak na a hidi. Ket
kona bila hito ha nikan ken Hama ko a Dios.
27 Ngem maski nu kona hito, malaka la a magbuwis kita, penu awan
hidi magingal ha nikitam. Isu, umangay ka dan ha diget, a magbanwit
ka. Ket ha palungo a padut a maalap mo, pagangakan mo i labi na, ket
maeriyokan mo tihay i korinat a pagbuwis ta. Alapan mo iday, ket hen mo
a bayadan i buwis ta."

18

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Katangkayan a Tolay

1 Idi tiyempo hito, inumangay ha ni Jesus i toltolduwan na, a sinalodsod
di, “Ha Paghariyan na Dios, heya ha nikami i katangkayan?”
2 Inayagan ni Jesus i esa a annak, a pinataknag na ha saguppang di.
3 Sana, kinagi ha nidi, “Entan moy i annak aye. Awan hikuna magnakam
nu panyan na a magpatangkay ha baggi na. Isu, nanakaman moy mina
ide a ipeta ko ha nikam, a nu awan kam magbabawi ha kinapangas moy,
a magbalin a kona ha ide a annak, awan kam makasaddap ha Paghariyan
na Dios.
4 Ha maski nu heya a magpadibbi ha baggi na, a magbalin a kona ha
annak aye, hikuna i katangkayan a tolay ha Paghariyan na Dios.
5 Ket maski nu heya a magrespitar ha mapadibbi a tolduwan ko, a kona
ha annak aye, mebilang a respitaran na ak bila.
6 Ngem maski nu heya a magpasina ha madibbi a tolduwan ko ha
pagitoldu na Dios, maparusaan hikuna. Mas mappiya ha nikuna nu
megakad i dakkal a pogedu ha tangad na, ket metogbak hikuna ha diget.
Ta marigat unay i parusa na Dios ha tolay a kona hay.
7 Sayang agay ha totolay ha lutak aye. Ta makpal i pakasulisogan di,
ket awan di malisiyan. Ngem dakdakkal i parusa ha maski nu heya a
magsolisog ha kakalan na a tolay.
8 “Niyaen, nu atoy i maski kona ha kamat onu tikad mo i mangiturong
ha nikaw ha liwaliwat, katolan mo mina. Ta mas mappiya nu lompas la
i kamat onu tikad mo, basta maghen ka ha Dios ha magnanayon. Basta
awan ka sumadap ha impyerno, a kekkamat ka ken kettikad ka a duwa
ken marigatan ka hay ha gangatan a awan umaddap.
9 Ket kona bila hito ha mata mo. Nu atoy mina i kona ha mata mo, ket
iturong na ka ha liwaliwat, suatan mo dan. Ta mas mappiya a bulding
ka a maghen ha Dios ha magnanayon, ngem atoy i duwa a mata mo, ket
metogbak ka ha impyerno.”

I Pangareg Megipu ha Napukaw a Karnero

10 “Niyaen, ha dagende a madibbi a tolduwan ko, a kona ha annak,
magingat kam mina a awan moy hidi pasanikiyan. Ta ipeta ko ha nikam a
madaponan hidi gipu ha anganghel na Dios a kanayon a makasaguppang
ha nikuna.
11 [Pati hikan a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ta inumangayak he
penu isalakan ko i totolay a sinumina dan ha Dios.]
12 “Anya ha nakam moy? Maganya i esa a tolay, nu atoy i esa gasut a
karnero, ket lompas i esa ha nidi? Itirak na idagenday a siyam a pulo ket
siyam ha pahagdaponan na ha nidi, ket umangay hikuna a mageriyok ha
esa a linompas.
13 Ket ipeta ko ha nikam, a nu maeriyokan na, magragsak hikuna. Ket
dakdakkal i ragsak na ha iday a esa a naeriyokan na, ngem ha ngamin a
karnero na a awan linompas.
14 Ket kona bila hito ha Nama moy a Dios. Madiyan na a mapukaw
i maski esa ha dagende a madibbi a tolay, a awan mina ha sumina ha
nikuna.”

Nu Atoy i Kabsat Tam a Makaliwat

15 “Nu makaliwat ha nikaw i kabsat mo, umangay ka mina ha nikuna,
a makiuhon kam a duduwa. Ket ipakatandi mo ha nikuna i liwat na. Nu
temanan na i kakkagi mo, napasoli manon i pagkakabsat moy.
16 Ngem nu madiyan naka temanan, alapan mo i esa onu duwa a
makiuseg ha nikaw, ket sumoli kamon. Ta sistiguwan di mina i ngamin a
pakiuhon moy.

17 Ket nu madiyan na hidi temanan, ipakatandi mo ha kakabsat moy ha
kapilya. Nu madiyan na a temanan i kakabsat moy ha kapilya, ibilang mo
dan hikuna a kona ha esa a bakkan a manahod, a sinumina dan ha Dios.
18 Ket tahod ide a ipeta ko ha nikam, a gipu ha pakiusegan moy ha Dios,
mabalin moy a ikemot ha kapilya moy, ket kona bi ha Dios i mangikemot.
Onu atoy i palobusan moy ha kapilya, ket kona bi ha Dios i mangpalobus.
Kona hito i turay moy a maggipu ha Dios.
19 Ket ipeta ko manon ha nikam, a atoy i turay moy a maggipu ha Dios.
Ket basta magisesa kam ha pagkararag moy, tungpalan Nama ko a Dios i
agedan moy, maski nu duwa kam la a magkararag.
20 Gipu ta maski nu duwa onu tallu i makipisan gipu ha panahod di ha
nikan, ket atoyak bila ha nidi."

I Pangareg megipu ha Tolay a Awan Mamakawan ha Agum na

21 Niyaen, binumikan ni Pedro ha ni Jesus, ket sinalodsod na, "Apo,
maminhangan a masapul a pakawanan ko i agum ko a makangliwat ha
nikan? Maski mamimpitu?"
22 Ket kinagi ni Jesus, "Awan la a mamimpitu. Basta pakawanan mo
hikuna. Ket kabeng mon nu hangan a beses. Maski hanggan awan.

23 "Isu i pangareg ko aye, ket mekalan i paghariyan na Dios ha esa a hari
a kayat na i makikuwenta ha tagabu na a hidi.
24 Idi pakikuwenta na, neyangay ha nikuna i esa a tagabu a nakagahut
ha balle na rinibribu a pisos.
25 Ngem awan ha umanay a pagbayad na. Isu, inbon na hari a melako
ide a tagabu na, pati i kabanga na, annak na ken ngamin a kukuwa na,
penu makabayad hikuna ha gahut na.
26 Niyaen, nagparentumeng i tagabu ha saguppang na happo na, ket
nagpakagbi. 'Apo, pasensiyaanak mo bi ha ballik la a tiyempo, ket bayadan
ko i ngamin a gahut ko ha nikaw,' kon na tagabu.
27 Ket kinagbiyan hikuna na happo na a hari. Ket pinakawan na i gahut
na, sana, pinalakad ide a tagabu.

28 "Ngem niyaen, linumapos ide a tagabu. Ket naenta na i esa a agum
na a nakagahut ha nikuna ha esa gasut a pisos. Ket dakapan na hikuna,
ket binikkal na, a kinagi na, 'Nay ka, magbayad ka dan ha gahut mo ha
nikan.'
29 Ket nagparentumeng i nakagahut, ket nagpakagbi. 'Pasensiyaanak mo
bi ha ballik a tiyempo, ket bayadan taka,' kon na nakagahut.
30 Ngem madiyan na temanan i agum na. Imbes na, intugan na hikuna,
a pinebalud na, hanggan ha mabayadan na mina i gahut na.

31 "Niyaen, naenta na ito na kakalan na a hidi a tagabu. Ket nagsaket i
nakam di, gipu ta awan ha kagbi ni tagabu ha agum na. Isu, inumangay
hidi ha hari, ket inpakatandi di i ngamin a nagimet.
32 Ket pinaayagan ni hari ni tagabu, a inpeta na, 'Madukas ka a tagabu!
Maski pinakawan ko dan i ngamin a gahut mo, gipu ta nagpakagbi ka ha
nikan.
33 Ngem niyaen, awan ka ha kagbi ha agum mo! Kagbiyan mo mina
hikuna a kon na ha pinagkagbi ko ha nikaw!' kon na hari.
34 Ket gipu ha pagingal na hari, pinebalud na ni tagabu, penu maparusa,
hanggan a mabayadan na i ngamin a gahut na."

35 "Niyaen," kagi ni Jesus, "kona bila hito i gimetan Nama ko a Dios, nu
awan moy pakawanan i kabsat moy a tahod."

19

I Pagitoldu ni Jesus megipu ha Pinagsina na Magkabanga

1 Niyaen, idi kobos ni Jesus a magitoldu, linakadan na i probinsiya a
Galileya, ket inumangay ha Judeya, ha dibelew na Karayan Jordan.
2 Ket atoy bila i makpal a tolay a tinumagubet ha nikuna. Ket pinahusay
na hidi.
3 Niyaen, inumangay ha nikuna i kappal a Pariseyo, penu silowan di
mina gipu ha salodsod di. Isu a sinalodsod di, “Anya? Ipalobus wade na
Linteg a isina na lallaki i kabanga na, maski nu anya i gipu na?”
4 Tinabbeg ni Jesus, “Awan moy dod nabasa ide a paset na Libro na
Dios? ‘Idi pinarsuwa na Dios i lutak, ginimet na i lallaki ken babbey, a
magkabanga mina hidi.’
5 Ket kinagi na Dios, ‘Ide i gipu na a lakadan na lallaki i daddakkal na,
penu makiagum ha kabanga na, ket magbalin hidi a esesa’ kon na Dios.
6 Isu,” kagi ni Jesus, “awan hidi a duwa, nu awan a esa dan hidi. Niyaen,
gipu ta pinagesa na hidi na Dios, madi nu pagsinaan na hidi na tolay,” kon
ni Jesus.
7 Ngem sinalodsod paman na Pariseyo a hidi, “Oni, ngem apay a inbon
ni Moyses a meyatad na lallaki ha kabanga i kasuratan na pinagsina di,
sana, mapalakad i kabanga na?”
8 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Gipu ha kinaigat na buntok moy. Gipu ta
madiyan moy a magteman. Isu i gipu na a inpalobus ni Moyses a isina
moy i kabanga moy. Ngem awan a kona hito idi naparsuwa i lutak.
9 Niyaen, nanakaman moy mina ide, a ha maski nu heya a lallaki
a mangisina ha kabanga na, sa, mangabanga ha sabali, maski awan
nangilallaki i kabanga na heya, makaliwat hikuna ha saguppang na Dios.
Ket kona nu nangibabbey dan hikuna.”
10 Kinagi na tolduwan na a hidi, “Nu kona hay i kasasaad na magka-
banga, mas mappiya a awan ha mangabanga.”
11 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Awan ha makatongpal ha ide nu awan la
hidi a pagbalinan na Dios.
12 Ha kappal a lallaki, awan hidi makakabanga, gipu ta kurang la i
kinalallaki di idi neenak hidi. Ha kappal, awan hidi makakabanga, gipu
ta nakapon hidi. Ngem ha kappal, madiyan di a magkabanga, penu
makatulos hidi ha pinagserbe di ha Dios, a awan mina ha magtappag ha
pinagserbe di.
“Niyaen, ha maski nu heya a mannakabalin a magserbi ha Dios ha kona
ihe, magserbi mina hikuna.”

I Kagbi ni Jesus ha Annak a Hidi

13 Idi esa a pamalak, atoy i kappal a nangiyangay ha annak di ha ni
Jesus, penu itupu na i kamat na ken ikararagan na hidi. Ngem idi netan
na agagum ni Jesus, binahang di hidi a nangiyangay ha annak.
14 Ngem kinagi ni Jesus, “Palobusan moy a umangay i annak a hidi ha
nikan. Awan moy hidi salenan. Ta kona ha dende a annak i magpasakop
a hidi ha Dios a paghariyan na.”
15 Ket intupo na i kamat na ha nidi, sa linumakad.

I Nabaknang a Lallaki

16 Niyaen, atoy esa a lallaki a inumangay ha ni Jesus, a kinagi na,
“Maestro, anya mina i mappiya a gimetan ko, penu maghenak ha Dios
ha magnanayon?”

17 Ket kinagi ni Jesus, “Apay wade a hikan i salodsodan mo megipu ha
mappiya a paggimet? Atoy la isesa a mappiya. Awan ha mappiya nu
awan la i Dios. Niyaen, nu kayat mo a maghen ha Dios ha magnanayon,
tongpalan mo i Linteg na Dios.”
18 Ket sinalodsod na lallaki, “Anya a linteg?” Ket kinagi ni Jesus,
“Awan ka magbuno, awan ka mangibabbey, awan ka magtakaw, awan
ka magsileng onu magswitik.
19 Ket deyawan mo i hama ken hena mo. Ket ayatan mo i kakalan mo
a tolay a kona ha pinagayat mo ha baggi mo. Idagende i bon na Dios ha
nikaw,” kon ni Jesus.
20 Ket kinagi na lallaki, “Maestro, tinongpal ko dan i ngamin a dagenday.
Isu, anya pala i masapul ko?” kon na.
21 Ket kinagi ni Jesus, “Nu kayat mo a awan ha pagkurangan mo, hen
mo ilako i ngamin a aruwatan mo. Ket iyatad mo ha napobre a hidi i
naglakwan mo. Ket umusoseg ka dan ha nikan. Nu gimetan mo ide, atoy
i kinabaknang mo ha Dios, a alapan mo nokkan.”
22 Ngem idi nateman na ito na lallaki, naladingit hikuna, ket linumakad
a silaladingit. Ta nabaknang hikuna unay.
23 Ket kinagi ni Jesus ha tolduwan na a hidi, “Ipeta ko ha nikam, a
marigat a sumadap i mabaknang ha paghariyan na Dios.
24 Ipeta ko paman ha nikam, a mas malaka a meturok i makadakklan ha
abot na dagum, ngem makasaddap i mabaknang ha paghariyan na Dios.”
25 Nalaktat unay i tolduwan na a hidi, idi nateman di ito. Isu, sinalodsod
di, “Nu kon na hito, heya i mesalakan nokkan? Pulos wade a awan ha
mehusto a maghen ha Dios ha magnanayon!” kon di.
26 Ket inaamatan na hidi ni Jesus, a kinagi na, “Tamos. Awan a
makesalakan i tolay ha baggi na. Ngem maski nu anya a awan a mabalin
ha tolay, mabalin paman ha Dios. Ta magimet na Dios i maski nu anya.”
27 Ket kinagi ni Pedro, “Apo, atoy kami ihe, ket intirak mi i ngamin a
kukwa mi, penu umuseg kami ha nikaw. Anya wade i gungguna mi?”
28 Kinagi ni Jesus ha nidi, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam, a pabiguwan
na Dios nokkan ide a lutak. Ket nokkan, magetnodak ha inaamakan
a pagetnodan ha Paghariyan ko. Maski hikam a umusoseg ha nikan,
makipagetnod kam bila, a mangituray kam ha ngamin a Judyo a apapo
na esapulo ket duwa a annak ni Israel.
29 Ket ha maski nu heya a magayat ha nikan ha dakdakkal ngem ha
ngamin a kukwa na, magbiyag hikuna ha Dios ha magnanayon. Ket nu
intirak na i bilay na, i patakka onu hama ken hena na, onu annak na,
onu lutak na, penu umusoseg ha nikan, tahod a atdinan hikuna na Dios
ha makpal a gungguna, a nasursurok. Ket magbiyag hikuna ha Dios ha
magnanayon.
30 Ngem ha makpal a matangkay niyaen, mapadibbi hidi nokkan. Ket ha
makpal a madibbi niyaen, hidi man i patangkayan na Dios nokkan.” Ito i
inkari ni Jesus ha agagum na.

20

I Pangareg Megipu ha Gungguna na Dios

1 Niyaen, kinagi ni Jesus, “Ta mearig i paghariyan na Dios ha esa
a makintalon a magpatarabaho ha tarabahador a hidi. Idi nasapa,
linumapos hikuna a mageriyok ha tangdanan na a magtarabaho ha talon
na.

2 Nakitulag hikuna ha tangdanan na a hidi, ket mamisu i tangdan di ha
magmalmalem. Sana, pinaangay hidi ha talon na.
3 “Idi alas nuwebe, inumangay hikuna ha tiyendaan, ket naenta na i
kappal a atoy hay, ta awan hidi ha tarabaho.
4 Kinagi na, ‘Magtarabaho kam bila ha talon ko, ket tangdanan takam
nokkan ha mekusto a tangdan moy.’ Ket inumangay hidi a nagtarabaho.
5 “Nagkalan i ginimet na idi alas dose ken alas tres. Linumapos hikuna
a nagpatarabaho.
6 Idi dandani dan a alas singko, linumapos hikuna manon, ket naenta
na i kappal a awan ha tarabaho. Ket kinagi na ha nidi, ‘Apay a dadailan
moy i tiyempo moy a magmalmalem?’
7 Kinagi di, ‘Awan kami ha tarabaho.’ Isu, kinagi na makintalon, ‘Hen
kam bila a magtarabaho ha talon ko,’ kon na.
8 “Niyaen, idi apon dan, kinagi na makintalon ha porman, ‘Nay, ayagan
mo i tarabahador a hidi, ket tangdanan mo hidi. Ket irugi mo ha
nagdilokod a sumadap.’
9 Isu, natangdanan i tarabahador a hidi, nangrugi ha nidi a sinumadap
idi alas singko. Ket natangdanan hidi ha mamisu.
10 Ket dinumemat i tarabahador a hidi a nagpalungo, ket kagin di a
tangdanan na hidi ha dakdakkal, ta dakdakkal i tarabaho di. Ngem
mamisu bila i tangdan di.
11 Idi ginumiwat hidi ha tangdan di, nagreklamo hidi ha makintalon.
12 Kinagi di, ‘Esa la a oras i pinagtarabaho na dagende a nagdilokod.
Ngem anya ha nikami? Nagattam kami ha pasi na singgit a nagmalmalem.
Apay a magkalan la i tangdan mi?’
13 Ket kinagi na makintalon ha esa ha nidi, ‘Ilay ko, awan taka dinaya.
Nagtulag kitam a mamisu i magmalmalem.
14 Isu, alapan mo dan i tangdan mo, ket lumakad ka. Kayat ko a ikalan
i tangdan mo ha intangdan ko ha nagdilokod a hidi.
15 Ta ide i kalintegan ko, a manggasto ha kuwarto ko gipu ha pagayatan
ko a mismo. Anya? Umapal ka wade gipu ta sibubuslon i pagiyatad ko?’
kon na makintalon.
16 “Isu,” intulos ni Jesus, “mearig ito ha paghariyan na Dios. Ta magkalan
man i panggungguna na Dios ha totolay a nasakop na. Ket maski ha
madibbi a hidi a sumadap ha dilokod, magkalan i gungguna di a kona
ha nagpalungo. Ket ha nidi a nagpalungo, ket magpatangkay ha baggi di,
mapadibbiyan hidi, ta magkalan man i gungguna di.”

I Nekatallu a Pugto ni Jesus Megipu ha Katay na

17 Niyaen, idi paglakad di Jesus ha Jerusalem, inyadiyo na i esa pulo ket
duwa a tolduwan na, ket kinagi na ha nidi,
18 “Temananak moy bi. Umangay kitam niyaen ha Jerusalem. Ket
nu dumitang kitam, megiwat i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay ha
matangkay a hidi a padi ken maestro a hidi na linteg. Ket hukoman di
ak a mapapatay.
19 Sadi ak, igiwat ha gangannaet a hidi abakan a Judyo. Ket kayagan di
ak, ken sabdan di ak, ken pelansa di ak ha kudos. Ket kobosan na tallu a
pamalak, magbiyagak manon.”

I Pagaged na Hena di Santiyago ken Juan

20 Idi kinagi na ito ni Jesus, binumikan i kabanga ni Sebedeyo, ket
intugan na i annak na a duwa. Nagparentumeng hikuna ha saguppang
na a magaged ha nikuna.

21 Kinagi ni Jesus, “Anya i kayat mo?” Ket kinagi na bakas, “Apo, nokkan
nu maghari ka, ket magetnod ka ha kahariyan mo, ipalobus mo bi a
makipaghari ha nikaw idagende a duwa a annak ko. Maski umetnod i
esa ha kanawan mo ken esa ha kanigid mo.”
22 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Awan moy makatandiyan i agedan moy.
Anya, kaya moy a attaman i rigrigat a attaman ko nokkan?” Ket tinabbeg
di Santiyago, “Oni. Kaya mi dan.”
23 Ket kinagi ni Jesus, “Tahod a marigatan kam nokkan, a kona ha nikan.
Ngem bakkan a hikan i mangpili ha agum ko a maghari onu makikaetnod
ha nikan. Ta Hama ko la i makatandi ha iday. Hikuna i naggayak ha
pagtuturay ha paghariyan ko.”
24 Niyaen, idi nabaheta na sangapulo a agagum di, nakaingal hidi ha
magkabsat aye, gipu ha inaged di.
25 Isu, inayagan ni Jesus idagende a sangapulo ket duwa. Ket kinagi
na, “Katandiyan moy i ugali na magtuturay ha ide a lutak. Ket madaggi i
pangibonan di ha totolay, a turayan di.
26 Ngem masapul a awan a kona hito ha nikam. Ta maski nu heya a
magturay mina ha nikam, masapul a magpadibbi hikuna ha baggi na, a
magserbe ha nikam.
27 Oni ah. Ta maski nu heya a maging matangkay mina ha nikam,
masapul na a padibbiyan i baggi na a magbalin a kona ha tagabu moy
a magdaggap ha nikam.
28 Ta kona bila hito ha nikan a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Awanak
inumangay penu padaggapanak ha totolay, nu awan penu daggapan ko
hidi. Ket ide i gipu na a iyatad ko i biyag ko a pangsaka ha makpal a
tolay.”

Pahusayan ni Jesus i Duwa a Bulsak

29 Idi linumapos di Jesus ha ili a Jeriko, tinumagubet i kakpalan a tolay.
30 Niyaen, atoy bila i duwa a bulsak a nakaetnod ha hikeg na karsada. Idi
nabaheta di a tumataleb ni Jesus, nagayag hidi, “Apo ni Dabid, kagbiyan
mo kami!”
31 Ngem binahang na hidi na kakpalan, ket sinaway di hidi a awan mina
hidi magkagi. Ngem impigsa di bulsak i pagayag di, “Happo, apo ni Dabid,
kagbiyan mo kami!”
32 Ket tinumaran ni Jesus, a nagayag ha nidi, a sinalodsod na, “Anya i
kayat mo a gimetan ko ha nikam?”
33 Ket kinagi di bulsak, “Apo, kayat mi manon a makaenta.”
34 Kinagbiyan hidi ni Jesus, ket kinamhet na i mata di. Ket dagus a
nakahusay hidi a makaenta manon. Ket inumunod hidi ha ni Jesus.

21

I Pagdemat di Jesus ha Jerusalem

1 Idi bumibikan di Jesus ha ili a Jerusalem, dinumemat hidi ha Betpeg, a
mabikan ha amugod na Olibet. Ket pinaangay ni Jesus i duwa a tolduwan
na,
2 a kinagi na ha nidi, “Umangay kam ha baryo ha kalipat aye. Ket atoy
ha ruwangan na i kabayo ken urbon na. Lakbisan moy bi hidi, a iyangay
moy ha nikan.
3 Nu atoy i magsalodsod, ipeta mos, a ‘Kasor ni Apo ide, ket ipasoli na a
dagus,’ kon moy ah.”
4 Niyaen, nagimet ito penu matungpal i kinagi na minahagpugto idi,

5 a “Ipeta mo ha totolay ha Jerusalem,” kagi na Dios, “Entan moy.
Dumemat ha nikam i hari moy. Maanus hikuna ken masaniki. Nagpadibbi
hikuna ha baggi na a magsakay ha urbon na kabayo,” kon na Dios.
6 Isu, inumangay i tolduwan ni Jesus a ginimet di i nebon na.
7 Ket linaged di i kabayo ken urbon na. Ket pinalayat di i tennon di. Ket
nagsakay ni Jesus.
8 Ket makpal a tolay i nangiyabak ha tennon di ha dilan. Ket atoy i kappal
a nagkatol ha tengi-tengi na kayo, ket indatton di ha dilan. (Ta kona ihe i
pangdeyaw di penu mepaenta di a matulok hidi ha hari.)
9 Ket nagdeydeyaw i kakpalan a nagpalungo ha ni Jesus ken hidi a
inumunod, a kinagi di, “Deyawan tam i apo ni Dabid! Deyawan tam i
Hari a pinaangay na Dios! Deyawan tam i Dios a katangkayan!”
10 Niyaen, kassaddap ni Jesus ha Jerusalem. Ket nariribuk i ngamin a
tolay. “Heya wade hikuna?” sinalodsod di.
11 Ket makpal i nagtabbeg a, “Hikuna ni Jesus, i mahagpugto a taga-
Nasaret, Galileya.”

Dalusan ni Jesus i Templo

12 Niyaen, sinumadap ni Jesus ha Templo. Ket binugew na i mahaglako
a hidi ken naggatang a hidi ha disalad na Templo. Ket binaliktad na
idagenday a lamesaan na mahagsulet ha korinat. Ket kona bila hito ha
dagenday a pagetnodan na maglaklako ha kalapati a hidi.
13 Kinagi na ha nidi, “Ide i nesurat ha Libro na Dios, ‘I bilay ko aye i bilay
a pagkararagan,’ kon na Dios. Ngem pinagbalin moy dan a paghenan na
mahagtakaw,” kon ni Jesus.
14 Niyaen, inumangay i bulsak ken pilay a hidi ha ni Jesus ha Templo.
Ket pinahusay na hidi.
15 Ngem nakaingal i matangkay a hidi a padi ken maestro a hidi na Linteg
idi naenta di i nakaddatan a gimigimet na. Ket naenta di i annak a hidi ha
Templo a nagdeydeyaw ha, “Madeydeyaw i apo ni Hari Dabid,” kagi di.
16 Isu, nagreklamo i papadi ken maestro a hidi na Linteg, a kinagi di
ha ni Jesus, “Sanegan mo i kakkagi na dagende a annak! Nakaliwat dan
hidi!” Ket kinagi ni Jesus, “Masaneg ko hidi. Apay? Awan moy dod nabasa
i nesurat ha Libro na Dios? Ta nesurat dan, a ‘Tinolduwan na Dios i annak
a hidi, penu deyawan di ha inaamakan.’ ”
17 Kinagi ito ni Jesus, sana, linakadan hidi, a inumangay hikuna ha ili a
Betaniya, a pagkilapan na.

I Kayo a Igos a Awan Magbunga

18 Idi kaugman na, nagsoli di Jesus ha Jerusalem. Ket magiyalap hikuna.
19 Ket naenta na i esa a kayo a igos ha hikeg na dilan. Ket inumangay
hikuna a mangenta nu atoy bunga na, ta magbunga mina i igos, basta
atoy dan i dodon na. Ngem idi pagsangpit na, pasig la dodon i naeriyokan
na. Ket kinagi na, “Nangrugi ha yenan, awan ka manon magbunga!” Ket
dagus a nalannas iday a kayo.
20 Idi naenta na tolduwan na a hidi, nalaktat hidi, a sinalodsod di,
“Panyan na? Minalannas a dagus iday a kayo!”
21 Ket kinagi ni Jesus, “Nanakaman moy ide a ipeta ko ha nikam.
Basta manahod kam ha Dios, ken awan magduwaduwa i nakam moy, ket
magimet moy bila i ginimet ko ha ide a kayo. Ket awan la ide nu awan a
maadya moy i maski nu anya a rigrigat a magsalen ha nikam.
22 Ket maski nu anya a agedan moy ha Dios, magiwat moy, basta
manahod kam ha nikan.”

I Salodsod Megipu ha Turay ni Jesus

23 Niyaen, sumadap manon ni Jesus ha Templo. Ket idi nagitoldu manon
hikuna, inumangay i matangkay a papadi ken panglakayan a hidi na Judyo.
Kinagi di, “Anya i kalintegan mo a manggimet ha dagende a bagbagay?
Heya i nangiyatad ha nikaw ha turay a kona he?”
24 Ket tinabbeg ni Jesus, “Ha palungo, palobusanak moy bi a magsalod-
sod ha nikam. Nu matabbeganak moy, ipeta ko bila ha nikam nu heya i
nangiyatad ha turay ko a maggimet ha dagende.
25 Niyaen, ipeta moy bi nu hadya i nagipuwan na turay ni Juan a
minahagbinyag. Anya ha nakam moy? Nagipu ha Dios, onu nagipu ha
sabali la a tolay?” kon ni Jesus.
Ket naginuhon hidi nu anya mina i tabbeg di. “Nu ipeta tam a nagipu
ha Dios i turay ni Juan, metabbeg ni Jesus, ‘Apay dod, awan kam nanahod
ha ni Juan?’
26 Ngem delikadu nu ipeta tam a nagipu ha sabali la a tolay, ta manahod
i kakpalan a hidi ha ni Juan. Tahodan di a hikuna i mahagpugto a naggipu
ha Apo Dios.”
27 Isu a tinabbeg di ha ni Jesus, “Awan mi katandi.” Ket kinagi ni Jesus,
“Gipu ta awanak moy tinabbegan, awan takam bila tabbegan nu anya i
turay ko a maggimet ha dagende a bagay.”

I Pangarig Megipu ha Duwa a Annak

28 Ket kinagi ni Jesus ha Judyo a hidi, “Anya i nakam moy ha ide? Atoy
esa a lakay ken duwa a annak na a lallaki. Ket inumangay i lakay ha
palungo a annak na, ket kinagi na, ‘Annak ko, hen ka dan a magtarabaho
ha talon ko.’
29 Tinabbeg na annak na, ‘Madiyan ko.’ Ngem kobosan na, nagbabawi
hikuna, ket inumangay a nagtarabaho.
30 Niyaen, inumangay i lakay ha boridik, ket binonan na a kona ha inbon
na ha hekka na. Intabbeg na boridik, a ‘Oni, Apo. Hikan i umangay!’ Ngem
awan hikuna inumangay.
31 “Niyaen,” kagi ni Jesus, “magsalodsodak ha nikam. Ha dende a duwa,
heya i nangtongpal ha pagayatan nama di?” Ket tinabbeg na Judyo a hidi,
“I palungo a annak.” Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Tamos. Ket niyaen,
ipeta ko a awan kam mabikan ha paghariyan na Dios. Ket awan kam
makasaddap ha paghariyan na. Imbes na, mas mabikan i madibbi a
totolay, a kona ha mahagpabuwis a hidi, onu pampam a hidi.
32 Ta inumangay ha nikam ni Juan a nangitoldu ha nalinteg a ugali.
Ngem awan moy hikuna tinahodan, maski nanahod dan idagende a
mahagpabuwis ken pampam a hidi. Ket naenta moy i pinagbabawi
di. Ngem awan kam nanahod ha pinagitoldu ni Juan. Ket awan kam
nagbabawi.”

I Pangareg ni Jesus megipu ha Annak na Makinlutak

33 Ket tinumulos ni Jesus a magestoriya ha nidi. “Temanan moy i esa pala
a pangareg,” kagi na. “Nikuna, atoy i esa a lakay, ket minulaan na i lutak
na ha unas. Sana, inaladan i kaunasan na, ket ginimet na i pagpespesan ha
unas. Ket pinataknag na i torre a paghenan na guwardya a hidi. Kobosan
na, inpaabang na i kaunasan ha makitalon a hidi. Sa hikuna, linumakad
ha sabali a bayan.
34 “Niyaen, pagdemat na tiyempo na pagkatol ha unas, ket pinaangay na
i kappal a tagabu na a mangalap mina ha bunong na.
35 Ngem ha makitalon a hidi, dinakap di i tagtagabu na. Ket dinanog di
i esa, ket binuno di i mekaduwa, ket binisag di i mekatallu.

36 Ha ni Lakay, pinaangay na manon i sabali a tagtagabu na a makpal
paman ngem idi palungo. Ngem kona bila hito i ginimet na makitalon a
hidi ha tagtagabu na.
37 Kobosan na ngamin, pinaangay ni Lakay i bukod na a annak. Kinagi
na ha nakam na, 'Siguradowak a respitaran di i annak ko!'
38 Ngem idi naenta na makitalon a hidi, naginuhon hidi, 'Ide dan i
magtawid ha lutak ni Lakay! Patayan tam mina hikuna, penu hikitam
mina i magtawid ha lutak na aye,'
39 Ket dinakap di, ket inlapos di hikuna ha kaunasan, sadi, pinatay.
40 "Niyaen," kagi ni Jesus, "anya ha nakam moy? Nu dumemat i lakay a
makinlutak, anya i gimetan na ha makitalon a hidi?"
41 Ket tinabbeg na Judyo a hidi, "Siyempre! Patayan na i makitalon
a hidi. Naranggas hidi! Ket ipaabang na i kaunasan na ha sabali a
makitaltalon a mangiyatad ha nikuna ha bunong na."
42 Ket kinagi ni Jesus, "Tahod i kinagi moy. Ngem awan moy wade nabasa
ide a nesurat ha Libro na Dios?
'Nagayak i esa a inaamakan a pugedu, para ha bilay. Ngem madiyan na a
usaran na tarabahador a hidi. Ngem maski nu kona hito, medatton
paman ide a pugedu ha suli na bilay a pangadigi ha ngamin a bilay.
Ide i ginimet na Dios, ket mappiya unay ide ha nikitam.'
43 "Niyaen," intulos ni Jesus, "isu a ipeta ko a palakadan na kam na Dios
ha paghariyan na, ket sakopan na i sabali a hidi a umusoseg ha nikuna.
44 Ket ha maski nu heya a magsenti ha ide a pogedu, matangpod hidi
nokkan. Ket ha nidi a magpabiyan ha ide a pogedu, hidi i hamsitan na
pogedu aye, ket meyappah hidi nokkan ha pahas." Ide i pangikalan ni
Jesus ha maski nu heya a awan a manahod ha nikuna.
45 Idi nasaneg ito na matangkay a papadi ken Pariseyo a hidi,
nakatandiyan di a hidi man i nagkagiyan ni Jesus ha dagende a
pangaregan na.
46 Ngem idi padasan di hikuna padakapan, nanteng hidi ha kakpalan hay
a tolay. Ta inbilang na totolay ni Jesus a tahod a mahagpugto a naggipu
ha Dios.

22

I Pangareg Megipu ha Pagbodaan

1 Nagestoriya manon ni Jesus ha esa a pangareg. Kinagi na,
2 "Mearig i Paghariyan na Dios ha esa a hari a nagpasilebra gipu ha
pinagkasar na annak na a lallaki.
3 Ket pinaangay na i tagtagabu na a mangayag ha nidi a naawis na. Ngem
madiyan di a umangay.
4 "Isu a pinaangay na i sabali a tagtagabu na. Ket kinagi na, 'Ipeta moy
ha nidi a naawis a nesagana dan i pagsilebra ko. Naparti dan idende a
makadakklan ken idende a urbon a napatabi. Ket nesagana i ngamin a
kasapulan. Isu, umangay kam ha yenan ha pagbodaan aye.'
5 Ngem awan nanahod i naawis a hidi. Imbes na, tinumulos hidi ha
paggimi-gimet di. Inumangay i esa ha talon na. Ket inumangay i sabali ha
negosio na.
6 Ket ha kappal a hidi, dinakap di i tagtagabu na hari, a pinarparigat di
hidi, sadi pinatay.
7 "Niyaen, nagingal ni Hari. Ket pinaangay na i sundalu na a hidi. Ket
pinatay di i nangpapatay a hidi, sadi pinatutod i ili di.

8 Kobosan na, inayagan ni Hari i tagtagabu na, ket kinagi na, ‘Nesagana
dan i pagsilebra, ngem awan a mekari idenday a inawis ko.
9 Isu, niyaen, umangay kam ha kalkalsada, ket awisan moy i ngamin a
maenta moy, a makipagsilebra mina hidi ha pagbodaan aye.’
10 “Ket inumangay i tagtagabu na hari. Ket inawis di i ngamin a
naeriyokan di, maski nu madukas hidi onu mappiya. Ket gipu ta kona
hito, pinutat di i pagbodaan ha makisilebra a hidi.
11 “Niyaen, pagsaddap ni Hari penu maenta na i makisilebra a hidi. Ket
naenta na i esa a lallaki a awan ha badu a pakipagboda.
12 Ket kinagi ni Hari ha nikuna, ‘Agay! Iyatad ko i badu a pakipagboda
ha ngamin a makisilebra. Apay a sinumadap ka he a awan ka ha badu a
pakipagboda?’ kon na hari. Ngem nagulimek la i lallaki.
13 Sa, kinagi na Hari ha tagtagabu na, ‘Gakadan moy i kamat na ken
tikad na, ket itogbak moy ha kadihaman ha lapos. Ha kadihaman ihay
i pagsangetan ken pagrarangsitan na totolay gipu ha rigrigat di,’ kon na
Hari.”
14 Ket kinagi ni Jesus, “Niyaen, makatandiyan moy mina a makpal i
totolay a maawisan ha Paghariyan na Dios, ngem ballik la i totolay a
piliyan na.”

I Salodsod Megipu ha Pinagbayad di ha Buwis

15 Kobosan na, inumangay i Pariseyo a hidi, ket nagtutulag hidi nu
panyan di a mapaliwat ha ni Jesus ha kagi na.
16 Ket pinaangay di ha nikuna i toltolduwan di ken toltolduwan ni Herod,
a nagkagi ha ni Jesus ha, “Maestro, katandiyan mi a tahod i pagitoldu mo.
Ket katandi mi a magitoldu ka ha tahod megipu ha pagayatan na Dios. Ket
katandi mi bila a awan ha idumduma mo a tolay, maski matangkay onu
madibbi.
17 Isu, ipeta mo bi nu anya ha nakam mo. Anya, makaliwat kitam ha
Linteg tam, onu awan, nu magpaga kitam ha buwis ha Hari na Roma?”
18 Ngem katandi ni Jesus a madukas i pangsurbar di. Isu, kinagi na,
“Hikam a aginsisingpet. Apay a kayat moyak a surubaran?
19 Ipaenta moy ha nikan i korinat a pagbuwis.” Ket inyangay di ha
nikuna i kuwarto.
20 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Ipeta moy nu heya i makinladawan ha
ide a korinat, ken heya i nagen a nesurat ha he?” kon ni Jesus.
21 “Iday i Hari na Roma,” kon di. Ket kinagi ni Jesus, “Isu, iyatad tam
mina ha Hari na Roma idagende a kukuwa na, idagende a atoy ha rupa na
ken nagen na. Ket iyatad tam mina ha Dios idagenday a kukuwa na Dios,
idagenday a atoy i karuprupa na Dios, a kona ha ayat tam, ken nakam
tam, ken pigsa tam,” kon ni Jesus.
22 Niyaen, idi nasaneg di i tabbeg ni Jesus, nalaktat unay i Pariseyo a
hidi. Ket linakadan di hikuna.

I Salodsod Megipu ha Pagbiyag na Manon na Natay

23 Niyaen, ha ide a pamalak, inumangay ha ni Jesus i kappal a Saduseyo.
Ket kayat di bila a paliwatan ni Jesus ha kagi na. (Idagende a Saduseyo i
esa a kalase na Judyo a awan manahod a magbiyag manon i tolay a natay
dan.)
24 Sinalodsod di, “Maestro, insurat ni Moyses ide a linteg, a ‘Nu matay i
lallaki a atoy kabanga na, ket awan pala ha annak, masapul na wadi na
a magkabanga ha ipag na a nabilu, penu magenak hikuna. Ket ibilang di
mina i annak na aye ha annak na hekka na a minatay’, kon ni Moyses.

25 “Niyaen, Maestro, atoy i pitu a lallaki idi a nagkakabsat ha lugar mi.
Ket nangabanga i hekka, ngem minatay hikuna a awan ha annak. Isu,
kinabanga na wadi na i ipag na a nabilu.
26 Ket minatay bila hikuna a awan ha annak. Ket kona bila hito ha
nekatallu. Ket kona bila hito hanggan ha nekapitu. Minatay hidi ngamin
a awan ha annak.
27 Ket ha dilokod, natay bila i babbey.
28 Niyaen, netoldu mo a makabiyag manon i tolay a natay, kon na kan.
Isu, ide i salodsod mi ha nikaw. Nokkan, ha tiyempo na pinagbiyag manon
na totolay, heya i makinkabanga ha ide a babbey? Ta nagkabanga hidi
ngamin ha nikuna?”
29 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Madi i nakam moy! Ta awan moy katandi i
Libro na Dios, ket awan moy katandi i pinnakabalin na Dios.
30 Ta nokkan, nu magbiyag manon i natay a hidi, awan hidi mangabanga.
Ta maghen hidi ha Dios ha magnanayon, a kona ha anghel a hidi, a awan
hidi mangabanga.
31 Apay a kagin moy a awan magbiyag manon i totolay? Nagpatahod
dan ni Moyses a magbiyag manon i tolay. Ket nanakaman moy mina i
pinasurat na Dios ha nikam.
32 Ta kinagi na Dios ha ni Moyses, ‘Hikan i deyawan ni Abraham, ken
ni Isak, ken ni Hakob,’ kon na Dios. Ket gipu ha ide, makatandiyan tam
a magbiyag manon hidi. Ta magdeydeyaw pala hidi, maski nu minatay
dan. Ket awan ha magdeyaw ha Dios nu awan hidi a magbiyag. Isu, madi
i nakam moy.”
33 Ket nalaktat i kakpalan a hidi, idi nateman di i pagitoldu ni Jesus.

I Mangina a Bon na Dios

34 Ngem ha Pariseyo a hidi, inumangay bila hidi ha ni Jesus, idi nabaheta
di a nangabak ni Jesus ha Saduseyo a hidi.
35 Ket atoy ha nidi i esa a maestro na Linteg, a kayat na a mangsurubar
ha ni Jesus. Isu, sinalodsod na,
36 “Maestro, anya wade i kanginaan a linteg ha Libro na Dios?”
37 Ket kinagi ni Jesus, “Ide i kanginaan a linteg, a ‘Masapul a ayatan mo
i Happo mo a Dios ha ngamin a biyag mo, ken ngamin a paggimet mo, ken
ngamin a nakam mo.’
38 Ide i kanginaan a linteg.
39 Ket i nekaduwa a linteg i kakalan na. ‘Ayatan mo dan i agagum mo,
a kona ha pinagayat mo ha baggi mo a mismo,’ kon na linteg.
40 Niyaen, awan ha linteg a mas mangina ngem ha dende a duwa. Nu
umusoseg kam ha dende, natongpal moy i ngamin a linteg ni Moyses ken
ngamin a pagitoldu na minahagpugto a hidi.”

I Salodsod megipu ha Cristu

41 Niyaen, idi atoy pala di Pariseyo ha lebut na, nagsalodsod ni Jesus ha
nidi,
42 a kinagi na, “Anya i mepeta moy megipu ha Cristu a inkari na Dios a
paangayan na, a mangisalakan ha totolay? Ha nakam moy, heya i minappo
na?” Ket tinabbeg na Pariseyo a hidi, “Maggipu hikuna ha kaputotan ni
Hari Dabid.”
43 Sa, kinagi ni Jesus, “Nu tahod i kinagi moy, panyan na a pinanagenan
ni Dabid i Cristu ha ‘Happo’ na. Ta nagpasurat i Espiritu na Dios ha ni
Dabid ha

44 Kinagi na Apo Dios ha Happo ko, ‘Magetnod ka ha henan ko, a
maghari kita hanggan pagparentumengan ko i kasenti mo a hidi
ha saguppang mo,’ kon na Dios.
45 Isu, gipu ta ninagenan ni Dabid i Cristu ha ‘Happo’ na, madinnang dod
a awan la a apo ni Dabid i Cristu nu awan bila a Happo na.”
46 Ito i kinagi ni Jesus ha Pariseyo a hidi. Ngem awan a pulos a netabbeg
di ha ni Jesus. Ket mangrugi idi pamalak a hito, awan ha maketured a
magsalodsod ha nikuna.

23

Pagkagiyan ni Jesus i Pariseyo a hidi ken Mamaestro na Linteg

1 Niyaen, iniwadan ni Jesus ha kakpalan a napagpisan ken tolduwan na
a hidi.
2 Kinagi na, “Atoy i kalintegan na mamaestro na Linteg ken Pariseyo a
hidi a mangitoldu ha Linteg ni Moyses.
3 Isu i gipu na a usigan moy mina i ngamin a pagitoldu di. Ngem awan
moy mina ahegan i paggimet di, ta awan di gimetan i itoldu di.
4 Inaynayon di i marigat a bobon ha linteg, ngem awan di hidi tulongan.
Kona nu ibuwat di i dakkal a tawed ha sabali a tolay, ngem madiyan di
hidi tulongan a magtawid.
5 Nu gimetan di i mappiya, gimetan di ha saguppang na totolay, penu
deyawan di hidi. Isu, padakkalan di i papeles a nagsuratan di ha kagi na
Dios, ket ibadu di ha baggi di ken ibadbad di ito ha kidap di ken labunogen
di. Ket itennon di i atakdug a tennon a pangpaenta ha kinappiya di.
6 Magustowan di i katangkayan a pagetnodan ha piyesta ken paggim-
mongan di.
7 Magustowan di a masalpakan hidi ha sentro na ili ken managenan ha
‘Maestro.’
8 Ngem bakkan mina ha nikam. Awan kam mina paayagan ha
‘Katangkayan a Maestro,’ gipu ta isesa la i Katangkayan a Maestro moy.
Ket magkakabsat kam ngamin ha kakalan moy a manahod.
9 Ket awan moy nagenan ha ‘Katangkayan a Hama’ i maski nu heya a
tolay. Ta isesa i Katangkayan a Hama moy, a hikuna i Apo Dios.
10 Ket awan kam panagenan ha ‘Matangkay a Happo.’ Ta isesa i Happo
moy, a hikan a pinaangay na Dios, ket managenan ha ‘Cristu.’
11 I katangkayan ha nikam, masapul a hikuna i magpatagabu ha baggi
na a magdaggap ha nikam.
12 I maski nu heya a magpatangkay ha baggi na ha yenan, ma-
pasanikiyan hikuna nokkan. Ket i maski nu heya a magpadibbi ha baggi
na, mapatangkay hikuna nokkan.”

Bahangan ni Jesus i Maginsisingpet a Hidi

13 Intulos ni Jesus, a kinagi na, “Kagbi kam, hikam a mamaestro na
Linteg ken hikam a Pariseyo. Maginsi-singpet kam! Pakilluwan moy i
kakkagi na Dios gipu ha pagitoldu moy ken paggimet moy. Ta madiyan
moy a manahod, ket salenan moy i sabali a hidi a mayat a magpasakop ha
paghariyan na Dios.
14 Kagbi kam! Hikam a mamaestro na Linteg ken hikam a Pariseyo.
Maginsi-singpet kam! Agewan moy i kukuwa na nabilu a hidi. Sakam,
magkararag ha maalay, penu nakaman na tolay a mappiya kam. Ngem
isu i gipu na a mas marigat i parusa moy nokkan.

15 Kagbi kam! Hikam a mamaestro ha Linteg ken hikam a Pariseyo.
Maginsisingpit kam! Arabesan moy i diget, ket abotan moy i madiyo a
lugar, penu makaawis kam ha maski esa a tolduwan moy. Ngem maski
nu atoy i matoldu moy, pagbalinan moy hikuna a mas madukas ngem ha
baggi moy. Ket dakdakkal i parusa na ha impyerno, ta pinasakop na ha
nikam.
16 “Kagbi kam, hikam a bulsak a mangidilan ha totolay. Ta itoldu moy
a nu pagsapata na esa a tolay i Templo, awan kan a masapul a tungpalan
na i kari na. Ngem nu pagsapata na i balitok ha Templo, masapul kan a
tungpalan na i kari na.
17 Madi kam, hikam a bulsak a awan ha nakam moy! Anya i mas
mangina? I balitok onu i Templo a mamagbalin ha balitok a nadiosan?
18 Ket itoldu moy a nu magsapata i esa a tolay ha pagdattonan, awan
kan a masapul a tungpalan na i kari na. Ngem nu pagsapata na i datton
ha pagdattonan, masapul kan a tungpalan na i kari na.
19 Anyan a kinabulsak moy! Anya i mas mangina? I datton onu i
pagdattonan a mamagbalin ha datton a nadiosan?
20 Isu, nu magsapata i tolay ha pagdattonan ha Dios, isapata na i
pagdattonan, pati ngamin a datton ha ontok na.
21 Ket nu magsapata i esa a tolay ha Templo, magsapata hikuna ha
Templo ken ha Dios a maghen ha Templo.
22 Ket nu magsapata i esa a tolay ha langit, a paghenan na Apo Dios,
magsapata hikuna ha Dios a mismo a maghari ha langit.
23 “Kagbi kam, hikam a mamaestro na Linteg ken hikam a Pariseyo!
Maginsi-singpet kam! Ta iyatad moy ha Dios i mekasangapulo na
aruwatan moy, maski i rekrekado a mula moy. Ngem pabiyanan moy
i mas mangina a bobon na Linteg, a kona ha paggimet ha malinteg, ken
kagbi ken tahod. Tahod a iyatad moy mina i mekasangapulo ha Dios, ngem
awan moy mina pabiyanan i mas mangina a bobon.
24 Tahod a nabulsak kam a mangidilan ha totolay! Ta tungpalan moy
i balballik a bobon, ngem pabiyanan moy i mangina a bobon na Dios.
Kona nu sagatan moy i lamok ha inoman moy, ngem itemlok moy i
makadakklan!
25 “Kagbi kam! Hikam a mamaestro na Linteg ken hikam a Pariseyo. Ta
maguges kam ha lapos na baso ken pinggan. Ket kona bila hito ha baggi
moy, a mappiya i itsura na, ngem madukas i disalad na, gipu ta dayaan
moy ken agewan moy i kakalan moy a tolay.
26 Bulsak kam a Pariseyo! Dalusan moy mina ha palungo i disalad na
nakam moy, penu nadalus bila i itsura moy.
27 “Kagbi kam! Hikam a mamaestro na Linteg ken hikam a Pariseyo!
Maginsi-singpet kam! Ta mekalan kam ha lablabbang a napapuraw, a
inaamakan i lapos di. Ngem ha disalad, naputat hidi ha buyok ken tulang
na natay.
28 Kona bila hito ha nikam! Ta maski nu mappiya i itsura moy,
magpadukas kam ha pagnakam moy.
29 “Kagbi kam! Hikam a mamaestro na Linteg ken hikam a Pariseyo.
Maginsi-singpet kam! Ta igimetan moy i minahagpugto a hidi ha
inaamakan a lablabbang. Ket ipainamakan moy i lablabbang na nalinteg
a hidi a tolay.
30 Ket kagi moy, a ‘Basta atoy kami mina idi tiyempo na minappo mi, ket
awan kami inumuseg ha pinagpapatay di ha minahagpugto a hidi.’
31 Iday i kagi moy. Ngem gipu ha madukas a nakam moy, mepaenta moy
a hikam i appo na nagbuno a hidi, a nagpatay ha minahagpugto a hidi.

32 Isu, nay kam. Ikabus moy i inrugi na minappo moy idi.
33 Hikam a magkadukas a tolay! Kagin moy a makalisi kam ha parusaan
na Dios ha impyerno. Ngem awan moy malisiyan.
34 “Isu i gipu na a paangayan ko ha nikam i mahagpugto, ken
mahagibaheta, ken magitoldu. Ket ha kappal, bunowan moy hidi, a
ipalansa moy ha kudos. Ket ha kappal, sabbadan moy hidi ha kapikapilya
moy. Ket ha kappal, tagubetan moy hidi penu lolokwan moy hidi ha maski
nu hadya a angayan di.
35 Ket gipu ta kona hito, maparusaan kam gipu ha ngamin a pinagbuno
na minappo moy ha nalinteg a hidi a tolay. Ta inoniyan moy i ginimet di.
Maski idi nabuno ni Abel, hanggan ha ni Sakariyas, a annak ni Barakiyas,
a nabuno ha disalad na Templo, ha ballog na pagdattonan ken pagetnodan
na Dios.
36 Oni man! Parusaan na Dios i totolay aye, gipu ha dagende a liwaliwat.”

Sangitan ni Jesus i Totolay ha Jerusalem

37 Ket kinagi ni Jesus, “Hikam a totolay a taga-Jerusalem, kagbi kam!
Kanayon kam a magpatay ha mahagpugto a hidi! Kanayon moy hidi a
bisagan a paangayan na Dios ha nikam! Niyaen, maminmakpal a beses a
kayat takam daponan, a kona ha manok a maglakap ha piyak na a hidi.
Ngem madiyanak moy.
38 Isu, niyaen, hikam man i makatandi, ta pabiyanan na kam na Dios.
39 Ket ipeta ko ha nikam, a awanak moy manon maenta hanggan magsoli
ak, ket ipeta moy, a ‘Deyawan tam hikuna a pinaangay na Dios!’ ”

24

Iwadan ni Jesus a Dumemat Nokkan i Tiyempo na Pagrigatan

1 Niyaen, linumapos ni Jesus ha Templo, ket linaklakadan na idi
binumikan i tolduwan na a hidi, penu ipaenta di ha nikuna iday a Templo,
a inaamakan.
2 Ngem kinagi ni Jesus ha nidi, “Oni ah. Entan moy i ngamin a dagende.
Ipeta ko ha nikam a dumemat nokkan i tiyempo a marakrak hidi ngamin.
Marakrak nokkan i kada esa a bitu ha padding aye,” kon ni Jesus.
3 Niyaen, idi inumetnod ni Jesus ha parabin na Olibo, binumikan ha
nikuna i tolduwan na a hidi. Ket sinalodsod di a sililimed, “Ipeta mo bi,
Maestro, hangan dumemat i kinagi mo? Anya i tiplad, a pakatandiyan mi
a dumemat i tiyempo na pagsoli mo ken panungpalan na ide a lutak?”
4 Ket kinagi ni Jesus, “Magingat kam, a awan ha mangallilaw ha nikam.
5 Ta makpal nokkan i umangay, ket kakkagi di a hidi man i Cristu a
paangayan na Dios a maghari. Ket makpal i allilawan di nokkan.
6 “Ket mateman moy nokkan i tanog na gubat ha luglugar moy ken
baheta megipu ha gubat ha madiyo a luglugar. Ngem awan kam mina
manteng. Ta masapul a magimet idagento ha palungo. Ngem maski nu
kona hito, awan pala ha tiplad na tiyempo a pakabos na totolay ha lutak
aye.
7 Ta maglabanlaban i bayan a hidi. Ket dumemat i makpal a alap ken
ginggined ha sabasabali a lugar.
8 Ngem maski nu kona hito, pangrugiyan la ide na tiyempo a pagrigrigat,
ket kona ha paggasokan na babbey a magenak.
9 “Ha ide a tiyempo, atoy ha nikam i ipadakap na totolay. Ket lokowan
di kam, gipu ha panahod moy ha nikan. Ipapatay di kam. Ket englan na
kam na ngamin a tolay, gipu ha panahod moy ha nikan.

10 Ket ha tiyempo a ito, atoy i makpal a mangtallekod ha panahod di ha
nikan. Ket maglinniput hidi ken magginnura hidi.
11 Ket dumemat i makpal a masileng a mahagpugto, ket paliwaliwatan
di i makpal a tolay.
12 Ket gipu ta kumaro i kinadukas na totolay, bumallik i pagayat di ha
kakalan di a tolay hanggan awan dan.
13 Ngem ha maski nu heya a makatured a manahod ha nikan hanggan
ha panungpalan, mesalakan hikuna.
14 Ket mebaheta ha ngamin a lutak ide a Mappiya a Baheta megipu ha
Paghariyan na Dios, penu mabaheta na ngamin a tolay. Ket kobosan na
ito, dumemat i panungpalan."

I Kakkantengan a Tiyempo

15 Intulos ni Jesus, "Dumemat nokkan i oras, ket maenta moy ha
Templo i pagsenti ha Dios, a kona ha inpugto ni Danyel a minahagpugto.
(Makatandiyan mina na magbasa ha Surat ni Danyel.) Isu, nu tinumaknag
ide ha Templo na Dios,
16 masapul a kumamang ha amugod i ngamin a maghen ha Judeya.
17 Masapul a dagus a bumuyot i maski nu heya. Nu hen hidi ha lapos
na bilay di, awan mina hidi sumadap a mangalap ha aruwatan di.
18 Ket nu hen hidi ha talon, awan mina hidi sumoli penu mangalap ha
badu di.
19 Kakakagbi i mabuktet a hidi ken magpasuso a hidi ha iday a tiyempo.
20 Ikarkararag moy ha Dios a awan ito magimet ha tiyempo na ahided
onu ha maneg a pamalak a pagemmang moy.
21 Gipu ha ide a tiyempo, atoy i rigrigat a awan pala a napadas na totolay,
maski idi pinakaparsuwa na Dios ide a lutak, hanggan ha yenan. Ket awan
mapinduwa manon idagende a rigrigat, hanggan awan dan ha kahad.
22 Ngem maski nu kona hito i rigrigat, nebital dan na Dios i dagop a
pamalak na rigrigat. Ta nu awan na paballikan i tiyempo hito, awan
ha totolay a mesalakan. Ngem gipu ha totolay a pinili na, paballikan na
nokkan ide a tiyempo a pagrigrigat."
23 Ket intulos ni Jesus, "Awan moy mina tahodan, nu mepeta ha nikam,
a 'Entan moy ihe! Ta atoy dan i Cristu!' onu ipeta di, 'Entan moy hay. Atoy
hay i Cristu!' kon na di. Madi iday, ket awan moy iday tahodan.
24 Ta atoy nokkan i mangallilaw a hidi a magkagi a hidi kan i Cristu
a maghari mina, onu hidi kan i mahagpugto a nagipu ha Dios. Ket
magipaenta hidi ha kaddat di ken makpal a pagpasabbew, penu allilawan
di mina i totolay na Dios a pinili na. Ngem awan a mabalin a maallilaw di
i pinili a hidi na Dios.
25 Magingat kam! Ta inpakatandi ko dan i ngamin a dagende, penu
makasagana kam ha palungo na rigrigat aye.
26 "Isu, nu ipeta di ha nikam, a 'Entan moy. Atoy dan ni Cristu ha
katalonan,' kon di, awan kam mina umangay. Onu ipeta di, a 'Entan moy
he, atoy dan ni Cristu, a maghen ha disalad na bilay a sililimed,' kon di,
awan moy hidi tahodan.
27 Ta nokkan nu sumoli ak ha lutak aye, kona ha ide i pagsoli ko, a kona
ha killat a maggangat ha ngamin a langit. Ket madinnang hito, a maenta
na ngamin a tolay.
28 Madinnang i pagsoliyan ko. Ikaspangarigan, nu maenta moy i
kakpalan a silay, katandi moy a atoy i bangkay a awan nelabbang. Ket
kona bila hito nokkan ha pagsoli ko. Ta maenta na ngamin a tolay.

I Pagsoli ni Jesus Nokkan

29 “Ket nokkan, nu kobosan na tiyempo a pagrigrigat, dumiham i silaw
na senggit, ket awan magdisyag i bulan. Ket matakneg i pusiyan a hidi.
Ket mapasina i senggit ha paglakadan na. Ket kona bila hito ha bulan.
30 Kobosan na ito, magpaenta ha ngamin a tolay i Annak na Dios a
Nagbalin a Tolay, a bumugsokak ha ulap. Ket maenta di i kainamakan
ko, ken kinapigsa ko. Ket ha ngamin a awan a nagpasakop ha nikan,
magsangisanget hidi.
31 Ket magtanog ha mapigsa i trumpeta. Sako, paangayan i anghel a hidi
ha ngamin a paset na lutak, a mangpuhon hidi ha ngamin a sakop ko a
tolay.”

I Pangaregan na a Kayo a Igos

32 Ket tinulos ni Jesus, a kinagi na, “Nanakaman moy i kayo a igos. Ta
nu magbudak i tingitingi na, katandi moy a dandani dan a kasinag.
33 Ket kona bila hito ha dagende a magimet nokkan. Nu maenta moy
idagende a nepugto ko, makatandiyan moy a dandani dan i tiyempo na
pagsoli ko.
34 Magsiguradowak ha nikam, a makatulos pala ide a kalase na totolay,
hanggan matungpal idagento. Sa, awan dan hidi, ta matay hidi ngamin.
35 Ket maski nu maawan i ngamin a langit ken ngamin a lutak, ipeta ko
ha nikam a makatulos pala i kakkagi ko. Ta awan a mabalin a maawan i
kagi ko,” kon ni Jesus.

Awan ha Makatandi ha Pamalak a Pagsoli ni Jesus

36 Ket intulos na, “Awan ha makatandi nu hangan iday a pamalak onu
anya a oras. Maski i anghel a hidi, awan di katandi. Maski hikan a Annak
na Dios, awan ko bi katandi. I Hama ko la i makatandi ha iday.
37 I magimet nokkan ha tiyempo na pagsoli ko i kona bila ha nagimet idi
tiyempo ni Noe, nikuna naalay dan.
38 Idi tiyempo di Noe, idi awan pala duminom, awan ha nagnakam
ha Dios. Ta nagnakam la hidi ha pinagragsak di. Ket nakipagkan hidi,
nakipaginum hidi, nakipagboda hidi. Kona hito i ginimet di, hanggan bigu
la a sinumadap di Noe ha dakkal a barko.
39 Ket awan di katandi i magimigimet hanggan idi dinumemat i layus
a nangibulod ha nidi ngamin. Ket kona bila hito i magimet nokkan ha
pagsoli ko.
40 Ha tiyempo ito, atoy duwa a lallaki a magtarabaho ha talon. Ket bigu
la a alapan ko i esa a umuseg ha nikan. Ngem matirak la i agum na.
41 Ket kona bila ha ide, a nu atoy duwa a babbey a magbiyu, bigu la a
alapan ko i esa a makauseg ha nikan. Ngem i agum na, awan makauseg.
42 Isu, magingat kam. Ta awan moy katandi i pamalak a pagsoli na
Happo moy.
43 “Nanakaman moy ide,” kagi ni Jesus. “Nu atoy i makinbilay, ket
katandiyan na nu hangan i pangsaddap na magtakaw, awan kumilap i
makinbilay, penu awan makasaddap i magtakaw.
44 Ket kona bila hito ha nikam. Masapul a kankanayon kam a sisasagana
ha pagdemat na Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, penu awan kam
magliwat. Ta sumoli ak ha tiyempo a awan moy nanakaman.”

I Mapagtalkan a Tagabu ken Tagabu a Masegkat

45 “Iestoriya ko ide,” kagi ni Jesus, “para ha maski nu heya a malaing a
tagabu, a umusoseg perpermi ha happo na. Hikuna i tagabu a meturayan

na happo na ha bilay na. Ket i tagabu aye i magpakan ha ngamin a sabali
a tagabu ha mekari a tiyempo.
46 Mahusay i tagabu aye ha pagsoli na happo na, ket maenta na a
nagtongpal i tagabu ha ngamin a nebon ha nikuna.
47 Oni! Ipeta ko ha nikam, a meturayan na happo i tagabu na aye ha
ngamin a aruwatan na.
48 Ngem kagbi hikuna nu sabali i nakam na; nu kagin na a maalay pala,
a awan pala dumemat i happo na.
49 Ket nu magbaot hikuna ha sabali a tagabu a hidi, a lokowan na hidi.
Ket makipagkan hikuna ken makiinum hikuna ha mammartek a hidi.
Kakagbi hikuna a tahod.
50 Ta sumoli i happo na ha oras a awan na mapugto. Ta awan na katandi
i oras na pagdemat na happo na.
51 Ket nu dumemat i happo, parusaan na i madukas a tagabu na aye.
Ket iagum na hikuna ha maginsisingpit a hidi, a maghen ha lugar a
pagparusaan. Ha ihe i pagsasangitan na totolay, a magngaretnget hidi
gipu ha rigat di.”

25

I Pangarig megipu ha Esa Pulo a Madiket

1 Kinagi ni Jesus, “Kona ha ide i totolay a sisasagana ha pagsoli ko ken
totolay a awan a nakasagana. Kona ha esa pulo a madiket. Ket magkalan
hidi, a kessilaw hidi ngamin, ket umangay hidi ngamin a magsalpak ha
nobyo.
2 Ngem madagel i lima, ket malaing i agagum di a lima.
3 Ta inalap di madagel i pagsilawan di, ngem awan ha reserba di a langis.
4 Ngem ha malaing a hidi, idi inalap di i pagsilawan di, inalap di bila i
pagkargaan di a naputat ha langis.
5 Niyaen, gipu ta naalay i pagsangpit na nobyo, nagtongka i madiket a
hidi, a kinumillap hidi ngamin.
6 “Niyaen, idi lubuk na kallap, atoy i nagdulaw, a ‘Dumemat dan ni
Nobyo! Nay! Hen moy dan a salpakan!’
7 Ket inumikat a dagus i esa pulo a madiket, ket insagana di i pagsilawan
di.
8 Ket kinagi na madagel a hidi ha nidi a malaing, ‘Atdinan moy kami ha
langis moy, ta magaddap-addap dan i silaw mi aye.’
9 Ngem tinabbeg na malaing a hidi, ‘Madi! Amangan nu awan ha
umanay a para nikitam ngamin. Hen kam mina a gumatang ha masapul
moy.’
10 Isu, inumangay i lima a hidi a madiket a gumatang ha langis. Ngem idi
kallakad di, dinumemat ni Nobyo. Ket inumuseg ha nikuna i nakasagana
a hidi a madiket, a sinumdap hidi ha pagbodaan, ket nasalenan i ridaw.
11 “Idi awan naalay, dinumemat i lima a madiket a awan nakasagana.
Ket kinagi di, ‘Apo, Apo, ilukat moy bi.’
12 Ngem tinabbeg ni Nobyo, ‘Awan a mabalin, ta awan takam katandi!’
13 “Isu,” kinagi ni Jesus ha tolduwan na a hidi, “masapul a magsagana
kam, ta awan moy katandi i pamalak onu oras na pagsoli ko.”

I Pangarig megipu ha Tallu a Tagabu

14 Intulos ni Jesus, a kinagi na, “Mearig i Paghariyan na Dios ha esa a
nabaknang a nagbiyahe ha madiyo. Ha palungo na paglakad na, inayagan
na i tagabu na a hidi. Ket intalak na ha nidi i kukuwa na.

15 Inatdinan na ha kuwarto i kada esa a tagabu, ayun ha kabaelan na
kada esa a pagnegosio. Inatdinan na i esa ha lima a ribu a piso, ket i
mekaduwa ha duwa a ribu, ket i mekatallu ha esa a ribu. Kobosan na,
nagbiyahe ni Nabaknang.
16 “Niyaen, i tagabu a ginumiwat ha lima a ribu a pisos, pinagnegosyo
na a dagus i giniwat na. Ket nakaganansiya hikuna ha lima pala a ribu.
17 Ket kona bila hito i ginimet na nekaduwa a tagabu a ginumiwat ha
duwa a ribu a pisos. Nakaganansiya pala hikuna ha duwa a ribu.
18 Ngem i tagabu a ginumiwat ha esa a ribu a pisos, nagkotkot hikuna
ha lutak, ta intago na i kuwarto na happo na.
19 “Kobosan na naalay a tiyempo, sinumoli ni Nabaknang, a happo na
dagende a tallu a tagabu. Ket nakikuwenta hikuna ha dagende a tallu a
tagabu na.
20 Idi sinumaggupang i ginumiwat ha lima a ribu a pisos, inyatad na i
esa pulo a ribu ha happo na. Ket kinagi na, ‘Happo, inatdinanak mo ha
lima a ribu a pisos. Niyaen, atoy pala i lima a ribu a naganansiyaan ko.’
21 Ket kinagi na happo na, ‘Mappiya ka dan! Gipu ta napagtalkan ka ha
ballik a aruwatan ko, pagturayan taka ha makpal a aruwatan ko. Niyaen,
sumadap ka he a makipagragsak ha nikan.’
22 “Ket idi sinumaggupang i nakagiwat ha duwa a ribu a pisos, kinagi na
ha ni Nabaknang, ‘Happo, inatdinanak mo ha duwa a ribu. Niyaen, atoy
paman i duwa a ribu a naganansiyaan ko.’
23 Ket kinagi na happo na ha nikuna, ‘Mappiya ka bila. Gipu ta
mapagtalkan ka ha ballik a aruwatan ko, pagturayan taka ha makpal a
aruwatan ko. Niyaen, sumadap ka he, a makipagragsak ha nikan.’
24-25 “Kobosan na, sinumaggupang bila i tagabu a nakagiwat ha esa a
ribu a pisos. Ket kinagi na ha ni Nabaknang, ‘Happo, ide i neyatad mo
ha nikan. Nedulin ko ide ha hamet, ket intago ko, gipu ta nantengak.
Ta katandi ko a hikaw i mahagpaalap. Ket kona ha ide i ugali mo, a
alapan mo i nagmulaan na tagabu mo a hidi. Ket puhonan mo i awan
mo nagbannogan. Isu, isoli ko ha nikaw i kukuwa mo a korinat.’
26 Ket kinagi na happo na ha nikuna, ‘Hikaw i madukas ken masegkat
a tagabu! Katandiyan mo dod a mahagpaalapak, ta alapan ko kan i
nagmulaan na sabali? Ket puhonan ko kan i awan ko nagbannogan?
27 Isu, nu kona hito i nakam mo, insadap mo mina i korinat ko ha bangko,
penu maalap ko mina i naganansiya ko.’
28 “Sa na, kinagi ni Nabaknang ha sabali a hidi, ‘Alapan moy i korinat
ha nikuna, ket iyatad moy ha nekaesa a nanggiwat ha esa pulo a ribu.
29 Ipeta ko ha nikam. Ha maski nu heya a mapagtalkan ko, atdinan ko
hikuna ha mas makpal ken magsobsobraan hikuna. Ngem ha maski nu
heya a awan ko mapagtalkan, adyan ko i neyatad ha nikuna, maski nu
ballik la i kukuwa na.
30 Ket niyaen, i tagabu ko aye a awan serserbe na, itogbak moy hikuna
ha kadihaman, ha lapos. Ihay i pagsangisangetan ken pagngaretngetan na
totolay gipu ha parusa di.’ ”

I Paghukom ni Cristu ha Totolay

31 Intulos ni Jesus a kinagi na, “Nokkan, nu magsoli ak ken mapigsa i
kainamakan ko ken agumanak na ngamin a anghel a hidi, magetnodak a
maghari ha katangkayan a pagetnodan.
32 Ha tiyempo ito, matipon-tipon ha saguppang ko i ngamin a tolay.
Ket pabukodan ko i mappiya a hidi, a kona ha gimet na mahagdapon ha
karnero ken kalding.

33 Idatton ko i mappiya a hidi ha makanawan ko. Ket idatton ko i
madukas a hidi ha makanigid ko.
34 Sako, ipeta ha nidi ha makanawan ko, ‘Hen kamon ihe, hikam a
kinagbiyan Nama ko. Sumdap kam, a maghen kam ha kahariyan a
nesagana ha nikam idi pinnakaparsuwa na lutak aye.
35 Ta idi nangiyalapak, ket pinakanak moy. Idi nauwawak, ket
pinainumak moy. Dinumematak ha nikam a kona ha ganggannaet, ket
pinadagusak moy.
36 Idi awanak ha badu, ket pinabaduwanak moy. Idi nagsaketak, ket
inagumanak moy. Idi nebaludak ha pagbaludan, ket pinasyarak moy,’ kon
ko ha mappiya a hidi.
37 “Ket ipeta na mappiya a hidi ha nikan, ‘Apo, hangan a netan mi ka a
magiyalap ka, ket pinakan mi ka, onu mauwaw ka ket pinainum mi ka?
38 Hangan i pinakaenta mi ha nikaw a ganggannaet ket pinadagus mi
ka, onu awan ka ha badu ket binaduwan mi ka?
39 Hangan i pinakaenta mi ha nikaw a masaket onu nebalud, ket
inaguman mi ka?’
40 “Sako, ipeta ha nidi, ‘Nanakaman moy ide. Ha ngamin a pinagagum
moy ha kadibbiyan a totolay a manahod ha nikan, nebilang a hikan i
dinaggapan moy.’
41 “Sako, ipeta ha madukas a hidi a nedatton ha makannigid ko,
‘Umadiyo kam ha nikan, hikam a inlunod na Dios! Meyangay kam ha
gangatan a awan maaddap, a nesagana ha ni Satanas ken anghel na a hidi
a tinumalekod ha Dios.
42 Ta nagiyalapak idi, ngem awanak moy pinakan. Ket nauwawak, ngem
awanak moy pinainum.
43 Nagbisita ak ha nikam, ngem awanak moy pinadagus. Ket awanak ha
badu, ngem inkemot moy i tennon ha nikan. Nagsaket ak, ket nebaludak
idi, ngem awanak moy inaguman.’
44 “Ket itabbeg na madukas a hidi, ‘Apo, hangan i pinakaenta mi ha
nikaw a nagiyalap onu mauwaw, a ganggannaet ken awan ha badu, onu
nasaket ken nebalud, ket awan mi ka dinaggapan?’
45 “Sako, ipeta ha nidi, ‘Nanakaman moy ide, a idi minadiyan moy a
daggapan idagende a kadibbiyan a manmanahod ha nikan, nebilang a
minadiyanak moy bila.’
46 “Isu,” kagi ni Jesus, “idagende a madukas a tolay ha makannigid ko,
hidi man i maparusaan ha magnanayon. Ngem ha mappiya a hidi ha
makannawan ko, hidi man i makipaghen ha Apo Dios ha magnanayon.”

26

Gayakan di a Patayan ni Jesus

1 Niyaen, idi kobosan na ngamin a pinagitoldu aye ni Jesus, kinagi na ha
tolduwan na a hidi,
2 “Katandi moy dan a duwa pala a pamalak, ket dumemat i Piyesta na
Pinagtaleban na Anghel a Magpatay. Ket ha iday a pamalak, megiwat i
Annak na Dios a Nagbalin a Tolay ha magturay a hidi, a ipelansa di ak ha
kudos.”
3 Niyaen, nagmiting i kapkapitan na padi ken panglakayan a hidi ha
bilay ni Kaipas, a Katangkayan a Padi.
4 Ket nakipaggammong hidi nu panyan di a padakapan ni Jesus ha
nalimed, sadi, papatay hikuna.

5 “Ngem awan ha yenan a piyesta,” kinagi di, “amangan nu magriribuk
i kakpalan a tolay.”

I Nangbulak ha Bangbanglo ha Buntok ni Jesus

6 Idi atoy di Jesus ha ili a Betaniya, hen hidi ha bilay ni Simon a
nakahusay ha kattal na.
7 Idi nangan pala hidi, dinumemat i esa a babbey a nakaegkam ha esa a
botelya. Ket naputat ito ha mangina a pagbangbanglo. Ket inbulak na ha
buntok ni Jesus.
8 Ngem nakaingal i toltolduwan ni Jesus, idi naenta di i ginimet
na babbey. Ket nagkinagi hidi ha, “Apay a ginastuwan na babbey i
bangbanglo aye?
9 Nelako mina ito ha korinat. Ta nangina mina i pakelakowan na, sa
meyatad i kuwarto ha napobre a hidi.”
10 Ngem katandi ni Jesus i kinagi di. Isu, kinagi na, “Apay a pagkagiyan
moy i babbey aye? Ta mappiya unay i ginimet na ha nikan.
11 Ta kankanayon a atoy i napobre a hidi ha henan moy. Ket madaggapan
moy hidi ha maski nu anya a oras. Ngem bakkan ha nikan. Ta awan
maalay i paghen ko ha nikam.
12 Ket ha ide a babbey, nagserbe hikuna ha nikan gipu ha pinagbulak na
aye. Ta inbulak na i pangpuhet ha natay. Isu, nesagana na i baggi ko, a
dandani dan a melabbang.
13 Ket nanakaman moy mina ide a ipeta ko ha nikam, a ha maski nu
hadya ha ngamin a lutak a pagtolduwan di ha Mappiya a Baheta na Dios,
mepakatandi bila i ginimet na babbey aye. Ket pagpanakam bi ito ha
nikuna.”

Makitulag ni Judas a Liputan na ni Jesus

14 Kobosan na ito, inumangay ni Judas Iskaryote, a esa a lallaki ha esa
pulo ket duwa a tolduwan ni Jesus. Inumangay hikuna ha kapkapitan a
hidi na padi.
15 Ket kinagi na ha nidi, “Hangan i iyatad moy ha nikan, nu igiwat ko
ni Jesus ha nikam?” Ket inatdinan di hikuna ha tallu a pulo a kuwarto a
pirak.
16 Isu, nangrugi ni Judas a magnakam, nu panyan na a liputan ni Jesus.

I Pangapon di Jesus ha Piyesta

17 Dinumemat i nekaesa a pamalak na Piyesta. Ide i pamalak a magkan
hidi ha malapis a tinapay, a awan ha lebadura na. Ket nagenan di ito ha
“Pangapon na Pinagtaleban.” Niyaen, inumangay ha ni Jesus i toltolduwan
na, a sinalodsod di, “Hadya i kayat mo a pangisaganaan mi ha Pangapon
na Pinagtaleban?”
18 Ket kinagi na, “Umangay kam ha ili, ha iday a lallaki a atoy hay. Ket
ipeta moy ha nikuna, ‘Kinagi ni Maestro a dinumemat kan i oras na. Ket
ha bilay moy kan i paghenan mi a magkan ha Pangapon na Pinagtaleban.
Atoy hikuna ken hikami a toltolduwan na,’ kon moy ah.”
19 Isu inumangay i toltolduwan na, a tinungpal di i inpeta ni Jesus, a
insagana di i Pangapon na Pinagtaleban.
20 Idi kallap dan, nangan ni Jesus ken esa pulo ket duwa a tolduwan na
a hidi.
21 Idi mangan pala hidi, kinagi ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam,
a atoy ha nikam i mangliput ha nikan.”
22 Ket nagladingit i tolduwan na a hidi. Ket esesa a nagsolodsod hidi ha
ni Jesus, “Sabali a hikan i konan mo, anya?”

23 Ket kinagi ni Jesus, “Awan ha sabali, nu awan i makisawsaw ha nikan
ha tinapay ha digu aye.
24 Hikan i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket masapul a matayak
nokkan a kona ha nesurat ha Libro na Dios. Ngem marigat unay i parusa
ha mangliput ha nikan. Sayang agay ha nikuna. Mas mappiya nu awan
hikuna neenak.”
25 Niyaen, kinagi ni Judas, “Maestro, hikan i konan mo?” Ket tinabbeg
ni Jesus, “Awan ha sabali nu awan a hikaw.”

I Dilokod a Pangapon ni Jesus

26 Idi nangan pala hidi, nangalap ni Jesus ha tinapay. Ket nagyaman
hikuna ha Dios. Ket pinilakpilak na i tinapay. Sana, inyatad ha nidi. Ket
inpeta na, “Alapan moy ide, ket kanan moy. Ide i baggi ko.”
27 Ket inalap na bila i baso na basi. Ket idi nagyaman hikuna ha Dios,
ingiwat na ha nidi, a kinagi na, “Uminom kam ngamin ha ide,” kon na,
28 “ta ide i digi ko a pangtongpal ko ha kari na Dios. Ibulak ko i digi ko
para ha makpal a tolay, penu mapakawan i liwaliwat di.
29 Ket tahod ide a ipeta ko ha nikam, a awanak manon uminom ha basi
na ubas, a kona ihe, hanggan ha pamalak nu makipaginom kitam manon
ha Paghariyan Nama ko.”
30 Idi nagkansiyon hidi ha pagdeyaw di ha Dios, inumangay hidi ha
amugod na Olibo.

Pugtowan ni Jesus a Ilibak na Hikuna ni Pedro

31 Kinagi ni Jesus ha nidi, “Ha yenan a kallap, buyotanak moy ngamin.
Ta nesurat ha Libro na Dios, a ‘Patayan ko i mahagdapon ha karnero,’ kon
na Dios, ‘ket mawarawara i karnero na a hidi,’ kon na.
32 Ngem nokkan nu magbiyagak manon,” intulos ni Jesus, “magpalungo
ak ha nikam a umangay ha Galileya. Ket urayan takam ihay.”
33 Kinagi ni Pedro, “Maski nu bumuyot hidi ngamin a tolduwan mo,
awanak sumina ha nikaw.”
34 Ngem kinagi ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikaw, ha yenan a
kallap, ha palungo a magtaraok i kawitan, ket namintallu dan a inlibak
mo ak.”
35 Ngem tinabbeg ni Pedro, “Maski nu matayak gipu ha nikaw, pulos, a
awan taka ilibak.” Ket kona bila hito i kinagi na ngamin a tolduwan ni
Jesus.

Magkararag ni Jesus ha Getsemani

36 Niyaen, inumangay di Jesus ha kakayowan, ha Getsemani. Ket
kinagi na ha tolduwan na a hidi, “Magetnod kam ha he, a maguray. Ta
umangayak pala ho a magkararag.”
37 Ket inkuyog na ni Pedro, ken i magkabsat, a duwa a annak ni
Sebedeyo.
Niyaen, madaggi unay i nakam ni Jesus. Ket nagriribuk i nakam na, gipu
ha dandani a magimet ha nikuna.
38 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Matayak dan gipu ha nakaro a ladinget
ko. Magwarak kam ihe, ket makipagpuyat kam ha nikan.”
39 Inumadiyo ha ballik ni Jesus, sa, hinumakab ha lutak. Ket inkararag
na, “Amang,” kagi na, “nu mabalin mina, awanak mo bi adiyowan ha
magnanayon ha katay ko. Ngem maski nu kona hito a mahukomanak,
bakkan mina a pagayatan ko i gimetan mo, nu awan i pagayatan mo. Ket
usegan ko i kayat mo,” kon ni Jesus.

40 Idi nagsoli ni Jesus, nadanon na a kumakelap idagende a tallu a
tolduwan na. Ket kinagi na ha ni Pedro, “Simon, nakakillap ka dan? Awan
ka dod makapagpuyat ha maski esa a oras, ket magagum ha nikan?
41 Magpuyat kam ken magkararag kam, penu awan kam magliwat nu
solisog na kam ni Satanas. Katandi ko a sisasagana kam a maggimet ha
mappiya, ngem malupoy i baggi moy.”
42 Ket inumangay manon ni Jesus a magkararag. Ket inpenduwa na i
inaged na ha Dios. “Amang,” kagi na, “nu awan ko malisiyan i paghukom
mo ha nikan, kayat ko pala a umuseg ha pagayatan mo.”
43 Sa, nagsoli manon ha henan na tolduwan na a hidi, ket nadanonan
na hidi a kinumillap. Ta nakakillap hidi unay.
44 Ket napentallu a inumangay hikuna a magkararag. Ket inpentallu na
i kararag na.
45 Idi kasoli na, kinagi na ha nidi, “Anya, kumilap kam pala? Nobos dan
ito. Dinumemat dan i oras a megiwatak ha madukas a hidi.
46 Umikat kam. Entamon! Entan moy a atoy dan i mangliput ha nikan.”

I Pangdakap Di ha ni Jesus

47 Idi nagkagi pala ni Jesus, dinumemat ni Judas. Hikuna i esa ha
dagenday esa pulo ket duwa a nagkeagum ha ni Jesus. Ket nakikuyog
bila ha ni Judas i makpal a nagtagisondang ken nagtagigahoti. Naggipu
hidi ha matangkay a papadi, ken mamaestro na linteg, ken panglakayan a
hidi na Judyo.
48 Idi palungo a dumemat hidi ha ni Jesus, inpeta ni Judas ha agagum
na, “Besongan ko nokkan i lallaki a eriyokan moy. Hikuna mina i dakapan
moy.”
49 Isu, binumikan a dagus ni Judas ha ni Jesus. Ket kinagi na, “Maestro!”
Sana, Bibesongan.
50 Kinagi ni Jesus, “Agay! Ide i gipu na a atoy ka he?”
Idi pinagkagi na ito, dinakap di ni Jesus.
51 Ngem ha agagum ni Jesus, atoy i esa a nagsakrot ha sondang na. Ket
kinatol na i tagabu na katangkayan a padi. Ket nesina na i talinga na.
52 Kinagi ni Jesus ha nikuna, “Idulin mo dan i sondang mo! Ha mangusar
ha sondang, hikuna bila i matay gipu ha sondang.
53 Awan moy katandiyan a makaagedak ha Nama ko, ket paangayan na
a dagus i rinibribu a anghel.
54 Ngem nu kona hay i gimetan ko, awan a matungpal i nesurat ha Libro
na Dios megipu ha pagrigat ko.”
55 Sana, kinagi ni Jesus ha kakpalan a hidi, “Mahagtakawak dod? Apay
a usaran moy i sondang ken gahote a pangdakap moy ha nikan? Nikuna
kadapamalak, nangitolduwak ha saguppang moy ha Templo. Ket awanak
moy dinakap.
56 Ngem niyaen, nagimet i ngamin a ide penu matungpal i nesurat na
minahagpugto a hidi ha Libro na Dios.”
Idi pinagkagi ito ni Jesus, binumuyot i tolduwan na a hidi.

Ni Jesus ha Saguppang na Katangkayan a Padi

57 Kobosan na pinangdakap di ha ni Jesus, inyangay di hikuna ha bilay
na katangkayan a padi. Ket atoy bila hay i ngamin a panglakayan na Judyo,
ken maestro a hidi na Linteg, a pinumisan dan hidi.
58 Niyaen, tinumagubet ni Pedro, ha madiyo ballik, hanggan ha
paraangan na bilay na Katangkayan a Padi. Ket sinumadap hikuna a
nakikaetnod ha guwardya a hidi, penu maenta na nu anya i magimet.

59 Ha iday a oras, ha Katangkayan a Padi ken ngamin a agagum na,
magerieriyok hidi ha sistigu a mangpaliwat mina ha ni Jesus, penu
mapapatay di hikuna.
60 Ngem awan ha sistigu a naeriyokan di. Maski makpal i nangpaliwat
ha ni Jesus, ngem silisileng la i inpeta di. Ha dilokod na, atoy i duwa a
sinumaggupang,
61 a kinagi di, “Kinagi na lallaki aye a kabaelan na a rakrakan i Templo
na Dios, ket pataknagan na manon ha tallu a pamalak,” kon di.

62 Niyaen, tinumaknag i Katangkayan a Padi. Ket kinagi na ha ni
Jesus, “Madiyan mo a magtabbeg? Anya ipeta mo megipu ha ngamin a
pagpaliwat di ha nikaw?”
63 Ngem nagulimek la ni Jesus. Ket kinagi na Katangkayan a Padi,
“Isapata mo dan ha nagen na sibibiyag a Dios, ket ipeta mo nu hikaw i
Cristu a Annak na Dios.”
64 Ket kinagi ni Jesus, “Oni. Tahod i kinagi mo. Ket ipeta ko ha nikam
ngamin, kobosan na ide a tiyempo mangenta kam ha nikan, a Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay. Ket magetnodak ha henan na Dios. Ket metan
moy i pagsoli ko ha ulaulap.”

65 Idi nateman na ito na Katangkayan a Padi, pinisad na i kagay na, a
kinagi na, “Awan tam masapul a magteman ha sistigu a hidi. Ta nateman
tam i kinagi na a magsenti ha Apo Dios. Madukas iday, a kona nu baggi
na a mismo i Apo Dios.
66 Isu, niyaen, anya i nakaman moy?” kon na Katangkayan a Padi. Ket
intabbeg di ngamin, “Nakaliwat hikuna. Masapul a matay.”

67 Sadi, linoktaloktaban i rupa na. Ket dinanogdanog di hikuna. Ket
linappag na kappal,
68 a kinagi di, “Nay! Hikaw kan i Cristu! Isu, pugtowan mo nu heya i
nanglappag ha nikaw,” kon di.

Ilibak ni Pedro ni Jesus

69 Niyaen, ha ni Pedro, nagetnod pala hikuna ha paraangan na bilay. Ket
binumikan i esa a babbey, a tagabu na Katangkayan a Padi. Ket kinagi na,
“Nagagum ka bila ha ni Jesus a taga-Nasaret.”
70 Ngem naglibak ni Pedro ha saguppang na ngamin a atoy hay, a kinagi
na, “Awan ko makatandiyan i kagiyan mo.”
71 Ket linumapos ni Pedro a nagturong ha ruwangan. Ket naenta na
hikuna na sabali a tagabu a babbey. Kinagi na ha totolay a atoy hay,
“Nakiuseg ide a lallaki ha ni Jesus a taga-Nasaret!”
72 Ngem naglibak manon ni Pedro, a kinagi na, “Isapata ko a awan ko
katandi iday a lallaki.”
73 Idi awan maalay, ket binumikan i totolay a atoy hay, a kinagi di,
“Sigurado a hikaw i esa a nagagum ha ni Jesus, ta taga-Galileya i kakkagi
mo.”
74 Ngem insapata ni Pedro, “Maski nu parusaan na ak na Dios nu
magsilengak! Tahod a awan ko katandi iday a lallaki a kakagiyan moy!”
Ket dagus a nagtaraok i kawitan.
75 Ket nanakam ni Pedro i kinagi ni Jesus, a “Ha palungo a magtaraok i
kawitan, ilibakak mo ha mamintallu.”

Idi nanakam ito ni Pedro, minagsaket unay i nakam na, a linumapos
hikuna a nagsangisanget.

27

Iyangay di ni Jesus ha ni Pilato

1 Idi nagsapa, nakipagpisan manon i matangkay a papadi, ken
panglakayan a hidi. Ket nagtutulag hidi a papatayan di ni Jesus.
2 Ket kinawaran di hikuna. Sadi, inyangay ha ni Pilato a gobernador.

I Katay ni Judas

3 Niyaen, ha ni Judas a nangliput ha ni Jesus, idi naenta na a papatayan
di ni Jesus, nagbabawi hikuna. Ket insoli na i tallu a pulo a pirak ha
matangkay a papadi ken panglakayan a hidi.
4 Kinagi na, "Nagliwatak dan! Ta ingiwat ko a mapapatay i lallaki a
awan ha liwat na." Ket kinagi di ha ni Judas, "Awan ha biyang mi ha iday.
Hikaw la i makatandi ha problema mo."
5 Inwahagit ni Judas i kuwarto ha lubuk na Templo. Ket linumapos
hikuna a nangibitay ha baggi na.
6 Inakot na matangkay a papadi i kuwarto, ket kinagi di, "Paganya tam
ide a kuwarto? Ta bayad ide na biyag na esa a tolay. Isu, maneg ha Linteg
tam a medatton iday ha Templo," kon di.
7 Isu, kobosan na pinagtutulag di, ingatang di i kuwarto ha "Lutak
ni Magdamdamili." Ket inusar di ide a lutak para ha kamposanto na
ganggannaet a hidi.
8 Isu i gipu na a napanagenan ito ha "Lutak na Digi" a hanggan niyaen.
9 Ket natongpal i kinagi ni Jeremiyas a minahagpugto. Ta inpugto na idi,
a
"Inalap di i tallu a pulo a pirak, i presyo a nagtutulagan na Judio a hidi, a
nagbayad di ha biyag na.
10 Ket ingatang di ha Lutak ni Magdamdamili, a kona ha nepeta na Apo
Dios ha nikan."

Ni Jesus ha Saguppang ni Pilato

11 Niyaen, idi nesaguppang di ni Jesus ha ni Gobernador Pilato,
sinalodsod ni Pilato, "Anya? Hikaw i hari na Judyo a hidi?" Ket intabbeg
ni Jesus, "Tahod i kinagi mo," kon na.
12 Ngem idi inpaliwat na kapkapitan na padi ken panglakayan a hidi,
awan tinumabbeg ni Jesus.
13 Isu, kinagi ni Pilato ha nikuna, "Awan ka ha tabbeg? Temanan mo i
makpal a ipaliwat di ha nikaw!"
14 Ngem pulos a awan tinumabbeg ni Jesus. Ket nalaktat unay ni Pilato
a awan inkalentigan ni Jesus i baggi na.

Piliyan na Totolay a Mapapatay mina ni Jesus

15 Niyaen, atoy i ugali ni Gobernador, a magpalakad ha esa a balud ha
kada tawen, ha Piyesta na Pinagtaleban. Ket palobusan ni Pilato i tolay a
hidi a magpili nu heya mina i palakadan na.
16 Niyaen, atoy i esa a balud a katandi na ngamin a tolay gipu ha
ginigimet na. Ni Barrabas i nagen na.
17 Isu, idi nagpisan i kakpalan a tolay, kinagi ni Pilato ha nidi, "Heya
i kayat moy a palakadan ko? Kayat moy ni Barrabas onu ni Jesus, a
managenan ha 'Cristu?' "
18 Kona hito i salodsod ni Pilato gipu ta nakatandiyan na a ingiwat di ni
Jesus ha nikuna gipu ha apal di ha pinaggimet ni Jesus.
19 Ket esa pala, a idi nagetnod ni Pilato ha panghukoman na, a nagururay
ha tabbeg na Judyo a hidi, pinaipeta na kabanga na, a "Awan mo

pakibiyangan iday a nalinteg a lallaki. Ta nagtagenapak ha madukas ha
kallap he. Ket narigatanak gipu ha tagenap ko aye.”
20 Niyaen, ha matangkay a papadi ken panglakayan a hidi, dinurogan di
i tolay a hidi, penu agedan di ha ni Pilato a palakadan na ni Barrabas, ket
papapatay na ni Jesus.
21 Ket kinagi manon ni Pilato, “Heya ha dende a duwa i kayat moy a
palakadan ko?” Ket intabbeg di, “Ni Barrabas!”
22 Ket kinagi ni Pilato, “Anya dod i gimetan ko ha ni Jesus a managenan
ha ‘Cristu?’ ” Ket intabbeg di ngamin, “Pelansa mo hikuna ha kudos!”
23 Ket kinagi ni Pilato, “Apay? Anya i liwat na?” Ngem inpigsa di pala i
rangsit di, “Pelansa mo hikuna ha kudos!”
24 Niyaen, gipu ta pakanakam ni Pilato a awan ha magimet na, ket gipu ta
dandani dan a magriribuk idagende a kakpalan a tolay, nagpaalap hikuna
ha dinom, ket inugisan na i kamat na ha saguppang di. Kinagi na, “Ide
i pangtiplad ko ha nikam a awan ha biyang ko ha katay na lallaki aye.
Hikam man i makatandi ha katay na.”
25 Ket tinabbeg na tolay a hidi, “Pabiyanan mo iday! Ta hikami i
makatandi ha katay na! Hikami ken kaputotan mi!” kon di.
26 Kobosan na, pinalakad ni Pilato ni Barrabas. Ket pinasabbad na ni
Jesus. Sana, ingiwat hikuna ha sundalu a hidi, penu ilansa di ha kudos.

Lokowan na Sundalo a hidi ni Jesus

27 Niyaen, ha dagende a sundalu, insadap di ni Jesus ha panghukoman
na happo di a ni Gobernador Pilato. Ket insaguppang di i ngamin a agagum
di a sundalu ha ni Jesus.
28 Sadi, inadya i kagay na. Ket kinagayan di ni Jesus ha madideg a lupot.
29 Ket kinawekaw di i maseset a ginimet di ha korona, a indatton di ha
buntok na. Ket pinaegkam di hikuna ha tikkal ha makannawan a kamat
na. Ket nagparentumeng hidi ha saguppang na, a nagindedeyaw hidi ha,
“Madeydeyaw i Hari na Judyo!” kon di.
30 Ket linoktaban di hikuna. Sadi, inalap i tikkal, a pinapakolpakol di i
buntok na.
31 Idi nobosan di a nagulew-ulewan, inadya di i madideg a kagay na. Ket
pinatennonan di ha bukod na a tennon. Sadi, inlapos hikuna, penu ilansa
di ha kudos.

Melansa ni Jesus ha Kudos

32 Idi paglakad di, natagbu di i esa a lallaki a taga-Sirene. Ni Simon i
nagen na. Ket pinilit di hikuna a mangbaklay ha kudos ni Jesus.
33 Kaddemat di ha lugar a managenan ha “Golgota”. Kayat na a kagiyan,
“Henan na Karbot.”
34 Ket inatdinan di ni Jesus ha arak a nalaokan ha apdu a pangpaadya
mina ha saket. Ngem idi naennaman na ito, minadiyan na.
35 Sadi, inlansa ni Jesus ha kudos. Kobosan na, binunong di i tennon na,
a nagbibinunotan di nu anya i maalap na kada esa.
36 Kobosan na, nagetnod hidi a mangbantay ha nikuna.
37 Niyaen, indatton di i surat ha kudos, ha buntokan na, a pangpaliwatan
di ha nikuna. Ket nesurat, a “IDE NI JESUS, A HARI NA JUDIO.”
38 Ket atoy bila i duwa a tulisan a inlansa di ha hikeg na. Inlansa di i esa
ha makannawan na, ken esa ha makannigid na.
39 Ket nagulew i tinumataleb a hidi ha kudos na. Ket winingwingiwingan
di,

40 a kinagi di, “Nay ka dan! Kinagi mo a rakrakan mo i Templo, ket
mapataknag mo manon ha tallu a pamalak! Nay kan! Isalakan mo i baggi
mo, nu tahod a hikaw i Annak na Dios! Umogsad ka dan ha kudos aye!”
41 Ket kona bila hito i pinagulew na kapkapitan na padi, ken mamaestro
na linteg, ken panglakayan a hidi.
42 Kinagi di, “Insalakan na kan i sabali a totolay, ngem niyaen, awan na
mesalakan i baggi na. Hikuna kan i Cristu a Hari na Judyo! Nu umogsad
hikuna ha kudos niyaen, manahod kitam dan ha nikuna.
43 Nu tahod a magtalak hikuna ha Dios, ken nu hikuna i Annak na Dios,
a kon na ha kinagi na, apay a awan isalakan na Dios?” kon di.
44 Ket maski ha duwa a tulisan a kasabay na a nelansa, inulew di bila ni
Jesus a kona hito.

Matay ni Jesus

45 Idi lubuk na pamalak, nagdiham i ngamin a lutak hanggan alas tres.
46 Idi manga alas tres, indulaw ni Jesus, “Eloy, Eloy, lama sabaktani?” I
kayat na a kagiyan, “Dios ko, Dios ko, apay a binaybayanak mo?”
47 Nateman na ito na kappal a nakataknag ihay, ket inulew di, a kinagi
di, “Ayagan na i minahagpugto a ni Elias!”
48 Ket nagbuyot i esa a nangalap ha hamet, ket insawsaw na ito ha makak
a arak. Sana, indatton ha ontok na kayo, ket inpasapsap na ha ni Jesus.
49 Ngem kinagi na sabali a hidi, “Entan tam nu umangay ni Elias a
isalakan na hikuna!”
50 Niyaen, indulaw manon ni Jesus ha napigsa. Kobosan na, linumakad
dan i angas na.
51 Sa, bigu la a napisad i nabigal a kurtina ha Templo. Ito i pangsallen
ha totolay ha kuwarto a nadiosan, ha disalad na Templo. Ket napisad ito
a naggudwa, naggipu ha ontok hanggan ha sidung. Ket nagginggined. Ket
napilapilak i dadangli a hidi.
52 Ket nalukatan i makpal a labbang, ket nagbiyag manon i makpal a
tolay a nasakop na Dios.
53 Idi minagbiyag manon ni Jesus, linumapos hidi ha labbang di, a
sinumadap hidi ha Jerusalem, a nakaenta ha nidi i makpal a tolay.
54 Niyaen, ha kapitan ken sunsundalu a hidi a nangbantay ha ni Jesus,
idi nabati di i ginggined ken naenta di i ngamin a nagimet, nanteng hidi.
Ket kinagi di, “Tahod a Annak na Dios ide a lallaki.”
55 Ket atoy bila hay i makpal a babbey a nagtataknag ha madiyo ballik, a
nangaamata hidi. Hidi man i inumunod ha ni Jesus a naggipu ha Galileya,
a nagserserbe hidi ha nikuna.
56 Atoy ha nidi ni Maria Magdalena, ken ni Maria a hena di Jose ken
Santiyago, ken i hena na annak ni Sebedeyo.

Ilabbang di ni Jesus

57 Niyaen, idi apon dan, dinumemat i esa a baknang a magnagen ha Jose
a taga-Arimateya. Hikuna i esa a tolduwan ni Jesus.
58 Inumangay hikuna ha ni Pilato, ket inaged na i bangkay ni Jesus. Ket
inbon ni Pilato a meyatad i bangkay ni Jesus ha ni Jose.
59 Inalap ni Jose i bangkay. Ket binadbad na ha bigu a maponset a hamet.
60 Ket intagmak na ito ha bukod na a paglabbangan, a awan naalay a
pinakotkot na ha dilenas. Kobosan na, insalen na i dakkal a pogedu a
pangkallab ha labbang. Sa hikuna, linumakad.
61 Ket atoy bila hay di Maria Magdalena ken agum na a Maria, a
nakaetnod hidi ha saguppang na labbang.

I Guwardya a hidi ha Labbang

62 Kaugman na, idi Sabado dan, ket inumangay ha ni Pilato i kapkapitan
na padi ken Pariseyo a hidi.
63 Kinagi di, “Apo, manakam mi i kinagi na iday a mangallilaw a lallaki.
Idi sibibiyag pala hikuna, kinagi na a magbiyag manon hikuna nu malpas
i tallu a pamalak.
64 Isu, nu mabalin, ipabantay mo bi i labbang na hanggan ha mekatallu
a pamalak. Amangan nu umangay i tolduwan na a hidi, a takawan di i
bangkay na, ket ipeta di a magbiyag manon ni Jesus. Ket nu magkona hito
hidi, mas madukas i dilokod a pangallilaw na ngem ha palungo.”
65 Ket kinagi ni Pilato ha nidi, “Oni. Mangalap kam ha sundalu, ket
pabantayan moy perpermi iday a labbang.”
66 Isu, inumangay i kapkapitan na padi ken panglakayan a hidi, ket
dinattonan di ha marka i kalab a pogedu, penu masigurado di a awan ha
mangialis ha pogedu aye. Ket inwarak di i sunsundalu a mangguwardya
ha labbang.

28

Magbiyag Manon ni Jesus

1 Idi nobos i pamalak a maneg, idi maledum na Dominggo, inumangay
ha labbang di Maria Magdalena, ken i sabali a Maria.
2 Ket bigu la a nagginggined ha napigsa. Ta binumugsok i esa a anghel
na Apo Dios a naggipu ha langit. Ket tinulid na i pogedu a nekalab ha
labbang, sana, nagetnodan.
3 Makasili i rupa na a kona ha kidlat, ket naponset unay i kagay na a
nagpahiyamhiyam.
4 Ket gipu ha kanteng di, nagyagyag i sundalu a hidi hanggan natakneg
hidi a kona ha natay.
5 Ngem kinagi na anghel ha babbey a hidi, “Awan kamon manteng!
Katandi ko a eriyokan moy ni Jesus a nelansa ha kudos.
6 Ngem awan man hikuna ha he! Ta minagbiyag manon hikuna, a kona
ha inpugto na! Hen moy he, entan i nangitagmakan di ha bangkay na.
7 Ket magsigida kam, a ibaheta moy ha toltolduwan na, a magbiyag
manon ni Jesus! Ket magpalungo hikuna ha nikam ha Galileya. Metan
moy hikuna ha hay! Nay, inpeta ko dan ha nikam.”
8 Isu, dagus a linumapos idende a babbey. Ket binumuyot hidi penu
mebaheta ha totolduwan ni Jesus. Ket maski nu nanteng hidi, inragsak di
unay.
9 Niyaen, idi pagbuyot di, tinagbo na hidi ni Jesus, a sinalpak na hidi.
Ket binumikan hidi ha ni Jesus, a hinumakab hidi ha saguppang na, ket
inegkaman di i tikad na, a nagdeydeyaw hidi ha nikuna.
10 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Awan kamon manteng. Hen moy ibaheta
ha kakabsat ko, a umangay hidi ha Galileya. Ket metan di ak nokkan ha
hay.”

I Pagibaheta na Sundalu a hidi

11 Idi paglakad pala na babbey a hidi, inumangay ha ili i kappal a
guwardya. Ket inbaheta di ha matangkay a papadi i ngamin a nagimet.
12 Ket nakipagmiting i matangkay a papadi ken panglakayan a hidi.
Inuhon di nu anya mina i gimetan di. Sadi, inatdinan i sundalu a hidi
ha kuwarto.

13 Kinagi di, “Basta ipeta moy a inumangay i totolduwan na ha kallap,
ket tinakaw di i bangkay ni Jesus, idi nakakillap kam.
14 Ket nu nabaheta na ito ni Gobernador, patalnaan mi hikuna, penu
awan kam maparusaan.”
15 Isu, inalap na guwardya a hidi i korinat, ket ginimet di i nebon ha nidi.
Ket ide i estoriya a newaras ha Judyo a hidi hanggan ha yenan a tiyempo.

I Pinagpaenta ni Jesus ha Totolay

16 Niyaen, inumangay ha Galileya i esa pulo ket esa a tolduwan na,
hanggan ha parabin a inpeta ni Jesus.
17 Idi metan di ni Jesus, nagdeydeyaw hidi ha nikuna. Ngem ha kappal
ha nidi, nagduwaduwa hidi.
18 Ket binumikan ni Jesus a kinagi na ha nidi, “Neyatad dan ha nikan i
ngamin a turay ha langit ken ha lutak.
19 Isu, ibon ko ha nikam a gipu ta umaangay kam ha ngamin a tolay ha
lutak, pagbalinan moy hidi a tolduwan ko. Binyagan moy hidi ha nagen
Nama ko, ken hikan a annak na, ken ha Espiritu na Dios.
20 Tolduwan moy hidi a magtungpal ha ngamin a inbon ko ha nikam.
Ket nanakaman moy ide, a hikan i agum moy a kanayon, hanggan awan
ha kahad.”

I Mappiya a Baheta a Nesurat ni Markos

1 Ide a surat i Mappiya a Baheta megipu ha ni Jesu-Cristu, a Annak na Dios.
2 Idi palungo, ket kona ha nesurat ni Isayas a minahagpugto. Nesurat na i inpeta na Dios ha Annak na, a "Atoy i pagpalungowan ko ha nikaw a mangibaheta megipu ha nikaw. Ket paggayakan na i totolay ha pagdemat mo.
3 Mahagayag hikuna ha amamugod. Ket iyayag na, a 'Dandani a dumemat i Apo Cristu. Isu, maggayak kamon ha pagdemat na. Ket pappiyaan moy dan i paglakadan na.' " Iday i inpeta na Dios ha Annak na. Ket nesurat ito ni Isayas a minahagpugto, idi nikuna a palungo.
4 Niyaen, natongpal ito gipu ta naghen ni Juan a Mahagbinyag ha luglugar a awan ha bilabilay. Ket nakangbinyag ken nagitoldu hikuna ha totolay a hidi. Ket inpakatandi na a magpabinyag mina hidi penu mepaenta di a nagbabawi dan hidi ha liwaliwat di ken pinakawan na hidi na Dios ha liwaliwat di.
5 Ket makpal i inumangay a nagteman ha nikuna. Naggipu hidi ha ili a Jerusalem ken entero a probinsiya na a Judeya. Ket nagbabawi hidi, a nagoni hidi a madukas i ginimigimet di. Ket bininyagan na hidi ni Juan ha karayan Jordan.
6 Niyaen, i ugali ni Juan i magtennon ha tennon na napobre a hidi ken magkan ha kakanan na napobre. Ta naladi i tennon na ha buk na hayup, ken gaddang na hayup i pagsinturon na. I pagkanan na i haksa ken habu na pitukan.
7 Ket ha pinagitoldu na, nakangpakatandi hikuna, a "Atoy nokkan i esa a umuunod ha nikan. Ket mas maturay hikuna ngem hikan. Ta nu ikalanak moy ha nikuna, awanak mekari a mangadya ha sapatos na a kona mina ha tagabu na. Ta hikuna i mas maturay.
8 Ha nikan, dinom la i pangbinyag ko ha nikam. Ngem ha nikuna, i Espiritu na Dios i pangbinyag na," a kayat na kagiyan a peturayan na hidi ha Espiritu na Dios.

I Pagbinyag ni Jesus

9 Idi awan naalay ket dinumemat ni Jesus a naggipu ha ili a Nasaret, ha probinsiya a Galileya. Ket bininyagan na hikuna ni Juan ha karayan Jordan.
10 Kaawas ni Jesus ha dinom, ket naenta na i langit a linumukat ken i Espiritu na Dios a inumugsad ha nikuna a kona ha kalapati.
11 Ket atoy i esa a timek a naggipu ha langit, "Hikaw i annak ko a ayayatan ko. Matalakak unay ha nikaw," kon na Dios.

Solisugan ni Satanas ni Jesus

12 Ket sigud a inturong na Espiritu na Dios ni Jesus ha luglugar a awan ha tolay na.
13 Ket naghen hikuna hito ha uppat a pulo a pamalak. Ket ha ide a tiyempo, sinulsolisog ni Satanas. Ket atoy bila hay i maingal a hidi a hayup. Ngem atoy bila i anghel a hidi a nagagum ha ni Jesus.

Irugi ni Jesus i Tarabaho na ha Probinsiya a Galileya

14 Idi nebalud ni Juan a Mahagbinyag, inumangay ni Jesus ha probinsiya
a Galileya. Ket intotoldu na i Mappiya a Baheta a naggipu ha Dios.
15 Ket inbabaheta na, a “Dinumemat dan i oras a paghari na Dios.
Magbabawi kamon ha ngamin a liwaliwat moy, ket manahod kam ha ide
a Mappiya a Baheta,” kon na.

Ayagan ni Jesus i Uppat a Tolduwan na a hidi

16 Niyaen, idi naglakalakad ni Jesus ha baybay na Galileya, naenta na i
duwa a patakka a mahagpadut, a ni Simon ken ni Andres. Ket nangisawat
hidi ha sigay di.
17 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Umuseg kam ha nikan a magbalin a
tolduwan ko. Ket awan kam mahagalap ha padut nu awan a mahagitoldu
kam ha totolay, penu masakop ko hidi ha paghariyan na Dios,” kon na.
18 Ket sigud a inwarak di i sigay di ket inumuseg hidi ha nikuna.
19 Ket namaybay di Jesus ha ballik pala, ket naenta na di Santiyago ken
Juan a patakka, a annak hidi ni Sebedeyo. Ket nagetnod hidi ha abang di
a naggayak ha sigay di.
20 Ket dagus a inayagan na bila hidi. Sa di, inwarak i hama di ken
natangdanan a hidi a agagum dima di ha abang, ket inumuseg hidi ha
ni Jesus.

I Lallaki a Naawag

21 Dinumitang hidi ha ili a Kapernaum. Idi Sabado a pamalak a
panganeg, nagitoldu ni Jesus ha kapilya na Judyo a hidi.
22 Ket nalaktat hidi a nagteman, gipu ta manakabalin i pagitoldu na, ket
bakkan a kona ha maestro a hidi na Linteg.
23 Idi nagitoldu pala ni Jesus, sinumadap ha kapilya i esa a lakay a
naawag na dimonyo.
24 Inrangsit na, “Hikaw! Jesus a taga Nasaret! Katandi ko dan a hikaw
i esa a pinaangay na Dios! Awan ka ha pakibiyang ha nikami! Awan mo
dadailan i gimigimetan mi,” kon na.
25 Ngem inbon ni Jesus ha ide a dimonyo, “Awan kas magkagi! Lumapos
ka dan. Ket itirak mo i baggi na!”
26 Sa, pinayagyag na dimonyo i baggi na lakay, ket inrangsit na ha
mapigsa. Sa hikuna, linumapos ha baggi na lakay heya.
27 Ket nalaktat unay i Judyo a hidi, ket nagsinalodsod hidi ha, “Anya
wade? Ta sabali i pagitoldu ni Jesus! Ket makaturay hikuna a magbon ha
didimonyo. Ket magtungpal hidi ha nikuna,” kon di.
28 Ket sigida a newaras i baheta megipu ha ni Jesus ha ngamin a Galileya.

Pahusayan ni Jesus i Makpal a Tolay

29 Idi linumapos di Jesus ha kapilya, dinumiretso hidi ha bilay di Simon
a patakka, a kaagum di bila ni Santiyago ken ni Juan.
30 Niyaen, nagsaket i manugang ni Simon, ta nagladu. Ket inpeta di ha
ni Jesus.
31 Ket inumangay ni Jesus a kinabitan na, ket dinaggapan na a inumikat.
Ket hinumusay i ladu na. Ket sinerbiyan na hidi.
32-33 Idi kinumaltob dan i senggit, ket nagpipisan i umili a hidi ha
saguppang na bilay a naghenan di Jesus. Ket intugan di ha nikuna i ngamin
a nasaksaket onu naawag na didimonyo.
34 Ket pinahusay ni Jesus i nagsaket a hidi, ket pinalakad na i makpal a
dimonyo. Ket awan na pinalobusan i didimonyo a magkagi, ta katandi di
a hikuna i Annak na Dios.

35 Idi kaugman na, ket awan pala mademlag, inumikat ni Jesus, ket
inumangay ha lugar a awan ha tolay, a nagkararag.
36 Ngem linumapos bila ni Simon ken agagum na a mageriyok ha nikuna.
37 Idi naeriyokan di, kinagi di, “Maestro, eriyokan na ka na ngamin a
kakaili mi aye.”
38 Ngem kinagi ni Jesus, “Entamon agay. Tumulos kitam mina ha
sabasabali a ili. Ta masapul a magitolduwak ha dendo a lugar. Ide i
nangangayan ko ha ihe,” kon na.
39 Isu, linumakad di Jesus ha ngamin a Galileya. Ket nagitoldu hikuna ha
kapikapilya na Judyo a hidi ken pinalakad na i madukas a hidi a espiritu.

Pahusayan ni Jesus i Esa a Magkattal

40 Niyaen, atoy i esa a lakay a magkattal a inumangay ha ni Jesus. Ket
nagparentumeng a nagpakagbi ha nikuna. “Apo, nu kayat mo, mapahusay
mo i baggi ko!” kon na.
41 Ket kinagbiyan ni Jesus a intupo na i kamat na, ket inpeta na, “Kayat
ko,” kon na. “Humusay ka dan!” kon ni Jesus.
42 Ket bigu la, naadya i kattal na. Ket nahusay i baggi na.
43 Ket pinaglakad hikuna ni Jesus a binon na a perpermi.
44 Kinagi na, “Awan kas magkagi ha maski nu heya. Imbes na,
magdiretso ka ha padi, penu bilengan na ka. Ket iyatad mo ha nikuna
i pangiwagah mo, penu matongpal i bon ni Moyses. Ket nu kona ihay
i gimetan mo, mapanahod mo hidi a pinahusay na ka na Dios,” kon ni
Jesus.
45 Ngem idi nakalakad i lakay, inbahebaheta na megipu ha nagimet ha
baggi na. Ket newaras paman ide a baheta. Ket ide i gipu na a nasalenan
ni Jesus, a awan nakasaddap ha maski nu anya a ili. Naghen dalla hikuna
ha lapos na il-ili. Ket kanayon a dumulug ha nikuna i makpal a tolay.

2

Pahusayan ni Jesus i esa a Napilay

1 Idi kobosan na kappal a pamalak, ket nagsoli ni Jesus ha ili a
Kapernaum. Ket nabaheta na tolay a hidi a nagsoli dan hikuna.
2-3 Ket dinumulog i makpal hanggan awan hidi ha lugar, maski ha lebut
na ridaw. Idi nagitoldu pala ni Jesus, ket dinumemat i uppat a lallaki a
nangisew ha esa a napilay.
4 Ngem gipu ha kakpal na tolay, awan di neyabot ha ni Jesus iday a
napilay. Isu, inabotan di i atap ha batug ni Jesus, sa di, intostos i dayon a
nagabbagan na pilay.
5 Idi nakatandiyan ni Jesus a dakkal i panahod di, a nagkona hito, inpeta
na ha pilay, “Ilay ko, napakawan dan i liwaliwat mo.”
6 Niyaen, atoy bila hay i kappal a maestro na Linteg. Ket idi nateman di
ito, kinagi di ha nakam di,
7 “Apay! Heya i lallaki aye a agindidios? Heya i makapakawan ha liwat
na tolay, nu awan la i Dios! Ta awan ha sabali,” kon di.
8 Ngem nakatandiyan ni Jesus i nakam di, ket kinagi na, “Apay a kona
hay i nakam moy?
9-10 Makatandiyan moy mina i pagturay na Annak na Dios a Nagbalin
a Tolay. Isu, niyaen, entan moy i pilay aye. Ta awan ha turay ha totolay
a makepeta ha, ‘Mapakawan dan i liwaliwat mo!’ Ket awan ha tolay a
makepeta ha, ‘Umikat ka! Makalakad ka dan!’ Tamos. Ngem ha nikan,

makapaenta ak ha nikam a atoyak ha turay a mangpakawan ha liwat na
tolay,” kon ni Jesus.
11 Ket inpeta na ha iday a pilay, “Ibon ko ha nikaw, a umikat ka, ket
alapan mo i ulas mo, ket magsoli ka dan ha bilay mo,” kon ni Jesus.
12 Ket dagus a inumikat i napilay. Ket inalap na i ulas na, ket nagsoli
hikuna ha saguppang di ngamin. Ket nasbew hidi ngamin, ket indeydeyaw
di i Dios. Kinagi di, “Niyaen la a naenta tam i kon na he!” kon di.

Ayagan ni Jesus ni Lebi

13 Nagsoli manon ni Jesus ha baybay na Galileya. Ket dinumulog ha
nikuna i makpal a tolay. Ket nagitoldu hikuna ha nidi.
14 Idi tinumulos manon hikuna a maglakad, naenta na i esa a mahag-
pabuwis a magetnod ha pahagsingeran na. Ni Lebi i nagen na, a annak ni
Alpeyo. Ket inpeta ni Jesus ha ni Lebi, “Umuseg ka ha nikan,” kon na. Ket
tinumaknag ni Lebi, a inumuseg ha ni Jesus.
15 Sa, idi nakipagkan di Jesus ha bilay ni Lebi, atoy bila ha ni Jesus
ken tolduwan na a hidi i makpal a mahagpabuwis, ken sabasabali a
mahagsalungasing ha Linteg. Ta atoy i makpal a inumunod ha ni Jesus.
16 Ket atoy bila i kappal a Pariseyo a mahagitoldu ha Linteg. Ket idi
naenta di a makipagkan ni Jesus ha madukas a totolay, kinagi di ha
totolduwan ni Jesus, “Apay a makipagkan hikuna ha mahagpabuwis ken
madukas a hidi?” kon di.
17 Ngem nateman ito ni Jesus, ket hikuna i tinumabbeg. Kinagi na, “Nu
mahusay i baggi na tolay, awan na masapul i doktor. I magsaket la i
makasapul ha doktor. Ket hikan bi i kona ha doktor. Awanak inumangay
penu pagbabawiyan ko i mappiya a hidi a awan ha liwat di, nu awan i
madukas a hidi a nagliwat dan,” kon ni Jesus.

I Salodsod Megipu ha Tolay a Magpabiyan a Magkan

18 Idi esa a pamalak, nagpabiyan a magkan i totolduwan ni Juan a
Mahagbinyag ken Pariseyo a hidi. Ta kayat di a magtungpal ha pagitoldu
na Judyo. Ket inumangay i kappal ha ni Jesus, ket sinalodsod di, “Apay a
magpabiyan a magkan i tolduwan a hidi ni Juan a Mahagbinyag, pati hidi
a tolduwan na Pariseyo a hidi. Ngem awan a kona hito ha totolduwan mo.
Apay a awan kam umuseg ha pagitoldu di?” kinagi di ha ni Jesus.
19 Ket tinabbeg ni Jesus, “Oni, ket kona ha ide i pangaregan ko ha nikam,
a nu atoy i pagbodaan, ken atoy i nobyo ken agagum na, anya wade,
magkan hidi, onu awan? Siyempre agay! Makipagragsak hidi ken magkan!
Awan a mabalin a awan hidi magkan, basta atoy pala i nobyo ha henan
di!
20 Ngem dumemat nokkan i sabali a tiyempo, ket madakap ide a nobyo,
ket mepaadiyo hikuna. Ket iday i tiyempo a pangpabiyan di a magkan, ta
maladinget dan hidi,” kon ni Jesus.
21 Ket intulos ni Jesus i pangaregan na, penu makatandiyan di a awan
a mabalin nu melaok i bigu a pagitoldu na, ken alegid a pagitoldu na
Judyo. Kinagi na, “Nu atoy i mayat a magitakop ha badu a alegid, awan
na meusar i bigu a hamet a pangapol na ha alegid a badu. Ta nu padasan
na ito, bumallik i bigu a hamet a intakop na, ket dumakkal manon i pisad
na badu.
22 Ket kona bila ha ide. Awan ha mangiyasak ha bigu a basi ha alegid a
gaddang a pagsupot na. Ta mapadtak na bigu a basi iday a nesupotan na.
Ket magabuyos i bigu a basi. Ket napisad dan i supot. Imbes na, mappiya
malla nu meyasak i bigu a basi ha bigu bila a gaddang a pagsupot na.”

I Lentig a Megipu ha Sabado

23 Idi esa a pamalak a maneg na Judyo, naglakalakad di Jesus ha talon.
Ket atoy i tolduwan ni Jesus, a nangrugi hidi a magaphok ken magkasel
ken magkan ha dawa.
24 Ngem atoy bila i Pariseyo a hidi. Ket kinagi di, “Apay? Sabado dan
niyaen, ket maggimet kam ha maneg ha Linteg na Judyo,” kon di.
25 Ket tinabbeg ni Jesus, “Awan moy dod manakam i nabasa moy megipu
ha ni Dabid ken agagum na, idi nagiyalap ken narigrigatan hidi?
26 Nagimet ito idi nagturay di Abiyatar a Katangkayan a Padi. Idi
nagiyalap di Dabid, sinumadap hidi ha bilay na Dios, ket inakot ni Dabid i
tinapay a pangidatton na padi ha Dios. Ket nagkan hikuna ha denday, ket
ingiwat na bila ha agagum na. Maski nu papadi la i mabalin a magkan ha
tinapay a kona hay,” kon ni Jesus.
27 Sa na, kinagi ha nidi, “Bakkan a pinarsuwa na Dios i tolay penu mapilit
hidi, gipu ha Pamalak a Maneg, nu awan a ginimet na ide a Pamalak a
Maneg para ha pinagemmang na totolay.
28 Niyaen, ha nikan, anya dod i turay ko? Ipeta ko ha nikam a makaturay
i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket mepeta ko i gimetan na tolay ha
Pamalak a Maneg,” kon ni Jesus.

3

Magpahusay ni Jesus ha Esa a Sabado

1 Idi sabali pala a Sabado, sinumadap ni Jesus ha esa a kapilya na Judyo.
Ket atoy bila hay i esa a lakay a napilay ha kamat na.
2 Ket atoy bila i kappal a nagsiim ha ni Jesus nu baka atoy i pahusayan
na, maski nu Sabado a maneg a pamalak. Ta kayat di a paliwatan hikuna.
3 Niyaen, kinagi ni Jesus ha iday a napilay, “Abeng, tumaknag ka bi ket
umangay ha saguppang aye.”
4 Sa na, kinagi ha dagenday a tolay, “Anya wade i nakam moy megipu
ha Pamalak a Maneg? Anya i bagbagay a ipalobus na Linteg a gimetan
tam? Mepalobus na i mappiya onu madukas? Magsalakan kitam mina
ha totolay, onu kabengan tam mina hidi, maski nu matay?” kon ni Jesus.
Ngem awan ha tinumabbeg ha nikuna.
5 Ket naingal ni Jesus a nangaamata ha nidi. Ket nagsaket i nakam na,
ta naigat unay i nakam di. Kinagi na ha iday a napilay, “Iyuyad mo bi i
kamat mo,” kon na. Ket idi inyuyad na i kamat na, hinumusay hikuna.
6 Ket linumapos ha kapilya idagenday a Pariseyo. Ket nakipaguhon hidi
ha kappal a sakop ni Hari Herod, nu panyan di patayan ni Jesus.

I Kakpalan a Tolay ha Baybay

7-8 Linumakad di Jesus ken totolduwan na, ket inumangay hidi ha
baybay. Inumunod bila i kakpalan a tolay. Naggipu hidi ha probinsiya
a Galileya, ken Judeya, ken ili a Jerusalem, ken probinsiya a Idumeya, ken
lugar ha dibelew na karayan Jordan, ken luglugar a Tiro ken Sidon. Ta
nabaheta di i ginimet na. Isu, tinumagubet hidi ha ni Jesus.
9 Ket inpeta na ha tolduwan na a hidi, a igayak di mina i esa a abang a
pagetnodan na. Ta makpal unay i totolay ha hay, ket baka masalditan di
hikuna.
10 Ta pinahusay dan ni Jesus i makpal a tolay. Ket gipu ta kona hito,
pumipilit a bumikan ha nikuna i ngamin a kessaket, penu makamhit di
hikuna.
11 Ket ha maski nu heya a naawag na dimonyo, idi netan di ni Jesus,
hinumakab hidi ha saguppang na, ket indulaw di, a “Hikaw i Annak na
Dios!” kon di.

12 Ngem napigsa i pinagibon ni Jesus ha nidi a awan di mina ibaheta
megipu ha nikuna.

Piliyan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Apostol Na

13 Tinumagdak ni Jesus ha amugod, ket inayagan na i kappal a tolduwan
na. Ket inumangay hidi ha nikuna.
14 Ket pinili na i esa pulo ket duwa a pinanagenan na ha "Apostol." I
panggep na ha dagende a apostol, a maghen hidi ha nikuna, a paangayan
na hidi nokkan a magibaheta ha Mappiya a Baheta.
15 Ket inatdinan na hidi ha pinnakabalin di a magpalakad ha madukas
a espiritu.
16 I nagen na apostol a hidi ni Simon, a insangay na ha "Pedro."
17 Ken di Santiyago ken Juan, a annak ni Sebedeyo. (Ket insangay na hidi
ha "Boanerges". Ket kayat na kagiyan, "Annak na Kaddur" onu, "Tolay a
Sigisigida.")
18 Ken ni Andres, ken ni Pelipe ken ni Bartolome, ni Mateo ken ni Tomas,
ken ni Santiyago a annak ni Alpeyo, ken ni Tadeo, ken ni Simon a matured,
19 ken ni Judas Iskaryote a nangliput ha ni Jesus.

I Tahod a Naggipuwan na Pinnakabalin ni Jesus

20 Niyaen, nagsoli di Jesus ha bilay di. Ket dinumulog manon i makpal
a tolay. Ket makpal unay hidi hanggan awan ha oras di Jesus a magkan,
gipu ta matappag hidi.
21 Ket idi nabaheta na ito na kabagiyan na, inumangay hidi penu alapan
di hikuna. Ta atoy bi i kappal a nagkagi a, "Magmaoyung dan hikuna."
22 Ket atoy i kappal a maestro na Linteg a naggipu ha Jerusalem. Ket
kinagi di, "Pinagawag dan hikuna ni Satanas. Ket mapalakad na i dimonyo
a hidi, gipu ta ni Satanas i nangatad ha nikuna. Ta ni Satanas i happo na
ngamin a dimonyo," kon na maestro a hidi.
23 Isu, inayagan ni Jesus idagenday a tolay, ket inpeta na ha nidi ide a
pangarig na. "Mabalin wade a palakadan ni Satanas i baggi na?" kon na.
24 Ket intulos na, "Nu atoy i esa a bayan, ket makasina i kakaili na, a
magnginayaw hidi, awan a mabalin a tumulos iday a bayan, ta nadadail
dan.
25 Ket kona bila hito ha maski nu anya a pamilya. Nu maglinaban i
kamkameng na pamilya, nadadail iday a pamilya.
26 Isu, nu nasinasina i paghariyan ni Satanas, ket maglinaban i totolay
na, awan hidi makatulos, ket nobos i paghariyan na.
27 "Ket niyaen, ipeta ko ha nikam," kon ni Jesus, "Naabak ko dan ni
Satanas. Ket ide i gipu na a mapalakad ko i dimonyo a hidi. Ta awan ha
makasaddap ha bilay na napigsa ken magagew ha kukuwa na, nu awan a
palungo a abakan na iday a napigsa. Sa hikuna, nawayawaya a magagew
ha kukuwa na.
28 "Ket niyaen, sigurado ide a ipeta ko ha nikam. Mabalin a mapakawan
i ngamin a liwat na totolay, ken ngamin a madukas a kakkagi di a paglimad
di ha maski nu heya.
29 Ngem awan a mabalin a mapakawan i maglimad ha Espiritu ha Dios.
Ta magnanayon a kelliwat iday a tolay, nu kona hay i kagi na megipu ha
Espiritu na Dios."
30 Inpeta ni Jesus ito, gipu ta atoy i kappal a nagkagi, a "Bakkan a Espiritu
na Dios i naggipuwan na pinnakabalin ni Jesus, nu awan a ni Satanas,"
kon di.

I Hena ken Wawadi ni Jesus

31 Dinumemat i hena ken wawaddi a hidi ni Jesus. Ket naguray hidi ha
lapos na bilay, ket pinaayag di hikuna.
32 Ket atoy bila i makpal a nakaetnod ha lebut na. Ket kinagi di ha
nikuna, “Atoy ha lapos i hena mo ken wadi mo a hidi. Ket paayagan di
ka.”
33 Ngem kinagi ni Jesus, “Oni, tahod. Ipeta moy a hidi i kabagiyan ko.
Ngem ipeta ko ha nikam a atoy bila ha he i hena ken wawaddi ko.”
34 Ket nangaamata hikuna ha nidi a nakaetnod ha lebut na. Ket kinagi
na, “Entan moy ihe! Ta idagende i hena ken wawaddi ko.
35 Ta maski nu heya a maggimet ha pagayatan na Dios, hidi i wawaddi
ko ken hena ko,” kon ni Jesus.

4

I Pangaregan ni Jesus megipu ha Kagi na Dios

1 Idi esa manon a pamalak, ket nagitoldu ni Jesus ha baybay na Galileya.
Ket gipu ta makpal unay i tolay a dinumulog ha nikuna, inumangay hikuna
a nagetnod ha esa a abang. Naghen ide a abang ha diget. Ket naghen i
dinumulog a hidi ha baybay.
2 Ket pangarig i inusar ni Jesus a magitoldu megipu ha makpal a bagay.
Ket kinagi na ha nidi, a
3 “Temanan moy bi! Ta atoy i esa a mannalon. Ket inumangay hikuna
ha sikaw na a magmula.
4 Idi nagmula hikuna, netakneg i kappal a bin-i ha dilan. Ket
tinumagmak i manok a hidi a kinan di idenday a bin-i.
5 Atoy bila i kappal a bin-i a netakneg ha kabituwan a ballik la i lutak
na. Ket gipu ta madibbew iday a lutak na, nasigida a nagtubo idagenday
a bin-i.
6 Ngem idi nakahangkat i senggit, nalannas hidi ken napohpoh, ta awan
hidi unay nakapagramot.
7 Ket atoy bila i kappal a bin-i a netakneg ha kasesetan. Ket dinumakkal
ken nagsalen i seset heya ha nagtubo a hidi. Isu, awan nakapagdawa
idagenday a mula.
8 Ngem atoy i kappal a bin-i a netakneg ha mappiya a lutak, ket nagtubo,
ken dinumakkal ken nagdawa hidi. Ket ha kappal, nagdawa hidi ha
tagtatallu a pulu. Ket ha kappal, nagdawa hidi ha tagannam a pulu. Ket
ha kappal, nagdawa hidi ha tagesa a gasut a bukal ha kada esa a bin-i a
nemula.”
9 Ket inkabos ni Jesus i pangarig na a kinagi na, “Ha maski nu heya a
makateman ha kakkagi ko, nanakaman na mina ito,” kon na.

I Panggep ni Jesus ha Pangarig a hidi

10 Niyaen, idi nagisesa ni Jesus, binumikan i kappal a nagteman, pati
i esapulo ket duwa a tolduwan na. Ket nagsalodsod hidi megipu ha
dagenday a pangarig na.
11 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Ipakatandi ko ha nikam idagende a
inpamen na Dios megipu ha paghariyan na. Ngem ha sabali a tolay a
madi a maguseg ha nikan, tatemanan di la i pangarig ko, ngem awan di
makatandiyan.
12 Ket gipu ta kona hito, matungpal dod i pinapugto na Dios ha ni
Isayas. Ta insurat ni Isayas, ‘Maski nu makangenta hidi, awan di melasin.
Ket maski nu makangteman hidi, awan di makatandiyan, amangan nu
magbabawi hidi ha liwat di aye, ket pakawanan na hidi na Dios,’ kon na
surat he.”

13 Ket intulos ni Jesus, “Awan moy makatandiyan ide a pangarigan ko?
Nu awan, panya dod i pakatandi moy ha sabasabali a pangarigan ko?
14 Kona ha ide i kayat na kagiyan na pangarigan ko aye. I kakalan na
bin-i i kagi na Dios.
15 Ket i kakalan na dilan a nagdissuwan na bin-i, iday i totolay a
nakateman ha kagi na Dios. Ngem sigida ni Satanas a tumagmak ken
mangadya ha kakkagi a nateman di.
16 “Ket ha sabali a hidi, magkalan hidi ha iday a kabituwan a lugar.
Sigida hidi a magragsak a manggiwat ha kagi na Dios.
17 Ngem awan a dumisalad i kagi na Dios ha nakam di. Ket awan hidi
makaattam. Ta nu dumemat i rigrigat onu pagloloko gipu ha pinagteman
di, ket masigida hidi a maupay.
18 Ket atoy pala i kappal a tolay a kona ha kasesetan a lugar. Ket
makateman hidi ha kagi na Dios,
19 ngem magburibur hidi megipu ha korinat ken pagragsakan di. Ket
masalenan i kagi na Dios ha nakam di gipu ha ngamin a buribur di ken
korsunada di, ken pinagseni di. Ket awan ha mappiya a gimetan di.
20 Ngem idenday a mappiya a lutak, iday i kakalan na magteman a hidi
ha kagi na Dios, ket iyasak di ha nakam di, ket mappiya i keangayan na. Ket
ha kappal, maggimet hidi ha ballik a mappiya. Ket ha kappal, maggimet
hidi ha makpal a mappiya. Ket atoy bila i kappal a maggimet ha makpal
unay a mappiya.”

I Pangareg megipu ha Pagsilawan

21 Ket intulos ni Jesus a kinagi na ha nidi, “Anya ha ugali tam?
Pagangatan tam i silaw penu kalaban tam ha basket, ket penu itagmak
tam ha sidung na katre? Awan agay. Ta pagangatan tam i silaw, penu
metagmak ha lamesaan, penu masuluwan na i paghenan tam.
22 Niyaen, makatandiyan moy mina ide. Ta awan ha intago na Dios
nu awan a panggep na a ipalapos na nokkan. Ket awan na salenan i
pagkatandi na tolay nu awan penu lukatan na nokkan.
23 Isu, magteman mina perpermi i maski nu heya a makateman ha
kakkagi ko,” kon ni Jesus.
24 Ket kinagi na bila, a “Nanakaman moy mina i nateman moy. Ta nu
tungpalan moy i kagi na Dios, gunggunaan na kam na Dios. Ket nayonan
na pala i pagkatandi moy.
25 Ta maski nu heya a manggiwat ha kagi na Dios, nayonan pala na Dios
i pagkatandi na. Ngem ha maski nu heya a magpabiyan ha kagi na Dios,
adyan na Dios ha nikuna i ballik a nakatandiyan na.” Ito i inpeta ni Jesus
ha tolduwan na a hidi.

I Pangarig megipu ha Pinagtubo na Bin-i

26 Nagitoldu manon ni Jesus ha makpal a tolay. Ket kinagi na, “I
paghariyan na Dios i kona ha esa a tolay a magmula ha bin-i ha talon
na.
27 Sa hikuna, kumilap ha kada kallap, ket umikat ha kada maledum. Ket
ha bin-i a hidi, tumutubo pala hidi a dumadakkal hidi, maski nu awan na
makatandiyan na tolay nu panyan na a dumakkal na mula a hidi.
28 Basta i lutak malla i mangpadakkal ken mangpabunga ha denday a
mula. Ha palungo, tumubo iday a mula, sa magdon, sa magbunga dan.
29 Ket nu matangkenan dan idenday a dawa, aniyan na nagmula, ta
dinumemat dan i tiyempo na pinagapit na.” Ket kona bila hito ha
paghariyan na Dios.

I Pangareg megipu ha Bin-i a Mustasa

30 Ket kinagi ni Jesus, “Anya pala i kekalanan tam ha paghariyan na
Dios? Ket anya mina i pangaregan ko ha kinadakkal na?
31 Ikalan ko ito ha esa a bin-i a mustasa a kaballikan a bin-i ha ngamin
a mulmula.
32 Nu nemula ito, dumadakkal-dakkal hanggan dakkal unay, ket mag-
balin a kadakkalan ha ngamin a natnateng. Maski magtingi ha dakkal a
tingi na hanggan magrabon i manok a hidi ha lendum na.” Kona hito i
pangarigan ni Jesus.
33 Ket makpal pala i pangarigan ni Jesus, idi nagitoldu hikuna ha makpal
a tolay. Ket inusar na idagende a pangarigan ayun ha kabaelan di a
makatandiyan.
34 Ket awan hikuna nagitoldu nu awan a gipu ha dagende a pangarigan.
Ngem idi naghen hikuna ha bukod na a totolduwan, inpakatandi na i
ngamin ha nidi.

Pataranan ni Jesus i Taribunada

35 Niyaen, idi apon dan ha iday a pamalak, kinagi ni Jesus ha agagum
na, “Umahabes kitam dan ha dibelew,” kon na.
36 Isu, linakadan di i kakpalan hay a tolay, ket linumugan hidi ha iday a
abang a henan ni Jesus. Ket inumarabes hidi. Ket atoy bila i sabasabali a
abang a nakikuyog.
37 Ket bigu la a nagtaribunada ha mapigsa. Ket hinumoto i dadakkal a
raknab a nangsabbulay ha abang di.
38 Ngem kumakelap dalla ni Jesus a nagpungan ha dipos na abang. Ket
linukag di hikuna, a kinagi di, “Maestro, awan mo kami pabiyanan! Umlad
kitam dan!” kon di.
39 Ket inumikat ni Jesus, ket binon na i paras. Ket nagkagiyan na i raknab
a hidi, “Magtalna ka dan!” kon na. Ket tinumaran i paras, ket linuminnak
i diget.
40 Sa na, kinagi ni Jesus ha agum na a hidi, “Apay a manteng kam? Awan
kam manahod ha nikan?” kon na.
41 Ket naskal dalla hidi, ket nanteng ken nagsasinalodsod hidi, “Anya
wade i lallaki aye? Ta maski i paras ken raknab, bonan na hidi. Ket
magtongpal hidi ha nikuna,” kon di.

5

Pahusayan ni Jesus i Lallaki a Naawag na Dimonyo

1 Tinumulos di Jesus a naglugan ha abang hanggan ha lugar a Gadareno,
ha dibelew na Galileya.
2 Idi kahhapog di Jesus, sinumalpak i esa a lallaki a naggipu ha
alingabngab a pahaglabbangan. Ket naawag dan ide a lallaki.
3 Awan hikuna maghen ha bilay na. Ta kanayon a maghen ha libalbang.
Ket awan ha makakawar ha nikuna.
4 Naminmakpal a inkemot na totolay, ket ingakad di i kamat ken tikad
na ha kawar. Ngem binagso-bagsot na i kawar heya. Ta mabinag hikuna
unay, ket awan ha nakapataran ha nikuna.
5 Ket kanayon hikuna a nagkalles ha naghenan na a libalbang ken
amugod. Ket kanayon na a talingowan i baggi na ha pogedu.
6 Niyaen, ha ide a lallaki, idi naenta na ni Jesus ha madiyo, nagbuyot
hikuna ket nagparentumeng ha saguppang na.

7-8 Ket kinagi ni Jesus ha dimonyo a nagawag ha lallaki aye, “Nay, hikaw
a dimonyo, lakadan mo ide a lallaki,” kon na. Ngem indulaw na dimonyo
aye, “Jesus a Annak na Dios a Katurayan, anya i kayat mo ha nikan? Gipu
ha kagbi na Apo Dios, awanak mo bi parigatan!” kon na dimonyo.
9 Ket sinalodsod ni Jesus, “Heya i nagen mo?” Ket tinabbeg na, “Ni
Kakpalan i nagen ko, gipu ta makpal kami,” kon na dimonyo aye.
10 Ket nagpakagbi unay i dimonyo a hidi, a awan na hidi palakadan ha
iday a lugar.
11 Niyaen, atoy bila hay i kakpalan a babboy, a magsabbok ha mabikan
a kalebkeb.
12 Ket inaged na dimonyo a hidi, “Palobusan mo kami a sumadap ha
dagendo a babboy.”
13 Isu a pinalobusan na hidi ni Jesus. Ket linumapos hidi, ket sinumadap
hidi ha duwa a ribu a babboy. Ket binumuyot idagende a babboy, a
binumugsok, ket ginumutap hidi ha diget. Ket inumlad hidi ngamin.
14 Idi naenta na mahagdapon ha babboy a hidi, binumuyot hidi ha ili ken
taltalon, penu ibaheta di. Ket dinumemat i makpal a tolay, penu maenta
di i nagimet.
15 Idi dinumemat hidi ha ni Jesus, naenta di i lallaki aye a linaposan
na dimonyo a hidi. Ket inumetnod hikuna ha saguppang ni Jesus. Ket
mappiya malla i nakam na. Ket natenonan hikuna. Ket gipu ha ide, naskal
hidi.
16 Ket inpakatandi na nakaenta a hidi nu panya a napahusay i lallaki
aye, ken nu anya i nagimet ha babboy a hidi.
17 Ket gipu ta kona hito, nagaged idagenday a tolay a umadiyo mina ni
Jesus ha lugar di.
18 Niyaen, idi sinumadap di Jesus ha abang, perpermi i pinakiaged na
lallaki a linakadan na dimonyo a hidi. Ket kayat na a umuseg ha ni Jesus.
19 Ngem awan a inpalobus ni Jesus. Kinagi na, “Sumoli ka ha bilay moy.
Ket ipeta mo ha kabagiyan mo a hidi i mappiya a ginimet na Dios ha nikaw
gipu ha kagbi na.”
20 Ket linumakad dod ide a lallaki. Ket inbaheta na ha ngamin a lugar
a Dekapolis i ginimet ni Jesus ha nikuna. Ket nalaktat hidi ngamin a
nakabaheta.

I Annak a Minatay ken i Babbey a Nangkamhit ha ni Jesus

21 Naglugan manon di Jesus a sinumoli ha dibelew. Ket dinulogan na
hikuna na kakpalan a tolay ha baybay.
22 Ket atoy i esa a lakay a nagen na, ni Hayro. Hikuna i mangituray ha
esa a kapilya na Judyo a hidi. Idi naenta na ni Jesus, hinumakab hikuna
ha saguppang na,
23 a nagaged ha nikuna. “Dandani a matay i gumitek a annak ko,” kon
na. “Umuseg ka bi a itupu mo i kamat mo, penu humusay hikuna,” kon
na lakay.
24 Ket inumuseg ni Jesus. Ngem idi naglakad di Jesus, nakiuseg bila i
kakpalan, ket dinumulog hidi ha palebut na.
25 Niyaen, atoy bila hay i esa a babbey a magsaket. Nagdigidigi dan i
babbey aye ha esa pulo ket duwa a tawen.
26 Ket maski nu makpal dan i nangagas ha nikuna, awan hikuna
humusay, maski nu nobos i ngamin a pagbiyag na ha doktor a hidi. Awan
hinumusay i baggi na, nu awan la a kinumaro i saket na.
27 Niyaen, nabaheta na megipu ha ni Jesus. Isu, nakitagubet hikuna ha
dagenday a kakpalan, hanggan nakabikan hidi ha adag ni Jesus.

28 Ta nagkagi hikuna ha nakam na, a “Maski nu tennon na la i makamhit
ko, ket humusayak,” kon na.
29 Isu, kinamhet na i kagay ni Jesus, ket dagus a tinumaran i pinagbolus
na digi na. Ket nabati na a hinumusay dan i baggi na.
30 Ket dagus a nabati ni Jesus i kaddat na a linumapos ha baggi na. Isu,
sinoleg na i totolay ket sinalodsod na, “Heya i nangkamhit ha tennon ko?”
31 Ket tinabbeg na tolduwan na a hidi, “Entan mo he, Apo. Ta
masaldisaldit na kitam na kakpalan aye! Ket makpal hidi a mangsabeh
ha nikaw! Apay dod a kona hay i salodsod mo,” kon ni Pedro.
32 Ngem inbatabatad pala ni Jesus nu heya i nangkamhit ha nikuna.
33 Niyaen, idi nakatandiyan na babbey i nagimet ha baggi na, inumangay
hikuna, ket hinumakab ha saguppang ni Jesus. Ket nagyagyag i baggi na,
gipu ha kanteng na. Ket inpeta na i ngamin a tahod a nagimet ha baggi
na.
34 Ket kinagi ni Jesus ha nikuna, “Manay, mahusay ka gipu ta manahod
ka ha nikan. Niyaen, makalakad ka a sitatalna. Awan magsoli ide a saket
mo,” kon ni Jesus.
35 Niyaen, atoy pala hay ni Hayro, i lakay a mangituray ha kapilya. Ket
idi nagkagi pala ni Jesus ha babbey aye, atoy i dinumemat a nagipu ha
bilay di Hayro. Ket inpeta na ha nikuna, “Sumoli kitam mina ha bilay.
Awan tam mina tappagan ni Maestro,” kon na. Ket nakatandi ni Hayro a
natay dan i annak na.
36 Ngem nateman bila ni Jesus, ket inpeta na ha ni Hayro, “Awan kas
magburibur. Manahod ka dalla ha nikan,” kon na.
37 Sa na, inpalobus ni Pedro ken ni Santiyago ken kabsat na a ni Juan a
makikuyog hidi. Ket inkemot na i ngamin a sabali.
38 Idi kaddemat di ha bilay di Hayro, naenta ni Jesus i pinagsanget ken
pinagngoyngoy na totolay ha disalad.
39 Ngem idi sinumadap ni Jesus ha disalad, inpeta na ha nidi, “Apay
a magsanget kam ken magngoyngoy? Awan a natay i gumitek aye.
Nakakillap dalla hikuna,” kon na.
40 Ha nagngongoyngoy a hidi, nagkayagkayag hidi ha ni Jesus. Ta
sigurado hidi a natay dan i annak. Ngem ha ni Jesus, pinalapos na hidi.
Sa na, inayagan i nagenak a hidi ken tolduwan na a hidi, ket sinumadap
hidi ha kuwarto a henan na gumitek.
41 Ket inegkam na i kamat na annak. Ket kinagi na, “Talita kum!” (Kayat
na a kagiyan, “Nening, umikat ka dan!”)
42 Ket dagus a inumikat hikuna ket naglakalakad. (Ta sangapulo ket
duwa i tawen na.) Ket nasbew hidi ngamin.
43 Ngem inbon ni Jesus a awan di ibaheta ha maski nu heya. Ket kinagi
na bila, “Pakanan moy i gumitek aye,” kon na.

6

Madiyan di ni Jesus ha Nasaret

1 Linumapos di Jesus ha iday a lugar. Ket nagsoli hidi ha ili na.
2 Idi esa a Sabado, inumangay manon hikuna a nangitoldu ha kapilya na
Judyo a hidi. Ket atoy hay i makpal a tolay. Ket nalaktat hidi, idi nagteman
hidi ha pagitoldu na. Ket nagsinalodsod hidi, “Hadya i nangalapan na ha
kona he a sirib ken kaddat na a maggimigimet ha milagro?
3 Anya wade? Ta karpentero malla hikuna, a annak ni Maria ken kabsat
di Santiyago, Jose, Judas ken Simon. Ket kaili tam bila i kakabsat na a
babbey,” kon di. Ket gipu ta kona hito, awan hidi nanahod ha ni Jesus.

4 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Mapadeyawan i mahagpugto ha maski nu
hadya a lugar, malaksid ha ili na a mismo, ken kabagiyan na ken pamilya
na.”
5 Ket awan a pulos ha nagimet na a milagro ha ili na aye, malaksid i
pinangpahusay na ha kappal a nagsaket. Ta atoy la i kappal a nanahod ha
nikuna, ket intupo na i kamat na ha nidi a pinahusay na hidi.
6 Ket nalaktat unay hikuna, ta awan nanahod i kaili na a hidi.

Paangayan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Tolduwan Na

Niyaen, linakad ni Jesus i bariyo a hidi, a nagitoldu hikuna ha totolay.
7 Idi esa a pamalak, inayagan na i esa pulo ket duwa a tolduwan na.
Ket pinalakad na hidi a tagduduwa idi neyatad na i kaddat ken turay di a
pagpalakad di ha maski nu anya a kalase na espiritu.
8 Ket inbon na ha nidi, “Awan moy bilonan i aruwatan moy, maski nu
supot, onu kanan, onu korinat. Sarukod la i ikuyog moy.
9 Ket magsapatos kam, ngem awan moy bilonan i kagay a pagsuletan
moy.
10 “Ha maski nu hadya a pagrespitaran di ha nikam, magtulos kam ha
iday a bilay hanggan lumakad kam manon.
11 Ket ha maski nu hadya a awan hidi magrespitar ha nikam, a awan
hidi magteman ha nikam, lumapos kam ha iday a lugar. Ket nu lumapos
kam, tipladan moy hidi. Ket kona ha ide, a papagpagan moy i tikad moy
ha tapok, penu makatandiyan di a nagliwat hidi, ta madiyan di i kakkagi
na Dios.” Ide i inbon ni Jesus ha agagum na.
12 Isu, inumangay i tolduwan na a hidi. Ket nagibaheta hidi a masapul
a magbabawi i totolay ha liwaliwat di.
13 Ket pinalakad di i makpal a dimonyo. Ket pinuhetan di ha langis i
makpal a nagsaket, ket pinahusay di hidi.

I Katay ni Juan a Mahagbinyag

14 Niyaen, nabahetaan ni Hari Herod, ta nebaheta i nagen ni Jesus ha
ngamin a lugar. Ket kinagi na kappal a minabiyag manon ni Juan a
Mahagbinyag. Ket hikuna kan ni Jesus. Ket iday kan i gipu na a atoy
ha nikuna i pinnakabalin na.
15 Ket kinagi na kappal, a nagsoli ni Eliyas a nagipu ha langit. Ta hikuna i
esa a minahagpugto, idi nikuna a naalay dan. Ket atoy i kappal, ket kinagi
di a ni Jesus i tahod a mahagpugto, a kona ha minahagpugto a hidi nikuna
a naalay dan.
16 Ngem idi nabahetaan ni Herod i ginimigimet ni Jesus, kinagi na,
“Minabiyag manon ni Juan a pinaputol ko.”
17-18 Kona hito i kinagi ni Herod, ta hikuna i nangpadakkap ken
nangpabalud ha ni Juan a Mahagbinyag. Ket ginimet na ito idi nagkagiyan
ni Juan ni Herod a, “Nagliwat ka, ta nagkabanga ka dan ha ipag mo!” Ket
kinagi ni Juan ito, ta nakikabanga di Herod ken Herodiyas, i kabanga ni
Pelipe. Ket ni Pelipe i wadi ni Herod. Isu, pinarusa ni Herod ni Juan, gipu
ha ni Herodiyas.
19 Ta nagsaket unay i nakam ni Herodiyas ha ni Juan, ket kinayat na a
mapapatay, ngem awan na kaya.
20 Ta kantengan ni Hari Herod ni Juan. Ta katandi na i kinalinteg ken
kinappiya na. Isu, inkemot ni Herod ni Juan ha ni Herodiyas. Ket kayat
ni Herod a magteman ha ni Juan. Maski nu nariribuk i nakam na megipu
ha nateman na, kayat na pala a magteman ha ni Juan.

21 Niyaen, dinumemat i gundaway ni Herodiyas idi nagsilebra di Herod
ha pinakeenak na. Ket sinangaili ni Herod i magtuturay a hidi ha
gobyerno. Inawis na i opisiyales ken sundalu a hidi ken matangkay a
totolay na Galileya.
22 Niyaen, atoy bi i madiket a annak ni Herodiyas. Ket hikuna i
sinumadap a nagsala ha saguppang di. Ket naayagan ni Herod ken sangaili
na a hidi. Ket ide i gipu na a kinagi ni Hari Herod ha madiket aye, "Agedan
mo i maski nu anya a kayat mo, ket iyatad ko ha nikaw!"
23 Ket inkari na bila, "Iyatad ko i maski nu anya a agedan mo, maski nu
kagudwa na paghariyan ko," kon ni Hari Herod.
24 Ket linumapos i madiket, ket sinalodsod na ha nena na, "Anya i agedan
ko?" Ket kinagi nena na, "Agedan mo i buntok ni Juan a Mahagbinyag!"
25 Ket nagsigida i madiket a nagsoli ha ni Hari Herod, ket nagaged, a
kinagi na, "Iyatad mo ha yenan i buntok ni Juan a Mahagbinyag, ket
nedatton ha bandehado," kon na madiket.
26 Niyaen, naladingit unay ni Hari Herod. Ngem awan a mabalin a
magbabawi, ta inkari na ha saguppang na ngamin a sangaili na, ket
masaniki hikuna.
27 Isu, binon na a dagus i esa a sundalu a umangay a mangalap ha buntok
ni Juan. Inumangay dod i sundalu ha pagbaludan, ket pinutolan na ni
Juan.
28 Sa na, inyangay i buntok na a nedatton ha bandehado, ket ingiwat na
ha madiket a nangigiwat bila ha nena na.
29 Idi nabaheta na tolduwan a hidi ni Juan, inumangay hidi, ket nangalap
ha bangkay na, ket inlabbang di.

Pakanan ni Jesus i Lima a Ribu a Lallaki.

30 Niyaen, ha dagenday a apostol a pinaangay ni Jesus, nagsoli dan hidi.
Ket inbaheta di ha nikuna i ngamin a ginimet ken intoldu di ha totolay.
31 Niyaen, atoy i makpal a tolay a umaangay ha di Jesus ha kada pamalak,
ket atoy bi i makpal a lumalakad ha kada pamalak. Ket gipu ta kona hito,
awan ha waya di Jesus, maski nu kayat di a magkan. Isu, kinagi ni Jesus
ha apostol na a hidi, "Sumina kitam a magisesa ha madiyo a lugar, penu
makaemmang kam."
32 Ket nagisesa hidi a naglugan ha abang hanggan ha lugar a awan ha
tolay.
33 Ngem makpal i nakaenta ken nakatandi ha pinaglakad di. Ket
nagtagidilan hidi a nagpalungo a naggipu ha ngamin a il-ili ha lebut na.
34 Isu, idi kappundu ni Jesus ha baybay, naenta na i kakpalan a tolay.
Ket kinagbiyan na hidi, ta kasasaad di a kona ha karkarnero a awan ha
mangdapon ha nidi. Isu, nagitoldu hikuna ha nidi, ket makpal i intoldu
na.
35 Idi dandani a lumiksup i senggit, binumikan i tolduwan na a hidi, ket
kinagi di, "Maestro, apon dan. Ket ide a lugar a awan ha bilabilay.
36 Palakadan mo bi idagende a tolay. Umangay mina hidi ha barbaryo,
a gatangan di mina i kanan di."
37 Ngem kinagi ni Jesus, "Hikam mina i mangiyatad ha kanan di."
Sa di, sinalodsod, "Panyan mina? Maggastos i suweldo ha walo a bulan.
Kayat mo dud a lumakad kami, a maggatang ha kanan a ipakan mi ha
nidi?"
38 Ket kinagi ni Jesus, "Atoy i hangan a tinapay moy? Entan moy bi."
Inumangay hidi a nangenta. Ket tinabbeg di, "Atoy lima a tinapay ken
duwa a pindang," kon di.

39-40 Sa na, pinagetnod i ngamin a tolay ha karuotan. Ket pinagpisan na
hidi ha sagsangagasut ken ha taglima a pulo.
41 Sa, inalap ni Jesus idagenday a lima a tinapay ken duwa a pindang.
Ket tinumangad hikuna ha langit a nagyaman ha Dios. Ket pinilakpilak na
i tinapay, sa na, inyatad ha apostol a hidi, a iwaras di. Ket kona bila hito
ha pindang heya.
42 Ket nagkan hidi ngamin. Ket nabbiyag hidi.
43 Idi nabbiyag dan hidi ngamin, pinuhon di i sobra. Ket pinutat di i esa
pulo ket duwa a basket ha tinapay ken pindang a buhay di.
44 Niyaen, atoy manga lima a ribu a lallaki a nagkan ha dagenday a
kanan. (Ket atoy bila i kabanga di ken annak di.)

Maglakad ni Jesus ha Dibbew na Diget

45 Idi pinangpalakad ni Jesus ha dagende a tolay, pinalugan na i
tolduwan na a hidi ha esa a abang. Ket pinapalungo na hidi a humapog
ha diget a umangay ha ili a Betsayda.
46 Sa, idi nagpakada hikuna ha dagenday a tolay, tinumagdak ni Jesus
ha amugod, penu magkararag.
47 Niyaen, idi kallap dan, atoy pala i tolduwan na a hidi ha abang, ha
lubuk na diget. Ket nagesesa pala ni Jesus ha disat.
48 Ket naenta na a marigatan hidi a maggaud, ta napigsa i paras.
Idi awan pala pumasag, tinumagubet ni Jesus a naglakad ha dibbew na
diget penu kamakaman na hidi.
49-50 Ngem idi naenta di i naglakad ha dibbew na diget, nanteng hidi
ngamin, ket nagdulaw hidi. Ta kagin di a hikuna i esa a anito. Ngem
dagus a kinagi ni Jesus, “Awan kam manteng. Hikan ni Jesus.”
51 Ket nakilugan ni Jesus ha nidi. Sa, naggimet i paras. Ket nasbew hidi
unay.
52 Ta awan di nakatandiyan i pinnakabalin ni Jesus, maski nu naenta di i
pinangpakan na ha lima a ribu a lallaki ha lima la a tinapay. Ket nadiham
pala i nakam di.
53 Idi kaahabes di, pinumundu hidi ha lugar a Genesaret.
54 Idi kaawas di, atoy i totolay, ket dagus di nelassin ni Jesus.
55 Isu, nagbuyot hidi ha ngamin a lugar di, ha ngamin a bilay a paghenan
na saket a hidi. Ket nagissew hidi a intugan di i nagsaket a hidi ha maski
nu hadya a nabaheta di a henan ni Jesus.
56 Maski nu hadya a nagangayan na, maski ha purok a hidi, onu baryo
a hidi, o maski ha taltalon, intugan na totolay i nagsaket a hidi ha
nagpisanan na totolay. Ket permi i pinakiaged di ha ni Jesus, a palobusan
na mina i magsaket a hidi a mangkamhit ha maski nibik na kagay na. Ket
tahod a nahusay hidi ngamin a nangkamhit ha nikuna.

7

I Kasabaliyan na Pagitoldu na Pariseyo ken Linteg na Dios

1 Niyaen, atoy manon i Pariseyo a hidi ken mamaestro na Linteg a
naggipu ha Jerusalem. Ket pinumisan manon hidi ha ni Jesus.
2 Ket naenta di i tolduwan a hidi ni Jesus, a awan di inugisan i kamat
di ha palungo na pagkan di. Ket maneg ito ha panahod na Pariseyo a hidi
ken kakpalan na Judyo.
3 Ta umusoseg hidi ha ugali a inpatawid na minappo di. Ket awan hidi
magkan nu awan a palungo a maguges hidi ha kamat di.

4 Ta manahod hidi a maneg i maski nu anya a nekagi na sabali a tolay a
kelliwat. Ket nealis i liwat na, kon na kan. Isu, awan hidi magkan ha maski
nu anya a naggipu ha tiyendaan, nu awan a palungo a ugesan di, pati i
baggi di, penu maadya i liwaliwat na. Ket makpal pala i ugali a inpatawid
na minappo di, a kona ha pinanguges ha tasa, banga, ken aruwatan di,
penu maadya i liwaliwat a naghen kan ha lapos na.

5 Isu, gipu ta kona hito, sinalodsod na Pariseyo a hidi ken maestro a
hidi na Linteg, "Apay a awan tungpalan na toltolduwan mo i pagitoldu a
inpatawid na minappo tam? Ta awan hidi maguges a magkan. Ket kelliwat
dod hidi."

6 Ngem kinagi ni Jesus, "Tahod i kagi na Dios megipu ha nikam a
aginpappiya. Ta pinasurat na Dios ni Isayas nikuna, a nepugto na, a
'Deydeyawan na ak na totolay aye, kon di. Ngem madiyo pala i nakam di
ha nikan.
7 Awan ha serbe na pinagdeydeyaw di ha nikan, maski nu ipeta di a Dios
i paggipuwan na pagitoldu di. Ngem bakkan a Hikan nu awan la a
totolay i paggipuwan na pagitoldu di,' kon na Dios."

8 Ket intulos ni Jesus, "Apay a umusoseg kam ha pinagitoldu na minappo
moy, ngem talekodan moy i bobon na Dios?

9 Apay a malaing kam a magtalekod ha bobon na Dios? Tahod a
talekodan moy ito penu makatongpal kam ha bukod moy a pagitoldu.

10 Halimbawa: nesurat ni Moyses ide a bon na Dios, a 'Deyawan mo i
hama ken hena mo,' ken 'Maski nu heya a magkagi ha madukas ha hama
na onu hena na, masapul a mapapatay hikuna,' kon na Dios.

11 Ngem ha nikam, bakkan i pagitoldu moy. Ta itoldu moy a mabalin
a mekemot i korinat a pangdaggap moy mina ha hama ken hena moy.
Ipeta moy, a 'Korban ide a korinat,' (ket kayat na kagiyan, 'Neyatad dan
ha Dios.')
12 Sa, hikam a Pariseyo i magsalen ha mangiyatad a hidi ha daddakkal
di.
13 Isu, tumatalekod kam ha kagi na Dios gipu ha bukod moy a pagitoldu.
Ket ipatawid moy i pagitoldu moy aye ha tolduwan moy a hidi. Ket makpal
pala a gimetan moy a kona hito," kon ni Jesus ha Pariseyo ken maestro a
hidi na Linteg.

I Bagbagay a Magpadukas ha Totolay

14 Ket ayagan manon ni Jesus i totolay, a pinapisan na manon hidi.
Ket kinagi na ha nidi, "Magteman kam ngamin ha kakkagi ko aye, ket
makatandiyan moy mina.
15 Bakkan a metelmok i makapadukas ha baggi na tolay, nu awan a
dumukas i baggi na gipu ha pagkagi na a lumalapos ha labi na, ken
madukas a nakam na.
16 Ha nikam a makateman, temanan moy mina."

17 Idi nagpakada ni Jesus ha dagenday a kakpalan, ket sinumadap dan
hikuna ha disalad na bilay, sinalodsod na tolduwan na a hidi megipu ha
kinagi na.
18 Ket tinabbeg ni Jesus, "Maski ha nikam, awan moy makatandiyan?
Katandi moy mina a awan makapadukas i measak ha labi na tolay.
19 Ta awan ito sumadap ha nakam na, nu awan la ha tiyan na. Sa,
lumapos manon," kon ni Jesus. Ket gipu ha ide a pinagitoldu ni Jesus,
inpakatandi na a awan ha kanan a maneg. Ket mappiya i ngamin a kalase
na kanan.

20 Ket intoldu na pala, “I tahod a magpadukas ha baggi na tolay i
madukas a pagkagi na a lumalapos ha labi na, ken madukas a nakam
na.
21 Gipu ha nakam na tolay i paggipuwan na kinadukas na tolay. Kona
ha pangibabbey di, onu pangilallaki, ken pagtakaw di ken pagbuno di, i
paggundaway di ha sabali a kabanga,
22 i pangimon di, ken ngamin a kalase na kinadukas. Maski kona ha
pagsileng di onu pagloko di ha kakalan di a tolay. Maski pagseni di onu
pagulew di onu pagpangas di ken kinadagel di.
23 Maggipu ha nakam na tolay i ngamin a dagento a madukas. Ket
idagento i magpadukas ha baggi na totolay,” kon ni Jesus ha pagitoldu
na.

I Pagdaggap ni Jesus ha Esa a Babbey a Bakkan a Judyo

24 Niyaen, linumakad manon ni Jesus ha iday a lugar, ket inumangay
hikuna ha lugar a Tiro. Hinumuyot hikuna ha esa a bilay ha nalimid, penu
awan mina ha makatandi ha pagemmangan na. Ngem awan a mabalin a
netago hikuna, ta nelassin na hikuna na tolay a hidi.
25-26 Niyaen, atoy i esa a babbey a bakkan a Judyo. Griega hikuna, a
neenakan ha Penisiya, ha probinsiya a Siriya. Ket keannak hikuna ha
babbey. Ket naawag dan na madukas a espiritu i annak na aye. Idi
nabaheta na i pagsangpit ni Jesus, inumangay hikuna a nagparentumeng
ha tikad ni Jesus. Ket nagpakagbi ha ni Jesus a palakadan na mina i
dimonyo a nangpaawag ha annak na.
27 Ngem kinagi ni Jesus, “Ha palungo, magkan mina i annak a hidi
hanggan mabbyag dan. Ta madi nu alapan ko i kanan na annak, a itogbak
ko ha asasu.”
28 Ket nakatandiyan na babbey i kinagi na, a masapul a daggapan ni
Jesus i Judyo a hidi ha palungo na bakkan a Judyo. Isu, kinagi na, “Tahod
i kagi mo, Apo. Isu, mabalin bi a magkan i asu a hidi ha regreg na annak,”
kon na babbey.
29 Ket kinagi ni Jesus, “Mappiya i tabbeg mo. Ket gipu ha ide a tabbeg
mo, makasoli ka dan ha bilay moy a matalna. Ta linumakad dan i dimonyo
ha annak mo!”
30 Ket sinumoli ide a babbey, ket naabot na i annak na a kumakelap ha
katre. Ta tahod a linumakad dan i dimonyo.

Pahusayan ni Jesus i Lallaki a Nagbangag ken Nahamel

31 Niyaen, linumakad manon ni Jesus ha lugar a Tiro, ket tinumulos ha
Sidon ken Dekapolis, hanggan dinumemat hikuna ha Diget na Galileya.
32 Ket atoy hay i esa a lallaki a nagbangag ken nahamel, ket netugan na
hikuna na agagum na ha ni Jesus. Inaged di a itupu na i kamat na ha ide
a nagbangag, penu humusay mina.
33 Ket inyadiyo ni Jesus ide a lallaki ha kakpalan a hidi. Ket intolnak na
i toldu na ha talinga na lallaki aye. Sa na, inloktab, ket inpuhet na i loktab
na aye ha dila na lallaki.
34 Sa, tinangad ni Jesus i langit, ket nagsennaay hikuna. Ket kinagi na
ha kakkagi na lallaki aye, “Eppata!”. Ket kayat na a kagiyan, “Maglukat i
talinga mo!”.
35 Ket dagus a nakateman ken nakakagi i lallaki aye. Ket nagbalikas
hikuna.
36 Sa, inbon ni Jesus ha ngamin a dagenday a tolay a awan di mina
ibaheta ha maski nu heya i nagimet aye. Ngem maski nu nakaro i
pinagibon na ha nidi, kumaro paman i pinagibaheta di.

37 Ket nalaktat unay i ngamin a nakabaheta ha ide a nagimet, a kinagi
di, “Mappiya i ngamin a gimigimet na. Maski pakateman na manon i
magbangag a hidi ken pagbalikasan na i nahamel a hidi.”

8

Pakanan ni Jesus i Uppat a Ribu a Tolay

1 Idi tiyempo ito, atoy manon i kakpalan a tolay a dinumulog ha ni Jesus.
Idi nobos i pagkanan di, inayagan ni Jesus i tolduwan na a hidi. Ket kinagi
na ha nidi,
2 “Makagbiyak ha dagende a tolay. Ta naghen hidi ha tallu a pamalak
ha henan tam aye. Ket niyaen, awan ha kanan di.
3 Nu palakadan ko hidi, ket magiyalap pala, makapoy unay hidi ha dilan.
Ket atoy bi i kappal a naggipu ha madiyo.”
4 Ket tinabbeg na tolduwan na a hidi, “Hadya i pangalapan tam ha
ipakan tam ha nidi, ta awan ha bilabilay ha lugar aye?”
5 Ket sinalodsod ni Jesus, “Atoy hangan a tinapay moy?” Ket kinagi di,
“Pitu.”
6 Niyaen, inbon ni Jesus ha dagende a tolay a umetnod hidi ha lutak. Ket
inalap na iday a pitu a tinapay, ket nagyaman hikuna ha Dios. Kobosan
na, tinaptappeng na i tinapay, ket inyatad na ha tolduwan na a hidi, penu
ibunong di ha dagende a kakpalan a tolay. Ket tinongpal di ito.
7 Ket atoy bila i kappal a baballik a padut. Ket nagyaman ni Jesus ha Dios
gipu ha dagende. Sa na, inyatad bila ha tolduwan na a hidi penu ibunong
di ha dagende a kakpalan.
8-9 Ket nagkan hidi ngamin hanggan nabbiyag hidi. Manga uppat a ribu
hidi a nagkan. Kobosan na, naurnong i nabuhay a kanan. Ket naputat i
pitu a basket ha nabuhay.
10 Niyaen, pinaglakad ni Jesus idagende a kakpalan a tolay. Ket dagus a
linumugan ni Jesus ken tolduwan na a hidi ha abang. Ket inumangay hidi
ha lugar a Dalmanuta.

I Pinagsurbar na Pariseyo a hidi ha ni Jesus

11 Niyaen, inumangay ha ni Jesus i kappal a Pariseyo, ket nakipagtabbeg
hidi ha nikuna. Ta kayat di a magsurbar ha nikuna. Isu, inpeta di a usaran
na mina i kaddat na a pangpaenta na a tahod a pinaangay na hikuna na
Dios.
12 Ket nagsennaay ni Jesus, gipu ha madaggi a nakam na. Ket kinagi na,
“Apay? Apay a magpilit kam a ipaenta ko mina i kaddat ko a pangpatahod.
Ipeta ko a pulos a awan ha pangpatahod a mepaenta ha nikam,” kon ni
Jesus ha Pariseyo a hidi.
13 Sa na, linakadan hidi. Ket naglugan manon di Jesus ha abang a
umarabes ha diget.

Iniwadan ni Jesus megipu ha kinadukas na Pariseyo a hidi

14 Niyaen, naleptanan na tolduwan na a hidi i bilon di. Atoy la i esa a
momon na tinapay ha abang di.
15 Ket iniwadan ni Jesus ha nidi, a kinagi na, “Magingat kam ha lebadura
na Pariseyo a hidi ken lebadura ni Herod,” kon na.
16 Ket nakipaguhon hidi nu anya i kayat na kagiyan. Ket nagkinagi hidi
a, “Awan kitam ha tinapay. Isu i gipu na a kinagi na iday,” kon di.
17 Ket katandi ni Jesus i pinaguhon di. Isu a kinagi na, “Apay a
paguhonan moy a awan kam ha tinapay? Awan moy dod makatandiyan?
Maigat wade i nakam moy?

18 Atoy kam ha mata, ngem awan moy wade melassin i pagkagiyan ko.
Atoy kam ha talinga, ngem awan moy wade makateman ha kayat ko ipeta.
Awan moy dod manakam
19 idi tinaptappeng ko i lima a tinapay, ket kinan na lima a ribu a
lallaki? Ket hangan a basket i nabuhay a naurnong moy?" Ket intabbeg
na tolduwan na a hidi, "Esa a pulo ket duwa."
20 Ket sinalodsod ni Jesus, "Idi tinaptappeng ko i pitu a tinapay a kinan
na uppat a ribu a lallaki, hangan a basket i nabuhay a naurnong moy?"
Ket intabbeg na tolduwan a hidi, "Pitu."
21 Ket kinagi ni Jesus, "Niyaen, makatandiyan moy mina a bakkan a
tinapay i nagkagiyan ko, nu awan i pinagitoldu na Pariseyo a hidi. Ket
umaales i kinadukas di ha totolay a kona bila ha lebadura a umaales a
magpabigal ha tinapay."

Pahusayan ni Jesus i Lallaki a Nabulsak

22 Niyaen, dinumemat hidi ha ili a Betsayda. Ket atoy i neyangay ha ni
Jesus a nabulsak a lallaki. Ket inaged di ha ni Jesus a itupu na i kamat na
ha nabulsak aye.
23 Ket kinabitan ni Jesus i nabulsak aye, ket inturong na ha lapos na
baryo. Sa na, linoktaban i mata na, ket kinamhet na. Ket kinagi na, "Anya?
Atoy i maenta mo?"
24 Ket inwaras na lallaki i pinagenta na. Sa na, kinagi, "Oni, makaenta
ak ha totolay, ngem madiham pala, a kona ha kaykayo a maglakad," kon
na.
25 Ket kinamhet manon ni Jesus i mata na lallaki. Ket nagbulag i lallaki,
ket nahusay i mata na a hidi, a madinnang i pinagenta na.
26 Ket pinasoli hikuna ni Jesus ha bilay na, a inbon ni Jesus, "Magdiretso
ka dan ha bilay moy. Awan ka magsoli ha ide a baryo a magibaheta."

I Pinagpeta ni Pedro a ni Jesus i Cristu

27 Niyaen, inumangay di Jesus ha bariobario na Sesareya-Pilipo. Idi
pinaglakad di, sinalodsod ni Jesus ha tolduwan na a hidi, "Anya i nakam
na tolay megipu ha nikan? Heya ak wade ha pagkagi di?"
28 Ket tinabbeg di, "Kinagi na kappal a hikaw kan ni Juan a Minahag-
binyag, ket minagbiyag manon. Ket kinagi na kappal a hikaw kan ni
Eliyas, a nagsoli a nagipu ha langit. Ket kinagi na kappal a hikaw i esa
a minahagpugto a minagbiyag manon, kon di kan."
29 Ket sinalodsod ni Jesus, "Hikam bi, anya ha nakam moy? Heya ak
wade ha nakam moy?" Ket tinabbeg ni Pedro, "Hikaw i Cristu, i lallaki a
pinaangay na Dios a maghari ha ngamin a tolay."
30 Ket inbon ni Jesus a awan di mina ipeta ha maski nu heya a tolay a
hikuna i Cristu.

Inpeta ni Jesus a Magattam hikuna ha Rigrigat, sa, Matay

31 Nangrugi ni Jesus ha pinagitoldu na megipu ha baggi na ha
toltolduwan na. Ket inpakatandi na a atoy nokkan, ha kasaguppangan,
i makpal a rigrigat a masapul na a attaman. Kinagi na, "Nokkan, umadi
hidi ha nikan, hidi a mangituray ha kapilya, ken matangkay a papadi, ken
hidi a maestro na linteg. Ket papatayan di ak nokkan. Ket nu malpas i
tallu a pamalak, magbiyagak manon." Ito i nepugto ni Jesus megipu ha
baggi na.
32 Ket madinnang i pinagpakatandi na ha nidi. Ket ha ni Pedro, inyadiyo
na ha ballik ni Jesus, a kayat na a tabbegan. Ket inbalakad na ha nikuna.

33 Ngem sinolegan ni Jesus i tolduwan na a hidi. Ket inenglan na ni Pedro
a kinagi na, “Umadiyo ka ha nikan. Ta magkagi ka ha kagi ni Satanas.
Awan mo nakaman i pagayatan na Dios, nu awan la i pagayatan na tolay,”
kon ni Jesus ha ni Pedro.
34 Sa na, inayagan i kakpalan a tolay ken tolduwan na a hidi. Ket kinagi
na, “Ha maski nu heya a mayat a magpasakop ha nikan, masapul a ibilang
na i baggi na a kona ha natay, penu bakkan mina i pagayatan na i gimetan
na nu awan i pagayatan ko. Ket nu kona hito, attaman na i rigrigat, penu
umunod ha nikan. Ket kona nu baklayan na i kudos na ha pinaguseg na
ha nikan.
35 Ta maski nu heya a mayat a mangisalakan ha baggi na, hikuna i matay
nokkan talaga. Ngem maski nu heya a mangiyatad ha biyag na ha Dios,
gipu ha nikan ken Baheta na Dios, maski nu matay i baggi na, isalakan na
Dios i biyag na. Ket awan hikuna matay manon.
36 Ta kona paman ha ide,” kagi ni Jesus, “nu atoy i makaalap ha ngamin
a baknang na lutak aye, awan ha balle na iday nu lompas i biyag na, ket
awan na mapadasan i biyag na Dios a magnanayon.
37 Ta awan ha baknang a pangsaka na tolay ha bukod na a biyag.
38 Ket ha maski nu heya a masaniki a manahod ha nikan, ket masaniki a
magtongpal ha pagitoldu ko, ket nu pabiyanan na ak niyaen, a usogan na i
madukas a hidi a tumatalekod ha Dios, pabiyanan ko bila hikuna nokkan,
ha kasoli ko a magipu ha langit. Ket ha kasoli ko nokkan, mepaenta i
kainamakan ko ken kainamakan na Dios, i hama ko, ken kainamakan na
anghel a hidi,” kon ni Jesus.

9

1 Ket kinagi ni Jesus, “Niyaen, ipeta ko ha nikam, a atoy ha nikitam ihe
i kappal a awan matay, hanggan awan di maenta i kinapigsa na Dios ha
pinaghari na.”

I Pinagbigu na Itsura ni Jesus

2 Kobosan na annam a pamalak, inkuyog ni Jesus ni Pedro, ni Juan, ken
ni Santiyago ket tinumagdak hidi ha matangkay a parabin. Pagsangpit di,
ket nagbigu i itsura ni Jesus ha saguppang di.
3 Naging maponset i tennon na, a naghiyamhiyam ken nagranyag. Awan
ha ide a lutak i kinaponset a kona hay.
4 Niyaen, nagpaenta ni Moyses ken ni Eliyas, a nakiuhon hidi ha ni Jesus.
5 Ket kinagi ni Pedro ha ni Jesus, “Maestro, mappiya, ta atoy kami ihe.
Magtoklong kami mina ha tallu. Esa para ha nikaw, esa para ha ni Moyses,
ken esa para ha ni Eliyas,” kon na.
6 (Maliwaliwat i nakam di Pedro. Ket awan na nakatandiyan i kinagi na,
ta nanteng hidi unay.)
7 Sa, nagpaenta i esa a ulap a nanglendum ha nidi. Ket atoy i esa a
timek a naggipu ha ulap aye. Kinagi na, “Ide i Annak ko a ayayatan ko
unay. Temanan moy hikuna!” kon na.
8 Ket bigu la a nangenta hidi ha lebut di, ngem awan ha naenta di nu
awan la ni Jesus a esesa.
9 Idi bumubugsok hidi ha parabin aye, binon ni Jesus di Pedro, Juan ken
Santiyago. Kinagi na, “Awan moy pala ipeta ha maski nu heya i naenta
moy aye. Imbes na, ipeta moy nokkan nu kobosan na pinagbiyag ko manon
a maggipu ha natay,” kon ni Jesus.
10 Isu a awan ha inpeta di, maski nagsinalodsod hidi nu anya i kayat a
kagiyan ni Jesus, a magbiyag manon hikuna a maggipu ha natay.

11 Ket kinagi di ha ni Jesus, “Inpeta mo a matay ka ket magbiyag manon
nokkan. Ngem ha pagitoldu na maestro a hidi na Linteg, ipeta di a masapul
a sumoli ni Elias a magpalungo ha pagdemat na Cristu.”
12 Ket tinabbeg ni Jesus, “Tahod i kinagi na maestro a hidi na Linteg.
Ta palungo, umangay ni Elias, penu pagayakan na i ngamin. Ket niyaen,
isalodsod ko bi ha nikam: Apay a nesurat ha Libro na Dios a masapul a
magattamak ha makpal a rigrigat, ket talekodan na ak na totolay?
13 Ngem maski, ta ipeta ko ha nikam a inumangay dan ni Elias. Ket linoko
di hikuna, a ginimet di ha nikuna i ngamin a kinaykayat di. Ket pinatay
di a kona ha nepugto ha Libro na Dios.” (Kinagi ni Jesus ito megipu ha ni
Juan a Minahagbinyag.)

Pahusayan ni Jesus i Annak a Hinayup

14 Niyaen, pagsoli di Jesus ken tallu a kinakuyog na. Dinumemat hidi
ha henan na nawarak a tolduwan na a hidi. Ket naenta di a atoy i
kakpalan a tolay a naglelebut. Ket atoy bi i kappal a maestro na Linteg
a nakipagtabbegan ha toltolduwan na heya.
15 Idi naenta na totolay ni Jesus, nalaktat unay hidi. Sa hidi, nagbuyot a
makisalpak ha nikuna.
16 Ket sinalodsod ni Jesus, “Anya i pakitabbegan moy?”
17 Ket nagkagi i esa a lallaki, “Maestro, intugan ko i annak ko ha nikaw.
Ta atoy i dimonyo a magpabulol ha nikuna.
18 Ket nu paawagan na i annak ko aye, ipatakneg na i annak ko, a
magyagyag hanggan maghabhab i labi na. Ket pagngaretngaretan na i
ngipan na ken paigatan na i ngamin a baggi na. Niyaen, inaged ko ha
agagum mo a palakadan di mina, ngem awan di kaya,” kon na lallaki.
19 Ket kinagi ni Jesus, “Ay, idagende a tolay a awan ha panahod.
Naalayak dan ha nikam, ket naalay dan i pinaganus ko ha nikam, ngem
madiyan moy la a manahod ha nikan!” Ket intulos na, “Iyangay mo he i
annak mo.”
20 Inyangay di dod i annak. Ket idi naenta na dimonyo ni Jesus,
pinakissew na i annak. Ket natakneg i annak, a nagkubag-kubag, ket
naghabhab i labi na.
21 Nagsalodsod ni Jesus ha hama na annak, “Hangan kaalay i pinagawag
na dimonyo ha annak mo a kona he?” Ket tinabbeg nama na, “Nangrugi
idi annak pala,” kon na hama.
22 “Ket makpal a beses i pinagpataknag na dimonyo ha gangatan onu
ha dinom, ta kayat na hikuna a patayan. Ngem niyaen, Apo, kagbiyan mo
kami. Ket daggapan mo kami, nu kabaelan mo.”
23 Ket kinagi ni Jesus, “Apay a kagi mo, ‘Nu kabaelan mo,’ kommo. Ipeta
ko ha nikaw a magimet na Dios i maski nu anya para ha manahod a hidi
ha nikuna.”
24 Ket dagus a indulaw na hama, a kinagi na, “Apo, manahodak dan!
Ngem nayonan mo bi i pagkurangan na panahod ko!”
25 Idi naenta ni Jesus a dumulug ha henan na i kakpalan a tolay,
binon na i dimonyo, a kinagi na, “Hikaw a dimonyo a magpabangag ken
magpabulol, lumakad ka ha baggi na annak aye. Ket awan ka sumoli ha
nikuna!”
26 Ket nagkales i dimonyo. Ket pinagkissew na i annak. Sa na, linakadan
i baggi na aye. Ket kona ha bangkay i itsura na. Isu a kinagi na tolay a
hidi a minatay dan hikuna.
27 Ngem inegkaman ni Jesus i kamat na a pinaikat na hikuna. Ket
tinumaknag i annak heya.

28 Niyaen, idi atoy la di Jesus a sinumadap ha bilay, sinalodsod na
tolduwan na a hidi, “Apay a awan ha kabaelan mi a magpalakad ha iday
a dimonyo?”
29 Ket tinabbeg ni Jesus, “Ha kasasaad a kona he, awan kam ha kabaelan
nu awan kam magkararag ha Dios.”

Ipugto ni Jesus Manon Megipu ha Katay Na

30 Linakadan di Jesus iday a lugar, ket linumakad hidi ha nalimed ha
Galileya. Madiyan ni Jesus nu makatandiyan na totolay i henan na,
31 gipu ta panggep na a mangitoldu ha tolduwan na a hidi. Inpeta na
ha nidi, “Ha nikan a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, dandaniyak dan a
madakap. Ket igiwat di ak ha kasenti ko a hidi. Ket patayan di ak. Ngem
magbiyagak manon ha mekatallu a pamalak,” kon ni Jesus.
32 Ngem awan na ito nakatandiyan na tolduwan na a hidi. Ket masaniki
hidi a magsalodsod nu anya i kayat na a kagiyan.

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Katangkayan a Tolay

33 Dinumemat hidi ha ili a Kapernaum. Ket idi sinumadap hidi ha bilay,
sinalodsod ni Jesus nu anya i nagtabbegan di ha dilan.
34 Ngem masaniki hidi a magkagi, ta nagtabbegan di nu heya ha nidi i
mas matangkay.
35 Isu, inumetnod ni Jesus. Ket inayagan na idagende a esa pulo ket
duwa a tolduwan na. Sana, kinagi ha nidi, “Ha maski nu heya a mayat a
magpatangkay ha baggi na ha agagum na, masapul a magpadibbi ha baggi
na a magserbe ha kakalan na a tolay.”
36 Sana, inalap ni Jesus i esa a annak, ket pinataknag na hikuna ha
saguppang di. Ket ginakos na.
37 Kinagi na, “Kona ha ide i tolay a manahod ha nikan. Ta maanus ken
masaniki. Ket ipeta ko ha nikam, a maski nu heya a magrespitar gipu ha
panahod na ha nikan, a kona nu respitaran na i annak aye, mebilang a
respitaran na ak bila. Ket nu respitaran na ak, respitaran na i Dios bila
a nagpaangay ha nikan. Ket kona ihe mina i pinagpadibbi moy ha baggi
moy,” kon ni Jesus ha agagum na.
38 Ket kinagi ni Juan, “Maestro, naenta mi i esa a lallaki a nangpalakad
ha dimonyo a hidi. Ta nanahod dan hikuna, kon na kan. Ket atoy kan ha
nikuna i turay ken kaddat ni Jesus, kon na kan. Ket inusar na i nagen mo.
Ngem awan pala hikuna nagpasakop ha grupo tam aye. Isu, pinagimak
mi hikuna,” kon ni Juan.
39 Ngem tinabbeg ni Jesus ha di Juan, “Awan moy mina pagimakan i
tolay a kona hay. Ta maski nu heya a magusar ha nagen ko, a maggimet
ha nakaddatan, awan hikuna makasenti ha nikan ha sigida.
40 Ket maski nu heya a awan magsenti ha nikitam, magdaggap hikuna
ha nikitam,” kon ni Jesus.
41 “Ket nakaman moy ide,” intulos na, “a maski nu heya a mangiyatad
ha nikam ha maski esa a baso a dinom, gipu ta sakop kam ni Cristu,
gunggunaan na hikuna na Dios.”

Iwadan ni Jesus megipu ha Pakegipuwan na Pinagliwat

42 Intulos ni Jesus, “Ngem nu atoy i magpasina ha maski madibbi a hidi
ha bon na Dios, parusaan na hikuna na Dios. Ket mas marigat i parusa na
Dios ha nikuna ngem nu megakad mina i dakkal a pogedu ha tangad na,
ket metogbak mina hikuna ha diget. Ta marigat unay i parusa na Dios ha
tolay a kona hay.

43 Ket ipeta ko ha nikam, nu atoy i pakegipuwan na pinagliwat moy,
adiyowan moy dan, a kona ha katolan moy. Halimbawa, nu atoy i kona
ha kamat moy a pakegipuwan na pinagliwat moy, adiyowan moy dan. Ta
mas mappiya nu makasaddap kam ha paghenan na Apo Dios, maski kona
ha mapikot kam, basta awan kam sumadap ha impyerno ket mapigsa pala,
a kona ha kekkamat kam a duwa. Ket marigatan kam hay ha gangatan a
awan maaddap.
45 Ket nu atoy i kona ha tikad moy a pakegipuwan na pinagliwat moy,
adiyowan moy mina. Ta mas mappiya nu makasaddap kam ha paghenan
na Apo Dios, maski kona ha pilay kam, basta awan kam metogbak ha
impyerno, a pagparusaan na baggi moy ken duwa a tikad moy.
47 Ket kona bila hito ha pinagaamata moy. Nu atoy i kona ha mata
moy a pakegipuwan na pinagliwat moy, kona ha suatan moy mina. Ta
mas mappiya nu makasaddap kam ha Paghariyan na Dios, maski kona ha
bulding kam, basta awan kam metogbak ha impyerno ket malaing pala a
magaamata.
48 Ta paghenan na iday na uhad a hidi a awan matay. Ket awan maaddap
i gangatan ihay.
49 "Tahod a marigat ide a kinagi ko. Ta maski nu heya a mayat a
magpasakop ha Dios, masapul a magattam hikuna ha rigrigat a kona ha
nedatton ha Dios. Ket ha ngamin a medatton ha Dios, mapaasen ken
matenneb hidi ha gangatan.
50 Niyaen, mappiya i gimetan na Dios a kona ha pangpaasen na ha nikam
penu masinggat i panahod moy. Ngem nu lompas ide a kinaasen moy,
awan kam ha serserbe. Isu, tumulos kam mina a kona ha maasenan, a
kona ha masinggat i gimetan moy. Awan kam makipagtabbegan nu heya
i mas matangkay ha nikam, nu awan a makipagkappiya kam."

10

I Pagitoldu ni Jesus megipu ha Pinagsina na Magkabanga

1 Linumakad manon di Jesus, a tinumulos hidi ha Judeya ken dibelew
na Karayan Jordan. Ket dinumulog manon i kakpalan a tolay. Ket gipu ha
ugali na, tinolduwan na hidi.
2 Ket atoy bila i Pariseyo a hidi a inumangay penu surubaran di ni Jesus.
Sinalodsod di, "Ipeta mo bi: Ipalobus na Linteg a isina na lallaki i kabanga
na?"
3 Ket sinalodsod bila ni Jesus, "Anya i inbon ni Moyses megipu ha iday?"
4 Kinagi na Pariseyo a hidi, "Inpalubos ni Moyses. Ngem masapul na kan
na lallaki a mangisurat ha pangpaenta ha pinagsina di, sana, mapalakad i
kabanga na."
5 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, "Inpalubos ni Moyses iday gipu ha kinaigat
na nakam moy. Ket para ha nikam la iday.
6 Ngem idi palungo, idi pinarsuwa na Dios i lutak aye, pinarsuwa na Dios
i tolay a lallaki ken babbey.
7 Ket kinagi na Dios, a 'Gipu ta kona hito, lakadan mina na lallaki i
nagenanak ha nikuna, ket makiagum hikuna ha kabanga na.
8 Ket magbalin hidi a esesa,' kon na Dios. Isu, awan hidi a duwa, nu
awan a esesa dalla hidi.
9 Niyaen, awan mina a pasinaan na tolay i pinagagum na Dios. Ito i
kayat ko ipeta ha nikam," kon ni Jesus.
10 Idi kasoli di Jesus ha bilay di, inpenduwa na tolduwan na a hidi ide a
salodsod megipu ha pinagsina na magkabanga.

11 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “I lallaki a mangisina ha kabanga na,
sa, mangabanga ha sabali, makaliwat hikuna ha pinangibabbey na. Ket
liniwatan na i palungo a kabanga na.
12 Ket kona bila hito ha babbey a mangisina ha kabanga na, sa
mangabanga manon ha sabali a lallaki. Ta madi bila i pinangilallaki na, a
liniwatan na i palungo a kabanga na.”

I Kagbi ni Jesus ha Annak a Hidi

13 Idi esa a pamalak, atoy i kappal a nangiyangay ha annak di ha ni
Jesus, penu itupu na i kamat na, a kagbiyan na mina hidi na Dios. Ngem
binahang na totolduwan ni Jesus i nangiyangay a hidi ha annak di.
14 Ket idi netan ni Jesus, nagingal hikuna, a kinagi na ha dagenday
a agagum na, “Palobusan moy a umangay i annak a hidi ha nikan.
Awan moy hidi salenan. Ta magkalan hidi ha totolay a sumasaddap ha
paghariyan na Dios.
15 Inaamakan man i pinagtalak di. Ket kona bila hito i kayat na Dios ha
totolay a sakopan na. Tamos. Ket ipeta ko ha nikam, a maski nu heya a
bakkan i panahod di, awan hidi makasaddap ha paghariyan na Dios,” kon
ni Jesus ha agagum na.
16 Sana, inalap i annak a hidi, a kinalkal na hidi. Ket intupo na i kamat
na ha nidi, a kagbiyan na mina hidi na Dios.

I Nabaknang a Tolay

17 Idi nagrubrubuwat ni Jesus a lumakad ha iday a lugar, binumuyot i esa
a lallaki a nagparentumeng ha saguppang na. Sinalodsod na, “Mappiya a
Maestro, mappiya i gimetan mo. Isu, ipeta mo nu anya mina i gimetan ko,
penu maghenak ha Dios ha magnanayon?”
18 Ket sinalodsod ni Jesus, “Apay a managenanak mo ha ‘Mappiya?’ Dios
la i ‘Mappiya’. Awan ha ‘Mappiya’ nu awan la i Dios. Ket anya mina i
gimetan mo, penu maghen ka ha Dios ha magnanayon? Iday i kayat mo a
makatandiyan?
19 Katandiyan mo dan i bon na Dios a insurat ni Moyses, a awan ka
magbuno, awan ka mangibabbey, awan ka magtakaw, awan ka magsileng,
awan ka magswitik. Ket deyawan mo i hama ken hena mo. Idagende i bon
na Dios ha nikaw,” kon ni Jesus.
20 Ket kinagi na lallaki aye, “Maestro, tinungtungpal ko dan i ngamin a
dagenday, nangrugi idi kaballik ko,” kon na.
21 Ket idi inaamatan na hikuna ni Jesus, inayat na. Ket kinagi ni Jesus,
“Kulang ka pala ha esa a gimetan mo. Ilako mos i ngamin a aruwatan
mo. Ket iyatad mo i korinat ha napobre a hidi. Ket nu gimetan mo ide,
mabaknang ka nokkan ha langit. Ket esa pala, a umunod ka dan ha nikan.”
kon ni Jesus ha lallaki aye.
22 Ngem idi nateman na ito na lallaki, nagladingit hikuna unay. Ket
linumakad hikuna a silaladingit. Ta mabaknang hikuna gamen.
23 Ket sinumoleg ni Jesus ha lebut na, a kinagi na ha tolduwan na a hidi,
“Magrigat a sumadap ha paghariyan na Dios idagenday a nabaknang,” kon
na.
24 Ket naglaktat i agagum ni Jesus ha kinagi na aye. Ngem intulos ni
Jesus a nagkagi manon, “Wadwaddi ko, marigat gamen ha maski nu heya
a sumadap ha Paghariyan na Dios.
25 Mas malaka a meturok i makadakklan ha abot na dagum, ngem
makasaddap i mabaknang ha paghariyan na Dios.”

26 Ket nalaktat hidi, a naliwaliwat i nakam di. Isu a kinagi di, “Apo, nu
kona hito, heya dod i mesalakan nokkan? Pulos wade a awan a maghen
ha Dios ha magnanayon!” kon di.
27 Ket inaamatan na hidi ni Jesus, a kinagi na, “Tamos. Awan ha
makesalakan ha baggi na. Ngem maski nu anya a awan a mabalin ha
tolay, mabalin iday ha Dios. Ta magimet na Dios i maski nu anya.” kon ni
Jesus.
28 Ket kinagi ni Pedro, “Apo, katandiyan mo a intirak mi i ngamin a
kukwa mi, penu umunod kami ha nikaw,” kon na.
29-30 Ket kinagi ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam, a maski nu
heya a magayat ha Dios ha dakdakkal ngem ha ngamin a kukwa na,
maghen hikuna ha Dios ha magnanayon. Ket nu matirak na i bilay na
ken lutak na, i patakka na onu hama na ken hena na, onu annak na,
penu magserbe ha paghariyan na Dios, tahod a atdinan na hikuna na Dios
ha mas makpal ha niyaen a tiyempo. Maski iyatad na Dios ha nikuna
i nasursurok. Ket gumiwat hikuna ha mas makpal a bilay ken patakka
ken nagenanak ken annak ken lutak. Ngem katandiyan moy mina ide: a
mapadas na bila i pinagloloko na totolay, gipu ha panahod na ha nikan.
Ngem nokkan paman, ha tiyempo a dumemat, ket maghen hikuna ha Dios
ha magnanayon.
31 Ngem atoy i makpal a matangkay, ket mapadibbi hidi nokkan. Ket ha
makpal a madibbi a hidi, hidi man i matangkay nokkan.” Ito i inkari ni
Jesus ha agagum na.

I Mekatallu a Pagpugto ni Jesus Megipu ha Katay Na

32 Niyaen, magpajerusalem di Jesus, ket nagpalopalungo ni Jesus ha
tolduwan na a hidi. Nasbew idagende a tolduwan na, ket nanteng i ngamin
a agagum di a umunonud. Ta makpal i kasenti ni Jesus ha Jerusalem.
Niyaen, inyadiyo manon ni Jesus i tolduwan na a hidi. Ket inpakatandi
na i magimet nokkan ha nikuna.
33 Kinagi na, “Katandiyan moy mina ide. Umangay kitam ha Jerusalem.
Ket nu dumitang kitam nokkan, megiwat i Annak na Dios a Nagbalin
a Tolay ha matangkay a hidi a padi ken maestro a hidi na linteg. Ket
hukoman di ak, a ipapatay di ak, a igiwat di ak ha dagenday a bakkan a
Judyo.
34 Ket ha dagenday a bakkan a Judyo, kayagan di ak, ken loktaban di
ak, ken sabdan di, sa di ak patayan. Ket kobosan na tallu a pamalak,
magbiyagak manon.”

I Pagaged ni Santiyago ken ni Juan

35 Niyaen, ha di Santiyago ken Juan a annak ni Sebedeyo, inumangay
hidi ha ni Jesus. Ket kinagi di, “Maestro, atoy i kayat mi a agedan ha
nikaw.”
36 Ket kinagi ni Jesus, “Anya i kayat moy?”
37 Ket kinagi di, “Apo, ipalobus mo a nokkan nu maghari ka, ket hikami
bila i makipagturay ha nikaw. Ket esa a makikaetnod ha kanawan mo,
ken esa ha kannigid mo,” inaged di Santiyago.
38 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Awan moy makatandiyan i agedan moy.
Kaya moy dod a attaman i rigrigat a attaman ko nokkan? Mabinyaganak
nokkan ha pagbinyag na rigrigat. Kaya moy dod a magtongpal ha
pagayatan na Dios ken magattam ha rigrigat, maski hanggan matay kam,
a kona nikan?”
39 Ket tinabbeg di Santiyago, “Oni. Kaya mi dan.”

Ket kinagi ni Jesus, “Tahod a marigatan kam bila nokkan, a kona ha
nikan. Ket matay kam bila gipu ha panahod moy ha nikan.
40 Ngem bakkan a hikan i mangpili ha agum ko a maghari onu umetnod
ha kanawan ken kanigid ko. I Hama ko la i makatandi ha denday. Ta
hikuna i naggayak ha pagtuturay ha paghariyan ko,” kon ni Jesus.
41 Idi nabaheta na sangapulo a agagum di, nakaingal hidi ha ni Santiyago
ken ni Juan gipu ha inaged di ha ni Jesus.
42 Isu, inayagan ni Jesus idagende a sangapulo ket duwa. Ket kinagi
na, “Katandiyan moy i ugali na magtuturay ha lutak aye. Ket madaggi i
pinangibon di ha totolay, a kona ha taraken di.
43 Ngem bakkan ha nikam, a awan mina a kona hito. Ta maski nu
heya a magturay ha nikam, masapul a magpadibbi hikuna ha baggi na,
a magserbe ha agagum na.
44 Oni ah. Ta maski nu heya a maging matangkay ha nikam, masapul na
a padibbiyan i baggi na a magdaggap ha nikam ngamin.
45 Ta kona bila hito ha nikan a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Awanak
inumangay penu daggapan na ak na totolay, nu awan penu daggapan ko
hidi. Ket ide i gipu na a iyatad ko i biyag ko a pangsaka ha makpal a
totolay.”

Kagbiyan ni Jesus i Lallaki a Bulsak

46 Pagdemat di ha ili a Jeriko. Ket idi linakadan di manon, inumuseg bila
i kakpalan a tolay. Ket atoy bila i esa a bulsak a nakaetnod ha hikeg na
karsada. Nagpapalimos hikuna. Bartimeyo i nagen na, a annak ni Timeyo.
47 Ket idi nabaheta na a tumataleb ihay ni Jesus a taga Nasaret, nagayag
hikuna, a kinagi na, “Jesus, apo ni Dabid, kagbiyanak mo bi!” kon na.
48 Ket nagbahang ha nikuna i makpal, a inbon di a awan mina hikuna
magkagi. Ngem impigsa na i pagayag na. “Jesus, apo ni Dabid, kagbiyanak
mo bi!” kon na.
49 Ket tinumaran ni Jesus, a kinagi na, “Ayagan moy hikuna.” Inayagan
di dod i nabulsek aye, a kinagi di, “Nay, magragsak ka mina, ta paayagan
na ka.”
50 Ket nagsigida hikuna a inumikat, ket inadya na i ulas na, a inumangay
hikuna ha ni Jesus.
51 Ket sinalodsod ni Jesus, “Anya i kayat mo a gimetan ko ha nikaw?”
Ket kinagi na nabulsak, “Apo, kayat ko a makaenta manon.”
52 Ket kinagi ni Jesus, “Oni! Lumakad ka dan. Nakahusay ka gipu
ha panahod mo ha nikan.” Ket dagus a nakahusay i nabulsak aye. Ket
inumunod hikuna ha ni Jesus.

11

I Pagdemat ni Jesus ha Jerusalem

1 Idi binumikan hidi ha ili a Betpeg ken Betani, ha amugod a Olibet,
nakabikan dan hidi ha Jerusalem. Ket inbon na i duwa a agum na, a
2 “Umangay kam ha baryo ha kalipat. Atoy ha ho i kabayo a urbon a
awan pala nasaksakayan. Nu dumitang kam ha baryo ayo, lakbisan moy
iday a kabayo, ket lagedan moy, a iyangay ha he.
3 Nu atoy i magsalodsod ha nikam nu apay a lakbisan moy ide a urbon,
ipeta moy, ‘Masapul ni Apo ide, ket pasoliyan na a dagus,’ kon moy.”
4 Isu, inumangay ide a duwa a agagum ni Jesus. Ket tahod a naenta di i
urbon ha kalsada, a negakad ha ruwangan na esa a bilay. Ket linakbes di
dod ito.

5 Ket atoy bila hay i nakataknag a hidi a nagsalodsod ha, “Apay a lakbisan
moy iday a urbon?”
6 Ket inpeta na agagum ni Jesus i kinagi na. Isu, pinalobusan na hidi na
totolay aye.
7 Ket intugan di i urbon ha ni Jesus. Sa di, pinalayat i tennon di ha adag
na, ket nagsakay ni Jesus.
8 Ket makpal i nangiyabak ha tennon di ha dilan. Ket atoy paman i
kappal a nagkatol ha dodon ha taltalon, ket indatton di ha dilan. (Ta kona
ihe i pangdeyaw di ha hari.)
9 Ket magkalan i nagpalungo a hidi ha ni Jesus ken hidi a inumunod, a
induludulaw di, a “Madeydeyaw i Dios! Deyawan tam i pinaangay na Dios
a maghari!
10 Papigsaan na Dios i paghariyan na, a kasulet ni minappo tam a Hari
Dabid! Deyawan tam i Dios a katangkayan!” kon di.
11 Ket dinumemat ni Jesus ha Jerusalem. Ket sinumadap hikuna ha
Templo. Ket idi inamatan na i ngamin hay, linumapos hikuna, a nagsoli
hidi ha Betaniya, ta apon dan. Ket kaagum na i esapulo ket duwa a
tolduwan na.

I Kayo a Igos a Awan Magbunga

12 Idi kaugman na, nagsoli di Jesus ha Jerusalem a naggipu ha Betaniya.
Ket magiyalap ni Jesus.
13 Ket naenta na ha madiyo i esa a kayo a igos. Ket makpal unay i dodon
na. Isu, inumangay ni Jesus a mangenta nu atoy i bunga na, ta magbunga
mina i igos, basta atoy i dodon na. Ngem idi pagsangpit na, pasig la dodon
i naeriyokan na, ta awan pala a tiyempo na pinagbubunga na igos.
14 Ket kinagi ni Jesus, “Gipu ha yenan, awan ka manon magbunga!” Ket
nateman na tolduwan na a hidi i kinagi na aye.

I Templo na Judyo a Napaduksan

15 Niyaen, kaddemat di ha Jerusalem, ket sinumadap manon ni Jesus
ha Templo. Ket binugaw na i mahaglako a hidi ken naggatang a hidi
ha paraangan na Templo. Ket binaliktad na idagenday a lamesaan na
mahagsulet ha korinat. Ket kona bila hito ha dagenday a pagetnodan na
maglaklako ha kalapati a hidi.
16 Ket sinalenan na i maski nu heya a kekkarga a lumakad ha paraangan
na Templo.
17 Sana, intoldu, a kinagi na, “Ide i nesurat ha libro na Dios: ‘I bilay ko
aye i bilay a pagkararagan, ket para ha maski nu heya ha ngamin a lutak,’
kon na Dios. Ngem insulet moy dan ha paghenan na mahagtakaw,” kon
ni Jesus.
18 Niyaen, nabaheta na matangkay a papadi ken maestro a hidi na Linteg.
Ket sinumeni hidi ha nikuna, gipu ta minalaktat i kakpalan a tolay ha turay
na a magitoldu. Ket atoy i makpal a nanahod ha nikuna. Isu a nageriyok
hidi ha gundaway di a magpapatay ha nikuna.
19 Idi kallap, linumapos di Jesus ha ili.

Minalanas Dan I Kayo a Igos a Inlunod ni Jesus

20 Kaugman na, ket maglakad manon di Jesus ha dilan. Ket naenta di i
kayo a igos. Ngem niyaen, nalannas ito hanggan ha ramot na.
21 Nanakam ni Pedro i kinagi ni Jesus ha ide a kayo. Ket kinagi na,
“Maestro, entan mo ihay. Minalanas dan iday a kayo a inlunod mo
nakapon!”

22-23 Ket kinagi ni Jesus, “Nakaman moy ide a ipeta ko ha nikam. Ta
basta nu Dios i tahodan moy, ken awan ha duwaduwa ha nakam moy, ket
mabalin moy a bonan i maski nu anya a magsalen ha nikam, ket mealis
iday a salen. Basta manahod kam a gimetan na Dios i inpeta mo, ket tahod
a gimetan na Dios para ha nikam.
24 Isu, ipeta ko ha nikam, a maski nu anya a agedan moy ha Dios, tahodan
moy a ingiwat na dan, ket maalap moy iday a inaged moy.
25 Ket ha pagkararag moy, masapul moy a pakawanan i maski nu heya
a nakaliwat ha nikam, penu pakawanan na kam bila Nama moy ha langit.
26 Ta nu awan moy pakawanan i kakalan moy a tolay, awan na kam bila
pakawanan na Dios,” kon ni Jesus.

I Salodsod Megipu ha Turay ni Jesus

27 Niyaen, sumadap manon di Jesus ha Jerusalem. Ket idi paglakad
ni Jesus ha paraangan na Templo, inumangay ha nikuna i matangkay a
papadi, ken mamaestro na linteg, ken panglakayan a hidi na Judyo.
28 Ket kinagi di ha nikuna, “Anya i kalintegan mo a manggimet ha
dagende a bagay? Heya i nangiyatad ha nikaw ha turay a manggimet
ha kona he?” kon di.
29 Ket kinagi ni Jesus, “Ha palungo, palobusanak moy bi a magsalodsod
ha nikam. Nu matabbeganak moy, ipeta ko bila ha nikam nu heya i
nangiyatad ha turay ko a maggimet ha dagende.
30 Niyaen, ipeta moy bi nu hadya i nagipuwan na turay ni Juan a
magbinyag. Anya ha nakam moy? Nagipu ha Dios, onu nagipu la ha sabali
a tolay?” kon ni Jesus.
31 Ket naginuhon hidi nu anya mina i tabbeg di. “Nu ipeta tam a nagipu
ha Dios i turay ni Juan, metabbeg ni Jesus, a ‘Apay dod, awan kam nanahod
ha ni Juan?’
32 Ngem delikadu nu ipeta tam a nagipu ha sabali la a tolay.” Kinagi di
ito, ta nanteng hidi ha kakpalan ihay a tolay. Ta manahod i kakpalan a
hidi a minahagpugto talaga ni Juan.
33 Isu, tinabbeg di ni Jesus, “Awan mi makatandiyan nu hadya i
nagipuwan na turay ni Juan a magbinyag.” Ket tinabbeg ni Jesus, “Gipu ta
awanak moy tinabbegan, awan ta kam bila tabbegan nu anya i turay ko a
maggimet ha dagende a bagay.”

12

I Pangareg ni Jesus megipu ha Matangkay a hidi a Judyo

1 Ket tinumulos ni Jesus a nagestoriya ha nidi. “Nikuna, atoy i esa a
lakay, ket minulaan na i lutak na ha unas. Sana, inaladan i kaunasan na
aye, ket ginimet na i pagpespesan ha unas, ket pinataknag na i torre a
paghenan na guwardya a hidi. Kobosan na, inpaabang na i kaunasan ha
makitalon a hidi. Sa hikuna, linumakad ha sabali a bayan.
2 “Idi dinumemat i tiyempo na pinagkatol ha unas, pinaangay na i esa a
tagabu a mangalap mina ha bunong na.
3 Ngem i makitalon a hidi, nagdanog hidi ha tagabu aye. Ket pinalakad
di hikuna, a awan nakaalap.
4 Ket pinaangay na manon i sabali a tagabu na. Ngem tinalingo di i
buntok na. Sadi, pinasanikiyan.
5 Ket pinaangay na lakay i nekatallu a tagabu. Ngem pinatay di hikuna.
Ket kona bila hito ha makpal a tagabu na lakay. Ha kappal, dinanog di
hidi, ken kappal a pinatay di.

6 “Niyaen, ha dilokod na, atoy la i esa a annak na a lallaki. Ket hikuna
i ayayatan na unay. Isu, kobosan na ngamin, pinaangay na lakay i bukod
na a annak. Ket kinagi na ha nakam na, ‘Siguradowak a respitaran di i
annak ko!’ kon ni Lakay.
7 “Ngem idi naenta na makitalon a hidi, naginuhon hidi, ‘Ide dan i
mangalap ha lutak ni Lakay! Patayan tam mina hikuna, penu hikitam
mina i magalap ha lutak na aye,’ kon di.
8 Ket dinakap di dod, ket pinatay di, ket intogbak di i bangkay na ha
lapos na kaunasan aye.
9 “Niyaen,” intulos ni Jesus, “anya i nakam moy? Anya wade i gimetan na
lakay a makinlutak? Siyempre, ah? Dumemat hikuna nokkan, ket patayan
na i makitalon a hidi. Sa na, iyatad iday a lutak ha sabali a totolay,” kon
ni Jesus.
10 “Niyaen, anya dod i kayat ko kagiyan ha pangaregan ko aye? Sigurado
a nabasa moy ide a paset na Libro na Dios. Ket makatandiyan moy mina
ide,
a ‘Nagayak dan i esa a inaamakan a pugedu, para ha bilay. Ngem madiyan
di a usaran na tarabahador a hidi. Ngem maski nu kona hito,
medatton paman ide a pugedu ha suli na bilay a pangadigi ha
ngamin a bilay.
11 Ket Apo Dios i nanggimet ha ide, ket mappiya unay ide ha nikitam.’ ”
12 Niyaen, kayat na matangkay a hidi a Judyo a padakap di ni Jesus.
Ta nakatandiyan di a hidi man i nagmadi ha Annak na Dios a kona ha
inaamakan a pogedu heya, a ginayak na Dios para ha bilay na. Ngem
nanteng hidi ha kakpalan hay a tolay. Isu a pinabiyan di ni Jesus, a
linumakad dalla hidi.

I Salodsod Megipu ha Pinagbayad ha Buwis

13 Kobosan na ito, pinaangay na dagende a Judyo i kappal a Pariseyo ken
kappal a ilay ni Hari Herod. Ket kayat di a masiluwan ni Jesus ha salodsod
di.
14 Isu, inumangay hidi, ket kinagi di, “Maestro, katandiyan mi a tahod
i pagitoldu mo. Ket katandiyan mi a magitoldu ka ha tahod megipu ha
pagayatan na Dios. Ket katandiyan mi bila a awan ha idumduma mo,
maski matangkay onu madibbi. Niyaen, ide i salodsod mi ha nikaw: Anya,
makaliwat kitam ha Linteg tam a Judyo, onu awan, nu magpaga kitam ha
buwis ha Hari na Roma?”
15 Ngem nakatandiyan ni Jesus a maginsisingpit hidi. Isu, kinagi na,
“Apay a kayat moyak a surubaran? Iyangay moy he i korinat a kakkagiyan
moy, penu entan ko.”
16 Ket inyangay di dod, ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Ipeta moy nu heya
i ladawan ha ide a korinat, ken heya i nagen a nesurat ha ihe?” kon ni
Jesus. “Iday i Hari na Roma,” kon di.
17 Ket tinumulos ni Jesus, “Isu, iyatad moy ha Hari na Roma idagenday
a kukuwa na, idagenday a bagay a atoy i rupa ken nagen na. Ket iyatad
moy mina ha Dios idagenday a kukuwa na Dios, idagenday a bagay a atoy
i karuprupa na Dios, a kona ha ayat, ken nakam, ken pigsa moy,” kon ni
Jesus.
Ket nalaktat i Pariseyo ken ilay a hidi ni Herod ha tabbeg ni Jesus.

I Salodsod Megipu ha Pagbiyag Manon na Natay

18 Ket inumangay ha ni Jesus i kappal a Saduseyo. (Idagenday a Saduseyo
i esa a kalase na Judyo a awan manahod a magbiyag manon i tolay a
minatay dan.)

19 Ket sinalodsod di, “Maestro, insurat ni Moyses ide a linteg, a ‘Nu matay
i lallaki a atoy kabanga na, ket awan pala ha annak, masapul na wadi na
a magkabanga ha ipag na a nabilu, penu magenak hikuna. Ket ibilang di
mina i annak na ha annak na hekka na a minatay,’ kon ni Moyses.
20 “Niyaen, Maestro, atoy i pitu a magkakabsat a lallaki. Ket nangabanga
i hekka, ngem minatay hikuna a awan ha annak na.
21 Ket kinabanga na wadi na i ipag na a nabilu. Ket minatay bila hikuna
a awan ha annak na. Ket kona bila hito ha nekatallu.
22 Ket kona bila hito hanggan ha nekapitu. Minatay hidi ngamin a awan
ha annak di. Ket ha dilokod, natay bila i babbey.
23 Niyaen, Maestro, ipakatandi mo bi ha nikami. Ta netoldu mo a
makabiyag manon i tolay a natay, kon na kan. Nu tahod i kinagi mo, heya
dod i kabanga na babbey nokkan, nu magbiyag manon hidi, ta nagkabanga
dan idagende a pitu ha nikuna?” kon na Saduseyo a hidi.
24 Ket tinabbeg ni Jesus, “Ide i gipu na a maliwaliwat i nakam moy.
Ta awan moy katandiyan i Libro na Dios, ket awan moy katandi i
pinnakabalin na Dios.
25 Ta nokkan, nu magbiyag manon i natay a hidi, awan hidi mangabanga.
Makabiyag hidi ha Dios ha magnanayon, a kona ha anghel a hidi a awan
di masapul a mangabanga.
26 “Niyaen,” intulos ni Jesus, “ha nikam a Saduseyo, apay a nakaman
moy a awan magbiyag manon i tolay? Nagpatahod dan ni Moyses a
magbiyag manon i totolay. Ket nanakaman moy mina i surat na a megipu
ha ni Abraham, ken ni Isak, ken ni Jakob. Ta idi nagpaenta i Dios ha kayo
a maggangat, kinagi na ha ni Moyses, ‘Hikan i deyawan ni Abraham, ni
Isak, ken ni Jakob,’ kon na Dios.
27 Ket gipu ha ide, makatandiyan tam a magbiyag manon hidi. Ta
magdeydeyaw pala hidi, maski nu natay dan. Ket awan ha magdeyaw
ha Dios nu awan a makabiyag. Isu, madi i nakam moy.”
28 Ket idi kinagi ni Jesus ito ha Saduseyo a hidi, atoy bila i esa a maestro
na Linteg a nangaamata ha pinakitabbegan di. Ket naenta na a mappiya
i tabbeg ni Jesus. Isu, sinalodsod na, “Anya i kanginaan a linteg ha Libro
na Dios?”
29 Ket kinagi ni Jesus, “Ide i kanginaan a linteg, a ‘Temanan moy, hikam
a totolay na Israel. I Apo tam a Dios, hikuna la i Dios, a awan ha sabali.
30 Ket masapul moy a ayatan i Apo moy a Dios ha ngamin a pigsa moy,
ngamin a biyag moy, ngamin a nakam moy, ngamin a puso moy, ken
ngamin a paggimet moy.’ Ide i kanginaan a linteg.”
31 Intulos ni Jesus, “Ide paman i nekaduwa a linteg, a ‘Masapul moy a
ayatan i agagum moy, ket kona ha pinagayat moy ha bukod moy a baggi,’
kon na linteg. Niyaen, awan ha linteg a mas mangina ngem ha dagento a
duwa,” kon ni Jesus.
32 Ket kinagi na maestro na Linteg, “Tamos i kinagi mo, Maestro. Tahod
a esesa la i Apo tam a Dios. Ket awan ha sabali a Dios, nu awan la i Apo
tam a Dios.
33 Tahod a ayatan tam mina i Dios ha ngamin a puso tam, ngamin a
nakam tam, ken ngamin a pigsa tam. Ket tahod bila a ayatan tam mina
i kakalan tam a tolay a kona ha pinagayat tam ha baggi tam. Ket mas
mangina a tungpalan tam i duwa a linteg a ide, ngem ha ngamin a hayup
a pangiwagah tam ha Dios, ken ngamin a sabali a pangidatton ha nikuna,”
kon na maestro.
34 Idi nasaneg ni Jesus a mappiya i tabbeg na maestro aye, kinagi na ha
nikuna, “Mabikan ka dan a mepasakop ha Paghariyan na Dios.”

Idi kalpasan na ide, awan manon ha nakatured a magsalodsod ha ni Jesus. Ta mappiya i ngamin a tabbeg na.

I Salodsod megipu ha Cristu

35 Idi tinumulos ni Jesus a magitoldu ha Templo, kinagi na, “Apay a metoldu na mamaestro na Linteg a ni Hari Dabid i minappo na Cristu?
36 Ta idi nagturayan na hikuna na Espiritu na Dios, nesurat ni Dabid ha Libro na Kansiyon, a
‘Kinagi na Apo Dios ha Hapo ko, “Magetnod ka ha henan ko, a maghari kita hanggan pagparentumengan ko i kasenti mo a hidi ha saguppang mo,” kon na Dios.’
37 Isu, insurat ni Dabid i Happo na i Cristu a tahokan na totolay ha kasaguppangan. Ket pinanagenan ni Dabid ha Cristu i ‘Happo’ na. Isu, mabalin dod nu minappo bila ni Dabid na Cristu?” Ito i insalodsod ni Jesus ha maestro a hidi. Ket siraragsak i totolay a magteman ha pagitoldu ni Jesus.
38 Idi nagitoldu ni Jesus, kinagi na, “Magingat kam ha dagende a mamaestro na Linteg. Ta kayat di a magtennon ha mangina a badu, penu maenta na tolay a matangkay hidi. Ket kayat di i inaamakan a salpak ha sentro.
39 Ket kayat di a umetnod ha pagetnodan na matangkay ha piyesta ken ha kapilya.
40 Ngem agewan di i kukuwa na nabilu a hidi, sa hidi, magkararag ha maalay, penu kagin na tolay a mappiya hidi. Isu, hidi man i parusaan na Dios ha mas marigat nokkan.” Ito i iniwad ni Jesus ha tolay a hidi.

Iyatad na Bilu i Ngamin a Pagbiyag Na

41 Niyaen, atoy pala ni Jesus ha Templo. Ket inumetnod hikuna ha bikan na kahon a pagatdinan ha korinat. Ket inaamatan na i kakpalan a tolay a nangiyatad ha korinat di. Ket atoy bila i makpal a mabaknang a nangiyatad ha makpal a korinat.
42 Ket binumikan bila i esa a bilu a babbey a napobre, ket nangiyatad ha duwa la a sentimos.
43 Ket pinabikan ni Jesus i tolduwan na a hidi. “Ipeta ko ha nikam,” kon na, “ha nakam na Dios, nangiyatad ide a bilu ha mas makpal ngem ha ngamin a mangiyatad a hidi.
44 Ta inyatad di i sobra na baknang di. Ngem maski nu napobre i bilu aye, inyatad na i ngamin a korinat na, i ngamin a pagbiyag na.”

13

Iwadan ni Jesus a Dumemat Nokkan i Tiyempo na Pakarigatan

1 Idi linumapos di Jesus ha Templo, kinagi na esa a tolduwan na, “Entan mo, Maestro, ta dadakkal a pogedu ha padding na Templo aye, ket inaamakan i napataknag aye.”
2 Ket kinagi ni Jesus, “Oni ah. Entan moy i ngamin a dagende. Ta dumemat nokkan i tiyempo a marakrak hidi ngamin. Marakrak nokkan i kada esa a bitu-bitu ha padding aye. Ket matakneg hidi ngamin,” kon ni Jesus.
3 Idi linumapos hidi ha Jerusalem, inumangay di Jesus ha parabin a Olibo. Ket nagetnod hidi ha dibelew na Templo. Sa, binumikan ha nikuna ni Pedro, ni Santiyago, ni Juan ken ni Andres. Ket sinalodsod di a sililimed,

4 “Ipeta mo bi, Maestro, hangan dumemat i kinagi mo? Anya wade i
tiplad, penu makatandiyan mi a dumemat iday a tiyempo a matungpal i
kinagi mo?”
5 Ket kinagi ni Jesus, “Magingat kam. Awan moy ipalobus a atoy i
mangallilaw ha nikam.
6 Ta atoy nokkan i makpal a umangay, ket magkagi a hidi man i Cristu a
pinaangay na Dios penu maghari. Ket makpal i allilawan di nokkan.
7 Ket maski nu mabaheta moy megipu ha gubat ken riribuk, awan kam
mina magburibur. Ta masapul a magimet idagento ha palungo. Ngem
maski nu kona hito, awan pala ha tiplad na tiyempo a pakobos na totolay
ha lutak.
8 Ta maggubat pala i makpal a bayan. Ket atoy bila i makpal a ginggined
a dakkal, ken makpal a alap, ken saket ha maski nu hadya a lugar. Ngem
maski nu kona hito, pangrugiyan la ide na tiyempo a pagrigrigat, ket kona
ha paggasokan na babbey a magenak.
9 “Pati hikam,” intulos ni Jesus. “Magingat kam. Ta ipadakap na kam na
totolay, a iyangay di kam ha gobyerno. Ket sabbadan di kam ha kapilya
di. Ket isaguppang di kam ha gobernador a hidi, ken ha hari a hidi, gipu
ha panahod moy ha nikan. Iday i gundaway moy a magpatahod megipu
ha nikan.
10 Ta masapul a mebaheta ide a Mappiya a Baheta ha ngamin a tolay ha
lutak. Sa, atoy dan i tiyempo a pakobos na totolay ha lutak.
11 “Isu, nokkan, nu dakapan di kam ken idarum di kam, awan kam mina
magburibur nu anya mina i tabbeg moy. Ta Apo Dios i makatandi ha iday.
Basta ipeta moy la i maski nu anya a ipanakam na ha nikam. Ta bakkan
a hikam i magkagi, nu awan i Espiritu na Dios i magpakagi ha nikam.
12 “Ngem katandiyan moy mina a atoy i kappal a magpapatay. Maski
atoy i kappal a patakka a magpapatay ha kakabsat di. Onu maski ha hama
a hidi, mangidarum hidi ha annak di a papatayan di. Ket kona bila hito
i gimetan na annak ha daddakkal di. Ta kona hito i madukas a tiyempo
nokkan.
13 Ket sentiyan na kam na kakpalan a tolay gipu ha panahod moy ha
nikan. Ngem mesalakan nokkan i maski nu heya a makatured hanggan
ha panungpalan.”
14 Ket intulos ni Jesus, “Dumemat nokkan i oras, ket maenta moy ha
Templo i pagsenti ha Dios. (Masapul a malaing unay i magbasa ha ide,
penu makatandiyan na mina.) Ket nokkan, nu napataknag hikuna ha
lugar a awan ha kalentigan na a tumaknag, kumamang mina ha amugod
i ngamin a maggipu ha Judeya.
15 Masapul a dagus a bumuyot i maski nu heya. Nu hen hidi ha lapos
na bilay, awan mina hidi sumadap penu mangalap ha aruwatan di.
16 Ket nu hen hidi ha talon, awan mina hidi sumoli penu mangalap ha
badu di.
17 Kakakagbi i mabuktet a hidi ken magpasuso a hidi ha tiyempo hito.
18 Ikarkararag moy ha Dios a awan ito magimet ha tiyempo na ahided.
19 Gipu ta ha ide a tiyempo, atoy i rigrigat a awan pala a napadas na
totolay, maski idi pinakaparsuwa na ide a lutak, hanggan ha yenan. Ket
awan mapinduwa idagende a rigrigat, hanggan awan ha kahad.
20 Ngem maski nu kona hito i rigrigat, nebital na Dios i dagop a pamalak
na rigrigat aye. Ta nu awan na paballikan i tiyempo hito, awan ha totolay
a mesalakan. Ngem gipu ha totolay a pinili na, a inbukod na, paballikan
na nokkan ide a tiyempo a pagrigrigat.”

21 Ket ha tiyempo hito, “Awan moy mina tahodan, nu mepeta ha nikam,
a ‘Entan moy ihe! Ta atoy dan ihe i Cristu!’ onu ipeta di, ‘Entan moy ihay.
Atoy ihay i Cristu!’ konan di. Madi iday, ket awan moy iday tahodan.
22 Ta atoy nokkan i mangallilaw a hidi a magkagi a hidi kan i Cristu
a maghari mina, onu hidi kan i mahagpugto a nagipu ha Dios. Ket
magipaenta hidi ha kaddat di ken makpal a pagpasabbew, penu allilawan
di mina i totolay na Dios a inbukod na. Ngem awan ito a mabalin ha nidi.
23 Ngem ha nikam, magingat kam! Inpakatandi ko dan i ngamin
a dagende, penu makasagana kam ha palungo a magimet idagento a
rigrigat.”

I Pagsoli ni Jesus Nokkan

24 “Ket nokkan, nu kobosan na tiyempo a pagrigrigat, dumiham i silaw
na senggit, ket awan magdisyag i bulan.
25 Ket matakneg i pusiyan a hidi. Ket mapasina i senggit ha paglakadan
na. Ket kona bila hito ha bulan.
26 Sana, maenta na ngamin a tolay i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay,
a bumugsokak ha ulap. Ket maenta di i kainamakan ko, ken kinapigsa ko.
27 Sako, paangayan i anghel a hidi ha ngamin a paset na lutak, a
mangpuhon hidi ha ngamin a sakop ko a tolay a pinili na Dios a ibukod
na.”

I Pangarigan na a megipu ha Kayo a Igos

28 Ket intulos ni Jesus, a kinagi na, “Nanakaman moy i kayo a igos. Ta
nu magbudak i tingitingi na, katandiyan moy a dandani dan a kasinag.
29 Ket kona bila hito ha dagenday a magimet nokkan. Nu maenta moy
idagenday a nepugto ko, makatandiyan moy a dandani dan i tiyempo na
pagsoli ko.
30 Magsiguradowak ha nikam, a makatulos pala ide a kalase na totolay,
hanggan matungpal idagento. Sa, awan dan hidi, ta matay hidi ngamin.
31 Ket maski nu maawan bila i ngamin a langit ken ngamin a lutak
nokkan, ipeta ko ha nikam a makatulos pala i kakkagi ko. Ta awan a
mabalin a maawan i kagi ko,” kon ni Jesus.

Awan ha Makatandi ha Pamalak a Pagsoli ni Jesus

32 Ket intulos na, “Awan ha makatandi nu hangan a matongpal i nepugto
ko he. Maski i anghel a hidi, a awan di katandiyan. Maski hikan a Annak
na Dios, a awan ko bila katandi. I Hama ko la i makatandi ha iday.
33 Isu, magingat kam, ket magsagana kam. Ta awan moy katandiyan nu
hangan i pagdemat na tiyempo aye.
34 “I pangikalanan na ito i esa a lallaki a maglakad ha madiyo a lugar.
Ket ha pagpakada na, italak na i bilay na ha tagabu na a hidi. Ket bonan na
i kada esa ha tarabaho na. Ket bonan na bila i mahagdapon ha ruwangan,
a tahokan di mina i pagsoli na, ket awan mina hidi kumakelap.
35 “Isu, niyaen, kona bila hito, i ipeta ko ha nikam, a magsagana kam
mina. Ta awan moy katandi nu hangan i pagsoli na makinbilay aye. Baka
magsoli ak ha kallap, o maski nu lubuk na kallap, onu parbangon, onu
agsapa.
36 Oni ay. Magsagana kam. Amangan nu bigu la a magsoli ak, ket
madanon takam a kumakelap.
37 “Isu, ibon ko ha nikam a kona ha ibon ko ha ngamin a totolay ko, a
magsagana kam, a tahokan moy i pagsoli ko.”

14

Makipaguhon i Kasenti na nu Panyan di a Patayan ni Jesus

1 Niyaen, duwa pala a pamalak, ket dumemat i tiyempo na piyesta, nu
magkan hidi ha tinapay a awan ha lebadura na. Ket nanagenan ito ha
Piyesta na Pinagtaleban na Anghel a Magpatay.
Niyaen, nakipaggammong i matangkay a papadi ken maestro a hidi na
Linteg, nu panyan di a padakapan ni Jesus ha nalimed, a papatay di mina
hikuna.
2 "Ngem awan ha yenan a piyesta," kinagi di, "amangan nu magriribuk
i kakpalan a tolay."

I Nangbulak ha Bangbanglo ha Buntok ni Jesus

3 Ket atoy idi ni Jesus ha ili a Betaniya, ha bilay ni Simon a nakahusay ha
kattal na. Idi nangan pala hidi, dinumemat i esa a babbey a nakaegkam ha
esa a botelya. Ket naputat ito ha mangina a pagbangbanglo. Ket tinappeng
na i tangad na botelya aye, penu mebulak i pagbanglo. Sana, inbulak ide
a ngamin a pagbanglo ha buntok ni Jesus.
4 Ngem atoy hay i kappal a nakaingal. Ket nagkinagi hidi, "Apay a
ginastuwan na babbey i bangbanglo?
5 Nelako mina ito ha korinat. Ta balle na ito i makatawen a suweldo na
tarabahador. Ket inyatad na mina ha napobre a hidi." Kona he i pagulew
di ha babbey aye.
6 Ngem kinagi ni Jesus, "Pabiyanan moy hikuna! Apay a ulewan moy?
Mappiya unay i ginimet na ha nikan.
7 Ta kankanayon a atoy i napobre a hidi ha henan moy, ket madaggapan
moy hidi ha maski nu anya a oras. Ngem bakkan ha nikan. Ta awan
maalay i oras ko ha nikam.
8 Niyaen, ha ide a babbey, nagserbe dan hikuna ha nikan, ayun ha
kabaelan na. Ket inbulak na i pagpuhet ha natay. Isu, nesagana na dan i
baggi ko, gipu ta dandaniyak dan a matay ken melabbang.
9 Ket tahod ide a ipeta ko ha nikam: Ha maski nu hadya ha ngamin a
lutak a pagtolduwan di ha Mappiya a Baheta na Dios, mepakatandi bila i
ginimet na babbey aye. Ket pagpanakam bi ito ha nikuna."

Makitulag ni Judas a Liputan na ni Jesus

10 Kobosan na ito, inumangay ni Judas Iskaryote, i esa a lallaki ha esa
pulo ket duwa a tolduwan ni Jesus. Inumangay hikuna ha matangkay a
papadi, a makitulag a maglipot ha ni Jesus ha nidi.
11 Ket naragsak hidi, idi nagteman hidi ha nikuna. Ket inkari di a atdinan
di hikuna ha korinat. Isu, nangrugi ni Judas a magnakam, nu panyan na
a liputan ni Jesus.

I Pangapon di Jesus ha Piyesta

12 Dinumemat i nekaesa a pamalak na Piyesta. Ide i pamalak a partiyan
di, ket iwagah di ha Dios i urbon a karnero. Ken magkan hidi ha malapis
a tinapay, a awan ha lebadura na. Ket nagenan di ito ha "Pangapon na
Pinagtaleban na Anghel a Magpatay."
Ket sinalodsod na tolduwan a hidi ni Jesus, "Hadya i kayat mo a
pangisaganaan mi ha Pangapon na Pinagtaleban?"
13 Ket pinaangay na i duwa a tolduwan na, a inpeta na, "Umangay kam
ha ili. Ket magtagbu ha nikam i esa a lallaki a sinumagab. Umunod kam
ha nikuna.

14 Ket ha maski nu anya a bilay a saddapan na, ipeta moy ha makinbilay
a, ‘Pasalodsod ni Maestro nu hadya i paghenan mi, a magkan ha Pangapon
na Pinagtaleban?’ kon moy.
15 Nu ipeta moy ito ha nikuna, ipaenta na ha nikam i dakkal a kuwarto
ha ontok, a atoy i ngamin a aruwatan na para ha Pangapon tam. Ket hito
i pangisaganaan moy ha Pangapon tam na Pinagtaleban,” kon ni Jesus.
16 Ket inumangay hidi a duwa, ket sinumadap hidi ha ili, ket naeriyokan
di i ngamin a inpeta ni Jesus, a kona ha nepeta na. Ket nagsagana hidi ha
Pangapon na Pinagtaleban na Anghel a Magpatay.
17 Idi kallap dan, dinumemat ni Jesus, a kaagum na i esa pulo ket duwa
a tolduwan na.
18 Idi nangan pala hidi, kinagi ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam,
a atoy ha he ha agagum tam a makipagkan i mangliput nokkan ha nikan.”
19 Ket nagladingit i tolduwan na a hidi. Ket esesa a nagsalodsod hidi ha
ni Jesus, “Sabali a hikan i konan mo, anya?”
20 Ket kinagi ni Jesus, “Awan ha sabali, nu awan i esa ha nikam a esa
pulo ket duwa, ket makisawsaw bila ha nikan ha tinapay ha digu aye.
21 Hikan i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket masapul a matayak
nokkan kona ha nesurat ha Libro na Dios. Ngem marigat unay i parusa
ha mangliput ha nikan. Sayang agay ha nikuna. Mas mappiya nu awan
mina hikuna neenak,” kon ni Jesus.

I Dilokod a Pangapon ni Jesus

22 Idi nangan pala hidi, nangalap ni Jesus ha tinapay. Ket nagyaman
hikuna ha Dios. Ket pinilakpilak na i tinapay aye. Ket inyatad na ha nidi.
Inpeta na, “Alapan moy ide a kanan moy. Ide i baggi ko.”
23 Ket inalap na bila i baso na basi. Ket idi nagyaman hikuna ha Dios,
ingiwat na ha nidi. Ket ininom di ngamin.
24 Kinagi na, “I basi aye i digi ko a pangtongpal ha kari na Dios.
Magabuyos i digi ko para ha makpal a tolay.
25 Ket tahod ide a ipeta ko ha nikam, a awanak manon uminom ha
basi na ubas, a kona he, hanggan iday a pamalak nu makipaginom kitam
manon ha paghariyan na Dios.”
26 Idi nagkansiyon hidi ha padeyaw di ha Dios, inumangay hidi ha
amugod a Olibo.

Pugtowan ni Jesus a Tumalekkod ni Pedro

27 Kinagi ni Jesus ha nidi, “Buyotanak moy nokkan. Hikam ngamin. Ta
kona ha ide i nesurat ha Libro na Dios, a ‘Patayan ko i mahagdapon ha
karnero,’ kon na Dios, ‘ket mawarawara i karnero na a hidi,’ kon na.
28 Ngem nokkan nu magbiyagak manon,” intulos ni Jesus, “magpalungo
ak ha nikam a umangay ha Galileya. Ket urayan takam ihay.”
29 Niyaen, kinagi ni Pedro, “Maski nu buyotan naka na ngamin a agagum
ko, awanak sumina ha nikaw.”
30 Ngem kinagi ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikaw: ha yenan a
kallap, ha palungo na mekaduwa a pinagtaraok na kawitan, ket namintallu
dan a inlibak mo ak.”
31 Ngem tinabbeg ni Pedro ha napigsa, “Maski nu matayak gipu ha
nikaw, pulos, a awan taka ilibak.” Ket kona bila hito i kinagi na ngamin a
tolduwan ni Jesus.

Magkararag ni Jesus ha Getsemani

32 Niyaen, inumangay di Jesus ha esa a lugar a managenan ha Getsemani.
Ket kinagi ni Jesus ha tolduwan na a hidi, “Magetnod kam ha he, a
maguray. Umangayak pala iho a magkararag.”
33 Ket inkuyog na di Pedro, Santiyago ken Juan.
Niyaen, madaggi unay i nakam ni Jesus. Ket nagriribuk i nakam na, gipu
ha dandani a magimet ha nikuna.
34 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Matayak dan gipu ha nakaro a ladinget
ko. Magwarak kam pala ihe a magpuyat kam.”
35 Inumadiyo ha ballik ni Jesus, sa, hinumakab ha lutak. Ket inkararag
na a nu mabalin mina, ket mesalakan hikuna ha katay na.
36 “Hama ko,” kinagi na, “magimet mo i maski nu anya. Isu, awanak
mo bi adiyowan ha magnanayon ha katay ko. Ngem maski nu kona hito
a mahukomanak, bakkan mina a pagayatan ko i gimetan mo, nu awan i
pagayatan mo. Ket usegan ko dod i kayat mo,” kon ni Jesus.
37 Idi nagsoli ni Jesus, nadanon na a kumakelap idagenday a tallu a
tolduwan na. Ket kinagi na ha ni Pedro, “Simon, nakakillap ka dan? Awan
ka dod makapagpuyat a maski esa a oras, ket magagum ha nikan?
38 Magpuyat ken magkararag kam, penu awan kam magliwat nu
masolisog na kam ni Satanas. Katandiyan ko a kayat na nakam moy a
maggimet ha mappiya, ngem malupoy malla i baggi moy.”
39 Ket inumangay manon ni Jesus a magkararag. Ket inpenduwa na i
inaged na ha Dios.
40 Sa, nagsoli manon ha henan na tolduwan na a hidi, ket nadanon na
hidi a kinumillap, ta nakakellap hidi unay. Ket awan hidi ha kagi ha
nikuna, ta masaniki hidi.
41 Ket napentallu a inumangay hikuna a magkararag. Idi kasoli na,
kinagi na ha nidi, “Anya, kumilap kam pala? Kuston ito. Dinumemat
dan i oras! Megiwatak dan ha madukas a hidi.
42 Umikat kamon. Entamon. Atoy dan i mangliput ha nikan.”

I Pagdakap Di ha ni Jesus

43 Idi nagkagi pala ni Jesus, dinumemat ni Judas. Hikuna i esa ha
dagenday esa pulo ket duwa a nakiagum ha ni Jesus. Ket atoy bila ha
ni Judas i makpal a nagtagisondang ken nagtagigahoti. Naggipu hidi ha
matangkay a papadi, ken mamaestro na linteg, ken panglakayan a hidi na
Judyo.
44 Niyaen, idi palungo ha pagdemat di ha henan di Jesus, inpeta ni Judas
ha agagum na, “Ammosan ko nokkan i lallaki a eriyokan moy. Hikuna
i dakapan moy, a iyangay moy ha happo moy. Ket ingatan moy mina a
daponan moy hikuna perpermi.”
45 Niyaen, idi pagdemat di Judas, binumikan hikuna a dagus ha ni Jesus,
ket kinagi na, “Maestro!” Sana, inammosan.
46 Ket dinakap di ni Jesus, a inegkam di perpermi.
47 Ngem ha agagum ni Jesus, atoy i esa a nagsakrot ha sondang na. Ket
kinatol na i tagabu na katangkayan a padi. Ket nesina na i kanawan a
talinga na.
48 Kinagi ni Jesus ha nidi, “Mahagtakawak dod? Apay a usaran moy i
sondang ken gahote a pangdakap moy ha nikan?
49 Nikuna kadapamalak, nangitolduwak ha saguppang moy ha Templo.
Ket awanak moy dinakap. Ngem niyaen, mapalobusan kam, penu
matungpal i nesurat na minahagpugto ha Libro na Dios.”
50 Idi kinagi na iday ni Jesus, binuyotan na hikuna na ngamin a agagum
na.

51 Niyaen, ha pinangiyangay di ni Jesus ha ili, atoy i esa a lallaki a
inumunod ha nidi. Nakakagay la hikuna ha ulas. Ket dinakap di.
52 Ngem nakalapsut hikuna ha ulas na, ket binumuyot hikuna a naubi.

Ni Jesus ha Saguppang na Katangkayan a Padi

53 Niyaen, intugan di ni Jesus ha bilay na katangkayan a padi. Ket atoy
bila hay i ngamin a matangkay a padi, ken panglakayan na Judyo, ken
maestro a hidi na linteg, a pinumisan dan hidi.
54 Tinumagubet dan ni Pedro, ngem awan hikuna binumikan. Ket
tinumulos, a sinumadap hikuna ha paraangan na bilay na Katangkayan
a Padi. Ket inumetnod hikuna a nakipagendu ha guwardya a hidi.
55 Ha iday a oras, ha Katangkayan a Padi ken ngamin a agagum na,
mageriyok hidi ha sistigu a mangpaliwat mina ha ni Jesus. Ta kayat di a
mapapatay. Ngem awan ha sistigu a naeriyokan di.
56 Ta maski nu makpal i nangpaliwat ha ni Jesus, awan a nagtutunos i
kinagi di, ta silisileng la i inpeta di.
57 Sa, atoy bila i kappal a tinumaknag a mangpaliwat. Ket nagsileng bila
hidi. Kinagi di,
58 “Nateman mi ide a kinagi na, a ‘Rakrakan ko nokkan ide a Templo a
pinataknag na totolay. Ket ha tallu a pamalak, pataknagan ko i sabali a
awan a ginimet na tolay,’ kon na idi.” Ide i inpaliwat di ha ni Jesus.
59 Ngem maski nu kona hito i kakkagi di, awan a nagtutunos i
pinagpaliwat di ha ni Jesus.
60 Niyaen, tinumaknag i Katangkayan a Padi ha saguppang di. Ket
sinalodsod na ha ni Jesus, “Madiyan mo dod a magtabbeg? Anya ipeta
mo megipu ha ngamin a pagpaliwat di ha nikaw?”
61 Ngem nagulimek la ni Jesus, a awan hikuna nagkagi. Ket sinalodsod
na manon na Katangkayan a Padi, “Anya ipeta mo? Hikaw i Cristu a Annak
na Dios a pinaangay na penu maghari?”
62 Ket kinagi ni Jesus, “Oni. Hikan dan. Ket nokkan, metanak moy a
magetnod ha henan na Dios a maghari. Ket metan moy bila i pagsoli ko
ha ulap, penu maghukom ha totolay.”
63 Idi nateman na ito na Katangkayan a Padi, pinisad na i kagay na. Ket
kinagi na, “Awan tam masapul i sistigu a hidi.
64 Nateman tam i kakkagi na a agindidios. Ta nateman tam i kinagi na,
a hikuna i Annak na Dios. Isu, niyaen, anya i nakaman moy?” kon na
Katangkayan a Padi. Ket ninakam di ngamin a mapapatay ni Jesus.
65 Sa, atoy i kappal a nagloktab ha nikuna. Ket binadbad di i mata
na. Sadi, dinanogdanog hikuna, a kinagi di, “Pugtuwan mo nu heya i
nangdanog ha nikaw,” kon di.
Kalpasan na, inalap na guardiya a hidi, a dinanog di bila ni Jesus.

Ilibak ni Pedro ni Jesus

66 Idi nagetnod pala ni Pedro ha paraangan na bilay, binumikan i esa a
babbey a tagabu na Katangkayan a Padi.
67 Ket naenta na ni Pedro a magendu. Sana, inaamatan hikuna. Ket
kinagi na, “Nagagum ka bila ha ide a taga-Nasaret, a ni Jesus!”
68 Ngem inlibak ni Pedro, a kinagi na, “Bakkan a hikan! Awan ko
makatandiyan i kagiyan mo.” Ket linumapos ni Pedro a nagturong ha
ruwangan. Ket nagtaraok i kawitan.
69 Sa na, naenta manon hikuna na babbey aye. Ket kinagi na manon ha
totolay a atoy hay, “Hikuna i agum di Jesus!”
70 Ngem naglibak manon ni Pedro.

Sa, idi awan ha maalay, ket kinagi na totolay a atoy hay, “Sigurado a hikaw i esa a nagagum ha di Jesus, ta taga-Galileya i kakkagi mo,” kon di.
71 Ngem kinagi ni Pedro, “Parusaan na ak na Dios nu magsilengak!
Tahod a awan ko katandi iday a lallaki a kakagiyan moy!”
72 Ket dagus a nagtaraok manon i kawitan. Ket nanakam ni Pedro i
kinagi ni Jesus, “Ha palungo na mekaduwa a pinagtaraok na kawitan,
ilibak mo ak ha mamintallu.” Idi nanakam ito ni Pedro, minagsaket unay
i nakam na, a nagsangisanget.

15

Ni Jesus ha Saguppang ni Pilato

1 Niyaen, idi agsapa, nakipagpisan manon i kapkapitan na padi, ken
panglakayan, ken mamaestro na Linteg, ken ngamin a kamkameng na
Sanhedrin. Ket tinulag di nu anya i gimetan di.
Ket kinawaran di ni Jesus. Sadi, intugan hikuna ha ni Gubernador Pilato.
2 Sinalodsod ni Pilato ha ni Jesus, “Hikaw dod i hari na Judyo a hidi?”
Ket intabbeg ni Jesus, “Tahod i kinagi mo.”
3 Ket makpal i inpaliwat na matangkay a padi a hidi ha ni Jesus.
4 Ket sinalodsod manon ni Pilato, “Anya? Awan ka ha tabbeg? Temanan
mo i makpal a ipaliwat di ha nikaw!”
5 Ngem awan la a tinumabbeg ni Jesus. Ket nalaktat ni Pilato a awan na
inkalentigan ni Jesus i baggi na.

Piliyan di a Mapapatay ni Jesus

6 Niyaen, atoy i ugali ni Pilato, a magpalakad hikuna ha esa a balud
ha kada tawen, ha Piyesta na Pinagtaleban na Anghel a Magpatay. Ket
palobusan ni Pilato i totolay a hidi a magpili nu heya i palakadan na.
7 Ket atoy i esa a balud, a ni Barrabas i nagen na. Kaagum hikuna na
nakabuno a hidi, idi nagriribuk hidi ha gobyerno. Ket nakabuno hikuna,
idi pinagriribuk di.
8 Niyaen, dinumulog i makpal a tolay ha ni Pilato. Ket inaged di a
palakadan na i esa a balud.
9 Ket sinalodsod ni Pilato, “Kayat moy a palakadan ko i hari na Judyo?”
10 Kinagi na ito ni Pilato gipu ta katandiyan na a sumeni i kapkapitan
na padi ha ni Jesus. Ket iday i gipu na a inpabalud di hikuna.
11 Ngem dinurogan na dagende a padi i tolay a hidi, penu agedan di ha
ni Pilato a palakadan na ni Barrabas, ket awan man ni Jesus.
12 Ket sinalodsod manon ni Pilato, “Anya dod i gimetan ko ha ide a
nagenan moy a Hari na Judyo?”
13 Ket inrangsit di, “Pelansa mo hikuna ha kudos!”
14 Ket kinagi ni Pilato, “Apay? Anya i liwat na?” Ngem inpigsa di i rangsit
di, “Pelansa mo hikuna ha kudos!”
15 Isu, gipu ta kayat ni Pilato a pagustowan i tolay a hidi, pinalakad na
ni Barrabas. Ket pinasabbad na ni Jesus. Sana, inbon ha sundalu a hidi a
ilansa di ha kudos.

Lokowan na Sundalu a hidi ni Jesus

16 Insadap na sundalu a hidi ni Jesus ha panghukoman, ha disalad na
bilay na Gobernador. Ket inayagan di i ngamin a agagum di.
17 Sadi, kinagayan ni Jesus ha madideg a lupot. Ket naggimet hidi ha
korona a seset, ket indatton di ha buntok na.

18 Sa hidi, nagindedeyaw a nangsalpak ha ni Jesus, ha “Madeydeyaw i
Hari na Judyo!” kon di.
19 Ket pinakol di i buntok na ha tikkal. Ket linoktaban di hikuna. Ket
nagparentumeng hidi ha saguppang na a nagngidi-ngiditan di hikuna.
20 Idi nobosan di a nagulew-ulewan, inadya di i madideg a kagay na, ket
intennon di i bukod na a tennon. Sadi, inlapos hikuna, penu ilansa di ha
kudos.

Melansa ni Jesus ha Kudos

21 Idi paglakad di, natagbu di i esa a lallaki a sumasaddap ha ili. Taga-
Sirene hikuna. Ni Simon i nagen na. Hikuna i hama ni Alehandro ken
ni Rupus. Idi netan di hikuna, pinilit na sundalu a hidi a mangbaklay ni
Simon ha kudos ni Jesus.
22 Ket inyangay di ni Jesus ha lugar a nagenan di a “Golgota”. Kayat na
a kagiyan, “Henan na Karbot.”
23 Idi kaddemat di hito, inatdinan di ni Jesus ha arak a nalaokan ha
mirra, a kalase na agas a pangpaadya ha saket. Ngem minadiyan ito ni
Jesus.
24 Sadi, inlansa ni Jesus ha kudos. Kobosan na, binunong di i tennon na,
a nagbibinunotan di nu anya i maalap na kada esa.
25 Inlansa di ni Jesus idi alas nuwebe na maledum.
26 Ket atoy i surat ha kudos a pangpaliwatan di ha nikuna. Ket nesurat,
“I HARI NA JUDYO.”
27 Ket atoy bila i duwa a mahagtakaw a inlansa di ha ide a lugar. Inlansa
di i esa ha makannawan ni Jesus, ket i sabali ha makannigid na.
28 [Ket gipu ta kona hito, natungpal i nesurat ha Libro na Dios, a
“Nebilang i Cristu ha madukas a hidi.”]
29 Ket atoy ihay i makpal a tinumataleb ha kudos na. Ket winingwingi-
wingan di ken nagulewan, a kinagi di, a “Nay kan! Kinagi mo a rakrakan
mo i Templo, sa mo, pataknagan manon ha tallu a pamalak!
30 Nay ka dan! Isalakan mo dod i baggi mo, ket umogsad ka ha kudos
aye!”
31 Ket kona bila hito ha pinagulew na kapkapitan na padi a hidi, ken
mamaestro na linteg. Nagkinagi hidi, a “Insalakan na kan i makpal a
tolay, ngem niyaen, awan na mesalakan i baggi na,” kon di.
32 “Nu tahod a hikuna i Cristu a Hari na Judyo, umogsad mina hikuna,
penu maenta tam ken tahodan tam hikuna,” konan di. Ket kona bila hito,
maski ha nidi a duwa a kasabay na a nelansa, a inulew di bila ni Jesus.

Matay ni Jesus

33 Idi lubuk na pamalak, nagdiham i ngamin a lutak hanggan alas tres.
34 Idi alas tres dan, inrangsit ni Jesus, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” a
kayat na a kagiyan, “Dios ko, Dios ko, apay a pinabiyanak mo?”
35 Nateman na ito na kappal a nakataknag hay, ket inulew di, a kinagi
di, “Ayagan na i minahagpugto a ni Elias!”
36 Ket nagbuyot i esa a nangalap ha hamet, ket insawsaw na ito ha
makkak a arak. Sana, indatton ha ontok na kayo, ket inpasapsap na ha ni
Jesus. Kinagi na, “Entan tam nu umangay ni Elias a mangiogsad ha nikuna
ha kudos!”
37 Niyaen, inrangsit manon ni Jesus ha napigsa. Kobosan na, linumakad
i angas na.

38 Ket bigu la a napisad i nabigal a kurtina ha Templo. Ito i pangsallen ha
totolay ha iday a kuwarto a nadiosan, ha disalad na Templo. Ket napisad
ito a naggudwa, naggipu ha ontok hanggan ha sidung.
39 Ha saguppang na kudos, atoy i kapitan na sunsundalu a nagtataknag
hay. Idi naenta na nu panyan a minatay ni Jesus, kinagi na, "Tahod a
Annak na Dios ide a lallaki."
40 Ket atoy bila ihay i kappal a babbey a nagtataknag ha madiyo ballik.
Ket nangaamata hidi ha ngamin a nagimet ihay. Atoy ha nidi di Maria
Magdalena, Salome, ken Maria a hena di Jose ken Santiyago.
41 Idagende a babbey i inumuseg ha ni Jesus idi naghen hikuna ha
Galileya, ket nagserserbe hidi ha nikuna. Ket atoy bila hay i makpal a
sabali a babbey a inumuseg ha ni Jesus ha Jerusalem.

Ilabbang di ni Jesus

42 Niyaen, dandani dan a kallap. Ket Biyernes iday a pamalak a
pagdespiras di ha Sabado. Ket maneg, kon na kan, nu magtarabaho i Judyo
a hidi ha Sabado.
43 Isu, inumangay ni Jose a taga-Arimateya. Hikuna i esa a madedeyaw
a sakop na Sanhedrin. Ket tahotahokan na i pagdemat na paghariyan
na Dios. Ket niyaen, pinatured na i baggi na a umangay ha ni Pilato, a
magaged ha bangkay ni Jesus. Ta dandani dan a kallap.
44 Idi nabaheta ni Pilato a natay dan ni Jesus, nalaktat hikuna. Ket
inayagan na i kapitan na sunsundalu, ket sinalodsod na nu tahod a natay
ni Jesus.
45 Idi inbaheta na kapitan a tahod a natay ni Jesus, inpalobus ni Pilato a
alapan di Jose i bangkay ni Jesus.
46 Inpeyogsad di Jose i bangkay ha kudos. Ket binadbad di ha maponset
a hamet a kaggatang na. Ket intagmak di ito ha labbang a nakotkotan ha
dilenas. Kobosan na, indatton di i dakkal a pogedu a pangkallab di ha
labbang.
47 Nangaamata di Maria Magdalena ken Maria a hena ni Jose. Ket naenta
di i nakelabbangan ni Jesus.

16

Magbiyag Manon ni Jesus

1 Idi nobos i Sabado a pagemmangan di, inumangay di Maria Magdalena,
Salome ken Maria a hena ni Santiyago. Ket ginatang di i bangbanglo a
pagpuhet di mina ha bangkay ni Jesus.
2 Ket idi maledum na Dominggo, idi humangkat i senggit, inumangay
hidi ha labbang ni Jesus.
3-4 Ha paglakad di, nagsinalodsod hidi nu heya i mangadya ha pogedu a
nekalab ha labbang. Ta madaggi unay iday a pogedu. Ngem idi kaddemat
di, naenta di a naadya dan iday a pogedu.
5 Isu a sinumadap hidi ha labbang. Ket atoy i naenta di a esa a lallaki.
Nagetnod hikuna ha makannawan. Ket pasig la maponset i tennon na. Ket
nalaktat idagende a babbey.
6 Ngem kinagi na, "Awan kam manteng. Katandi ko dan a eriyokan moy
ni Jesus a taga-Nasaret, a nelansa ha kudos. Ngem awan dan hikuna ihe,
ta minagbiyag manon! Entan moy ihe a nangitagmakan di ha bangkay na.
7 Niyaen, umangay kam, a ibaheta moy ha tolduwan na a hidi, nangruna
ha ni Pedro: ket 'Magpalungo kan ni Jesus ha nikam ha Galileya. Ket
metan moy hikuna ha hay, a kona ha inpeta na ha nikam idi,' kon moy a."

8 Ket dagus a linumapos idagende a babbey, a binumuyot hidi. Ta
nanteng hidi. Ket nagyagyag i baggi di gipu ha laktat di. Awan di kaya
i magkagi ha maski nu heya a natagbu di, ta nanteng hidi unay.

I Pinagpaenta ni Jesus ha Tolduwan na a Hidi

9 Niyaen, kona ha ide i pinagpaenta ni Jesus ha totolay. Idi minagbiyag
manon ni Jesus, idi maledum na Dominggo, nagpaenta hikuna ha palungo
ha ni Maria Magdalena. Hikuna i babbey a nangpalakadan na ha pitu a
dimonyo.
10 Ket inumangay ni Maria ha toltolduwan ni Jesus, idi nagladingit ken
nagsangisanget pala hidi. Ket inbaheta na ha nidi a naenta na ni Jesus.
11 Ngem idi nateman di i kinagi na, a minagbiyag manon ni Jesus ken
nagpaenta ha nikuna, awan di hikuna tinahod.
12 Kobosan na ito, pinumenta manon ni Jesus ha duwa a tolduwan na,
idi naglakad hidi ha lapos na ili. Ket sabali manon i itsura na.
13 Ket nagsoli idende a duwa, a inbaheta di ha agagum di, ngem awan
di hidi tinahod.
14 Kobosan na ito, pinumenta ni Jesus ha dagenday a esapulo ket esa a
tolduwan na, idi magkan pala hidi. Ket binahang na hidi gipu ha maigat a
nakam di, a awan hidi nanahod ha nikuna. Ta awan hidi nanahod, maski
idi nebaheta ha nidi na dagenday a nakaenta ha ni Jesus, a minagbiyag
manon.
15 Sana, inbon ha nidi, a “Umangay kam ha ngamin a paset na lutak aye,
ket ibaheta moy ha ngamin a totolay ide a Mappiya a Baheta.
16 Ha maski nu heya a manahod ha nikan ken mabinyagan, mesalakan
hikuna nokkan ha paghukom na Dios. Ngem ha maski nu heya a awan a
manahod, hukoman na hikuna na Dios.
17 Ket meyatad ha manahod a hidi idagende a pinnakabalin, penu
mepaenta di a nagpasakop dan hidi ha Dios. Gipu ha turay na nagen ko a
igiwat ko ha nidi, makapalakad hidi ha didimonyo, ket makakagi hidi ha
sabasabali a pagkakagi a awan na makatandiyan na totolay.
18 Ket maski nu magegkam hidi ha ulag, onu uminom hidi ha sabidong,
awan hidi maanya. Ket itupu di i kamat di ha magsaket a hidi, ket humusay
hidi.”
19 Kobosan na pinagkagi ni Jesus ha tolduwan na a hidi, pinaontok na
hikuna na Dios ha langit, a magagum ha Dios a maghari.
20 Ket inumangay i tolduwan na a hidi ha maski nu anya a lugar, a
nagpakatandi hidi ha ide a Mappiya a Baheta. Ket dinaggapan na hidi
ni Apo Jesus, a nagpatahod hikuna ha totolay a tahod i inbaheta di. Ta
inatdinan na i tolduwan na a hidi ha pinnakabalin di a kona ha pagtiplad
na a atoy hikuna ha nidi.

I Mappiya a Baheta a Nesurat ni Lukas

1 Ide i surat ko ha ni Teyopilo: Atoy dan i makpal a nangisurat megipu
ha pinaggimet ni Jesu-Cristu, idi naghen hikuna ha ide a lutak.
2 I nesurat di i kinagi na agagum ni Jesus a nakaenta ha dagenday a
bagbagay, idi karugi na. Ket nagitoldu hidi ha kagi na.
3 Niyaen, perpermi i pinagadal ko ha dagenday, nangrugi idi naalay dan.
Isu, ilay ko a Teyopilo, gipu ta kona hito, ninakam ko a isurat ko bila ha
maurnos i kakkagi di.
4 Insurat ko idagende penu makatandiyan moy i ngamin a katahodan
megipu ha ngamin a nebaheta ha nikam.

Ibaheta na Anghel i Pakeenak ni Juan

5 Nikuna magbiyag ni Herod, i esa a Hari na Judeya, atoy bila i esa a
padi a nagen na ni Sakariyas. Ket sakop hikuna ha papadi a minappo di,
ni Abiyas. Ket Elisabet i nagen na kabanga na. Ket hikuna bila i sakop na
papadi. I minappo di, ni Aron.
6 Ket mappiya i ugali di duwa, ni Sakariyas ken ni Elisabet. Ta kanayon
hidi a umusoseg ken magtongpal ha bon na Dios.
7 Ngem i problema di a awan hidi nagenak, ta kalopas dan ni Elisabet.
Nagkalan hidi a duwa, ta kalopas bi hidi. Ta babakat dan ni Elisabet ken
malupoy dan ni Sakariyas.
8 Niyaen, idi esa a pamalak, atoy i nagimet ha ni Sakariyas. Idi pamalak
heya, naghen hikuna ha Templo, ta kasulet hikuna na kagurupo na a
papadi a magserbe ha Dios.
9 Ket atoy i ugali na papadi a magbibinunotan hidi, penu makatandiyan
di nu heya mina i sumadap ha Templo, nu heya mina i mangitutod ha
pangpasarob ha lamesaan a pangatdinan di ha Dios. Isu, nagbibinunotan
hidi, ket nangabak ni Sakariyas. Ket sinumadap ni Sakariyas ha Templo.
10 Niyaen, idi tinutod na i pangpasarob, atoy bila i nagkararag a makpal
ha lapos na Templo.
11 Ket idi hen ni Sakariyas ha disalad na Templo, nagpaenta i esa a anghel
na Dios ha nikuna. Tinumaknag i anghel aye ha hikeg na makanawan na
pangatdinan di ha Dios.
12 Idi nakaenta ni Sakariyas ha anghel, nalaktat hikuna ken nanteng.
13 Ngem inpeta na anghel ha nikuna, “Sakariyas, awan kas manteng!
Ta tiniman na Dios i kararag mo. Isu, magenak nokkan i kabanga mo ha
annak a lallaki. Ket panagenan moy hikuna ha ‘Juan’.
14 Magragsak kam, ket makpal pala i magragsak nokkan nu meenak ide
a ni Juan.
15 Ta pagbalinan hikuna na Dios a matangkay. Awan na inuman i arak,
maski nu anya a kalase na arak. Ket mangrugi a meenak hikuna, atoy i
Espiritu na Dios a maghen ha baggi na.
16 Ket nokkan, pagbabawiyan na i makpal ha liwaliwat di, ket pasoliyan
na i makpal a Judyo ha Dios.
17 Magkalan man ni Juan ken ni Eliyas, a esa a minahagpugto, a
pinabinag ken pinnakabalin na Espiritu na Dios. Magkalan bila ni
Juan, a annak moy. Ket magpalungo hikuna nokkan ha ni Cristu, penu
pagkagbiyan na i lakay a hidi ha annak a hidi. Ket pagahegan na bila

na masegkat a hidi ha nidi a masirib ken mappiya. Ket nu kona hito, makasagana hidi nokkan ha pagdemat ni Apo Cristu. Ito i gimetan na annak moy nokkan," kon na anghel ha ni Sakariyas.

18 Ngem nagsalodsod ni Sakariyas ha anghel aye, "Panyan ko a makatandiyan nu magimet i nepeta mo onu awan, ta malupoyak dan, ket babakat dan i kabanga ko?" kon ni Sakariyas.

19 Ket tinabbeg na anghel, "Hikan ni Gabriel. Nagipuwak ha Dios. Ta pinaangay na ak, penu ipeta ko ha nikaw ide a mappiya a baheta.

20 Ngem awan ka manahod ha nepeta ko, a magenak ni Elisabet nokkan, ha tiyempo a kayat na Dios. Isu, hanggan ha tiyempo a magimet iday, awan ka makakagi. Ta awan ka nanahod ha inpeta ko." Ide i kinagi na anghel ha ni Sakariyas.

21 Niyaen, idi nakiuhon pala hidi, nagururay pala i tolay a hidi ha lapos na Templo. Ket nanakaman di nu apay a naalay ni Sakariyas ha disalad na Templo.

22 Niyaen, idi linumapos ni Sakariyas, awan hikuna nakakagi ha nidi. Nagsenyas la hikuna ha nidi. Isu, gipu ta kona hito, nakatandiyan di a atoy i inpaenta na Dios ha nikuna ha disalad na Templo.

23 Ket idi nobos i tarabaho ni Sakariyas ha Templo, sinumoli hikuna ha bilay di.

24 Niyaen, idi maalay ballik, naginaw ni Elisabet. Ket minadiyan na a magpaenta ha baggi na ha lima a bulan.

25 Kinagi na, "Kinagbiyan na ak na Dios, ta inadya na i ikasaniki ko. Oni ay, nabuktetak dan."

Ibaheta na Anghel a Ienak ni Maria ni Jesu-Cristu

26 Idi nekaannam a bulan a nabuktet ni Elisabet, pinaangay na Dios ni Gabriel, a esa a anghel na, ha ili a Nasaret, ha probinsiya a Galileya.

27 Pinaangay na hikuna ha esa a madiket, a nagen na, ni Maria. Ide a madiket, awan pala hikuna pinabikanan ha lallaki. Maski nesakad hikuna ha esa a lallaki a nagen na, ni Jose, a esa a apo ni Hari Dabid.

28 Niyaen, idi dinumemat i anghel ha ni Maria, inpeta na ha nikuna, "Maria, kagbiyan na ka na Dios, a hikaw i pinili na. Isu, atoy ha nikaw i kagbi na Dios."

29 Ngem nasbew ni Maria, gipu ta awan na nakatandiyan i kinagi na anghel. Nanakaman na la ide, nu anya i kayat na kagiyan na.

30 Ket gipu ta kona hito, inpeta na anghel ha nikuna, "Awan kas manteng, Maria, ta kinagbiyan na ka na Dios unay.

31 Ket paginawan na ka nokkan, ket magenak ka ha esa a lallaki. Panagenan mo hikuna ha 'Jesus.'

32 Ta magbalin hikuna a matangkay, ket managenan nokkan ha 'Annak na Dios a Katangkayan'. Ket nokkan pala, pagbalinan na hikuna na Dios a hari, a magtawid ni Jesus ha pinaghari na minappo na a ni Hari Dabid.

33 Ket maghari hikuna ha nikam a Judyo ha magnanayon, hanggan awan ha kahad. Ket awan mobosan i paghariyan na," kon na anghel.

34 Niyaen, nagsalodsod ni Maria ha anghel, "Panyan na magimet ide? Ta awanak pala nangabanga."

35 Ket tinabbeg na anghel, "I Espiritu na Dios i dumemat nokkan ha nikaw, ket i kaddat na i magpainaw ha nikaw. Isu, mapanagenan i annak mo ha 'Pasig la Mappiya', ken 'Annak na Dios'.

36 Nanakaman mo ni Elisabet a manay mo. Ta kalopas kan hikuna, ngem niyaen, nekaannam dan i buktet na, maski nu babakat dan unay.

37 Ta makagimet i Dios ha maski nu anya,” kon na anghel.
38 “Hikan i tagabu na Dios,” kinagi ni Maria, “magimet mina ha nikan i
kona ha nepeta mo,” kon na. Sa, linumakad iday a anghel.

Magpasiyal ni Maria ha ni Elisabet

39 Idi maalay ballik, nagsigida ni Maria a tinumagdak ha esa a ili ha
amugod ha Judeya.
40 Sinumadap hikuna ha bilay di Sakariyas, ket sinalpak na ni Elisabet.
41 Idi nateman ni Elisabet i salpak na, bigu la a linumembuk i annak ha
tiyan na. Ket tulos a sinumadap i Espiritu na Dios ha ni Elisabet.
42 Isu, napigsa unay i salpak ni Elisabet. Kinagi na, “Mas mappiya i
kasasaad mo ngem ha ngamin a babbey. Ket mappiya bila i kasasaad na
annak a ienak mo nokkan.
43 Daddi, i pakadeyawan ko aye, a bisitaan na ak nena na Dios ko, maski
madibbi ak la.
44 Agay, idi nateman ko i salpak mo, linumembuk i annak ha tiyan ko
gipu ha ragsak na.
45 Oni! mappiya i kasasaad mo, ta tinahod mo a gimetan na Dios i
ngamin a inkari na ha nikaw,” kon ni Elisabet ha ni Maria.

Magdeyaw ni Mariya ha Apo Dios

46 Sa na, kinagi ni Maria, “Dakkal i pagdeyaw ko ha Apo Dios.
47 Ket maragsakak unay. Ta Dios i mangisalakan ha nikan.
48 Hikan i madibbi a tagabu na Dios, ngem nanakaman na ak. Ta
mangrugi ha niyaen, deyawan na ak na ngamin a tolay, a mappiya i
kasasaad ko, kon di.
49 Ta dakkal idagende a ginimet na Dios ha nikan. Ket mannakabalin
gamen i Dios, a pasig la mappiya.
50 Kagbiyan na i magdeyaw ha nikuna, maski hidi a nagdeydeyaw idi a
minappo tam ken hidi a magdeydeyaw nokkan a kaputotan tam.
51 Inpaenta na i pigsa na ha ngamin a tolay, a pagbuyotan na i mapangas
a hidi, ket abakan na i ngamin a panggep di.
52 Ha napigsa a hidi ha pinaghari di, inabak na hidi na Dios. Ket ha nidi
a madibbi, patangkayan na hidi.
53 Ha nidi a nagiyalap, pinapha na hidi ha mappiya a bagbagay. Ket ha
nidi a nabaknang, pinalakad na hidi a bagbaggi di la.
54-55 Niyaen, awan naleptanan na Dios i kari na ha ni Abraham ken
annak na, a ni Israel. Ket makagbiyan na hidi ken ngamin a kaputotan
di hanggan awan ha kahad! Isu, niyaen, aguman na kitam a tagabu na,
gipu ta ide a kari na nikuna.” Nobos dan i pinagdeyaw ni Maria ha Dios.
56 Naghen ni Maria ha bilay di Elisabet ha tallu a bulan. Sa hikuna,
sinumoli manon ha ili a Nasaret.

I Pakenak ni Juan a Magbinyag

57 Idi nagenak ni Elisabet, inyenak na i lallaki.
58 Ket nabaheta na kabiyan na a hidi, ken karugaran na a hidi, a
kinagbiyan na Dios hikuna. Isu, nagragsak hidi ngamin megipu ha ni
Elisabet.
59 Ket idi nekawalo a pamalak a nenak na, atoy i dinumemat a magkugit
ha annak aye, ket nagenan di mina hikuna. Ta kayat di a umuseg ha linteg
na Judyo. Ket pinanggep di a nagenan ha “Sakariyas”, ta iday i nagen na
hama na.
60 Ngem inpeta ni Elisabet, “Awan mina! Juan i nagen na.”

61 Ket tinabbeg di, “Oni ah, ngem awan ha kabiyan mo a magnagen ha
kona hay,” kon di.
62 Ket sinenyasan di ni Sakariyas, penu katandiyan di nu anya i kayat
na a ipanagen ha annak na.
63 Isu, inaged ni Sakariyas i pagsuratan na. Ket insurat na, a “Juan i
nagen na.” Ket permi i laktat di ngamin.
64 Sa, bigu la, a nakakagi manon ni Sakariyas, ket dineyaw na i Dios.
65 Isu, nasbew hidi ngamin a karugaran di. Ket nangibaheta hidi
hanggan ngamin a amugod na Judeya.
66 Ket i nakateman a hidi ha baheta aye, nanakanakam di pala nu
maganya i Dios ha annak aye. Gipu ta nakatandiyan di a atoy ha nikuna
i kagbi na Dios.

I Pagpugto ni Sakariyas

67 Idi pinagdeyaw ni Sakariyas, i hama na annak aye, sinumadap i
Espiritu na Dios ha nikuna. Ket kinagi ni Sakariyas i kagi na Dios.
68 Kinagi na, “Deyawan tam i Apo Dios, a panahodan tam a taga-Israel!
Ta dinumitang hikuna ha nikitam a pinili na, penu sakaan na kitam.
Ket pagaan na i gahut tam ha Dios. Ta keggahut kitam ha Dios gipu ha
liwaliwat tam.
69 Ket pinaangay na i mapigsa a Mahagsalakan ha nikitam. I Ma-
hagsalakan aye i apo ni Hari Dabid, i tagabu na Dios nikuna a naalay
dan.
70-71 Ket idi nikuna a naalay dan, inpapugto na Dios ha nidi a
minahagpugto, a isalakan na kitam ha kasenti tam a hidi, ket daponan
na kitam ha maingal a hidi.
72 Ket inpeta na a kagbiyan na i minappo tam, ket manakam na i kari
na ha nidi, idi a naalay dan.
73-74 Inkari na Dios ha ni Abraham, i minappo tam, a sawayan na kitam
ha kasenti tam a hidi penu awan kitam manteng a magserbe ha Dios.
75 Isu, masunosunong mina i pagserbe tam ha Dios. Ket pasig la mappiya
mina i pagnakanakam tam. Ket makiuseg kitam mina ha kanayon ha Apo
tam a Dios.
76 “Ket hikaw, Juan, annak ko, managenan ka nokkan ha ‘Mahagpugto
na Dios a Katangkayan.’ Ket hikaw i magpalungo ha ni Cristu nokkan,
penu pagayakan mo i tolay a hidi ha pagdemat na.
77 Hikaw dod i magibaheta ha totolay a mesalakan na hidi na Dios, ket
mapakawan na Dios i liwaliwat di.
78 “Maanus talaga i Dios a magkagbi ha nikitam. Ta kona ha ide i
pinagsalakan na, a kona nu magsenggit i langit nu sinumikatsikat, gipu
ta nobos i madiham a kallap. Ket kona bila hito i pinagsalakan na Dios ha
nikitam.
79 I keangayan na pagdukas tam i kona ha madiham a lugar a
kakantengan unay. Ket kona nu dandani kitam a matay gipu ha liwaliwat
tam. Ngem niyaen, nu dumemat i Cristu, idisyag na i sulu na a magipu
ha langit, penu ipaenta na i dilan a umangay ha Dios.” Nobos dan i
pinagpugto ni Sakariyas. Awan dan.
80 Isu, idi nokkan, dinumakkal ni Juan, ket pinumigsa hikuna ha espiritu
na. Ket naghen la hikuna ha luglugar a awan ha sabali a totolay hanggan
nagpaenta hikuna ha totolay na Israel, penu magitoldu.

2

Meenak ni Jesus

1 Idi pinakenak ni Juan, naghari ni Hari Agusto. Ket nagpapuhon hikuna
ha ngamin a tolay na paghariyan na Roma. Ta inbon ni Hari Agusto a ilista
di mina i ngamin a nagen di, penu pagaan di ha korinat i buwis di.
2-3 Isu, gipu ta kona hito, nagsoli hidi ngamin ha ili na minappo di,
penu magpalista hidi. Iday i nekaesa a pinaglista di, idi naggubernador ni
Kirinyo ha Siriya.
4 Ket gipu ta kona hito, linumapos ni Jose, a nesakad ha ni Maria. Ket
linakadan na i ili na a Nasaret, ha probinsiya a Galileya. Ket inumangay
hidi ha probinsiya a Judeya. Inumangay di Jose ha Betlehem, Judeya, gipu
ta iday i ili a nakenakan ni Dabid, i minappo ni Jose.
5 Ket nakiuseg bila a magpalista ni Maria, a nesakad ha nikuna. Ket
nabuktet dan ni Maria.
6 Niyaen, idi naghen hidi ha Betlehem, dinumemat i tiyempo na
paggasokan ni Maria.
7 Ket neenak na i panganay a annak na a lallaki. Ket linampenan di
hikuna ha tennon. Ket intagmak di hikuna ha pagkanan na kabayo, a
nagkilapan na, gipu ta atoy i makpal a tolay ha Betlehem, ket awan ha
paghenan di ha pagdagusan a bilay.

I Magdapon a hidi ha Karnero ken Anghel a Hidi

8 Idi kallap heya, ha talon a mabikan ha Betlehem, atoy i magdapon a
hidi ha karnero di.
9 Ket bigu la a nagpaenta i esa a anghel. Ket nademlag i kallap, ta
nagpaenta bila i demlag na Dios. Ket kinumanteng unay i magdapon a
hidi.
10 Ngem inpeta na anghel, “Awan kam manteng. Dinumematak he, penu
ipeta ko ha nikam i mappiya a baheta. Ta nokkan, maragsak unay i makpal
gipu ha ide a ipeta ko ha nikam.
11 Ta nakoya la, ha niyaen a kallap, ha Betlehem, neenak ni Apo
Cristu. Hikuna i paangayan na Dios penu maghari. Ket hikuna nokkan
i pakesalakanan moy.
12 En moy mina entan. Ket ide i pagilasinan moy, a nu dumitang kam
nokkan, maenta moy i annak a nalampenan ken kumakilap ha pagkanan
na kabayo,” kon na anghel.
13 Ket bigu la a pumeta i kakpalan a anghel. Nakiagum hidi ha iday a
nekaesa. Ket nagkansiyon hidi ha pagdeyaw di ha Dios.
14 Ide i kinansyon di, a “Deydeyawan tam i Dios hanggan ha kaontokan.
Ket matalna mina i totolay ha lutak a kakagbiyan na Dios,” kon na
kansiyon he.
15 Sa hidi, sinumoli ha langit. Ket nagkinagi i magdapon a hidi,
a “Entamon ha Betlehem penu maenta tam i inpakatandi na Dios ha
nikitam.”
16 Isu, nagsigida hidi, ket naeriyokan di ni Maria, ken ni Jose, ken i annak
heya, a umaabbag ha pagkanan na kabayo.
17 Idi naenta di i annak, inbaheta di i kinagi na anghel megipu ha nikuna.
18 Ket nalaktat i ngamin a nakateman ha baheta di.
19 Ket nanakam ni Maria i ngamin a ito a nagimet. Nanakaman na unay.
20 Ket sinumoli i magdapon a hidi, a dineydeyaw di i Dios gipu ha ngamin
a nateman ken naenta di, a tahod a kona ha kinagi na anghel.

21 Niyaen, idi nekawalo a pamalak na pinangenak na, pinakugit di i
annak. Ket pinanagenan di hikuna ha “Jesus”. Ta iday i intoldu na anghel,
idi palungo na pinaginaw ni Maria.

Itugan di ni Jesus ha Templo

22 Niyaen, dinumemat i pamalak a pagtongpal di Maria ha linteg ni
Moyses megipu ha babbey a keenak dan. Ket inyangay di ni Jesus ha
Jerusalem, a insaguppang di hikuna ha Templo, a kona ha iyatad di ha
Dios i biyag na.
23 Ta nesurat ha Linteg, a meatad mina ha Dios i palungo a annak a
lallaki, a pagserbe mina ha Dios.
24 Ket ide bila i tinongpal di, a “Maski nu heya a babbey a nagenak,
masapul na a ipewagah i duwa a alimokan onu duwa a kalapati, ket
idatton na ha Dios,” kon na linteg na Dios.
25-26 Niyaen, idi inyangay di Maria ni Jesus ha Templo, atoy i esa a lakay
a nagen na ni Simyon. Naghen ni Simyon ha Jerusalem, ket inayat na i
Dios. Mappiya i nakam na ta kanayon hikuna a nagdeyaw ha Dios. Ket
inumusoseg hikuna ha linteg na Dios. Tinahokan na i pakesalakan na
Israel ha rigrigat. Ket nagagum ha nikuna i Espiritu na Dios. Inpakatandi
na Espiritu a awan hikuna matay hanggan maenta na i Cristu, a paangayan
na Dios ha lutak, penu maghari ha ngamin a tolay.
27 Idi pagdemat di Maria ha Templo, pinanakam na Espiritu na Dios ni
Simyon a sumadap bila ha Templo. Ket idi inyangay di Maria ni Jesus ha
Templo, penu tongpalan di i linteg na Dios, ket atoy dan ni Simyon.
28 Inalap na ni Jesus, a kinalkal na. Ket nagdeyaw hikuna ha Dios.
29-30 Ide i kinagi ni Simyon ha Dios, a “Yenan dan, Apo ko, ket tinongpal
mo dan i nepakatandi mo ha nikan. Ta naenta ko he i nagipu ha nikaw
a mangisalakan ha totolay ha liwat di. Niyaen, masinggat nu matayak,
ta naenta ko dan i pangisalakan mo ha totolay. Ket mappiya i katay ko
nokkan.
31 Hikuna i insagana mo penu maenta na ngamin a tolay.
32 Kona ha madisyag a silaw hikuna, a disiyagan na i ngamin a tolay. Ket
gipu ha nikuna, madeyawan i totolay a pinili mo, a hikami a nesakop mo
ha Israel.” Ide i indeyaw ni Simyon ha Dios.
33 Niyaen, nalaktat i hama ken hena ni Jesus ha kinagi aye ni Simyon.
34 Sa na, inkararagan hidi. Ket inpeta na ha ni Maria, “Pinili na Dios i
annak mo a mangisalakan ha makpal ha Israel. Ngem atoy bila nokkan
i makpal ha Israel a magmadi ha nikuna. Isu a hikuna i pakaparusaan
di nokkan. Ket hikuna i kona ha esa a tiplad na Dios. Ngem madiyan na
kappal a mangenta ha ide a tiplad, ket sentiyan di hikuna nokkan.
35 Ket gipu ta kona ha ide i pagsenti di, mepaenta na Dios i nakam
na totolay, maski i inlimid di. Ket marigatan ka bila nokkan, Maria, ta
magladingit ka gipu ha gimetan di ha annak mo. Ket kona ha pangalan di
i puso mo nokkan.” Ito i pinagpugto ni Lakay Simyon. Nobos dan.
36-37 Kobosan na ide, atoy bila i esa a babbey a mahagpugto. Nabilu
hikuna ken babakat dan. Ni Ana i nagen na, a annak ni Panuwel, ken
sakop hikuna ha kaputotan ni Aser, a minappo di. Nasurok ha walu a
pulo a tawen i idad na. Naalay dan hikuna a nabilu, a pitu la a tawen
i pinakiagum na ha kabanga na, sa, natay i kabanga na. Ket niyaen,
kanayon a naghen ni Ana ha Templo, a nagdeydeyaw ha Dios, maski nu
kallap onu pamalak. Ket nu kappal, nagkabeng hikuna a magkan, penu
tumulos a magkararag.

38 Niyaen, idi nagkagi pala ni Simyon ha di Maria, dinumemat ni Ana.
Ket nagyaman hikuna ha Dios. Tulos, a inbaheta na megipu ha annak ha
ngamin ha Jerusalem a nagtahotahok ha pakesalakan di.
39 Niyaen, idi tinongpal di Maria i bobon na Dios megipu ha annak ken
babbey a nagenak, nagsoli hidi ha Galileya, ha ili a Nasaret.
40 Ket dinumakkal ni Jesus, ket pinumigsa. Ket linumaing hikuna unay,
ket atoy ha nikuna i kagbi na Dios.

Umangay ni Jesus ha Templo

41 Ide i ugali na daddakkal ni Jesus, a kadakasinag, inumangay hidi ha
Jerusalem, ha Piyesta na Pinagtaleban na Anghel a Magpatay.
42 Niyaen, idi esa pulo ket duwa i tawen ni Jesus, nakiuseg hikuna ha
nidi.
43 Idi kobosan na piyesta, nagrubwat hidi a sumoli, ngem nagwarak ni
Jesus ha Jerusalem. Ket awan di ito katandi.
44 Kagin di a nakiuseg hikuna ha kakpalan di. Ket linumakad hidi
hanggan kallap dan. Sa di, inerieriyok hikuna ha agagum di ken ilailay di.
45 Ngem awan di naeriyokan. Isu nagsoli hidi ha Jerusalem, a
erieriyokan di pala.
46 Idi nekatallu a pamalak na pinageriyok di, netan di hikuna ha Templo,
a nakipagetnod ha mamaestro na Judyo. Nagteman hikuna ha nidi, ket
atoy bila i insalodsod na ken inpakatandi na ha nidi.
47 Ket nalaktat hidi ngamin, gipu ta malaing i pagkatandi ni Jesus ken
tabbeg na.
48 Ket nalaktat bila di Maria idi naenta di. Sinalodsod na, “Annak ko,
apay a ginimet mo ide a nangkakagbi ha nikami? Naalay dan a eriyokan
mi ka.”
49 Ket tinabbeg ni Jesus, “Apay a masapulak moy a eriyokan? Awan moy
katandiyan a kayat ko a maghen ha bilay na hama ko?”
50 Ngem awan di nakatandiyan i tabbeg na.
51 Sa hikuna, nakiuseg manon a sumoli ha Nasaret, ket natulotulok
hikuna ha bobon di. Ngem awan na naleptanan nena na i ngamin a
nagimet, a nanakaman na perpermi.
52 Ket dinumadakkal ni Jesus, ket nagbalin hikuna a malaing unay. Ket
inayat na Dios hikuna, ket inayat na bila na tolay a hidi.

3

Mangrugi ni Juan a Magitoldu

1-2 Idi nekaesa a pulo ket lima a tawen na pinaghari ni Hari Tiberiyo ha
Roma, inbon na Dios ni Juan a magitoldu hikuna. Ha ide a Juan, a annak
ni Sakariyas, naghen hikuna ha luglugar a awan ha tolay. Tiyempo ito idi
naggubernador ni Ponsiyo Piloto ha Judeya. Ket idi nagmayor ni Herod ha
Galileya. Ket nagmayor bila i wadi na, a ni Pelipe, ha lugar a Itureya ken
Trakonite. Ket nagmayor bila ni Lisanis ha Abiliniya. Ket i katangkayan a
padi idi, ni Anas ken ni Kaipas.
3 Isu, inumangay ni Juan ha ngamin a lugar ha Jordan a nagitoldu.
Intoldu na, “Sumina kam ha liwaliwat moy,” kon na, “ket magpabinyag
kam ha baggi moy a pangpaenta a napakawan na kam na Dios,” kon ni
Juan.
4 I ginimet aye ni Juan i kona ha kinagi ni Isayas, a esa a minahagpugto,
a “Atoy i mahagibaheta ha luglugar a awan ha bilabilay, ket ide i idulaw

na, a ‘Dandani dan a dumemat i Apo Cristu,’ kon na. ‘Maggayak kamon
ha pagdemat na, a pasunongan moy dan i paglakadan na.
5-6 Matakbuwnan mina i ngamin a alogalog ket mapiesa i ngamin
a amugod. Mapasunong mina i nakillu a dilan, ket mapalinnis i
magihasgihas, ket katandiyan mina na ngamin a tolay a paangayan na
Dios i Mahagsalakan ha nikitam!’ ” Ide i nepugto ni Isayas, ket ni Juan
paman i nangibaheta.

7 Niyaen, inumangay i kakpalan a hidi ha ni Juan ha karayan, penu
magpabinyag hidi. Ket kinagi na ha nidi, “Kona ha ugali na ulag i ugali
moy! Makalimot man! Apay kam umangay ha he? Baka kagin moy a
makalapsut kam ha parusa na Dios.
8 Ngem ipeta ko ha nikam a masapul a ipaenta moy a nagbabawi kamon
gipu ha mappiya a gimet. Ken magbabawi kamon talaga. Ket awan moy
ipeta ha baggi moy, ‘Maski, ta kaputotan mi ni Abraham.’ Ta ipeta ko ha
nikam a maski ha pogepogedu aye, ay, kaya na Dios a pagbalinan na hidi
ha annak ni Abraham. Tahod!
9 Nakaman moy ide, a kona ha wasay i parusa na Dios. Ket kona ha
nehektat i wasay na Dios, penu katolan na i kakayo ha ramot di. Ket
magkalan kam ha dagento a kakayo. Ha kadakayo a awan magbunga ha
mappiya, katolan na nokkan, ket itogbak na ha gangatan,” kon ni Juan.

10 Ket sinalodsod na tolay a hidi, “Isu, nu kona hito, anya mina i gimetan
mi?”

11 Ket tinabbeg ni Juan, “Nu atoy i duwa a badu mo, iyatad moy dan i
esa ha tolay a awan ha badu na. Nu atoy i kanan mo, ibunong moy dan
ha tolay a awan ha kanan na,” kon ni Juan.

12 Ket atoy bila i mahagpabuwis a hidi a kayat di a magpabinyag ha baggi
di. Ket sinalodsod di, “Maestro, anya mina i gimetan mi?”

13 Ket tinabbeg ni Juan, “Awan kam magsili-sileng ha ipabuwisan moy.
Ket alapan moy la i buwis a nebon na Hari ha Roma,” kon ni Juan.

14 Atoy bila i sundalu a hidi. Ket sinalodsod di, “Hikami bila. Anya
mina i gimetan mi?” Ket tinabbeg ni Juan, “Awan moy pilitan a alapan
i korinat na totolay. Ket awan moy hidi pakapakantengan, penu maalap
moy i korinat di. Ket esa pala, a awan kam magreklamo ha suweldo moy,”
kon ni Juan.

15 Ket gipu ta ide a pinagitoldu ni Juan, nagtahok i tolay a hidi, a ninakam
di a mabikan dan i pagdemat ni Cristu. Ket naganakanakam pala hidi nu
ni Juan i Cristu a mangisalakan ha nidi ken maghari.
16 Isu, gipu ha kona hito, intoldu ni Juan ha nidi, “Bakkan a hikan i
Cristu. Nu ikalanak moy ha nikuna, awanak ha balle. Ta mas matangkay
i Cristu ngem hikan. Maski nu atoy i esa a tagabu a mangadya mina ha
sapatos na, awanak kusto gipu ha liwaliwat ko. Ket ide pala, a dinom la i
pangbinyag ko ha totolay. Ngem ha Cristu, i Espiritu na Dios ken gangatan
i pangbinyag na.

17 “Ta magpasina i Cristu nokkan ha ngamin a tolay. Kona ha esa a
mannalon a magtap. Kona bila hito i gimetan na Cristu nokkan. Ta alapan
na nokkan i ngamin a tolay, ket kona ha tapan na hidi,” kon ni Juan. “Ket
kona ha bigao i pangisina na a mangisap ha totolay. Ta isap na nokkan i
mappiya ken madukas. Ket i mappiya a hidi i kona ha baggat. Ngem kona
ha lupas i madukas a hidi. I baggat a mappiya, alapan na ket daponan na
ha kahenan na. Ngem awan ha balle i lupas heya. Itutod na la ha gangatan
a awan maaddap. Ket kona ha iday i Espiritu na Dios ken gangatan a
pangbinyag na Cristu nokkan,” kon ni Juan.

18 Kona hito, ket makpal pala i pinagitoldu ni Juan ha totolay. Intoldu
na i Mappiya a Baheta megipu ha pakesalakan na tolay, ket intoldu na a
isulet di mina i madukas a ugali di ha mappiya a ugali.
19 Ngem ha ni Mayor Herod, hikuna i binahang ni Juan, gipu ta
nagkabanga ni Herod ha ni Herodiyas, a kabanga na wadi na. Ket makpal
pala i kinadukas na.
20 Ket i dakdakkal a liwat ni Herod i pinagpabalud na ha ni Juan.

I Pagbinyag ni Jesus

21-22 Ngem idi palungo a nepabalud ni Juan, atoy i ginimet na. Ta
inumangay ha nikuna ni Jesus a magpabinyag ha baggi na. Isu, idi nobos
ni Juan a nagbinyag ha makpal a tolay, bininyagan na bila ni Jesus. Sa,
nagkararag ni Jesus. Ket idi nagkararag hikuna, kona ha ginumangak i
langit, ket inumugsad i Espiritu na Dios, a atoy baggi na a kona ha baggi
na kalapati. Ket nagdissu i Espiritu na Dios ha ni Jesus. Ket nagkagi i
Dios ha langit, “Hikaw i annak ko a ayayatan ko unay. Matalakak unay ha
nikaw,” kon na Dios.

I Lista na Minappo ni Jesus

23 Idi nangrugi i pinagitoldu ni Jesus, manga tallu a pulo a tawen i idad
na. Ket ha kagi na totolay, hikuna i annak ni Jose, kona kan. Niyaen, ni
Jose i annak ni Eli
24 a annak ni Matat. Ket ni Matat i annak ni Lebi, a annak ni Melki. Ket
ni Melki i annak ni Jane, a annak ni Jose.
25 Ni Jose i annak ni Matatiyas, a annak ni Amos. Ket ni Amos i annak
ni Nahum, a annak ni Esli. Ni Esli i annak ni Nage,
26 a annak ni Maat, a annak ni Matatiyas. Ni Matatiyas i annak ni Semey,
a annak ni Jose. Ni Jose i annak ni Juda,
27 a annak ni Joana. Ket ni Joana i annak ni Resa, a annak ni Sorobabel,
a annak ni Salatiel, a annak ni Neri.
28 Ket ni Neri i annak ni Melki, a annak ni Adi. Ni Adi i annak ni Kosam,
a annak ni Elmodam, a annak ni Eri.
29 Ni Eri i annak ni Joswe, a annak ni Elieser, a annak ni Jorim, a annak
ni Matat. Ni Matat i annak ni Lebi,
30 a annak ni Simyon, a annak ni Judas. Ket ni Judas i annak ni Jose. Ni
Jose i annak ni Jonan, a annak ni Eliyakim,
31 a annak ni Meleya. Ni Meleya i annak ni Mena, a annak ni Matata, a
annak ni Natan, a annak ni Dabid.
32 Ni Dabid i annak ni Jesse, a annak ni Obed a annak ni Boos. Boos i
annak ni Salmon, a annak ni Nason,
33 a annak ni Aminadab, a annak ni Aram. Ni Aram i annak ni Arni, a
annak ni Esrom, a annak ni Pares. Ni Pares i annak ni Juda,
34 a annak ni Jakob. Ni Jakob i annak ni Isak, a annak ni Abraham. Ni
Abraham i annak ni Tare, a annak ni Nakor,
35 a annak ni Serug, a annak ni Ragaw, a annak ni Peleg. Ni Peleg i annak
ni Heber, a annak ni Selah,
36 a annak ni Kainan, a annak ni Arpasad, a annak ni Sem. Ni Sem i
annak ni Noe, a annak ni Lamek,
37 a annak ni Matusalem, a annak ni Enok. Ni Enok i annak ni Jared, a
annak ni Mahalalel, a annak ni Kainan.
38 Ni Kainan i annak ni Enos, a annak ni Set, a annak ni Adan. Ket ni
Adan i annak na Dios, a pinarsuwa na hikuna na Dios.

4

Solisugan ni Satanas ni Jesus

1-2 Kobosan na pinagbinyag ni Jesus, nagsoli hikuna a nagipu ha Jordan.
Ket atoy a naghen ha ni Jesus i Espiritu na Dios. I Espiritu na Dios aye i
nagpanakam ha ni Jesus a umangay ha luglugar a awan ha tolay hanggan
uppat a pulo a pamalak. Ngem atoy bila ni Satanas a nagsolisolisog ha ni
Jesus. Ket pulos, awan nagkan ni Jesus ha uppat a pulo a pamalak. Ket
kobosan na, nagiyalap unay ni Jesus.
3 Sa na, inpeta ni Satanas ha ni Jesus, "Nu tahod a hikaw i annak na
Dios, bonan mo mina i pogedu aye a magbalin ha kanan."
4 Ngem tinabbeg ni Jesus, "Nesurat ha libro na Dios, a 'Bakkan a kanan
la i ikabiyag na tolay,' " kon ni Jesus.
5 Sa na, inyangay ni Satanas ni Jesus ha ontok na parabin. Ket inpaenta
na ha sigida i ngamin a kahariyan na ngamin a lutak.
6 Ket kinagi ni Satanas, "Entan mos. Hikaw i atdinan ko ha ngamin a
dagende a pagturayan mo ken ikabaknang mo. Ta neyatad dan hidi ha
nikan, ket mabalin ko a iyatad ha maski nu heya a kayat ko a pangatadan.
7 Isu, nu deyawanak mo, hikaw i makinkukuwa ha ngamin a dagende,"
kon ni Satanas.
8 Ngem tinabbeg ni Jesus, "Nesurat ha Libro na Dios, a 'Magdeyaw ka
ha Happo mo a Dios la, ket hikuna la i pagserbeyan mo.' "
9 Sa na, inyangay ni Satanas ni Jesus ha Jerusalem, ha bubungan na
Templo a managenan ha "Bilay na Dios". Ket kinagi na ha ni Jesus, "Nu
tahod a hikaw i annak na Dios, lumakbong kas.
10 Awan ka matalingo, ta nesurat ha Libro na Dios, a 'Ibon na Dios i
anghel a hidi a daponan di ka.'
11 Ket ide bila i nesurat, a 'Egkaman na ka na anghel a hidi, penu awan
ka mesapdul maski ha gihagihay mo.' "
12 Ngem tinabbeg ni Jesus, "Nesurat ha Libro na Dios, a 'Awan mo pilitan
i Apo moy a Dios.' "
13 Niyaen, idi inubos ni Satanas i ngamin a kalase na solisog na ha ni
Jesus, sinumina hikuna hanggan ha sabali a gundaway.

Mangrugi ni Jesus a Magitoldu

14 Sinumoli ni Jesus ha probinsiya a Galileya, ket atoy ha nikuna i kaddat
na Espiritu na Dios. Ket nagwaras i baheta megipu ha ni Jesus ha ngamin
a lugar ha Galileya.
15 Ket nagitoldu hikuna ha kapkapilya. Ket dineyaw na hikuna na
ngamin a tolay.

Madiyan Di ni Jesus ha Nasaret

16 Niyaen, inumangay ni Jesus ha Nasaret, a dinakkalan na. Ket idi
Sabado, nakikapilya hikuna, a kona ha ugali na. Ket tinumaknag hikuna
ha kapilya, penu basaan na i Libro na Dios.
17 Niyaen, ingiwat di i libro a insurat ni Isayas, a esa a minahagpugto.
Ket linakwab na i libro, ket naeriyokan na i nesurat, a
18 "Maghen i Espiritu na Dios ha nikan, ta pinili na ak a magibaheta ha
mappiya a baheta ha napobre a hidi. Ket pinaangay na ak ha kona
a mebalud a hidi ha kaliduwa di, gipu ha liwaliwat di, penu ipeta
ko a malakbes hidi. Ket pinaangay na ak ha kona a mabulsak hidi,
penu ipeta ko a maadya i pinagbulsak di. Ket pinaangay na ak ha
magkarigat a hidi, penu paadya ko i rigrigat di.

19 Ket pinaangay na ak penu ibaheta ko a dinumemat i tiyempo a
panangisalakan na Apo Dios ha totolay na.”
20 Idi nobos ni Jesus a magbasa, intiklup na i libro. Sa na, ingiwat ha
kadaggap na kapilya. Ket inumetnod hikuna a magitoldu. Ket naamatan
na ngamin a Judyo a hidi, ta kinayat di a mateman i pagitoldu na.
21 Ket inpeta ni Jesus, “Ha yenan a pamalak, ha saguppang moy,
natongpal dan ide a kari na Dios.”
22 Niyaen, idi nateman di ito, mappiya i nakam di ngamin, ket kinagi di
a malaing ni Jesus a magitoldu, ta kayat di i kakkagi na. Ngem nalaktat
bila hidi, ta malaing ni Jesus, ngem katandi di hikuna, idi annak pala. Ket
kinagi di, “Ni Jose malla i hama na. Apay wade a malaing hikuna?” kon
di.
23-24 Ket kinagi ni Jesus, “Siguradowak a ipeta moy ide a pagkakagi, ‘Nu
tahod a hikaw i doktor, pahusayan mo dan i baggi mo,’ kon moy. Ket ide
bila i kakkagi moy, a ‘Ginimet mo kan i makpal a milagro ha Kapernaum,
kon na kan. Isu, magimet mo mina i makpal a milagro ha ili mo he a
dinakkalan mo,’ kon moy. Ngem ipeta ko ha nikam i sabali a pagkakagi, a
‘Awan hidi magteman ha mahagpugto nu hikuna i kaili di,’ kon na kan.
25 “Tamos. Nakaman moy ni Eliyas, a esa a minahagpugto. Ta idi
tiyempo ni Eliyas, awan a naguden ha tallu ket gudwa a tawen. Ket awan
ha nakemula. Isu, nesungot hidi. Ket nagiyalap hidi unay. Ket atoy idi i
makpal a babbey a nabilu ha bayan tam a Israel.
26 Ngem uray nu kona hito, awan pinaangay na Dios ni Eliyas ha maski
esa a nabilu a Judyo a taga-Israel. Imbes na, pinaangay na Dios ni Eliyas
ha madiyo, ha sabali a bayan, ha esa a nabilu ha lugar a Sidon, ha ili a
Sarepta, maski nu bakkan hikuna a Judyo.
27 “Ket kona bila hito ha tiyempo ni Elisiyo. Hikuna bila i esa a
minahagpugto idi. Ket atoy idi i makpal a Judyo a mahagkattal ha
bayan tam a Israel, ngem pulos, a awan hidi napahusay. Atoy la i esa
a napahusay, ket hikuna i bakkan a Judyo. Ni Naaman i nagen na, a taga
Siriya,” kon ni Jesus.
28 Niyaen, idi nateman na ito na Judyo a hidi, nakaingal hidi.
29 Ket dinakap di ni Jesus, a linaged di ha disat, ha hikeg na ontok na ili
di. Ta kinayat di a itogbak hikuna ha pagangpang.
30 Ngem ha ni Jesus, linumakad la hikuna ha lubuk na kakpalan di, ket
natirak la hidi.

I Lallaki a Nagawag

31 Niyaen, inumangay ni Jesus ha probinsiya a Galileya, ha ili a
Kapernaum. Ket idi Sabado, nagitoldu ni Jesus ha kapilya na Judjudyo.
32 Ket nalaktat hidi, gipu ta manakabalin i pagitoldu na.
33 Niyaen, idi nagitoldu pala ni Jesus, atoy i lakay a inawag na dimonyo,
ket nangrangsit.
34 “A-e!” kon na. “Katandiyan taka, a hikaw ni Jesus a taga Nasaret.
Hikaw i pinaangay na Dios, a maghari! Anya i kayat mo ha nikami?
Bunowan mo kami waden a dimonyo,” kon na.
35 Ngem inbon ni Jesus ha iday a dimonyo, “Awan ka magkagi! Lumapos
ka dan. Itirak mo i baggi na!” Ket idi nateman na dimonyo, inwahagit na i
baggi na lakay ha saguppang na Judyo a hidi, ket linumapos. Ngem awan
na natalingowan i lakay.
36 Ket nalaktat unay i Judyo a hidi. Ket naginuhon hidi ha, “Anya i
pagturay ni Jesus aye? Mapigsa i kaddat na,” kon di. “Ta magbon ni Jesus
ha didimonyo, ket lumapos hidi,” kon di.

37 Isu a nagwaras i baheta a megipu ha ni Jesus ha ngamin a Galileya.

Pahusayan ni Jesus i Makpal a Tolay

38 Idi linumapos ni Jesus ha kapilya, inumangay hikuna ha bilay di
Simon. Ket nagsaket i manugang ni Simon, a nagladu. Ket inpeta di ha ni
Jesus.
39 Isu a tinumaknag ni Jesus ha hikeg na abak na. Ket inbon na a
lumakad i ladu na. Ket linumakad i ladu na aye. Ket inumikat hikuna
a dagus, a inlutowan na hidi.
40 Niyaen, atoy bila i makpal a nagsaket ha iday a lugar. Ket idi
kinumaltob i senggit, inyangay na kakpalan i ngamin a ilailay di a nagsaket
ha ni Jesus. Ket intupo na i kamat na ha kada esa, ket pinahusay na hidi
ngamin.
41 Ket pinalakad na bila i dimonyo a hidi ha makpal a tolay. Ket idi
linumakad i dimonyo a hidi, inrangsit di, "Hikaw i Annak na Dios!" Ngem
binon ni Jesus, a awan na hidi pinalobusan a magkagi, gipu ta katandi di
a hikuna i Cristu a pinili na Dios a maghari.

Magitoldu ni Jesus ha Kapikapilya ha Sabali a Luglugar

42 Idi kaugman na, idi maledum, linumakad manon ni Jesus ha lugar a
awan ha bilabilay. Ngem inerieriyok na tolay a hidi. Ket idi naeriyokan
di, napigsa i pagaged di a maghen ni Jesus ha nidi.
43 Ngem inpeta na, "Kasor ko a magitoldu ha sabasabali a ili ha Mappiya
a Baheta, megipu ha pagdemat na Paghariyan na Dios. Ta ide i kayat na
Dios a gimetan ko," kon ni Jesus.
44 Isu, nagitoldu ni Jesus ha makpal a kapilya na Judyo, ha ngamin a
lugar a Judeya.

5

Piliyan ni Jesus i Lallaki a Hidi a Tolduwan Na

1 Idi esa a pamalak, nagitoldu ni Jesus ha baybay, ha diget na Genesaret.
Ket atoy bila hay i makpal a tolay. Ket nagtatinoglad hidi, ta kayat di a
makateman ha kagi na Dios.
2 Niyaen, naenta ni Jesus a atoy hay i duwa a abang. Ket atoy bila di
Simon a mahagpadut, a nagugeuges ha sigay di.
3 Sinumadap dod ni Jesus ha abang ni Simon, ket inaged na a ipalubuk
di ha ballik la. Ket inumetnod ni Jesus, a nagitoldu.
4 Idi kobosan na pinagitoldu na, inpeta na ha ni Simon, "Ipalubuk moy
pala ket magdaklis kamon ha kabtongan, ta makaalap kam ha makpal
ihay," kon ni Jesus.
5 "Maestro," kinagi ni Simon, "nagdaklis kami a nakallapan, hanggan
ha maledum, ngem buwisit kami la. Ngem nu ipeta mo, magdaklis kami
manon," kon ni Simon.
6 Isu a nagdaklis manon hidi. Ket nakaalap hidi ha makpal, hanggan
dandani dan a mapisad i sigay di.
7 Ket pinayapayan di i agagum di, ha sabali a abang, a aguman di mina
hidi. Ket idi dinumitang hidi, pinutat di i dagenday a abang ha padut,
hanggan dandani dan a umlad i abaabang di.
8-9-10 Ay, nalaktat di Simon, gipu ta makpal i padut a naalap di. Niyaen,
idi naenta ni Simon Pedro i naalap di, nagparentumeng hikuna ha
saguppang ni Jesus, a kinagi na, "Apo, umadiyo kas ha nikan, ta makpal
i liwat ko," kon na. Ket Nalaktat bila i agagum ni Simon, a ni Santiyago
ken i hekka na, a ni Juan. Hidi i annak ni Sebedeyo. Ngem inpeta ni Jesus

ha nidi, “Awan kam manteng. Ta hanggan yenan, ket hikam i mahagalap
ha padut. Ngem ha niyaen a pamalak, sulitan ko i tarabaho moy. Niyaen,
hikam i mahagpuhon ha tolay a sibibiyag ha Paghariyan na Dios,” kon ni
Jesus.
11 Ket dinumong hidi ha abang di, ket intirak di i ngamin, ket inumuseg
hidi ha ni Jesus.

Pahusayan ni Jesus i Esa a Mahagkattal

12 Idi sabali a pamalak, naghen ni Jesus ha sabali a ili. Ket atoy i esa
a lakay a mahagkattal. Idi naenta na ni Jesus, hinumakab hikuna ha
saguppang na, a inaged na, “Apo, nu kayat mo, mapahusay mo i baggi
ko!” kon na.
13 Ket kinagi ni Jesus, “Kayat ko.” Ket intupo na i kamat na, a inpeta na,
“Mahusay ka dan!” Ket bigu la a naawan dan i kattal na.
14 Ket inbon ni Jesus ha nikuna, “Awan ka dan magkagi ha maski nu
heya. Imbes na, magdiretso ka ha padi, penu bilengan na ka. Ket iyatad
mo ha nikuna i pangiyatad mo, penu matongpal i bon ni Moyses a nesurat
ha Libro na Dios. Ket nu gimetan mo ide, mapanahod mo hidi ngamin a
pinahusay na ka na Dios,” kon ni Jesus ha nagkattal.
15 Ngem maski nu kona hito, mapigsa pala i pagkewaras na baheta
megipu ha ni Jesus hanggan makpal a lugar. Ket dinumitangditang i
kakpalan a tolay, penu magteman ha pagitoldu ni Jesus, ken magpahusay
mina ha saket di.
16 Ngem i kagangay ni Jesus a umadiyo ha sabali a lugar a kasaw, penu
makakararag hikuna a esesa.

Pahusayan ni Jesus i Pilay

17 Idi esa a pamalak, a nakangtoldu ni Jesus, ket atoy bila i kappal a
Pariseyo ken maestro a hidi na Linteg. Inumetnod hidi ha saguppang na,
a nagteman ha kakkagi na. Nagipu hidi ha il-ili ha probinsiya a Galileya,
ken probinsiya a Judeya, ket atoy bila i kappal a nagipu ha Jerusalem. Ket
atoy ha ni Jesus i kaddat a pangpahusay ha masaket a hidi.
18 Niyaen, idi nagitoldu pala ni Jesus, dinumitang i kappal a lallaki a
nangisew ha esa a napilay i duwa a tikad na. Ket pinadas di a sumadap
ha bilay, penu itagmak di i pilay aye ha saguppang ni Jesus.
19 Ngem awan hidi nakasaddap ha bilay, gipu ta naputat i bilay ha
makpal a tolay. Inyontok di dod ha atap na bilay, ket binotbot di, sa di,
intostos i pilay aye ha saguppang ni Jesus, ha lubuk na kakpalan.
20 Ket idi nakatandiyan ni Jesus a dakkal i panahod di, a nagkona hito,
inpeta na ha pilay, “Abeng, napakawan dan i liwaliwat mo.”
21 Niyaen, idi nateman na ito na mamaestro na Linteg ken Pariseyo a
hidi, nagkinagi hidi ha, “Anya dod! Heya i lallaki aye a sinangdidios? Heya
i makapakawan ha liwat na tolay, nu awan la i Dios! Awan ha sabali,” kon
di.
22 Ngem nakatandiyan ni Jesus i nakam di, ket kinagi na, “Apay a kona
hay i nakam moy?
23-24 Makatandiyan moy mina i turay na Annak na Dios a Nagbalin a
Tolay. Isu, niyaen, aamatan moy ide a pilay. Ta awan ha turay ha maski nu
heya a tolay a makepeta ha ide a pilay, ‘Mapakawan dan i liwaliwat mo!’
Ket awan ha turay ha tolay a makepeta ha, ‘Umikat ka! Makalakad ka dan!’
Tamos. Ngem ha nikan, makapaenta ak a atoy i turay ko a mangpakawan
ha liwat na tolay,” kon ni Jesus. Ket inpeta na ha iday a pilay, “Ilay ko,
umikat ka, alapan mo i ulas mo, ket magsoli ka dan ha bilay moy,” kon ni
Jesus.

25 Ket inumikat a dagus i napilay. Ket inalap na i ulas na, ket nagsoli
hikuna ha saguppang di. Ket dakkal i pinagdeyaw na ha Dios!
26 Isu, nasbew hidi ngamin, ket dineyaw di bila i Dios. Kinagi di, “Ide i
dakkal a milagro a naenta tam ha yenan a pamalak,” kon di.

Ayagan ni Jesus ni Lebi

27 Kobosan na ide, linumakad manon ni Jesus. Ket naenta na i esa a
mahagsinger ha buwis a magetnod ha pahagsingeran na. Lebi i nagen na.
Ket inpeta ni Jesus ha ni Lebi, “Umuseg ka dan ha nikan, penu matolduwan
taka,” kon na.
28 Ket tinumaknag ni Lebi, a intirak na i ngamin, ket inumuseg hikuna
ha ni Jesus.
29 Niyaen, insagana ni Lebi i dakkal a pangapon para ha di Jesus. Ket
atoy bila ha ni Lebi i makpal a mahagpabuwis, ken makpal a sabali a
totolay.
30 Ket atoy bila hay i Pariseyo a hidi ken mamaestro na Linteg, a nan-
gaamata ha totolay a inawis ni Lebi ha pangapon na. Ket nagadimalmal
hidi ha agagum ni Jesus a tolduwan na. “Apay a makipagkan kam ha nidi
a mahagpabuwis para ha Roma, ken ha madukas a agagum di?” kon di.
31 Ngem nateman na ito ni Jesus, a hikuna i tinumabbeg ha nagadimal-
mal a hidi. Kinagi na, “Nu mahusay i baggi na tolay, awan na masapul i
doktor. I magsaket la i makasapul ha doktor.
32 Ket kona bila hito ha nikan a magpababawi. Ta awanak inumangay
ha he penu pagbabawiyan ko i mappiya a tolay a awan ha liwat. Imbes
na, inumangayak ha he penu pagbabawiyan ko i madukas a totolay a
makatandi a kelliwat hidi,” kon ni Jesus.

I Salodsod Megipu ha Tolay a Magkabeng a Magkan

33 Idi esa a pamalak, atoy i kappal a nangipeta ha ni Jesus, “Ha
toltolduwan ni Juan, magkekabeng hidi a magkan, a pangdeyaw di ha
Dios ken ha pagkararag di, ket magkalan bila ha toltolduwan na Pariseyo
a hidi. Ngem sabali ha toltolduwan mo. Ta magkan ken uminom hidi ha
kada pamalak!” kinagi di ha ni Jesus.
34 Ket tinabbeg ni Jesus, “Oni, ta kona ha ide a ipeta ko ha nikam. Nu
atoy i pagbodaan, ken atoy i nobyo ken agagum na, anya wade, magkan
hidi, onu awan? Siyempre agay! Makiragsak hidi!
35 Ngem dumemat nokkan i sabali a tiyempo, ket madakap i nobyo, ket
mepaadiyo hikuna. Agay, ide i tiyempo a magkabeng hidi a magkan, ta
mematon hidi,” kon ni Jesus.
36 Ket intulos ni Jesus i pagitoldu na, penu makatandiyan di i kasabaliyan
na bigu a pagitoldu na, ken alegid a pagitoldu na Pariseyo a hidi. Kinagi
na, “Nu atoy i mayat a magpisad ha badu na, awan hikuna magpisad ha
bigu a badu, penu metakop na ha badu a alegid. Gipu ta, nu padasan na
ito, pinisad na dan i bigu a badu na, ket awan mekusto i bigu a pegkat ha
badu a alegid.
37 Ket kona bila ha ide. Awan a mabalin nu mangiyasak ka ha bigu a
basi ha alegid a supot a gaddang, ta mapadtak na bigu a basi iday a supot,
ket magabuyos i bigu a basi, ket napisad dan i supot.
38 Mappiya malla nu mangiyasak ka ha bigu a basi ha bigu bila a supot
a gaddang.
39 Ket kona pala ha ide. Nu atoy i esa a tolay a kanayon uminom ha basi
a alegid, awan kan masinggat i bigu a basi, kon na kan. ‘Mas masinggat
i alegid a basi,’ kon na.” Ide i kinagi ni Jesus megipu ha kasabaliyan na
bigu a pagitoldu na ken alegid a pagitoldu na Pariseyo a hidi.

6

I Linteg a Megipu ha Sabado

1 Idi esa a Sabado, naglakalakad di Jesus ha talon. Ket atoy i toltolduwan
ni Jesus, a nangrugi hidi a magaphok ken magkasel ken magkan ha dawa.
2 Ngem atoy bila i Pariseyo a hidi, ket kinagi di, “Apay? Maggimet kam
ha maneg ha Linteg tam megipu ha Sabado,” kon di.
3-4 Ket tinabbeg ni Jesus, “Awan agay! Apay? Ta maski ha ni apo Dabid,
awan moy nabasa i ginimet na, ken agagum na? Ta idi nagiyalap di
Dabid, sinumadap hidi ha bilay na Dios, ket inakot ni Dabid i tinapay a
pangatdinan na papadi ha Dios. Ket nagkan hikuna ha denday, ket ingiwat
na bila ha agagum na, maski nu papadi la i mapalobusan a magkan ha iday
a kalase na tinapay. Ta kona hito i turay ni Dabid,” kon ni Jesus. Ket kinagi
na pala,
5 “Anya dod ha turay ko? I Annak na Dios a Nagbalin a Tolay i magkagi
mina nu anya i tahod a gimetan ha Sabado,” kon ni Jesus.

Magpahusay ni Jesus ha Esa a Sabado

6 Idi nokkan, ha sabali a Sabado, sinumadap ni Jesus ha esa a kapilya, a
nagitoldu. Atoy bila hay i lakay a napilay ha kanawan a kamat na.
7 Ket siniiman na ni Jesus na mamaestro na Linteg ken Pariseyo a hidi,
gipu ta kayat di a paliwatan ni Jesus. Isu a inaamatan di a perpermi, penu
maenta di nu magpahusay ni Jesus, uray ha Sabado.
8-9 Ngem nakatandiyan ni Jesus i nakam di, ket inpeta na ha napilay,
“Katalakay, tumaknag ka, ket umangay ka bi ha he, ha saguppang,” kon na.
Niyaen, idi inumikat i napilay, ket inumangay ha ni Jesus, kinagi ni Jesus ha
Pariseyo a hidi ken mamaestro na Linteg, “Anya i nakam moy megipu ha
Sabado? Anya i bagbagay a ipalobus na Linteg a gimetan tam ha Sabado?
Anya wade, mepalobus na i mappiya, onu madukas? Anya, magsalakan
kitam mina ha totolay, onu kabengan tam hidi a maski matay?” kon ni
Jesus.
10 Sa na, inaamatan ni Jesus hidi ngamin, ket inpeta na ha napilay aye,
“Iyuyad mo dan i kamat mo,” kon na. Ket idi inyuyad na i kamat na,
napahusay dan.
11 Ngem naingal unay i Pariseyo a hidi ken mamaestro na Linteg, ket
nakipaggammong hidi nu anya mina i gimetan di ha ni Jesus.

Piliyan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Apostol Na

12 Idi tiyempo hito, tinumagdak ni Jesus ha amugod, a nagkararag ha
Dios. Ket naghen hikuna ha disat, a nagkararag ha Dios hanggan maledum.
13 Idi maledum, inayagan na i tolduwan na a hidi. Ket pinili na i esa
pulo ket duwa a pinanagenan na ha “Apostol.”
14 I nagen di ni Simon, a insangay na ha “Pedro.” Ken ni Andres, i wadi
na, ken ni Santiyago ken ni Juan, ni Pelipe ken ni Bartolome,
15 ni Mateo ken ni Tomas, ken ni Santiyago a annak ni Alpeyo, ken ni
Simon a matured,
16 ken ni Judas a annak ni Santiyago, ken ni Judas Iskaryote a nagbalin
a maglipot.

Mangitoldu ken Magpahusay ni Jesus ha Kakpalan a Tolay

17 Idi binumugsok ni Jesus ken apostol a hidi ha ditaw, atoy dan i
kakpalan a tolduwan na a nagururay. Ket atoy bila i makpal a tolay a
naggipu ha Judeya, sa Jerusalem, sa ha il-ili a Tiro ken Sidon ha baybay
na diget.

18 Inumangay hidi penu magteman ha ni Jesus, ket magpahusay mina
ha sakisaket di. Ket inumangay bila i makpal a pinaawag na dimonyo. Ket
napahusay bila hidi.
19 Ket mayat na kada esa a umegkam ha ni Jesus, ta atoy i magipu ha
nikuna a kaddat, a mangpahusay ha nidi ngamin.

I Kinagi ni Jesus megipu ha Mappiya a Kasasaad ken Ladingit

20 Idi nangenta ni Jesus ha toltolduwan na, kinagi na,
"Mappiya i kasasaad moy nokkan, hikam a mapadibi niyaen, Ta hikam
man i ayayatan na Dios. Ket sakopan na kam ha paghariyan na.
21 Ket hikam i kona ha magiyalap ha kakkagi na Dios. Ket mappiya
i kasasaad moy, ta kona ha mapha kam nokkan. Ket ha nikam
a magsanget gipu ha liwaliwat moy, mappiya i kasasaad moy, ta
paragsakan na kam nokkan na Dios.
22 Mappiya i kasasaad moy nu englan na kam na totolay, nu madiyan
di kam, nu pasanikiyan di kam, onu ikagi di a madukas kam ta
makiuseg kam ha Annak na Dios a Nagbalin a Tolay.
23 Nu magimet i kona ha ide ha nikam niyaen, magragsak kam mina. Gipu
ta dakkal i gungguna moy nokkan ha langit. Ta kona bila hito i
pinagloko di ha minahagpugto a hidi ha nikuna a naalay dan.
24 Ngem ha nikam a sabali, a mabaknang niyaen, kagbi kam agay. Ta
lompas nokkan i malaka a biyag moy!
25 Ket ha nikam a kanayon mapha, kagbi kam. Ta mesungot kam nokkan!
Ket ha nikam a kanayon a magragsak, kagbi kam. Ta maladinget
kam nokkan ket magsangisanget!
26 Kagbi kam nu mappiya i kagi na kakpalan a tolay megipu ha nikam
niyaen. Ta kona bila hito i nagimet nikuna, idi kinagkagi na
kakpalan a mappiya i ngamin a masileng a minahagpugto a hidi.

Kagbiyan Tam i Kasenti Tam a Hidi

27 "Ide i kayat ko ipeta ha nikam ngamin a magteman," kon ni Jesus.
"Kagbiyan moy i kasenti moy a hidi. Ket paggimet moy i mappiya ha nidi
a maingal ha nikam.
28 Ket nu pagkagiyan di kam, ikagi moy i pangpahusay ha nidi. Ket
ikararagan moy hidi a magloko ha nikam.
29 Nu atoy i magdanog ha padingel mo, palobusan mo hikuna a
magdanog ha kalipat na. Onu atoy i mangalap ha kagay mo, kabeng mon
nu mangalap bila ha badu mo.
30 Iyatad mo ha maski nu heya a umaged ha nikaw. Ket nu atoy i alapan
di ha nikaw, awan mo pesoli.
31 Ket gimetan mo ha kakalan mo a tolay i kayat mo a magimet ha nikaw.
32 Awan moy kagin a gunggunaan na kam na Dios nu kagbiyan moy i
tolay a magkagbi bila ha nikam. Awan agay. Ta maski i mahagliwat a hidi,
kagbiyan di bila i tolay a magkagbi ha nidi.
33 O kona bila nu aguman moy i tolay a magagum bila ha nikam, awan
na kam magunggunaan na Dios gipu ha iday. Iday i kona bila ha ugali na
mahagliwat a hidi.
34 O kona bila nu ipasallu moy ha nidi a makesoli. Agay, awan na kam
magunggunaan na Dios. Ta iday i kona ha ugali na mahagliwat a hidi. Ta
ipasallu di ha kakalan di a tolay, nu sigurado a mesoli i gahut di nokkan.
35 "Niyaen, ipeta ko ha nikam. Bakkan mina i ugali moy. Kagbiyan moy i
kasenti moy a hidi, ket daggapan moy hidi. Ipasallu moy ha nidi, ket awan
moy nakaman a sulitan di nokkan. Nu kona ide i gimetan moy, atoy ha

nikam nokkan i dakkal a gungguna. Ket mepaenta moy ha ngamin a tolay
a nagbalin kam a annak na katangkayan a Dios. Ta Dios bila i magdaggap
ha maski nu heya, maski ha madukas a hidi ken makemot a hidi.
36 Isu, niyaen, ahegan moy i ugali na Hama moy. Ket mamagkagbi kam
a kona ha pagkagbi na Dios," kon ni Jesus.
37 Ket tinumulos ni Jesus, "Nu awan moy itoldu i liwat na kakalan moy
a tolay, ket awan itoldu na Dios i liwaliwat moy. Awan moy irarumen i
kakalan moy a tolay, ket awan na kam bi a irarumen na Dios. Magpakawan
kam ha kakalan moy a tolay, ket pakawanan na kam na Dios.
38 Atdinan moy i kakalan moy a tolay, ket atdinan na kam bi na Dios. Nu
kona ha ide i ugali moy, atdinan na kam na Dios ha makpal, agay, sobra
ha kaya moy a tawedan. Gipu ta, i bagbagay a gimetan moy ha sabali a
tolay, iday bila i gimetan na Dios ha nikam nokkan," kon ni Jesus.
39 Ket ide bila i nepakatandi ni Jesus ha nidi. Kinagi na, "Awan a mabalin
nu kabitan na bulsak i kakalan na a bulsak. Nu padasan na, matakneg hidi
a duwa ha abot.
40 Onu kona bila ide. Awan a mas malaing i estudyante ngem ha maestro
na. Ngem ha maski nu heya a magbalin a estudyante, ha kobosan na
pinagadal na, maaheg na i maestro na, ken kinalaing na.
41 "Ket kona bila hito ha nikam. Awan mo ulewan i agum mo gipu ha
ballik a liwat na, nu dakdakkal i liwat na baggi mo. Iday i kona nu atoy i
ballik a as-as ha mata na, ket atoy i dakkal a kayo ha mata mo.
42 Ket ipeta mo ha nikuna, 'Abeng, maadyan ko bi i as-as ha mata mo
ah,' kom mo. Ngem awan ka pala makaenta, ta dakkal i kayo ha mata mo.
Agay! Aginpappiya ka nu kona hito! Imbes na, hikaw mina i magpalungo a
magadya ha dakkal a kayo ha mata mo, penu makaenta ka ha madinnang.
Sa mo, maadya i as-as ha mata na agum mo," kon ni Jesus.

I Kayo ken Bunga Na

43 "Ket ide pala," kon ni Jesus, "nu atoy i mappiya a kayo, awan
hikuna magbunga ha madukas. Onu atoy i kayo a masaket, awan hikuna
magbunga ha inaamakan.
44 Ha maski nu anya a nemula, katandiyan moy nu inaamakan, onu
awan ha balle na, nu maenta moy i bunga na. Ta awan moy maputi i
mangga ha madukas a kayo a maseset. Ket awan moy maalap i masinggat
a bunga ha madukas a kayo.
45 Ket kona bila hito ha totolay. Nu mappiya i nakam na tolay, mappiya
bila i gimetan na, ket mappiya i pagkagi na. Ngem nu madukas i nakam
na tolay, madukas bila i gimetan na, ket madukas i pagkagi na. Ket kona
hito i nakam na totolay. Ta maski nu anya i dakdakkal ha nakam na tolay,
iday bila i gimetan na nokkan," kon ni Jesus.

I Malaing a Magbilay

46 Ket tinumulos ni Jesus, "Apay a nagenanak moy ha Happo moy, ngem
awan moy tongpalan i bon ko?
47 Malaing i maski nu heya a umuseg ha nikan penu magteman ken
magtongpal ha kagi ko. Ket ipakatandi ko ha nikam i kakalan na.
48 Ta mekalan hikuna ha esa a lallaki a nagpataknag ha malagda a bilay.
Ket ha palungo, nagkotkot hikuna ha madisalad, penu itolnak na i adigi a
hidi. Ket nokkan idi dinumemat i bagyo, ket dinuminum i karayan, maski
nu naabot na karayan i bilay na, awan narakrak i bilay, ta inamakan i
pinagbilay na lallaki aye.
49 "Ngem ha sabali a tolay a makateman ha kakkagi ko, ngem awan
umuseg, hikuna i kona ha lallaki a awan nagtolnak ha adigi na ha

madisalad. Ket idi dinuminum i karayan, malaka la i pinakarakrak na iday a bilay. Ket nebulod i ngamin," kon ni Jesus.

7

Pahusayan ni Jesus i Tagabu na Kapitan a Taga-Roma

1 Kobosan na pinagitoldu ni Jesus, inumangay hikuna ha Kapernaum.
2 Atoy hito i kapitan na esa a gasut a sundalu a taga Roma. Ket atoy bila
ha nikuna i tagabu na a kakasokasoran na. Ngem nagsaket i tagabu na
aye. Ket dandani a matay.
3 Isu, idi nabaheta na kapitan ni Jesus, pinaangay na i ilailay na a umaged
ha ni Jesus, a umangay mina a magpahusay ha tagabu na aye. Ket i ilay
na a hidi i panglakayan na Judyo.
4-5 Idi dinumemat hidi ha ni Jesus, inaged di unay, a "Dagapan mo bas
ni kapitan," kagi di. "Ta maski bakkan hikuna a Judyo, kagbiyan na kitam
a Judyo, ket hikuna i nagpataknag ha kapilya mi," kon di.
6 Niyaen, nakiuseg ni Jesus ha nidi. Ket idi nabikan di Jesus ha bilay
di Kapitan, pinaangay na Kapitan i ilailay na ha ni Jesus, penu petan di
hikuna, a "Apo, i kayat na Kapitan a awan ka tumulos ha bilay na, ta
masaniki kan hikuna ha nikaw. Ta mas matangkay ka ngem hikuna.
7 Ket gipu ta kona hito, Apo, awan hikuna inumangay ha nikaw, ta
masaniki. 'Manakabalin ni Jesus,' kon na. 'Uray nu ipeta na a mahusay
dan i tagabu ko, magimet iday a kona ha ipeta na,' kon na.
8 'Katandiyan ko ito gipu ta kona bila hito ha nikan,' kon na. 'Ta atoy bila
i happo ko a mangituray ha nikan, ket atoy i sunsundalu a magtarabaho
ha nikan, ket meturayan ko hidi,' kon na. 'Nu ipeta ko ha esa a umangay
ka,' siyempre, umangay hikuna. Nu ipeta ko ha sabali a 'uyoy ka he,'
siyempre, dumemat hikuna ha nikan. Nu ipeta ko ha tagabu a 'gimetan
mo ide,' maggimet hikuna ha iday. Isu, katandiyan ko a nu atoy a ipeta ni
Jesus, 'siguradowak a magimet iday,' kon ni Kapitan." Ket ide i inbaheta
di ha ni Jesus.
9 Ket nalaktat ni Jesus, idi nateman na i kinagi na Kapitan. Sinumoleg
hikuna, ket inpeta na ha kakpalan a hidi a inumunod, "Tahod a ipeta ko
ha nikam, a hanggan niyaen, awan ko naenta i panahod a mas mapigsa
ngem ha ide. Ha maski nu heya a Judyo, awan hidi manahod ha nikan a
kona ha ide a kapitan," kon ni Jesus.
10 Sa, sinumoli i ilailay na Kapitan, ket idi dinumemat hidi ha bilay na,
naenta di a nahusay dan i tagabu na.

Pagbiyagan Manon ni Jesus i Annak na Bilu

11 Idi kobosan na hito, inumangay di Jesus ha ili a Nain. Ket inumuseg
bila i tolduwan na a hidi ken kakpal pala.
12 Idi dinumemat hidi ha saddap na ili, natagbu di i kakpalan a
linumalapos. Nangiyangay i kakpalan aye ha esa a natay, a ilabbang di.
Ket ito a minatay i esa a lallaki a kaili di, ken annak na esa a nabilu.
Hikuna i esesa la a annak na.
13 Idi naenta ni Apo Jesus iday a nabilu, kinagbiyan na unay. Ket inpeta
na ha nikuna, "Manay, awan kas magsanget," kon na.
14 Ket binumikan ni Jesus ha longon, a kinamhet na. Ket tinumaran i
lallaki a hidi a nangisew. Ket inpeta ni Jesus ha lallaki a minatay, "Wadi
ko! Umikat ka dan!" kon na.
15 Ket inumetnod i lallaki a minatay, ket nangrugi hikuna a magkagi. Sa
na, inyatad hikuna ni Jesus ha nena na.

16 Nasbew hidi ngamin, ket dineyaw di i Dios. “Dinumemat ha nikitam i
manakabalin a mahagpugto,” kon di. Ket, “Dinumemat i Dios ha nikitam,
penu isalakan na kitam a pinili na,” kon di man.
17 Ket nagwaras i baheta megipu ha ni Jesus ha ngamin a lugar ayo, ha
probinsiya a Judeya, ken ngamin a lugar ha kalipat na.

Paangayan ni Juan i Agagum Na ha ni Jesus

18 Niyaen, maski ha ni Juan a mahagbinyag, nakabaheta bila hikuna,
maski naghen hikuna ha pagbaludan. Ta inbaheta na agagum na i ngamin
a ginimigimet ni Jesus.
19 Ket pinaangay ni Juan i duwa a agum na a magsalodsod ha ni Jesus,
nu tahod a hikuna i lallaki a pinaangay na Dios a maghari, onu maguray
mina hidi ha sabali.
20 Ket idi inumangay i agagum ni Juan ha ni Jesus, kinagi di, “Pinaangay
na kami ni Juan a Mahagbinyag, penu magsalodsod nu hikaw i lallaki a
pinaangay na Dios a maghari, onu urayan mi pala mina?” kon di.
21 Ket ha iday a pamalak, pinahusay ni Jesus i makpal a tolay a nagsaket,
a naawag, ken hidi a nabulsak.
22 Ket tinabbeg ni Jesus i agagum ni Juan, “Sumoli kam ha ni Juan, ket
ipeta moy i naenta ken nateman moy. Ta makaenta i nabulsak a hidi. Ket
makalakad manon i napilay a hidi. Ket mepabigu i gaddang na magkattal.
Ket makateman i nagbangag a hidi. Ket napabiyag manon i minatay a hidi.
Ket metoldu i mappiya a baheta ha nidi a napobre.
23 Ket mappiya i kasasaad na maski nu heya a awan mangadya ha
panahod na ha nikan.” Ide i inpeta ni Jesus, penu ibaheta di ha ni Juan.
24 Niyaen, idi linumakad i agagum ni Juan, nagkagi ni Jesus megipu ha
ni Juan ha nidi a kakpalan. Kinagi na, “Idi inumangay kam ha ni Juan ha
kasaw a lugar, anya i kayat moy maenta? Anya i nakam moy megipu ha
ni Juan aye? Kayat moy wade maenta i esa a malupoy, a magtokham ha
pigsa na sabali?
25 Onu kayat moy maenta i lallaki a magtennon ha inaamakan? I
mabaknang a hidi a maghen ha bilay na hari, hidi la i mahagtennon ha
inaamakan. Ta hidi la i malaka a biyag. Awan man ha ni Juan.
26 “Apay wade a inumangay kam ha ni Juan? Penu maenta moy i
mahagpugto na Dios? Oni! Iday i kayat moy maenta, ket tahod a ni Juan i
esa a mahagpugto. Ngem atoy pala i naenta moy.
27-28 Ta ni Juan i paketolduwan na Libro na Dios, a idi inpeta na Dios
ha Cristu a, ‘Ipalungo ko i esa ha nikaw a mangibaheta megipu ha nikaw,
ket magayakan na i totolay ha pagdemat mo,’ kon na Dios ha Cristu. Ket
ni Juan i lallaki aye a nagpalungo. Ket ipeta ko ha nikam,” kagi ni Jesus,
“a mas matangkay ni Juan ngem ha ngamin a tolay ha lutak! Ngem ha
paghariyan na Dios, uray i madibbi a tolay i mas matangkay ngem ha ni
Juan.”
29 Ket intulos ni Jesus a kinagi na, “I tolay a hidi a nagteman ha ni Juan,
pati i mahagsinger ha buwis a hidi, nagoni hidi ha Dios, ket nagpabinyag
hidi a kona ha pagtiplad na pinagbabawi di ha liwaliwat.
30 Ngem i Pariseyo a hidi ken mamaestro na linteg, inumadi hidi ha
pagayatan na Dios ha biyag di. Ket nagmadi hidi a magpabinyag ken
magbabawi ha liwat di. Ta madiyan di i pinagitoldu ni Juan.
31 “Niyaen,” intulos ni Jesus, “anya dod i pangikalanan ko ha dagende a
tolay?
32 Mekalan ko hidi ha annak a umetnod ha sentro. Ket idulaw na
kappal ha kagayam di, ‘Intukaran mi kam, ngem awan kam nagsala!’ kon

di. Ket idulaw di pala, ‘Nagimaton kami, ngem awan kam inumuseg ha
pinagsanget mi!’ kon di. Ket kona bila hito ha dagende a tolay,” kon ni
Jesus.
33 “Ta idi dinumemat ni Juan, nagkekabeng hikuna a magkan. Ket awan
hikuna naginum ha arak. Isu, i pinagkagikagiyan na kappal a, ‘Nahayop
dan hikuna!’ kon di.
34 Ngem idi dinumematak bila, i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, ket
nakipaganak, ken nu kappal, naginumak ha arak. Ket pinagkagikagiyan
na kappal, ‘Entan moy! Maddamot unay hikuna, ket makanginum ha
arak. Ket makiilay hikuna ha madukas a hidi, pati i mahagsinger a hidi
ha buwis,’ kon di.
35 Ngem uray nu atoy i kappal a magmadi ha ni Juan ken ha nikan,
kabeng moy iday,” kagi ni Jesus. “Ta Apo Dios i nagpaangay ha nikami.
Ket ha totolay a umunod ha nikami, hidi i magpatahod a masirib i Dios, ta
maggimet hidi ha mappiya,” kon ni Jesus.

Magpasiyal ni Jesus ha Bilay di Simon a Esa a Pariseyo

36-38 Niyaen, atoy i esa a Pariseyo a nagen na ni Simon. Ket nagawis
hikuna ha ni Jesus a makipagkan ha bilay di. Ket atoy bila ha iday a ili i
esa a babbey a madukas, kon na kan. Idi nakabaheta hikuna a magkan
ni Jesus ha bilay di Simon, inalap na babbey i esa a praskita na langis a
pangpasarob. Ket inumangay hikuna ha bilay di Simon a Pariseyo. Idi
dinumemat ni Jesus, ken inumetnod a magkan, inumangay bila i babbey
ha adag na, ha hikeg na tikad na. Ket nagsangisanget unay i babbey aye.
Ket binisabisa na i tikad ni Jesus ha luwaluwa na. Sa na, pinunasan ha
buk na, ket inammosan na i tikad ni Jesus. Ket inbulak na i langis a
pangpasarob ha tikad ni Jesus.
39 Idi naenta na ito na Pariseyo, ninakam na, a “Nu tahod a mahagpugto
ni Jesus, makatandiyan na mina a madukas ide a babbey. Ket ikemot na
mina a magegkam ha baggi na,” kon ni Simon ha nakam na.
40 Ket kinagi ni Jesus ha nikuna, “Simon,” kon na, “atoy i kayat ko a ipeta
ha nikaw.” “Oni ah,” kinagi ni Simon, “Ipeta mos, Maestro,” kon na.
41 Ket inestoriya ni Jesus, “Idi kwan, atoy i esa a lakay a nangipasalu
ha korinat ha duwa a lallaki. Ket ginahut na i esa ha lima a gasut. Ket
ginahut na i sabali ha lima a pulo. Ta nagaged hikuna ha lima a pulo la.
42 Ket idi nokkan, nagkalan hidi duwa, a awan hidi nakapagga ha gahut
di. Ngem pinakawan na lakay i gahut di. Lima a gasut ha esa, ken lima
a pulo ha iday a sabali. Niyaen, anya ha nakam mo? Heya i magayat ha
lakay aye ha dakdakkal?” kon ni Jesus.
43 Ket tinabbeg ni Simon, “I lallaki a nakagahut ha dakdakkal, gipu ta
dakdakkal i napakawan na lakay ha nikuna,” kon ni Simon. “Tamos,” kon
ni Jesus.
44 Ket nangisoleg ni Jesus ha babbey, ket kinagi na ha ni Simon, “Entan
mo bi i babbey aye, ta ide i kayat ko a kagiyan. Nakoya, idi dinumematak
ha bilay moy, awan mo neyatad i dinom a panguges ha tikad ko. Ngem
inugisan na ha luluwa na, ken pinunasan na ha buk na.
45 Ket idi sinumadapak ha bilay moy, awanak mo pinasalpakan ha
ammos mo. Ngem nagammosammos hikuna ha tikad ko, nangrugi idi
inumetnodak. Ket awan pala tinumaran a nagammos.
46 Ha nikaw, awan mo sapuwan ha maski ha malaka la a langis ha buk
ko. Ngem nagsapusapu hikuna ha tikad ko ha langis a pangpasarob, ken
mangina.
47 Isu, niyaen, ipeta ko ha nikaw, a nepaenta na a napakawan na Dios i
makpal a liwat na, gipu ha dakkal a pagayat na. Ngem ha maski nu heya

a magkagi a ballik la i napakawan na Dios, siyempre, ballik bila i pagayat
na ha Dios," kon ni Jesus.
48 Sa na, inpeta ni Jesus ha babbey, "Napakawan dan i liwaliwat mo,"
kon na.
49 Ngem ha sabali a hidi a nakipagkan bila ha bilay di Simon, naginuhon
hidi ha, "Anya wade i lallaki aye? Apay a kagin na a makapakawan hikuna
ha liwaliwat na tolay?" kon di.
50 Ket kinagi pala ni Jesus ha iday a babbey, "Mesalakan ka dan gipu ha
panahod mo ha nikan. Lumakad ka dan. Lumakad kamon a sitatalna,"
kon ni Jesus.

8

I Babbey a Hidi a Nagdaggap ha ni Jesus

1 Idi awan maalay, tinumulos di Jesus ha paglakad di ha il-ili ayo a
dakkal ken maski barbaryo a ballik. Ket maski nu hadya a inangayan
di, nepakatandi ni Jesus i Mappiya a Baheta a megipu ha paghariyan na
Dios. Ket nakikuyog ha nikuna i apostol a hidi.
2 Ket nakikuyog bila i kappal a babbey a napahusay ha sakisaket di ken
ha didimonyo di. Ni Maria Magdalena i esa a babbey. Pinalakad ni Jesus
i pitu a dimonyo ha baggi na.
3 Ket atoy bila ni Juana a kabanga ni Kuso, a tarabahador ni Hari Herod.
Ket atoy bila ni Susana ken makpal pala a babbey a nagusar ha aruwatan
di ken baknang di, a paggatang di ha kanan, ken aruwatan, para ha di
Jesus.

Ikalan ni Jesus i Bin-i ha Kakkagi na Dios

4 Idi tiyempo hito, nakangangay i totolay ha ni Jesus. Naggipu hidi ha
ngamin a ili. Ket idi dinumakkal i kakpalan hito, inestoriya ni Jesus i
pangpakatandi na ha nidi. Kinagi na,
5 "Nikuna, atoy i esa a mannalon a inumangay ha sikaw na a magmula.
Idi nagmula hikuna, netakneg i kappal a bin-i ha dilan. Ket nagidtanan
idenday a bin-i. Ket tinumagmak i manok a hidi a nagkakan.
6 Ket netakneg i kappal ha kabitubituwan. Isu, idi nagtubo idagenday a
bin-i, napohpoh hidi, ta awan ha dinom ha kabitubituwan.
7 Ket netakneg i kappal ha kasesetan. Ket idi dinumakkal idagenday a
bin-i, dinumakkal bila i seset a hidi, ket nasalenan i tumubo a hidi.
8 Ngem atoy i kappal a netakneg ha mappiya a lutak. Ket idi dinumakkal
idagenday a bin-i, nebunga na kada esa ha esa gasut a bukal ha kada esa
a bin-i a netakneg." Ide i inestoriya ni Jesus. Sa na, kinagi pala, "Nu
makasaneg kam ha kakkagi ko, makatandiyan moy mina ito," kon ni Jesus.
9 Ket nagsalodsod i agagum ni Jesus nu anya i kayat na kagiyan na iday
a estoriya a pangikalanan na.
10 Ket tinabbeg na, "Ipakatandi ko ha nikam idagende a inlimid na Dios
megipu ha paghariyan na. Ngem ha sabali a tolay a awan a maguseg ha
nikan, tatemanan di la i estoriya ko, ket awan di makatandiyan. Isu a
makatongpal ha pinapugto na Dios ni Isayas a nangisurat ha, 'Maski nu
makangenta hidi, awan di melasin. Ket maski nu makangteman hidi, awan
di makatandiyan,' kon na Dios."
11 Ket tinulos ni Jesus, "Ide i kayat ko a kagiyan ha estoriya ko. Magkalan
i bin-i ha kagi na Dios.

12 Ket i dilan a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha tolay a magteman
ha kagi na Dios. Ngem dumemat ni Satanas, ket magadya hikuna ha kagi
na Dios ha nakam di, penu awan hidi manahod ken mesalakan.
13 Ket i kabitubituwan a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha tolay
a magteman ha kagi na Dios, ket magragsak hidi. Ngem awan meyoltak i
kagi na Dios ha disalad na nakam di. Manahod hidi ha ballik la. Ket nu
dumemat manon i rigrigat, magsigida hidi a sumoli ha ugali di a madukas.
14 "I kasesetan a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha magteman
a hidi ha kagi na Dios, ngem makaburibur hidi megipu ha korinat ken
pagragsakan di. Isu, mesalen i pagnakam di ha makpal a buribur di. Ket
awan di nakaman i kagi na Dios. Ket awan hidi magbunga, ta awan hidi
magayat ha Dios ha tahod.
15 Niyaen, i mappiya a lutak a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha
totolay a magteman ha kagi na Dios, ken makatandi. Ket iasak di i kagi
na ha madisalad ha nakam di. Ket magdagdag hidi a malagda, hanggan
mebunga di i mappiya a bunga.
16 "Ket kona bila hito ha nikam. Hikam i makatandi ha kagi na Dios. Ket
kona ha pagsuluan i pagkatandi moy aye. Isu, kona ha magdisyag mina i
pagkatandi moy ha tolay a hidi. I kayat ko a kagiyan a magibaheta kam
mina ha kagi na Dios. Ta siyempre, ha maski nu heya a magsulu, awan na
kallaban, onu itagmak i sulu na ha sidung na katre. Awan agay! Iyontok
na mina i sulu na, penu masuluwan na i sumadap a hidi.
17 Katandiyan moy mina ide. Ha maski nu anya a inlimid na Dios, iday i
kayat na a ipalapos moy nokkan. Ket maski nu anya i pagitoldu ko a awan
nakatandiyan na totolay niyaen, ipakatandi moy mina nokkan.
18 Isu, magteman kam perpermi ha kagi ko. Gipu ta maski nu heya a
umuseg ha kagi na Dios, inayon pala na Dios ha pagkatandi na. Ngem ha
maski nu heya a awan umuseg ha kagi na Dios, adyan na Dios iday a kagin
na a nakatandiyan na." Ito i inpeta ni Jesus ha tolduwan na a hidi.

I Totolay a Tahod a Wawaddi ni Jesus

19 Dinumitang i hena ken lallallaki a wawaddi ni Jesus, ngem awan di
naabot ni Jesus gipu ha kakpal a tolay.
20 Ket napetan ni Jesus, "Atoy i hena ken wawaddi mo ha lapos. Ket
kayat di ka maenta."
21 Ngem kinagi ni Jesus ha kakpalan a hidi, "I magteman a hidi ha kagi
na Dios ken magtongpal, hidi i tahod a hena ken wawaddi ko," kon ni
Jesus.

Pataranan ni Jesus i Taribunada

22 Idi esa a pamalak, sinumakay di Jesus ha abang. Ket kinagi na ha
agagum na, "Umahabes kitam dan ha dibelew," kon na.
23 Idi kalakad di, kinumillap ni Jesus. Ket bigu la a naparas dan ha
napigsa. Ket nangrugi a mesagab i abang. Ket delikadu i kasasaad di.
24 Isu a linukag di ni Jesus, a kinagi di, "Apo, Apo! Umlad kitam dan!"
Ket inumikat ni Jesus, a binon na i paras ken raknab a hidi. Ket
tinumaran i pahas, ken linuminnak i diget.
25 Sa na, kinagi ni Jesus ha agagum na, "Apay a manteng kam? Awan
kam manahod ha nikan?" kon ni Jesus. Ngem naskal pala hidi, ket
nakanteng, ket nagsasinalodsod hidi, "Anya wade i lallaki aye? Mebon
na i paras ken raknab, ket magtongpal hidi ha nikuna," kon di.

Pahusayan ni Jesus i Lallaki a Hinayup

26 Tinumulos di Jesus a naglugan ha abang hanggan ha lugar na
Gadareno, ha dibelew na Galileya.
27 Idi kahhapog di Jesus, sinumalpak i esa a lallaki a taga ili, a hinayup.
Naalay dan a sitatalobag, ket awan hikuna naghen ha bilay na. Ta kanayon
a naghen ha libalbang.
28-29 Naminmakpal a inawag na hikuna na dimonyo. Uray nu inkemot na
tolay, ket ingakad di i kamat ken tikad na ha kawar. Nu inawag na hikuna
na dimonyo, binagsot na i kawar, ket pinalakad na hikuna na dimonyo ha
lugar a awan ha bilabilay. Idi naenta na ni Jesus, nagkalles i hinayup
aye, ket inwahagit na i baggi na ha saguppang ni Jesus, a inayag na,
"Jesus, anya i kayat mo ha nikan? Hikaw i annak na Dios a Katangkayan!
Magpakagbiyak ha nikaw, awanak mo parigatan!" Ito i kinagi na hinayup,
gipu ta inbobon ni Jesus a lumapos i dimonyo ha baggi na.
30 Ket sinalodsod ni Jesus, "Heya i nagen mo?" Ket tinabbeg na, "Ni
Kakpalan i nagen ko," gipu ta makpal i dimonyo a sinumadap ha baggi
na.
31 Ket nagpakagbi unay i dimonyo a hidi ha ni Jesus, a awan na hidi
itogbak ha abot a awan ha kahad.
32 Ket atoy bila hito i kakpalan na babboy, a magsabbok ha mabikan a
kalebkeb. Ket inaged di ha ni Jesus, a palobusan na hidi a sumadap ha
dagendo a babboy. Ket pinalobusan na hidi ni Jesus.
33 Niyaen, idi linumapos hidi, sinumadap hidi ha babboy, ket ginumutap
i babboy a hidi ha dinom. Ket inumlad hidi.
34 Idi nangenta i mahagdapon a hidi ha babboy, binumuyot hidi ha ili
ken taltalon, penu ibaheta di.
35 Isu, dinumemat i tolay a hidi, ta kayat di a maenta i nagimet. Idi
dinumemat hidi ha ni Jesus, naenta di i lallaki a linaposan na didimonyo
a inumetnod ha saguppang ni Jesus. Ket mappiya i nakam na. Ket
nagtennon hikuna. Ngem nanteng i nangenta a hidi ha nikuna.
36 Ket inpakatandi na mahagdapon a hidi nu panyan na a napahusay ide
a lallaki.
37 Ket nagaged i ngamin a naggipu ha Gadareno a umadiyo ni Jesus, gipu
ta nanteng hidi unay. Isu a sinumadap ni Jesus ha abang penu sumoli.
38 Ket inaged na lallaki a nahusay a kumuyog mina ha ni Jesus.
39 Ngem kinagi ni Jesus, "Sumoli ka dan ha bilay moy, ket ipeta mo ha
nidi i mappiya a ginimet na Dios ha nikaw," kon na. Isu a sinumoli i lallaki,
ket inbaheta na ha ngamin ha ili i ginimet ni Jesus ha nikuna.

I Annak a Minatay ken i Babbey a Nangkamhit ha ni Jesus

40 Idi sinumoli ni Jesus ha dibelew, atoy pala i kakpalan a nagsalpak. Ta
nagururay hidi ha nikuna.
41 Ket atoy bila i esa a lallaki a nagen na, ni Hayro. Hikuna i mangituray
ha esa a kapilya na Judyo a hidi. Ket inhakab na i baggi na ha saguppang
ni Jesus, a inaged na a umangay ni Jesus ha bilay na. Ta dandani dan a
matay i esesa a annak na a gumitek.
42 Ngem idi naglakad di Jesus ha bilay di Hayro, dinumulog i kakpalan
a hidi, hanggan masupit i paglakadan di.
43 Ket inumunod bila i esa a babbey a magsaket. Nagdigidigi dan i
babbey aye ha esa pulo ket duwa a tawen. Ket inubos na i ngamin a
pagbiyag na ha doktor a hidi. Ngem awan di napahusay i baggi na.
44 Niyaen, binumikan hikuna ha adag ni Jesus. Ket kinamhet na i nibik
na badu na. Sa, bigu la a tinumaran i digi na.

45 Ket kinagi ni Jesus, “Heya i nangkamhit ha nikan?” Ket tinabbeg na
ngamin a kakpalan, “Awan hikan i nangkamhit!”. Ket kinagi ni Pedro,
“Apay, Apo? Atoy ha he i kakpalan! Masaldisaldit na kitam na kakpalan
aye! Ket makpal i mangsabeh ha nikaw!” kon ni Pedro.
46 Ngem kinagi ni Jesus, “Awan, agay. Atoy i esa a nangkamhit ha nikan.
Ta nabati ko a linumapos i kaddat ha baggi ko,” kon ni Jesus.
47 Idi naenta na babbey a nakatandiyan ni Jesus i nagimet, inumangay
hikuna a hinumakab ha saguppang na. Ket nagyagyag i baggi na, gipu ha
saniki na. Ket ha hay, ha saguppang na ngamin a tolay, inpakatandi na nu
panyan na a kinamhet i badu ni Jesus, ket panya a dagus a napahusay i
baggi na.
48 Sa, inpeta ni Jesus ha nikuna, “Manay, mahusay ka dan, gipu ta
manahod ka ha nikan. Niyaen, kad mo dan a sitatalna,” kon ni Jesus.
49 Niyaen, atoy pala ni Hayro, i lakay a mangituray ha kapilya. Ket idi
nagkagi pala ni Jesus ha babbey, atoy i dinumemat a nagipu ha bilay di
Hayro. Inpeta na ha ni Hayro, “Magsoli ka bi ha bilay, ta paayag di ka,”
kon na.
50 Ngem nateman bila ni Jesus, ket inpeta na ha ni Hayro, “Awan kas
manteng. Manahod ka dan ha nikan, ket mahusay i annak mo,” kon ni
Jesus.
51 Niyaen, kaddemat di ha bilay di Hayro, ket sinaway ni Jesus i
sabasabali a sumadap ha bilay. Hidi la ni Pedro, ni Juan ken ni Santiyago,
ket hama ken hena na annak i nakikuyog ha ni Jesus ha disalad.
52 Idi kasadap di, nagsangisanget ken nagngongoyngoy i tolay a hidi
ha disalad. Ta natay i annak heya. Ngem inpeta ni Jesus, “Awan kam
magsanget. Awan natay i annak aye. Kinumillap dalla hikuna,” kon na.
53 Ngem inulew di ni Jesus ha ngidingidet di. Ta sigurado hidi a natay i
annak.
54 Ngem inegkam ni Jesus i kamat na annak. Ket inayag na, “Nening,
umikat ka dan!”
55 Ket sinumoli i angas na, ket dagus a inumikat hikuna. Ket inbon ni
Jesus a pakanan di hikuna.
56 Ket nalaktat unay i hena ken hama na. Ngem inbon ni Jesus a awan
di ibaheta ha maski nu heya.

9

Paangayan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Tolduwan Na

1 Idi esa a pamalak, pinapisan ni Jesus i esa pulo ket duwa a tolduwan
na. Ket inyatad na i kaddat ken pagturayan di, penu mapalakad di i maski
nu anya a kalase na dimonyo ken penu mapahusay di i tolay a masaket.
2 Sa na, pinaangay hidi a magitoldu megipu ha paghariyan na Dios ken
magpahusay ha tolay a masaket.
3 Ket inbon na ha nidi, “Awan kam magbilon ha aruwatan moy, maski nu
sahukod, onu supot, onu kanan, onu korinat, o maski nu badu a pagsuletan
moy. Awan moy bilonan.
4 Ha maski nu hadya a bilay a mappiya i pangsalpak di ha nikam,
magtulos kam ha iday a bilay hanggan lumakad kam manon.
5 Ket ha maski nu hadya a lugar a awan hidi magsalpak ha nikam,
lumapos kam ha iday a lugar. Ket nu lumapos kam, tipladan moy hidi
a kona ha ide, a pagpagen moy i tikad moy ha tapok, penu makatandiyan
di a nagliwat hidi, a minadiyan di i kakkagi na Dios.” Ide i inbon ni Jesus
ha agagum na.

6 Isu, linumakad hidi a esa pulo ket duwa, ket naglakadlakad hidi ha
ngamin a ido a baryo. Ket nagitoldutoldu hidi ha Mappiya a Baheta megipu
ha paghariyan na Dios, ket nagpahusay hidi ha masaket ha kadabaryo.

Maliwaliwat ni Mayor Herod.

7 Ha ni Mayor Herod, idi nakabaheta hikuna ha makpal a gimet ni Jesus,
nakaliwat hikuna ha nakam na. Ta kinagi na kappal, a minabiyag manon
ni Juan a Magbinyag, kon di. Maski nu pinatay dan ni Herod.
8 Ket kinagi na kappal, a nagsoli ni Eliyas a nagipu ha langit. Hikuna
i esa a minahagpugto, idi nikuna a naalay dan. Ket kagin di a ni Jesus
iday a minahagpugto. Ket atoy i kappal, a kagin di a ni Jesus i sabali a
minahagpugto, a minabiyag manon.
9 Ket kinagi ni Herod, “Pinaputol ko dan ni Juan. Ngem heya ide a lallaki
a inbaheta di ha nikan?” kon na. Ket nagpadpadas ni Herod a mangenta
ha ni Jesus.

Pakanan ni Jesus i Lima a Ribu a Lallaki.

10 Idi sinumoli i esa pulo ket duwa a apostol, inbaheta di ha ni Jesus i
ngamin a ginimet di. Ket intugan na hidi ha esa a lugar a awan ha tolay,
ha bikan na ili a Betsayda.
11 Ngem idi pakabaheta na kakpalan i inangayan di, inumunod bila hidi.
Ket idi nakaabot hidi ha di Jesus, sinalpak na hidi. Ket intoldu na i megipu
ha paghariyan na Dios. Ket pinahusay na i masaket a hidi.
12 Idi dandani a linumiksup i senggit, kinagi na apostol a hidi, “Apo,
paglakadan mo bi idagende a tolay, penu umangay hidi ha barbaryo ayo,
ket ha taltalon ha kalipat. Ta masapul di a mageriyok ha kanan di ken
pagtidugan di. Ta makasaw i lugar ha he,” kon na apostol a hidi.
13 Ngem kinagi ni Jesus, “Hikam mina i magpakan ha nidi.”
Ket tinabbeg na apostol a hidi, “Panyan mina? Ta duwa a padut a
pindang ken lima a tinapay la i bilon mi. Kayat mo dod a lumakad kami,
a maggatang ha kanan para ha ngamin a kakpalan aye?” kon di.
14 (Atoy manga lima a ribu a lallaki. Ket atoy bila i kabanga di ken annak
di.) Ket kinagi ni Jesus ha apostol a hidi, “Ipaetnod moy hidi a pumisan
ha taglilima a pulo,” kon na.
15 Idi nobos ito a ginimet di,
16 inalap ni Jesus i duwa a pindang ken lima a tinapay a bilon di. Ket
tinumangad hikuna ha langit. Ket nagyaman hikuna ha Dios. Sa na,
pinilakpilak, ket inyatad na ha apostol a hidi, a iwaras di.
17 Ket nagkan hidi ngamin. Ket idi nabbiyag dan hidi ngamin, pinuhon
di i sobra. Ket naputat na apostol a hidi i esa pulo ket duwa a basket ha
tinapay ken pindang a buhay di.

I Kinagi ni Pedro Megipu ha ni Jesus.

18 Idi esa a pamalak, nagisesa ni Jesus a magkararag. Ket idi dinumemat
i apostol a hidi, sinalodsod ni Jesus ha nidi, “Anya i nakam na totolay
megipu ha nikan? Heya ak wade ha pagkagi di?” kon na.
19 Ket tinabbeg di, “Kinagi na kappal a hikaw kan ni Juan a Nagbinyag,
ket minabiyag manon. Ket kinagi na kappal a hikaw kan ni Eliyas,
a nagsoli a nagipu ha langit. Ket kinagi na kappal a hikaw i esa a
minahagpugto a minabiyag manon, kon di kan.”
20 Ket sinalodsod ni Jesus, “Hikam bi, anya ha nakam moy? Heya ak
wade ha nakam moy?” kon na.
Ket tinabbeg ni Pedro, “Hikaw i Kristu, i lalaki a pinaangay na Dios a
maghari ha ngamin a tolay,” kon na.

21 Ngem inbon ni Jesus a awan di ipeta ha maski nu heya a hikuna i
Cristu.

Masapul a Magattam ni Jesus ha Rigrigat ken Matay

22 Ket inpeta na, a "Ha Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, masapul a
attaman na i makpal a rigrigat, ta nokkan ket umadi hidi ha nikan, hidi a
matangkay a papadi, hidi a mangituray ha kapilya, ken hidi a maestro na
linteg. Ket ipapatay di ak. Ket nu malpas i tallu a pamalak, magbiyagak
manon." Ito i nepugto ni Jesus.
23 Ket kinagi na pala, "Maski nu heya a mayat a umuseg ha nikan,
masapul a kabengan na i baggi na, a baklayan na i kudos na ha
kadapamalak ken umusoseg ha nikan.
24 Ta maski nu heya a mayat a mangisalakan ha baggi na, hikuna i tahod
a matay nokkan. Ngem maski nu heya a mangiyatad ha biyag na ha Dios,
gipu ha nikan, uray nu matay i baggi na, isoli na Dios i biyag na nokkan.
Ket awan hikuna matay manon."
25 "Gipu ta kona bila ha ide," kagi ni Jesus, "nu atoy i tolay a makaalap
ha ngamin a baknang na lutak, awan ha balle na iday nu lompas i biyag
na, a awan na mapadasan i biyag a magnanayon.
26 Ha tolay a kona ha iday, masaniki hikuna a manahod ha nikan. Ket
masaniki a magtongpal ha pagitoldu ko. Ket nu pabiyanan na ak niyaen,
pabiyanan ko bila hikuna nokkan, ha pagsoli ko a magipu ha langit. Ket
ha kasoli ko nokkan, mepaenta i kainamakan ko ken kainamakan na Dios,
i hama ko, ken i kainamakan na anghel a hidi. Ket pabiyanan ko nokkan
i tolay a kona ha iday, ta masanikiyak nu sumadap hikuna ha paghariyan
na Dios.
27 Ket niyaen, magsiguradowak ha nikam, a atoy he, ha agagum tam i
awan a matay hanggan maenta di i kainamakan na Dios ken paghariyan
na," kon ni Jesus ha apostol a hidi.

I Kainamakan ni Jesu-Cristu

28 Niyaen, idi nobos ha manga makadominggo, inkuyog ni Jesus ni Pedro,
ni Juan, ken ni Santiyago a tinumagdak ha parabin, penu magkararag.
29 Idi nagkararag ni Jesus, nagbigu i rupa na. Ket nagbalin a maponset i
tennon na, a nagpahiyamhiyam i tennon na aye gipu ha kinaponset na.
30 Ket bigu la a nagpaenta i duwa a lallaki, a ni Moyses ken ni Eliyas.
31 Nagpaenta hidi ha kainamakan na langit ha baggi di. Ket nakiuhon
hidi ha ni Jesus megipu ha katay ni Jesus nokkan, ha Jerusalem, penu
matongpal na i panggep na Dios.
32 Niyaen, ha di Pedro, kinumillap dalla hidi. Ngem minumutag hidi, ket
naenta di i kainamakan ni Jesus ken duwa a lallaki a agagum na.
33 Ket idi dandani a lumakad i duwa a hidi, kinagi ni Pedro ha ni Jesus,
"Apo, mappiya, ta atoy kami ha he. Magtoklong kami mina ha tallu. Esa
para ha nikaw, esa para ha ni Moyses, ken esa para ha ni Eliyas," kon na.
(Ngem tahod a maliwaliwat i nakam ni Pedro, ket awan na nakatandiyan
i kinagi na.)
34 Niyaen, idi magkagi pala ni Pedro, nalenduman na hidi na ulap, ket
nanteng di Pedro.
35 Ket atoy i timek a nagkagi ha ulap aye ha, "Ide i annak ko. Pinaangay
ko hikuna a maghari. Temanan moy hikuna!" kon na.
36 Idi tinumaran i timek, naenta di Pedro ni Jesus a esesa. Ket idi tiyempo
hito, nagmallay hidi a awan di ibaheta megipu ha naenta di aye.

Pahusayan ni Jesus i Annak a Hinayup

37 Kaugman na, binumugsok hidi ni Jesus ha ditaw. Ket nasalpak na hidi
na kakpalan.
38 Ket atoy i esa a lallaki a nagayag ha, “Maestro, umagedak ha nikaw, a
entan mo bi i annak ko aye, i annak ko a lallaki a esesa!
39 Ta atoy i dimonyo a magiawag ha nikuna, ket bigu la a magparangsir-
angsit. Ket itulos na a magpayagyag hanggan maghabhab i labi na.
Kanayon na hikuna a pasaketan, ket awan na pabiyanan!
40 Nagagedak ha agagum mo a palakadan di mina, ngem awan di kaya,”
kon na lallaki.
41 Ket kinagi ni Jesus, “Ay, idagende a tolay a maliwaliwat pala! Apay
wade a awan kam manahod ha Dios ha mehusto? Kahangan kaalay i
paganus ko ha malupoy a panahod moy? Kahangan kaalay i paghen ko ha
nikam, penu manahod kam a tahod?” Sa na, kinagi ni Jesus, “Iyangay mo
he i annak mo.”
42 Niyaen, idi inyangay di pala i annak, inwahagit na hikuna na dimonyo.
Ket pinakissew na. Ngem pinalakad ni Jesus i dimonyo aye. Ket pinahusay
na i annak. Ket insoli na ha hama na.
43 Ket ha nidi a kakpalan a nangenta ha ide, nalaktat hidi, gipu ta
manakabalin gamen i kaddat na Dios.

Ipugto ni Jesus Manon Megipu ha Katay Na

Niyaen, idi masbew pala i kakpalan aye megipu ha ngamin a gimet ni
Jesus, kinagi na ha agagum na,
44 “Awan moy lipatan i ipeta ko ha nikam, a maski nu deyawan di ak
niyaen, dumemat pala i tiyempo nu igiwat di ha kasenti ko i Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay,” kon ni Jesus.
45 Ngem awan na ito nakatandiyan na agagum na. Ta napalimid na Dios
i kayat na kagiyan ni Jesus, penu awan di makatandiyan. Ket nanteng hidi.
Isu, awan hidi nagsalodsod nu anya i kayat na a kagiyan.

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Kinatangkay

46 Idi sabali a pamalak, nakipagtabbegan i agagum ni Jesus. Ket
nagtinabbeg hidi nu heya i mas matangkay ha nidi.
47 Ngem nakatandiyan ni Jesus i nakam di. Isu, inalap na i esa a annak,
ket pinataknag na hikuna ha hikeg na.
48 Ket kinagi na ha nidi, “Kona ide i tolay a manahod ha nikan ha tahod.
Ta maanus ken mapadibbi. Ket ipeta ko ha nikam, a maski nu heya a
magrespitar ha tolay a manahod ha nikan a kona ha annak aye, respitaran
na ak bila. Ket nu respitaran na ak, respitaran na i Dios a nagpaangay ha
nikan. Ket maski nu heya ha nikam a magpadibbi ha baggi na, a kona ha
annak aye, hikuna i mas matangkay talaga,” kon ni Jesus ha agagum na.
49 Ket kinagi ni Juan, “Apo, naenta mi i esa a lallaki a nangpalakad ha
dimonyo a hidi. Ta nanahod hikuna ha nikaw, kon na kan. Ket atoy kan
ha nikuna i pinagturay ken kaddat ni Jesus, kon na kan. Ket inusar na i
nagen mo. Ngem awan pala hikuna nagpasakop ha grupo tam aye. Isu,
pinadas mi a pagimakan hikuna,” kon ni Juan.
50 Ngem tinabbeg ni Jesus ha di Juan, “Awan moy mina pagimakan i
totolay a kona ha iday. Ta awan hidi magsenti ha nikitam. Nu awan hidi
magsenti, magdaggap dalla hidi,” kon ni Jesus.

Madiyan na Samaritano a Hidi ni Jesus

51 Idi dandani a pagsoli ni Jesus ha langit, ninakam na a umangay ha
Jerusalem.

52 Isu, pinapalungo na i agagum na, a maggayak ha paglakadan na ha
probinsiya a Samariya.
53 Ngem ha Samariya, awan nepalobus a sumadap di Jesus. Ta
nakatandiyan na Samaritano a hidi a lumalakad pala di Jesus ha
Jerusalem. (Ket magkasenti i Samaritano ken Judyo a hidi, gipu ta sabali i
pakidiosan di.)
54 Idi nabaheta di Santiyago ken Juan a awan hidi makasaddap ha
barbaryo na Samaritano, kinagi di ha ni Jesus, “Apo, kayat mo a ibon
mi i apoy na langit a tumakneg, ken tutudan na hidi ngamin?” kon di.
55 Ngem sinumoleg ni Jesus, ket minadiyan na i kinagi di, “Awan moy
katandiyan i kalase na espiritu a mangikagi ha baggi moy,” kon na.
“Madukas i kinagi moy!
56 Ta awan dinumemat i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay penu
magpapatay, nu awan penu mangisalakan,” kon ni Jesus. Sa hidi,
tinumulos ha sabali a baryo.

Megipu ha Tolay a Mayat a Umuseg mina ha ni Jesus

57 Idi maglakalakad pala hidi, atoy i lallaki a nangikagi ha ni Jesus,
“Umunodak ha nikaw, maski nu hadya i angayan mo,” kon na.
58 Ngem iniwadan ni Jesus hikuna, “Maski ha hayhayup ha taltalon, a
kona ha madipa, atoy i paghenan di ha abot na pogedu. Onu maski ha
manok a hidi, atoy i paghenan di ha rabon di. Ngem awan ha paghenan
na Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, a pogedu ha maski nu hadya,” kon
ni Jesus.
59 Ket atoy bila i sabali a lallaki, a kinagi ni Jesus ha nikuna, “Umunod
ka dan ha nikan.”
Ngem tinabbeg na lalaki aye, “Apo, pabiyananak mo bi hanggan ha
ballik, ta kakkatay dala nama ko. Ket ha palungo, en ko mina a ilabbang
i hama ko. Sa ak, umunod ha nikaw,” kon na.
60 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Kabeng mon iday. Ta atoy bila i sabali a hidi
a makangmadi ha nikan, ket kona ha natay dan hidi. Isu, kabeng mon, ta
idagenday a natay, hidi mina i mangilabbang ha minatay a hidi. Ngem ha
nikaw, magibaheta ka mina megipu ha paghariyan na Dios,” kon ni Jesus.
61 Ket atoy bila i sabali a lallaki a nagkagi ha, “Apo, kayat ko a umunod
ha nikaw. Ngem ha palungo, palobusanak mo bi a magpakada ha pamilya
ko,” kon na.
62 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Nu magarado ka, ket kanayon ka a
sumulegsuleg, awan mappiya i pagarado mo. Ket kona bila hito ha maski
nu heya a kayat a umunod ha nikan. Masunong mina i paguseg moy ha
nikan, o nu awan ka ha serbe ha paghariyan na Dios,” kon ni Jesus.

10

Paangayan ni Jesus i Pitu a Pulo Ket Duwa a Magitoldu

1 Kobosan na ito, pinili ni Jesus i pitu a pulo ket duwa a lallaki a
magpalungo, a maggayak ha kadaangayan na a barbaryo. Ket pinaglakad
na hidi ha tagduduwa.
2 Kinagi na ha nidi, “Kona ha maggapas i tarabaho moy. Ta atoy i makpal
a mayat a mangalap ha biyag na Dios a magnanayon. Agay, kinumakpal
dan hidi! Ket kona hidi ha pagay a naluto dan. Ket malawa i kona ha
kapahayan aye. Ngem ballik la i tarabahador a maggapas. Isu, magkararag
kam mina ha Dios, a paangayan na mina i mas makpal a tarabahador ha
paggapasan na aye.

3 “Niyaen, lumakad kam dan. Ngem magingat kam. Ta maanus kam a
kona ha malogyaw a karnero. Ngem maingal i totolay a angayan moy, a
kona ha maingal a asasu.
4 “Awan kam mina magbilon ha korinat, onu kanan, onu sinelas a
pagsuletan moy. Ket awan kam tumaran ha paglakad moy, a awan kam
magmalay a magkagi ha maski nu heya ha dilan.
5 Nu atoy i bilay a saddapan moy, ipeta moy ha makingbilay,
6 ‘Kagbiyan na kam na Dios.’ Ket nu mappiya hidi, ket nu mappiya i
pagsalpak di ha nikam, kagbiyan na hidi na Dios a tahod. Ngem nu awan
a mappiya i pagsalpak di, awan tumulos i Dios a magkagbi ha nidi.
7 Nu atoy i bilay a pagdagasan moy, awan kam umagton ha sabasabali a
bilay. Tumulos kam ha esesa a bilay. Ket awan kam masaniki a magkan,
ta aguman na kam mina na toltolduwan moy.
8 “Nu atoy i ili a saddapan moy, ket magsalpak hidi ha nikam, magkan
kam ha maski nu anya a iyatad di ha nikam. Awan kam masaniki.
9 Sa moy, pahusayan i masaket a hidi. Ket itoldu moy a binumikan dan
i paghariyan na Dios ha nidi.
10 Ngem nu atoy i ili a saddapan moy, ket awan hidi magsalpak ha nikam,
tipladan moy hidi ha kona ha ide, a hen kam ha kalsada ken ipeta moy,
11 ‘Pagpagen mi i tapok na ili moy ha tikad mi, penu makatandiyan moy
a binumikan dan i paghariyan na Dios, ngem minadiyan moy dan!’ Iday
mina i ipeta moy ha nidi a umadi ha nikam,” kon ni Jesus.
12 “Ipeta ko ha nikam,” kinagi ni Jesus, “sayang agay ha totolay a kona ha
dagenday! Ta nu dumemat nokkan i parusa na Dios, dakdakkal i parusa
na ha totolay a kona ha iday, ngem ha madukas a kakaili ha Sodoma, a
natutodan idi.

I Kaili a Hidi a Awan a Manahod

13 “Adanay! Sayang, ha Judjudyo a taga Korasin! Ket kagbi i Judjudyo a
taga Betsayda! Ginimet ko dan i makpal a milagro ha saguppang di, ngem
awan hidi magbabawi. Nu kona hay i ginimet ko mina ha saguppang na
totolay a taga-Tiro ken taga-Sidon, nagbabawi mina hidi a tahod. Maski
nu bakkan hidi a Judyo. Ket inumetnod mina hidi ha abu. Ket intennon di
mina i kostal, penu mepaenta di a ladingetan di i liwaliwat di. Ket inadiyo
di a tahod i madukas a ugali di.
14 Isu, niyaen, parusaan na Dios i taga-Korasin ken Betsayda ha
dakdakkal, ngem ha nidi a taga-Tiro ken Sidon.
15 Ket kagbi bila i taga-Kapernaum a hidi! Kayat di a magdeydeyaw ha
baggi di. Ngem mebanghat hidi nokkan ha impyerno!” kon ni Jesus.
16 Sa na, kinagi ni Jesus ha agagum na a dandani na a palakadan, “Ha
maski nu heya a umuseg ha pagitoldu moy, mebilang a usigan na ak bila.
Ket maski nu heya a magkabeng ha nikam, mebilang a kabengan na ak
bila. Ket maski nu heya a magkabeng ha nikan, mebilang a kabengan na
bila i Dios a nagpaangay ha nikan,” kon ni Jesus.
17 Niyaen, kobosan na pinaglakad di, idi sinumoli i pitu a pulo ket duwa
a hidi, naragsak hidi unay. Kinagi di ha ni Jesus, “Apo, maski i dimonyo a
hidi, magtongpal hidi ha nikami, nu bonan mi hidi ha nagen mo!” kon di.
18 Ket kinagi ni Jesus, “Naenta ko dan i pinangabak moy ha ni Satanas,
a kapitan na didimonyo. Naenta ko a nagtaknag hikuna ha sigida, a kona
ha killat a natakneg ha sigida.
19 Niyaen, katandiyan moy a inatdinan takam ha pagturay moy, penu
mangabak kam ha kaddat ni Satanas. Maski nu magidtanan moy i ulag,

onu karamay, o maski nu anya a pangipasenti ni Satanas ha nikam, awan
na kam maabak.
20 Ngem maski nu kona hito, a maski nu mangabak kam ha dimonyo a
hidi, awan kam mina magragsak gipu ha iday. Imbes na, magragsak kam
gipu ta inlista na Dios i nagen moy ha langit," kon ni Jesus.
21 Ket pinaragsak na Espiritu na Dios ni Jesus, a kinagi na ha Apo Dios,
"Hama ko, hikaw i Happo a makinglangit ken makinglutak. Magyamanak,
ta inpaenta mo i katahodan mo ha ilailay ko aye a madibbi, maski nu
inlimid mo ha masirib kan a hidi ken ha nidi a malaing kan ha pagkatandi
di. Oni ay! Ta kona hito i nagayatan mo," kon ni Jesus.
22 Ket kinagi ni Jesus ha kakpalan a hidi, "Inatdinanak Nama ko ha
ngamin. Awan ha makatandi ha Annak na Dios na awan la i Hama ko.
Ket awan ha makatandi ha Dios nu awan i Annak na, ken totolay a kayat
ko a pangipakatandiyan ha Dios," kon ni Jesus.
23 Sa hikuna, sinumoleg, a kinagi na ha toltolduwan na ha sililimed,
"Mappiya i kasasaad moy a makaenta kam ha ginimigimet ko!
24 Ta atoy idi i makpal a minahagpugto ken hari na Judjudyo, a kayat di
mina a maenta i bagbagay a maenta moy. Ket kayat di mina a magteman
ha kakkagi a nateman moy, ngem awan a mabalin ha nidi, idi tiyempo di,"
kon ni Jesus.

Iestoriya ni Jesus Megipu ha Kagbi a Kusto

25 Atoy i esa a maestro na linteg a dinumemat a magsurbar ha ni Jesus,
a baka magliwat ni Jesus ha kagi na. Isu a nagsalodsod hikuna ha ni
Jesus, "Maestro, anya mina i gimetan ko penu makibiyagak ha Dios ha
magnanayon?" kon na.
26 Ket sinalodsod ni Jesus, "Anya i nesurat ha Libro na Dios? Anya i
makatandiyan mo megipu ha bobon na Dios?"
27 Ket tinabbeg na maestro na linteg, "Nesurat a masapul a ayatan tam
i Happo tam a Dios ha ngamin a pigsa tam, ken ngamin a biyag tam, ken
ngamin a nakam tam, ken ngamin a puso tam, ken ngamin a paggimet
tam. Ket nesurat bila a masapul a kagbiyan tam i agagum tam, a kona ha
pagkagbi tam ha baggi tam," kon na.
28 "Tamos," kinagi ni Jesus, "nu gimetan mo iday, makabiyag ka ha Dios
ha magnanayon," kon ni Jesus.
29 Ngem kayat na maestro na linteg a ikalintegan i baggi na. Isu a
sinalodsod na pala, "Anya i kayat mo a kagiyan ha 'agum tam'? Heya
i agum ko?" kon na.
30 Ket inestoriya ni Jesus ide a pangipakatandi na. "Nikuna," kon ni
Jesus, "idi esa a pamalak, atoy i Judyo a lallaki a nagisesa. Naglakadlakad
hikuna hanggan ha ili a Jeriko, a nagipu ha Jerusalem. Ngem inlakap na
hikuna na mahagliput a hidi. Ket ninagnag di hikuna, ket inadya di i
ngamin a tennon na. Ket intirak di hikuna a dandani dan a matay.
31 "Atoy bila i esa a padi na Judyo a naglakad bila ha iday a karsada.
Ngem idi naenta na i Judyo a natalingo, linekawan na ha kalipat.
32 Ket atoy bila i sabali a Judyo a naglakad. Ket hikuna i apo ni Lebi, ket
nagtarabaho hikuna ha Templo, ha papadi na Judyo a hidi. Idi naabotan
na, inaamatan na i Judyo a natalingo, ngem linekawan na bila ha kalipat.
33 "Ngem atoy i sabali a lallaki a taga-Samariya. Ket idi naenta na i lallaki
a natalingo, kinagbiyan na hikuna, ket dinaggapan na. (Maski nu itoldu
na mamaestro na linteg a mamagsenti mina i Judjudyo ken Samaritano a
hidi.)

34 Ngem binumikan i Samaritano ha Judyo aye a natalingo. Ket inagasan
na ha langis ken alak, ket binadbadan na. Sa na, insakay ha kabayo. Ket
inyangay na ha bilay a pagdagusan na. Ket dinapon na hikuna.
35 Idi kaugman na, nagpagga i Samaritano ha makingbilay. Ket inpeta
na, 'Daponan mo bi hikuna. Ket nu sumoliyak nokkan, pagaan ko i gahut
na ha nikaw,' " kon na.
36 "Isu," kinagi ni Jesus, "anya i nakam mo? Heya wade i tahod a agum
na Judyo aye? Hidi duwa a kabayan na a Judyo, onu iday a Samaritano?"
kon ni Jesus.
37 Ket tinumabbeg i maestro na linteg, "Iday a Samaritano, gipu ta
kinagbiyan na i Judyo heya," kon na.
"Tamos," kinagi ni Jesus. "Ket hikaw bi. Ahegan mo mina i kona he."

Magpasiyal di Jesus ha Bilay di Maria

38 Tinumulos hidi ni Jesus ha paglakad di. Ket dinumemat hidi ha esa
a baryo. Ket atoy hito i esa a babbey a nagpahuyot ha nidi. Ni Marta i
nagen na.
39 Ket atoy bila i wadi na, a nagen na ni Maria. Niyaen, mayat ni Maria
a umetnod ha saguppang ni Jesus, a magteman ha pagitoldu na.
40 Ngem nagisesa ni Marta ha kosina, ta makpal i lutowan di. Isu,
binumikan ni Marta ha ni Jesus, ket inaged na, "Apo, entan mo bi i wadi
ko aye. Ta pabiyanan na ak a magisesa ha ngamin a tarabaho mi. Bonan
mo hikuna a mangagum ha nikan," kon ni Marta.
41 Ngem tinumabbeg ni Jesus, "Marta, Marta, apay a magburibur ken
magsaket i nakam mo.
42 Atoy la i esa a bagay a masapul mo a tahod. Ket iday i pinili ni Maria.
Ket awan a mabalin a maadya ha nikuna," kon ni Jesus.

11

I Pagitoldu ni Jesus Megipu ha Pagkararag

1 Idi esa a pamalak, a nagkarkararag ni Jesus, idi nobos na, inaged
na tolduwan na, "Apo, tolduwan mo kami bi a magkararag a kona ha
pinagitoldu ni Juan ha agagum na," kon na.
2 Isu, intoldu ni Jesus, "Kona ha ide i pagkararag moy, 'Hama,
madeydeyaw i nagen mo. Ket hikaw mina i maghari ha ngamin a tolay.
3 Iyatad mo bi i kanan mi ha yenan, ken kadapamalak.
4 Pakawanan mo bi i liwaliwat mi, gipu ta pinakawan mi i nagliwat a
hidi ha nikami. Apo, awan mo bi palobusan a masulisog kami,' kom moy.
Kona mina hito i kararag moy" kon ni Jesus.
5 Ket intoldu pala ni Jesus ha agagum na megipu ha kararag a pagaged.
Kinagi na, "Nu dumemat i ilay mo ha lubuk na kallap, ket awan ka ha
kanan, maganya ka? Anya nu umangay ka ha bilay na ibay mo, ket
dulawan mo hikuna, 'Apo, ibay ko, pasaluwanak mo bi ha kanan,
6 ta kaddemat dalla na ilay ko a nagipu ha madiyo. Ket awan ha ipakan
ko ha nikuna,' kom mo.
7 Niyaen, anya nu tumabbeg i ibay mo ha disalad, 'Agay, kallap dan!
Awan taka maatdinan, ta makakilap kami a pattena. Madiyan ko a umikat.
Neserado dan i ruwangan mi,' kon na.
8 "Entan moy," kon ni Jesus. "Uray nu hikaw i ibay na, madiyan na a
umikat a mangiyatad ha kanan ha nikaw. Ngem nu perpermi i pakiyaged
mo, siyempre, umikat hikuna, ket iyatad na ha nikaw i ngamin a kasapulan
mo, gipu ta awan ka masaniki a magaged.

9 “Isu, ipeta ko ha nikam. Tumulos kam a makiaged ha Dios. Ket
maatdinan na kam. Tumulos kam a mageriyok, ket paketan na kam.
Tumulos kam a kona ha magtuktuk ha ruwangan na Dios, ket kona ha
lakwaban na kam penu sumadap kam.
10 Ta maski nu heya a makiaged-aged ha Dios, makaalap hikuna. Ket nu
magerieriyok hikuna, paketan na Dios. Ket nu tumulos hikuna a kona ha
magtuktuk ha ruwangan, lakwaban na Dios penu sumadap hikuna.
11 “Ket kona bila hito ha nikam a keannak. Nu agedan na annak mo i
padut, awan mo iyatad i ulag. Awan agay!
12 Onu makiaged hikuna ha bunay, awan mo iyatad i karamay.
13 Tamos. Maski nu magkalan kam ha ngamin a kakalan moy a tolay a
kelliwat, kayat moy paman a makiyatad ha mappiya ha annak moy. Ket
pasig la a mappiya i Hama tam a nelangitan. Ket mas mapigsa paman i
pinagkayat na a iyatad i Espiritu na ha totolay a makiaged ha nikuna,”
kon ni Jesus.

Magulew i Pariseyo a Hidi ha ni Jesus

14 Idi sabali a pamalak, pinalakad ni Jesus i dimonyo ha baggi na lallaki
a bulol. Ket idi linumapos i dimonyo, nangrugi i lallaki a magkagi. Ket
nasbew i kakpalan hay a nakaenta.
15 Ngem atoy bila i kappal a Pariseyo a nagkagi ha, “Inyatad na Satanas
i kaddat na ha ni Jesus, ket makapalakad dan hikuna ha dimonyo. Ta
Satanas i kapitan na dimonyo a hidi,” kon di.
16 Ket atoy bila i kappal a maestro na linteg, ket kayat di a magsurbar ha
ni Jesus. Isu, inageagedan di ha mapigsa a ipaenta mina ni Jesus i milagro
ha nidi, ta kayat di kan maenta nu tahod a pinaangay na Dios ni Jesus.
17 Ngem nakatandiyan ni Jesus i nakam di. Ket kinagi na, “Nu atoy i esa
a bayan, ket mesina dan i kakaili na, a magnginayaw hidi, mabikan dan i
pagrakrak na iday a bayan. Onu atoy i esa a pamilya, ket magleput i hama
ha annak na, ket magleput bila i annak ha hena di, agay, awan maalay i
biyag na pamilya a kona ha iday.
18 Isu, nu masinasina dan i paghariyan na Satanas, ket magnginayaw i
dimonyo a hidi ha sabasabali a dimonyo, panya a makatulos i paghariyan
na? Awan a mabalin agay! Ngem kinagi moy a palakadan ko i dimonyo a
hidi gipu ha kaddat na Satanas a inyatad na mina ha nikan.
19 Nu naggipu i kaddat ko ha Satanas, hadya i nagipuwan na kaddat na
agagum moy a makapalakad ha didimonyo? Hidi i magpatahod a madi i
pinagkagi moy megipu ha nikan.
20 Ta naggipu la ha Dios i kaddat ko a pagpalakad ha didimonyo. Ket
gipu ta kona hito, inpaenta na ha nikam a maghari dan hikuna ha ihe a
saguppang moy,” kon ni Jesus.
21 Ket inpakatandi ni Jesus a mas mapigsa hikuna ngem ha Satanas,
a kinagi na, “Nu atoy i mapigsa a lallaki a magdapon ha bilay na, ken
kearmas bila, siyempre, matalna dalla i aruwatan na.
22 Ngem nu atoy i mas mapigsa a lallaki, a mangdangper, ken mangabak,
siyempre, samsaman na i ngamin a armas a nagtalkan na makingbilay.
Ket naawan dan i araruwatan na makingbilay aye, a nebunong hidi ha
agagum na nangabak. Ket kona bila hito ha nikan. Hikan i mangabak ha
ni Satanas,” kon ni Jesus.
23 “Ket kona bila ha ide ha nikam. Nu pabiyananak moy, maabak kam
bila. Masapul a umusoseg kam ha nikan. Ta maski nu heya a awan a
umuseg ha nikan, hikuna i magsenti ha nikan. Ket ha maski nu heya a
awan magdaggap ha nikan a magpuhon ha totolay a pagserbe ha Dios,

ibilang ko hikuna a mangpaadiyo ha tolay ha paghariyan na Dios,” kon ni Jesus.

I Tolay a Awan ha Asak na Nakam Na

24 Ket tinumulos ni Jesus, “Maski nu lumakad i dimonyo ha baggi
na tolay, lumakalakad pala hikuna ha namadi a lugar, a mageriyok ha
pagemmangan na. Ket nu awan hikuna makaeriyok ha pagemmangan na,
ikagi na ha baggi na, ‘Sumoliyak mina ha lallaki a naghenan ko idi,’ kon
na.
25 Sa hikuna, sumoli, ket maenta na a maurnos i biyag na iday a lallaki
ken malinis. Ngem awan ha asak na nakam na.
26 Isu, umangay manon i dimonyo aye, a alapan na i pitu a dimonyo a
mas madukas ngem ha nikuna. Ket sumadap hidi ngamin a maghen ha
iday a lallaki. Ket mas madukas i kasasaad na lallaki niyaen ngem idi
palungo,” kon ni Jesus.
27 Niyaen, idi nagkagi pala ni Jesus, indulaw na esa a babbey ha
kakpalan, “Mappiya i kasasaad na babbey a nangenak nikaw ken
nagsusowan mo!” kon na.
28 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Imbes na, mas mappiya i kasasaad na
magteman a hidi ha kagi na Dios ken magtongpal!” kon ni Jesus.

Ikalan ni Jesus i Baggi Na ha ni Jonas, a Esa a Minahagpugto

29 Niyaen, idi kumakpal pala i kakpalan a hidi ha lebut ni Jesus,
tinumulos hikuna a magitoldu. Kinagi na, “Madukas i totolay ha ide a
tiyempo, ta kayat di kan a maenta i milagro, penu mapatahodan mina ha
nidi a pinaangay na ak na Dios. Ngem atoy la i kona ha milagro ni Jonas.
30 Kona idi netemlok na dakkal a padut ni Jonas, ket naghen hikuna
ha tiyan na padut ha tallu a pamalak, sa, neyota ha lutak, a kona ha
minagbiyag manon. Ket pangtiplad ito ha kakaili na Ninibe a pinaangay
na hikuna na Dios. Ket kona bila ha iday i magimet ha nikan a Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay, penu makatandiyan na totolay a pinaangay na ak
na Dios.
31 “Nokkan, magsina i Dios ha mappiya ken madukas a totolay. Ket
atoy hito i tumaknag ha saguppang na Dios, ken magpaliwat ha nikam. I
babbey a naghari idi, ha kahariyan na Seba, hikuna i magpaliwat ha nikam
nokkan. Ta idi, linumakad hikuna hanggan madiyo, penu magteman ha
sirib ni Hari Solomon. Ket ipeta ko ha nikam, a atoy ha he, ha saguppang
moy, i mas matangkay ngem ha ni Hari Solomon.
32 Nokkan, ha pamalak a pangisina na Dios i mappiya ken madukas, atoy
i magpaliwat ha nikam. Ta nokkan, tumaknag i totolay a taga-Ninibe ha
saguppang na Dios, ket magpaliwat hidi ha nikam. Ta idi nateman di i
pinagitoldu ni Jonas, nagbabawi hidi ha madukas a ugali di. Ket niyaen,
atoy ha saguppang moy i mas matangkay ngem ha ni Jonas, ngem awan
moy temanan i pagitoldu ko,” kon ni Jesus.

I Kona ha Sulu ha Baggi na Tolay

33 Ket intulos ni Jesus, “Awan ha mangpagangat ha sulu na, sana, itago ha
sidung, onu kallaban na ha salop. Imbes na, iyontok na mina a pagsuluan
na totolay a sumadap.
34 Ket kona bila hito, i mata moy i kona ha sulu na baggi moy. Nu pasig
la mappiya i pagenta moy, siyempre, mapsag bila i nakam moy. Ngem nu
madiham i pagenta moy, siyempre, madi bila i gimetan na baggi moy.
35 Isu, magingat kam. Ingatan moy i pagentan moy ken nakaman moy,
penu awan magbalin a madiham i nasuluwan a pagkatandi moy.

36 Nu mappiya i pakakatandi mo, kona ha nasuluwan i puso mo, ken
nakam mo, ken angas mo, ket kona ha nasuluwan i ngamin a pinagbiyag
mo, a kona ha pagsentakan na ka na sulu,” kon ni Jesus ha ide a kakpalan
a tolay.

Bahangan ni Jesus i Pariseyo a Hidi ken Mamaestro na Linteg

37 Idi nobos i pagitoldu ni Jesus, atoy i esa a Pariseyo a nagawis a magkan.
Ket nakikuyog ni Jesus a sumadap, ket inumetnod ta magkan. Ngem awan
inumunod ni Jesus ha ugali na Pariseyo ha paguges di.
38 Ket naskal unay i Pariseyo.
39 Ngem kinagi ni Apo Jesus, “Ha nikam a Pariseyo, maguges kam ha
lapos na baso ken pinggan. Ket kona bila hito ha baggi moy. Ta mappiya i
itsura na, ngem madukas i disalad, gipu ha pinagagew moy ken kinadukas
moy ha kakalan moy a tolay.
40 Dagel kam ha Dios! Katandi moy a ginimet na Dios i lapos na baggi
moy, a ugisan moy. Ngem awan moy wade makatandiyan a ginimet na
bila i disalad na baggi, a kona ha nakam moy, ken puso moy ken angas
moy. Iday bas i pappiyaan moy.
41 Nu kayat moy a ibilang na Dios a mappiya i gimetan moy, usaran moy
mina i nakam moy ken puso moy ken angas moy a pangdaggap moy ha
napobre a hidi, ket ibilang na Dios a mappiya i gimetan moy!” kagi ni
Jesus.
42 “Kagbi kam, hikam a Pariseyo! Tahod a iyatad moy ha Dios i
mekasangapulo na aruwatan moy, maski i nateng moy, a kona ha sili
moy ken lasuna moy. Idatton moy idento ha Dios, ngem switikan moy
i napobre a hidi. Ket pabiyanan moy bila i pagayat moy ha Dios! Oni!
Tahod a idatton moy mina i mekasangapulo ha Dios, ngem awan moy
mina pabiyanan i pagayat moy ha Dios ken pagkagbi moy ha napobre a
hidi.
43 “Kagbi kam, hikam a Pariseyo! Kayat moy a magetnod ha pagetnodan
na matangkay a hidi ha kapilya moy. Ket kayat moy i deydeyaw a
pangsalpak na totolay ha sentro na ili.
44 Kagbi kam, ta mearig kam ha labbang a awan natipladan. Ket nu
awan maenta na tolay, magidtanan na, ket kompal i buyok ha tikad na. Ta
maski nu mappiya i itsura moy, magpadukas kam ha pagitoldu moy,” kon
ni Jesus. Ito i pinagiwadan ni Jesus ha Pariseyo a hidi.
45 Atoy bila ha makipagkan a hidi i esa a maestro na linteg. Ket kinagi
na ha ni Jesus, “Maestro, nu magkagi ka ha kona hay, nebahang mo dan
ha nikami bila!” kon na.
46 Ket tinabbeg ni Jesus, “Oni ah! Hikam a maestro na linteg, kagbi kam
bila! Inaynayon moy i marigat a bobon ha linteg, ket pagtongpalan moy i
tolay a hidi. Ngem awan moy hidi daggapan. Kona nu ibuwat moy i dakkal
a tawed ha sabali a tolay, ngem madiyan moy hidi daggapan a magtawid.
47 Kagbi kam! Ipaamakan moy i lablabbang na minahagpugto a hidi,
maski nu minappo moy i totolay a nagbuno ha nidi.
48 Isu, inoniyan moy i ginimet na minappo moy. Magkalan i nakam
moy ha nakam di, ta binuno di i minahagpugto, ket ipaamakan moy i
lablabbang di.
49 Ket ito i kona ha inpapugto na Dios nikuna a naalay dan. Kinagi
na Dios, ‘Paangayan ko ha nidi i kappal a mahagpugto, ken kappal a
mahagibaheta ken magitoldu. Ha kappal, bunowan di hidi, ket ha kappal,
lokwan di,’ kon na Dios.
50 “Isu, ipeta ko ha nikam,” kagi ni Jesus, “kagbi kam, hikam ha he,
niyaen. Parusaan na kam na Dios gipu ha pinagbuno na minappo moy

ha ngamin a minahagpugto, maski idi pinarsuwa na Dios i lutak hanggan niyaen.
51 Maski idi nabuno ni Abel, hanggan ha ni Sakariyas, a nabuno ha disalad na Templo, ha ballog na pangatdinan di ha Dios ken pagetnodan na Dios. Oni! Parusaan na Dios i totolay aye, gipu ha liwaliwat na minappo moy," kon ni Jesus.
52 "Ket kagbi kam, hikam a maestro na linteg! Ikemot moy i kakkagi na Dios, a kona ha tulbek mina a pangpakatandi na ha totolay. Madiyan moy a tahodan i kakkagi na Dios, ket salenan moy hidi a mayat a makatandi!" kon ni Jesus.
53 Niyaen, idi linumapos ni Jesus ha bilay na Pariseyo, talaga a ginapakgapakan di, ket mas mapigsa i pinagsalodsod di, a bareng nu maliwaliwat ni Jesus, ket makekagi hikuna ha madi.
54 Ket sinurbar di hikuna, penu mapagliwat di mina ni Jesus ha Hari di.

12

Magingat Kam ha Pariseyo a Hidi

1 Idi nakipagtabbeg pala hidi, nagpipisan i rinibribu a totolay hanggan a namagdirkat hidi. Niyaen, inaamatan ni Jesus i toltolduwan na, ket kinagi na, "Magingat kam ha lebadura na Pariseyo a hidi. I kayat ko kagiyan, i ugali di a aginpappiya ken agintatalak. Lisian moy mina i ugali di, a awan moy hidi ahegan.
2 Ta maski nu anya a paggimet na totolay a netago, iday i mepalapos nokkan. Ket maski nu anya a napalimid na totolay niyaen, iday i makatandiyan na kakpalan nokkan.
3 Isu, ha bagbagay a paguhonan tam ha kallap, a awan mateman na tolay a hidi, iday mina i mebaheta moy nokkan ha saguppang na ngamin a tolay, maski ha pamalak. Ket maski nu iyanasas tam niyaen, masapul moy nokkan a ibaheta ha saguppang na ngamin a tolay.
4 "Hikam i ilay ko. Ket ipeta ko ha nikam a awan kam mina manteng ha totolay. Mapatay di i baggi moy, ngem awan di maanya i espiritu moy.
5 Iwadan takam nu heya mina i kantengan moy. Manteng kam mina ha Dios, ta hikuna la i makapatay ha totolay ken makapebanghat bila ha espiritu di ha impyerno. Hikuna mina i kantengan moy," kagi ni Jesus.
6 "Ngem awan kam mina magburibur a pabiyanan na kam na Dios. Ta kona ha ide i kagbi na Dios. Ikaspangarigan, ha nikitam, malaka la i piyak a manok. Ngem uray nu melako i lima a piyak ha duwa a sentabos la, nakaman na hidi na Dios. Ket awan na lipatan i maski esa.
7 Ngem ha nakam na Dios, mas mangina kam unay ngem ha piyak a hidi. Ket katandiyan na i maski nu anya a magimet ha nikam, uray nu lompas i esa la a buk ha buntok mo, katandiyan na Dios, ta binilang na dan. Isu, awan kam mina magburibur. Ta hikam i mas mangina ha Dios ngem ha makpal a piyak a manok.
8 "Nakaman moy ide a megipu ha nikan, a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ha maski nu heya a mangipeta ha totolay a hikuna i tagabu ko, ipeta ko bila ha anganghel na Dios a hikuna i agum ko.
9 Ket maski nu heya a magmadi ha nikan ha saguppang na totolay, madiyan ko bila hikuna ha saguppang na anganghel na Dios," kagi ni Jesus.
10 "Ha maski nu heya a magkagi ha pangsenti ha Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, mabalin a mapakawan na hikuna na Dios. Ngem ha maski nu heya a magkagi ha pangsenti ha Espiritu na Dios, awan hikuna mapakawan.

11 “Nokkan, meyangay kam ha saguppang na kapikapilya na Judyo a
hidi, ken ha gobernador a hidi, ken ha hari a hidi. Ngem nokkan, nu
paliwatan di kam, gipu ha panahod moy ha nikan, awan kam mina
magburibur nu anya i rason moy ha nidi, onu panyan moy a makitabbeg
ha nidi.
12 Gipu ta, ha iday a tiyempo, atoy i Espiritu na Dios a mangitoldu ha
nikam nu anya mina i kagi moy,” kon ni Jesus.

I Estoriya ni Jesus Megipu ha Mabaknang a Lallaki

13 Niyaen, atoy i esa a lallaki ha lubuk na kakpalan aye, ket kinagi na,
“Maestro, ibon mo bi i hekka ko, penu bunongan na ak ha gihagihak na
minama mi.”
14 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Agay, bakkanak a hukom a magpabunong
mina ha gihagihak moy!”
15 Ket kinagi ni Jesus ha nidi ngamin, “Magingat kam a awan moy
seniyan i maski nu anya a kalase na bagbagay. Ta bakkan a babaknang i
paggipuwan na mappiya a pagbiyag na tolay, maski nu mabaknang unay.
Awan a makapappiya i babaknang ha biyag na tolay,” kon ni Jesus.
16 Ket inestoriya ni Jesus ide a pangipakatandi na, “Idi kan, atoy i esa a
mabaknang a lallaki, ket mappiya i pinaggapas na.
17 Isu, kagin na, a ‘Kulang i paghenan na irik ko! Anya mina i gimetan
ko?’ kon na kan.
18 ‘Ay, katandi ko dan! Rakrakan ko mina i kamalig ko a alegid, ket
pataknagan ko i dakdakkal a kamalig a pagdattonan ha irik ko, ken ngamin
a aruwatan ko,’ kon na kan.
19 Sa na, kinagi na lallaki ha baggi na, ‘Masuwerteyak agay! Kusto dan
i ginayak ko. Malaka la i biyag ko hanggan ha maski nu hangan a tawen.
Isu a magkanak la, ken maginumak la, ken magragsakak la,’ kon na kan
na Mabaknang.
20 Ngem inpeta na Dios ha nikuna, ‘Madagel ka, ta yenan a kallap ket
matay ka. Ket heya dod i makingbagay ha dagende a inkemot mo?’ kon
na Dios ha lallaki a mabaknang.
21 Isu,” kinagi ni Jesus, “kona bila hito i magimet ha maski nu heya a
magpuhon ha babaknang para ha baggi na, ngem magpabiyan ha nebilang
na Dios a kinabaknang ha biyag a magnanayon,” kon ni Jesus ha kakpalan
aye.

Tumalak Kitam Ha Dios

22 Ket kinagi ni Jesus ha toltolduwan na, “Gipu ta kona hito, ipeta ko ha
nikam, a awan kam mina magburibur ha pagbiyag moy, onu kasapulan
moy.
23 Ta nu atdinan na kam na Dios ha biyag moy, awan moy mina kagin a
awan na kam atdinan ha kasapulan moy. Malaka la iday ha Dios. Ta mas
mangina i biyag moy ngem kanan onu badu.
24 Entan moy i manok a hidi. Awan hidi magmula, ket awan hidi
maganni. Ket awan ha kamalig di. Pakanan na hidi na Dios. Ket hikam i
mas mangina ha Dios ngem manok a hidi.
25 Ket tahod bila a awan ha pagserbe ha buribur. Nu dumemat i tiyempo
na katay mo, awan ka makapaalay ha biyag mo gipu ha buribur mo.
26 “Isu, nu awan kam makapaalay ha biyag moy, maski ha ballik la, apay
a buriburan moy i maski nu anya a aruwatan moy?
27 Hikam i mas mangina ngem ha budbudak. Ngem entan moy i budak
a hidi. Awan hidi magtarabaho, awan hidi maggimet ha badu. Ngem

nabaduwan dan hidi. Ket mas inaamakan i badu na esa a budak ngem ha
ngamin a badu ni Hari Solomon, i mamabaknang a Hari ha Israel.
28 Isu, nu baduwan na Dios i budak a hidi ha inamakan, maski nu
matutod hidi nokkan, anya dod ha nikam? Sigurado a pabaduwan na
kam bila. Apay wade a ballik la i panahod moy?
29 "Awan kam mina magburibur! Awan kam umangburibur nu anya i
pangikan moy onu pangiinum moy.
30 Kona hay i ugali na ngamin a tolay a awan a manahod ha Dios. Ngem
ha nikam, awan kam mina magaheg ha nidi. Ta nakatandiyan na Dios a
masapul moy idagende a bagbagay.
31 Imbes na, nakaman moy mina i pinagtongpal moy ha Dios, ket atdinan
na kam ha ngamin a kasapulan moy.
32 "Hikam a agagum ko, awan kam mina manteng. Maski nu awan kam
makpal, kayat na Hama moy a sakopan na kam ha paghariyan na.
33 Isu, ilako moy dan i aruwatan moy, ket iyatad moy i korinat ha
napobre a hidi. Nu kona hito i gimetan moy, maalap moy nokkan i sabali a
baknang ha langit. Bakkan i babaknang ha langit, ta awan hidi mobosan.
Bakan hidi ha kinabaknang moy a matakneg, onu makutem na uhad.
34 Isu, nanakaman moy mina i paghariyan na Dios. Ta maski nu anya i
nanakaman moy, iday i kaskasorhan moy ken ibilang moy a kinabaknang,"
kon ni Jesus.

I Tagtagabu a Malaing a Magnakam

35-36 "Magayak kam mina ha maski nu anya a magimet. Maggayak kam
mina a kona ha mappiya a tagtagabu a maguray ha happo di. Maski nu
awan di katandi i pagsoli na happo di a maggipu ha esa a pagbodaan,
awan di adapan i sulu di, ket matennonan pala hidi, penu malakwab di i
ruwangan ha sigida, nu magdulaw i happo di.
37 Mappiya i kasasaad di nu sigagayak hidi, a awan hidi makakilap ha
pagsoli na happo di. Ta ha ide a happo di, hikuna i magitennon ha tennon
na tagabu. Ket hikuna i magpaetnod ha nidi, ken magserbe ha nidi. Ket
hikuna i mangpakan ha nidi.
38 Isu, mappiya i kasasaad na sigagayak a hidi, uray nu sumoli i happo
di ha maski nu anya a oras. Maski nu pagsigram dan, o maski nu lubuk
na kallap.
39 "Ket kona bila hito ha nikitam," kinagi ni Jesus, "Halimbawa: nu atoy
i makingbilay a makatandi nu hangan i pangsaddap na mahagtakaw ha
bilay na, siyempre, madiyan na a palobusan a sumadap i mahagtakaw.
40 Ket kona hito nokkan i pagdemat na Annak na Dios a Nagbalin a Tolay.
Ta kona ha mahagtakawak a dumemat ha sigida. Isu, magayak kam mina,
a kona ha tagabu a hidi, penu makipagsalpak kitam. Ta sumoliyak nokkan
ha tiyempo a awan moy mapugtowan," kon ni Jesus.

I Tagtagabu a Masegkat

41 Sinalodsod ni Pedro, "Apo, inestoriya mo ide para ha nikami la a agum
mo, onu para ha ngamin a totolay?"
42 Ket tinabbeg ni Jesus, "Inestoriya ko ide para ha maski nu heya a
malaing a tagabu, a makaunod perpermi ha happo na. Hikuna i tagabu
a meturayan na happo na ha bilay na. Ket i tagabu hito i magpakan ha
ngamin a sabali a tagabu ha kanan di a husto.
43 Ket mappiya i kasasaad na ide a tagabu nu sumoli i happo na, ket
maenta na a nagtongpal i tagabu na ha ngamin a nebon ha nikuna.

44 Ta ipeta ko ha nikam, a meturayan na happo i tagabu na heya ha
ngamin a aruwatan na.
45 “Ngem kagbi hikuna nu sabali i nakam na. Ket nu nakaman na a
maalay pala, a awan pala dumemat i happo na. Ket nu mangrugi hikuna
a magbaot ha sabali a tagtagabu, a maski lallallaki, onu babbey a hidi.
Ket nu magkan la hikuna, onu maginum la hikuna, ken maging mabartek
hikuna. Agay, kagbi hikuna.
46 Ta sumoli i happo na ha tiyempo a awan na mapugto. Ta awan na
katandi i tiyempo na pagdemat na happo na. Ket nu dumemat i happo na,
siyempre, isina na i tagabu aye, a ipaagum na hikuna ha nagsalungasing
a hidi.
47 “Dakdakkal i parusa ha tagabu a makatandi ha panggep na happo na,
ngem awan na pagayakan i baggi na a magtongpal.
48 Ket balballik i parusa ha tagabu a awan makatandi ha panggep na
happo na, maski nu gimetan na i madukas a pakaparusaan na mina. Ket
kona bila ha ide, a ipeta ko ha nikam. Nu makpal i neyatad ha esa a tolay,
siyempre, makpal mina i mesulet na nokkan. Onu makpal unay i neyatad
ha esa a tolay, siyempre, makpal bas i mesulet na,” kinagi ni Jesus ha
agagum na.

Ni Jesus i Magpasina ha Tolay a Manahod ken Tolay a Masegkat

49 “I pagdemat ko ha lutak i kona ha esa a lallaki a umangay a magtutod
ha sikaw na. Ket i kona ha gangatan ko i pangpadalus ko ha totolay a
manahod. Ket kona ha pangpasina i gangatan ko ha totolay a magmadi a
manahod. Ket kayat ko gamen a mangrugi dan ide a gangatan!
50 Ngem ha palungo a makapagangatak ha ide a gangatan, masapul a
magattamak ha makpal a rigrigat. Ket matagegak hanggan mobos idenday
a rigrigat.
51 “Baka kagin moy a inumangayak ha he penu maadya ko i ngamin a
rigrigat. Awan agay! Awan a makapatalna i pinagdidinaggap ko, nu awan
a mapasina na pagditang ko aye.
52 Ta mangrugi ha niyaen, gipu ta hikan, masinasina i totolay. Kona nu
atoy i lima a tolay ha esa a pamilya, ket magsina hidi. Ta magkasenti i
tallu ha duwa, ket magkasenti bila i duwa ha denday a tallu.
53 Magsina i pattama, ket magsina i pattena, ket magsina bila i
magmanugang a hidi,” kon ni Jesus.

“Makatandiyan moy mina Ide a Tiyempo”

54 Tinumulos ni Jesus ha pagitoldu na, ha kakpalan a hidi, “Nu maenta
moy i madiklam a ulap ha daya, ikagi moy a dagus a maguden nokkan.
Ket nokkan, maguden man.
55 Ket nu mabati moy i pahas a magipu ha abagat, ikagi moy a maging
mapassi nokkan. Ket nokkan, naging mapassi dan.
56 Ngem aginmalmalaing kam agay! Ta malaing kam, nu pugtowan
moy i uden, onu passi. Ngem madiyan moy a makatandiyan i tiplad a
pangpakatandi ha tiyempo aye.
57 Apay a madiyan moy a makatandiyan i paggimet a mappiya? Nokkan,
nu matay kam, madusa kam, gipu ta madukas i paggimet moy.
58-59 “Kona ha ide i tiyempo aye. Kona nu atoy i mayat a mangidarum
ha nikaw ha saguppang na hukom. Ket ha palungo a isaguppang na ka ha
hukom, siyempre, padasan mo a ikabos i gahut mo. Nu awan mo mekabos
ha nikuna, sigurado a isaguppang na ka ha hukom. Ket iyatad na ka
na hukom ha pulis. Ket ipabalud di ka. Ket ipeta ko ha nikaw, iday a
pagbaludan i paghenan mo hanggan mobos i ngamin a gahut mo. Isu,

makatandiyan moy mina i mappiya a tiplad na tiyempo aye, penu awan kam mapaliwatan ha saguppang na hukom nokkan," kon ni Jesus.

13

"Magbabawi Ka onu Matay"

1 Niyaen, atoy bila ha kakpalan aye, i nangibaheta ha ni Jesus megipu ha ginimet ni Gobernador Pilato. Ta pinatay ni Pilato i kappal a Judyo a taga-Galileya, idi nangiwagah hidi ha Dios ha Templo.

2 Ket kinagi ni Jesus, "Anya ha nakam moy? Kagin moy wade a inpalobus na Dios i pinagpatay ni Pilato gipu ta mas madukas idagende a Judyo ngem ha ngamin a sabali a Judyo a taga-Galileya?

3 Awan agay! Mekalan hidi ha nikam ngamin. Ket ipeta ko ha nikam, a nu awan kam sumina ha liwat moy, matay kam bila a kona ha nidi. Matay kam ngamin.

4 Anya i nakam moy megipu ha dagendo a esa pulo ket walu a taga-Siloam, idi natakneg i torre ha nidi? Natay dawan hidi ta mas madukas i liwat di ngem ha sabali a tolay ha Jerusalem?

5 Awan agay! Ta maski hikam, nu awan kam sumina ha liwat moy, kona dalla ha denday i magimet ha nikam nokkan. Matay kam ngamin ha rigrigat," kon ni Jesus ha kakpalan aye.

6 Ket inestoriya ni Jesus ha nidi a kakpalan. "Nikuna, atoy i esa a lallaki a makinglutak. Ket atoy bila ha lutak na i kayo a managenan ha 'igos' i bunga na. Inerieriyok na makinglutak i igos ha iday a kayo, ngem awan na naeriyokan.

7 Isu, inpeta na ha esa a mahagdapon ha lutak na, 'Pukanan mo iday a kayo, ta inerieriyok ko dan ha tallu a tawen, ngem awan ko pala naeriyokan uray esa la a igos ha iday a kayo. Adyan mo mina, penu awan na mekabos i tabbi na lutak,' kon na makinglutak.

8 Ngem kinagi na mahagdapon, 'Apo, kabengan mo bi ha esa la a tawen. Ket lamonan ko mina, ket dattonan ko ha pagpatabbi ha lebut na.

9 Sa, nu magbunga, mappiya. Ket nu awan magbunga ha esa a tawen, papukan mo dan,' kon na mahagdapon." Ide i inestoriya ni Jesus megipu ha pagbabawi.

Pahusayan ni Jesus i Babbey a Kinammol

10 Nagitoldu manon ni Jesus ha esa a Sabado ha kapilya na Judyo a hidi.

11 Ket atoy bila i babbey a pinagsaket na dimonyo ha esapulo ket walu a tawen. Kinammol dan hikuna, a awan na kaya isunong i baggi na.

12 Idi naenta ni Jesus hikuna, inayagan na. Ket kinagi na, "Manay, awan dan i saket mo!"

13 Ket tinumulos ni Jesus a intupo na i kamat na ha nikuna, ket dagus a tinumaknag ide a babbey, ta nasunong dan i baggi na. Ket nagdeyaw hikuna ha Dios.

14 Ngem nagingal i kapitan na kapilya na Judyo a hidi. Ta nagpahusay ni Jesus ha saket, maski ha Sabado. Isu a kinagi na kapitan ha kakpalan a hidi ha kapilya, "Atoy i annam a pamalak a pangtarabaho, ket umangay kam mina ha dagenday a pamalak, penu magpahusay ha baggi moy. Ngem madukas man nu magpahusay kam ha Sabado," kon na kapitan.

15 Ket tinabbeg ni Jesus, "Hikam i aginpappiya! Ipeta moy a awan kam magtarabaho ha Sabado, ngem heya ha nikam a awan na lakbisan i baka, onu kabayo na, ket guyodan na ha dinom, maski nu Sabado?

16 Niyaen, atoy he i apo ni Abraham, ket kona ha nagakadan na hikuna ni
Satanas ha esa pulo ket duwa a tawen, ngem madiyan moy a malakbisan
hikuna ha pamalak a pagpaemmang. Agay!" kon ni Jesus.
17 Ket idi nateman di i tabbeg ni Jesus, nasanikiyan dan i kakasenti ni
Jesus. Ngem nagragsak i ngamin a sabali a tolay, gipu ta mappiya man i
ginimigimet ni Jesus.

Ikalan ni Jesus i Kinadakal na Paghariyan na Dios

18 Ket kinagi ni Jesus, "Anya wade i kekalanan ko ha paghariyan na Dios?
Kona ha anya wade i kadakkal na?
19 Ikalan ko ito ha esa a bukal na mustasa a inmula na lallaki ha lutak
na. Ket tinumubu ide a bukal a hanggan dinumakkal dan unay, ket
nagraborabon i manok a hidi ha tingitingi na. Ket kona bila hito i pagtubu
na paghariyan na Dios ha kakpalan a tolay."
20 Ket tinumulos pala ni Jesus, "Panyan ko a mepakatandi ha paghariyan
na Dios ha totolay?
21 Kona bila ha ide, a kona ha lebadura. Ta nu atoy i babbey a magluto
ha tinapay na, alapan na i ballik la a lebadura. Ket ilaok na ha dakkal a
basket na arena, hanggan maalisan na i ngamin a arena. Ket bumigal ide
a arena. Ket kona bila hito i pagiyalis na paghariyan na Dios ha totolay,"
kon ni Jesus.
22 Ket tinumulos di Jesus ha paglakad di ha Jerusalem. Ket idi paglakad
di, hinumuyot hidi ha kada baryo ken kada ili, penu magitoldu.
23 Ket atoy i esa a tolay a nagsalodsod ha, "Apo, anya wade? Ballik la
wade i totolay a isalakan na Dios nokkan?" Ket tinabbeg ni Jesus,
24 "Kona ha masupit a ruwangan i biyag a magnanayon a awan ha kahad.
Padasan mo dod a sumadap ha ruwangan aye niyaen, ta padasan na bila
na kakpalan nokkan. Ngem awan di kaya sumadap nokkan.
25 "Ikaspangaregan, nu dumemat iday a tiyempo nokkan, i kona nu atoy
i esa a makingbilay a umikat ket seradowan na i ruwangan na. Ket kona
nu hen kam pala ha lapos, ket magtoktok kam ha ruwangan, ket kona nu
ipeta moy, 'Apo, pakilakwab mo bi i ruwangan ha nikami!' Agay, tabbegan
na kam, a 'Awan takam katandi, onu taga hadya kam!'
26 Ket nu tumabbeg kam ha, 'Awan Apo, katandiyan mo kami, ta
nakipagkan kitam ket nakipaginum kitam nikuna. Tinolduwan mo kami
ha ili mi!' kon moy a.
27 Ngem ipeta manon na makingbilay, 'Awan takam katandi onu taga
hadya kam! Umadiyo kam dan, hikam a maggimet ha madukas!' Ito i
kagiyan na makingbilay."
28 Ket intulos ni Jesus, "Nokkan nu dumemat iday a tiyempo, maenta
moy i minappo moy a hidi a ni Abraham, ni Isak, ni Jakob, ken ngamin a
minahagpugto a hidi. Maghen hidi ha paghariyan na Dios. Ngem hikam
i metogbak dan. Ket magsangisanget ken magdigidiging kam ha rigrigat
moy.
29 Nokkan, nu dumemat iday a tiyempo, dumemat i tolay a maggipu ha
ngamin a lugar ha lutak: ha amiyanan, ha abagatan, ha laod, ken ha daya.
Maski hidi a bakkan a Judyo. Ket umetnod hidi ha paghariyan na Dios.
Ket magkan hidi ha piyesta na Dios.
30 Ket baka kagin moy a awan mina hidi makasaddap ha paghariyan
na Dios, ta bakkan hidi a Judyo. Ngem ipeta ko ha nikam, a hidi man i
primero a sakopan na Dios ha paghariyan na. Ket ha nidi a kagin moy a
magpalungo mina a sumadap, agay, awan hidi makasaddap," kon ni Jesus.

I Pagkagbi ni Jesus ha Totolay ha Jerusalem

31 Ha iday a oras, dinumemat i kappal a Pariseyo, penu iwadan di ni
Jesus. “Umadiyo kam dan,” kon di. “Bumuyot kam mina ha sabali a lugar,
ta kayat ni Herod a patayan na ka,” kon di.
32 Ket tinabbeg ni Jesus, “Umangay kam ha iday a mahagsikap, ket ipeta
moy a awanak pala lumapos. Ta magtulosak a magpalakad ha dimonyo
a hidi ket magpahusay ha masaket a hidi. Ide i gimetan ko ha yenan a
pamalak ken esa ugma, ket hanggan matongpal ko i panggep na Dios.
33 Ta kasor ko a tulosan i paglakad ko ha yenan a pamalak, ken esa ugma,
ket hanggan dumematak ha Jerusalem. Ta Jerusalem i kinatayan na bila
na minahagpugto a hidi.
34 “Hikam a totolay na Jerusalem,” kon ni Jesus. “Kagbi kam! Kanayon
kam a magbuno ha nidi a mahagpugto! Kanayon moy a bisagan i
paangayan na Dios ha nikam! Maminmakpal a beses a kinayat takam
daponan, a kona ha manok a lakopan na i piyak na a hidi, ngem awanak
moy palobusan.
35 Isu, niyaen, pabiyanan na kam na Dios, ket pabiyanan na bila i Templo
a pinataknag moy. Ket ipeta ko ha nikam, awanak moy maenta manon
hanggan magsoliyak, ket ipeta moy, ‘Deyawan tam hikuna a pinaangay na
Dios!’,” kon ni Jesus.

14

Magpahusay ni Jesus, Maski nu Sabado Manon

1 Idi esa a Sabado, nakipagkan manon ni Jesus ha bilay na esa a kapitan
na Pariseyo. Ket siniiman di ni Jesus, penu maenta di nu makaliwat ni
Jesus ha Linteg na Judyo.
2 Niyaen, idi naghen ni Jesus ha bilay na Pariseyo, atoy i esa a lakay a
dinumemat ha ni Jesus. Bitiniya unay i tikad ken labunogen na.
3 Ket sinalodsod ni Jesus ha Pariseyo a hidi ken mamaestro na linteg,
“Anya i nakam moy ha Linteg tam? Anya, mapalobusan na i pagpahusay
ha Sabado, onu ikemot na? Ta iday kan i liwat ha linteg tam,” kon ni Jesus.
4 Ngem madiyan di a tumabbeg. Isu, sinalpak ni Jesus iday a lakay a
bumigi, ket pinahusay na. Sa na, pinalakad hikuna.
5 Ket sinalodsod ni Jesus ha nidi a inumetnod ha bilay, “Tahod a awan
kam magtarabaho ha Sabado? Anya nu atoy i annak mo a natakneg ha
abot a madisalad, o uray nu kabayo mo la i natakneg, anya, awan kam
dod magtarabaho, penu guyodan mo hikuna ha lapos, maski nu Sabado?”
kon ni Jesus.
6 Ngem awan hidi tinumabbeg, ta naabak dan hidi.
7 Niyaen, atoy bila i naawis a hidi ha pangapon na Pariseyo aye. Ket
idi inumetnod hidi a magkan, siniiman ni Jesus nu heya i magpili ha
inamakan a pagetnodan, a para ha tolay a matangkay.
8 Ket kinagi ni Jesus ha nidi ngamin, “Kona hito, ipeta ko ha nikam. Nu
meawis ka ha pagbodaan, awan kas umetnod ha inamakan a etnodan a
para ha matangkay. Ta baka dumemat pala i mas matangkay ngem ha
nikaw.
9 Ket baka ipeta na lallaki a magpaboda, ‘Agay, awan kas umetnod ha
he, ta ide i pagetnodan para ha sabali!’ kon na. Ket masanikiyan ka dan,
ta paetnodan na ka ha lamessa ha sidung.
10 Imbes na hito, mappiya pala, nu meawis ka ha pagbodaan, umangay
ka mina ha sidung, ket umetnod ka hay. Ket nu maenta na ka na lallaki a
magpaboda, ipeta na ha nikaw, ‘Agay, umunek kas. Makipagkan kitam ha

ontok,’ kon na. Ket awan ka masanikiyan, ket mappiya malla i nakam na
ngamin ha nikaw.
11 Gipu ta kona ide pala: ha nidi a magpatangkay ha baggi di niyaen,
mapasanikiyan hidi nokkan. Ngem ha nidi a magpadibbi ha baggi di
niyaen, mapatangkay hidi nokkan,” kon ni Jesus.
12 Ket kinagi ni Jesus ha kapitan na Pariseyo a nagawis ha pangapon
aye, “Nu magiyawis ka ha esa a pangaldew onu esa a pangapon, awan
kas magiyawis ha ilailay mo la, onu kakabiyan mo la, onu kakaili mo a
mabaknang. Gipu ta, awisan di ka bila nokkan, ket iday la i gungguna mo.
13 Bakan mina i ugali moy! Mappiya pala nu awisan mo i napobre a
hidi, i mapikot a hidi, i napilay a hidi, ken i nabulsak a hidi. Kona hito.
14 Ket atoy i gungguna mo nokkan a maggipu ha Dios. Gipu ta kinagbiyan
mo hidi a awan makasulet ha ginimet mo. Ket dumemat nokkan i tiyempo
nu pabiyagan manon na Dios i mappiya a totolay. Ket iday i tiyempo a
pagsulet na Dios ha nikaw,” kon ni Jesus.

I Estoriya a Pangipakatandi ha Paghariyan na Dios

15 Ha pangapon na Pariseyo aye, atoy bila i esa a nakikan ha ni Jesus.
Ket idi nateman na ito a kinagi ni Jesus, kinagi na ha nikuna, “Mappiya i
kasasaad na makipagkan a hidi ha paghariyan na Dios!” kon na.
16 Ket inestoriya ni Jesus ide a pangipakatandi na, “Atoy idi i pinagsilebra
na mabaknang. Ket inawis na i makpal a tolay.
17 Idi nasagana dan i pagsilebra na, pinaangay na i esa a tagabu na a
mangipeta ha nidi a naawis dan, ‘Uyoy kam, ta nesagana dan ngamin,’
kon na kan na tagabu na.
18 Ngem nagkalan hidi ngamin, a nagpambar hidi. Kinagi na esa,
‘Kaggatang ko ha talon. Isu, masapul a umangayak a mangenta.
Pasensiyaanak mo bi,’ kon na kan na esa.
19 Ket kinagi na sabali, ‘Kaggatang ko ha esa pulo a nuwang. Masapul a
umangayak a padasan ko hidi. Pasensiyaanak mo bi,’ kon na kan bi.
20 Ket kinagi na sabali, ‘Kakabkabanga ko dalla. Awanak dod makaan-
gay,’ kon na kan bi.
21 Sa, nagsoli i tagabu ha mabaknang, ket inbaheta na i megipu ha
ngamin a kinagi di a inawis na. Dadi, agay! Nakaingal i mabaknang aye.
Kinagi na, ‘Sagidan mo. Umangay ka dan ha karkarsada ken dilan na ili.
Ket alapan mo i tolay a hidi ho. Maski hidi a mapobre, ken mapikot, ken
mabulsak, ken mapilay a hidi,’ kon na kan ni Mabaknang. Ket nagsigida
dod i tagabu aye.
22 Niyaen, idi nagsoli hikuna, inpeta na, ‘Apo, ginimet ko i ngamin a
inbon mo, ngem makpal pala i paghenan ha bilay mo,’ kon na kan na
tagabu.
23 Ket kinagi na mabaknang ha tagabu na aye, ‘Umangay kas ha diladilan
ha talon. Ket pasaddapan mo i tolay a hidi, penu maputat i bilay ko.
24 Ket ha ngamin a hidi a inumadi ha awis ko, pulos, awan hidi
makapadas ha pagsilebra ko. Ide dan i ipeta ko ha nikam,’ kon na kan
ni Mabaknang.” Ket ito i estoriya ni Jesus megipu ha paghariyan na Dios.

Panyan na Tolay a Magbalin a Tagabu ni Jesus

25 Idi naglakad ni Jesus, inumuseg bila i kakpalan a tolay. Ket sinumoleg
hikuna, a inpeta na ha nidi,
26 “Ha maski nu heya a kayat a umuseg ha nikan, penu tolduwan ko,
masapul a ayayatanak na ha mas dakkal. Nu awan dakdakkal i pinagayat
na ha nikan ngem ha sabali, awan a mabalin a maging esa a agum ko.

Maski nu hama na onu hena na, onu kabanga na ken annak na a hidi, onu hekka na ken wadi na a hidi, o maski nu baggi na a mismo. Masapul a ayayatanak na ha dakdakkal ngem ha nidi.
27 Ta awan a mabalin a maging esa a agum ko, nu awan na ak usegan, ken kabengan na i baggi na, maski nu matay," kon ni Jesus ha kakpalan a hidi.
28 Ket intulos na, "Ta kona ha ide a ibilang moy mina i gastos na paggimet moy. Nu atoy i tolay a kayat na a magpataknag ha mangina a bilay, siyempre, ha palungo a paggatang na ha aruwatan, masapul a ibilang na i gastos na aruwatan. Ta baka kulang i korinat na.
29 Nu awan hikuna magbilang, baka metolnak na la i adigi, ket awan metulos. Isu a pagngidingiditan di nokkan na makaenta ha pinagbilay na.
30 'Agay, nangrugi i lallaki aye ha bilay na, ngem awan na kaya a ubosan,' kon di man.
31 "Ket kona bila hito i ugali na hari a hidi. Nu atoy i esa a hari, a maglaban mina ha sabali a hari, siyempre, ibilang na i sundalu na a hidi. Ket nu atoy ha nikuna i esa pulo a ribu a sundalu, ngem atoy i duwa a pulo a ribu i sundalu na kasenti na, nakaman na mina nu panyan na abakan i kasenti na.
32 Ket nu nakatandiyan na a awan na maabak i kasenti na, paangayan na mina i tagabu na a mangsalpak ha kasenti na aye, penu makiuhon hidi a awan makilaban.
33 Niyaen, hikam mina i magnakam ha kona ha magbilang aye. Ta awan kam makauseg ha nikan nu madiyan moy a ibilang i ngamin a gastos na paguseg moy, ket nu madiyan moy a itirak ngamin.
34 "Ket kona pala ha ide," kon ni Jesus, "kona bila ha asen i tolay a mayat a umuseg ha nikan. Mappiya i asen, ta masinggat i ennam na. Ngem nu lompas dan i ennam na, awan a mabalin a mapasoli i ennam na manon.
35 Isu, awan ha balle na. Ibanghat moy la. Awan a mabalin a usaran moy ito a pangpatabbi ha mula moy. Ket awan ha balle na, maski nu pangkallab moy ha attay. Ket kona bila hito ha nikam. Ta hikam i kona ha asen a masinggat. Isu, ipeta ko ha nikam, a magteman kam perpermi, nu masaneg moy i kagi ko. Ket nanakaman moy, penu pumigsa pala i panahod moy."

15

Maragsak i Dios ha Tolay a Magbabawi ha Kinadukas

1-2 Idi esa a pamalak, dinumuhapduhap hidi a mahagliwat, a kona ha mahagsinger ha buwis a hidi ken hidi a masegkat ha Linteg na Judyo. Ket kayat di a magteman ha ni Jesus. Ngem atoy bila i Pariseyo a hidi ken mamaestro na linteg. Ket pinagkagikagiyan di ni Jesus, ta nakiilay ni Jesus ha totolay a madukas, kon di kan. Kinagi di, "Kakuyog ni Jesus i mahagliwat a hidi. Ket dadi pala agay, a makipagkan bila hidi!" kon di.
3 Ket gipu ta kona hito, inestoriya ni Jesus i pangikalan na ha nidi.
4 Kinagi na, "Nu atoy i esa a gasut na karnero ha nikaw, ket mapukaw i esa, siyempre, itirak mo i siyam a pulo ket siyam ha talon, ket tanubukan mo i esa hanggan maeriyokan mo.
5 Nu naeriyokan mo dan i esa, magragsak ka, a baklayan mo iday a karnero, ket isoli mo ha bilay moy.
6 Nu nagsoli ka dan ha bilay moy, ayagan mo i agagum mo, a ipeta mo, 'Magragsak kitam bas, ta naeriyokan ko dan i napukaw a karnero,' kommo. Ket mas maragsak ka megipu ha esa a naeriyokan mo, ngem ha siyam a pulo ket siyam a awan napukaw.

7 Ket ipeta ko ha nikam a kona ha ide i kayat ko a kagiyan. Nu atoy i esa
a tolay a magbabawi ken sumina ha ugali na a madukas, maragsak hidi
unay ha langit. Mas maragsak hidi ha langit megipu ha esa a magbabawi,
ngem ha siyam a pulo ket siyam a tolay a awan makasapul ha pagbabawi.

8 "Ket kona bila ha ide," kon ni Jesus, "nu atoy i esa a babbey, ket atoy ha
nikuna i sampu a pilak, ngem napukaw i esa, maganya hikuna? Siempre,
magpagangat hikuna ha sulu di, ket sagadan na perpermi i ngamin a bilay
di. Ket dagdagan na i pageriyok na hanggan a maeriyokan na dan i pilak
na aye.
9 Nu naeriyokan na iday a pilak, magayag hikuna ha agagum na.
'Magragsak kitam, ta naeriyokan ko i pilak ko,' kon na.
10 Kona dalla hito, ipeta ko ha nikam, magragsak unay i anghel a hidi
na Dios nu maenta di i maski esa a magbabawi ken sumina ha ugali na
a madukas." Ide i nepeta ni Jesus ha Pariseyo a hidi ken mamaestro na
linteg, ta kagin di a awan di masapul a magbabawi.

11 "Ket kona pala ha ide," tinumulos ni Jesus, "Atoy idi i esa a lakay ken
duwa a annak na a lallaki.
12 Inpeta na boridik ha hama na, 'Hama ko, iyatad mo bi i bunong ko
ha gihagihak tam,' kon na. Isu a binunong na lakay i gihagihak di ha nidi
duwa.
13 Idi awan maalay, inlako na boridik i bunong na, ket linumakad hikuna
ha lugar a madiyo. Idi pagdemat na, inubos na i ngamin a korinat na ha
nagastador a ugali na.
14 Niyaen, idi nobos i ngamin a korinat na, dinumemat i nakaro a alap
ha ide a lugar, ket nagrigat unay i boridik heya.
15 Isu a nagpatagabu hikuna ha esa a mannannalon. Ket pinaangay na i
boridik ha talon na, penu pakanan na i babboy a hidi.
16 Tahod a kayat na a magkan, maski ha kanan na babboy a hidi, maski
nu lupas la. Ta awan hikuna naatdinan ha kanan.
17 Niyaen, idi sinumoli i pakanakam na, inpeta na ha baggi na, 'Atoy
i makpal a tagabu ha nama ko, ket makpal i kanan di ngamin. Ngem
dandaniyak a matay, ta awan ha kanan ko. Mesungotak agay!
18 Umangayak dod ha nama ko. Ket ipeta kos ha nikuna, "Hama ko,
nagliwatak ha Dios ken ha nikaw.
19 Awanak mo ibilang a annak mo, nu awan mina a tagabu mo." Kona
hito i nakam na boridik.'
20 Isu a sinumoli hikuna ha nama na. Ket idi linumakad pala hikuna,
inbatabatad nama na, ket naenta na i boridik ha madiyo. Ket kinagbiyan
na a nagbuyot hikuna, ket ginakusan na i boridik aye. Ket inammosan na
hikuna.
21 Ket inpeta na boridik, 'Hama ko, nagliwatak ha Dios ken ha nikaw.
Awanak mo mina ibilang a annak mo.'

22 "Ngem nagayag i lakay ha tagabu a hidi, 'Sigida kam, alapan moy i
kaaamakan a tennon, ket itennon moy ha nikuna. Isangkalang moy bila
ha kamat na. Isapatos moy bila ha tikad na.
23 Alapan moy bila i malogyaw a baka a matabbi, ket partiyan moy.
Magsilebra kitam bas, a magragsak kitam.
24 Ta sinumoli i annak ko aye. Idi pinaglapos na, kona ha natay dan
hikuna. Ngem niyaen, kebbiyag pala. Idi, kona ha netawtaw hikuna.
Ngem niyaen, naeriyokan ko dan.' Ide i kinagi na hama na. Ket nagragsak
dod hidi.

25 “Niyaen, idi nagragsak pala hidi, sinumoli i hekka na a nagipu ha
talon. Ket idi binumikan hikuna ha bilay di, nateman na i musika ken
salsala di.
26 Nagsalodsod dod hikuna ha esa a tagabu, ‘Maganya hidi?’ kon na
hekka.
27 Ket tinabbeg na tagabu, ‘Sinumoli i wadi mo. Ket pinarti nama mo
i malogyaw a baka a matabbi, penu magragsak hidi. Maragsak man ni
Lakay, ta nahusay i wadi mo,’ kon na tagabu.
28 Ngem gipu ta kona hito, nagingal i hekka. ket madiyan na a sumadap
ha bilay. Isu, linumapos i hama na, ket inpeta na a sumadap mina ha bilay.
29 Ngem kinagi na hekka ha nama na, ‘Hama ko, hanggan idi ballikak
pala, nagtarabahowak ha nikaw a kona ha tagabu. Awanak nagtalakag
ha nebon mo. Ngem hanggan niyaen, awan mo pala inyatad, penu
makipagragsakak ha agagum ko, maski nu ballik la a kambing.
30 Ket niyaen, nu sumoli i boridik mo aye, pinarti mo i malogyaw a baka
a matabbi! Maski nu inubos na i gihagihak mo ha pampam a hidi!’ kon
na hekka.
31 Ngem kinagi nama na, ‘Annak ko, kanayon taka kakuyog. Maski nu
anya i aruwatan ko, iday bila i aruwatan mo.
32 Mappiya dod nu magragsak kitam. Ta idi, kona ha natay i wadi mo.
Ngem niyaen, magbiyag a tahod. Idi, kona ha netawtaw hikuna. Ngem
niyaen, naeriyokan tam manon,’ kon na hama.” Ide i estoriya ni Jesus ha
Pariseyo a hidi ken mamaestro na linteg, penu makatandiyan di i pagkagbi
na Dios ha totolay a mahagliwat.

16

I Pagitoldu ni Jesus Megipu ha Pagusar Tam ha Aruwatan

1 Ket inestoriya ni Jesus ha agagum a tolduwan na. “Nikuna, atoy i esa
a mabaknang ken tagabu na. I tagabu na i mahagdapon ha ngamin a
aruwatan na mabaknang. Ket maski nu anya i pangilako na mabaknang,
ide a tagabu i tahod a mahagilako. Onu atoy i kayat na mabaknang,
magpagatang hikuna ha tagabu aye. Ngem idi esa a pamalak, nabaheta
na mabaknang a busbusan na tagabu i korinat na.
2 Isu, pinasaguppang na mabaknang i tagabu na, ket sinalodsod na,
‘Apay? Inbaheta di a nagliwat ka ha tarabaho mo. Igiwat mo ha nikan
i ngamin a inlista mo, penu makatandiyan ko i liwaliwat mo. Sa ka, awan
magdapon ha aruwatan ko nokkan,’ kon na mabaknang.
3 “Ket linumapos i tagabu aye, ket kinagi na ha nakam na, ‘Anya mina
i gimetan ko?’ kon na. ‘Nu awan i tarabaho ko ha mabaknang, awan ha
binag ko ha tarabaho a madaggi. Ket masanikiyak a makilimos,’ kon na.
4 ‘Oni ah! Katandi ko dan!’ kon na. ‘Ide mina i gimetan ko, penu
magbalinak a ilay di, ket respitaran di ak ha bilabilay di nokkan. Ket
maski nu awan ha tarabaho ko, maregaluwan ko hidi,’ kon na tagabu.
5 “Ket inpaayag na tagabu i ngamin a nagahut ha ni mabaknang. Ket
pinaballik na i gahut di. Isu, naregaluwan na hidi. Idi dinumemat i
nekaesa, inpeta na tagabu, ‘Hangan i gahut mo ha ni mabaknang?’
6 Ket tinabbeg na, ‘Esa a gasut a karamba na langis,’ kon na. Ket inpeta
na tagabu, ‘Agay, lima a pulo la mina! Umetnod kas. Ket atoy ha he i
papeles a inlista ko ha gahut mo. Sulitan mos ha lima a pulo la,’ kon na
tagabu.
7 “Sa na, sinalodsod na tagabu i sabali a nagahut, ‘Hangan i gahut mo ha
ni mabaknang?’ kon na. Ket tinabbeg na, ‘Esa a gasut a kaban na pahay.’

Ket inpeta na tagabu, ‘Agay, walu a pulo la mina! Atoy ha he i papeles a
inlista ko ha gahut mo. Sulitan mo bi. Isurat mos a walu a pulo la i gahut
mo,’ kon na tagabu.
8 “Ket idi nateman na mabaknang i pinaggimet na tagabu aye, kinagi na,
‘Dadi pala, malaing iday a tagabu. Ta nakaregalu hikuna para nokkan nu
awan hikuna ha tarabaho,’ kon ni mabaknang.
“Isu, entan moy,” kinagi ni Jesus. “Dinaydayaw na mabaknang i
kinalaing na tagabu he, maski nagsuwitik. Ta kona hito i ugali na tolay a
awan a umunod ha nikan. Tahod a mas malaing hidi ha pagsulet di ngem
ha tolay a nasakop na Dios.
9 Ket ipeta ko dod ha nikam, a usaran moy mina i aruwatan moy para ha
sabali a totolay, penu manahod hidi ken mesalakan. Ket nokkan, ha katay
moy, ken awan moy mausar i araruwatan moy, atoy pala i ilailay moy ha
henan moy. Ket inaamakan i pagsalpak di ha nikam ha paghariyan na
Dios.
10 “Nu mapagtalakan i magdapon ha ballik a aruwatan, mapagtalakan
bila hikuna nokkan ha makpal a aruwatan. Onu nagsileng i tolay megipu
ha ballik la a bagbagay, mahagsileng hikuna nokkan megipu ha dakkal a
bagbagay.
11 Ket kona pala ha ide, nu awan ka mapagtalakan ha baknang ha lutak
aye, awan ka mapagtalakan ha sabali a baknang a malagda, ha Paghariyan
na Dios.
12 Nu awan a mabalin a metalak ha nikaw i aruwatan na sabali, heya
dod i mangiyatad ha nikaw ha bagbagay a magingkuwa mo nokkan?
13 “Ta kona pala ha ide, ipeta ko ha nikam. Nu atoy i esa a lallaki, awan
a mabalin a magtarabaho hikuna ha duwa a happo na. Nu padasan na,
kasoran na i esa, ngem maenglan na i mekaduwa. Ket maguseg hikuna
ha esa, ngem sumina hikuna ha mekaduwa. Ket kona bila hito ha nikam.
Nu korinat i tahod a korsunada moy, ket nu kona ha korinat i happo moy,
awan kam makauseg ha Dios,” kon ni Jesus.
14 Idi nateman di Pariseyo ito a kinagi ni Jesus, inulew di hikuna, gipu
ta korinat i korsunada di.
15 Isu, kinagi ni Jesus ha nidi, “Hikam i magpaenta ha baggi moy
ha saguppang na totolay. Ket kona ha maguseg kam ha Dios. Ngem
katandiyan na Dios i nakam moy a madukas. Ta i eriyokan moy la i
pagdeyaw na totolay. Ngem i tolay a magpadeyaw ha baggi na, iday i
tolay a magpaingal ha Dios,” kon ni Jesus.
16 Ket tinumulos ni Jesus a nepeta na, “I kakkagi na Dios a insurat di
Moyses ken minahagpugto a hidi, idagende i pangitoldu mina ha nikam.
Ket awan pala hidi lompas. Idagende i nagitoldu ha nikam hanggan ha
pinagdemat ni Juan a Minahagbinyag. Nangrugi hikuna a magitoldu ha
mappiya a baheta, a dandani dan i pagdemat na Hari a paangayan na Dios,
kon na. Ket ide bila i pagibaheta ko ha ngamin a tolay. Ket niyaen, kayat
di ngamin a pumilit a sumadap ha Paghariyan na Dios.
17 Ngem nanakaman moy ide, a maski nu umawan nokkan i langit ken
ngamin a lutak, awan umawan i maski balballik a bobon na Dios ha Linteg
ni Moyses, ken sursurat na minahagpugto a hidi.
18 “Isu,” kon ni Jesus, “hikam i magliwat. Ta nu atoy i esa a lallaki a
sumina ha kabanga na, ket mangabanga manon ha sabali, ibilang na Dios
a hikuna i mangibabbey. Ket nu atoy i lallaki a makikabanga ha babbey
a sinumina ha kabanga na, hikuna bila i mangibabbey ha saguppang na
Dios.” Hito i kinagi ni Jesus ha Pariseyo a hidi.

Ikalan ni Jesus i Mabaknang ken Mapobre

19 Sa na, kinagi ni Jesus ide a pangikalanan na: “Nikuna, atoy i esa a
mabaknang. Ket nagtennon hikuna ha kanginaan a tennon, ket nagkan
ha kanginaan a kalase na kanan.
20-21 Ket atoy bila i esa a napobre a nagen na, ni Lasaro. Nagsaket
hikuna, ta napeklapeklat i baggi na, hanggan nagdeldel i asu a hidi ha
limoto na. Ket kada pamalak, inumabag hikuna ha saguppang na bilay ni
Mabaknang. Ket kinasor na a magkan, maski nu murkat la a natakneg ha
lamessa na mabaknang. Ngem pulos, awan man.
22 Niyaen, idi minatay ni Lasaro, neyangay na anghel a hidi ha ni
Abraham, ha langit. Ket minatay bila i mabaknang aye, ket nelabbang
hikuna.
23 Sa, i paghenan na, i impyerno, a nadusadusa unay ni Mabaknang.
Ket tinumangad hikuna, ket naenta na hidi ha langit, ni Abraham ken ni
Lasaro. Naenta na a kinakagbiyan ni Abraham ni Lasaro.
24 Ket inayagan na mabaknang, ‘Lakay Abraham, kagbiyanak mo bi.
Paangayan mo bi ni Lasaro a maski nu karkolowan na la i dinom, ta
madusaak ha gangatan aye. Maski nu itabbung na la i gihagihay na, ket
ipatagdu na i dinom ha dila ko,’ kon na mabaknang.
25 Ngem inpeta ni Abraham ha mabaknang, ‘Annak ko, nakaman mo a
nikuna, idi nagbiyag ka pala, mabaknang ka, ket malaka la i biyag mo, ta
makpal i aruwatan mo. Ket idi tiyempo hito, napobre ni Lasaro, ket awan
mo kinagbiyan. Isu, niyaen, kagbiyan ko hikuna, ket hikaw man i madusa
ha impyerno ayo.
26 Ket maski nu atoy i esa a mayat a humapog ha nikaw, awan a mabalin.
Ta atoy i bangaw ha lubuk hay, penu awan makaangay ha lugar moy a
magipu ha lugar mi aye. Ket awan bila makahapog hanggan ha lugar mi
ha he i magipu ha lugar moy ayo,’ kon ni Abraham ha ni mabaknang.
27 “Sa na, inaged ni mabaknang ha ni Abraham, ‘Isu, nu kona hito,
umagedak ha nikaw, Lakay Abraham. Paangayan mo bi ni Lasaro ha bilay
dima ko.
28 Ta atoy pala i lima a pattaka ko. Iwadan na mina hidi, penu awan
hidi sumadap ha lugar a pagdusaan aye,’ kon ni mabaknang.
29 “Ngem inpeta ni Abraham, ‘Awan agay. Atoy dan i mangiwad ha nidi.
I pinesursurat na Dios ha ni Moyses ken ha minahagpugto a hidi, ito mina i
mangiwad ha nidi. Magteman mina hidi ha kakkagi na dagenday a surat,’
kon ni Abraham.
30 “Ngem kinagi ni mabaknang, ‘Awan, Lakay Abraham. Basta nu
umangay ha nidi i esa a tolay, a nagipu ha lugar na natay, ket siguradowak
a magbabawi hidi, a sulitan di i madukas a ugali di ha mappiya a ugali,’
kon ni mabaknang.
31 “Ngem inpeta ni Abraham ha ni mabaknang, ‘Nu awan hidi magteman
ha kakkagi na surat di Moyses ken minahagpugto a hidi, awan hidi
mapatahodan. Maski nu magbiyag manon i tolay a minatay,’ kon ni
Abraham.”
Ito i pangipakatandi ni Jesus ha dagende a Pariseyo.

17

I Pinagpakawan Tam ha Liwaliwat na Agagum Tam

1 Kinagi ni Jesus ha agagum na a tolduwan na, “Magingat kam, ta
atoy i makpal a tolay a magsolisog ken magpaliwat. Ket awan moy hidi
melisiyan. Isu, magingat kam, ta atoy nokkan i dakkal a parusa. Ket
dakdakkal i parusa ha tolay a magsolisog ken magpasina ha totolay ha
nebon na Dios.

2 Kona ha ide, a ipeta ko ha nikam. Marigat nu megakad i pogedu ha
tangad na tolay, ket metogbak hikuna ha diget. Oni ah. Ngem atoy i mas
marigat a parusa ha magpasina ha esa a madibbi a tolay ha bon na Dios.
3 Isu, magingat kam a awan kam makapasina ha agagum moy ha Dios.
Magingat kam. Nu makaliwat i agum mo, iwadan mo hikuna. Ket nu
magbabawi hikuna, pakawanan mo.
4 Maski nu liwatan na ka ha maminpitu ha esa a pamalak, ken sumoli
hikuna ha maminpitu, a ipeta na a, 'Magbabawiyak dan.', masapul a
pakawanan mo hikuna." Ide i inpeta ni Jesus ha agagum na, a megipu
ha pagpakawan di ha kakalan di a tolay.

Megipu Ha Panahod Tam

5 Ket inaged na esa pulo ket duwa a apostol a pinili ni Jesus, "Ipigsa mo
bi i panahod mi," kon di.
6 Ket inpeta ni Jesus, "Nu atoy ha nikam i panahod a kona ha kadakkal na
bin-i na mustasa, mabalin moy a mepeta ha dakkal a kayo aye a, 'Mabaghot
ka dan, ket memula ka dan ha diget!' ket magimet iday a inbon mo." Ide
i nepeta ni Jesus ha agagum na a megipu ha panahod a mapigsa.

Megipu Ha Pagserbe Tam

7 Intulos na, "Ket kona pala ha ide, a ipeta ko ha nikam. Nu atoy ha
nikam i tagabu a sumoli a nagipu ha pagaradowan na, onu pagdaponan
na ha karnero, awan mo ipeta, 'Hen ka dan, a magkan.'
8 Ta kagangay moy a magkagi ha, 'Magdegus ka dan, ket sulitan mo i
tennon mo, ket lutowan mo i kanan. Sa, nu naubosak a magkan, magkan
ka bila.' Kona ide i ugali moy.
9 Ket awan kam magyaman ha tagabu aye, ta iday i tarabaho na.
10 Ket kona bila hito ha nikam. Nokkan nu tinongpal moy i ngamin a
nebon ha nikam, magipeta kam mina a, 'Masaniki kami la, ta tinongpal
mi la i nebon ha nikami,' kon moy mina." Ide i inpeta ni Jesus ha agagum
na megipu ha pagserbe di ha Dios.

Pahusayan ni Jesus i Esa Pulo a Magkattal

11 Idi pinaglakad di Jesus ha Jerusalem, linumakad hidi ha nagbaitan na
Samariya ken Galileya.
12 Ket idi binumikan hidi ha esa a baryo, natagbuwan di i esa pulo a
magkattal. Awan hidi binumikan ha di Jesus, ta maneg ha linteg na Judyo
nu bumikan i magkattal ha tolay a makaradkad.
13 Imbes na, nakataknag hidi ha madiyo ket nagayag ha, "Jesus, Apo,
kagbiyan mo kami!" kon di mahagkattal.
14 Niyaen, idi naenta na hidi ni Jesus, inpeta na, "Lumakad kam dan ha
padi a hidi. Ket ipabileng moy i baggi moy ha nidi, ta nahusay dan," kon
ni Jesus. Sa, idi lumakad pala hidi, agay, hinumusay hidi!
15 Ket idi nakatandiyan na esa a hinumusay i baggi na, sinumoli hikuna
ha di Jesus. Sakay! Agay, dineydeyaw na unay i Dios.
16 Ket hinumakab hikuna ha saguppang ni Jesus, penu magyaman. Ngem
temanan moy mina agay. Ta taga-Samariya i nahusay aye, ket nakaingal
kan mina i Judyo a hidi ken hidi a taga-Samariya, kon na kan.
17-18 Isu, gipu ha kona hito, kinagi ni Jesus ha agagum na, "Entan moy.
Pinahusay ko i esa pulo a nagkattal. Ngem awan hidi ngamin sinumoli. I
esa la a taga-Samariya i nagsoli, penu magdeyaw ha Dios. Hadya wade i
siyam a Judyo?" kon na.
19 Sa na, inpeta ni Jesus ha nikuna, "Ilay ko, umikat ka. Tumulos ka dan.
Nahusay ka, gipu ta tinahodak mo," kon ni Jesus.

I Pagdemat na Dios a Maghari

20 Idi esa a pamalak, nagsalodsod i Pariseyo a hidi nu hangan i pagdemat
na pagharíyan na Dios. Ket tinumabbeg ni Jesus, “Awan maenta na tolay
i pagdemat na pagharíyan na Dios.
21 Awan hidi makepeta a, ‘Entan mo, ha he dan i pagharíyan na Dios’
onu ‘Iho la, ha ho, i pagharíyan na Dios!’ Katandiyan moy mina ide, a
kayat na Dios a maghari ha nakam na tolay, ha disalad na totolay. Iday i
tahod a pagharíyan na Dios,” kon ni Jesus ha Pariseyo a hidi.

22 Kobosan na ide, inpeta bila ni Jesus ha agagum na, “Dumemat i
tiyempo nokkan nu kayat moy a maenta i pagsoli na Annak na Dios a
Nagbalin a Tolay, maski esa la a pamalak i paghari ko. Ngem awan moy
maenta.
23 Ha iday a tiyempo, atoy i kappal a magkagi ha, ‘Atoy ni Cristu ha ho!’
onu ‘Atoy ha he ni Cristu!’ kon di. Ngem awan moy hidi usegan, ket awan
moy hidi tahodan.
24 Ta nokkan nu sumoliyak ha lutak, kona ide i pagsoli ko, a kona ha
killat a maggangat ha ngamin a langit. Ket madinnang hito, ket maenta
na ngamin a tolay. Kona iday bila i pagsoli ko ha kasaguppangan.
25 Ngem masapul pala a magattamak ha makpal a rigrigat. Ket masapul
a madiyan na ak na kababayan tam.

26 “Ha kasaguppangan, ha tiyempo na pagsoli ko, magkalan i ugali na
totolay ken ugali na tiyempo ni Noe, nikuna naalay dan.
27 Idi tiyempo di Noe, awan hidi nagnakam ha Dios. Ta nagnakam la hidi
ha pinagragsak di. Ket nakipagkan hidi, nakipaginuman hidi, nakipagboda
hidi. Kona dalla ito i ginimigimet di, hanggan bigu la a nagsaddap di Noe
ha dakkal a barko. Sa, dinumemat i kadakalan a layus. Ket nebulod hidi
ngamin a awan nagnakam ha Dios.

28 “Ket kona bila ide i kekalan na tolay nokkan. Ta kona bi idi tiyempo di
Lot, ket nakipagkan hidi, nakipaginuman hidi, nakanggatang hidi, naglako
hidi, nagmula hidi, nakangsogkab hidi.
29 Ngem awan hidi nagnakam ha Dios. Ket tinumulos la hidi hanggan
bigu a pinalapos na Dios di Lot, ha lapos na ili di a Sodoma. Ket bigu la,
a pinataknag na Dios i gangatan a nagipu ha langit, hanggan natay hidi
ngamin a nagkabeng ha Dios. Isu, bigu la i pinangrakrak na Dios ha nidi
ha Sodoma. Ket sigida la i pinangisalakan na ha di Lot, ta linumapos hidi.

30 “Ket kona bila hito i tiyempo nokkan, nu ipaenta na Dios i Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay. Ta makaenta i ngamin a tolay. Ta madinnang ito.
31 Ket nokkan, nu dumitang iday a pamalak, kabeng mon i aruwatan
moy a matirak ha bilay moy. Ket nu hen kam ha lapos, awan kam sumoli
ha bilay penu alapan i aruwatan moy. Onu lumakad kam ha talon, awan
kam sumoli ha bilay.
32 Manakam moy i kabanga ni Lot, a napatay na Dios ta kayat na a
sumoli.
33 Maski nu heya a magikemot ha biyag na ha Dios, penu makatulos ha
pagbiyag na, matay hikuna nokkan. Ket maski nu heya a mangpabiyan
ha baggi na a maski matay gipu ha nikan, makabiyag manon hikuna ha
magnanayon.

34 “Ket ipeta ko ha nikam, a kona bila ha ide nokkan, ha tiyempo a pagsoli
ko. Nu magsoliyak ha kallap, ket atoy i duwa a lallaki a magduhog, ngem
esa la i manahod ha nikan, bigu la a alapan ko i esa a umuseg ha nikan.
Ngem matirak la i agum na.

35 Onu kona bila ha ide, nu atoy i duwa a babbey a magbiyu, ngem esa
la i manahod ha nikan, bigu la a alapan ko i esa a makauseg ha nikan.
Ngem i agum na, awan makauseg,” kon ni Jesus.
37 Ket sinalodsod na agagum na, “Apo, hadya a magimet ide?” Ket
tinabbeg ni Jesus, “Madinnang nokkan i pagsoliyan ko. Ikaspangarigan,
nu maenta moy i kakpalan a wakwak, makatandiyan moy a atoy i bangkay
a awan nelabbang. Ket kona bila hito nokkan ha pagsoli ko, ta maenta na
ngamin a tolay.”

18

Dagdagan Tam Mina i Pagkararag Tam

1 Ket nagiestoriya ni Jesus ha agagum na, penu katandiyan di a kanayon
mina hidi a magkararag, ket awan maging malupoy, onu maggimak ha
pagkararag di.
2 Isu, inestoriya na, “Atoy idi i esa a hukom ha ili. Awan hikuna manteng
ha Dios, onu magrespitar ha maski nu heya a tolay.
3 Ket atoy bila, ha iday a ili, i esa a babbey a nabilu. Ket kanayon hikuna
inumangay ha ni hukom penu umaged. ‘Daponanak mo bi ha kasenti ko,’
kon ni Bilu.
4 Ket naalay a nagmadi ni hukom. Ngem idi nobos i naalay a tiyempo,
ninakam na, a ‘Awanak manteng ha Dios, onu magdeyaw ha maski nu
heya a tolay.
5 Ngem gipu ta kanayon na tappagan i tarabaho ko, daggapan ko mina
hikuna. Nu awan ko hikuna daggapan, paungan na ak na bilu aye,’ kon
ni hukom.”
6 Intulos ni Jesus, “Temanan moy i kinagi na madukas a hukom aye.
Ta maski awan hikuna ha kagbi, inaguman na i bilu, ta dagdagan na a
magaged.
7 Isu, magsiguradowak ha nikam, a aguman na Dios i tolay a hidi a pinili
na. Ta hidi i magpakagbi ha nikuna ha kanayon a pamalak ken kallap. Ket
awan na pemasan i daggap na.
8 Masigida malla i pagagum na Dios. Ngem maski nu kona hito i daggap
na Dios, nu magsoliyak nokkan ha lutak aye, ballik la wade i totolay
a manahod ken magkararag, onu makpal wade hidi?” kon ni Jesus ha
agagum na.

Ikalan ni Jesus i Tolay a Aginaawan ha Liwat ken Tolay a Makatandi a Makpal Dan i Liwat Na

9 Inestoriya manon ni Jesus ha totolay a nagkagin a mappiya i baggi di,
a awan ha liwat di, ken magulew ha sabali a totolay.
10 Inestoriya ni Jesus, “Inumangay i duwa a lallaki ha Templo, penu
magkararag. Pariseyo i esa, ket mahagsinger ha buwis i sabali. Sa hidi,
nagkararag a duwa.
11 Kona ha ide i kararag na Pariseyo, a tinumaknag hikuna a esesa ket
nagkararag ha nakam na a, ‘Dios, magyamanak ha nikaw, ta awanak
nagliwat a kona ha sabali a tolay. Awanak magtakaw, awanak magsileng,
awanak magibabbey, onu maski kona ha iday a mahagsinger ha buwis.
Magyamanak ha nikaw, ta awanak nagliwat a kona ha nikuna.
12 Ket magpesungotak ha baggi ko, ha mamenduwa a pamalak ha esa
a dominggo, penu mappiya i pagkararag ko. Ket iyatad ko ha nikaw i
pagkasangapulo na ngamin a alapan ko,’ kon ni Pariseyo.
13 “Ngem bakkan i mahagsinger ha buwis, ta masaniki hikuna. Tinu-
maknag la hikuna ha madiyo, ket tinumokham la, ta masaniki hikuna.

Awan hikuna tinumangad ha langit. Imbes na, nagsanget dalla, ta hikuna
i nagbabawi a tahod. Inpeta na, 'Ananay, Apo Dios, kagbiyanak mo bi, ta
nagliwaliwatak unay,' kon na mahagsinger ha buwis.
14 "Ipeta ko ha nikam," kon ni Jesus, "idi sinumoli hidi ha bilay di,
napakawan dan i mahagsinger ha buwis. Ngem awan napakawan i
Pariseyo. Gipu ta maski nu heya a magpadeyaw ha baggi na niyaen,
hikuna i mapasanikiyan nokkan. Ngem maski nu heya a magpadibbi ha
baggi na niyaen, hikuna i madeyawan nokkan," kon ni Jesus. Ito i netoldu
ni Jesus ha nidi a nagulew ha sabali a totolay.

I Kagbi ni Jesus ha Annak a Hidi

15 Idi esa a pamalak, atoy i kappal a tolay a nangiyangay ha annak di
ha ni Jesus, penu itupu na i kamat na, ket bendisyonan na hidi. Ngem idi
netan na agagum ni Jesus, binahang di hidi a nangiyangay ha annak.
16-17 Ngem inayagan ni Jesus i annak a hidi, "Uyoy kam he," kon na. Ket
inpeta na ha agagum na, "Palobusan moy a umangay i annak a hidi ha
nikan. Awan moy hidi salenan, ta magkalan hidi ha totolay a sumasaddap
ha paghariyan na Dios. Inaamakan man i panahod di. Ket kona bila hito i
kayat na Dios ha totolay a masakop na. Tamos. Ipeta ko ha nikam, nu awan
a kona ha annak i panahod moy, awan kam makasaddap ha paghariyan
na Dios," kon ni Jesus ha agagum na.

I Mabaknang a Tolay

18 Ket nagsalodsod i esa a Judyo a matangkay, "Mappiya a Maestro,
mappiya i gimetan mo. Isu, ipeta mo bi. Anya mina i gimetan ko, penu
mapadas ko i biyag ha Dios ha magnanayon?" kon na.
19 Ket tinabbeg ni Jesus, "Apay wade a ipeta mo a 'Mappiya' i gimetan
ko? Ta Dios la i 'Mappiya'. Awan ha 'Mappiya' nu awan i Dios la. Ket anya
mina i gimetan mo, penu mapadas mo i biyag ha Dios ha magnanayon?
Iday dod i kayat mo a makatandiyan?
20 Katandi mo dan i bobon na Dios a insurat ni Moyses, a awan ka
mangibabbey, awan ka magbuno, awan ka magtakaw, awan ka magsileng.
Ket deyawan mo i hama ken hena mo. Idagende i bobon na Dios ha
nikaw," kon ni Jesus.
21 Ket tinabbeg na matangkay a Judyo, "Ginimet ko dan i kona hay, idi
kaballik ko," kon na.
22 Ket idi nateman ni Jesus i tabbeg na, kinagi ni Jesus, "Kulang ka pala
ha esa a gimetan mo. Ilako mo dan i ngamin a aruwatan mo. Ket iyatad
mo i korinat ha napobre a hidi. Ket nu gimetan mo ide, makabaknang ka
nokkan ha langit. Ket ide bila, umunod ka dan ha nikan." kon ni Jesus ha
Judyo aye a matangkay.
23 Ngem idi nateman na ito na mabaknang, naladingit hikuna unay. Ta
mabaknang hikuna gamen.
24-25 Ket idi naenta ni Jesus i pagladingit na, kinagi na, "Tahod a marigat
ha mabaknang a hidi, nu kayat di a sumadap ha paghariyan na Dios. Mas
malaka a meturok i makadakklan ha abot na dagum, ngem makasaddap i
mabaknang ha paghariyan na Dios," kon na.
26 Ket kinagi na nakateman a hidi, "Isu, nu kona hito, heya dod i
mesalakan nokkan? Pulos a awan a mabalin a makabiyag ha mag-
nanayon!" kon di.
27 Ket kinagi ni Jesus, "Tamos. Awan a makesalakan i tolay ha baggi na.
Ngem maski nu anya a awan a mabalin ha tolay, mabalin man iday ha
Dios," kon ni Jesus.

28 Ket kinagi ni Pedro, “Apo, katandi mo a intirak mi i ngamin a kukwa
mi, penu umunod kami ha nikaw,” kon na.
29-30 Ket kinagi ni Jesus, “Oni man, ket ipeta ko ha nikam, a maski nu heya
a magayat ha Dios ha dakdakkal ngem ha ngamin a kukwa na, makabiyag
hikuna ha magnanayon. Kona nu matirak na i bilay na, i kabanga na,
i patakka onu hama ken hena na, onu annak na, penu magserbe ha
paghariyan na Dios. Agay, hikuna i atdinan na Dios ha mas makpal ha
niyaen a tiyempo. Ket nokkan, ha tiyempo a dumemat, makibiyag hikuna
ha Dios ha magnanayon.” Ito i inkari ni Jesus ha agagum na.

I Mekatallu a Pagpugto ni Jesus Megipu ha Katay Na

31 Sa na, inyadiyo ha ballik ni Jesus i esa pulo ket duwa a pinili na.
Ket inpeta na ha nidi, “Katandiyan moy mina ide. Umangay kitam ha
Jerusalem. Ket nu dumitang kitam nokkan, matongpal i ngamin a nesurat
na minahagpugto a hidi megipu ha Annak na Dios a Nagbalin a Tolay.
32 Ket madakapak nokkan, ket meyangayak ha bakkan a hidi a Judyo.
Ket makayagan diyak, a pasanikiyan di ak, ken loktaban di ak.
33 Sa di ak, sabdan, ket patayan di ak. Ngem nokkan pala, ha mekatallu
a pamalak, magbiyagak manon.” Ito i inpugto ni Jesus.
34 Ngem awan di nakatandiyan, ta kona ha inpalimid na Dios i kayat na
kagiyan aye. Isu, awan di nakatandiyan i kinagi ni Jesus.

Kagbiyan ni Jesus i Lallaki a Bulsak

35 Idi binumikan hidi ha ili a Jeriko, atoy i esa a bulsak a inumetnod ha
hikeg na karsada. Nagpalimos hikuna.
36 Ket idi nateman na i kakpalan a tumataleb, nagsalodsod hikuna nu
anya i magimet ha hay.
37 Ket nepeta ha nikuna, “Tumataleb di Jesus a taga-Nasaret,” kon di.
38 Isu a inayagan na, “Jesus, apo ni Dabid, kagbiyanak mo bi!” kon na.
39 Ket nagpadas i nagpalungo a hidi a pataranan di hikuna a magayag.
Ngem impigsa na pala i pagayag na. “Apo ni Dabid, kagbiyanak mo bi!”
kon na.
40-41 Hinumuyot dod ni Jesus, ket inbon na a alapan di hikuna. Ket idi
nakabikan dan hikuna ha ni Jesus, sinalodsod ni Jesus, “Anya i kayat mo
a gimetan ko ha nikaw?” kon na. Ket tinabbeg na, “Apo, kayat ko a
makaenta,” kon na.
42 Ket kinagi ni Jesus, “Alan, makaenta ka! Makaenta ka dan, ta manahod
ka ha nikan,” kon ni Jesus.
43 Ket dagus a nakaenta hikuna. Ket inumunod hikuna ha ni Jesus.
Nagdeydeyaw hikuna ha Dios unay. Ket idi naenta na ngamin a tolay,
nagdeydeyaw bila hidi ha Dios.

19

Manahod i Kapitan na Mahagsinger ha Buwis

1 Kobosan na, tinumulos di Jesus a tumaleb ha Jeriko.
2 Ket atoy ha karsada i esa a lakay a taga-Jeriko. I nagen na ni Sakiyo.
Hikuna i kapitan na mahagsinger a hidi ha buwis, ket mabaknang hikuna.
3 Niyaen, kinayat na a maenta ni Jesus, ngem awan nakaenta, ta
apapugkal la hikuna. Ket makpal i tolay ha saguppang na.
4 Isu, binumuyot hikuna ha palungo. Ket inumunek ha kayo a sikamoro,
penu maenta na ni Jesus, a tumaleb.

5 Ket idi dinumitang ni Jesus ha iday a kayo, tinumangad ni Jesus. Ket
kinagi na ha ni Sakiyo, “Sigida kas, a umugsad ka dan. Ta dumagus kami
ha bilay moy,” kon ni Jesus.
6 Ket sigida dod a inumugsad ni Sakiyo. Ket neyangay na di Jesus ha
bilay na. Dadi pala, a naragsak ni Sakiyo.
7 Ngem nagnabinabi i tolay a hidi, “Hinumuyot di Jesus ha bilay na
madukas a tolay,” kon di.
8 Ket ha bilay di Sakiyo, tinumaknag na, a inpeta na ha ni Jesus, “Apo,
entan mo bi. Ta iyatad ko i gudwa na aruwatan ko ha napobre a hidi. Ta
kayat ko a magbabawi. Ket nu nakasuwitikak ha maski nu heya, sobra
pala isoli ko ha nidi. Isoli ko i mamenuppat ha maski nu heya a sinuwitik
ko,” kon ni Sakiyo.
9 Ket inpeta ni Jesus, “Ha yenan a pamalak, inadya na Dios i liwaliwat
mo, ket awan kam madusa nokkan. Ta dinumitang dan i pagsalakan moy
ha nikaw, ken kabanga mo, ken annak moy, gipu ta ginimet mo dan ha
yenan a pamalak a kona ha minappo moy, a ni Abraham. Ha yenan a
pamalak, tinahod mo bila i Dios.
10 Hikan i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket i panggep ko a eriyokan
ko i totolay a nasalenan ha Dios gipu ha liwaliwat di, ket isalakan ko hidi,”
kon ni Jesus.

I Tagabu a Mapagtalakan

11 Tinumulos ni Jesus a magitoldu ha nidi, gipu ta binumikan dan hidi
ha Jerusalem, ket kagin di a dandani dan i pagdemat na paghariyan na
Dios ken magbalin a hari ni Jesus.
12 Isu, inestoriya ni Jesus i pangpatoldu na, a “Atoy idi i matangkay
a lallaki a inumangay ha lugar a madiyo, a mangalap ha pagturay na a
maghari. Sa hikuna, magsoli pala nokkan, kon na kan.
13 Niyaen, idi palungo a paglakad na, inayagan na i esa pulo a tagabu na,
ket inyatad na i korinat ha nidi. Inyatad na i mekalan a balle na balitok
ha kada tagabu. Ket inpeta na ha nidi, ‘Idagende mina i pangsulet moy
hanggan magsoliyak,’ kon na kan na matangkay.
14 Niyaen, atoy bila i kaili na a hidi. Ket madiyan di kan ide a matangkay
a lallaki. Pinaangay di dod i kappal a tolay ha hari a pangipetan di a,
‘Madiyan mi ide a lallaki a magturay ha nikami,’ kon di kan.
15 “Niyaen, idi inalap na i pagturay na a maghari, nagsoli i matangkay.
Ket idi kaddemat na ha ili, kayat na a katandi nu hangan i nenayon di ha
baknang na. Isu, inbon na a sumaguppang i tagabu a hidi, a mangipeta.
16 Ket idi sinumaggupang i esa, inpeta na, ‘Apo, inyatad mo i esa a balitok
ha nikan. Niyaen, mesoli ko ha nikaw i esa pulo a balitok,’ kon na.
17 Ket kinagi ni matangkay, ‘Mappiya ka dan! Gipu ta mapagtalakan ka
ha ballik a korinat ko, paggubernadoran taka ha esa pulo a ili,’ kon ni
matangkay.
18 “Idi sinumaggupang i mekaduwa, inpeta na ha ni matangkay, ‘Apo,
inyatad mo ha nikan i esa a balitok. Niyaen, mesoli ko ha nikaw i lima a
balitok,’ kon na tagabu.
19 Ket kinagi ni matangkay, ‘Mappiya ka bila. Paggubernadoran taka ha
lima a ili,’ kon ni matangkay.
20-21 “Niyaen, atoy pala i esa a tagabu a sinumaggupang, ket inpeta na
ha ni matangkay, ‘Apo, ide dan i neyatad mo ha nikan. Nedulin ko ide ha
hamet, ket intago ko, gipu ta mantengak ha nikaw. Ta katandiyan ko a
hikaw i mahagpaalap, a ide i ugali mo, a alapan mo kan i bunga, a maski

awan mo nemula. Ket akutan mo i maski awan mo a kukuwa,’ kon na tagabu.
22 ‘Ay tod,’ kinagi ni mabaknang ha nikuna, ‘Hikaw i madukas a tagabu! Iday a kinagi mo, i mangpaliwat ha nikaw! Katandiyan mo dod a mahagpaalapak, ta alapan ko kan i bunga a maski awan ko nemula? Ket akutan ko i maski awan ko a kukuwa?
23 Isu, nu kona hito i nakam mo, apay awan mo isadap i balitok ko ha bangko, penu maalap ko mina i tutubu ko?’ kon ni matangkay.
24 “Sa na, kinagi ni matangkay ha sabali a hidi, ‘Alapan moy i balitok ha nikuna, ket iyatad moy ha nekaesa a nagalap ha esa pulo a balitok.’
25 Ket kinagi di ha ni matangkay, ‘Apo, atoy dan ha nikuna i esa pulo a balitok!’
26 Ngem tinabbeg ni matangkay, ‘Ipeta ko ha nikam. Ha nikuna a mapagtalakan ko, atdinan ko pala ha mas makpal. Ngem ha nikuna a awan ko mapagtalakan, maski i ballik la a intalak ko ha nikuna, iday i adyan ko ha nikuna.
27 “ ‘Ket niyaen, ha kasenti ko a hidi a madiyan di ak a maghari, alapan moy hidi, ket patayan moy hidi ha saguppang ko,’ kon ni matangkay.” Ide i nepangpakatandi ni Jesus megipu ha pagdemat na paghariyan na nokkan.
28 Kinagi ni Jesus ito ha kakpalan a hidi. Sa, nagpalungo di Jesus a umangay ha Jerusalem.

I Pagdemat ni Jesus ha Jerusalem

29 Idi binumikan hikuna ha il-ili a Betpeg ken Betani, ha amugod na Olibet, inbon na ha duwa a agum na,
30 “Umangay kam ha ili ha kalipat. Atoy ha ho i kabayo a urbon pala. Nu dumitang kam ha ili ayo, lakbisan moy i urbon heya, ket lagedan moy a iyangay ha he.
31 Nu atoy i magsalodsod ha, ‘Apay a lakbisan moy ide a urbon?’, ipeta mos, ‘Kasor ni Apo ide.’ ” kon ni Jesus.
32 Isu, inumangay i agagum ni Jesus, ket naenta di i urbon a kona ha nepeta ni Jesus.
33 Ket idi linakbes di i urbon aye, atoy i makingkabayo a nagsalodsod ha, “Apay a lakbisan moy iday a urbon?”
34 Ket tinabbeg di, “Kasor ni Apo ide.”
35 Isu a linaged di i urbon a kabayo ha ni Jesus. Sa di, pinalayat i tennon ha adag na, a pagetnodan ni Jesus.
36 Ket idi nagsakay hikuna ha kabayo, inyabak na kakpalan i tennon di ha dilan.
37 Dadi agay. Nakabikan dan hikuna ha Jerusalem, ha bugsok na amugod na Olibet. Ket maragsak i pinagdeyaw di ha Dios, gipu ha ngamin a milagro a naenta di. Napigsa agay i pinagdeyaw na agagum ni Jesus.
38 Kinagi di, “Deyawan tam i Hari a pinaangay na Dios. Patalnaan na i kasasaad tam ha Apo Dios! Deyawan tam i Dios a kaontokan!” kon di.
39 Ngem atoy bila i Pariseyo a hidi. Ket kinagi di ha ni Jesus, “Maestro, pagimakan mo i agum mo a hidi.”
40 Ngem tinabbeg ni Jesus, “Ipeta ko ha nikam, maski nu awan magdeyaw idagende a tolay, magdeyaw paman i bitu-bitu,” kon ni Jesus.
41 Niyaen, idi binumikan ni Jesus ha Jerusalem, ket naenta na iday a ili, agay, nagsanget hikuna, gipu ta kinagbiyan na hidi a kaili na.
42 Ket kinagi na, “Hikam a taga Jerusalem, katandiyan moy mina i pangpatalna ha kasasaad moy. Ngem awan moy pala makatandiyan.

43 Dumitang nokkan i madukas a tiyempo, nu maglebut ha nikam i
kakasenti moy. Ket awan kam makalapos.
44 Dadailan di kam nokkan, ken ngamin a tolay ha disalad na Jerusalem
aye. Ket rakrakan di i ngamin a bilay moy. Maski i bitu-bitu ha padding
na bilay moy, awan metupo nokkan. Pasig la a marakrak. Ta awan moy
makatandiyan i tiyempo nu dinumitang i Apo Dios a magsalakan mina ha
nikam," kon ni Jesus.
45 Sa, sinumadap ni Jesus ha Templo. Ket binugew na i mahaglako a hidi.
46 Kinagi na, "Nesurat ide ha libro na Dios, 'I bilay ko i bilay mina a
pagkararagan,' kon na Dios. Ngem insulet moy dan ito ha paghenan na
mahagtakaw," kon ni Jesus.
47 Ket nagitoldu ni Jesus ha kada pamalak ha Templo. Ket kinayat
a bunowan na matangkay a papadi ken mamaestro na linteg ken
panglakayan a hidi na Judyo.
48 Ngem awan di nakatandiyan nu panyan di a mabuno, ta kanayon a
nagteman i kakpalan ha pagitoldu ni Jesus.

20

I Salodsod Di Megipu ha Pagturay ni Jesus

1 Idi esa a pamalak, hen ni Jesus ha Templo a magitoldu ken magibaheta
ha mappiya a gimigimet na Dios. Ket atoy bila i dinumemat i kakasenti
ni Jesus, hidi a matangkay a papadi, ken mamaestro na linteg, ken
panglakayan a hidi na Judyo.
2 Ket sinalodsod di ha nikuna, "Ipakatandi mo bi i kalintegan mo a
manggimet ha dagende a bagay. Heya i nangiyatad ha nikaw ha turay
a kona he?" kon di.
3 Ket tinabbeg ni Jesus, "Ha palungo, palobusanak mo bi a magsalodsod
ha nikam.
4 Ipeta moy bi nu hadya i nagipuwan na turay ni Juan a magbinyag?
Nagipu ha Dios, onu nagipu la ha sabali a tolay?" kon ni Jesus.
5 Sa hidi, naginuhon nu anya mina i tabbeg di. "Nu ipeta tam a nagipu ha
Dios i turay ni Juan, metabbeg ni Jesus, a 'Apay dod, awan kam nanahod
ha ni Juan?'
6 Ngem nu ipeta tam a nagipu la ha sabali a tolay, ket bisagan na kitam
na kakpalan aye. Ta tahodan di a tahod a mahagpugto ni Juan."
7 Isu, tinabbeg di, "Awan mi makatandiyan nu hadya i nagipuwan na
turay ni Juan a magbinyag."
8 Ket tinabbeg ni Jesus, "Isu, ta awanak moy tinabbegan, awan ta kam
bila tabbegan nu anya i turay ko a manggimet ha dagende a bagay," kon
ni Jesus.

Iestoriya ni Jesus Megipu ha Totolay a Magbuno ha Anak na Makinlutak

9 Ket inestoriya ni Jesus ide a pangpakatandi na ha kakpalan a hidi.
"Atoy idi i esa a lakay, ket minulaan na i lutak na ha ubas. Ket inpaabang
na ha makitalon a hidi. Sa hikuna, linumakad ha maalay.
10 Idi dinumemat i tiyempo na pagbunga na ubas, pinaangay na i esa
a tagabu a mangalap mina ha bunong na. Ngem ha makitalon a hidi,
nagdanog hidi ha tagabu aye. Ket pinalakad di hikuna, a awan nakaalap.
11 Isu, pinaangay na lakay i sabali a tagabu na. Ngem dinanog di bila
hikuna. Ket pinasanikiyan di. Ket pinalakad di bila. Ket awan manon
nakaalap.

12 “Sa na, pinaangay na lakay i mekatallu a tagabu na. Ngem pinasaketan
di bila hikuna, ket binugew di.
13 Sa na, kinagi na lakay a makinlutak, ‘Anya mina i gimetan ko? Ay,
ide dan. Paangayan ko i annak ko a esesa a ayatan ko. Ta siguradowak a
deyawan di hikuna!’ kon ni Lakay.
14 “Ngem idi naenta na makitalon a hidi, naginuhon hidi, ‘Ide i magtawid
ha lutak ni Lakay! Patayan tam mina hikuna, penu hikitam mina i
magtawid ha lutak na aye,’ kon di.
15 Ket dinakap di dod, ket inyangay di ha lapos na lutak, ket binuno di
hikuna.
“Niyaen,” tinulos ni Jesus, “anya i nakam moy? Anya wade i gimetan
na lakay a makinlutak?
16 Siyempre, ah? Dumemat hikuna ken patayan na hidi a makitalon. Sa
na, iyatad iday a lutak ha sabali a totolay,” kon ni Jesus.
Ket idi nakatandiyan na kakpalan a hidi a magistoriya ni Jesus megipu
ha Israel, kinagi di, “Adanay, awan mina a kona hito!” kon di.
17 Ngem inaamatan na hidi ni Jesus, a kinagi na, “Anya dod i
nakatandiyan moy megipu ha Cristu, ken hidi a magmadi ha Cristu. Ta
pinapugto na Dios ket Inpesurat na, a ‘Ginayak ko dan i esa a inaamakan
a pogedu, para ha bilay ko. Ngem madiyan na a usaran na tarabahador a
hidi. Ngem maski nu kona hito, idatton ko ide a pogedu ha suli na bilay a
pangadigi ha ngamin a bilay ko,’ kon na Dios. Ket ipeta ko pala ha nikam,”
kinagi ni Jesus,
18 “Maski nu heya a mangsenti ha ide a pogedu, matangpod hikuna
nokkan. Ket ha nikuna a magkabeng ha ide a pogedu, hikuna i hamsitan
na pogedu aye, ket meyappah hikuna nokkan ha pahas.” Ide i pangikalan
ni Jesus ha totolay a awan a manahod.
19 Ket ha mamaestro na linteg ken matangkay a papadi, kinayat di a
dakapan ni Jesus a dagus, ta nakatandi hidi a neestoriya ni Jesus ito a
pangsenti na ha nidi. Ngem kinumanteng hidi ha kakpalan a tolay.
20 Isu, naguray hidi ha gundaway di. Ket nagpagga hidi ha kappal a
lallaki a aginpappiya, penu masiluwan di mina ni Jesus ha salodsod di.
Bareng kan, nu atoy i kagi ni Jesus a mesenti ha Linteg na Roma, ket
dakapan di, ket meyangay di hikuna ha gobernador.
21 Isu, inumangay hidi a aginpappiya, ket sinalodsod di, “Maestro,
katandi mi a tahod i pagitoldu mo. Ket katandi mi a magitoldu ka ha
tahod megipu ha kagbi na Dios ha totolay. Ket katandi mi bila a awan ha
idumduma mo, maski matangkay onu madibbi.
22 Isu a salodsod mi ha nikaw. Makaliwat kitam ha Linteg tam a Judyo,
onu awan, nu magpaga kitam ha buwis ha Hari na Roma?” kon na
aginpappiya a hidi.
23 Ngem nakatandiyan ni Jesus a surbaran di hikuna. Isu, kinagi na,
24 “Ipaenta moy ha nikan i korinat. Ket ipeta moy bi, nu heya i retrato
aye, ken heya i nagen a nepasurat ha he?” kon ni Jesus.
“Iday i Hari na Roma,” kon di.
25 Ket kinagi ni Jesus, “Isu, iyatad tam mina ha Hari na Roma i kukuwa
na a hidi, idagende a bagbagay a atoy ha rupa na ken nagen na. Ket
iyatad tam mina ha Dios i kukuwa na Dios, idagenday a bagbagay a atoy i
karuprupa na Dios, a kona ha ayat tam, ken nakam tam, ken pigsa tam,”
kon ni Jesus.
26 Agay, naskal la hidi ha tabbeg na. Ket awan hidi nakakagi. Ket awan
di hikuna nasiluwan ha saguppang na kakpalan.

I Salodsod Megipu ha Pinagbiyag na Manon na Minatay

27 Niyaen, inumangay ha ni Jesus i kappal a Saduseyo. (Hidi i Judyo a
awan a manahod a magbiyag manon i totolay a minatay dan.)
28 Ket sinalodsod di, "Maestro, insurat ni Moyses ide a linteg, a 'Nu matay
i lallaki a atoy kabanga na, ket awan pala ha annak, masapul na wadi na
a magkabanga ha ipag na a nabilu, penu magenak hikuna. Ket ibilang di
mina i annak na a annak na hekka na a minatay,' kon ni Moyses.
29 Niyaen, Maestro, atoy idi i pitu a kabsat a lallallaki. Ket nangabanga
i hekka, ngem minatay hikuna a awan ha annak na.
30 Ket kinabanga na wadi na i ipag na heya a nabilu. Ket minatay bila
hikuna a awan ha annak na.
31 Ket kona bila hito ha nekatallu. Ket kona bila hito hanggan ha
nekapitu. Minatay hidi ngamin a awan ha annak di.
32 "Sa, minatay i babbey ha dilokod.
33 Isu, Maestro," kinagi na Saduseyo a hidi, "ide i kayat mi a
makatandiyan. Ta netoldu mo a makabiyag huhuway i tolay a natay dan.
Niyaen, heya wade i kabanga na babbey nokkan, nu magbiyag manon hidi,
gipu ta nagkabanga hidi ngamin ha nikuna?" kon na Saduseyo a hidi.
34 Ket tinabbeg ni Jesus, "Awan agay, ta ide i ugali na lugar tam aye, ha
tiyempo niyaen. I ugali na totolay ha he i pagkabanga.
35 Ngem nokkan ha totolay a ibilang na Dios a mappiya, husto hidi a
magbiyag ha huway ha magnanayon, ket awan hidi mangabanga.
36 Maghen hidi ha langit a kona ha anghel a hidi, ket awan hidi matay
manon. Annak hidi na Dios, ta magbiyag manon hidi a naggipu ha natay.
37 "Hikam a Saduseyo," kinagi ni Jesus, "apay a kagin moy a awan
magbiyag manon i totolay? Nagpatahod ni Moyses a magbiyag manon
i totolay. Nakaman moy mina i pinagsurat na a megipu ha ni Abraham,
ken ni Isak, ken ni Hakob. Ta idi nagpaenta i Dios ha kayo a maggangat,
kinagi na ha ni Moyses, 'Hikan i deyawan ni Abraham, ni Isak, ken ni
Hakob,' kon na Dios.
38 Ket nu kona hito, makatandiyan tam a minagbiyag manon hidi. Ta
awan ha magdeyaw ha Dios nu awan a magbiyag. Ket minagbiyag ha
Dios i ngamin a minatay," kon ni Jesus.
39 Niyaen, idi kinagi na ito ha Saduseyo a hidi, atoy bila i maestro a hidi
na linteg. Ket kinagi di, "Mappiya i tabbeg mo, Maestro!" kon di.
40 Ket i Saduseyo a hidi, nasaniki hidi a magsalodsod ha ni Jesus.
41 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, "Apay a metoldu na kappal a tolay a ni
Hari Dabid i minappo na Cristu?
42-43 Ta nesurat ni Dabid ha libro na kansiyon, 'Kinagi na Apo Dios
ha Happo ko, "Magetnod ka ha henan ko a maghari kita hanggan
pagparentumengan ko i kasenti mo a hidi ha saguppang mo," kon na Dios.
44 Isu, insurat ni Dabid i Happo na i Hari a urayan na totolay. Ket
pinanagenan ni Dabid ha Cristu i "Happo" na. Isu, mabalin dod nu
minappo dan ni Dabid na Cristu?' " Ito i insalodsod ni Jesus ha maestro a
hidi.
45 Niyaen, idi nagteman pala i kakpalan, iniwadan ni Jesus i agagum na
a toltolduwan na,
46 "Magingat kam ha nidi a maestro na Linteg. Ta kayat di a magtennon
ha mangina a badu, penu maenta na tolay a matangkay hidi. Ket kayat di i
inaamakan a salpak ha sentro. Ket kayat di bila a umetnod ha pagetnodan
na matangkay ha piyesta ken ha kapilya.

47 Ngem agewan di i kukuwa na nabilu a hidi, sa hidi, magkararag ha
maalay, penu kagin na totolay a mappiya hidi. Isu, hidi i parusaan na Dios
ha mas marigat nokkan," kon ni Jesus. Ito i iniwadan ni Jesus ha agagum
na megipu ha maestro a hidi.

21

Iyatad na Bilu i Ngamin a Pagbiyag Na

1 Idi atoy pala ni Jesus ha Templo, sinasiiman na i mabaknang a hidi a
nagitaknag ha korinat di ha kahon a pagatdinan ha Templo.
2 Ket naenta na bila i esa a bilu a napobre a nangitakneg ha duwa la a
sentimos.
3 Ket kinagi ni Jesus, "Ipeta ko ha nikam, ha nakam na Dios, nangiyatad
iday a bilu ha mas makpal ngem ha ngamin a mabaknang a hidi.
4 Ta neyatad na mabaknang a hidi i sobra na baknang di. Ngem maski nu
napobre ide a bilu, neyatad na i ngamin a korinat na, a ngamin a pagbiyag
na," kon ni Jesus.

Iwadan ni Jesus a Dumemat Nokkan i Tiyempo na Pagrigatan

5 Niyaen, atoy i kappal a agum ni Jesus a nakipaguhon megipu ha
Templo, ken dadakkal a pogedu ha padding na, ken inaamakan a
pangdekorasiyon a hidi a neyatad na totolay.
6 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, "Entan moy i ngamin a dagende. Ta
dumemat nokkan i tiyempo a marakrak hidi ngamin. Marakrak nokkan i
kada esa a bitu-bitu ha padding aye. Ket matakneg hidi ngamin," kon ni
Jesus.
7 "Maestro," sinalodsod di, "hangan dumemat i kinagi mo? Anya wade
i tiplad, penu makatandiyan mi a dumemat iday a tiyempo a madukas?"
kon di.
8 Ket kinagi ni Jesus, "Magingat kam, penu awan na kam paliwatan na
tolay. Ta atoy nokkan i makpal a umangay ha he, ket magkagi hidi a hidi i
Cristu a pinaangay na Dios a maghari. Ket ibaheta di bila a dumemat dan
i tiyempo a pagparusa na Dios ha tolay. Ngem awan kam mina manahod
ha nidi.
9 Ket maski nu mabaheta moy megipu ha gubat ken riribuk, awan kam
mina manteng. Ta masapul a magimet idagento ha palungo. Ngem maski
nu kona hito, awan pala i tiplad na tiyempo a pakobos na totolay ha lutak,"
kon ni Jesus.
10 Ket tinumulos ni Jesus, "Makipaglaban pala hidi ha makpal a bayan.
11 Ket atoy nokkan i makpal a ginggined a dakkal, ken makpal a alap,
ken saket ha maski nu hadya a lugar. Atoy pala nokkan i makpal a balsit
a magpaenta ha langit, ket pakantengan di.
12 Ngem ha palungo a dumemat idagende a rigrigat, ipadakap na kam
na tolay. Ket lokowan di kam. Ket isaguppang di kam ha kapikapilya na
Judyo a hidi. Ket ipabalud di kam. Ket isaguppang di kam ha gobernador
a hidi, ken ha hari a hidi, gipu ha panahod moy ha nikan.
13 Ket iday i tiyempo a pangibaheta moy ha mappiya a baheta megipu
ha ginimet na Dios.
14 Ket imula moy dan ha nakam moy, a awan kam magburibur nu anya
i tabbeg moy ha nidi.
15 Ta giwatan ta kam nokkan ha mappiya a kakkagi, ket palaingan ko i
nakam moy, penu awan makatabbeg i kasenti moy a hidi. Ket awan hidi
makepeta a magsileng kam.

16 Ngem katandiyan moy mina a maski i daddakkal moy, ken hekka
onu wadi moy, onu kasingsing ken ilailay moy a hidi, ay, maski hidi i
mangipadakap ha nikam. Ket atadan di kam ha kasenti moy. Ket atoy i
kappal ha nikam a patayan di.
17 Ket maski nu hadya a lugar a angayan moy, maingalan di kam. Ta
manahod kam ha nikan.
18 Ngem maski nu mabuno di i baggi moy, awan di mapasaketan i
kaliduwa moy, ta daponan na Dios. Ket daponan na Dios i ngamin a biyag
moy, maski esa a buk ha buntok moy.
19 Isu, nu pasibatan moy i baggi moy a magattam, mesalakan kam
nokkan," kon ni Jesus.
20 Ket tinumulos ni Jesus, "Nu maenta moy nokkan i sundalu a hidi a
maglebut ha Jerusalem, makatandiyan moy a dandani dan a marakrak i
Jerusalem.
21 Ket nu dumemat iday a tiyempo, bumuyot mina i tolay a hidi a magipu
ha Judeya hanggan ha amugod. Ket lumapos mina i maghen ha Jerusalem.
Ket awan mina a sumadap ha ili, nu hen hidi ha talon.
22 Gipu ta ide a tiyempo i pagparusa na Dios ha totolay a nagmadi ha
paghariyan na. Ket magimet ito penu matongpal i ngamin a nepugto na
minahagpugto a hidi ha Libro na Dios.
23 "Kagbi hidi a mabuktet ken hidi a magpasuso ha iday a tiyempo! Ta
makpal i rigat nokkan ha lutak aye. Ta parusaan na Dios idagende a tolay.
24 Ha kappal, matay hidi ha laban. Ha kappal, madakap hidi, ket
mepaangay hidi ha pagbaludan ha sabasabali a lugar ha madiyo. Ket
magrakrak pala ha Jerusalem i totolay a bakkan a Judyo, hanggan nobos
dan i tiyempo di.
25 "Ket nokkan, atoy i magimet ha senggit, ken bulan, ken pusiyan a
pangibalsit ha ngamin a tolay. Ket mamasbew nokkan i ngamin a tolay
ha ngamin a bayan. Ket manteng hidi ha tanog na diget, ken ha dakkal a
talogut a hidi.
26 Ket nokkan, atoy i makpal a lallaki a maulaw, gipu ha kanteng di. Ket
magsapduh hidi ha dandani dan a magimet. Ta mapasina nokkan i senggit
ha paglakadan na. Ket kona bila hito i bulan ken pusiyan.
27 Sa, magpaenta i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay ha ulap a
bumubugsok ha lutak. Ket maenta na ngamin a tolay i kaamakan ko, ken
mapigsa a kaddat ko.
28 Isu, nu maenta moy nokkan a mangrugi idagende a bagay, magragsak
kam. Tumaknag kam, ket tumangad a magtahok ha pakesalakan moy,"
kon ni Jesus.
29 Sa na, kinagi ni Jesus ide a pangipakatandi na. "Nakaman moy i kayo
a igos, pati ngamin a kayo a agum na.
30 Nu magbudak hidi, katandi moy a dandani dan a kasinag.
31 Ket kona bila hito ha dagende a magimet nokkan. Nu maenta moy
idagende a nepugto ko, makatandiyan moy a dandani dan i tiyempo na
Dios a maghari ha lutak.
32 Magsiguradowak ha nikam a makatulos pala ide a kalase na tolay
hanggan magimet idagento. Sa, awan dan.
33 Ket maski nu maawan bila i ngamin a langit ken ngamin a lutak
nokkan, ipeta ko ha nikam a makatulos pala i kakkagi ko. Ta awan a
mabalin a maawan i kakkagi ko," kon ni Jesus.
34 Ket tinulos na, "Magingat kam ha baggi moy, a awan kam mabuhong
a maginum ha arak ken magpiyesta. Ket awan kam mina mabuhong

a magburibur ha pagbiyag moy. Baka bigu a dumemat i pamalak a
pagparusa na Dios, ket awan kam makagayak. Ket madakap na kam, a
kona ha tungkeris a bigu la a masiluwan dan.
35 Ket kona hito i pagdemat na pamalak heya. Ta sigida la i pagabot na
ha ngamin a tolay ha lutak, ha maski nu hadya i henan di.
36 Daponan moy dod i baggi moy. Ket magkararag kam a kanayon ha
Dios, a palagdaen na i nakam moy, penu malagda kam ha dagenday a
rigrigat. Ket nu mapalagda kam, makabikan kam nokkan ha saguppang
na Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, ket awan kam masaniki," kon ni
Jesus.
37 Ket tinumulos ni Jesus a nagitoldu ha kada pamalak ha Templo. Ket
kinumillap hikuna ha Amugod na Olibo ha kada kallap.
38 Ket kada maledum, inumangay i kakpalan a hidi ha Templo, penu
temanan di ni Jesus.

22

Gayakan Di a Bunowan ni Jesus

1 Idi tiyempo hito, binumikan dan i tiyempo na piyesta, nu magkan
hidi ha tinapay a awan ha lebadura na. Ket nanagenan ito ha Piyesta
na Pinagtaleban na Anghel a Magpatay.
2 Ket nakipaggammong i matangkay a papadi ken maestro a hidi na
Linteg nu panyan di a bunowan ni Jesus. Ngem manteng hidi ha totolay,
ta kinasoran na kakpalan ni Jesus.
3 Niyaen, sinumadap ni Satanas ha ni Judas Iskaryote, a esa a lallaki ha
esa pulo ket duwa a tolduwan ni Jesus.
4 Ket inumangay dod ni Judas a makipaggammong ha matangkay a
papadi ken sunsundalu na Templo. Ket inpeta na a daggapan na hidi a
mangdakap ha ni Jesus.
5 Ket maragsak hidi, a inyatad di i korinat ha ni Judas.
6 Nagoni ni Judas, ket nangrugi hikuna a magnakam nu panyan na a
megiwat ni Jesus a awan maenta na sabali a tolay.

I Pangapon di Jesus ha Piyesta

7 Niyaen, dinumemat i pamalak na Piyesta nu partiyan di, ket idatton di
ha Dios i malogyaw a karnero. Iday i pamalak nu magkan hidi ha manipis
a tinapay, a awan ha lebadura na. Ket nagenan di ito ha "Pangapon na
Pinagtaleban."
8 Pinaangay ni Jesus di Pedro ken Juan ha palungo. Ket inpeta na,
"Umangay kam a magisagana ha pangapon tam."
9 Ket sinalodsod di, "Hadya i kayat mo a pangisaganaan mi?"
10 Ket tinabbeg ni Jesus, "Nu sumadap kam nokkan ha Jerusalem,
tagabuwan na kam na esa a lakay a sumagab. Umunod kam ha nikuna ha
bilay a saddapan na.
11 Ket nu sumadap kam ha bilay aye, ipeta moy ha makinbilay a,
'Pasalodsod ni Maestro nu hadya i paghenan mi a magkan ha Pangapon
na Pinagtaleban?' kon moy.
12 Ket nu ipeta moy ito ha nikuna, ipaenta na ha nikam i dakkal a
kuwarto a atoy bila i ngamin a aruwatan para ha Pangapon tam. Ket hito
i pangisaganaan moy ha Pangapon tam na Pinagtaleban," kon ni Jesus.
13 Isu a inumangay hidi, ket naeriyokan di i ngamin a inpeta ni Jesus, a
kona ha nepeta na. Ket nagsagana hidi ha Pangapon na Pinagtaleban.

I Dilokod a Pangapon ni Apo Jesus

14 Idi nesagana i Pangapon na Pinagtaleban, ket nakipagkan di Jesus ken
apostol na a hidi,
15 kinagi ni Jesus ha nidi, “Tahod a kayat ko unay a makipagkan ha
nikam ha Pangapon aye, ha palungo na katay ko!
16 Ta ipeta ko ha nikam, a awanak manon magkan ha dende hanggan
matongpal ito ha paghariyan na Dios ken magsilebra kitam manon ha
pakesalakan na totolay a manahod,” kon ni Jesus.
17 Sa na, inalap ni Jesus i baso na basi. Ket nagyaman hikuna ha Dios.
Ket inpeta na ha nidi, “Bunongan moy ide a basi.
18 Ipeta ko ha nikam a awanak maginum manon ha basi na ubas
hanggan dumemat i paghariyan na Dios,” kon ni Jesus.
19 Sa na, inalap ni Jesus i tinapay. Ket nagyaman hikuna ha Dios. Ket
pinilakpilak na i tinapay, a inyatad na ha nidi. Ket inpeta na, “Ide i baggi ko
a meyataatad ha Dios para ha nikam. Nokkan, itulos moy mina a maggimet
ha kona he a pangnakam moy ha nikan,” kon ni Jesus.
20 Ket kona bila hito i ginimet ni Jesus ha baso na basi, idi nobos di a
nagkan. Kinagi na, “I basi aye i digi ko a pangtongpal ha bigu a kari na
Dios. Ket ibulbulak ko i digi ko para ha nikam.
21 Ngem, makatandiyan moy mina a atoy ha agagum tam he i
mangpadakap ha nikan ha kasenti ko a hidi.
22 Hikan i Annak na Dios a Nagbalin a Annak na Tolay, ket matayak
nokkan gipu ha panggep na Dios. Ngem marigat i parusa na lallaki a
mangpadakap ha nikan. Sayang agay ha nikuna,” kon ni Jesus.
23 Ket idi nateman di i kakkagi na, nangrugi hidi a magsinolodsod nu
heya i manggimet ha ide, nu heya i mangpadakap ha ni Jesus.

Makitabbegan i Apostol a Hidi nu Heya i Mas Matangkay

24 Ket nangrugi bila hidi a makitabbegan nu heya i mas matangkay
nokkan ha paghariyan na Dios.
25 Isu a kinagi ni Jesus ha nidi, “Kona ha ide i ugali na ngamin a hari ha
lutak, a kanayon la hidi mangibon ha totolay ha bayan di. Ngem kayat di
bila a panagenan i baggi di ha, ‘Mahagkagbi ha Totolay’.
26 Ngem ha nikam, bakkan mina a kona hito. Imbes na, makipagagum
ken makipagdaggap kam mina. Nu matangkay ka dan, masapul a
padibbiyan mo i baggi mo a magserbe a kona ha kadibbi na olitaw. Ket
nu hikaw i katangkayan, hikaw i magserbe mina ha agagum mo.
27 Ta kona hito i ginimet ko ha nikam,” kon ni Jesus. “Ket heya mina i
mas matangkay, i tolay a umetnod ken magkan, onu tolay a magserbe ha
nikuna? Siyempre! Mas matangkay i tolay a umetnod la ken magkan, kon
na kan. Ngem ha nikan, bakkan i ugali ko. Ta inumangayak ha nikam
penu magserbe.
28 “Niyaen, hikam i nagagum ha nikan a magattam ha rigrigat ko.
29 Ket inpeta ko a pinaangay na ak na hama ko a maghari. Isu a atdinan
takam bila ha turay ko.
30 Ket nokkan, nu maghariyak, makipagkan kitam, ket makipaginom
kitam ha paghariyan ko. Ket hikitam man i maghari ha kaputotan na
esa pulo ket duwa a tribu na Israel,” kon ni Jesus ha apostol na a hidi.

Pugtowan ni Jesus a Ilibak ni Pedro

31 Sa na, kinagi ni Jesus ha ni Simon Pedro, “Simon! Temanan mo. Ta
napalobusan ni Satanas a mangsurubar ha nikam. Ket i pagsurubar na i
kona ha tolay a mangtar-ap ha baggat na. Ket mepaenta na nu pasig la

mappiya i panahod moy, a kona ha baggat a pasig la maponset, onu tahod
a awan ha panahod moy, a kona ha lupas la a awan pagserbe na.
32 Ngem inkararagan taka, Simon, penu awan gumimak i panahod mo
ha nikan. Ket nokkan nu magbabawi ka, ket sumoli ka manon ha nikan,
ipasibat mo i panahod na agagum mo, penu awan mapagimak ni Satanas
i panahod di," kon ni Jesus.
33 Ngem kinagi ni Simon Pedro ha ni Jesus, "Maski nu ipabalud di ka,
awanak sumina ha nikaw. Maski nu patayan di ka, patayan di ak bila,"
kon na.
34 "Pedro," kinagi ni Jesus, "ipeta ko ha nikaw a ha yenan a kallap, ha
palungo a magtaraok i kawitan, ket magkagi ka ha mamintallu a awanak
mo katandi," kon na.
35 Ket nagsalodsod ni Jesus ha apostol na a hidi, "Nikuna, idi pinaangay
takam a mangitoldu, ket nepeta ko ha nikam, 'Awan moy bilonan i korinat
moy, onu supot moy, onu sapatos moy,' kon ko, anya wade, nagkulang kam
ha maski nu anya, onu awan?" Ket tinabbeg di, "Awan kami nagkulang
ha maski nu anya."
36 "Oni," kinagi ni Jesus, "ta idi, naanus pala i nakam na totolay ha nikan.
Ngem niyaen, bakkan i pinagnakam di. Isu, ipeta ko ha nikam a nu atoy i
korinat moy ken supot moy, bilonan moy mina. Ket nu awan ha sundang
moy, ilako moy i tennon moy a paggatang moy ha sundang.
37 Ta kona ha ide i kasasaad tam, a masapul a matongpal i ngamin a
nesurat megipu ha nikan ha Libro na Dios. Maski ide a nesurat ni Isayas,
a 'Mebilang nokkan i Cristu ha mahagliwat a hidi,' kon na. Ta masapul a
matongpal i ngamin a nesurat megipu ha nikan," kon ni Jesus.
38 Ket kinagi di, "Entan mo, Apo! Atoy he i duwa a sundang!" Ket kinagi
ni Jesus, "Kuston."

Magkararag ni Jesus ha Olibo

39 Sa hidi, linumapos di Jesus ha Jerusalem. Ket inumangay hidi ha
Amugod na Olibo. Ta hito i katidugan di.
40 Idi dinumemat hidi ha Olibo, kinagi ni Jesus, "Magkararag kam, penu
awan na kam maabak na solisog ni Satanas," kon na.
41 Sa na, intirak hidi, ket tinumagdak hikuna ha madiyo ballik, ha disat.
Ket nagparentumeng, a nagkararag ha Dios.
42 "Hama ko," kinagi na, "nu kayat mo, awanak mo bi adiyowan ha
magnanayon ha katay ko. Ngem maski nu kona hito a mahukomanak,
bakkan mina a pagayatan ko i gimetan mo nu awan i pagayatan mo. Ket
usegan ko i kayat mo," kon ni Jesus.
43 Idi nagkararag hikuna, nagpaenta i anghel a nagipu ha langit. Ket
nagpabinyag ha ni Jesus.
44 Sa, narigatan unay i baggi na. Ket mas mapigsa i kararag na. Ket
naglengit hikuna ha dakkal a tagdu na digi, gipu ta narigatan i baggi na.
45 Idi nobos i kararag na, sinumoli hikuna ha agagum na. Ngem
kinumillap hidi, ta nagkakapoy hidi ha pagladingit di.
46 Ket kinagi ni Jesus, "Apay a kinumillap kam? Umikat kam, ket
magkararag, penu awan kam magliwat nu masolisog na kam ni Satanas,"
kon na.

I Pagdakap Di ha ni Jesus

47 Idi nagkagi pala ni Jesus, dinumemat i kakpalan a hidi. Ket
nagpalungo ni Judas. Hikuna i esa ha dagenday esa pulo ket duwa a
nagkeagum ha ni Jesus. Ket binumikan ni Judas ha ni Jesus a ammosan
na.

48 Ngem kinagi ni Jesus, “Judas, ide a ammos mo, ide i panggimet mo
penu maglipot ka ha Annak na Dios a Nagbalin a Tolay?” kon na.
49 Idi naenta na agagum ni Jesus i magimet aye, kinagi di, “Apo, usaran
tam mina i sundang tam aye?” kon di.
50 Ket kinatol na esa i tagabu na matangkay a padi, ket nesina na i
kanawan a talinga na.
51 Ngem kinagi ni Jesus, “Awan kas!” Sa na, inegkaman ni Jesus i talinga
na tagabu heya, ket pinahusay na.
52 Ket ha nidi a dinumemat a magdakap ha ni Jesus, hidi a matangkay
a papadi, ken kapitan na sundalu a hidi a nagipu ha Templo, ken
panglakayan a hidi na Judyo, sinalodsod ni Jesus ha nidi, “Mahagtakawak
dod? Apay a usaran moy i sundang ken gahote a pangdakap moy ha nikan?
53 Ta nikuna kadapamalak, nangitolduwak ha saguppang moy ha
Templo. Ket awanak moy dinakap. Ngem niyaen a kallap, ket ide i tiyempo
a pagturay moy, ken pagturay na Satanas,” kon ni Jesus.
54 Sa di, dinakap ni Jesus ket inyangay di ha bilay na matangkay a padi.
Ket tinagubet na hidi ni Pedro.
55 Idi dinumemat hidi ha bilay na padi, atoy i gangatan ha saguppang
na bilay. Ket atoy i kappal a nagendu. Ket binumikan ni Pedro a magendu
bila.
56 Ket naenta na hikuna na esa a babbey a tagabu. Ket inaamatan na
hikuna, a kinagi na, “Agum na ide ni Jesus!” kon na.
57 Ngem kinagi ni Pedro, “Adding, awan ko hikuna katandi!” kon na.
58 Idi awan maalay, ket naenta na esa a lallaki ni Pedro. Ket kinagi na,
“Hikaw bila i esa a agum ni Jesus!” Ngem tinabbeg ni Pedro, “Manong,
tahod, awan na ak agum ni Jesus!” kon na.
59 Idi manga esa a oras, ket kinagi na esa a lallaki, “Siguradowak a
nakiagum ide a lallaki ha ni Jesus, ta taga-Galileya i kagi na,” kon na.
60 Ngem kinagi ni Pedro, “Awan dalla agay! Awan man! Awan ko
makatandiyan i kinagi mo!” Ket bigu la, idi nagkagi pala ni Pedro,
nagtaraok i esa a kawitan.
61 Ket sinumoleg ni Apo Jesus, a inaamatan na ni Pedro. Ket nanakam
ni Pedro i nepeta ni Jesus a, “Nokkan, ha yenan a kallap, nu palungo a
magtaraok i kawitan, ipeta mo a awanak mo katandi ha mamintallu.”
62 Isu, linumapos ni Pedro, ket nakasanget unay hikuna.

Kayagan Di ken Danugan Di ni Jesus

63 Ket ha nidi a nagdakap ha ni Jesus, nagulew ken nagdanog hidi ha
nikuna.
64 Binadbadan di i mata na, sa di, kinayag, “Pugtowan mo nu heya i
nangdanog ha nikaw,” kon di.
65 Ket makpal pala i kinagi di a pangpasaniki ha ni Jesus.

Iyangay Di ni Jesus ha Saguppang na Sanhedrin

66 Idi masapa a maledum, nagpisan i lakay a hidi, ken matangkay a
papadi, ken maestro a hidi na linteg. Napanagenan ha “Sanhedrin” i
pagpisan na ngamin a dagende a lakay. Ket pinasaguppang di ni Jesus.
67 “Ipeta mo dan,” kinagi di, “hikaw dod i Cristu, i tolay a paangayan na
Dios a maghari?” Ket tinabbeg ni Jesus, “Nu ipeta ko ha nikam, awanak
moy tahodan.
68 Ket nu padasan ko a ipakatandi ha nikam, awan moy temanan. Ket
nu magsalodsodak ha nikam, awan kam tumabbeg.

69 Ngem maski nu kona hito, ipeta ko ha nikam a mangrugi ha niyaen,
magetnod ha henan na Dios ken maghari i Annak na Dios a Nagbalin a
Tolay," kon ni Jesus.
70 Ket kinagi di ngamin, "Isu, hikaw dod i Annak na Dios?" Ket tinabbeg
ni Jesus, "Tahod i kinagi moy."
71 Ket kinagi di, "Kuston! Awan tam masapul a magteman ha
mangipaliwat a hidi. Ta nateman tam i madukas a kagi na!" kon di.

23

Ipasaguppang Di ni Jesus ha ni Gubernador Pilato

1 Sa di, inyangay na Sanhedrin a hidi ni Jesus ha ni Gobernador Pilato.
2 Ket pinaliwat di ha saguppang. Kinagi di, "Gobernador, naeriyokan mi
ide a lallaki a nagitoldu ha silisileng na ha kababayan mi a Judyo. Intoldu
na a awan kami mina magpaga ha buwis ha hari mo ha Roma. Ket intoldu
na a hikuna i Cristu, i tolay a paangayan na Dios a maghari ha ngamin a
tolay!" kon di.
3 Ket sinalodsod ni Pilato ni Jesus, "Anya, hikaw i Cristu a maghari mina
ha Judyo a hidi?" Ket tinabbeg ni Jesus, "Oni, kona ha kinagi mo."
4 Ket kinagi ni Pilato ha matangkay a papadi ken kakpalan a hidi, "Awan
ko makatandiyan i liwat na lallaki aye. Isu, awan ko hikuna maparusaan,"
kon na.
5 Ngem dinagdag di ha mas mapigsa, "Ipasenti na kami ha Hari mo ha
Roma gipu ha pagitoldu na. Ket nagitoldu hikuna ha ngamin a lugar na
Judyo, a naggipu ha Galileya hanggan ha Judeya, hanggan Jerusalem aye,
a magsenti mina kami ha Hari mo ha Roma," kon di.

Ipasaguppang Di ni Jesus ha ni Herod, I Gubernador na Judyo a Hidi

6 Idi nateman ito ni Pilato, sinalodsod na, "Taga-Galileya ide a lallaki?"
kon na. "Oni," kon di.
7 Ket idi nakatandiyan ni Pilato a taga-Galileya ni Jesus, pinaangay na
hikuna ha ni Herod. Ta ni Herod i esa a Judyo a gobernador ha Galileya.
Ket kaddemat la hikuna ha Jerusalem.
8 Niyaen, naragsak ni Herod idi naenta na ni Jesus. Ta naalay dan
a nabaheta na megipu ha ni Jesus. Ket kayat na a maenta i milagro a
ginimigimet ni Jesus.
9 Isu a nasurok i pinagsalodsod na ha ni Jesus. Ngem pulos, awan
tinabbeg ni Jesus.
10 Sa hidi, binumikan i matangkay a papadi, ken maestro a hidi na
linteg, penu magpaliwat ha ni Jesus ha saguppang ni Herod. Ket maingal
i pinangpaliwat di ha ni Jesus.
11 Ket nagkayag ni Herod ken sundalu na a hidi ha ni Jesus. Ket inulew
di. Sa di, tinennonan ni Jesus ha tennon na hari, a kona nu aginhahari
hikuna, ket pinasoli di ha ni Pilato.
12 Niyaen, idi palungo na iday a pamalak, nakiingal ni Pilato a taga-
Roma, ken ni Herod a esa a Judyo. Ngem nangrugi ha iday a pamalak,
nagilay hidi, gipu ha ginimet di ha ni Jesus.

Patayan ni Pilato ni Jesus

13 Ket nagpapisan ni Pilato ha matangkay a papadi, ken kapkapitan na
Judyo, ken kakpalan a tolay a hidi.
14 Ket kinagi na, "Inyangay moy ide a lallaki ha nikan, ket inpeta moy
a nakangsileng hikuna ha totolay na Judeya. Ket inembestigar ko hikuna

ha saguppang moy. Ngem awan ko naeriyokan i liwat na, a pangpaliwat
moy ha nikuna.
15 Ket kona bila hito ha ni Herod, i Gobernador moy a Judyo. Ta awan
hikuna nakaeriyok ha liwat na. Ket pinasoli na ni Jesus ha nikan. Niyaen,
awan ha ginimet na ide a lallaki a pakatayan na mina.
16 Isu, pabaot ko hikuna, ket palobusan ko," kon na.
17 Kinagi na ito ni Pilato gipu ha ugali na Judyo a hidi. Ha kada Piyesta
na Pinagtaleban, agedan di ha nikuna a palobusan na i esa a balud.
18 Ngem inrangsit na kakpalan a hidi, "Patayan mo hikuna! Palobusan
mo ni Barabas!" kon di.
19 Niyaen, napabalud ni Barabas gipu ha pinangpulas na ha totolay ha
Jerusalem a makilaban ha gobyerno, ken gipu ha pinagbuno na ha esa a
tolay.
20 Ngem kayat ni Pilato a palobusan ni Jesus. Isu, ipenduwa na i kinagi
na.
21 Ngem inrangsit di, "Pelansa mo hikuna ha kudos! Pelansa mo hikuna
ha kudos!" kon di.
22 Ket inpentallu ni Pilato, "Apay? Anya i liwat na? Awan ko
makatandiyan i liwat na, a patayan ko mina hikuna! Pabaot ko dod, ket
palobusan," kon na.
23 Ngem intulos di a nagrangsit, a pelansa di mina ni Jesus ha kudos. Ket
tinumulos hidi hanggan naabak di ni Pilato.
24 Isu, inayunan na hidi ha kayat di.
25 Ket pinalobusan na ni Barabas, a inaged di. Hikuna i lallaki a
nepabalud gipu ha pinagpulas na ha gobyerno, ken pinagbuno na. Ket
ha ni Jesus, inbon ni Pilato a pelansa mina hikuna ha kudos, a kona ha
kayat na Judyo a hidi.

Ilansa Di ni Jesus ha Kudos

26 Idi inyangay di ni Jesus ha lapos na Jerusalem, natagbu di i esa a
lallaki a sumasaddap ha ili. Taga-Sirene hikuna, ket ni Simon i nagen na.
Dinakap di hikuna, ket inpabaklay di ha nikuna i kudos a umunod ha ni
Jesus.
27 Ket inumunod bila i kakpalan a hidi. Atoy bila i babbey a hidi a
nangsangisanget ken nagngongoyngoy gipu ha ni Jesus.
28 Ket sinumoleg ni Jesus, a kinagi na ha nidi, "Hikam a babbey na
Jerusalem, bakkan a hikan mina i pagsangetan moy, nu awan ha magimet
ha baggi moy ken annak moy nokkan.
29 Ta dumemat i marigat a tiyempo nu magkagi hidi ha, 'Mas mappiya i
kasasaad na babbey a awan nagenak. Mas mappiya i kasasaad na babbey
a awan magpasuso!' kon di.
30 Iday i tiyempo nu ipeta di ha amamugod, 'Dageyan mo kami bi!
Ilabbang mo kami bi!' Ta marigat iday a tiyempo. Ket kayat na totolay
i matay.
31 Oni ay," kinagi ni Jesus. "Ta nu kona hito i gimetan di ha nikan a awan
ha liwat, mas marigat gamen i magimet nokkan ha totolay a kelliwat," kon
ni Jesus.
32 Niyaen, idi neyangay di ni Jesus ha pahagpatayan di, neyangay di bila
i duwa a mahagtakaw.
33 Ket pagdemat di ha lugar a managenan ha "Karbot", inlansa na
sunsundalu ni Jesus ha kudos. Ket pinatolnak di ito ha lutak. Ket inlansa
di bila i duwa a mahagtakaw. Ket pinatolnak di i esa ha kanigid ni Jesus,
ken esa ha kanawan na.

34 Ket kinagi ni Jesus, “Hama ko, pakawanan mo bi i sundalu a hidi
ha gimetan di aye! Ta awan di makatandiyan i gimetan di,” kon na.
Ket tinumulos i sundalu a hidi, a pinilak di i tennon ni Jesus. Ket
nagbabinnunotan hidi nu heya i makaalap ha iday a tennon.
35 Ket ha nidi a kakpalan, nagamata hidi. Ngem nagloloko i kapitan a
hidi. Kinagi di, “Entan moy, ta nakasalakan kan hikuna ha sabali a totolay,
kon na kan. Isu, nu tahod a hikuna i Cristu a paangayan na Dios a maghari,
mesalakan na mina i baggi na niyaen!” kon di.
36 Ket inulew na bila na sundalu a hidi. Binumikan hidi, a inyatad di i
maapsut a basi ha ni Jesus.
37 Ket kinagi di, “Alan, isalakan mo dan i baggi mo, nu tahod a hikaw i
Hari na Judyo!” kon di.
38 Ta atoy ha ontok na kudos i nagsuratan a, “Ide i Hari na Judyo.”
39 Ket nagulew bila i esa a mahagtakaw a nelansa, “Nu tahod a hikaw i
Cristu, isalakan mo dan i baggi mo. Ket isalakan mo kami bila!” kon na.
40 Ngem binahang na sabali a mahagtakaw i agum na, “Awan ka
masaniki ha Dios? Magkalan ngamin i parusa tam.
41 Ket tamos a hikita mina i maparusaan, ta madukas i ginimet ta. Ngem
ha nikuna, pulos, awan ha liwat na,” kon na.
42 Sa na, inaged ha ni Jesus, “Jesus, nokkan nu maghari ka, nanakamanak
mo bi!” kon na.
43 Ket kinagi ni Jesus ha nikuna, “Tahod. Ipeta ko ha nikaw, a nokkan
la, ha yenan a pamalak, kaaguman taka ha paraiso, ha langit,” kon na.

Matay ni Jesus

44 Idi lubuk na pamalak heya, ket bigu la a nadiklam i ngamin a lutak,
ta nagdiklam i senggit hanggan alas tres.
45 Sa iho, ha Templo, napisad i kurtina a pangsallen ha totolay ha
kuwarto a nadiosan.
46 Ket indulaw ni Jesus a napigsa, “Hama! Igiwat ko ha nikaw i espiritu
ko aye.” Ito i kinagi ni Jesus. Sa, natay dan.
47 Idi naenta na kapitan na sundalu, dineyaw na, a “Tahod a awan ha
liwat ha ide a lallaki!” kon na.
48 Idi naenta na bila na totolay a nangaamata, sinumoli hidi ngamin. Ket
nagngoyngoy hidi, idi linumakad, gipu ha pagladingit di.
49 Ket ha nidi a ilay ni Jesus, pati i babbey a hidi a inumunod a nagipu
ha Galileya, tinumaknag hidi ha madiyo, a nangaamata pala.

Ilabbang Di ni Jesus

50-51 Niyaen, atoy i esa a lakay, a nagen na ni Jose. Taga-Arimateya
hikuna, ha Judeya. Ket mappiya i ugali na. Ket nagtahotahod hikuna ha
pagdemat na paghariyan na Dios. Ket maski nu hikuna i esa a panglakayan
na Judyo, ken sakop na Sanhedrin, awan hikuna naguseg ha ginimet di ha
ni Jesus. Ta awan hikuna inumoni ha kayat di a gimetan ha ni Jesus. Ket
inumadi hikuna ha pinagbuno di ha ni Jesus.
52 Niyaen, hikuna i inumangay ha ni Pilato, ket inaged na i bangkay ni
Jesus.
53 Sa na, inpeyogsad i bangkay ni Jesus, ket binadbadan na ha naponset
a hamet. Ket intagmak na ito ha disalad na kuweba, a nakotkotan ha
dilenas. Bigu pala ide a kuweba, a awan pala ha nelabbang hito.
54 Biyernes iday a pamalak a pagsagana di mina ha Sabado a pagemmang
di, a kona ha nebon na Dios. Ta maneg man nu magtarabaho hidi ha
Sabado.

55 Isu a nakiuseg ha ni Jose i babbey a hidi a nagagum idi ha ni Jesus a
nagipu ha Galileya. Ket naenta di i paglabbangan na, ken nu panyan na a
itagmak i bangkay ni Jesus.
56 Sa hidi, sinumoli. Ket insagana di i mabanglo a pangpasahob a ipuhet
di mina na bangkay ni Jesus nokkan. Ket idi Sabado dan, inumemmang la
hidi. Ta umuseg hidi ha Linteg na Dios.

24

Magbiyag Manon ni Jesus

1 Idi mamaledum na Dominggo, tinawed na babbey a hidi i pangpasahob
ha kuweba.
2 Idi pagdemat di ha kuweba, naenta di a naadya dan i pogedu a
pangkallab na sundalu ha abot na.
3 Isu, sinumadap hidi, ngem awan di naeriyokan i bangkay ni Apo Jesus!
4 Idi nakiuhon hidi nu anya i nagimet, ket bigu la a nagpaenta i duwa a
lallaki. Nagtennon hidi ha magihapgihap a tennon.
5 Ket tinumokham i babbey a hidi, gipu ta nanteng hidi. Ngem kinagi na
lallaki a hidi, “Apay a eriyokan moy i sibibiyag ha kahenan na natay?
6-7 Nakaman moy mina i nepeta na ha Galileya, a ‘Masapul a madakapak
gipu ha madukas a totolay,’ kon na. ‘Ket pelansa di ak ha kudos. Ngem
nokkan, nu mobos i tallu a pamalak, magbiyagak manon,’ kon ni Jesus. Ito
i nepeta na ha nikam idi. Ket niyaen, awan ni Jesus ha he. Ta minagbiyag
manon hikuna,” kon na lallaki a hidi.
8 Ket nanakam na babbey a hidi ide a kinagi ni Jesus.
9 Ket sinumoli hidi, a mangibaheta ha esa a pulo ket esa a apostol ni
Jesus. Ket inbaheta di bila ha ngamin a agagum di.
10 Niyaen, idagende i babbey a nagibaheta, a ni Maria Magdalena, ni
Juana, ken ni Maria a hena ni Santiyago. Hidi, ken atoy bila i sabasabali a
babbey a nakiagum a nangibaheta ha apostol a hidi.
11 Ngem awan nanahod i apostol a hidi. Ta kagin di a nagsalawasaw la
i babbey a hidi.
12 Ngem binumuyot ni Pedro ha kuweba, ket sinumadap. Ket naenta na
i maponset a hamet a pinangbadbad di idi. Ngem iday la i naenta na. Ket
naskal bila hikuna ha nagimet ayo. Ket sinumoli ha bilay.

I Pakiuhon di Jesus ha Karsada

13 Ha iday pala a pamalak, atoy i duwa a tolduwan ni Jesus a
linumakadlakad ha ili a Emaus, a esa pulo ket esa a kilometro a magipu
ha Jerusalem.
14 Nakiuhon hidi megipu ha ngamin a nagimet ha Jerusalem.
15 Idi nakiuhon hidi, binumikan ni Jesus, a kinumuyog.
16 Naenta di hikuna, ngem kona ha sinalenan na Dios i nakam di, penu
awan di melasin.
17 Ket nagsalodsod ni Jesus, “Anya i paguhonan moy?” Ket tinumaran
hidi. Ket naladingit unay i rupa di.
18 Kinagi na esa, a ni Kleopas i nagen na, “Anya, nagipu ka ha Jerusalem,
ngem awan mo nabaheta i nagimet ha ho?” kon na.
19 “Anya i nagimet ho?” kinagi ni Jesus. Ket tinabbeg di, “Agay, i ginimet
di ha ni Jesus a taga-Nasaret. Hikuna i minahagpugto, ket inayat na hikuna
na Dios. Ket inayat na bila na makpal a tolay, gipu ta mannakabalin i
pinagitoldu na ken pinaggimet na. Ta ginimet na i makpal a milagro.

20 Ngem pinadakap na hikuna na kapkapitan mi ken matangkay a hidi
a papadi. Ket inpaangay di ha gobernador, penu patayan di hikuna. Ket
inlansa di ha kudos.
21 “Ninamnama mi a hikuna i Cristu na Israel, a pinaangay na Dios, a
mangisalakan mina ha nikitam. Ngem niyaen dan i mekatallu a pamalak
a natay dan ni Jesus.
22 Ket nenayon pala ha dagende, a pinalaktat na kami na babbey a hidi.
Ta inumangay hidi ha labbang na nakoya a maledum.
23 Ngem awan di naeriyokan i bangkay na. Ket idi sinumoli hidi, kinagi
di a nagpaenta i duwa a anghel, a nangibaheta a minagbiyag manon ni
Jesus.
24 Isu a binumuyot i sabali a agagum mi ha ido a kuweba, penu maenta
di. Ket naenta di kan i kona ha kinagi na babbey a hidi. Ngem awan di
naenta ni Jesus,” kon di.
25 Ket kinagi ni Jesus, “Agay! Awan moy pala makatandiyan! Ito i
nepugto na minahagpugto a hidi, idi nikuna a naalay dan. Apay a marigat
ha nikam a manahod ha ngamin a nepugto di?
26 Ta awan a mabalin a sumadap i Cristu ha kaamakan na ha langit, nu
awan a palungo a magattam hikuna ha rigrigat na,” kon ni Jesus.
27 Ket inpakatandi ni Jesus i ngamin a nesurat megipu ha baggi na ha
Libro na Dios. Nangrugi hikuna ha liblibro ni Moyses hanggan ha ngamin
a surat na minahagpugto a hidi.
28 Niyaen, idi binumikan hidi ha ili a angayan di, nagintutulos ni Jesus
ha paglakad na.
29 Ngem kinagi di, “Awan kas! Kallap dan! Makidagus ka dan ha
nikami!” Isu a nakidagus ni Jesus ha nidi.
30 Ket idi inumetnod hidi a magkan, inalap ni Jesus i tinapay, ket
nagkararag. Sa na, pinilak i tinapay, ket inyatad na ha nidi.
31 Ket nakalasin hidi ha ni Jesus. Ngem bigu la, linompas dan ni Jesus.
32 Ket nakiuhon hidi, “Nakoya la, idi linumakad kita ha karsada, kona
ha gangatan ha disalad na baggi ta. Ket nakaendu! Ket naragsak kita ha
kakkagi na, idi nepakatandi na i Libro na Dios,” kon di.
33 Isu a nagsigida hidi a nagsoli ha Jerusalem. Ket naeriyokan di i esa
pulo ket esa, a nakipagpisan, ken atoy bila i agagum di,
34 a nakiuhon hidi megipu ha ni Jesus. Kinagi di, “Tahod agay a
minagbiyag manon ni Jesus, ta nagpaenta hikuna ha ni Simon,” kon di.
35 Ket inbaheta na duwa i ngamin a nagimet ha karsada ha Emaus, ken
nu panyan di a nelassin ni Jesus, idi nagpilak hikuna ha tinapay.

Magpaenta ni Jesus ha Nidi a Toltolduwan Na

36 Idi nagibaheta pala hidi duwa, bigu la, ket nagpaenta ni Jesus ha nidi
ngamin. Tinumaknag hikuna ha lubuk di, ket kinagi na ha nidi, “Tumalna
kam mina,” kon na.
37 Ngem kinumanteng unay hidi, gipu ta kagin di a naenta di i esa a
mangilen.
38 Ket kinagi dod ni Jesus, “Apay manteng kam? Apay a magduwaduwa
kam ha nakam moy?
39 Entan moy i kamat ko ken tikad ko aye. Ta makaenta kam a ide i baggi
ko. Ket egkamanak moy, penu katandiyan moy. Ta awan ha gaddang, onu
pilas, onu tulang ha esa a mangilen. Ngem makaenta kam a atoy i gaddang,
ken pilas, ken tulang ha nikan,” kon na.
40 Idi kinagi ni Jesus ito, pinaenta na i kamat na ken tikad na ha nidi.

41 Ngem maski nu naragsak unay hidi, awan pala hidi sigurado. Ket
nanakaman di pala, nu manahod mina hidi onu awan. Isu a kinagi ni
Jesus, “Atoy i mepakan moy ha nikan?” kon na.
42 Ket inyatad di ha nikuna i padut a neyapoy.
43 Ket inalap ni Jesus ide a padut, ket kinan na ha saguppang di, penu
maenta di.
44 Sa na, kinagi ni Jesus, “Ipenduwa ko i netoldu ko ha nikam idi ha
palungo, a ‘Masapul a matongpal i ngamin a nesurat megipu ha nikan ha
Linteg ni Moyses, ken ha sursurat na minahagpugto a hidi, ken ha libro
na Kansiyon a hidi,’ kon ko idi. Ket idi palungo, inpeta ko ha nikam a
magimet idagento ha nikan,” kon ni Jesus.
45 Sa na, pinakatandi hidi ha sursurat na Dios.
46 Kinagi na, “Ide i nesurat di, ‘I Cristu a paangayan na Dios a maghari,
hikuna i magattam ha rigrigat, sa matay, sa magbiyag manon ha mekatallu
a pamalak,’ kon di.
47 Ket ide bila i nesurat di,” kon ni Jesus. “ ‘Paangayan na Cristu i
totolay na ha ngamin a lugar. Mangrugi hidi ha Jerusalem, hanggan ha
ngamin a lutak, penu ibaheta di megipu ha ni Cristu. Ta gipu ha Cristu
heya, mapakawan na Dios i liwaliwat na maski nu heya a magbabawi ken
sumina ha liwaliwat na. Ket makiuseg hidi ha pagitoldu na Cristu.’ Ito i
nepesurat na Dios,” kon ni Jesus.
48 “Ket niyaen, hikam i magpatahod ha ngamin a tolay. Ta naenta moy
i ngamin a dagende a nagimet.
49 Ngem ha palungo a paglakadan moy, maguray kam ha Jerusalem. Ta
atoy pala i gimetan ko ha nikam. Ta paangayan ko nokkan i Espiritu na
Dios. Ket hikuna i mangiyatad ha nikam ha pinnakabalin a maggipu ha
Dios,” kon ni Jesus.

Umunek ni Jesus ha Langit

50 Sa na, inyangay hidi ha lapos na ili. Ket idi nakademat hidi ha
Betaniya, inyontok na i kamat na, ket inkararagan na hidi.
51 Idi inkararagan na hidi, inumadiyo hikuna, a neyunek hikuna ha
langit.
52 Ket nagparentumeng hidi a dineydeyaw di hikuna. Ket idi sinumoli
hidi ha Jerusalem, dakkal i ragsak di.
53 Ket naghen hidi ha Templo ha kada pamalak, a deydeyawan di i Dios.

I Mappiya a Baheta a Nesurat ni Juan

I Mappiya a Baheta Megipu ha ni Jesu-Cristu a Nesurat ni

1 Idi palungo a naparsuwa i lutak, atoy dan i esa a managenan ha "Kagi
na Dios." Ket nagisesa hikuna ha Apo Dios, ket hikuna man bi i Apo Dios.
2 Oni ay, nagisesa hikuna ha Apo Dios, idi palungo a naparsuwa i ngamin.
3 Ket pinagparsuwa na hikuna na Dios ha ngamin. Awan ha naparsuwa,
nu awan a hikuna i nangparsuwa.
4 Niyaen, hikuna man bi i ikabiyag tam a totolay, ket makaalap kitam ha
tahod a biyag gipu ha nikuna. Ta hikuna man bi i esa a Silaw a magpaenta
ha totolay, a idilan na hidi, penu makatandiyan di i Apo Dios.
5 Niyaen, dinisyagan na Silaw aye i diham, ket awan maabak na diham
ide a Silaw na Dios.
6 Niyaen, atoy bila i esa a tolay a pinaangay na Dios. Ket Juan i nagen
na.
7 Hikuna i pinaangay na Dios, penu mepakatandi na megipu ha ide a
Silaw, a managenan ha Kagi na Dios, ket penu makatiman ken manahod i
maski nu heya gipu ha pinagitoldu na.
8 Bakkan a ni Juan i Silaw aye, ngem dinumemat hikuna, penu
mepakatandi na megipu ha ide a Silaw na Dios.
9 Niyaen, idi tiyempo a ito, dinumemat ide a Silaw na Dios, a magdisyag
ha nakam na ngamin a tolay ha lutak.
10 Isu, atoy dod hikuna ha lutak aye, ket gipu ha nikuna, naparsuwa i
ngamin ha lutak, ngem awan na hikuna katandi na totolay.
11 Ket inumangay hikuna ha sadili na a totolay, ngem minadiyan di
hikuna.
12 Ngem ha maski nu heya a nagteman ken nanahod ha nikuna,
inkalentigan na hidi a magbalin a annak na Dios.
13 Bakkan ito a kona ha pakeenak tam a magbalin a annak na tolay. Ta
awan ha magbalin a annak na Dios gipu ha pakeenak na, onu bukod na
a pinaggimet, onu bukod na a pagayatan, nu awan gipu ha pagayatan na
Dios. Gipu ta i Apo Dios a mismo i magpabalin ha totolay a annak na.
14 Niyaen, ha ide a "Kagi na Dios," nagbalin hikuna a tolay, ket
nakipaghen hikuna ha nikitam a totolay. Ket naenta mi a mahagkagbi
hikuna ken mahagipeta hikuna ha tahod. Ket naenta mi bila i kainamakan
na, a kainamakan a naggipu ha Apo Dios. Ta ito i inyatad na Hama na ha
isesa a annak na.
15 Ket idagento i inbaheta ni Juan, idi indulaw na, "Ide a lallaki i
nagkagiyan ko. Ta kinagi ko idi a atoy nokkan i dumemat a magdilokod ha
nikan. Ngem mas matangkay hikuna ngem ha nikan. Ta maski idi awanak
pala neenak, atoy dan hikuna," kon ni Juan.
16 Niyaen, gipu ta ayayatan na kitam a tahod, nakagbiyan kitam. Ket
kanayon na kitam kagbiyan ha magnanayon.
17 Inyatad na Dios i Linteg na gipu ha ni Moyses. Ngem niyaen, inyatad
na ha nikitam i kagbi na gipu ha ni Jesu-Cristu. Ket hikuna man bi i
nangipakatandi ha kinatahod a megipu ha Apo Dios.

18 Awan ha nakaenta ha Apo Dios. Ngem i Annak na Dios a isesa, a
maghen ha Nama na, hikuna a mismo i Dios, ket hikuna i nangipakatandi
ha Dios ha totolay.

I Pinagitoldu ni Juan megipu ha ni Jesu-Cristu

19 Ide i kinagi ni Juan megipu ha ni Jesus. Ta atoy i kappal a pinaangay
na Judyo a hidi ha ni Juan, penu magsalodsod hidi. Ket inumangay i
kappal a papadi ken agagum di a napanagenan ha Lebito. Naggipu hidi
ha Jerusalem. Ket sinalodsod di ni Juan nu heya hikuna.
20 Ket tahod i intabbeg ni Juan. Awan hikuna nagpamen. Ta kinagi na,
"Bakkan a hikan i Cristu."
21 Sa di, sinalodsod, "Heya ka dod? Hikaw dod ni Elias, a minagbiyag
manon?" Ket tinabbeg ni Juan, "Awan." Sa di, kinagi, "Hikaw dod iday
a mahagpugto a tahokan na ngamin a Judyo?" kon di. Ket kinagi na,
"Bakkan bila."
22 Isu, kinagi di ha nikuna, "Heya ka dod? Tabbegan mo kami bi, penu
atoy bila i tabbeg mi ha Happo mi. Anya i mepeta mo megipu ha baggi
mo?"
23 Ket kinagi ni Juan, "Nakaman moy mina i inpugto ni Isayas a
mahagpugto idi. Ta inpugto na idi a atoy nokkan i magitoldu ha luglugar
a awan ha bilabilay. Ket idulaw na kan, 'Dandani a dumemat i Apo.
Isu, magsagana kamon ha pagdemat na, a dalusan moy i nakam moy,
penu makauseg kam ha nikuna,' kon na. Ket niyaen, hikan dan iday a
magitoldu," kon ni Juan.
24 Niyaen, atoy bila hay i kappal a Pariseyo a hidi.
25 Ket sinalodsod di, "Isu, nu bakkan a hikaw i Cristu, onu Eliyas, onu
iday a mahagpugto a tahokan mi, apay dod a magbinyag ka?"
26 Ket tinabbeg ni Juan, "Oni, maminyagak. Ket dinom la i pagbinyag ko.
Ngem atoy pala i esa ha nikitam, ket awan moy hikuna katandi.
27 Ta magdilokod pala hikuna ha nikan, maski mas matangkay hikuna.
Ket nu ikalanak moy ha nikuna, awanak ha pagserbe, maski nu tagabu na
la," kon ni Juan ha Pariseyo a hidi.
28 Nagimet ito ha ili a Betaniya, ha dibelew na karayan Jordan a
pagbinyagan ni Juan.

I Karnero a Pangiwagah ha Dios

29 Niyaen, idi kaugman na, naenta ni Juan a umangay ni Jesus ha henan
na. Ket kinagi ni Juan, "Atoy dan i kona ha Kordero a pangiwagah ha Dios,
a pangadya ha liwaliwat na totolay.
30 Hikuna i kinagi ko idi, a 'Atoy nokkan i magdilokod ha nikan, ket
mas matangkay hikuna ngem hikan. Ta idi awanak pala neenak, atoy dan
hikuna,' kon ko.
31 Ket maski ha nikan idi, awan ko nakatandiyan nu heya i mangisalakan
ha totolay. Maski nu iday i gipu na a inumangayak ha ihe, ket naminyagak
ha dinom, penu mepakatandi ko hikuna ha totolay na Dios," kon ni Juan.
32-33 Ket tinulos ni Juan ha pinagpakatandi na, a kinagi na, "Idi palungo,
awan ko hikuna katandi. Ta awan ko hikuna nalasin, hanggan idi naenta
ko i Espiritu na Dios a binumugsok, a kona ha kalapati a naggipu ha langit.
Ket nagdissu ide a Espiritu a naghen hikuna ha ni Jesus. Ta atoy i inpeta
na Dios ha nikan, idi pinaangay na ak a magbinyag ha dinom. Inpeta
na, 'Maenta mo nokkan i Espiritu ko a bumugsok ken magdisso ha esa a
lallaki. Ket magtulos a maghen i Espiritu ko ha iday a lallaki. I lallaki aye
i mahagbinyag ha Espiritu ko,' kon na Dios ha nikan.

34 Ket niyaen, ide i kayat ko ipeta ha nikam. Ta naenta ko dan, ket
masigurado ak a ide a lallaki i isesa a Annak na Dios," kon ni Juan.

I Nagpalungo a Hidi a Tinolduwan ni Jesus

35 Ket kona bila hito idi kaugman na. Ta atoy manon ni Juan ken hikami
a duwa a tinolduwan na.
36 Naenta ni Juan ni Jesus a manglakalakad. Ket kinagi na manon,
"Atoy dan i Kordero a pangiwagah ha Dios, a pangpaadya ha liwaliwat
na totolay."
37 Idi nateman mi ide, inumunod kami ha ni Jesus.
38 Ket nagsoleg ni Jesus, ket naenta na a umuunod kami. Ket kinagi na,
"Atoy i kayat moy ipeta?" Ket kinagi mi, "Rabbi, hadya i paghenan mo?"
kom mi. (Ha kagi na Judyo, "Maestro," i kayat na kagiyan na "Rabbi.")
39 Ket kinagi na, "Umuseg kam, ket metan moy," kon na. Isu, inumuseg
kami. Ket naenta mi i paghenan na. Ket gipu ta apon dan, nakidagus kami
ha nikuna.
40 I nagen na agum ko, idi nateman mi i kinagi ni Juan, ken inumunod
kami ha ni Jesus, hikuna ni Andres a wadi ni Simon Pedro.
41 Ket dagus a nageriyok ni Andres ha hekka na, a inpeta na, "Naenta mi
dan i paangayan na Dios a maghari, hikuna a nagenan tam ha 'Mesiyas.' "
(Ket ha kagi na Griego, "Cristu.")
42 Sana, intugan ni Andres ni Simon ha ni Jesus. Ket inaamatan ni
Jesus ni Simon. Sana, kinagi, "Hikaw ni Simon a annak ni Juan. Ngem
niyaen, isangay taka ha 'Kepas.' " (I kayat na kagiyan na, "pogedu a awan
mapalembok.")
43 Idi kaugman na, ninakam ni Jesus a umangay ha probinsiya a Galileya.
Idi paglakad na, naenta na ni Pelipe. Ket kinagi na ha nikuna, "Umuseg
ka ha nikan."
44 Niyaen, ha ide a Pelipe, hikuna i esa a kaili ni Andres ken ni Pedro, ta
taga-Betsayda hidi ngamin, ha probinsiya a Galileya.
45 Ket dagus a ineriyok ni Pelipe ni Natanael, ket kinagi na, "Agay, naenta
mi i lallaki a sinurat ni Moyses ha libro na Linteg ken sinurat bila na
minahagpugto a hidi. Hikuna ni Jesus, a taga-Nasaret, a annak ni Jose,"
kon ni Pelipe.
46 Ngem kinagi ni Natanael, "Agay, awan ha mappiya ha madukas a lugar
a Nasaret!" Ngem tinabbeg ni Pelipe, "Entamon agay, a entan ta."
47 Niyaen, idi naenta ni Jesus a umangay ni Natanael ha henan na, kinagi
na, "Atoy dan i tahod a Judyo. Ta awan hikuna magpamen ha kakkagi na."
48 Ket kinagi ni Natanael, "Panya a katandi ak mo?" Ket tinabbeg ni
Jesus, "Idi atoy ka ha lendum na kayo a igos, idi palungo a inayagan na ka
ni Pelipe, naenta taka."
49 Ket kinagi ni Natanael, "Maestro, hikaw i isesa a Annak na Dios!
Hikaw i Hari na Israel!"
50 Ket kinagi ni Jesus, "Manahod ka dod gipu ta kinagi ko, a naenta taka
ha lendum na kayo a igos? Agay, maenta mo nokkan i dakdakkal a milagro
ngem ide."
51 Ket tinulos ni Jesus, "Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Maenta moy
nokkan i langit a melukat. Ket maenta moy i anghel a hidi na Dios, a
umontok ken bumugsok ha nikan, i Lallaki a Naggipu ha Langit."

2

I Esa a Pagbodaan ha Galileya

1 Idi kobosan na duwa a pamalak, atoy i esa a pagbodaan ha ili a Kana,
ha probinsiya a Galileya. Ket atoy bila hay i hena ni Jesus.
2 Ket naawis bila ni Jesus ken hikami a tinolduwan na.
3 Niyaen, idi nobos i arak, kinagi nena na ha ni Jesus, “Inubos di dan i
arak di.”
4 Ngem kinagi ni Jesus ha hena na, “Babbey, awan a masapul a ipeta mo
ha nikan. Awan ha biyang mo ha ide. Ta awan pala ha oras a ipaenta ko
mina i pinnakabalin ko,” kon ni Jesus.
5 Ket kinagi nena na ha tagabu a hidi, “Gimetan moy i maski nu anya a
ipeta na ha nikam.”
6 Niyaen, gipu ha linteg na Judyo a paguges, atoy hay i annam a burnay.
Ket maglaon i kada esa ha nasurok a esa gasut a litro.
7 Ket kinagi ni Jesus ha tagabu a hidi, “Putatan moy hidi ha dinom.” Ket
pinutat di idagenday a burnay.
8 Sana, kinagi, “Sumalduk kam ha ballik, a itugan moy ha mangituray
ha pagbodaan aye.” Ket intugan di ito.
9 Niyaen, idi naennaman na mangituray i dinom aye a nagbalin a arak,
inayagan na i nobyo. Ta awan na nakatandiyan nu hadya i nagipuwan na
arak aye. (Maski nakatandiyan na tagabu a hidi. Ta hidi man i sinumalduk
ha dinom.)
10 Ket kinagi na mangituray ha nobyo, “Dadi pala agay! I ugali na totolay,
a iyatad di i masinggat a arak ha palungo. Ket nu makpal i nainum na
bisita di, iyatad di bila i makkak a arak a magdilokod. Ngem bakkan i
ginimet mo ha ihe. Ta ide i masmasingget a arak,” kon na.
11 Ginimet ni Jesus ide a nekaesa a milagro, a pangtiplad na, ha ili a
Kana, ha probinsiya a Galileya. Ket ide i pinangpaenta na ha kaddat na
a kinadios ha totolay a hidi ken ha nikami a tinolduwan na. Ket gipu ta
kona hito, pinumigsa i panahod mi ha nikuna.
12 Idi kobosan na ide, inumangay ni Jesus ha ili a Kapernaum. Ket
inumuseg bila i hena ken wadwadi na, ken hikami a tinolduwan na. Ket
naghen kami hito ha maalay ballik.

Palakadan ni Jesus i Magnegosyo a hidi ha Templo

13 Niyaen, mabikan dan i piyesta na Judyo a nagenan di ha, “Piyesta
na Pinagtaleban na Anghel a Magpatay.” Ket inumangay ni Jesus ha
Jerusalem.
14 Idi kaddemat na, inumangay hikuna ha Templo, ket atoy hay i naenta
na a mahaglako ha baka, ken karnero, ken kalapati. Ket atoy bila hidi a
mahagsulet ha korinat. Ket atoy bila hay i lalamesaan di a pagnegosiyoan
di.
15 Idi naenta na ito ni Jesus, naglubid hikuna ha pagbaot na, sana,
pinalapos hidi ngamin, pati i baka ken karnero a hidi. Ket pinahakab
na i lamesaan na negosiyante a hidi a mahagsulet ha korinat. Ket inwarak
na i korinat di.
16 Ket binon na hidi a mahaglako ha kalapati, “Adyan moy idagenday.
Awan moy pagbalinan a tiyendaan i bilay Nama ko,” kon na.
17 Ket ha nikami a tinolduwan na, idi nateman mi ito, nanakam mi i
nesurat ha Libro na Dios, a “Dakkal unay i pinagayat ko ha Bilay mo, Apo
Dios. Isu i gipu na a masaket unay i nakam ko, gipu ta awan di deyawan
i Bilay mo.”
18 Ket gipu ha ide a ginimet ni Jesus ha Templo, kinagi na Judyo a hidi
ha nikuna, “Ipaenta mo ha nikami i nakaddatan a pangpatahod mina a
magturay ka ha ide a Templo na Dios.”

19 Tinabbeg ni Jesus, “Nu dadailan moy ide a templo, pataknagan ko
manon ha tallu a pamalak.”
20 Ket kinagi na Judyo a hidi, “Anya wadis! Uppat a pulo ket annam a
tawen i pinangpataknag di ha ide a Templo. Ket kaya mo a magpataknag
manon ha tallu la a pamalak? Panyan mo agay,” kon di.
21 Ngem i templo a pagkagiyan ni Jesus, i templo a bukod na a baggi.
22 Ket ha nikami a tinolduwan na, nanakam mi ito, idi minabiyag manon
ni Jesus ha nekatallu a pamalak. Ket napatahodan kami ha sursurat na
Dios ken kagi ni Jesus megipu ha baggi na.
23 Niyaen, idi hen pala ni Jesus ha Jerusalem ha Piyesta na Pinagtaleban,
makpal i nanahod ha nikuna. Ta naenta di i nakaddatan a ginimigimet na.
24 Ngem awan na intalak ha nidi i baggi na.
25 Ta nakatandiyan ni Jesus i nakanakam na tolay, ken ugali di, ken
kinalupoy na panahod di. Awan na masapul i mangipakatandi ha nikuna
megipu ha totolay. Ta hikuna a mismo i makatandi ha disalad na nakam
di.

3

Ni Jesus ken ni Nikodemo

1 Atoy idi i esa a Pariseyo, a nagen na ni Nikodemo. Hikuna i esa a
pangulo na Judyo a hidi.
2 Idi esa a kallap, inumangay ni Nikodemo ha ni Jesus. Ket kinagi na,
“Maestro, katandiyan mi a hikaw i esa a maestro a naggipu ha Dios. Ta
awan ha makagimet ha nakaddatan a ginimigimet mo, nu awan a atoy ha
nikuna i Dios,” kon ni Nikodemo.
3 Ket kinagi ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikaw. Awan ha
makapasakop ha Paghariyan na Dios, nu awan a neenak manon hikuna.”
4 Ket kinagi ni Nikodemo, “Panya agay a meenak manon i esa a lallaki?
Makasadap dod hikuna ha tiyan nena na, penu meenak manon?”
5 Ket tinabbeg ni Jesus, “Ipeta ko a tahod a awan ha makapasakop ha
paghariyan na Dios, nu awan a neenak hikuna ha dinom, ken ha Espiritu
na Dios.
6 Halimbawa: Nu mageenak i esa a tolay, tolay bila i annak na. Ngem
nu mageenak i Espiritu na Dios, espiritu bila i annak na. Ket kebbiyag ito
a ikabiyag na tolay, a kona nu meenak manon i tolay heya, ket magbalin
hikuna a annak na Dios.
7 “Niyaen, awan ka mina malaktat nu ipeta ko ha nikaw, a ‘Masapul a
meenak ka manon.’
8 Ta maski nu awan mo pala makatandiyan, magimet paman ito.
Halimbawa: Kona bila ha paras. Atoy i makpal a lakadan na paras, ket
masaneg tam i tanog na. Ngem awan tam maenta nu hadya i naggipuwan
na, onu hadya i angayan na. Ket kona bila hito ha maski nu heya a meenak
na Espiritu na Dios. Awan ha makatandi ha pakeenak manon na esa a
tolay,” kon ni Jesus.
9 Ket kinagi ni Nikodemo, “Ngem panyan na iday?”
10 “Agay,” kon ni Jesus, “hikaw i mahagitoldu ha kakalan ta a Judyo,
ngem awan mo makatandiyan i kinagi ko?
11 Tahod ide a ipeta ko ha nikaw. I pagkagiyan ko aye i naenta ken
katandi ko, ngem awan moy tahodan.
12 Niyaen, nu nepakatandi ko megipu ha bagbagay na lutak, ngem awan
moy tinahod, panya moy tahodan nu ipakatandi ko megipu ha bagbagay
ha langit?

13 Awan ha makaontok ha langit ken sumoli ha lutak a mangipeta
megipu ha bagbagay a nelangitan, nu awan la a hikan, i Lallaki a Naggipu
ha Langit. Ta iday i paghenan ko.
14 “Niyaen, masapul a melansa ide a Lallaki a Naggipu ha Langit, ket
mebayog ak nokkan ha matangkay, ha esa a kayo, a kona ha pinangibayog
ni Moyses ha sinanulag ha naglakadan di a amamugod.
15 Magimet ito, penu mapadasan na maski nu heya a manahod ha nikan
i biyag na Dios a magnanayon,” kon ni Jesus ha ni Nikodemo.
16 Dakkal unay i pinagayat na Dios ha totolay. Isu i gipu na a inyatad
na i isesa a Annak na a pangadya ha liwat na totolay, penu awan hidi
maparusaan nu awan a mesalakan i maski nu heya a manahod ha nikuna,
ken penu makipagbiyag hidi ha Dios ha magnanayon.
17 Ta awan pinaangay na Dios ide a Annak na penu hukoman na i totolay,
nu awan penu isalakan na hidi.
18 Awan a mahukom i maski nu heya a manahod ha Annak na Dios.
Ngem nahukom dan i maski nu heya a awan a manahod. Ta tinumallekod
dan hikuna ha isesa a Annak na Dios.
19 Ide i gipu na a mahukom nokkan i totolay: Ta dinumemat dan i Silaw
na Dios ha lutak aye. Ngem kaykayat di i diham. Ta madukas i paggimi-
gimet di.
20 Ket madiyan di i Silaw aye. Ta magmadi ha Silaw i maski nu heya a
maggimet ha madukas. Ket madiyan di a bumikan ha Silaw. Ta kanteng
di a baka disiyagan na i liwaliwat di.
21 Ngem ha maggimet a hidi ha mappiya, bumikan hidi ha Silaw aye,
penu mepaenta di a Apo Dios i nagdaggap ha pinaggimet di.

Ni Jesus ken ni Juan a Mahagbinyag

22 Kobosan na iday, inumangay ni Jesus ha probinsiya a Judeya, pati
hikami a tinolduwan na. Ket naghen kami hito. Ket nagbinyag kami ha
tolay a hidi.
23 Ket atoy bila hay ni Juan, a nagbinyag ha lugar a Enon, a mabikan ha
ili a Salim, ta atoy hay i makpal a dinom. Ket inumangay i tolay a hidi, a
nagpabinyag hidi.
24 (Idi tiyempo hito, awan pala nebalud ni Juan.)
25 Niyaen, nakipagtabbegan i kappal a tinolduwan ni Juan ha esa a Judyo,
megipu ha ugali di a pinakauges di ha liwat.
26 Ket inumangay hidi ha ni Juan. Kinagi di, “Maestro, atoy ni Jesus ha
dibelew, hikuna esa a nagagum ha nikaw idi, ha Karayan Jordan. Hikuna
i inpeta mo ha nikami idi. Ket niyaen, magbinyag hikuna, ket umaangay
kan i ngamin a tolay ha nikuna,” kon na tinolduwan a hidi ni Juan.
27 Ket tinabbeg ni Juan, “Tahod i gimetan ni Jesus. Ta Apo Dios i
makatandi ha gimetan na. Ket Dios i mangipeta nu anya i gimetan na
tolay.
28 Hikam a mismo i nagteman ha kinagi ko idi, a ‘Bakkan a hikan i
Cristu,’ kon ko. ‘Ngem napaangayak a paggayakan ko i tolay a hidi ha
pagdemat na,’ kon ko.
29 “Halimbawa: ha esa a pagbodaan, atoy i nobyo, ken atoy i nobya na,
ken atoy i ilay na nobyo. Niyaen, iday a nobyo i makinkukuwa ha nobya.
Ket iday a ilay na i maguray, a tahokan na i nobyo heya. Nu mateman na
i timek na, magragsak hikuna unay. Niyaen, ni Jesus i kakalan na nobyo.
Ket i totolay a sakop na i kakalan na nobya. Ket hikan i kona ha ilay na
nobyo. Ket ide i gipu na a magragsakak unay, gipu ta makpal i umaangay
ha nikuna.

30 Niyaen, masapul a tumatangkay hikuna, ket dumidibbi ak dan.
31 “Hikuna man i naggipu ha langit. Ket mas matangkay hikuna ngem
ha ngamin a sabali. Ha nikitam a taga-lutak, metoldu tam la i bagbagay a
atoy ha lutak. Ngem ha nikuna a naggipu ha langit, magturay hikuna ha
ngamin.
32 Ket metoldu na i bagbagay ha langit, ta idagenday i naenta ken
nateman na. Ngem maski nu kona hito, makpal hidi unay a magmadi
ha nikuna.
33 Ngem ha ngamin a manahod ha ni Jesus, umoni hidi a tahod i kakkagi
na Apo Dios.
34 Ta ito malla i kakkagi ni Jesus a pinaangay na Dios. I kakkagi ni Jesus
aye i kakkagi na Dios. Ta inatdinan na hikuna na Dios ha ngamin a Espiritu
na, ket awan hikuna makurangan ha Espiritu na Dios.
35 Ayayatan na Dios i Annak na aye. Ket intalak na i ngamin ha nikuna,
a pagturayan na hikuna ha ngamin.
36 “Niyaen, ha maski nu heya a manahod ha Annak na Dios, magpasakop
hikuna ha Apo Dios. Ket makibiyag hikuna ha Dios ha magnanayon. Ngem
ha maski nu heya a awan a umuseg ha Annak na Dios, awan hikuna
makipagbiyag ha Dios nu awan a parusaan na hikuna ha magnanayon.”

4

Ni Jesus ken esa a Babbey a taga-Samariya

1-3 Niyaen, nabahetaan na Pariseyo a hidi a mas makpal i tolduwan a
masakop ni Jesus. Ket mas makpal kan i binbinyagan na ngem ni Juan.
(Maski bakkan a ni Jesus i nagbinyag, nu awan a hikami a tinolduwan
na.) Ket idi nateman ni Jesus a kona hito i nabaheta na Pariseyo a hidi,
linakadan na i probinsiya a Judeya. Ket sinumoli hikuna ha probinsiya a
Galileya.
4 Masapul a lumakad hikuna ha probinsiya a Samariya.
5 Isu, dinumitang hikuna ha ili a Sikar, ha Samariya. Mabikan ito ha esa
a talon a inyatad ni Jakob ha annak na a ni Jose, nikuna a naalay dan.
6 Ket atoy bila hay i esa a bobon a kinotkot ni Jakob, nikuna a naalay
dan.
Niyaen, inumetnod ni Jesus ha nibik na bubun aye, ta nalupoy hikuna
a naglakad. Ket dandani dan a lubuk na pamalak.
7 Idi awan naalay, dinumemat i esa a babbey a Samaritana a sumagab.
Ket nagaged ni Jesus ha dinom.
8 Iday a babbey i nangagedan na, ta inumangay kami a tinolduwan na
ha ili, a maggatang ha pagkanan mi.
9 Ket kinagi na babbey, “Anya, hikaw i esa a Judyo. Hikan i esa a
Samaritana, ket makienom ka ha nikan?” (Nalaktat iday a babbey. Ta
ugali na Judyo i maglimad ha maski nu heya a Samaritano. Ket nakaman
di a pasig la madukas i Samaritano a hidi.)
10 Ngem kinagi ni Jesus, “Nu katandi mo mina i makienom aye ha nikaw,
ken nu anya i iyatad na Dios ha totolay, magaged kas ha nikan. Ket atdinan
taka ha mas masinggat a dinom a ikabiyag mo,” kon ni Jesus.
11 Ket kinagi na babbey, “Apo, madisalad unay ide a bobon, ket awan ka
ha pagsagab. Hadya i pagalapan mo ha iday a dinom a ikabiyag ko?
12 I apo tam a ni Jakob i nangiyatad ha nikami ha ide a bobon. Ket ide
i nagsagaban na, ken apapo na, ken taraken di, hanggan niyaen. Anya,
dod? Hikaw i dakdakkal ngem ni Jakob?” kon na babbey.

13 Ngem kinagi ni Jesus, “Ha maski nu heya a uminom ha ide a dinom,
mauwaw hikuna manon.
14 Ngem ha maski nu heya a uminom ha iyatad ko, awan manon hikuna
mauwaw. Ta ide a dinom a iyatad ko i magbalin a kona ha habwayan a
awan massap. Ket ikabiyag na ito ha biyag na Dios a magnanayon,” kon
ni Jesus.
15 Ket kinagi na babbey, “Apo, iyatad mo bi ha nikan i dinom a kona
hay, penu awanak manon mauwaw. Ket awan ko masapul a sumagab ha
bobon aye,” kon na.

16 Ket kinagi ni Jesus, “Hen mo, a ayagan i kabanga mo. Ket sumoli kam
ha ihe.”
17 Ngem kinagi na babbey, “Awanak ha kabanga.” Ket kinagi ni Jesus,
“Oni ah, tahod i kakkagi mo a awan ka ha kabanga.
18 Ta naminlima ka dan a nangabanga. Ket niyaen, bakkan mo a kabanga
i lallaki a kabbilay mo. Tahod iday a inpeta mo ha nikan.”
19 Ket kinagi na babbey, “Apo, mannakabalin ka a magpugto!
20 Isu, masalodsod ko bi ha nikaw. Ta ide kan a parabin i nagdeyawan
na minappo mi ha Dios. Ngem ha nikam a Judyo, ipeta moy a Jerusalem
mina i tahod a pagdeyawan na totolay ha Dios,” kon na babbey.
21 Ket kinagi ni Jesus, “Wadi ko, temananak mo bi. Ta ipeta ko a dandani
dan i tiyempo, ket bakkan a parabin aye, onu Jerusalem i pagdeyawan na
totolay ha Amang ko a Dios.
22-24 I tahod a pagdeyawan na totolay ha Dios, i espiritu a maghen ha
baggi di. Ta Apo Dios i Espiritu. Ket ha maski nu heya a magdeyaw
ha nikuna, masapul a pagdeyaw na i Espiritu na Dios ken i pagitoldu
na Espiritu na Dios a tahod. Ta kona hito i kayat na Dios ha totolay a
magdeyaw ha nikuna, a deyawan di mina hikuna ha nakanakam di a
tahod ken ha espiritu di a kebbiyag. Ta dumemat i tiyempo, ket maski
niyaen a dinumemat dan, ket pangdeyaw na totolay ha Apo Dios i kona
hito. Ta niyaen, ha nikami a Judyo, katandi mi dan i deyawan mi. Ta Judyo
man bi i lallaki a paangayan na Dios a makesalakan ha totolay. Ngem ha
nikam a Samaritano, awan moy katandi i deyawan moy,” kon ni Jesus.
25 Ket kinagi na babbey, “I makatandiyan ko a dumemat nokkan i
Mesiyas a managenan di ha Cristu. Ket nu dumemat hikuna, mepakatandi
na ha nikitam ngamin i ngamin a bagbagay.”
26 Ket kinagi ni Jesus, “Hikan i Cristu heya, a makiuhon ha nikaw.”

27 Niyaen, idi nakiuhon pala ni Jesus ken babbey aye a Samaritana,
dinumitang kami a tinolduwan na. Ket nasbew kami, ta nakiuhon ni Jesus
ken esa a babbey. Ngem awan ha nikami a nagsalodsod nu anya i masapul
na, onu anya i naguhonan di.

28 Ket inwarak na babbey i karamba na, ket nagsoli hikuna ha ili. Ket
inbaheta na ha kaili na a hidi ho.
29 “Entamon,” kon na. “Mepaenta ko ha nikam i esa a lallaki a naenta
ko. Makatandiyan na i ngamin a ginimigimet ko. Entan tam nu hikuna
wade i Cristu,” kon na babbey aye.

30 Ket linumapos hidi ha ili, a inumangay ha ni Jesus.

31 Kagiddan na, kayat mi hikuna pilitan a magkan. “Maestro, magkan
kitam dan,” kon mi a tinolduwan na.
32 Ngem kinagi na, “Awan agay. Atoy bila kanan ko a awan moy
makatandiyan.”
33 Isu a nagsisinalodsod kami, “Atoy wade i nangiyatad ha kanan na?”

34 Ngem kinagi ni Jesus, “I kanan a ikabiyag ko i pinangtongpal ko
ha pagayatan na Dios a nangpaangay ha nikan. Ket ubosan ko mina i
patarabaho na ha nikan. Ta ide i kona ha kanan ko, a ikabiyag ko.”
35 Ket intulos ni Jesus. “Kona ha ide i pagkakagi moy, a ‘Pagmula tam
niyaen. Ket uppat a bulan i paguray tam. Sa kitam, magani dan,’ kom
moy. Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam. Entan moy idagendo a totolay a
umaangay ha nikan. Ta kona a hidi man i paganiyan tam. Naluto dan
hidi, ta dandani diyak tahodan.
36 Ket maski nu awan moy hidi nemula, atoy pala i mappiya a tangdan
moy a magani. Ta nu kona hito i paggani moy, urnongan moy i totolay
a kona ha bunga na tarabaho moy. Ket makipaghen hidi ha Apo Dios ha
magnanayon. Isu i gipu na a makipagragsak i magani a hidi ken Dios a
nangimula.
37 “Tahod ide a pagkakagi tam, a ‘Atoy i esa a magmula ken sabali i
magani,’ kon tam.
38 Ket niyaen, paangayan takam a magani ha awan moy nagtaraba-
howan. Ngem maski nu sabali i nagtarabaho ha paganiyan moy aye,
hikam paman i makitangdan ha bunga na tarabaho na,” kon ni Jesus.
39 Niyaen, atoy i makpal a Samaritano a nanahod ha ni Jesus gipu ha
kinagi na kaili di a babbey, a “Nakatandiyan na i ngamin a ginimigimet
ko,” kon na.
40 Ket gipu ta kona hito, inumangay hidi ha ni Jesus, ket napigsa i
pinagaged di a makipaghen hikuna ha nidi. Isu a naghen ni Jesus ha nidi
ha duwa a pamalak.
41 Ket kumakpal manon i nanahod ha nikuna gipu ha kakkagi na.
42 Inpeta di ha iday a babbey, “Manahod kami ha nikuna. Ket niyaen,
awan la a gipu ha kakkagi mo, nu awan gipu ta hikami a mismo i
nakateman ha pagitoldu na. Ket katandiyan mi a hikuna i mangisalakan
ha totolay,” kon na Samaritano a hidi.

Pahusayan ni Jesus i Annak na Opisiyal

43 Kobosan na duwa a pamalak ha nidi, linumapos kami ken ni Jesus,
ket tinumulos kami hanggan ha probinsiya a Galileya.
44 Niyaen, ni Jesus a mismo i nagkagi idi ha, “Awan a mapadeyawan i
esa a mahagpugto ha mismo a bayan na.”
45 Ngem idi kaddemat ni Jesus ha probinsiya a Galileya, nagrespitar i
umili a hidi ha nikuna. Ta idi nakipagpiyesta hidi ha Jerusalem, naenta di
i ngamin a ginimet na ha piyesta.
46 Niyaen, inumangay hikuna manon ha ili a Kana, ha probinsiya a
Galileya. Ide a lugar i pinagbalin na a arak i dinom. Niyaen, atoy hito
i esa a opisiyal na gobyerno, ket nagsaket i annak na a lallaki. I naghenan
na i ili a Kapernaum, ha madiyo.
47 Idi nabaheta na opisiyal a linumpos ni Jesus ha probinsiya a Judeya,
a lumalakad hikuna ha probinsiya a Galileya, linumakad bila hikuna a
umangay ha ni Jesus. Ket inaged na a umuseg mina ni Jesus a sumoli ha
Kapernaum, penu pahusayan na i annak a dandani a matay.
48 Ngem kinagi ni Jesus ha nikuna, “Apay a awanak moy tahodan nu
awan moy metan i nakaddatan?”
49 Ngem inagiaged unay na opisiyal. “Kagbiyan mo kami bi Apo.
Umangay kitam dan, amangan nu matay i annak ko,” kon na.
50 Ket kinagi ni Jesus, “Nay. Sumoli ka dan. Magbiyag i annak mo,” kon
na. Ket nanahod i opisiyal ha kinagi ni Jesus, ket sinumoli hikuna.

51 Niyaen, idi paglakad na a sumoli, sinalpak na kappal a tagabu na, a
inbaheta di a hinumusay dan i annak na.
52 Ket sinalodsod na nu anya i oras, idi nangrugi i kahusay na. Ket kinagi
di, “Nakapon, ha ala una, idi ginumimak i ladu na.”
53 Ket nanakam na opisiyal a iday i oras na pinangipeta ni Jesus, a
“Magbiyag i annak mo.” Ket gipu ta kona hito, nanahod hikuna ha ni
Jesus, pati ngamin a naghen ha bilay na.
54 Iday i nekaduwa a nakaddatan a ginimet ni Jesus, idi nagsoli dan
hikuna ha Galileya, a nagipu ha Judeya.

5

Magmilagro manon ni Jesus ha Jerusalem

1 Idi kobosan na iday, atoy manon i esa a piyesta na Judyo a hidi, ket
inumangay ni Jesus ha Jerusalem.
2 Niyaen, atoy ha Jerusalem i esa a ruwangan a paglakadan na karnero a
hidi. Mabikan ito ha Templo na Dios. Ket atoy bila hay i esa a pagdegosan,
a nagenan na Judjudyo ha “Betsata.” Ket atoy ha nibik na i lima a
paglenduman.
3 Niyaen, ha lendum aye, inumabag i makpal a magsaket a kona ha
mabulsak, ken napilay, ken hidi a awan a makalembok ha baggi di. Ket
ururayan di i pinaglembok na dinom.
4 Ta nu kappal, ket atoy i esa a anghel a umogsad a lumadap ha ide
a pagdegosan, ket kimburan na i dinom. Ket humusay i magpalungo a
gumutap ha dinom aye kobosan na pinnakakimbur na. Ket maagasan
hikuna ha maski nu anya a saket na.
5 Niyaen, atoy bila hay i esa a lakay a nagsaket ha tallu pulo ket walu a
tawen.
6 Idi naenta ni Jesus iday a lallaki, nakatandiyan na a naalay dan a
nagsaket hikuna. Ket kinagi ni Jesus, “Botay, kayat mo a humusay?”
7 Ket kinagi na magsaket, “Apo, awan ha agum ko a mangitugan ha nikan
ha dinom, nu makimbur. Ket nu padasan ko a gumutap, magpalungo i
sabali a hidi.”
8 Ket kinagi ni Jesus, “Nay ka. Umikat ka. Alapan mo i abak mo, ket
lumakad ka dan.”
9 Ket dagus a nahusayan i lakay aye. Ket inalap na i abak na, ket
linumakad hikuna.
Niyaen, nagimet ito ha Sabado, i maneg a pamalak ha Judio a hidi.
10 Ket idi naenta na hikuna na panglakayan a hidi na Judyo, kinagi di ha
nikuna, “Sabado dan. Isu, maneg i pagtawed mo ha abak mo.”
11 Ngem tinabbeg na lakay, “Inpeta na lallaki a nangpahusay ha nikan,
a alapan ko mina i abak ko, ket lumakad,” kon na lakay.
12 Ket sinalodsod di, “Heya i nangipeta a maglakad ka ken tawedan mo
i abak mo aye?”
13 Ngem awan katandi na lakay nu heya i nangpahusay ha baggi na, ta
linumakad ni Jesus. Ket makpal i totolay ha iday a lugar.
14 Niyaen, idi awan naalay, ket naenta ni Jesus i lakay aye ha disalad na
Templo. Ket kinagi ni Jesus, “Entan mo agay. Nahusay ka dan. Niyaen,
awan ka dan magliwat, ta mas marigat i magimet ha nikaw nokkan, nu
tumulos ka a magliwat.”
15 Sa, inumangay i lakay ha panglakayan a hidi na Judyo. Ket inpeta na
a ni Jesus i nangpahusay ha baggi na.

16 Ket ide i gipu na a sentiyan na panglakayan a hidi ni Jesus. Gipu ta
nagpahusay ni Jesus, maski ha Sabado a maneg a pamalak.
17 Ngem tinabbeg ni Jesus nidi, “Awan gumimak i Hama ko a maggimet
ha mappiya, maski nu Sabado. Ket kona bila hito ha nikan,” kon ni Jesus.
18 Ide i gipu na a panggep di a patayan ni Jesus. Ta awan la a sinenti na
i linteg na Sabado, nu awan bila a inpeta na a Dios a mismo i Hama na.
Ket gipu ha ide, inkalan na i baggi na ha Dios.
19 Ide i gipu na a tinabbeg ni Jesus i pinangpaliwat di. Kinagi na, “Tahod
ide a ipeta ko ha nikam. Temanan moy bi. Awan ha magimet ko ha bukod
ko a nakam, nu awan i maenta ko a gimigimetan Nama ko. Ta maski nu
anya i gimetan na Amang Dios, iday bila i gimetan ko a Annak na.
20 Ta Hama ko aye i magayat ha nikan a Annak na. Ket ipaenta na ha
nikan i ngamin a gimigimetan na. Ket dakdakkal a milagro ngem dagende
i ipaenta na ha nikan nokkan, penu masbew kam.
21 Ta pabiyagan ko manon i minatay a hidi, ket ipapatay ko i biyag a
magnanayon ha maski nu heya a kayat ko. Ta kakalan bila ito ha gimetan
Nama ko.
22 Awan a manghukom i Amang Dios, nu awan a inatdinanak na ha turay
a mangipeta nu heya i makibiyag ha nikuna ha magnanayon, ken heya i
maparusaan ha magnanayon.
23 Kona hito a inatdinanak na ha turay na, penu mapadeyawan i Annak
na Dios a kona ha pinangpadeyaw di ha Amang Dios a mismo. Ha totolay
a awan mapadeyawan ha Annak na Dios, awan di bila padeyawan i Hama
a nagpaangay ha Annak na.
24 “Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Temanan moy. Ha maski nu heya a
umuseg ha kakkagi ko, ken manahod ha Dios a nagpaangay ha nikan,
mapadasan na i biyag a magnanayon. Ket awan hikuna maparusaan
nokkan. Ta nalisiyan na i paghukom na Dios, ket naalap na i biyag na
Dios a magnanayon.
25 “Ket tahod bila ide a ipeta ko ha nikam. Dumemat pala i tiyempo,
ket maski niyaen, dinumemat dan, ket mateman na totolay i pagayag na
Annak na Dios. Ket maski nu kona ha natay dan hidi, a nakasina dan hidi
ha Dios, makabiyag manon hidi. Basta temananak di.
26 Ta hikan bila i pakabiyagan na totolay, a kona ha Amang Dios a
pakabiyagan na totolay. Ta kona hito i pinagbalin na Hama i Annak na.
27 Ket inyatad na ha nikan i turay a manghukom, gipu ta hikan i Annak
na Dios a Nagbalin a Tolay.
28 “Awan moy mina pagsabbewan ide a kakkagi ko. Ta dumemat pala i
tiyempo, ket makatiman ha pagayag ko i ngamin a minatay a hidi.
29 Ket lumapos hidi ha labbang di. Ket ha nidi a naggimet ha mappiya,
magbiyag manon hidi, a hen pala hidi ha Dios ha magnanayon. Ket ha
nidi a naggimet ha madukas, magbiyag manon hidi a parusaan na hidi na
Dios ha magnanayon.
30 “Ipeta ko ha nikam, awan ha magimet ko a bukod ko a nakam. Ta
manghukomak la a kona ha ipeta na Dios ha nikan. Ket isu i gipu na a
nalinteg i pinanghukom ko. Ta bakkan a bukod ko a pagayatan i gimetan
ko, nu awan i pagayatan Nama ko a nagpaangay ha nikan.
31 “Niyaen, siguro ipeta moy a mangikalinteganak ha baggi ko. Ket nu
hikan la i mangikalintegan ha baggi ko, awan kam manahod.
32 Ngem atoy bila i sabali a mangpatahod megipu ha nikan. Ket hikuna
i Hama ko a Dios. Ket katandi ko a mapagtalkan i pangpatahod na megipu
ha nikan.

33 Ket atoy bila ni Juan a Mahagbinyag, a inangayan na nagsalodsod a
hidi a binon moy. Ket mapagtalkan bila i kakkagi na megipu ha nikan.
34 Ngem maski nu awan ko masapul i kakkagi na tolay, ipanakam ko ni
Juan ha nikam, penu manahod kam ha nikan ken mesalakan kam mina.
35 Ta mekalan ko ni Juan ha esa a silaw a naggangat ken nagdisyag ha
nakam moy. Ket maski nu awan naalay, kinasor moy bila i pinagitoldu na
ha nikam idi.
36 "Ngem atoy paman i dakdakkal a pangpatahod megipu ha nikan ngem
ha kinagi ni Juan. Ta atoy man bi i milamilagro a ipagimet Nama ko ha
nikan. Ket hidi man i mangpatahod megipu ha nikan, a mangipaenta a
pinaangay na ak na Amang Dios.
37 Pati Hama ko a nagpaangay ha nikan, hikuna a mismo i mangpatahod
megipu ha nikan. Ngem awan moy mateman i timek na, ken awan moy
maenta i rupa na.
38 Awan moy temanan i kakkagi na, ta awan moyak tahodan a pinaangay
na.
39 Perpermi i pinagadal moy ha Libro na Dios, ta kagin moy a
makapagsakop kam ha Dios ken makabiyag kam ha magnanayon, gipu
ha pagadal moy aye. Ngem ide a Libro na Dios i magpatahod bila megipu
ha nikan.
40 Ngem maski nu kona hito, madiyan moy a magpasakop ha nikan, a
pakapadasan moy mina ha biyag na Dios a magnanayon.
41 "Bakkan a pagdeyaw na totolay i kayat ko.
42 Ngem bakkan ha nikam. Ket katandi takam a awan kam ha ayat a
tahod ha Dios.
43 Pinaangay na ak Nama ko, a magitoldu ha nikam megipu ha nikuna.
Ngem awanak moy tahodan. Nu atoy i sabali a umangay gipu ha bukod
na a nakam, hikuna i tahodan moy.
44 Kayat moy i pammadeyaw na agagum moy, ngem awan moy kayat
i pammadeyaw a maggipu ha Dios a isesa. Isu i gipu na a awanak moy
tahodan.
45 "Niyaen, kagin moy wade a hikan i mangpaliwat ha nikam ha Amang
Dios. Ngem bakkan a hikan i mangpaliwat, nu awan i sursurat ni Moyses
a namnamaan moy a pakesalakanan moy mina.
46 Ta nu tahod a umuseg kam ha insurat ni Moyses, tinahodak moy mina.
Ta nagsurat ni Moyses megipu ha nikan.
47 Ngem katandi ko a nu awan moy tinahod i insurat na, sigurado a
awan moy bila tahodan i kakkagi ko," kon ni Jesus. Ide i inpeta ni Jesus
ha panglakayan a hidi na Judyo.

6

Pakanan ni Jesus i Lima a Ribu a Tolay

1 Idi kobosan na ide, inumarabes ni Jesus ha Diget a Galileya (onu "Diget
na Tiberiyas" i sangay na).
2 Ket atoy bila i makpal a tinumagubet ha nikuna, gipu ta naenta di i
milamilagro na, idi pinahusay na i nagsaket a hidi.
3 Ket tinumagsat ni Jesus ha esa a pukal. Ket nagetnod hikuna, pati
hikami a tinolduwan na.
4 Idi tiyempo a ito, mabikan dan i Piyesta na Judjudyo a nagenan di ha
"Pinagtaleban na Anghel a Magpatay."

5 Ket inbatad ni Jesus, ket naenta na i makpal a tumatagubet ha nikuna.
Ket kinagi na ha ni Pelipe, “Hadya wade i pagalapan tam ha kanan a
ipakan tam ha dagenday?”
6 (Kinagi ni Jesus iday a pangpadas na ha ni Pelipe, nu anya i nakam na.
Ta ninakam dan ni Jesus i gimetan na.)
7 Ket tinabbeg ni Pelipe, “Agay! Maski nu hangan a gasut a paggatang
tam ha kanan, awan mekusto. Maski nu balballik la i maalap na kada
esa,” kon ni Pelipe.
8 Ket atoy bila hay ni Andres, a wadi ni Simon Pedro.
9 Ket kinagi na, “Atoy ha ihe i esa a olitaw a kekkanan. Ngem ballik la,
ta lima a pidaso i tinapay na ken duwa la i pindang na. Agay, panya a
pakanan tam i kakpal na tolay ha kanan a kona he,” kon ni Andres.
10 Ket inpeta ni Jesus ha nikami, “Pagetnodan moy hidi.” Ta malawa i
karuotan ha iday a lugar. Isu, nagetnod i ngamin a tolay. Ket naglima a
ribu i lallaki a hidi (maski awan nebilang i babbey ken annak a hidi).
11 Ket inalap ni Jesus i tinapay na olitaw heya. Ket nagyaman hikuna
ha Dios. Sa na, inpebunong i tinapay ha ngamin a nakaetnod. Ket kona
bila hito i ginimet na ha pindang. Ket nagkan hidi hanggan nabbiyag hidi
ngamin.
12 Idi nabbiyag hidi ngamin, kinagi ni Jesus ha nikami a tinolduwan na,
“Puhonan moy i ngamin a kanan a buhay tam, penu awan tam itogbak.”
13 Ket pinuhon mi i ngamin a buhay mi. Ket naputat i esa pulo ket duwa
a basket ha iday a buhay mi, a naggipu ha lima a tinapay a awan mi
nekabbus.
14 Idi naenta na kakpalan i milagro aye a ginimet ni Jesus, kinagi di,
“Awan ha duwaduwa a hikuna i esa a pinaangay na Dios a inpugto ni
Moyses. Ket hikuna i mangisalakan ha nikitam.”
15 Ngem ha ni Jesus, idi nakatandiyan na a kayat di hikuna pilitan a
maghari, linakadan na hidi. Ket inumangay hikuna a isesa ha parabin.

Maglakad ni Jesus ha Dibew na Diget

16 Niyaen, idi apon dan, dinumitaw kami a tinolduwan na ha baybay.
17 Ket sinumakay kami ha abang, a umahabes ha ili a Kapernaum. Kallap
dan, ket awan pala dumemat ni Jesus.
18 Naglugan kami pala, ket dinumakkal i diget, ta napigsa i paras.
19 Idi nakapaggaud kami ha lima onu annam a kilometro, agay, naenta
mi ni Jesus a maglakad ha dibbew na diget. Idi bumabikan hikuna, ket
nanteng kami unay!
20 Ngem kinagi ni Jesus, “Awan kam manteng. Atoyak dan.”
21 Ket siayayat kami a nangilugan ha nikuna ha abang. Ket sigida kami
a nakaabot ha pagpunduwan mi a lugar.

Eriyokan na Totolay ni Jesus

22-23 Idi kaugman na, atoy pala i makpal a nagwarak ha dibelew, ha iday
a lugar a nangpakanan ni Jesus ha nidi. Ket niyaen, nagururay pala hidi
ha ni Jesus. Ta katandi di a isiisesa la i abang a nakapundu ha ihay. Ket
katandi di bila a awan nakilugan ni Jesus ha nikami a tinolduwan na ha
abang heya. Ta hikami la i nagsakay ha iday a abang. Ngem atoy bila i
sabasabali a abang a dinumemat, a naggipu ha Tiberiyas. Ket pinumundu
hidi ha bikan na dagenday a totolay.
24 Isu, idi nakatandiyan di a awan ni Jesus, ket awan kami bila a
tinolduwan na, nagsakay bila hidi, a umahabes ha Kapernaum, penu
mageriyok hidi ha ni Jesus.

Ni Jesus i Kanan a Ikabiyag na Totolay

25 Idi naeriyokan di ni Jesus ha dibelew, kinagi di, “Maestro, hangan
kaddemat mo ha ihe?”
26 Kinagi ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Temanan moy bi.
Mageriyok kam ha nikan gipu ha iday a kanan a inpakan ko ha nikam, ket
nabbiyag kam. Ngem ipeta ko ha nikam a
27 bakkan mina a kanan a malungsot i eriyokan moy, nu awan a kanan
a ikabiyag moy ha magnanayon i eriyokan moy mina. Niyaen, hikan i
mangiyatad ha kanan a kona he, gipu ta hikan i Annak na Dios a Nagbalin
a Tolay. Ket meyatad ko i biyag a magnanayon, ta inatdinan na ak Nama
ko ha turay ko.”
28 Isu, sinalodsod di ha nikuna, “Anya mina i gimetan mi, penu matalak
i Dios ha nikami?”
29 Ket kinagi ni Jesus, “Ide i kayat na Dios a gimetan moy, ket manahod
kamon ha nikan, ta pinaangay na ak ha nikam.”
30 Isu a sinalodsod di, “Anya i tiplad a gimetan mo a pangpatahod mo
ha nikami? Ipaenta mo i kaddat mo, penu manahod kami ha nikaw.
31 Ha ni Moyses, nagpakan hikuna ha minappo tam ha iday a mana a
kakkanan di, idi naghen hidi ha kasaw a lugar. Ta nesurat ha Libro na
Dios, ‘Inyatad na ha nidi i kanan a naggipu ha langit a kanan di.’ ”
32 Ket kinagi ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko. Temanan moy bi. Bakkan a
ni Moyses, nu awan i Hama ko i nangiyatad ha minappo moy ha kanan a
nagipu ha langit. Ket niyaen, mangiyatad paman hikuna ha esa a Kanan
a tahod a ikabiyag na totolay.
33 Ta ide i kanan a iyatad na Dios, ket naggipu ito ha langit penu iyatad
ko ha totolay i biyag na Dios a magnanayon.”
34 Ket kinagi di, “Apo, atdinan mo kami bi ha ide a kanan ha kanayon,
penu makabiyag kami.”
35 Ket kinagi ni Jesus, “Hikan i Kanan a ikabiyag na totolay ha
magnanayon. Ket ha maski nu heya a magpasakop ha nikan, awan manon
hikuna magiyalap. Ket basta manahod hikuna ha nikan, awan hikuna
mauwaw.
36 Ngem niyaen, ipenduwa ko ha nikam i kinagi ko, a maski nu netanak
moy, awan kam manahod ha nikan.
37 Ngem atoy paman i totolay a italak na Dios ha nikan. Ket ha maski
nu heya a italak na Hama ko ha nikan, magpasakop hikuna ha nikan. Ket
maski nu heya a magpasakop ha nikan, awan ko tallekodan.
38 Ta bakkan a bukod ko a nakam i gimetan ko, nu awan i pagayatan na
Dios a nagpaangay ha nikan. Ket ide i gipu na a dinumematak a nagipu
ha langit.
39 Niyaen, ide i pagayatan na Dios, a awan ko mapukaw i maski esa
a intalak na ha nikan, nu awan ko hidi pabiyagan manon, ha dilokod a
pamalak.
40 Ta ide i pagayatan Nama ko, a magbiyag ha magnanayon i ngamin a
makatandi ken manahod ha Annak na. Ket pabiyagan ko hidi nokkan, ha
dilokod a pamalak,” kon ni Jesus.
41 Niyaen, idi nateman na ito na Judyo a hidi, naglimalimad hidi ha ni
Jesus. Gipu ta kinagi na a hikuna i Kanan a nagipu ha langit.
42 Ket kinagi di, “Agay, ide dan ni Jesus, i annak ni Jose. Ket katandi tam
i hama ken hena na. Isu, apay a kagi na a naggipu hikuna ha langit?”
43 Ket tinabbeg ni Jesus, “Awan kam mina maglimalimad.

44 Ta ipeta ko ha nikam a awan ha makapasakop ha nikan, nu awan
na hikuna iturong na Hama ko. Ket ha maski nu heya a makapasakop,
pabiyagan ko hikuna ha dilokod a pamalak.
45 Ta kona hito i nesurat na mahagpugto a hidi. Insurat di, ‘Tolduwan
na Dios i ngamin a tolay na.’ Niyaen, ha maski nu heya a makatandi ken
umusoseg ha pagitoldu Nama ko a Dios, manahod hikuna ha nikan.
46 (Bakkan a kayat ko kagiyan a atoy i makaenta ha Nama ko. Awan. Ta
hikan la i naggipu ha Amang Dios ken nakaenta ha nikuna.)

47 “Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Temanan moy bi. Ha maski nu heya
a manahod ha nikan, atoy ha nikuna i biyag na Dios a magnanayon.
48 Oni! Hikan i Kanan a ikabiyag na totolay ha magnanayon.
49 Ket sabali ito ha iday a mana a kinan na minappo moy, idi
naglakalakad hidi ha amamugod. Ta maski kinan di iday, natay dalla hidi.
50 Ngem awan a matay i maski nu heya a magkan ha Kanan a Naggipu
ha Langit.

51 “Niyaen, hikan i sibibiyag a Kanan a Naggipu ha Langit. Isu, ha
maski nu heya a magkan ha ide a Kanan, makabiyag hikuna ha Dios ha
magnanayon. I Kanan a iyatad ko, i baggi ko a mismo. Ket iyatad ko ito,
penu makabiyag i ngamin a tolay.”
52 Idi nateman na ito na Judyo a hidi, nagtinabbeg hidi. “Panyan na
agay! Meyatad na dod i pilas na a kanan tam?” kon di.

53 Isu, kinagi ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Temanan moy
bi. Nu awan moy kanan i pilas, ken inoman i digi na Annak na Dios a
Nagbalin a Tolay, awan ha biyag ha nikam.
54 Ngem ha maski nu heya a magkan ha pilas ko, ken uminom ha digi ko,
atoy ha nikuna i biyag na Dios a magnanayon. Ket pabiyagan ko hikuna
nokkan, ha dilokod a pamalak.
55 I pilas ko aye i tahod a kanan a ikabiyag na totolay. Ket i digi ko i
tahod a inoman a ikabiyag na totolay.
56 Ket maski nu heya a magkan ha pilas ko ken uminom ha digi ko,
maghen hikuna ha nikan. Ket maghenak bila ha nikuna.
57 I Hama ko a nagpaangay ha nikan, hikuna i ikabiyag ko ha biyag a
magnanayon. Ket kona bila ha nikuna, hikan i ikabiyag na totolay ha biyag
a magnanayon. Isu, ha maski nu heya a magkan ha baggi ko, iyatad ko ha
nikuna i biyag na Dios a magnanayon.
58 Ta hikan i Kanan a Naggipu ha Langit, ket bakkan a kona ha kanan a
kinan na minappo moy idi. Ta natay dalla hidi. Ngem ha maski nu heya
a magkan ha baggi ko, magbiyag hikuna ha Dios ha magnanayon.”
59 Ide i pinagitoldu ni Jesus idi, ha kapilya na Judyo a hidi, ha ili a
Kapernaum.

60 Idi nateman di ito, atoy i makpal a tinolduwan na a nagmadi ha
kakkagi na. Kinagi di, “Marigat i kakkagi na aye. Awan ha makatandi
ha pagitoldu na a kona hay.”
61 Ngem katandi ni Jesus a linimad di i pinagitoldu na. Isu, kinagi na ha
nidi, “Anya? Maupay kam wade ha pagitoldu ko?
62 Anya dod nu maenta moyak a umontok, a sumoli ak ha langit a
naghenan ko ha palungo?
63 Makatandiyan moy mina ide, a bakkan i pinnakabalin na tolay i
ikabiyag na, nu awan i Espiritu na Dios. Ket idagende a kakkagi ko i
kakkagi na Espiritu na Dios, ken ikabiyag na totolay ha magnanayon.

64 Ngem atoy ha nikam i kappal a awan a manahod," kon ni Jesus. (Ta
maski idi palungo, ket katandi ni Jesus nu heya i manahod ken nu heya i
mangliput ha nikuna.)
65 Ket kinagi na pala, "Ide i gipu na a inpeta ko ha nikam a awan ha
makapasakop ha nikan, nu awan a pagbalinan na hikuna Nama ko."
66 Ket gipu ha ide, linakadan na hikuna na makpal a tinolduwan na. Ket
awan hidi inumuseg ha nikuna.
67 Ket gipu ta kona hito, kinagi na ha nikami a esa pulo ket duwa a
tinolduwan na, "Ay, hikam. Kayat moy bila a sumina?"
68 Ket tinabbeg ni Simon Pedro, "Apo, hadya mina i angayan mi? Awan
ha sabali a maketoldu megipu ha biyag a magnanayon, nu awan la a hikaw.
69 Ket niyaen, manahod kami ha nikaw. Ta katandi mi dan a hikaw la i
isesa a Annak na Dios a pinaangay na penu maghari."
70 Ket kinagi ni Jesus, "Oni. Ket hikan i nangpili ha nikam a esa pulo ket
duwa. Ngem katandi ko bila a atoy ha nikam i esa a keddemonyo," kon ni
Jesus.
71 Ni Judas a annak ni Simon Iskaryote i kinagi ni Jesus idi. Ta hikuna
i nangliput ha ni Jesus, maski nesakop hikuna ha nikami a esa pulo ket
duwa.

7

1 Kobosan na ide, naglakalakad ni Jesus ha probinsiya a Galileya.
Madiyan na a lumakad ha probinsiya a Judeya, ta gayakan di a papatayan
hikuna na Judyo a hidi.
2 Niyaen, dandani dan i piyesta ha Jerusalem a nagenan di ha "Piyesta
na Tolda."
3 Ket kinagi na wadi na a hidi, "Nay ka dan. Lumapos ka mina, a
lumakad ka ha Judeya, penu maenta na tolduwan mo a hidi i nakaddatan
a gimigimetan mo.
4 Siyempre, nu kayat mo a mangipakatandi ha baggi mo, awan ka mina
magpamen ha gimigimetan mo he. Nu tahod a kekkaddat ka, ipaenta mo
mina i paggimi-gimet mo ha ngamin a tolay," kon na wadi a hidi ni Jesus.
5 Ta maski ha wadi na a hidi, awan hidi nanahod ha nikuna. Isu a kinagi
di i kona he.
6 Ngem kinagi ni Jesus ha nidi, "Awan pala dumemat i tiyempo ko. Ngem
bakkan ha nikam. Ta kusto dan ha nikam i maski nu anya a tiyempo.
7 Awan man ha magingal ha nikam. Ngem englan diyak perpermi, gipu
ta inpeta ko a madukas i gimigimet di.
8 Isu, hikam mina i makipagpiyesta. Awanak pala a umangay a
makipiyesta, ta awan pala i oras a pagpakatandi ha baggi ko."
9 Ide i nepeta ni Jesus ha wadi na a hidi. Ket nagwarak pala hikuna ha
Galileya.

Ni Jesus ha Piyesta na Tolda

10 Niyaen, idi nakalakad dan i wadi na a hidi a makipiyesta, inumangay
bila ni Jesus. Ngem awan hikuna inumuseg ha kakpalan a hidi. Ta kayat
na a ipamen i baggi na.
11 Ket ha iday a piyesta, nagerieriyok ha nikuna i panglakayan a hidi na
Judyo. Ket nagsalosalodsod hidi, "Hadya dawan hikuna?"
12 Ket makpal bila i kinakagi na tolay a hidi megipu ha ni Jesus. Ta atoy
i kappal a nagkagi, "Mappiya hikuna." Ket atoy bila i kappal a nagkagi,
"Awan hikuna mappiya, ta allilawan na i kakalan tam a tolay," kon di.

13 Ngem awan ha nangikalintegan ha ni Jesus ha saguppang na kaili di,
gipu ta nanteng hidi ha panglakayan a hidi na Judyo.

14 Niyaen, idi lubuk na piyesta, inumangay ni Jesus ha Templo, ket
nagitoldu hikuna.
15 Ket nalaktat i Judyo a hidi. Ket kinagi di, “Panya a malaing ide a
lallaki, maski awan hikuna nagadal a pulos?”
16 Ket tinabbeg ni Jesus, “Bakkan a bukbukod ko a nakam i nagipuwan
na pagitoldu ko, nu awan i Dios. Ta hikuna i nagpaangay ha nikan.
17 Ket ha maski nu heya a masor a makagimet ha pagayatan na Dios,
mabalin a makatandiyan na nu Dios i nagipuwan na pagitoldu ko, onu
magitolduwak ha bukod ko a turay.
18 Ta nu atoy i magitoldu ha bukod na a turay, kayat na la i pakedeyawan
na baggi na. Ngem nu atoy i magitoldu penu mapadeyawan i Dios a
nagpaangay ha nikuna, mapagtalkan i pagitoldu na, ket awan hikuna
magsileng.

19 “Niyaen, atoy ha nikam i linteg ni Moyses. Ket maski nu awan kam
makatongpal ha ide a linteg, kayat moy a magpaliwat ha nikan gipu ha
linteg na aye. Ket niyaen, kayat moyak bila a papatayan.”
20 Tinabbeg na tolay a hidi, “Nagawag ka, nu kona hay i nakam mo.
Heya i masor a magpatay ha nikaw?”

21 Ket kinagi ni Jesus, “Atoy i ginimet ko idi esa a Sabado, ket pinahusay
ko i esa a nagsaket. Ket nalaktat kam.
22 Ngem maski ha nikam, atoy bila i gimetan moy ha Sabado, ket maneg
a pamalak. Ta atoy i inbon ni Moyses, ket pakakugit moy i annak a hidi,
maski nu Sabado. (Maski bakkan a ni Moyses i nangrugi ha ide a ugali
tam, nu awan i minappo tam a hidi.)
23 Isu, ipalobus moy a mapakugit i ballik a butu na annak, maski nu
Sabado, penu awan maliwatan i linteg ni Moyses. Ngem magingal kam ha
nikan gipu ta pinahusay ko i entero a baggi na lallaki ha Sabado.
24 Awan kam mina mangpaliwat gipu la ha maenta moy, nu awan a
nakaman moy i malinteg ken tahod,” kon ni Jesus.

25 Ket kinagi na kappal a Judyo a taga-Jerusalem, “Ide wade i lallaki a
kayat di a patayan.
26 Ngem niyaen, atoy hikuna, ket magkagi ha saguppang di. Ket awan ha
mepeta di a pagsenti ha nikuna. Anya wade i nakaman na panglakayan
tam a hidi? Nakaman di wade a ni Jesus i Cristu a maghari mina ha ngamin
a tolay?
27 Ngem awan ito a mabalin, ta katandiyan tam i naggipuwan na. Ket nu
dumemat i tahod a Cristu, awan kan ha makatandi nu hadya i paggipuwan
na, kon na kan.” Ide i kinagi na Judyo a hidi a taga-Jerusalem.

28 Isu, gipu ha kinagi di aye, indulaw ni Jesus ha napigsa idi nagitoldu
hikuna ha Templo, “Kagin moy a katandiyanak moy, ken hadya i
naggipuwan ko, kon moy. Ngem awan moy makatandiyan. Ta awanak
inumangay gipu ha bukod ko a nakam, nu awan gipu ha Dios a nagpaangay
ha nikan. Ket hikuna i tahod a nagipuwan ko. Ngem awan moy hikuna
katandi.
29 Hikan i makatandi ha nikuna, ta naggipuwak ha nikuna, ket hikuna i
nagpaangay ha nikan,” kon ni Jesus.

30 Niyaen, gipu ha ide a kinagi ni Jesus, kayat di hikuna a dakapan. Ngem
awan ha nakadakap ha nikuna, ta awan pala dinumemat i tiyempo na.

31 Ket makpal i nanahod a hidi ha nikuna. Kinagi di, “Hikuna wade
i tahod a Cristu. Ta awan ha sabali a makagimet ha nakaddatan a
ginemigimetan na, nu awan la i Cristu,” kon na manahod a hidi.
32 Niyaen, atoy bila hay i Pariseyo a hidi. Idi nateman di i kakpalan a
nagkagi ha kona hito, nagisesa hidi ken matangkay a papadi. Ket binon di
i guwardya a hidi na Templo a mangdakap ha nikuna.
33 Isu i gipu na a kinagi ni Jesus ha denday a kakpalan, “Maghenak pala
ha nikam ha ballik a tiyempo. Kobosan na, magsoliyak ha nagpaangay ha
nikan.
34 Ha tiyempo a ito, mageriyok kam ha nikan, ngem awanak moy
maeriyokan. Ta awan kam makaangay ha angayan ko.”
35 Nagkinagi dod i panglakayan a hidi na Judyo, “Hadya wade i angayan
na, a awan tam hikuna maeriyokan? Siguro umangay hikuna ha kahenan
na Judjudyo, ha madiyo a ili na Griego, penu tolduwan na i bakkan a hidi
a Judyo.
36 Anya i kayat na a kagiyan a eriyokan tam hikuna, ngem awan tam
hikuna maeriyokan, kon na kan? Ket awan kitam makaangay ha angayan
na, kon na kan.” Ide i nanakaman na panglakayan a hidi na Judyo.
37 Niyaen, ha dilokod a pamalak na piyesta, iday i kadakkalan a pamalak
na. Ket tinumaknag ni Jesus, ket indulaw na ha napigsa, “I maski nu heya
a mauwaw, umangay mina hikuna ha nikan, penu uminom.
38 Ta ide i nesurat ha Libro na Dios megipu ha manahod ha nikan, a
‘Atoy ha disalad na baggi na i dadakkal a habhabwayan a ikabiyag na,’
kon na Libro na Dios.”
39 (Niyaen, kinagi na ito ni Jesus megipu ha Espiritu na Dios a umasak
ha manahod a hidi ha nikuna. Ngem idi tiyempo a kinagi na ito,
awan pala umasak i Espiritu na Dios, ta awan pala sinumoli ni Jesus ha
kainamakanan a pagturayan na ha langit.)
40 Niyaen, idi nateman na kakpalan i kinagi aye ni Jesus, atoy i kappal a
nagkagi ha, “Tahod a hikuna i napugtowan idi, ken tahokan tam,” kon na
kappal.
41 Ket atoy bila i kappal a nagkagi ha, “Hikuna i Cristu a maghari mina
ha ngamin a tolay.” Ngem atoy pala i kappal a nagkagi, “Bakkan kan a
Galileya i paggipuwan na Cristu!
42 Ta nesurat ha Libro na Dios a magipu i Cristu ha pamilya ni Dabid.
Ket meenak kan i Cristu ha ili a Betlehem. Ta iday i ili ni Dabid, kon na
kan ha Libro na Dios.”
43 Ket gipu ta kona hito i kinagi na tolay a hidi, sabasabali malla i
pagnakanakam di.
44 Ket kayat na kappal a magpadakap ha ni Jesus, ngem awan ha maski
esa a nakadakap ha nikuna.
45 Niyaen, sinumoli i guwardya a hidi na Templo. Ket sinalodsod
na matangkay a papadi ken Pariseyo a hidi, “Apay awan moy hikuna
dinakap?”
46 Ket tinabbeg na guwardya a hidi, “Masaniki kami. Ta awan ha
maketoldu a kona ha iday a lallaki.”
47 Tinabbeg dod na Pariseyo a hidi, “Agay, maski hikam! Naallilaw kam
bila!
48 Ngem entan moy kami a Pariseyo ken panglakayan moy a hidi. Awan
kami manahod ha nikuna.
49 Ngem ha denday a madagel a kakpalan, merurumen hidi nokkan ha
impyerno, ta awan di makatandiyan i Linteg ni Moyses,” kon na Pariseyo
a hidi.

50 Ngem atoy bila hay ni Nikodemo, i esa a agum di a Pariseyo. Hikuna
i inumangay a nakiuhon ha ni Jesus, idi esa a kallap.
51 Ket kinagi na, “Ayun ha linteg tam, awan tam mabalin a hukoman i
esa a tolay, nu awan a palungo a mangikalintegan hikuna ha baggi na. Ta
masapul kan a makatandiyan tam i liwat na,” kon ni Nikodemo.
52 Ket tinabbeg na Pariseyo a hidi, “Anya wade? Hikaw dod i agum na a
taga-Galileya? Nay ka dan. Eriyokan mo ha Libro na Dios, ket maenta mo
a awan ha maski esa a mahagpugto a maggipu ha Galileya. Pulos!” kon
na Pariseyo a hidi ha ni Nikodemo.
53 Ket sinumoli hidi ha bilabilay di.

8

I Babbey a Nadakap a Nangilallaki

1 Sinumoli ni Jesus ha Amugod a Olibo, a nagkilapan na.
2 Kaugman na, idi nasapa, inumangay manon hikuna ha Templo. Ket
pinumisan i makpal ha nikuna. Ket nagetnod ni Jesus a nagitoldu ha nidi.
3 Idi magitoldu hikuna, dinumemat i maestro na Linteg ken Pariseyo
a hidi. Ket inyangay di i esa a babbey a nadakap di a nangilallaki. Ket
insaguppang di hikuna.
4 Kinagi di ha ni Jesus, “Maestro, nadakap ide a babbey a nangilallaki.
5 Niyaen, ha Linteg tam, inbon ni Moyses a mapapatay mina i kona he, a
mabisag mina ha pogedu, hanggan matay. Anya ha nikaw? Anya i mepeta
mo megipu ha babbey aye?”
6 Ide i salodsod di ha ni Jesus a pangsurubar di, a baka makaliwat hikuna
ha tabbeg na. Ta kayat di i pangpaliwat ha nikuna. Ngem awan nagkagi
ni Jesus. Imbes na, nagplintukad hikuna, a nagsurat ha tapok ha gihay na.
7 Idi pinilit di hikuna ha salodsod di, tinumaknag hikuna, ket kinagi na,
“I maski nu heya ha nikam a awan ha liwat, hikuna mina i magpalungo a
magbisag ha ide a babbey.”
8 Ket nagpalintukad manon ni Jesus, a nagsurat manon ha tapok ha gihay
na.
9 Idi nateman di i tabbeg na aye, linumakad hidi. Nasenot hidi a
linumakad. I kalakayan di i nagpalungo a lumakad, hanggan linumakad
hidi ngamin. I nagwarak la ni Jesus ken iday a babbey a tumataknag ha
saguppang na.
10 Ket tinumaknag ni Jesus, ket sinalodsod na, “Wadi ko, hadya hidi
niyaen? Awan ha nawarak a manghukom ha nikaw?”
11 Ket tinabbeg na babbey, “Awan, Apo.” Ket kinagi ni Jesus, “Maski
hikan. Awan taka parusaan. Lumakad ka dan. Ket awan ka manon
magliwat.”

Ni Jesus i Silaw ha Ngamin a Tolay

12 Niyaen, nagitoldu manon ni Jesus ha makpal a tolay. Ket kinagi na,
“Hikan i Silaw a magdisyag ha nakam na ngamin a tolay. Ket maski nu
heya a umunod ha nikan, awan hikuna madihaman, ta atoy ha nikuna i
Silaw a ikabiyag na ha magnanayon.”
13 Ket kinagi na Pariseyo a hidi, “Awan mapagtalkan i kakkagi mo, ta
magisesa ka la a magpatahod ha mismo a baggi mo.”
14 Ket tinabbeg ni Jesus, “Maski nu hikan i mangpatahod ha baggi ko,
tahod pala i ipeta ko. Ta katandi ko i naggipuwan ko, ken angayan ko
nokkan. Ngem bakkan ha nikam, ta awan moy katandi i naggipuwan ko
ken angayan ko.

15 Hikam i manghukom gipu ha pagnakanakam na tolay. Ngem bakkan
ha nikan, ta awan ha hukoman ko a kona hay.
16 Ngem maski nu manghukomak, tahod i panghukom ko. Ta bakkan
a hikan la i manghukom, nu awan ko agum i Hama ko a nagpaangay ha
nikan.
17 Maski ha linteg moy, nesurat dan a nu atoy i duwa a magpatahod, ket
nagisesa i kinagi di, mebilang a tahod i kagi di.
18 Ket niyaen, atoy i duwa a magpatahod ha nikan. Ta hikan i esa a
magpatahod, ket Hama ko bila i magpatahod," kon ni Jesus.
19 Ket kinagi na Pariseyo a hidi, "Hadya i hama mo?" Ket tinabbeg ni
Jesus, "Awanak moy katandi. Ket awan moy bila katandi i Hama ko. Ta
nu katandi ak moy mina, katandi moy bila i Hama ko."
20 Ide i kinagi ni Jesus, idi nagitoldu hikuna ha mabikan na pagdattonan
ha limos, ha paraangan na Templo. Ngem maski nu makpal i nakateman
a hidi, awan ha nangdakap ha nikuna. Ta awan pala dumemat i oras a
katay na.

Awan hidi Makaangay ha Angayan ni Jesus

21 Idi nagitoldu manon ni Jesus, kinagi na manon, "Dandani dan i
oras a lakadan ta kam. Ket eriyokanak moy nokkan, ngem awanak moy
maeriyokan. Ta matay kam, ket awan pala napakawan i liwaliwat moy.
Isu i gipu na a awan kam makauseg ha angayan ko."
22 Niyaen, gipu ta kona hito i kinagi ni Jesus, nagsinalodsod i Happo a
hidi na Judyo, "Anya wade? Magmunas wade hikuna? Ta kinagi na a
awan kitam makaangay ha angayan na."
23 Ket kinagi ni Jesus, "Hikam i taga-lutak. Ket i biyag moy aye, ha lutak
aye, i katandiyan moy. Ngem bakkan ha nikan. Ta hikan i taga-langit. Ket
sabali i katandi ko.
24 Isu i gipu na a inpeta ko a matay kam, ket awan pala napakawan i
liwaliwat moy. Oni, maparusaan kam nokkan, nu awan moy tahodan a
hikan i pinaangay na Dios," kon ni Jesus.
25 Ket kinagi di, "Apay? Heya ka dod ha kakkagi mo?" Ket tinabbeg ni
Jesus, "Inpakatandi ko dan ha nikam, maski idi karugi na pagitoldu ko
hanggan niyaen.
26 Ket niyaen, makpal bila i mepeta ko megipu ha nikam. Ket atoy i
makpal a panghukoman ko ha nikam. Ngem ha ngamin a pagitoldu ko,
ipakatandi ko la i kakkagi na nagpaangay ha nikan. Ket tahod i kakkagi
na aye," kon ni Jesus.
27 Ngem awan di nakatandiyan a megipu ha Hama na a Dios i kinagi ni
Jesus.
28 Isu, inpeta ni Jesus ha nidi, "Nokkan nu mebayogak ha kayo,
ha matangkay, makatandiyan moy a hikan i pinaangay na Dios. Ket
makatandiyan moy a awan ha gimetan ko gipu ha bukod ko a nakam,
nu awan a ipakatandi ko i pagitoldu na Hama ko ha nikan.
29 Ket maghen pala ha nikan i Hama ko aye a nagpaangay ha nikan.
Awan na ak pabiyanan. Ta kanayon a gimetan ko i pagayatan na," kon ni
Jesus.

Nu Katandi Tam i Kinatahod, Tahod bila a Mawayawayaan Kitam

30 Idi nagitoldu ni Jesus a kona hito, atoy i makpal a nanahod ha nikuna.
31 Isu, kinagi ni Jesus ha Judyo a hidi a nanahod ha nikuna, "Nu
makatulos kam a umuseg ha kakkagi ko, tahod a hikam i tinolduwan ko.

32 Ket makatandiyan moy i tahod, ket wayawayaan na kam na tahod aye
ha pakatagabuwan moy.”
33 Kinagi na Judyo a hidi, “Apapo kami ni Abraham, ket pulos, awan
kami patagabu ha maski nu heya a tolay. Anya dod i kayat mo kagiyan a
mawayawayaan kami nokkan?”
34 Tinabbeg ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Temanan moy bi.
Ha maski nu heya a magliwat, hikuna i tagabu na liwat.
35 I pangarigan ko i esa a tagabu ken happo na. Niyaen, awan mebilang
i tagabu ha pamilya na happo na. Isu, awan hikuna makatulos a
makipaghen ha bilay na happo na ha kanayon. Ngem bakkan ha annak
na makinbilay. Ta kekkalintegan hikuna a makipaghen ha hama na ha
kanayon.
36 Niyaen, gipu ta kona hito i kalintegan na Annak na Happo moy a
Dios, mabalin bi a pawayawayaan na kam ha pakatagabuwan moy. Ket
mebilang kam bila ha pamilya na Apo Dios. Isu, basta i Annak na Apo i
magpawayawaya ha nikam, awan kam matagabu ha liwaliwat moy.
37 “Niyaen, katandi ko a hikam i apapo ni Abraham. Ngem maski nu
ni Abraham i minappo moy, kayat moyak a patayan, ta madiyan moy i
pagitoldu ko.
38 Ta mangipeta ak megipu ha bagbagay a naenta ko ha Hama ko. Ngem
bakkan i gimetan moy. Ta gimetan moy i bagbagay a nateman moy ha
hama moy.”
39 Ket tinabbeg na Judyo a hidi, “Ni Abraham i hama mi.” Ngem kinagi
ni Jesus, “Nu tahod a annak na kam ni Abraham, nagaheg kam mina ha
mappiya, a kona ha ginimet ni Abraham.
40 Ngem imbes na, kayat moyak a papatayan, maski nu hikan i
nangipakatandi ha nikam ha tahod, a intoldu na Dios ha nikan. Bakkan i
gimigimetan moy ken ginimet ni Abraham.
41 Awan a ni Abraham i ahegan moy, nu awan i sabali a hama moy,” kon
ni Jesus. Ket nagingal i Judyo a hidi. Isu a tinabbeg di, “Bakkan a hikami
i mungaw! Isesa la i hama mi. I Dios a mismo!”
42 Ngem kinagi ni Jesus, “Nu tahod a Hama moy i Dios, ayayatanak moy
mina. Ta hikan i naggipu ha Dios. Ket isu i gipu na a atoyak he. Awanak
inumangay a naknakam ko, nu awan a pinaangay na ak na Dios.
43 “Apay a awan moy makatandiyan i kakkagi ko? Oni ah. Gipu ta
madiyan moy temanan i pagitoldu ko.
44 Hikam i annak ni Satanas a hama moy. Ket kayat moy a tungpalan
i pagayatan na. Ta namapatay hikuna, maski idi karugi na. Ket awan ha
mepeta na a tahod, ta awan ha tahod ha nikuna. Mahagsileng hikuna, ket
hikuna man bi i paggipuwan na ngamin a silisileng.
45 Ket iday i gipu na a awan kam manahod ha nikan. Gipu ta ipeta ko
ha nikam i tahod.
46 “Heya ha nikam i makapatahod a kelliwatak? Pulos, awan. Ket nu
ipeta ko ha nikam i tahod, apay a awan kam manahod ha nikan?
47 Ha totolay a tahod a annak na Dios, temanan di i kakkagi na Dios.
Ngem awan kam a annak na Dios. Ket ide i gipu na a awan moy temanan
i kakkagi na,” kon ni Jesus.
48 Ket tinabbeg na Judyo a hidi, “Tahod i kinagi mi a hikaw i esa a
Samaritano. Ta magsenti ka ha nikami a Judyo. Keddimonyo ka,” kon
di.
49 Ket kinagi ni Jesus, “Awanak ha dimonyo. Padeyawan ko la i Hama
ko. Ngem niyaen, bahanganak moy dan.

50 Ngem maski nu kona hito, awan ko padasan a padeyaw i baggi ko. Ta
atoy pala i esa a makatandi ha deyaw ko. Hikuna i Dios a mangikalentigan
ha nikan ken manghukom ha maglimad a hidi ha nikan.
51 Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Ha maski nu heya a mangtongpal ha
kagi ko, awan matay hikuna, nu awan a magbiyag ha magnanayon," kon
ni Jesus.
52 Ket kinagi na Judyo a hidi, "Agay, sigurado dan a pinagawag na ka na
dimonyo! Ta maski ni Abraham, natay hikuna. Pati ngamin a mahagpugto
a hidi. Natay hidi ngamin. Ket niyaen, ipeta mo a awan masapul a matay
i maski nu heya a mangtongpal ha kagi mo.
53 Dakdakkal ka dod ngem ni Abraham ken mahagpugto a hidi a natay?
Nakaman mo dod a hikaw i katangkayan a tolay ha ngamin a lutak?"
54 Ket tinabbeg ni Jesus, "Nu hikan la i magpadeyaw ha baggi ko, awan
ha serbe na. Ngem imbes na, i mangdeyaw ha nikan i Hama ko. Ket
hikuna i kagiyan moy a Dios moy.
55 Ngem awan moy hikuna katandi. Ha nikan, katandi ko dan hikuna.
Ket nu ipeta ko a awan ko hikuna katandi, magsilengak la, a kona ha
nikam. Ngem tahod a katandi ko hikuna. Ket tungpalan ko i kakkagi na.
56 "Niyaen, ide i mepeta ko ha nikam megipu ha ni Abraham a minappo
moy. Ta ninamnama na i pagdemat ko ha lutak aye. Ket permi i ragsak
na, idi nakatandiyan na i pagdemat ko," kon ni Jesus.
57 Ket kinagi na Judyo a hidi, "Panyan mo naenta ni Abraham? Awan
pala ha lima a pulo i idad mo!"
58 Ket kinagi ni Jesus, "Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Temanan moy.
Maski idi awan pala neenak ni Abraham, ket atoyak dan."
59 Isu a nangalap hidi ha pogepogedu a pangbisag di mina ha ni Jesus, a
patayan di mina hikuna. Ta inkalan na manon ha Dios i baggi na. Ngem
linumimot ni Jesus, a linumapos hikuna ha Templo.

9

Pahusayan ni Jesus i esa a Bulsak

1 Idi naglakad ni Jesus, naenta na i esa a lallaki a nabulsak a neenak.
2 Ket sinalodsod na hikuna na tinolduwan na a hidi, "Maestro, heya i
makangliwat a nabulsak hikuna a neenak? Hikuna wade, onu nageenak
a hidi?"
3 Ket tinabbeg ni Jesus, "Bakkan a liwat i nagipuwan na ide, nu awan
penu mepaenta i pinnakabalin na Dios a mangpahusay ha bulsak aye.
4 "Niyaen, masapul a tongpalan tam i patarabaho na Dios a nagpaangay
ha nikan, ta keoras kitam pala. Ngem dandani dan a dumemat i tiyempo
a kona ha kallap, ket awan ha makatarabaho.
5 Ngem basta henak pala ha lutak aye, ket hikan pala i silaw na lutak,"
kon ni Jesus.
6 Idi kinagi na ito, linoktaban na i tapok, a ginimet na a luket. Ket inpuhet
na ito ha mata na bulsak.
7 Ket inpeta na ha bulsak, "Hen mo a ugisan ha pagdegosan a Siloe." (I
kayat na kagiyan na "Siloe" i "Napaangay.") Ket inumangay dod i bulsak,
a naguges ha mata na. Idi nagsoli, nakaenta dan hikuna.
8 Niyaen, naenta na hikuna na karuba na a hidi, ken nakatandi a hidi
idi nakilimlimos hikuna. Ket kinagi di, "Anya? Hikuna wade i makilimos
heya, a kanayon a magetnod ha ihe?"

9 Ket kinagi na kappal, “Oni agay, hikuna iday!” Ngem kinagi na
sabasabali, “Awan agay, karupa na la hikuna.” Ket kinagi na lallaki heya,
“Oni, tahod a hikan i nakilimos ha ihe idi.”
10 Isu, kinagi di, “Ngem apay a makaenta ka niyaen? Panya i
pinnakapahusay mo?”
11 Ket tinabbeg na, “Iday a lallaki a nagenan di ha ‘Jesus.’ Hikuna i
naggimet ha luket, ket inpuhet na ha mata ko. Ket inbon na a umangayak
ha Siloe a pagugesan ko. Isu, inumangayak, ket inugesan ko i mata ko. Ket
niyaen, makaenta ak dan.”
12 Ket kinagi di ha nikuna, “Hadya i lallaki heya a nagpahusay ha
nikaw?” Ket kinagi na, “Awan ko katandi.”
13 Niyaen, intugan di iday a nahusay a bulsak ha Pariseyo a hidi.
14 Ket Sabado iday a pamalak idi ginimet ni Jesus i luket, ket pinahusay
na i bulsak heya.
15 Isu, sinalodsod bila na Pariseyo a hidi nu panya a napahusay i mata
na. Ket inpeta na ha nidi, “Inpuhet na i luket ha mata ko. Ket inugesan
ko. Ket niyaen, makaenta ak dan.”
16 Ket nagkagiyan na kappal a Pariseyo ni Jesus, a “Awan a naggipu ha
Dios iday a lallaki. Ta awan na usegan i paglintegan na maneg a pamalak.”
Ngem kinagi na sabasabali, “Panyan na pinnakabalin na a makagimet ha
nakaddatan a kona hito, nu kelliwat hikuna?” Ket gipu ta kona hito i
pinagtabbeg di, awan nagisesa i pagnakam na Pariseyo a hidi.
17 Isu, sinalodsod di manon i nahusay a bulsak, “Inpeta mo dan a hikuna
i nangpahusay ha mata mo. Anya paman i mepeta mo megipu ha nikuna?”
Ket kinagi na lallaki, “Hikuna i esa a mahagpugto, a naggipu hikuna ha
Dios.”
18 Ngem niyaen, madiyan na Judyo a hidi a manahod a nabulsak ken
napahusay i lallaki aye. Isu, inayagan di ha dina na.
19 Ket sinalodsod di hidi, “Ide i annak moy? Ket tahod a nabulsak hikuna
a neenak? Panya wade a makaenta hikuna niyaen?” kon na Pariseyo a
hidi.
20 Ket tinabbeg dina na, “Oni. Ide i annak mi. Ket katandi mi a nabulsak
hikuna a neenak.
21 Ngem awan mi makatandiyan nu apay a makaenta hikuna niyaen. Ket
awan mi makatandiyan nu heya i nangpahusay ha nikuna. Hikuna mina i
pagsalodsodan moy, ta lakay dan hikuna. Ket makatandi na a tumabbeg,”
kon di.
22 (Kinagi di a kona hito, ta nanteng hidi ha panglakayan a hidi. Ta
ninakam na panglakayan a hidi a palakadan di ha sakop di a Judyo i maski
nu heya a mangipeta a ni Jesus i Cristu na Dios.
23 Ket ide i gipu na a kinagi dina na a annak di aye i makatandi a
tumabbeg ha Pariseyo a hidi.)
24 Isu, inayagan di manon i lallaki a nabulsak idi. Ket kinagi di ha nikuna,
“I pagsapata mo i Apo Dios a tahod i kinagi mo ha nikami. Ta katandi mi
a kelliwat iday a lallaki a ni Jesus.”
25 Ngem kinagi na napahusay, “Awan ko katandi nu kelliwat hikuna, onu
awan. I katandi ko a nabulsakak idi. Ngem niyaen, makaenta ak dan.”
26 Ket kinagi di, “Anya i tahod a ginimet na ha nikaw? Panya i
pinangpahusay na ha mata mo?”
27 Ket tinabbeg na, “Inpeta ko dan ha nikam, ngem away moy temanan.
Apay a pilitanak moy a mangipenduwa? Siguro kayat moy bila a magbalin
a tolduwan na,” kon na napahusay.

28 Ket inenglan di i lallaki aye, a kinagi di, “Hikaw dalla i tinolduwan na.
Ket hikami i tinolduwan ni Moyses.
29 Ta katandi mi a nagkagi i Dios ha ni Moyses. Ngem ha iday a lallaki a
ni Jesus, awan mi katandi nu hadya i naggipuwan na.”
30 Ket tinabbeg na lallaki, “Agay, malaktatak ha nikam! Ipeta moy a
awan moy katandi nu hadya i naggipuwan na, ngem naenta moy dan a
hikuna i nangpahusay ha mata ko aye!
31 Niyaen, katandi tam a awan temanan na Dios i mahagliwat, nu awan
i makidios ken maggimet ha pagayatan na.
32 Maski idi pinakaparsuwa na lutak aye, hanggan niyaen, awan ha
nakapahusay ha neenak a bulsak.
33 Nu awan a naggipu ha Dios iday a lallaki, awan hikuna makagimet ha
kona he a nakaddatan,” kon na nahusay.
34 Ket tinabbeg na Pariseyo a hidi, “Isu, hikaw dod i magitoldu ha
nikami? Ay, hikaw dalla i makangliwat, maski idi neenak ka,” kon di.
Ket pinalapos di hikuna ha sakop di a Judyo.
35 Niyaen, ha ni Jesus, idi nabaheta na a napalakad ha sakop na Judyo
i nahusay aye, hen na ineriyok hikuna. Ket idi naeriyokan na, sinalodsod
ni Jesus, “Manahod ka dan ha Lallaki a Naggipu ha Langit?”
36 Ket tinabbeg na nahusay, “Heya hikuna, Apo? Ipeta mo bi, penu
manahodak ha nikuna.”
37 Ket kinagi ni Jesus, “Naenta mo dan hikuna, ta hikan a magkagi ha
nikaw, hikan i Lallaki heya a Naggipu ha Langit.”
38 Ket kinagi na nahusay, “Apo, manahodak dan ha nikaw.” Sa hikuna,
nagparentumeng, a nagdeydeyaw ha ni Jesus.
39 Niyaen, kinagi ni Jesus, “Inumangayak ha lutak aye, a pasinaan ko i
manahod a hidi ha awan a hidi a manahod. Ta kona ha nabulsak i ngamin
a tolay. Ket atoy i kappal a makatandi a nabulsak hidi. Ket hidi i pahusayan
ko, penu mahusay i pagkatandi di ha Dios. Ngem atoy i kappal, ket kagin
di a malaing i bukod di a pagkatandi ha Dios. Ket hidi i bulsakan ko,” kon
ni Jesus.
40 Ket atoy bila hay i kappal a Pariseyo a nakateman ha nikuna. Ket
sinalodsod di, “Anya? I kayat mo kagiyan a mabulsak kami bila?”
41 Ket kinagi ni Jesus ha nidi, “Oni ah. Ta awan kam mina ha liwat nu
tahod a mabulsak kam, a awan kam makatandi ha Dios. Ngem niyaen,
gipu ta ipeta moy a malaing i bukod moy a pagkatandi ha Dios, tumulos
kam a magliwat.”

10

Ni Jesus i Mappiya a Mahagdapon

1 Ide i pangaregan ni Jesus ha kappal. Kinagi na, “Ipeta ko i tahod
ha nikam. Temanan moy bi. Ha magtakaw a hidi ha karnero, bakkan
a ruwangan i saddapan di, nu awan a umunek hidi ha allad na, ket sabali
i pagsaddappan di a magtakaw.
2 Ngem ha tahod a makingkarnero, hikuna i sumadap ha ruwangan.
3 Hikuna i ilukatan na guwardiya ha ruwangan. Ket makasaneg i
karnero a hidi ha timek na. Ta ayagan na i nagnagen di, a ilapos na i
bukod na a karnero a hidi.
4 Ket nu nelapos na hidi, magpalungo hikuna a mangidilan. Ket umunod
i karnero na a hidi, ta masaneg di i timek na.
5 Awan hidi umunod ha sabali a tolay, nu awan a buyotan di. Gipu ta
awan di katandiyan i timek na sabali.”

6 Ide i pangaregan ni Jesus ha tolay a hidi, ngem awan di ito
nakatandiyan.
7 Isu, kinagi manon ni Jesus, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Temanan
moy bi. Hikan i kona ha ruwangan a saddapan na karnero a hidi.
8 Ket mahagtakaw i ngamin a nagpalungo ha nikan, a nagkagi a hidi i
magturay ha kukuwa na Dios. Ngem awan magteman ha nidi i totolay a
kona ha karnero ko.
9 Ta hikan i magdapon ha nidi. Ket hikan i kona ha ruwangan di. Ha
maski nu heya a sumadap a medilan ha nikan, mesalakan hikuna. Ket
mawayawaya i maski nu heya a nasakop ko, ket iyatad ko ha nikuna i
kasapulan na.
10 “Awan ha panggep na tulisan, nu awan a magtakaw, ken magpapatay
ken magdadael. Ngem hikan i inumangay penu pabiyagan ko i totolay ha
Apo Dios ha magnanayon, ket penu awan ha kurang di ha biyag di aye.
11 Hikan i tahod a makingkarnero, ta ipusta ko i biyag ko, maski matayak,
gipu ha nidi a daponan ko.
12 Ngem bakkan a kona hito i gimetan na makitangdan. Ta nu maenta na
i maingal a asu a dumangper, bumuyot la hikuna, a lakadan na i karnero a
hidi. Ta bakkan a hikuna i tahod a mahagdapon, ket awan na hidi kukuwa.
Isu, kagitan na asu i karnero a hidi. Ket bumuyot hidi a masinasina.
13 Ket buyotan na makitangdan, ta awan ha ayat na ha karnero a hidi.
14 Ngem hikan i tahod a mahagdapon. Ket katandi ko i karnero ko a
hidi, ket katandi di ak bila.
15 Ket maski kona ha nikan ken Hama ko. Ta katandi na ak, ket katandi
ko bila hikuna. Ket iyatad ko i biyag ko, penu makabiyag hidi a kukuwa
ko.
16 Niyaen, atoy bila i sabali a karnero ko, a bakkan hidi a Judyo. Ket
masapul a itugan ko bila hidi. Ta magteman bila hidi ha nikan. Isu a
makipagisesa hidi a sakop ko. Ket atoy la i esa a mahagdapon ha nidi.
17 “Ayayatan na ak na Hama ko, gipu ta palobusan ko a matay i baggi
ko, penu magbiyagak manon.
18 Awan ha makapatay ha baggi ko. Iyatad ko ito gipu ha bukod ko a
pagayatan. Ta kona hito i turay ko a palakadan i angas ko, a matay i baggi
ko, ken mangpabiyag manon ha baggi ko aye. Kona he i kalintegan ko,
gipu ha inbon Nama ko,” kon ni Jesus.
19 Niyaen, gipu ha ide a kinagi ni Jesus, nakipagtabbegan manon i Judyo
a hidi.
20 Ta atoy i kappal a nagkagi, “Naawag dan hikuna, a magmauyong dan!
Awan kam mina magteman ha nikuna.”
21 Ngem kinagi na sabali a hidi, “Bakkan a kona hito i kakkagi na tolay
a naawag na dimonyo. Ket awan na kaya na dimonyo a magpahusay ha
mabulsak,” kon di.

Ipakatandi ni Jesus i Baggi na

22 Niyaen, ahided dan, ket tiyempo na Piyesta na Pinagidatton di ha
Jerusalem.
23 Naglakalakad ni Jesus ha Paglenduman ni Solomon, ha Templo.
24 Ket dinumuhap i Judyo a hidi ha nikuna, a kinagi di, “Hangan kaalay
a masapul mi maguray hanggan ipeta mo i tahod? Nu hikaw i Cristu, ipeta
mo mina niyaen!”
25 Ket tinabbeg ni Jesus, “Inpeta ko dan ha nikam, ngem awanak moy
tinahod. Atoy bila i nakaddatan a gimigimetan ko gipu ha turay Nama ko.
Ket hidi i mangpatahod megipu ha nikan.

26 Ngem awan kam manahod, ta awan kam nesakop ha karnero a hidi
a kukuwa ko.
27 I karnero ko a hidi, masaneg di i timek ko. Ket katandi ko hidi. Ket
umunod hidi ha nikan.
28 Ket iyatad ko ha nidi i biyag na Dios a magnanayon. Ket pulos, a awan
hidi maparusaan ha katay. Ket awan ha makaagew ha nidi ha nikan.
29 Ta Hama ko i nangiyatad ha nidi ha nikan. Ket hikuna i mas mapigsa
ngem ha ngamin. Ket awan ha makaagew ha nidi ha Nama ko.
30 Isesa la kami ni Amang," kon ni Jesus.

31 Niyaen, idi nateman na ito na Judyo a hidi, inalap di manon i
pogepogedu a pangbisag di mina ha ni Jesus.
32 Ngem kinagi ni Jesus, "Makpal i nakaddatan a inpaenta ko ha nikam,
ket mappiya i inpagimet ha nikan Nama ko. Anya i pangbisagan moy ha
nikan?" kon ni Jesus.
33 Ket tinabbeg na Judyo a hidi, "Awan taka a bisagan gipu ha kinappiya
na ginimet mo, nu awan gipu ta agindidios ka. Hikaw i esa la a tolay.
Ngem kayat mo a pagbalinan i baggi mo a Dios!" kon na Judyo a hidi.
34-35 Ket tinabbeg ni Jesus, "Nesurat ha Libro na Dios a ninagenan na
ha 'Dios' i totolay a inatdinan na ha kakkagi na, a pinagturay na hidi a
maghukom ha kakalan di a tolay. Ket niyaen, katandi tam a tahod ha
magnanayon i kagi na Libro na Dios. Isu, nu ninagenan na Dios a didios i
hukom a hidi a pinagturay na,
36 anya dod ha nikan, a inbukod na ken pinaangay na ha lutak aye, penu
makatandiyan na totolay i Dios. Ta inpeta ko dan a hikan i Annak na Dios.
Ngem kinagi moy a pagbalinan ko i baggi ko a Dios.
37 Niyaen, nu awan ko gimetan i nakaddatan a pagimet Nama ko,
awanak moy mina tahodan.
38 Ngem nu tahod a gimetan ko idagenday a nakaddatan, tahodan moy
mina i gimetan ko, maski nu awan moy tahodan i pagitoldu ko. Ta nu
tahodan moy i gimetan ko, makatandiyan moy talaga a atoy dan i Hama
ha nikan, ket atoyak bila ha nikuna a isesa," kon ni Jesus.

39 Ket pinanggep di manon a dakapan ni Jesus. Ngem nakalapsut hikuna
ha nidi.
40 Ket inumangay manon ni Jesus ha dibelew na karayan Jordan, ha
lugar a nagbinyagan idi ni Juan. Ket naghen hikuna hito.
41 Ket makpal i inumangay ha nikuna. Nagginuhon hidi, "Awan ha
nakaddatan a ginimet ni Juan. Ngem tahod i ngamin a inpeta na megipu
ha ide a lallaki," kon di.
42 Ket makpal hidi ha iday a lugar a nanahod ha ni Jesus.

11

I Katay ni Lasaro

1 Niyaen, atoy i esa a lallaki a nagsaket. Lasaro i nagen na, a taga-
Betaniya. Ket naghen bila ha Betaniya i duwa a kabsat na a ni Maria ken
ni Marta.
2 (Ide a ni Maria i nangibulak ha bangbanglo ha tikad ni Apo Jesus, idi
mabikan dan i oras a katay na. Sa na, pinunasan ha buk na. Ket niyaen, i
kabsat na a ni Lasaro i nagsaket.)

3 Isu, pinaangay di i mangipeta ha ni Jesus ha, "Apo, magsaket i katalakay
mo," kon na.

4 Idi nateman na ito ni Jesus, kinagi na, “Awan ipatay ni Lasaro i saket
na. Ta magimet ide penu medeydeyaw i Dios. Ket madedeyaw bila i Annak
na Dios gipu ha ide a saket,” kon ni Jesus.
5 Niyaen, inayat ni Jesus hidi a magkakabsat a Marta, Maria ken Lasaro.
6 Ngem maski nu dakkal i pagayat na, ken nabaheta na a masaket ni
Lasaro, naguray ni Jesus ha duwa pala a pamalak.
7 Kobosan na, kinagi ni Jesus ha nikami a tinolduwan na, “Magsoli kitam
ha Judeya.”
8 Ngem kinagi mi, “Awan mina Maestro. Ta awan naalay, ket kayat di
ka a bisagan na Judyo a hidi. Awan ka mina sumoli ha iho,” kon mi.
9 Ngem inpangaregan ni Jesus, penu makatandiyan di a awan pala i
oras na katay na. Kinagi na, “Pamalak pala niyaen, ket keoras kitam pala.
Ngem dumemat nokkan i tiyempo, ket awan a mabalin a maglakad. Ngem
basta kessilaw kitam pala, awan kitam mekarpes, ta madisyagan na singgit
i lutak aye.
10 Ngem delikadu nokkan i tiyempo nu awan ha silaw ha lutak. Ket
mekarpes i maski nu heya a lumakad, nu awan ha nikuna i silaw,” kon ni
Jesus.
11 Kona hito i pangaregan ni Jesus ha nikami a tinolduwan na. Sana,
kinagi, “Kimillap dan ni ilay tam a Lasaro. Entamon. Ta lukagan ko
hikuna.”
12 Ngem kinagi mi, “Apo, mappiya nu kimillap hikuna, ta humusay dan,”
kon mi.
13 Ta awan mi nakatandiyan i kayat na kagiyan ni Jesus, a natay dan ni
Lasaro. Ta kagin mi a umemmang la ni Lasaro nu kumakelap hikuna.
14 Isu, inpakatandi ni Jesus, “Natay dan ni Lasaro.
15 Ket mappiya, ta awanak ha henan na ayo, penu maenta moy i gimetan
ko, ket pumigsa i panahod moy ha nikan. Nay kitam dan agay,” kon ni
Jesus.
16 Ket ha ni Tomas, a ni Kambal i sangay na, kinagi na ha nikami, “Nay,
umuseg kitam dan ha nikuna, maski nu matay kitam ngamin,” kon na.
17 Niyaen, idi kaddemat ni Jesus ha Betaniya, nabaheta na a uppat dan
a pamalak a nelabbang dan ni Lasaro.
18 Niyaen, mabikan i ili na Betaniya ha Jerusalem. Tallu la a kilometro i
kaadiyo na.
19 Ket makpal i Judyo a hidi a inumangay ha ni Marta ken ni Maria, penu
mangliwliwa ha nidi, gipu ha kabsat di a minatay.
20 Idi nabaheta ni Marta a dinumemat ni Jesus, linumapos hikuna a
mangsalpak. Ngem newarak ni Maria ha disalad na bilay.
21 Ket kinagi ni Marta ha ni Jesus, “Apo, nu atoy ka idi, awan mina a
natay i kabsat ko.
22 Ngem maski niyaen, katandi ko a makaaged ka ha maski nu anya ha
Dios, ket atdinan na ka.”
23 Ket kinagi ni Jesus, “Magbiyag manon i kabsat mo.”
24 Ket kinagi ni Marta, “Katandi ko a magbiyag hikuna manon nokkan
ha dilokod a pamalak, nu pabiyagan na Dios i ngamin a minatay a hidi.”
25 Ket kinagi ni Jesus, “Hikan i magpabiyag ha totolay. Ket hikan i
paggipuwan na biyag na totolay. Ket maski nu heya a manahod ha nikan,
maski nu matay hikuna, magbiyag hikuna manon a maghen ha Apo Dios.
26 Ta nu manahod hikuna ha nikan, atoy dan ha nikuna i biyag na Dios
a magnanayon a awan a matay. Niyaen, Marta, manahod ka ha ide?”

27 Ket kinagi ni Marta, “Oni Apo, manahodak a hikaw i Cristu, a Annak
na Dios. Ket pinaangay na ka a maghari ha ngamin a totolay.”
28 Niyaen, idi kinagi na ito ni Marta, inumangay hikuna a magayag ha
ni Maria a kabsat na. Ket inyanassas na, “Atoy ni Maestro. Paayagan na
ka,” kon na.
29 Ket idi nateman na, inumikat ni Maria a dagus, ket inumangay a
mangsalpak ha ni Jesus.
30 Niyaen, awan pala dinumemat ni Jesus ha ili di. Ta atoy pala hikuna
ha lugar a nangsalpakan ni Marta.
31 Idi tinumaknag ken linumapos ni Maria, inumunod i mangliwliwa a
hidi a agagum na. Ta kagin di a umangay ni Maria a magsanget ha labbang
ni Lasaro.
32 Idi kaddemat ni Maria ha henan di Jesus, ket naenta na hikuna,
hinumakab ni Maria ha saguppang na, a kinagi na, “Apo, nu atoy ka idi,
awan mina a natay i kabsat ko.”
33 Ket idi naenta ni Jesus a nagsangisanget ni Maria ken Judyo a hidi a
agagum na, nagsaket bila i nakam na a tahod.
34 Ket kinagi na, “Hadya i nangilabangan moy ha nikuna?” Ket tinabbeg
di, “Apo, umangay kitam, a ipaenta mi ha nikaw.”
35 Ket nagsanget bila ni Jesus.
36 Ket ide i gipu na a nagginuhon i Judyo a hidi, “Entan moy, talaga a
inayat na ni Lasaro,” kon di.
37 Ngem atoy i kappal a nagginuhon, “Apay wade a awan na pinahusay
ni Lasaro? Kaya na mina, nu tahod a pinahusay na iday a bulsak idi.”
38 Ket nagsaket unay manon i nakam ni Jesus, idi binumikan hikuna ha
labbang. I paglabbangan di i kuweba a atoy kallab na a pogedu.
39 Ket inbon ni Jesus, “Adyan moy iday a pogedu!” Ngem kinagi ni Marta
a kabsat na natay, “Awan mina Apo, ta nabuyok dan. Uppat dan a pamalak
a nelabbang dan hikuna,” kon ni Marta.
40 Ngem kinagi ni Jesus, “Inpeta ko dan ha nikaw, a basta manahod ka,
ket maenta mo i kainamakan na kapigsa na Dios!”
41 Niyaen, inadya di i pogedu. Ket tinumangad ni Jesus. Ket kinagi na,
“Hama, magyamanak ha nikaw, ta tinemanak mo dan.
42 Katandi ko a temananak mo a kanayon. Ngem niyaen, ikagi ko a
mapigsa a kona hito, gipu ha tolay aye a hidi, penu manahod hidi a hikaw
i nagpaangay ha nikan.”
43 Idi nekagi na ide, indulaw na a mapigsa, “Lasaro, lumapos ka.”
44 Ket linumapos i natay heya, a nabadbaden pala ha hamet i kamat
ken tikad na. Pati i buntok na a nabadbaden bila. Ket kinagi ni Jesus,
“Lakbesan moy hikuna. Palobusan moy hikuna a maglakad.”

I Panggep di a Patayan ni Jesus

45 Niyaen, makpal i Judyo a hidi a agagum di Maria a nanahod ha ni
Jesus, gipu ta naenta di i ginimet na.
46 Ngem atoy i kappal a dinumiretso ha Pariseyo a hidi, a inbaheta di i
ginimet ni Jesus.
47 Isu, pinapisan na Pariseyo ken matangkay a hidi a papadi i gurupo a
managenan ha Sanhedrin, a naguhonan di ni Jesus. Kinagi di, “Maganya
kitam mina? Ta makpal a milagro i ginimigimet na lallaki aye.
48 Nu pabiyanan tam hikuna, magpasakop hidi ngamin ha nikuna. Ket
nu mabaheta na hari ha Roma a sabali i maghari ha nikitam, agay,

paangayan na i sundalu na a hidi. Ket mangdadael hidi ha Templo tam,
ken patayan di i ngamin a Judyo."
49 Niyaen, ha iday a tawen, ni Kaipas i Katangkayan a Padi. Ket hikuna
i nagkagi, "Pulos, awan ha katandi moy!
50 Awan moy makatandiyan a mas mappiya nu matay i esa gipu ha
ngamin a tolay, penu awan matay i ngamin gipu ha esa."
51 (Niyaen, awan na kinagi ide a naknakam na. Ngem gipu ta hikuna i
Katangkayan a Padi ha iday a tawen, nepugto na i katay ni Jesus a para
ha ngamin a Judyo.
52 Ket awan la a para ha Judyo a hidi, nu awan penu pagisesaan na i
ngamin a annak na Dios a maghen ha maski nu hadya a lugar ha lutak.)
53 Isu, nangrugi ha iday a pamalak, nagpanggep hidi nu panyan di a
patayan ni Jesus.
54 Ket ide i gipu na a awan linumakad ni Jesus ha saguppang di, ha
probinsiya a Judeya. Imbes na, linumpos hikuna, a naghen ha nibik na
amamugod, ha ili a Epraim. Ket hito bila i naghenan mi a tinolduwan na.
55 Niyaen, dandani dan a dumemat i Piyesta na Judyo a nagenan di ha,
"Pinagtaleban na Anghel a Magpatay." Ket makpal hidi a inumangay ha
Jerusalem, penu tongpalan di i linteg ni Moyses megipu ha pinakadegos
di, ha palungo na Piyesta aye.
56 Ket nagerieriyok hidi ha ni Jesus. Ket naginuhon hidi, idi nagpisan
hidi ha Templo, "Anya ha nakam mo? Umangay hikuna a makipiyesta,
onu awan?" kon di.
57 Niyaen, inbon na matangkay a hidi a papadi ken Pariseyo a hidi a
nu atoy i makatandi ha henan ni Jesus, ipakatandi na mina ha nidi, penu
madakap di hikuna.

12

Mebulak I Bangbanglo Ha Ni Jesus Ha Betaniya

1 Niyaen, idi annam a pamalak idi palungo na Piyesta na Pinagtaleban
na Anghel a Magpatay, inumangay ni Jesus ha Betaniya, a naghenan ni
Lasaro. Ide a ni Lasaro i pinabiyag na idi.
2 Ket niyaen, insaganaan di ni Jesus ha pangapon na. Nagserbe ni Marta
ha nagkanan di. Ket atoy bila hay ni Lasaro, a esa a nakipagkan ha ni
Jesus.
3 Ket ha ni Maria, nangalap hikuna ha esa a bote a kanginaan a
bangbanglo, ket inbulak na ito ha tikad ni Jesus. Sa na, pinunasan ha
buk na. Ket inumales i ahob na ha ngamin a bilay.
4 Ngem atoy i kinagi na esa a tinolduwan ni Jesus, a ni Judas Iskaryote.
(Hikuna i nangliput ha ni Jesus.)
5 Kinagi na, "Madi iday, ta nagastuwan i korinat na. Nelako mina iday
a bangbanglo, ta makatawen a suweldo i balle na iday. Sayang, a awan
neyatad i korinat na ha napobre a hidi."
6 Kona hito i kinagi ni Judas. Ngem awan gipu ha kagbi na ha napobre
a hidi, nu awan penu makaalap mina hikuna ha korinat heya. Ta
nahagtakaw hikuna. Ket i biyang na idi, ha gurupo mi a tinolduwan ni
Jesus, i magdapon ha korinat mi. Ket nu kappal, inalap na ito.
7 Ngem kinagi ni Jesus, "Palobusan moy ide a babbey! Pabiyanan moy
hikuna, ta inusar na ide a bangbanglo a pangpasahob na ha baggi ko, a
kona ha natayak dan, ket melabbangak mina.
8 Ha napobre a hidi, maatdinan moy hidi ha maski nu anya a oras. Ngem
bakkan ha nikan, ta dandani ak dan a lumakad," kon ni Jesus.

9 Niyaen, ha makpal a Judyo a mamiyesta ha Jerusalem, idi nabaheta
di a atoy ni Jesus ha Betaniya, inumangay bila hidi. Ket awan la a gipu
ta kayat di maenta ni Jesus, nu awan penu maenta di bila ni Lasaro, a
pinabiyag na manon.
10 Ket ide i gipu na a nagpanggep i matangkay a hidi a papadi a patayan
di bila ni Lasaro.
11 Ta gipu ha ni Lasaro, makpal i Judyo a sinumina ha panglakayan di,
ket nanahod hidi ha ni Jesus.

I Pagsadap ni Jesus ha Jerusalem

12 Idi kaugman na, nakaabot ha Jerusalem i baheta a dandani dan a
dumemat ni Jesus. Idi nabaheta na makpal a hidi a nakipiyesta,
13 inalap di i dodon na niyog a pangsalpak di ha ni Jesus a kona ha hari.
Ket linumapos hidi a indulaw di, “Madaydayaw i Dios! Madaydayaw i hari
tam a Israel! Pagasatan na Dios i hari a pinaangay na ha ihe!”
14 Niyaen, naenta ni Jesus i esa a urbon na kabayo. Ket nagsakayan na
ito. Ket gipu ha ide, natongpal na i esa a pugto a nesurat ha Libro na Dios,
a kinagi na Dios,
15 “Awan kam mina manteng, hikam a taga-Jerusalem. Ta entan moy, a
kaddemat na hari moy a magsakay ha urbon na kabayo,” kon na pugto.
16 Idi tiyempo a ito, awan mi nakatandiyan i ginimet na aye. Ngem idi
neyontok ni Jesus ha langit, nanakam mi a nesurat ito megipu ha nikuna,
ket kona bila hito i salpak di ha nikuna ha Jerusalem.
17 Niyaen, atoy bila hay i makpal a nakaenta ha ni Jesus, idi inayagan na
ni Lasaro ha labbang na, ket pinabiyag na manon. Ket hidi i nangpatahod
megipu ha ni Jesus.
18 Iday i gipu na a nangsalpak i makpal a hidi ha ni Jesus. Gipu ta
nabaheta di megipu ha nakaddatan a ginimet ni Jesus.
19 Ha Pariseyo a hidi, idi naenta di a magdulug i makpal a tolay,
naginuhon hidi, “Maenta moy iday! Naabak na kitam dan. Ta umaunod
hidi ngamin ha nikuna,” kon di.

Ipugto ni Jesus i Bukod na Katay

20 Niyaen, atoy bila ha Jerusalem i kappal a Griego a makipagdeyaw ha
Dios ha ide a Piyesta.
21 Ket niyaen, inumangay hidi ha ni Pelipe, ta taga-Betsayda hikuna, ha
probinsiya a Galileya. Ket inaged di ha ni nikuna, “Apo, nu mabalin, kayat
mi a makiuhon ha ni Jesus.”
22 Isu, inumangay ni Pelipe, ket inpeta na ha ni Andres. Ket inumangay
hidi a duwa, a nangipeta ha ni Jesus ha pagaged na Griego a hidi.
23 Ket ide i tabbeg ni Jesus ha ngamin a hidi a nagteman. Kinagi na,
“Dinumemat i oras a pangpaenta na Dios ha kinatangkay ko ha ngamin a
totolay.
24 “Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Temanan moy bi. Awan kumakpal
i esa a bin-i, nu awan hikuna memula ha lutak, a kona matay. Ngem nu
matay hikuna, magbunga hikuna ha makpal. Ket kona bila hito ha nikan.
25 Ket kona bila ha ide ha totolay a umunod ha nikan. Ta maski nu heya
a masor ha bukod na a pagayatan, dadailan na i biyag na. Ngem maski
nu heya a magpabiyan ha mismo a pagayatan na, gipu ha pagtulok na ha
nikan, ket maghen hikuna ha Dios ha magnanayon.
26 Ha maski nu heya a magserbe ha nikan, masapul a hikan i ahegan
na, a maski nu anya i pagpadas ko, padasan na bila iday. Ket nu kona
hito i paguseg na ha nikan, maghen bila hikuna ha henan ko nokkan. Ket

padeyawan na Hama ko i maski nu heya a magserbe ha nikan,” kon ni
Jesus.
27 Ket intulos na, “Niyaen, magsaket i nakam ko. Ket anya i ipeta ko ha
Hama? Ta madiyan ko a ipeta, ‘Hama, isalakanak mo bi ha rigrigat aye
a dandani dan a dumemat.’ Agay, awan ko ito ipeta, ta ide i gipu na a
inumangayak ha oras aye, penu attaman ko ide a rigrigat.
28 Niyaen, ipeta ko, ‘Hama, ipaenta mo bi i kainamakan mo,’ ” kon ni
Jesus. Sa, nagkagi i esa a timek a naggipu ha langit, “Inpaenta ko dan gipu
ha nikaw i kainamakan ko. Ket gipu ha nikaw, ipaenta ko paman ito ha
totolay,” kon na timek heya.
29 Niyaen, ha denday a kakpalan a nagtiteman, idi nateman di ide a
timek, kinagi di a atoy i nagkadur ha langit. Ngem atoy bila i kappal a
nagkagi, “Bakkan a kadur! Iday i kagi na anghel ha nikuna,” kon di.
30 Ngem kinagi ni Jesus, “Awan nagkagi iday a timek para ha nikan, nu
awan para ha nikam, penu manahod kam.
31 Ta dandani dan i tiyempo a paghukom na Dios ha totolay, Ket dandani
dan i tiyempo a maabak ni Satanas, a nagturay ha totolay hanggan niyaen.
32 Gipu ha nikan, nu mebayogak ha kudos, ken meunekak ha ontok,
masakop ko i ngamin a totolay, a iturayan ko hidi,” kon ni Jesus.
33 (Kinagi na ito penu ipakantadi na nu panyan na kakatay na.)
34 Ngem tinabbeg na makpal, “Kon na Libro na Dios a magbiyag a
magnanayon i Cristu a paangayan na Dios a maghari. Apay a ipeta mo
a masapul a matay ha kudos i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay? Heya
dod i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay, nu awan i Cristu na Dios?” kon
di.
35 Ket tinabbeg ni Jesus, “Dandani ak dan a lumakad. Isu, ballik la i
tiyempo a magdisyag ha nikam i silaw ko. Niyaen, umunod kam mina ha
silaw aye, penu awan na kam malenduman na diham. Ta maski nu heya
a maglakad ha diham, awan na makatandiyan nu hadya i angayan na.
36 Niyaen, gipu ta atoy pala ha nikam i silaw aye, manahod kam mina
ha ide a silaw, penu magbalin kam a totolay a kessilaw bila.”
Idi kinagi na ito ni Jesus, linakadan na hidi, ket awan manon nagpaenta
ha nidi.

Awan a Manahod i Judyo a Hidi

37 Ket maski nu makpal i nakaddatan a ginimet ni Jesus ha saguppang
di, awan a nanahod i Judyo a hidi ha nikuna.
38 Ta kona hito i nepugto ni Isayas a minahagpugto nikuna a naalay
dan. Ket niyaen, natongpal dan. Ta kinagi na, “Apo, awan ha manahod
ha nebaheta mi. Maski nu nepaenta ha nidi i kaddat na Dios. Awan hidi
manahod,” kon ni Isayas.
39 Ket ide paman i gipu na a awan a mabalin a manahod hidi. Ta inpugto
ni Isayas,
40 “Sinalenan na Dios i mata di, penu awan di maenta. Ket pinaigat na
i nakam di, penu awan di makatandiyan, a awan hidi magbabawi ken
magaged ha nikan a pahusayan ko hidi.”
41 Nepugto na ito ni Isayas megipu ha ni Jesus. Ta maski idi tiyempo ni
Isayas, inpaenta na Dios ha nikuna i kinainamakan ni Jesus.
42 Ngem maski nu kona hito, makpal hidi, maski hidi a panglakayan na
Judyo, a nanahod ha ni Jesus. Ngem gipu ha kanteng di ha Pariseyo a hidi,
awan di inpeta i panahod di ha saguppang na totolay. Ta kantengan di, a
baka palakadan di hidi na Parpariseyo a hidi ha sakop a Judyo.

43 Isu, awan di inpeta a manahod hidi ha ni Jesus. Ta kinaykayat di i
pangpadeyaw na totolay ngem ha deyaw na Dios.

I Kakkagi ni Jesus I Maghukom ha Totolay

44 Ide i pagitoldu ni Jesus, a inpakatandi na ha saguppang na totolay.
Kinagi na, "Ha maski nu heya a manahod ha nikan, awan la hikan i
panahodan na, nu awan i Dios a nagpaangay ha nikan.
45 Ket ha maski nu heya a makaenta ha nikan, maenta na bila i Dios a
nagpaangay ha nikan.
46 Hikan i dinumemat ha lutak aye a kona ha esa a silaw, penu awan
madihaman i maski nu heya a manahod ha nikan.
47 Ket ha maski nu heya a makateman ha pagitoldu ko, ngem awan na
usigan, bakkan a hikan i manghukom ha nikuna. Ta awanak inumangay
a maghukom ha totolay, nu awan penu isalakan ko hidi.
48 Ha maski nu heya a magmadi ha nikan ken ha pagitoldu ko,
mahukoman hikuna nokkan ha dilokod a pamalak. I magpahukom ha
nikuna i pagitoldu ko.
49 Oni, ta awanak magkagi ha bukod ko a nakam, nu awan a inbon na
Hama ko, a nagpaangay ha nikan. Ta hikuna i nangibon nu anya i kagiyan
ko, ken panyan ko mepeta.
50 Ket katandi ko a makedilan ha biyag a magnanayon i pagitoldu aye na
Dios. Isu, nu anya i kakkagi ko, ikagi ko a kona ha inbon ha nikan Nama
ko," kon ni Jesus.

13

Ugesan ni Jesus i Tikad na Tolduwan na a hidi

1 Niyaen, idi palungo na Piyesta na Pinagtaleban na Anghel a Magpatay,
ket katandi ni Jesus a dinumemat i oras a kalakad na ha ide a lutak, ken
sumoli ha Nama na ha langit. Inayayat na i tinolduwan na a hidi, maski
idi karugi na. Ket niyaen, kayat na a mepaenta ha nidi i kinadakkal na
pagayat na ha nidi.
2 Idi pangapon di, pinagnakam na dan ni Satanas ni Judas (a annak ni
Simon Iskaryote), a liputan na ni Jesus.
3 Ngem ha ni Jesus, nakatandiyan na a intalak na Hama na i ngamin a
turay na. Ket katandi na bila a naggipu hikuna ha Dios, ket sumoli bila ha
Dios.
4 Ket gipu ta kona hito i pagkatandi na, tinumaknag hikuna ha pangapon
di, ket inadya na i badu na, ket inalap na i esa a tuwaliya a ingakad na ha
sappang na.
5 Sa na, inasakan i esa a palanggana ha dinom, ket inrugi na a ugesan
i tikatikad na tolduwan na a hidi. Ket pinunasan na hidi ha towaliya a
ingakad na.
6 Ngem idi nakaabot hikuna ha ni Simon Pedro, kinagi ni Pedro, "Apo,
masanikiyak! Awan mos ugesan i tikad ko!"
7 Ket kinagi ni Jesus, "Awan mo katandi i gimetan ko niyaen. Ngem
makatandiyan mo nokkan."
8 Ket kinagi ni Pedro, "Madiyan ko! Hanggan awan ha kahad, awan a
hikaw i maguges ha tikad ko." Ngem tinabbeg ni Jesus, "Nu awan taka
ugesan, awan ka a mebilang a tolduwan ko."
9 Isu, kinagi ni Simon Pedro, "Apo, nu kona hito, awan la i tikatikad ko,
nu awan pati ngamin a kamat ken buntok ko aye."

10 Ket kinagi ni Jesus, “Ha tolay a nakadegos, awan na a masapul a
ugesan i ngamin a baggi na, nu awan i tikad na la. Niyaen, nadalus kam.
Ngem atoy i esa ha nikam a awan nadalus,” kon ni Jesus.
11 Ta nakatandiyan na nu heya i mangliput ha nikuna. Ide i gipu na a
kinagi na, “Nadalus kam. Ngem atoy i esa ha nikam a awan nadalus,” kon
na.
12 Idi naugisan ni Jesus i tikatikad di, nagbadu hikuna manon, ket
sinumoli ha lugar na ha panganan di. Sa na, sinalodsod, “Makatandiyan
moy i ginimet ko ha nikam?
13 Nagenanak moy ha maestro ken Happo moy. Ket tahod ito, ta hikan i
maestro ken Happo moy.
14 Niyaen, nu hikan talaga i maestro ken happo moy, ket inugesan ko i
tikad moy, aheganak moy mina a maginuges kam ha tikatikad moy.
15 Ta inpaenta ko ha nikam i pangaregan moy, penu gimetan moy i kona
ha ginimet ko ha nikam.
16 Ket tahod ide a ipeta ko ha nikam. Temanan moy bi. Awan a mas
maturay i tagabu ngem ha happo na. Ket awan a mas maturay i pinaangay
ngem ha nagpaangay. Isu, aheganak moy mina.
17 Niyaen, gipu ta makatandiyan moy dan ide a pagitoldu ko ha nikam,
maragsak kam, basta tungpalan moy ito.
18 “Ngem awanak magkagi megipu ha nikam ngamin,” kon ni Jesus. “Ta
katandi ko i nakam na ngamin a pinili ko. Ket katandi ko i esa a mangliput
ha nikan nokkan. Ta masapul a matungpal i nesurat ha Libro na Dios, a
‘Liputan na ak na agum ko a nakipagkan ha nikan,’ kon na.
19 Ket ipeta ko ide ha nikam niyaen, ha palungo a magimet, penu nokkan,
nu nagimet dan ito, tumulos kam a manahod a hikan i Cristu a pinaangay
na Dios.
20 “Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Temanan moy bi. Ta maski nu heya
a manahod ha paangayan ko a hidi, tahodan na ak bila. Ket ha maski nu
heya a manahod ha nikan, tahodan na bila i Dios a nagpaangay ha nikan.”

Ipugto ni Jesus i Mangliput ha nikuna

21 Idi inubos ni Jesus i kinagi na aye, nariribuk hikuna ha nakam na. Ket
inpakatandi na ha nikami, “Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Atoy i esa ha
nikam a mangliput ha nikan nokkan.”
22 Ket naginamata kami a tinolduwan na, ta awan mi katandiyan nu
heya i pagkagiyan na.
23 Niyaen, atoyak bila hay a esa a inayat na ken esa a agum di. Ket
naghenak ha hikeg na ha lamesaan.
24 Isu, sinenyasan na ak ni Simon Pedro, a magsalodsodak mina nu heya
i pagkagiyan na.
25 Ket gipu ta kona hito a nakabikanak ha ni Jesus, inyanassas ko, “Apo,
heya i pagkagiyan mo?” kon ko.
26 Ket tinabbeg na, a inyanassas na bila, “Entan mo. Ta isawsaw ko ide
a tinapay ha ide a digu, ket iyatad ko ha nikuna,” kon ni Jesus. Isu, idi
insawsaw na i tinapay, inyatad na ha ni Judas a annak ni Simon Iskaryote.
27 Ket idi kinan ni Judas i tinapay heya, pinaawag na hikuna ni Satanas.
Ket kinagi ni Jesus ha nikuna, “Sigida kas a manggimet ha panggep mo,”
kon na.
28 Ha nikami ha lamesaan, awan ha nikami ha nakatandi nu apay a kona
hito i inpeta ni Jesus ha ni Judas.

29 Ta kagin na kappal a inpeta ni Jesus a umangay mina ni Judas a
gumatang ha kasapulan mi ha piyesta, onu mangiyatad ha korinat ha
napobre a hidi. Gipu ta ni Judas i mahagdapon ha korinat mi.
30 Isu, idi kinan ni Judas i tinapay heya, linumapos hikuna a dagus. Ket
kallap dan idi.
31 Idi nakalakad dan ni Judas, kinagi ni Jesus, “Niyaen dan a tiyempo
i pagpaenta ha kainamakan ko a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket
gipu ha nikan, mepaenta bila i kinainamakan na Dios.
32 Ket ha pagpaenta ko ha kinainamakan na Dios, ipaenta na bila na Dios
i kainamakan ko a magisesa kami. Ket niyaen, dandani dan ito a magimet.
33 “Ay, hikam a agagum ko a ayayatan ko unay. Ballik dan i tiyempo
a maghenak pala ha nikam. Nokkan paman, ket eriyokanak moy. Ngem
ipeta ko ha nikam, a kona ha nepeta ko ha Judyo a hidi idi, a awan kam
makaangay ha angayan ko.
34 “Niyaen, bigu manon ide a ibon ko ha nikam, a maginayat kam a kona
ha pinagayat ko ha nikam. Kona bila hito mina i paginayat moy.
35 Ket nu maginayat kam a tahod, makatandiyan na ngamin a tolay a
hikam i tahod a tinolduwan ko,” kon ni Jesus.
36 Kinagi ni Simon Pedro, “Apo, hadya i angayan mo?” Ket kinagi ni
Jesus, “Awan kam makauseg ha angayan ko niyaen. Ngem nokkan pala a
umunod kam ha nikan.”
37 Ket kinagi ni Pedro, “Apo, apay a awanak makauseg niyaen? Maski
nu matayak gipu ha nikaw, kayat ko a umuseg.”
38 Ket tinabbeg ni Jesus, “Ipeta mo a kayat mo a matay gipu ha nikan.
Ngem ipeta ko i tahod ha nikaw, Pedro, ha palungo a magtaraok i kawitan
ha yenan a kallap, ket ipamenak mo ha mamintallu a beses.”

14

Ni Jesus i Dilan

1 Kinagi ni Jesus ha nikami a tinolduwan na, “Awan kamon magburibur.
Manahod kamon ha Dios, ket manahod kam bila ha nikan.
2 Ha bilay Nama ko, atoy i makpal a paghenan. Niyaen, umangayak a
mangisagana ha paghenan moy. Awan ko ito ipeta nu awan a tahod.
3 Ket nokkan, nu kobosan na pinangisagana ko ha paghenan moy,
magsoli ak a alapan takam, penu atoy kam bila ha henan ko.
4 Maski niyaen, katandi moy i dilan a makaangay ha angayan ko,” kon
ni Jesus.
5 Ket kinagi ni Tomas, “Apo, awan mi makatandiyan i angayan mo!
Panyan mi a katandi i dilan heya?”
6 Ket kinagi ni Jesus, “Hikan i dilan a umangay ha Dios. Hikan la
i mapagtalkan a panahodan ken pakabiyagan na totolay. Ta awan ha
makaangay ha Hama, nu awan gipu ha nikan i angayan na.
7 Nu katandi ak moy, katandi moy bila i Hama ko. Ket mangrugi ha
niyaen a tiyempo, katandi moy hikuna. Ta naenta moy hikuna,” kon ni
Jesus.
8 Ket kinagi ni Pelipe, “Apo, ipaenta mo bi i Hama mo, penu matalak i
nakam mi.”
9 Ket kinagi ni Jesus, “Naalayak dan a nakiagum ha nikam. Ngem niyaen,
Pelipe, awan mo pala makatandiyan megipu ha nikan? Ta maski nu heya
a nakaenta ha nikan, naenta na bila i Hama. Isu, panyan mo a mepeta a
ipaenta ko mina ha nikam i Hama?

10 Awan mo dod tahodan a atoyak ha Hama, ket atoy bila i Hama ha
nikan a magisesa kami? Maski i kakkagi ko aye a ipeta ko ha nikam, awan
ko mepeta idagende ha naknakam ko, nu awan i Hama ko heya, a maghen
ha baggi ko. Hikuna i maggimet ha nakaddatan a ginemigimetan ko.
11 Isu, manahod kamon a atoyak ha Hama, ket atoy bila i Hama ha nikan.
Nu awan moy tahodan i kakkagi ko, tahodan moy mina i nakaddatan heya.
12 "Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Ha maski nu heya a manahod ha
nikan, maaheg na bila i gimetan ko a nakaddatan. Oni! Ket mas makpal
i gimetan na nokkan. Ta sumoli ak nokkan ha Nama ko, penu daggapan
takam.
13 Ket maski nu anya i agedan moy ha Dios gipu ha nikan, igimetan
takam, penu madedeyaw i Hama gipu ha gimetan ko a Annak na.
14 Oni, igimetan takam ha maski nu anya a agedan moy gipu ha nikan.
15 Niyaen, nu ayayatanak moy, tungpalan moy i bon ko ha nikam."

Ikari ni Jesus i Espiritu na Dios

16 Intulos ni Jesus i kagi na ha nikami a tinolduwan na. Kinagi na, "Ide
pala i gimetan ko para ha nikam. Ket magkararagak ha Nama ko, a atdinan
na kam ha kasulet ko. Hikuna i magagum ha nikam, ket awan na kam
lakadan.
17 Hikuna i Espiritu na Dios, a magpakatandi ha tahod ha nikam a
manahod. Ngem ha sabali a hidi a awan a manahod, awan di hikuna
mapadas, ta awan di makatandiyan megipu ha nikuna. Ngem ha nikam,
katandi moy dan hikuna. Ta atoy dan hikuna ha nikam. Ket nokkan
paman, sumadap hikuna a maghen ha nakam moy ha magnanayon.
18 "Ikari ko ha nikam," kon ni Jesus, "awan takam pabiyanan. Ta magsoli
ak ha nikam nokkan.
19 Niyaen, awan maalay, ket awan na ak maenta na totolay ha ide a lutak.
Ngem ha nikam, maenta ak moy nokkan. Ket gipu ta magbiyagak manon
nokkan, makabiyag kam bila.
20 Ket nokkan, ha iday a pamalak, makatandiyan moy talaga a magisesa
kami Nama ko. Ket ha nikam, atoy kam bila ha nikan, ket atoyak bila ha
nikam.
21 "Ha maski nu heya a magteman ken mangtongpal ha inbon ko, hikuna
i tahod a magayat ha nikan. Ket ha nikuna a magayat ha nikan, ayayatan
na hikuna Nama ko, ket ayayatan ko bila hikuna. Ket ipakatandi ko ha
nikuna megipu ha baggi ko," kon ni Jesus.
22 Ket kinagi ni Judas (bakkan a ni Judas Iskaryote), "Apo, apay wade a
ipakatandi mo ha nikami megipu ha baggi mo, ngem awan mo ipakatandi
ha ngamin a sabali a hidi?"
23 Ket tinabbeg ni Jesus, "Hikam i pangipakatandiyan ko ha baggi ko,
gipu ta ha maski nu heya a magayat ha nikan, hikuna i magtungpal ha
pagitoldu ko. Ket ayayatan na hikuna Nama ko. Ket hikami a patama i
umangay ha nikuna, a makihen kami ha nikuna ha magnanayon.
24 Ngem ha sabali a hidi a awan a magayat ha nikan, awan hidi
magtungpal ha pagitoldu ko. Ket nakaman moy mina, a awan a naknakam
ko i nagipuwan na pagitoldu ko aye, nu awan a naggipu ha Nama ko a
nagpaangay ha nikan," kon ni Jesus.
25 Ket intulos ni Jesus, "Ipeta ko idento ha nikam hanggan atoyak pala
ha nikam.
26 Ngem maski nu dandani ak dan a lumakad, atoy pala i esa a
paangayan Nama ko. Ket hikuna i kasulet ko, a magagum ha nikam.
Hikuna i Espiritu na Dios. Ket itoldu na ha nikam i ngamin a kasapulan
moy. Ket ipanakam na bila i ngamin a inpeta ko ha nikam.

27 “Isu i gipu na a awan kam mina magburibur. Ta maski nu lumakadak,
iwarak ko i pangpatalna ha nakam moy. Bakkan ito a kinatalna na totolay
ha lutak aye. Ta patalnaan ko i nakam moy ha bukod ko a kinatalna
a makatured. Isu, awan kam mina magburibur. Ket awan kam mina
manteng.
28 Ta nateman moy i inpeta ko ha nikam, a lumakadak nokkan. Ket
magsoli ak paman ha nikam. Niyaen, nu tahod a ayayatanak moy,
magragsak kam mina. Ta umangayak ha Nama ko. Ket mas maturay
hikuna ha langit ngem ha nikan ha lutak aye. Isu, nu makihenak ha nikuna
ha iho, mas maturayak bila a aguman ko hikuna.
29 Niyaen, inpeta ko ito ha palungo a magimet, penu nokkan, nu nagimet
dan ito, tumulos kam a manahod.
30 “Niyaen, ballik dan i tiyempo a pamaguhon tam. Ta dandani a
dumemat ni Satanas, i happo na awan a hidi a manahod. Awan na ak
iturayan, ngem palobusan ko hikuna.
31 Ta kona hito i panggep Nama ko. Ket kayat ko a makatandiyan na
ngamin a tolay a ayayatan ko i Hama ko. Ide i gipu na a tongpalan ko i
ngamin a ibon na Hama ha nikan,” kon ni Jesus.
Sa na, kinagi, “Nay, umikat kam. Entamon.”

15

Ni Jesus i Kona ha Pon na esa a Kayo

1 Niyaen, intulos ni Jesus i pagitoldu na ha nikami a tinolduwan na.
Kinagi na, “Kona ha ide i pangaregan ko ha nikam. Kona a hikan i pon na
kayo. Ket i Hama ko i mahagdapon ha ide a kayo.
2 Ha tingi ko a awan magbunga, katolan Nama ko. Ket ha tingi ko a
magbunga, dalusan na pala, penu mas makpal i mebunga na.
3 Niyaen, hikam i kona ha tingitingi a nadalus dan gipu ha kinagi ko ha
nikam a tahodan moy.
4 Isu, tumulos kamon a manahod ha nikan. Ket maghenak dod ha nikam,
a magisesa kitam. Ta kona hito ha tingitingi a hidi. Nu awan tumulos i
tingi a maghen ha pon na, siyempre, awan hikuna magbunga. Ket kona
bila hito ha nikam.
5 Ta hikan i kona ha pon na kayo. Ket hikam i kona ha tingitingi ko. Ha
maski nu heya a tumulos a manahod ha nikan, ket maghenak ha nikuna,
hikuna i magbunga ha makpal. Ta awan kam makagimet ha maski nu
anya, nu makisina kam ha nikan.
6 Ket ha makisina ha nikan, hikuna i kona ha tingi a nakatol ken
nalannas dan. Ket nokkan, nu mapuhon hidi a nalannas, metogbak hidi
ngamin ha gangatan. Ket matutod hidi.
7 Ngem bakkan ha nikam. Ta nu tumulos kam a manahod ha nikan, ket
magtungpal kam ha pagitoldu ko, mabalin a agedan moy i maski nu anya
a kayat moy. Ket meyatad ito ha nikam.
8 Gipu ha ide i pakedeyawan Nama ko, nu magbunga kam ha makpal.
Ta ide i mangpatahod a umusoseg kam ha nikan a tahod.
9 “Niyaen, ayayatan takam a kona ha pinagayat Nama ko ha nikan. Isu,
tumulos kam a manahod ha pinagayat ko ha nikam.
10 Nu tungpalan moy i inbon ko, makatulos kam a makapadas ha pagayat
ko ha nikam, a kona ha nikami a Patama. Ta tinungpal ko dan i inbon
Nama ko, ket kanayonak a makapadas ha pinagayat na ha nikan.
11 Inpeta ko idagento, penu makipagragsak kam ha nikan, ken penu
tumulos kam a makapagragsak ha tahod a ragsak,” kon ni Jesus.

12 Ket intulos na, “Ide dan i bon ko ha nikam. Maginayat kamon a kona
ha pinagayat ko ha nikam.
13 Awan ha dakdakkal a pagayat ngem ha ide, a iyatad na esa a tolay i
biyag na gipu ha ilay na a hidi, penu makabiyag hidi.
14 Ket niyaen, hikam man i ilay ko, nu tungpalan moy i bon ko ha nikam.
15 Awan takam nagenan a tagabu ko. Gipu ha tagabu a hidi, awan di
makitandiyan nu anya i panggep na Happo di. Ngem bakkan ha nikam.
Ket nagenan takam ha ilay ko. Ta inpakatandi ko dan i ngamin a inpeta
Nama ko ha nikan.
16 “Ngem maski nu kona hito, awan a hikam i nangpili ha nikan a
ilay moy, nu awan a hikan i nangpili ha nikam. Ket pinili takam, penu
atdinan takam ha tarabaho moy, ket penu tumulos kam a magbunga, ket
manayon mina i bunga moy heya. Ket atdinan takam ha tarabaho moy,
penu makaaged kam ha maski nu anya ha Hama ko, gipu ha nikan, ket
atdinan na kam,” kon ni Jesus.

I Pakienglan Na Awan A Hidi A Manahod

17 Ket intulos na, “Ide dan i bon ko ha nikam, a maginayat kamon.
18 Ta siyempre, sentiyan na kam na awan a hidi a manahod. Ket katandi
moy a hikan i sentiyan di ha palungo.
19 Nu ahegan moy mina hidi, a awanak moy tahodan, ket ayayatan di
kam mina. Ta kakalan moy mina hidi. Ngem niyaen, bakkan i nesakopan
moy. Ta pinili takam, a sinina takam ha nidi. Isu i gipu na a sentiyan di
kam.
20 “Nakaman moy i nepeta ko ha nikam idi, a ‘Awan a mas maturay
i tagabu ngem ha Happo na,’ kon ko. Isu, nu linoko di ak, lolokowan di
kam bila. Nu tinongpal di mina i pagitoldu ko, tungpalan di bila i pagitoldu
moy.
21 Ngem awan di tinongpal i pinagitoldu ko. Isu, makatandiyan tam a
lolokowan di kam gipu ha nikan, ken gipu ta awan di katandi i Hama ko
a nagpaangay ha nikan.
22 “Nu awanak inumangay ha lutak aye, ken nagpakatandi megipu ha
Dios, awan mina ha pakaliwatan di. Ngem niyaen, gipu ta inpakatandi ko
ha nidi, awan ha pagpambar di ha liwaliwat di.
23 Ha maski nu heya a magsenti ha nikan, sentiyan na bila i Hama ko.
24 Awan mina ha pakaliwatan di nu awan di naenta i nakaddatan a
ginimet ko, a awan ha sabali a makagimet. Ngem niyaen, naenta di dan.
Ket sentiyan di ak paman ken Hama ko.
25 Ket gipu ta kona hito, natongpal i nepugto ken nesurat ha Libro na
Dios. Ta kinagi na Dios idi, ‘Sentiyan di ak a awan ha gipu na.’ ”
26 Ket kinagi manon ni Jesus, “Umangay ha nikam nokkan i agum moy
a Espiritu na Dios. Hikuna i magpakatandi ha kinatahod. Ta paangayan
ko hikuna a maggipu ha Hama. Ket ipakatandi na megipu ha nikan.
27 Ket hikam bila i magpakatandi megipu ha nikan. Ta nakiuseg kam ha
nikan, maski idi karugi ko a mangitoldu, hanggan niyaen,” kon ni Jesus
ha nikami a tinolduwan na.

16

1 Intulos ni Jesus, “Inpakatandi ko dan idento, penu makatandiyan moy
i magimet ha nikam nokkan. Ta masapul a paigatan moy i panahod moy
ha nikan, a awan kam gumimak a manahod.

2 Palakadan di kam nokkan ha sakop moy a Judyo. Oni paman, ket
dumemat i tiyempo, ket atoy i kappal ha nikam a patayan di. Ket kagin di
ito a pagserbe di ha Apo Dios.
3 Ngem ide i gipu na a gimetan di ito, ta awan di kami katandi a patama.
4 "Niyaen, inpeta ko ito megipu ha pagloko di, penu nokkan, nu magimet
ito, manakam moy i kakkagi ko aye, ket awan maabak i panahod moy. Idi
nangrugi kam a makiuseg ha nikan, awan ko kinagi i kona hito. Ta atoyak
pala ha nikam.
5 Ngem niyaen, dandani dan i pagsoli ko ha Nama ko a nagpaangay ha
nikan. Ket awan ha nikam a magsalodsod nu hadya i angayan ko.
6 Imbes na, maladinget kam dalla, gipu ha kinagi ko aye.
7 Ngem maski nu maladinget kam niyaen, ipeta ko pala a mas mappiya
i kasasaad moy nu lumakadak. Ta nu awanak lumakad, awan umangay i
Espiritu na Dios a magagum ha nikam. Ngem nu lumakadak, paangayan
ko hikuna ha nikam.
8 Ket nu dumemat hikuna nokkan, ipakatandi na ha totolay megipu ha
liwaliwat di. Ket ipakatandi na bila i kinalinteg megipu ha baggi ko. Ket
ipakatandi na bila megipu ha paghukom na Dios ha totolay.
9 Ipakatandi na a kelliwat hidi, gipu ta awan hidi manahod ha nikan.
10 Ket ipakatandi na bila i kinalinteg megipu ha nikan, ta magsoli ak ha
Nama ko, a awanak moy manon maenta.
11 Ket ipakatandi na paman a mahukoman mina hidi. Ta madi i kasakop
di a ni Satanas, a hinukom na dan na Dios," kon ni Jesus.
12 Ket intulos na, "Atoy pala i makpal a kayat ko ipeta ha nikam, ngem
awan moy pala makatandiyan.
13 Ngem nokkan nu dumemat i Espiritu na Dios, idilan na kam ha ngamin
a kinatahod. Awan hikuna magkagi a bukod na a nakam, nu awan a ipeta
na i nateman na ha Nama ko. Ket ipakatandi na i magimet nokkan.
14 Ket i kainamakan ko bila i mepaenta na nokkan ha nikam. Ta temanan
na i ipeta ko ha nikuna, ket ipakatandi na ha nikam i ngamin a kayat ko
kagiyan.
15 Ha ngamin a nakam Nama ko, iday bila i nakam ko. Isu i gipu na a
kinagi ko a ipakatandi na ha nikam i ngamin a kayat ko ipeta."

Magbalin a Ragsak i Ladingit moy

16 Ket intulos na, "Mabikan dan i pamalak a awanak moy maenta. Ket
mabikan bila i pamalak a maenta ak moy manon," kon ni Jesus.
17 Niyaen, atoy i kappal ha nikami a tinolduwan na a naginuhon hidi,
"Anya i kayat na kagiyan, a mabikan dan i pamalak a awan tam hikuna
maenta, kon na. Ket mabikan bila i pamalak a maenta tam manon, kon
na kan. Ket gipu ta umangay kan hikuna ha Nama na, kon na.
18 Anya i kayat na kagiyan a 'mabikan dan'? Panyan tam ito a
makatandiyan a kinagi na," kon di.
19 Niyaen, katandi ni Jesus a kayat di hikuna pagsalodsodan. Isu, kinagi
na ha nidi, "Magsisinalodsod kam gipu ha kinagi ko a, 'Mabikan dan i
pamalak a awanak moy maenta. Ket mabikan bila i pamalak a maenta ak
moy manon,' kon ko.
20 Tahod ide a ipeta ko ha nikam. Temanan moy bi. Magsanget ken
magngongoyngoy kam nokkan, ngem magragsak i awan a hidi a manahod
ha nikan. Niyaen, maski nu magladingit kam nokkan, magbalin a ragsak
i ladinget moy.

21 I pangaregan ko ha dento i esa a babbey a mageenak. Ta magladingit
hikuna ha tiyempo na a paggasokan. Ngem nu neenak dan i annak na,
maleptanan na babbey i rigat na, gipu ha ragsak ha annak na.
22 Ket kona bila hito ha nikam. Ta niyaen, magladingit kam. Ngem
nokkan nu mamagenta kitam manon, magragsak kam talaga. Ket
perpermi i ragsak moy heya, a awan ha makapagimak ha ragsak moy
heya.
23 "Ket ha iday a tiyempo, bakkan a hikan i pagagedan moy. Ta tahod a
Hama ko i mangiyatad ha nikam ha maski nu anya a agedan moy, gipu ha
nikan.
24 Hanggan niyaen, awan kam magaged ha Nama ko gipu ha nikan.
Ngem niyaen, magaged kam mina, gipu ha panahod moy ha nikan. Ket
atdinan na kam, penu perpermi i ragsak moy," kon ni Jesus ha nikami a
tinolduwan na.
25 Ket intulos na, "Hanggan niyaen, inusar ko ha nikam i pangareg.
Ngem niyaen, dandani dan i tiyempo a awan ko usaran i pangareg, nu
awan madibbew i pagpakatandi ko ha nikam megipu ha Nama ko.
26 Ket nokkan, ha tiyempo hito, hikam i magaged ha Nama ko, gipu ha
panahod moy ha nikan. Ket awan a masapul a iyagedan takam ha Nama
ko.
27 Ta ayayatan na kam a mismo Nama ko. Oni, ayayatan na kam, gipu
ta ayayatanak moy bila, ken tahodan moy a naggipuwak ha Nama ko.
28 Tahod a naggipuwak ha Nama ko idi, a inumangayak ha lutak aye.
Ket niyaen, lakadan ko dan ide a lutak, ta sumoli ak ha Nama ko," kon ni
Jesus.
29 Ket kinagi mi a tinolduwan na, "Oni agay! Madibbew dan i kagi mo
aye, ta awan mo inusar i pangareg.
30 Niyaen, katandiyan mi a makatandiyan mo i ngamin ha disalad na
nakam mi. Ta maski nu awan taka salodsodan, katandi mo dan i nakam
mi, ken anya i kayat mi a salodsodan. Ket gipu ta kona hito i pinnakabalin
mo, tahodan mi i nagipuwan mo a Apo Dios," kon mi.
31 Ket kinagi ni Jesus, "Oni, manahod kam niyaen.
32 Ngem dandani dan i oras a masinasina kam ngamin, ket pabiyananak
moy a magisesa. Ket lumakad kam ngamin a sumoli kam ha bilabilay moy.
Ngem ha kinatahod na, awanak magisesa, gipu ta atoy ha nikan i Hama
ko.
33 Niyaen, inpeta ko ito, penu matalna i nakam moy, gipu ha panahod
moy ha nikan. Ta maski nu lolokowan na kam na awan a hidi a manahod,
papigsaan moy mina i nakam moy. Ta hikan i mangabak ha ngamin a
kinadukas ha ide a lutak," kon ni Jesus.

17

Ikararagan ni Jesus i Tinolduwan na a hidi

1 Idi nobos ide a pagitoldu ni Jesus, tinumangad hikuna ha langit. Ket
kinagi na, "Hama, dinumemat i oras a katay ko. Niyaen, ipaenta mo bi i
kainamakan na Annak mo, penu mepaenta ko bila i kainamakan mo.
2 Ta inatdinanak mo ha pagturay ko ha ngamin a tolay, penu meyatad ko
i biyag mo a magnanayon ha ngamin a tolay a panahodan mo ha nikan.
3 Ket ide i pakabiyagan di a magnanayon, basta katandi di ka, a tahod a
Dios a isesa, ken katandi di ak a pinaangay mo.
4 Niyaen, Amang, nepaenta ko dan i kainamakan mo ha ide a lutak. Ta
ginimet ko dan i ngamin a kayat mo.

5 Niyaen, Amang, gipu ha pagsoli ko ha nikaw, ipaenta mo bi i
kainamakan ko ha langit, ha saguppang mo. Ta kona hito i kainamakan
ko, idi palungo a naparsuwa i lutak, idi naghenak ha nikaw ha langit.
6 “Niyaen, ha dagende a lallallaki a intalak mo ha nikan, inpakatandi
taka ha nidi. Ta hidi i kukuwa mo, a pinasina mo hidi ha awan a hidi a
manahod. Ket intalak mo hidi ha nikan. Ket niyaen, inumuseg hidi ha
pagitoldu mo.
7 Niyaen, katandi di dan a nagipu ha nikaw i ngamin a pinagimet mo ha
nikan.
8 Ta netoldu ko ha nidi i kakkagi a inpeta mo ha nikan. Ket manahod
hidi ha kagi mo. Ket katandi di a tahod a nagipuwak ha nikaw. Ta tinahod
di a hikaw i nagpaangay ha nikan.
9 Amang, ikararagan ko hidi. Awan ko a ikararagan i ngamin a tolay ha
lutak, nu awan idagende a intalak mo ha nikan. Ta hidi i kukuwa mo.
10 Maski nu anya a kukuwa ko, iday bila i kukuwa mo. Ket maski
nu anya a kukuwa mo, kukuwa ko bila iday. Ket niyaen, gipu ha nidi,
madaydeyewak dan.
11 “Niyaen, Amang, lumakadak dan ha ide a lutak, a sumoli ak ha nikaw,
ha langit. Ngem mawarak pala hidi. Mannakabalin a Hama, daponan mo
bi hidi gipu ha pinnakabalin mo, penu magisesa hidi a kona ha nikita a
magisesa.
12 Ta idi pakipaghen ko ha nidi, dinapon ko hidi gipu ha pinnakabalin
mo a inyatad mo ha nikan. Oni ah, dinapon ko hidi. Ket niyaen, awan ha
maski esa ha nidi a napukaw, malaksid ha iday a maglipot a maparusaan
nokkan ha impyerno. Ta kona hito i nepapugto mo, ken nesurat ito ha
Libro mo. Ket niyaen, natongpal dan ito.
13 “Niyaen, Amang, dandani dan i pagsoli ko ha nikaw. Isu i gipu
na a magkagi ak ha kona he, penu temanan na agagum ko aye, penu
makipagragsak hidi ha nikan.
14 Amang, inyatad ko ha nidi i kakkagi mo. Ket niyaen, sentiyan na hidi
na awan a hidi a manahod. Ta sabali i sakop na tinolduwan ko a hidi
ken sakop na awan a hidi a manahod. Ket kona bila ha nikan, a awanak
umuseg ha sakop di a awan a manahod. Ket sentiyan diyak dod.
15 Amang, awan ko agedan a ilapos mo hidi ha ide a lutak, nu awan a
daponan mo hidi ha ni Satanas.
16 Ta awan hidi nagpasakop ha awan a hidi a manahod. Ket kona bila
ha nikan, a awanak nagpasakop ha awan a hidi a manahod.
17 Isu, Amang, paigatan mo bi i nakam di a umunod ha nikaw. Ide a
kakkagi mo a kinatahod, ito mina i pangpaigat mo ha nakam di, penu
mebukod hidi ha nikaw.
18 Niyaen, paangayan ko hidi ha totolay a awan a manahod, a kona ha
pinagpaangay mo ha nikan ha totolay a awan a manahod.
19 Amang, gipu ha nidi, iyatad ko ha nikaw i biyag ko, penu mebukod
hidi ha pagserbe di ha nikaw,” kon ni Jesus.
20 Ket intulos na, “Amang, awan la hidi i ikararagan ko, nu awan ko bila
ikararagan i ngamin a manahod nokkan gipu ha pagibaheta di.
21 Ket iyagedan ko hidi, Amang, a maging isesa mina hidi ngamin, a kona
ha nikita. Ta atoy ka ha nikan, ket atoyak bila ha nikaw. Ket kona mina
hito a magisesa mina hidi ha nikita, penu manahod i sabasabali a hidi a
hikaw i nagpaangay ha nikan.
22 Niyaen, Amang, inyatad ko ha nidi i pinnakabalin ko, a kona ha
inyatad mo ha nikan i pinnakabalin mo bila, penu magisesa hidi, a kona
ha pagisesa ta.

23 Ta atoy ka ha nikan, ket atoyak ha nidi. Isu i gipu na a magisesa
mina hidi, penu makatandiyan na ngamin a tolay a hikaw i nagpaangay
ha nikan, ket penu makatandiyan di bila a ayayatan mo hidi a kona ha
pinagayat mo ha nikan.
24 "Amang, gipu ha pagayat mo ha nikan, pinadeyawak mo ha saguppang
mo, idi palungo a naparsuwa i lutak. Niyaen, inyatad mo ha nikan
idagende a manmanahod. Ket kayat ko a makipaghen hidi ha nikan ha
paghenan ko, penu maenta di i pakedeyawan ko a atoy ha nikan idi.
25 Nalinteg a Amang, awan na ka katandi na totolay na lutak aye. Ngem
katandi taka. Ket niyaen, makatandiyan na tinolduwan ko a hidi. Ket
katandiyan di a hikaw i nagpaangay ha nikan.
26 Ta inpakatandi taka ha nidi. Ket awanak gumimak a mangipakatandi,
penu magayat hidi a kona ha pinagayat mo ha nikan, ket penu atoyak pala
ha nidi," kon ni Jesus ha kararag na.

18

I Pinangdakap di ha ni Jesus

1 Niyaen, kobosan na pinagkagi ni Jesus ha ide, linumapos hikuna. Ket
inumuseg kami a tinolduwan na. Inumahabes kami ha sapa ha Kidron, a
inumangay kami ha esa a lugar a pagmulaan ha kaykayo. Hito i inangayan
mi.
2 Niyaen, ha ni Judas a nagliput ha ni Jesus, hikuna bila i esa a makatandi
ha ide a lugar. Ta makpal a beses a namagtagbo hito ni Jesus ken hikami
a tinolduwan na.
3 Isu, niyaen, inumangay ni Judas ha ide a pagmulaan. Ket inkuyog na i
kappal a sundalu ken guwardya na Templo a pinaangay na matangkay a
papadi ken Pariseyo a hidi. Ket atoy silaw di, ken armas di.
4 Ket gipu ta katandi ni Jesus i ngamin a magimet ha nikuna, sinalpak
na hidi, a kinagi na, "Heya i eriyokan moy?"
5 Ket tinabbeg di, "Ni Jesus a taga-Nasaret." Ket kinagi ni Jesus, "Atoyak
dan." (Ket atoy bila hay ni Judas a nangliput ha ni Jesus, a nagagum hikuna
ha sundalu a hidi.)
6 Idi kinagi ni Jesus, "Atoyak dan," inumisol i sundalu a hidi gipu ha
kanteng di, ket natumba hidi.
7 Ket sinalodsod manon ni Jesus, "Heya i eriyokan moy?" Ket kinagi di,
"Ni Jesus a taga-Nasaret."
8 Ket kinagi ni Jesus, "Inpeta ko a atoyak dan. Isu, nu hikan i eriyokan
moy, palobusan moy a lumakad idagende a agagum ko."
9 (Kinagi ni Jesus ito, penu matungpal iday a inkararag na ha Nama na,
a awan ha maski esa a napukaw ha intalak na Dios ha nikuna.)
10 Niyaen, ha ni Simon Pedro, keppalataw hikuna. Ket sinakrot na ito,
ket kinatol na i tagabu na Katangkayan a Padi. Kinatol na i makinkanawan
a talinga na. (Malko i nagen na iday a tagabu.)
11 Ket kinagi ni Jesus ha ni Pedro, "Isarongan mo i palataw mo ah! Anya?
Kagin mo a awan ko maattaman i rigrigat a pinanggep Nama ko?"
12 Sa di, dinakap ni Jesus na sundalu ken kapitan di ken guwardya a hidi
na Templo. Ket ginakadan di hikuna.
13 Ket inyangay di hikuna ha ni Anas ha palungo. Ta ni Anas i manugang
ni Padi Kaipas. Ket ni Kaipas i Katangkayan a Padi, ha iday a tawen.
14 (Ni Kaipas i nangibalakad ha Judyo a hidi, a mas mappiya, kan, nu
matay i esa a tolay, penu awan matay hidi ngamin. Iday i kinagi na idi.)

15 Niyaen, tinumagubet kami duwa a ni Simon Pedro. Ket gipu ta katandi
na ak di Anas, pinalobusan diyak a makiuseg ha ni Jesus a sumadap ha
paraangan na bilay na Katangkayan a Padi.
16 Ngem nagwarak ni Pedro ha lapos, ha bikan na ruwangan. Isu,
linumaposak manon a magaged ha babbey a nagdapon ha ruwangan. Ket
pinalobusan na ni Pedro a sumadap.
17 Idi kassaddap ni Pedro, kinagi na babbey, “Hikaw wade i esa a
tinolduwan na lallaki a dinakap di?” Ngem kinagi ni Pedro, “Awan.”
18 Niyaen, gipu ta madagmen idi, nagdukot hidi ha uging i tagabu ken
guwardya a hidi. Ket nagtaknag hidi a nagendu. Ket binumikan ni Pedro
a nakiendu bila.
19 Niyaen, ha Katangkayan a Padi, ha disalad na bilay, sinalodsod na ni
Jesus megipu ha pagitoldu na ken tolay a hidi a tinolduwan na.
20 Ket tinabbeg ni Jesus, “Awan a nepamen i pagitoldu ko. Nagitolduwak
ha saguppang na ngamin, ha saguppang na kapilya moy ken ha Templo a
pagpisanan na ngamin a Judyo.
21 Isu, apay a pilitanak mo a mangsistigu ha baggi ko? Pagsistiguan mo
mina hidi a nagteman ha pagitoldu ko. Ket salodsodan mo mina hidi nu
anya i nepeta ko. Siyempre, katandi di dan i kinagi ko.”
22 Idi kinagi na ito ni Jesus, dinapang na hikuna na esa a guwardya, a
nagkagi ha, “Apay a kona hay i pinagtabbeg mo ha Katangkayan a Padi?”
23 Ket kinagi ni Jesus ha ni Anas, “Nu nagliwatak ha kinagi ko, ipatahod
mo i liwat ko, ayun ha linteg tam. Ngem nu tahod i inpeta ko, apay a
pinadapangak mo?”
24 Isu, gipu ta awan nakatulos ni Anas ha pinagsalodsod na, pinaangay
na ni Jesus, a nagakadan pala, ha ni Kaipas a Katangkayan a Padi.
25 Niyaen, atoy pala ni Simon Pedro a nagendu pala. Ket atoy i kappal
a nagsalodsod, “Anya, hikaw wade i tinolduwan na iday a lallaki?” Ngem
nagpamen ni Pedro. “Awan,” kinagi na.
26 Ngem atoy bila hay i esa a tagabu na Katangkayan a Padi. Ket
kabagiyan hikuna na lallaki a kinatol ni Pedro i talinga na. Kinagi na,
“Netan taka a nagagum ha dinakap mi, ha pagmulaan ha kaykayo.”
27 Ket nagpamen manon ni Pedro. Ket dagus a nagtaraok i esa a kawitan.
28 Idi nasapa pala, inlapos di ni Jesus ha bilay ni Kaipas. Ket inyangay
di hikuna ha bilay ni Gobernador Pilato. Ngem madiyan di a sumadap
ha bilay na. Ta ayun ha ugali na Judyo, nu sumadap i esa a Judyo ha
bilay na bakkan a Judyo, mebilang hikuna a maromsa. Ket awan hikuna
mapalobusan a magkan ha Piyesta na Pinagtaleban na Anghel a Magpatay.
Kona hito i ugali na Judyo a hidi.
29 Isu, linumapos ni Pilato. Ket kinagi na, “Anya i pangpaliwatan moy
ha ide a lallaki?”
30 Ket tinabbeg di, “Nagliwat dan hikuna! Nu awan hikuna nagliwat,
awan mi hikuna intugan ha nikaw.”
31 Ket kinagi ni Pilato, “Nay kamon. Hikam i makatandi ha iday. Atoy
i linteg moy a mismo. Hikam mina i manghukom ha nikuna.” Ngem
tinabbeg na Judyo a hidi, “Awan a mabalin. Ta nu masapul a mapatay i
esa a tolay, awan na kami palobusan na linteg moy a Romano,” kon na
Judyo a hidi.
32 (Nagimet ito penu matongpal i kinagi ni Jesus, idi inpugto na a matay
hikuna a mepelansa ha kudos.)
33 Isu, nagsoli ni Pilato ha bilay na. Ket inayagan na ni Jesus, a kinagi
na, “Anya, hikaw i hari na Judyo a hidi?”

34 Ket sinalodsod ni Jesus, “Iday i bukod mo a nakam, onu kakkagi na
Judyo a hidi megipu ha nikan?”
35 Ket kinagi ni Pilato, “Bakkanak a Judyo. Ngem kayat ko a
makatandiyan i liwat mo. Pinaliwat na ka na kailiyan mo a hidi ken
matangkay a hidi a papadi. Anya dod i ginimet mo?”
36 Ket kinagi ni Jesus, “Bakkan a ide a lutak i paggipuwan na pagturay
ko a maghari. Nu naggipu i pagturay ko ha totolay, makilaban mina i
nasakopan ko a hidi, penu awan na ak madakap na Judyo a hidi. Ngem
bakkan a ide a lutak i paggipuwan na paghari ko.”
37 Ket kinagi ni Pilato, “Isu, tahod ka a hari?” Ket tinabbeg ni Jesus,
“Hikaw i magkagi ha ‘hari.’ Ngem ide i gipu na a inumangayak ha ide
a lutak, a neenakak penu mepakatandi ko i tahod. Niyaen, ha maski nu
heya a magserbe ha kinatahod, magteman hikuna ha nikan,” kon ni Jesus.
38 Ket kinagi ni Pilato, “Kinatahodak! Awan ha makatandi ha kinata-
hod!” Ket linumapos hikuna manon ha Judyo a hidi, a kinagi na ha nidi,
“Awan ha liwat na a pakaparusaan na mina.
39 Ngem maski nu kona hito, hikam mina i magpili. Ta atoy i ugali moy
a Judyo, ket palaposan ko i esa a balod ha kada Piyesta na Pinagtaleban
na Anghal a Magpatay. Niyaen, heya i piliyan moy? Palaposan ko mina
ide a Hari na Judyo?” kon ni Pilato.
40 Ngem indulaw na Judyo a hidi, “Awan! Bakkan a hikuna! Ni Barrabas
i kayat mi!” kon di. (Ni Barrabas aye i esa a tulisan.)

19

1 Sa na, pinabaot ni Pilato ni Jesus.
2 Ket inalap na sundalu a hidi i kappal a seset. Kinawekaw di ito a
ginimet di a kona ha korona. Ket indatton di ha buntok ni Jesus. Kinagayan
di hikuna ha asul, ta iday i kolor na kagay na hari.
3 Sa di, inulew hikuna, a indulaw di, “Magbiyag i hari na Judyo!” kon
di. Ket dinapang di hikuna.
4 Ket linumapos manon ni Pilato, a kinagi na ha Judyo a hidi,
“Temananak moy bi. Ilapos ko hikuna ha nikam, penu makatandiyan moy
a awan ko maenta i liwat na, ket awan dod ha pakaparusaan na,” kon ni
Pilato.
5 Sa di, inlapos ni Jesus, a nagkorona ha seset, ken nagtennon ha asul a
kagay. Ket kinagi ni Pilato ha Judyo a hidi, “Entan moy ide a lallaki.”
6 Ngem idi naenta na matangkay a hidi a papadi ken guwardya a hidi,
indulaw di, “Pelansa moy ha kudos! Pelansa moy ha kudos.” Ket kinagi ni
Pilato, “Hikam i makatandi ha iday! Hikam mina i mangilansa ha nikuna
ha kudos. Ngem ha nikan, awan ko makatandiyan i pakaparusaan na.”
7 Ket tinabbeg na Judyo a hidi, “Ha linteg mi, masapul a mapatay hikuna.
Gipu ta inbilang na i baggi na a Annak na Dios.”
8 Niyaen, idi nateman ni Pilato i kinagi di, kinumaro i kanteng na.
9 Sinumoli hikuna ha bilay. Ket kinagi na ha ni Jesus, “Taga-hadya ka,
talaga?” Ngem awan tinumabbeg ni Jesus.
10 Ket kinagi ni Pilato, “Apay a awan ka tumabbeg? Awan mo katandiyan
a atoy i turay ko a mangpalakad ken mangpelansa ha kudos?”
11 Ket tinabbeg ni Jesus, “Awan ka ha turay nu awan a inyatad na Dios ha
nikaw. Isu a dakdakkal i liwat di Kaipas a nangigiwat ha nikan ha nikaw.
Ta awan hidi ha turay a nagipu ha Dios.”
12 Idi nateman na ito ni Pilato, kaykayat na a mangpalakad ha ni Jesus.
Ket pinapadas na. Ngem pinilit na Judyo a hidi, a indulaw di, “Nu

palobusan mo iday a ni Jesus, magsenti ka ha hari tam ha Roma. Kasenti
na hari tam i maski nu heya a maginhahari ha baggi na, a kona ha iday a
lallaki.”
13 Idi nateman ni Pilato i kakkagi di aye, inlapos na ni Jesus. Sa hikuna,
nagetnod ha pagetnodan na hukom, ha lugar a nagenan di ha, “Masimpa
a Pogedu.” (Ha kagi na Judyo, “Gabata.”)
14 Niyaen, dandani a lubuk na pamalak, ket disperas dan na Piyesta na
Pinagtaleban na Anghel a Magpatay. Ket kinagi ni Pilato ha Judyo a hidi,
“Entan moy, i hari moy aye!”
15 Ngem indulaw di, “Patayan mo! Patayan mo! Pelansa mo ha kudos!”
kon di. Ket kinagi ni Pilato, “Ngem ide i hari moy! Kayat moy a pelansa
ko ha kudos i hari moy aye?” Ket tinabbeg na katangkayan a padi a hidi,
“Awan ha sabali a hari mi, nu awan la i hari tam ha Roma!” kon di.
16 Ket gipu ta kona hito, inyatad ni Pilato ni Jesus ha nidi, penu melansa
hikuna ha kudos.

Melansa ni Jesus ha Kudos

17 Isu, inlapos di ni Jesus ha ili, a binaklay na i kudos a pangilansaan di.
Ket inyangay di hikuna ha lugar a nagenan di ha, “Karbot.” (Ha kagi na
Judyo, “Golgota.”)
18 Hito i nangilansaan di ha nikuna ha kuros. Ket inlansa di bila i duwa
a lallaki ha hikeg na. Intolnak di i kudos na esa ha kanigid ni Jesus. Ket
intolnak di i kudos na nekaduwa ha makanawan na.
19 Ket atoy bila i insurat ni Pilato a pangpakatandi ha totolay. Ket
pinedatton na ha kudos. Insurat na, “Jesus, a Taga-Nasaret, i Hari na
Judyo,” kon na.
20 Ket makpal i Judyo a hidi a nagbasa ha iday a surat. Ta mabikan ha ili
i lugar aye a nakelansaan ni Jesus. Ket nesurat ito ha kagi na Judyo, ken
Romano, ken Griego.
21 Ngem kinagi na katangkayan a padi a hidi, “Awan mos isurat, ‘I hari
na Judyo.’ Imbes na, isurat mos, ‘Kinagi na lallaki aye a hikuna i hari na
Judyo.’ ”
22 Ngem kinagi ni Pilato, “Nu nesurat ko iday, nesurat dan! Awan a
mabalin a pasulitan moy.”
23 Ket ha sundalu a hidi, idi nelansa di ni Jesus, inalap di i tennon na.
Ket binunong di a nagkapat. Ket inalap di bila i badu na a atakdug. Ngem
awan ha saip na entero a badu na aye a atakdug.
24 Isu, nagkinagi hidi, “Awan tam mina pisadan ide a tennon na. Imbes
na, magbibinunotan kitam, nu heya mina i mangalap,” kon di. Ket gipu ta
kona hito, natongpal i pugto a nesurat ha Libro na Dios, a “Binunong di i
tennon ko, ket nagbinnunotan di i badu ko,” kon na. Ket iday i ginimet na
sundalu a hidi.
25 Niyaen, atoy bila hay, ha bikan na kudos ni Jesus, i hena na ken kabsat
nena na, ken ni Maria a kabanga ni Kleopas, ken ni Maria Magdalena.
26 Idi naenta ni Jesus i hena na, ket naenta na ak a nakataknag ha hikeg
na, kinagi na, “Entan mo, Inang. Mangrugi niyaen, mebilang a hikuna i
annak mo.”
27 Sa na, kinagi ha nikan, “Niyaen, ibilang mo a hikuna i hena mo.” Isu,
mangrugi ha iday a pamalak, rinespitar mi ni Maria ha bilay mi.

I Katay ni Jesus

28 Niyaen, nakatandiyan ni Jesus a nobos i ngamin a tarabaho na. Isu a
kinagi na, “Mauwawak dan.” (Kinagi na ito, penu matongpal pala i esa a
nesurat ha Libro na Dios.)

29 Ket atoy hay i esa a burnay na makkak a arak. Ket nangalap hidi ha
hamet, ket insawsaw di ito ha iday a arak. Sa di, indatton iday a hamet ha
ontok na kayo a hisopo, ket ingiwat di ha labi na.
30 Idi sinapsap ni Jesus iday a arak, kinagi na, “Natongpal dan i ngamin.”
Sa hikuna, tinumokam ha buntok na, ket pinalobusan na i angas na, a
natay hikuna.
31 Niyaen, disperas dan na piyesta, ket maneg a pamalak i kaugman na.
Ket maneg, nu magwarak ha kudos i bangkay na natay a hidi. Nangruna
ta Piyesta na Pinegtaleban na Anghel a Magpatay, a mangina a pamalak
ito. Isu, inaged di Judyo ha ni Pilato a palobusan na hidi a mangtangpod
ha tikad na lallallaki a nelansa ha kudos, penu matay hidi ha sigida. Ket
meyogsad hidi a melabbang mina.
32 Isu, dinumemat i sundalu a hidi, ket tinangpod di i tikad na duwa a
tulisan heya, a kaagum ni Jesus a nelansa.
33 Ngem idi dinumitang hidi ha ni Jesus, naenta di a natay dan hikuna.
Isu, awan di tinangpod i tikad na.
34 Ngem ginidsal na esa a sundalu i tagkang ni Jesus. Ket dagus a
binumulos ha tagkang na i digi ken dinom.
35 (Ket ha ngamin a dagento a nagimet ha ni Jesus, hikan i nakaenta.
Niyaen, mesurat ko ito, penu manahod kam bila. Ta sigurado ak a tahod
ito ngamin. Naenta ko i ngamin.)
36 Ket nagimet bila idento, penu matongpal i nesurat ha Libro na Dios,
a “Awan matangpod i maski esa a tulang na.”
37 Ket nesurat bila, “Aamatan di hikuna a ginidsal di,” kon na Libro na
Dios.

Ilabbang di ni Jesus

38 Niyaen, kobosan na iday, inumangay ni Jose a Taga-Arimatea ha ni
Pilato. Ket inaged na i bangkay ni Jesus. Ha ni Jose aye, nanahod hikuna ha
ni Jesus a nalimid, ta nanteng hikuna ha Judyo a hidi. Niyaen, inpalobus
na hikuna ni Pilato. Isu, inumangay ni Jose, ket inalap na i bangkay ni
Jesus.
39 Ket inumuseg ni Nikodemo a inyangay na i manga tallu a pulo a kilo
na bangbanglo a mirra ken aloe. (Ide a Nikodemo i inumangay ha ni Jesus
idi ha kallap.)
40 Ket inalap di i bangkay ni Jesus, ket binadbadan di ha maponset a
hamet, pati i bangbanglo heya. Ta kona hito i ugali na Judyo a hidi.
41 Niyaen, ha iday a lugar a nakelansaan ni Jesus, atoy bila i pagmulaan
ha kakkayo. Ket atoy hito i bigu a kuweba a paglabbangan a awan pala
ha nelabbang.
42 Isu, gipu ta disperas dan, ken gipu ta mabikan iday a kuweba,
intagmak di i bangkay ni Jesus ha ihay.

20

Magbiyag Manon ni Jesus

1 Niyaen, idi Dominggo dan, ket madiham pala, inumangay di Maria
Magdalena ha labbang. Ket naenta di a nelukat i labbang, a naadya dan i
pogedu a nangkallab di ha kuweba.
2 Isu, nagbuyot hidi a inumangay ha nikan ken ni Simon Pedro. Ket
kinagi ni Maria, “Inalap di dan i bangkay na Happo tam! Awan mi
makatandiyan nu hadya i nangiangayan di!”
3 Isu, nagsigida kami a mangenta ha labbang.

4 Parehas kami a nagbuyot, ngem mabaksagak ngem ni Pedro, a
nakaabot ha labbang a palungo.
5 Ket sinumedippak ha kuweba aye, ket naenta ko iday a maponset a
hamet. Ngem awanak sinumdap.
6 Sa, nakaabot ni Simon Pedro. Ket sinumadap hikuna ha labbang. Ket
inaamatan na iday a maponset a hamet,
7 ken iday a nebadbad idi ha buntok ni Jesus. Ngem awan a nelaok ito
ha henan na maponset a hamet, nu awan a nebadbad pala a nebukod ha
henan na.
8 Sa ak, sinumadap bila. Ket idi naenta ko idento a hamet, nanahodak a
minagbiyag manon ni Jesus.
9 (Ta idi tiyempo a ito, awan mi nakatandiyan i nesurat ha Libro na Dios,
a masapul a magbiyag manon i Cristu.)
10 Sa kami, sinumoli ha bilay mi.

11 Ngem nagwarak ni Maria Magdalena ha lapos na labbang, a
nakangngoyngoy hikuna. Ket nagsedip hikuna a nangenta ha disalad na.
12 Ket naenta na i duwa a anghel a nakapuraw, a nakaetnod ha henan na
bangkay ni Jesus idi. Inumetnod i esa ha buntokan na, ket esa ha uyadan
na.
13 Ket kinagi di ha ni Maria Magdalena, “Wadi ko, apay a magngongoyn-
goy ka?” Ket tinabbeg na, “Oni, ta inalap di i bangkay na Happo ko, ket
awan ko katandi nu hadya i nangiangayan di.”
14 Idi nakagi na ito ni Maria Magdalena, sinumoleg hikuna, ket naenta
na ni Jesus a nakataknag hay. Ngem awan na hikuna nelassin.
15 Ket kinagi ni Jesus, “Wadi ko, apay a magngongoyngoy ka? Heya i
eriyokan mo?” Ket gipu ta kagin na a hikuna i mahagdapon ha pagmulaan
aye, kinagi ni Maria Magdalena, “Apo, nu hikaw i nangalap ha bangkay
na, ipeta mo bi nu hadya i nangiangayan mo, penu alapan ko.”
16 Sa, kinagi ni Jesus, “Maria.” Ket sinumaggupang ni Maria, a kinagi na
ha kagi na Judyo, “Rabboni!” (Kayat na kagiyan ito, “Maestro.”)
17 Ket kinagi ni Jesus, “Awanak mo egkaman, ta awanak pala inumontok
ha Nama ko. Niyaen, sumoli ka dan, a ibaheta mo ha agagum tam a
umontokak ha Dios a Hama ko. Ket niyaen, hikuna i Hama moy bila ken
Dios moy bila,” kon ni Jesus.
18 Isu, simmoli ni Maria Magdalena ha nikami a tinolduwan ni Jesus.
Ket kinagi na, “Naenta ko dan i Happo tam.” Ket inbaheta na i kakkagi ni
Jesus ha nikuna.

19 Idi kallap na iday a pamalak a Dominggo, napisan kami a tinolduwan
ni Jesus. Neserado i ruwangan a hidi, gipu ta nanteng kami ha happo na
Judyo a hidi. Ket bigu la a nagpaenta ni Jesus, a nakataknag ha lubuk mi.
Ket kinagi na, “I talna na Dios i kumuyog.”
20 Ket idi kinagi na ito, inpaenta na i kamat ken tagkang na. Ket
nagragsak kami unay ha pinakaenta mi ha Happo mi aye.
21 Ket kinagi manon ni Jesus, “I talna na Dios i kumuyog ha nikam.
Niyaen, paangayan takam a kona ha pinagpaangay nikan Nama ko.”
22 Idi kinagi na ito, iniyopan na kami. Ket kinagi na, “Alapan moy i
Espiritu na Dios.
23 Niyaen, nu atoy i pakawanan moy i liwat na, mapakawan dan hikuna.
Ket nu atoy i awan moy pakawanan, awan hikuna mapakawan,” kon ni
Jesus ha nikami a paangayan na.

Awan a Nanahod ni Tomas

24 Ngem idi nagpaenta ni Jesus ha nikami, awan ni Tomas, a nagenan
mi ha “Kambal”. Maski nebilang hikuna ha nikami a esapulo ket duwa a
tinolduwan ni Jesus, awan man hikuna idi.
25 Isu, inbaheta mi ha nikuna, “Agay, naenta mi i Happo tam.” Ngem
kinagi na, “Awanak manahod, nu awan ko maenta ken makahap i peklat
na lansa ha kamat na, onu makahap ko i talingo ha tagkang na,” kon ni
Tomas.
26 Idi nobos i makadominggo, napisan kami manon ha disalad na bilay,
pati ni Tomas. Ket neserado i ruwangan a hidi. Ngem maski nu neserado
hito, dinumemat manon ni Jesus a tinumaknag ha lubuk mi. Ket kinagi
na, “I talna na Dios i kumuyog.”
27 Sa na, kinagi ha ni Tomas, “Nay. Egkaman mo i kamat ko he, ket
kahapan mo i tagkang ko. Awan kas magduwaduwa, nu awan ka a
manahod.”
28 Ket tinabbeg ni Tomas, “Agay, hikaw i Happo ko ken Dios ko!”
29 Ket kinagi ni Jesus, “Manahod ka niyaen gipu ta neta ak mo. Ngem
ipeta ko a maragsak i manahod a hidi, maski nu awan di ak meta.”

I Panggep na ha Ide a Libro

30 Niyaen, makpal pala i nakaddatan a pangtiplad na, a ginimet ni Jesus
ha saguppang mi a tinolduwan na. Ngem awan ko hidi nesurat ha ide a
libro.
31 Ngem insurat ko dan idagende, penu manahod kam ha ni Jesus, a
hikuna i Cristu, a Annak na Dios, ket penu makabiyag kam ha magnanayon
gipu ha panahod moy ha nikuna.

21

Magpaenta Manon ni Jesus

1 Idi kobosan na ide, magpaenta manon ni Jesus ha nikami, ha Diget a
Tiberiyas. Kona ha ide i pinagpaenta na.
2 Atoy kami ni Simon Pedro, ken ni Tomas a managenan ha “Kambal,”
ken ni Natanael a taga-Kana, ha Galileya, ken hikami a magkabsat, a annak
ni Sebedeyo, ken duwa pala a tinolduwan ni Jesus.
3 Ket kinagi ni Simon Pedro ha nikami, “Umangayak a magsigay.” Ket
kinagi mi, “Umuseg kami bila.” Ket nagsakay kami ha abang mi. Ngem
pulos, a awan ha naalap mi a kinabgawan.
4 Idi hinumangkat i senggit, nagtaknag ni Jesus ha baybay. Ngem awan
mi hikuna nelassin.
5 Ket indulaw ni Jesus, “Nakaalap kam?” Ket tinabbeg mi, “Pulos, awan.”
6 Ket kinagi na, “Ipakat moy i sigay ha makanawan na abang moy, ket
atoy hay i maalap moy.” Isu, inpakat mi i sigay mi, ket makpal i naalap
mi, hanggan awan mi kaya a inyakdet, gipu ha kakpal na padut heya.
7 Ket kinagi ko ha ni Pedro, “Agay! Iday i Happo tam!” kon ko. Idi
nateman ni Simon Pedro a atoy ni Jesus ha baybay, nagbadu hikuna (ta
nageklas hikuna a nagsigay). Ket ginumutap hikuna a tinumagsat.
8 Ngem nagwarak kami ha abang, a nangiyakdet ha sigay a naputat ha
padut. Ta awan kami madiyo ha baybay. Manga esa gasut a metro la.
9 Idi kaawas mi ha baybay, naenta mi i gangatan na uging, ken padut a
meapoy pala, ken tinapay.
10 Ket kinagi ni Jesus, “Iyangay moy he i kappal a padut a naalap moy.”

11 Isu, inumangay ni Simon Pedro ha abang. Ket intagsat na i sigay a
naputat ha dadakkal a padut. Esa gasut, limapulo ket tallu hidi. Ket uray
makpal unay hidi, awan a napisad i sigay mi.
12 Ket kinagi ni Jesus, “Nay. Magkan kitamon,” kon na. Niyaen, ha
nikami a tinolduwan na, awan ha nagsalodsod nu heya hikuna. Ta
masaniki kami. Ket katandi mi a hikuna i Happo mi.
13 Isu, binumikan ni Jesus, ket inalap na i tinapay ken padut. Sa na,
inyatad ha nikami.
14 Iday i nekatallu a pinagpaenta ni Jesus ha nikami, idi nobos i
pinagbiyag na manon.

Ni Jesus ken ni Pedro

15 Idi nobos kami a magkan, sinalodsod ni Jesus ni Simon Pedro, “Simon
a annak ni Juan, dakdakkal i pinagayat mo ha nikan ngem pinagayat di?”
Ket tinabbeg ni Pedro, “Oni, Apo. Katandi mo a hikan i ilay mo.” Ket
kinagi ni Jesus, “Daponan mo bi hidi a manahod ha nikan. Ta kukuwa ko
hidi. Ket kona hidi ha urbon na karnero.”
16 Ket inpinduwa manon ni Jesus, a sinalodsod na, “Simon a annak ni
Juan, ayayatanak mo?” Ket tinabbeg ni Pedro, “Oni, Apo, katandi mo a
hikan i ilay mo.” Ket kinagi ni Jesus, “Daponan mo bi i karnero ko a hidi.”
17 Sa, ha nekatallu a salodsod ni Jesus, kinagi na, “Simon a annak ni
Juan, hikaw i ilay ko?” Niyaen, nagladingit ni Pedro, gipu ta nekatallu
dan a salodsod ni Jesus, a “Hikaw i ilay ko?” Ket tinabbeg ni Pedro, “Apo,
katandi mo i ngamin a bagay. Ket niyaen, naenta mo a hikan i ilay mo.”
Ket kinagi ni Jesus, “Daponan mo bi i karnero ko a hidi.
18 Tahod ide a ipeta ko ha nikaw. Temanan mo bi. Idi annak ka pala,
hikaw i nagtennon ha baggi mo. Ket inumangay ka ha maski nu hadya a
kayat mo. Ngem nokkan, nu lakay ka dan, mangiyuyad ka ha labunogen
mo a hidi. Ket atoy i mangbadbad ha baggi mo. Ket iyangay di ka ha awan
mo kayat a angayan.”
19 (Kinagi na ito ni Jesus, a pangpakatandi na nu panyan na katay ni
Pedro ken pakedeyawan na Dios.)
Sa, kinagi ni Jesus ha ni Pedro, “Umunod ka ha nikan.”
20 Ket sinumoleg ni Pedro, ket naenta na ak a inumunod ha nikuna ken
ni Jesus.
21 Idi naenta na ak, kinagi ni Pedro, “Apo, anya ha ide a lallaki? Maanya
wade nikuna?”
22 Ket kinagi ni Jesus, “Nu kayat ko a magbiyag hikuna hanggan ha kasoli
ko, awan ka ha pakatandiyan. Basta umunod ka ha nikan.”
23 Ket gipu ha ide a kinagi ni Jesus, nagboyboyan na manahod a hidi a
awanak matay, kon di. Ngem awan kinagi ni Jesus a awanak matay, nu
awan i kinagi na, a “Nu kayat ko a magbiyag hikuna hanggan ha kasoli
ko, awan ha pakibiyang mo,” kon na. Iday man i kinagi ni Jesus.
24 Niyaen, hikan i nangsistigu ken nangisurat ha dagento a bagbagay.
Ket katandi mi a tahod i ngamin a insurat ko aye.
25 Ket makpal pala i ginimet ni Jesus, a awan ko insurat. Ta nu mesurat
hidi ngamin, baka maputat i lutak aye ha ngamin a liblibro a pakesuratan
di.

I Pinaggimet
na Apostol a hidi

1 Ide i surat ko para ha ni Teopilo a ilay ko. Nesurat ko ha libro ko a
nekaesa i ngamin a ginimet ni Jesus, ken netoldu na, hanggan ha pamalak
a pinangiyunek na Dios nikuna ha langit.
2-3 Idi kobosan na katay na, ken pinagbiyag na manon, idi awan
pala hikuna nepaunek ha langit, nagpaenta ni Jesus ha toltolduwan na.
Ket makpal i pinangpatahod na a minagbiyag manon i baggi na. Ta
nakangpaenta hikuna ha lubuk na uppat a pulo a pamalak. Ket naenta
di ni Jesus, ket gipu ha Espiritu na Dios, atoy i inyatad na ha apostol a hidi
a pinili na, inatadan na hidi ha tarabaho di. Ket intoldu na ha nidi megipu
ha paghariyan na Dios.
4 Niyaen, idi esa a pamalak, idi nakipagpisan hidi, inbon ni Jesus ha
nidi, “Awan kam pa lumapos ha Jerusalem,” kinagi na. “Urayan moy pa
ta inkari na Hama ko a pagatad na ha nikam ha Espiritu na Dios. Ide i
nepakatandi ko ha nikam nikuna.
5 Nikuna, i pinangbinyag ni Juan i dinom. Ngem niyaen, dandani dan a
mabinyagan kam ha Espiritu na Dios. Ket tulos, maghen hikuna ha baggi
moy,” kon ni Jesus.
6 Niyaen, idi esa a pamalak, nagsalodsod hidi a nakipagpisan, “Apo,
tiyempo dan niyaen a pangadya mo ha Romano a hidi ha bayan tam?
Anya, mesoli i pagturay tam a Judyo ha Israel?” kon di.
7 Ngem kinagi ni Jesus, “Kabeng mon iday agay. I Hama ko i makatandi
ha tiyempo a pagtongpal na i ngamin a panggep na. Ket awan na kam
palobusan a makatandi ha tiyempo na.
8 Ngem katandi moy mina ide, a nokkan, nu sumadap i Espiritu na Dios
ha baggi moy, atoy ha nikam i kaddat na Dios. Ket gipu ha ide, hikam
i mangpatahod ken magibaheta megipu ha nikan ha Jerusalem, ken ha
Judeya, ken ha Samariya, a hanggan ha ngamin a lugar ha lutak,” kon ni
Jesus.
9 Idi kinagi ni Jesus ito, nepaunek hikuna ha langit. Ket tinattangad di
pala hikuna hanggan natakbunan hikuna ha ulap.
10 Idi tattangadan di pala, bigu la a nakataknag ha bikan di i duwa a
nagtennon ha pasig la maponset.
11 Kinagi di, “Hikam a taga-Galileya, apay a tumattangad kam pala ha
langit? Ha ide a ni Jesus a nepaunek ha langit, magsoli hikuna nokkan.
Kasoli na bila a kona ha naenta moy a nepaunek,” kon na nagtennon a
hidi ha maponset.
12 Sa hidi, sinumoli i apostol a hidi ha Jerusalem a naggipu ha ide a
parabin na Olibo. I kaadiyo na Jerusalem ha Olibo, manga esa a kilometro.
13 Ket tinumulos hidi a umunek ha kuwarto ha bilay a paghenan di, hidi
ni Pedro, ni Juan, ni Santiyago ken ni Andres, ni Pelipe ken ni Tomas, ni
Bartolome ken ni Mateo, ni Santiyago a annak ni Alpeyo, ni Simon Tured,
ken ni Judas a annak ni Santiyago.
14 Ket kada pamalak, nagesesa hidi a magkararag, pati i babbey a hidi
ken ni Maria a hena ni Jesus, ken dagenday a lallaki a wadi ni Jesus.

Mapili Di i Kasulet ni Judas a Nagliput

15 Idi kobos na kappal a pamalak, nakipaggimmong i manmanahod a
hidi, a manga esa gasut ket duwa a pulo hidi. Ket tinumaknag ni Pedro, a
kinagi na,
16 “Kakabsat ko, awan a mabalin a awan matongpal i kakkagi na Dios
a nesurat. Ta nikuna, pinapugtowan na Espiritu na Dios ni Hari Dabid
megipu ha ni Judas, a nangigiya ha nidi a nangdakap ha ni Jesus.
17 Idi palungo, nebilang ni Judas ha nikami a esa pulo ket duwa, a pinili
na bila hikuna ni Jesus a magagum mina ha pagserbe mi.
18 “Ngem madukas i ginimet ni Judas a nagliput ha ni Jesus. Ket
nagmunas hikuna. Ket idi natakneg i baggi na, pinumduk i tiyan na, ket
newalagenak i sirat na. Ket gipu ha kinatay ni Judas a kona hito, inalap
di iday a korinat a pinangbayad di ha nikuna para ha pinagliput na, ket
ginatang di i talon a nakatayan na.
19 Idi nabahetaan na kakaili na ha Jerusalem, pinanagenan di i talon aye
ha Akeldama. Ha kagi di, i kayat na kagiyan a ‘Talon na Digi’.”
20 Ket tinumulos ni Pedro, “Iday i pinapugto na Dios nikuna, ket nesurat
ha Libro na Kakansiyon. Nesurat a, ‘Pabiyanan mina i naghenan na, a
awan mina ha maghen hito. Ket nesurat bila, a Sumulet mina i sabali, a
magubos ha biyang na,’ kon na Dios.
21-22 “Isu,” kon ni Pedro, “magpili kitam mina ha esa a kasulet ni
Judas a magagum ha nikami a esa pulo ket esa. Aguman na kami
mina a magpatahod a minagbiyag manon ni Apo Jesus. Ket ha ide a
kasulet ni Judas, masapul hikuna a nakanguseg ha ni Apo Jesus, maski
idi pinakangbunyag ni Juan, hanggan nepaunek ni Jesus ha langit,” kon ni
Pedro.
23 Ket atoy duwa a lallaki a pinasaguppang di. I esa, a ni Jose. I sangay
na, a ni Barsabas Husto. Ket i nekaduwa a ni Matiyas.
24 Ket nagkararag hidi ha, “Apo, katandiyan mo i nakam na ngamin a
tolay. Isu, itoldu mo bi ha nikami nu heya i piliyan mo,
25 a sumulet ha biyang na kinaapostol. Ta nagtallekod ni Judas, ket
inumangay hikuna ha impyerno,” kon di.
26 Idi nobos i kararag di, nagbabinnunot hidi nu heya mina i piliyan di.
Ket ni Matiyas i napili. Ket hikuna dod i nenayon ha esa pulo ket esa a
apostol a hidi.

2

I Pagdemat na Espiritu na Dios

1 Kobosan na esa a pulo a pamalak hanggan inumunek ni Jesus ha langit,
ket dinumemat i Piyesta na Pentekostes. Ket nagpisan i ngamin a manahod
ha ni Jesus ha esa a bilay.
2 Ket bigu la a nateman di i tanog a naggipu ha langit, a kona ha tanog
na pahas a mapigsa. Ket matnog unay ha lubuk na bilay a naghenan di.
3 Sa di, naenta i bagbagay a kona ha gangatan a tinumupo ha kada esa
ha nidi.
4 Ket sinumadap i Espiritu na Dios ha baggi di ngamin. Tulos, nagkagi
hidi ha sabasabali a kakkagi, ayun ha pinnakabalin na Espiritu na Dios ha
nidi.
5 Niyaen, ha iday a pamalak, atoy i makpal a Judyo a makidios a
nagpasyal ha Jerusalem a nagipu ha sabasabali a bayan.
6 Idi nateman di i tanog aye, binumikanan hidi. Ket nasbew hidi ngamin,
ta nateman na kada esa i bukod na a kagi a kinagi na manahod a hidi.

7 Ket nalaktat hidi a binumikanan, a nagsina hidi ha, “Apay a kona hito
i kakkagi di? Taga-Galileya hidi!
8 Panyan di a makakagi ha bukod tam a kagi, a taga sabasabali a bayan?
9 Ha nikitam aye, atoy i kappal a taga-Partiya, ken kappal a taga-Medo,
ken rugrugar na Elam, ken Mesopatamiya, Judeya, Kapadosiya, Ponto,
Asia,
10 Pirgiya, Pampiliya, Egipto, ken Libya a mabikan ha Sirena. Ket atoy
bila i kappal a taga-Roma,
11 maski Judyo ken maski agagum di a bakkan a Judyo, a nagpasakop ha
relihiyon na Judyo. Ket atoy bila i kappal a taga-Kreta, ken Arabiya. Ngem
uray nu kona hito a sabasabali i kakkagi tam, mateman tam a makakagi
hidi ha bukod tam a kagi. Ket mebaheta di a megipu ha ginimet na Dios.”
Ide i kinagi na kakpalan aye.
12 Nalaktat ken nasbew hidi, a tinumulos hidi a magsalodsod ha, “Apay a
kona hito a katandiyan di i ngamin a kakkagi a taga sabasabali a bayan?”
kon di.
13 Ngem atoy bila i sabali a totolay, ket nagulew hidi ha nidi a manahod.
Kinagi di, “Nabartek dalla hidi!”
14 Sa, sinumaggupang i esa pulo ket duwa a apostol a hidi. Ket nagkagi
ni Pedro ha mapigsa a timek na, “Hikam a kakalan ko a Judyo, ken hikam
a maghen ha Jerusalem aye, atoy i kayat ko ipeta ha nikam. Temanan moy
bi, ta mepakatandi ko ha nikam i nagimet aye.
15 Kagin moy a nabartek i agagum ko aye. Ngem awan man! Alas
nuwebe pala na maledum!
16 Imbes na, ide i inpapugto na Dios gipu ha ni Joel, a minahagpugto
nikuna a naalay dan. Kinagi na,
17 ‘Nokkan ha dilokod a tiyempo,’ kon na Dios, ‘iyasak ko i Espiritu ko ha
ngamin a kalase a tolay. Ket mangipugto hidi. Maski nu babbey a
hidi, onu lallaki a hidi. Mangipugto hidi a magkagi ha kakkagi ko.
Ket maski nu lakay hidi, onu olitaw pala. Atoy i ipaenta ko ha olitaw
a hidi, ha disalad na nakam di. Ket pagtagenapan ko i laklakay, penu
katandiyan di i gimetan ko.
18 Oni! Iyasak ko i Espiritu ko ha maski nu heya a magserbe ha nikan,
maski nu madibbi a babbey onu lallaki, ket papugtowan ko hidi a
magkagi ha kakkagi ko.
19 Ket gimetan ko bila ide, a atoy nokkan ha langit ken ha lutak i
pangpasabbew a ipaenta ko ha totolay. Ha lutak aye, atoy nokkan i
makpal a digi ken gangatan ken asok.
20 Ket ha langit, dumiklam i senggit, ket magbalin i bulan a madideg, a
kona ha digi. Ket nu kona hito nokkan, dandani dan a dumemat i
pamalak a pangparusa ko ha ngamin a tolay a magliwat.
21 Ngem maski nu heya a makiaged ha nikan ha, Apo, isalakanak mo bi,
mesalakan hikuna.’ ” Ito i inpapugto na Dios.
22 Tinumulos ni Pedro a kinagi na, “Hikam a kababayan ko a Judyo,
temanan moy i kakkagi ko a megipu ha ni Jesus a taga-Nasaret. Pinaangay
na hikuna na Dios. Makatandiyan tam a naggipu hikuna ha Dios, ta
inpaenta na Dios i ginimet na gipu ha ni Jesus. I ginimet na i makpal a
milagro ken tiplad a nangpasabbew. Ket naenta moy idagende, ta nagimet
na hidi ha saguppang moy.
23 Niyaen, kona ha negiwat na Dios ni Jesus ha pagturayan moy, gipu ha
pinanggep na. Ket kona a hikam man i nagpatay ha ni Jesus, ta hikam i
nagpelansa ha nikuna ha kudos, idi inlansa na gangannaet a hidi a taga-
Roma.

24 Ngem uray nu kona hito ha ni Jesus, pinabiyag na manon na Apo Dios.
Ket kona ha inokkasan na ni Jesus a naggipu ha natay. Ta awan ha turay
na katay ha ni Jesus.
25 Ta ide bila i nepugto ni Hari Dabid nikuna. Nepugto na i kakkagi ni
Cristu, a
‘Kanayon a maenta ko a magagum i Apo Dios ha nikan. Awan hikuna
umadiyo ha nikan. Isu a awanak manteng.
26 Maragsak i nakam ko, ket magragsakak ha kakkagi ko. Ta katandi ko a
maski nu matayak, atoy pala i Apo Dios,
27 ket mapabiyag na manon i baggi ko. Katandi ko a awan na ak pabiyanan
ha lugar na natay a hidi. Awan na palobusan a mahunot i baggi ko
ha labbang.
28 Ta inpakatandi na ha nikan a magbiyagak ha magnanayon. Ket
paragsakan na ak, ta hikuna i agum ko.’ ”
29 Tinumulos ni Pedro, “Kakabsat ko, palobusanak moy a mangipeta
megipu ha ni Hari Dabid, i matangkay a apo tam. Makakatandi kitam
a maski ni Apo Dabid, natay bila hikuna, ket nelabbang i baggi na. Ta atoy
i nelabbangan na ha he, ha Jerusalem, hanggan niyaen.
30 Niyaen, gipu ta hikuna i esa a minahagpugto, nakatandiyan na
perpermi i nepeta na Dios ha nikuna. Ket inkari na Dios ha nikuna a
atoy nokkan i apo na a magtawid ha paghariyan na, ket maghari a kona
ha ni Dabid.
31 Niyaen, inpugto ni Dabid i pinagbiyag manon ni Cristu a nagipu ha
natay, a kinagi na,
‘Awan hikuna mapabiyanan ha lugar na natay a hidi. Ket awan mahunot
i baggi na ha labbang.’ ”
32 “Niyaen,” kagi ni Pedro, “ni Jesus a mismo i pinabiyag manon na Dios.
Ket naenta mi dan a minagbiyag manon hikuna.
33 Isu, napaontok hikuna ha henan na Dios a magturay. Ket atoy pala i
inyatad na Dios ha nikuna. Ta inkari na Dios a gipu ha ni Jesus, paangayan
na i Espiritu na Dios ha totolay. Ket ide a naenta ken nateman moy, a tanog
na pahas ken gangatan ken pagibaheta mi ha bukod moy a kagi, idagento
i paggimi-gimet na Espiritu na Dios.
34 “Maski ha ni Hari Dabid, awan hikuna napaunek a magturay ha langit.
Ngem nepugto pala ni Dabid, a
‘Atoy i kinagi na Apo Dios ha Hapo ko, a “Umetnod ka ha henan ko,
35 hanggan pagparentumengan ko i kasenti mo a hidi ha saguppang mo
he.” ’ ”
36 “Niyaen,” kagi ni Pedro, “masiguradowan mina i ngamin a tolay ha
Israel a ide a ni Jesus, hikuna i Cristu a pinaghari na Dios ha ngamin a
totolay. Ngem hikuna man bi i binuno moy, a pinabiyan moy hikuna a
matay ha kudos,” kon ni Pedro.
37 Niyaen, idi nateman na kakpalan i kinagi ni Pedro, nariribuk i nakam
di, a nagbabawi hidi, ket sinalodsod di ha di Pedro ken agagum na a
apostol, “Kakabsat, anya mina i gimetan mi?”
38 Ket kinagi ni Pedro, “Magbabawi kam ha liwaliwat moy. Ket
magpabinyag kam a kona ha pangtiplad moy a masakop kam ha ni Jesu-
Cristu. Ket nu kona hito i pagbinyag ken pagbabawi moy, mapakawan i
liwaliwat moy. Ket iyasak na ha nikam i Espiritu na Dios, a iyatad na Dios
ha nikam.
39 Ta ide i inkari na Dios ha nikitam, ken ha annak tam a hidi, ken maski
ha nidi a maghen ha sabali a lugar a madiyo. Iyatad na Dios i Espiritu na
ha maski nu heya a ayagan na a makiuseg ha nikuna.”

40 Ito i kinagi ni Pedro. Ket makpal pala i kinagi na, penu manahod mina
hidi ha ni Jesu-Cristu. Ket iniwadan na bila hidi. Kinagi na, “Isalakan moy
mina i baggi moy, penu awan kam maparusaan nokkan. Ta atoy i parusa
a dumemat ha dagende a tolay a makillu, ta makpal i liwaliwat di. Ket
magmadi hidi ha kinatahod,” kon ni Pedro.
41 Sa, makpal hidi a nanahod ha kakkagi na, ket nagpabinyag hidi. Atoy
manga tallu a ribu a tolay a nenayon ha nidi a manahod ha iday a pamalak.
42 Tulos, a naguseg hidi ha kada pamalak ha pagitoldu na apostol a hidi,
ket nakipagagum hidi perpermi. Ket nagpisan hidi ha kada pamalak a
makipagkan ken magkararag.

I Ugali na Manahod a hidi

43 Atoy idi i makpal a milagro a ginimet na apostol a hidi. Makpal
i pinangpatahod di. Ket nalaktat i ngamin a tolay ha dagenday a
nagimigimet.
44 Ket ha nidi a manahod, namagpisan hidi perpermi, ket nagbunong
hidi ha ngamin a aruwatan di.
45 Ket nu atoy i agagum di a napobre, inlako di i lutak di, onu aruwatan
di, penu meyatad di i korinat ha agagum di a napobre, ayun ha masapul
na kada esa.
46 Ket ha kada pamalak, nagesesa hidi a nagpisan ha Templo. Ket
binunong di i kanan di, ket nakipagkan hidi ha bilabilay di a maragsak.
47 Ket intulos di a nagdeydeyaw ha Apo Dios. Ket maski i sabali a totolay
a nagmadi a manahod, mappiya i nakam di ha nidi a manahod. Ket idi
kada pamalak, atoy pala i totolay a kayat a manahod. Ket nenayon na hidi
na Dios ha nidi a insalakan na.

3

I Pilay a Mapahusay

1 Idi esa a pamalak, idi alas tres, inumangay ni Pedro ken ni Juan ha
Templo, ta iday i oras a pangkararag.
2 Ket atoy hay i esa a lallaki a pinilay. Pinilay hikuna ha pinakenak na.
Ket idi kada pamalak, intugan na hikuna na agagum na, a intagmak di
ha lugar a managenan ha “Inaamakan a Ruwangan”. Ket i kagay na i
makilaban ha maski nu heya a sumadap ha ide a ruwangan na Templo.
3 Idi naenta na ni Pedro ken ni Juan a sumasaddap, nakilimos hikuna
ha nidi.
4 Nangamata hidi ha ni pilay, sa na, kinagi ni Pedro, “Agay, entan mo
kami!”
5 Isu a nangenta hikuna ha nidi, a tinumahok a limosan di.
6 Ket kinagi ni Pedro, “Awan ha korinat ko, ngem atoyak ha sabali a
iyatad ko ha nikaw. Gipu ha ni Jesu-Cristu, ipeta ko ha nikaw a tumaknag
ka ken maglakad!”
7 Sa na, inegkaman ni Pedro i kanawan a kamat na, ket inagkat na. Ket
bigu la a nakasibat i tikad na a duwa.
8 Tulos, linumakbong hikuna a tumaknag, ket naglakad. Ket sinumdap
hidi a tallu ha Templo. Naglakalakad ken naglakbonglakbong hikuna, ket
nagdeyaw hikuna ha Dios.
9 Niyaen, ha disalad na Templo, naenta na ngamin a kakpalan a
makalakad hikuna ken magdeydeyaw ha Dios.
10 Ket nelassin di a hikuna i mahaglimos a nakangetnod ha Inaamakan
a Ruwangan. Ket nalaktat hidi, ta nahusayan hikuna.

I Pagitoldu ni Pedro ha Templo

11 Niyaen, idi linumapos hidi, tinumahan hidi ha esa a lugar, ket
inegkaman ni pilay di Pedro ken Juan. Ket dinumuhap i ngamin a
kakpalan ha ide a lugar a managenan ha Paglenduman ni Hari Solomon.
Ket nalaktat unay i kakpalan aye.
12 Idi naenta ni Pedro i kakpalan aye, kinagi na ha nidi, "Hikam a
kababayan ko, apay a malaktat kam ha ide? Apay a magbulagbulag kam
ha nikami? Awan mi hikuna napalakad gipu ha kaddat mi, onu gipu ta
awan ha liwat ha baggi mi.
13 Bakkan! Ta Dios dalla i nagpahusay ha pilay aye! Dios man i
dineyawan na minappo tam a hidi, hidi ni Abraham, ken ni Isak, ken
ni Jakob. Ket hikuna man bi i nagpadeydeyaw ha ni Jesus a annak na
ha langit. Niyaen, ha ide a ni Jesus, hikuna a mismo i negiwat moy ha
panglakayan tam a hidi a mahagturay. Sa moy, minadiyan ide a ni Jesus
ha saguppang ni Gobernador Pilato, maski ninakam na a palobusan na
mina ni Jesus ha pagbaludan na.
14 Ni Jesus man i mappiya, a awan ha liwat na. Ngem minadiyan
moy hikuna. Imbes na, inaged moy ha ni Pilato a palobusan na i esa a
mahagbuno ha pagbaludan na.
15 Isu, kona ha hikam i nagpatay ha ni Jesus, maski nu hikuna i
mahagiyatad ha biyag na Dios ha totolay. Ngem maski nu pinatay moy
hikuna, pinabiyag na manon na Dios. Ket magpatahod kami ha ide, ta
naenta mi a minagbiyag manon hikuna.

16 "Niyaen, maenta tam ide a napilay, ket katandiyan tam a idi palungo,
awan hikuna makalakad. Ngem niyaen, makalakad hikuna gipu ha ni
Jesus. Ket i pinangpahusay na, i panahod mi ha ni Jesus. Ket hinumusay
hikuna ha saguppang moy gipu ha panahod mi ha ni Jesus.

17 "Niyaen, kakabsat," kon ni Pedro, "katandi ko dan a awan moy
nakatandiyan i ginimet moy. Ta awan moy nakatandiyan ni Jesus, a
hikuna i annak na Dios. Ket magkalan bila i panglakayan moy a hidi,
a awan di nakatandiyan.
18 Awan a mabalin a awan naparigatan i Cristu. Ta ide i nepapugto na
Dios ha minahagpugto a hidi, nikuna a naalayan. Ket gipu ha ginimet moy
ha ni Jesus, pinatongpal na Dios i pugto di.

19 "Isu, niyaen, pakipeta ko ha nikam a magbabawi kamon, ket umuseg
kam ha Dios, penu mapakawan na i liwaliwat moy.
20 Nu kona hito i gimetan moy, atoy nokkan i tiyetiyempo a pangpalagen
na Dios ha nakam moy. Ket nokkan, ipasoli na ni Jesus, a Cristu a naggipu
ha Dios, penu maghari.
21 Ha niyaen a tiyempo, masapul a maguray pala ni Jesus ha langit,
hanggan dumemat i tiyempo a pangpabigu na Dios ha ngamin a lutak,
ken ngamin a langit. Magimet ito nokkan, a kona ha nepapugto na Dios
ha minahagpugto a hidi, nikuna a naalayan.
22 Inpakatandi na bila ide ni Moyses, a esa a minahagpugto. Ta kinagi
na,

'Paangayan na Apo Dios i esa a kababayan moy a Judio. Ket magpugto
bila hikuna, a kona ha nikan a nakangpugto ha kakkagi na Dios.
Ket masapul a usigan moy i ngamin a bon na.

23 Ta maski nu heya a awan umuseg ha kakkagi na, awan na hidi
masakopan na Dios, ket maparusaan hidi hanggan awan ha kahad
na,' kon ni Moyses."

24 Tinulos ni Pedro, “Nangipugto bila i ngamin a minahagpugto, sapul
ha ni Samwel, hanggan ha ngamin a hidi a inumunod ha ni Samwel. Ket
nepugto di ngamin i paggimi-gimet na Dios ha niyaen a tiyempo.
25 Ket nepakatandi di bila i inkari na Dios. Ket meraman kitam bila ha
inkari na ha minappo tam. Inkari na ha ni Abraham a bendisyonan na i
ngamin a kalase na totolay ha lutak gipu ha apapo ni Abraham.
26 “Isu a pinaangay na Dios i Annak na ha nikitam ha palungo. Ta kayat
na Dios a bendisyonan na kitam, a pagbabawiyan na kitam, ken pasinaan
na kitam ha madukas a ugali tam.” Ito i kinagi ni Pedro ha kakpalan a
Judyo ha Templo.

4

I Pagsenti na Judyo a Hidi

1 Niyaen, idi magkagi pala ni Pedro ken ni Juan ha kakpalan a Judyo,
dinumemat i padi a hidi, ken esa a kapitan na guwardiya ha Templo, ken
kappal a Saduseyo.
2 Ket nagingal hidi. Ta netoldu di Pedro a makabiyag manon i maski nu
heya a tolay, gipu ta minagbiyag manon ni Jesus. (Ngem ha panahod di
Saduseyo awan makabiyag manon i tolay a natayan.)
3 Isu, dinakap di ni Pedro ken ni Juan. Ket gipu ta kallapan, pinasaddap
di ha pagbaludan hanggan ha ugma.
4 Ngem maski nu kona hito, atoy i makpal a nagteman ha pinagitoldu di
Pedro, ket nanahod hidi ha ni Jesus. Manga lima a ribu i bilang na lallaki
a hidi a nanahod.
5 Idi kaugman na, nagmiting ha Jerusalem i Judyo a mahagturay ken
maestro a hidi na linteg.
6 Ket atoy bila ha pagmitingan di ni Anas a katangkayan a padi, ken ni
Kaipas, ken ni Juan, ni Alejandro, ken ngamin a pamilya na katangkayan
a padi.
7 Pinasaguppang di di Pedro a pagsalodsodan di. Kinagi di, “Panya moy
a napahusay i pilay? Anya i kaddat moy? Heya nagipuwan na kaddat moy
aye?”
8 Ket ha ni Pedro, atoy ha nikuna i Espiritu na Dios. Ket tinabbeg na,
“Happo a magtuturay, ken panglakayan mi, temanan moy bi i kakkagi ko.
9 Ta nu kayat moy kami embestigaran gipu ta ide a pinappiya mi ha esa
a napilay, ken panya a napahusay hikuna, itabbeg mi mina ha nikam.
10 Ta makatandi kam mina, ket makatandi mina i ngamin a tolay na
Israel a makataknag i pilay aye a nahusay gipu ha kaddat ni Jesu-Cristu a
taga Nasaret. Hikuna i inlansa moy ha kudos. Ngem pinabiyag na manon
na Dios.
11 Ni Jesus i pinugtowan di idi nesurat di ha Libro na Dios,
‘I pugedu a minadiyan na tarabahador a hidi, hikuna i pangadigi ha
ngamin a bilay ko,’ kon na Dios.
12 Niyaen, ni Jesus i kona ha pogedu a pangadigi ha bilay na Apo Dios. Ket
hikuna la i makesalakan ha totolay. Awan ha makesalakan, nu awan la
a ni Jesus. Ta hikuna la i neyatad na Dios ha totolay a pangisalakan ha
nikitam.” Ito i nepeta ni Pedro ha matangkay a Judyo a hidi a Sanhedrin.
13 Ket nalaktat unay i Sanhedrin a hidi, ta natured ni Pedro ken ni
Juan. Nalaktat hidi, ta nakatandiyan di a madibbi la di Pedro, a awan
hidi nagadal. Sa, nanakam na Sanhedrin a hidi a nakiagum di Pedro ken
Juan ha ni Jesus.

14 Kayat di a paliwatan di Pedro, ngem puros, awan di hidi napaliwatan.
Ta magtaknag pala i pilay heya ha saguppang di. Ket nahusay dan i baggi
na.
15 Isu, inlapos di ni Pedro ken ni Juan a maguray ha lapos na pagmitingan
di, ket nakipaggammong pala hidi a Sanhedrin.
16 Kinagi di, “Anya mina i gimetan tam ha dagende a lallaki? Ta
nakatandiyan na ngamin a tolay ha Jerusalem a ginimet di i dakkal a
milagro. Ket awan tam ito masaway.
17 Isu, ibon tam mina ha nidi a awan hidi magkagi ha maski nu
heya megipu ha ni Jesus. Ket pagimakan tam ide a baheta, penu awan
magwaras,” kon na Sanhedrin a hidi.
18 Sa di, pinasaddap manon di Pedro, ket inbon hidi na Sanhedrin a
awan mina hidi mangipeta onu mangitoldu ha maski nu heya megipu ha
ni Jesus.
19 Ngem tinabbeg ni Pedro ken ni Juan, “Maganya kami mina? Mag-
tongpal kami mina ha nikam onu Apo Dios? Sabali i nepeta moy ngem ha
nepeta na Apo Dios.
20 Isu, awan a mabalin a gumimak i kagi mi megipu ha pinaggimet ni
Jesus a naenta mi, onu megipu ha pinagitoldu na ha nikami idi,” kon di
Pedro.
21 Ket inpinduwa na Sanhedrin a hidi i kagi a pangpakanteng di ha di
Pedro. Sa di, pinalakad hidi. Ket nakatandiyan na Sanhedrin a hidi a awan
di kaya a magparusa na nidi. Ta dineydeyaw na kakpalan a tolay i Dios,
gipu ha iday a nagimet.
22 Agay, ha iday a lallaki a napahusay, sobra ha uppat a pulo a tawen i
idad na.

I Kararag na Manahod a hidi

23 Niyaen, idi linumapos di Pedro ken Juan, sinumoli hidi ha agagum di.
Ket inbaheta di i kinagi na matangkay a Judjudyo ha Sanhedrin.
24 Idi nabahetaan di ito, nakipagkararag hidi ngamin. “Apo Dios,” kagi
di, “hikaw i nanggimet ha langit, ken diget, ken lutak, ken ngamin a
maghen ha lutak.
25 Ket i Espiritu mo i nagpapugto ha minappo mi a ni Dabid, a tagabu
mo. Ta nepugto na,
‘Maingal hidi nokkan, maski hidi a bakkan a Judyo. Ket makipaggayak
hidi ha madukas. Ngem awan di maanya.
26 Makipagtulag i magturay ken maghari a hidi, penu maggayak hidi a
mangsenti ha Apo Dios ken Cristu a paangayan na,’ kon ni Dabid.
27 Ket niyaen, natongpal ito. Ta atoy ha Jerusalem ni Hari Herod, ken ni
Gobernador Pilato, a nakipagtulag ha nidi a Judyo ken ha nidi a
bakkan a Judyo. Ket makipagsenti hidi ha ni Jesus a annak mo, a
pinaangay mo ha ide a lutak.
28 Ket magimigimet ito gipu ta ide i panggep mo a magimet.
29 “Niyaen, Apo Dios,” kagi di, “nateman mo i pangpakanteng di ha
nikami. Isu, Apo, pasibatan mo bi i nakam mi, a magibaheta pala ha
kakkagi mo.
30 Apo, iyatad mo bi i kaddat mo a magpahusay ha masaket a hidi. Ket
pagimet mo bi i milamilagro ken pangpatahod gipu ha annak mo a ni
Jesus.” Ide i kararag na manahod a hidi.
31 Idi nobos i kararag di, nayagyag i bilay a paghenan di. Ket inumasak
ha nidi i Espiritu na Dios. Ket tulos a natured hidi a magibaheta ha kakkagi
na Dios.

I Ugali na Manahod a Hidi a Magbunongbunong

32 Ha nidi a manahod, nagiesa hidi ha nakam ken pinaggimet di. Awan
ha nidi i mekemot. Ket nakangbunong hidi ha maski nu anya a aruwatan
di.
33 Ket dakkal i kaddat na Dios ha apostol a hidi a pinatahodan di megipu
ha ni Jesus a minagbiyag manon. Ket dakkal i kagbi na Dios ha nidi ngamin
a manahod.
34 Awan man ha grupo di a nagkurangan. Ha maski nu heya a
nakingtalon onu nakingbilay, nelako di i kukuwa di, sa di, inyatad i
naglakowan di ha apostol a hidi.
35 Ket nebunong na apostol a hidi i korinat ha kada esa a manahod, ayun
ha masapul na.
36 Kona bila hito i ginimet na esa a lallaki a taga Sipro. Ni Jose i nagen na.
Ni Libay i minappo na. Ket insangay di apostol ha nikuna ha "Bernabe".
(Ha kagi di, "Mahagdaggap" i kayat na kagiyan ha "Bernabe".)
37 Ket inlako ni Bernabe i talon na, ket inyatad na i korinat ha apostol a
hidi.

5

Ni Ananiyas ken ni Sapira, a Kabanga Na

1 Ket atoy bila i esa a lallaki a nagen na ni Ananiyas. I kabanga na, ni
Sapira. Ket inlako di bila i talon di.
2 Ngem ninakam di a ikemot di i kappal a korinat ket aginaatad hidi ha
ngamin ha apostol a hidi. Niyaen, idi pinangiyatad ni Ananiyas,
3 kinagi ni Pedro ha nikuna, "Apay Ananiyas, pinagawag na ka ni
Satanas? Ta nagsileng ka ha Espiritu na Dios, a intago mo i korinat a
naglakowan mo.
4 Idi awan moy pala nelako i talon moy, hikam pala i makingtalon, ket
makagimet kam ha maski nu anya a kayat moy. Onu maski kobosan na
pinaglako moy, hikam pala i makingkorinat. Ket makagimet kam ha maski
nu anya ha korinat aye. Niyaen, apay ninakam mo a gimetan ito? Bakkan
a hikami i sinilengan mo, nu awan i Dios!" kon ni Pedro.
5-6 Niyaen, idi nateman ni Ananiyas i kagi ni Pedro, natakneg hikuna a
natay. Sa, binadbad na lallaki a hidi i bangkay na ha hamet, ket inlapos
di ket inlabbang di. Ket ha ngamin a nakabaheta ha dento, kinumanteng
hidi gamen.
7 Sa, manga tallu a oras, ket dinumemat i kabanga na a awan na
katandiyan i nagimet heya.
8 Ket insalodsod ni Pedro ha nikuna, "Anya, Sapira, ipeta mo bi megipu
ha ide a korinat. Ide dan i dagop na naglakowan moy ha talon?" kon na.
"Oni ah," kagi ni Sapira. "Iday i naglakowan mi."
9 Ket kinagi ni Pedro, "Nagaanya ka dan! Nakinakam kam a magsurbar
ha Espiritu na Apo Dios. Ket niyaen, natay i kabanga mo, ket kaddemat na
lallaki a hidi a naglabbang ha bangkay na. Niyaen, hikaw man i umunod
a ilabbang di!"
10 Sa hikuna, bigu la a natakneg bila ha saguppang di Pedro, ket natay.
Ket sinumadap i lallaki a hidi, ket naenta di a natay dan ni Sapira. Isu,
inlapos di bila i bangkay na, ket inlabbang di ha hikeg na kabanga na.
11 Ket kinumanteng unay hidi a manahod ken maski nu heya a
nakabaheta ha ide.

Makpal i Milagro na Apostol a Hidi

12 Idi tiyempo hito, naggigimmongan na apostol a hidi ha Paglenduman
ni Solomon ha Templo, ket nagesesa i pagnakam di. Makpal i milagro ken
pangpatahod a ginimigimet di apostol ha saguppang na tolay a hidi.
13 Ngem maski nu inaamakan i kakkagi na sabasabali a tolay megipu ha
apostol a hidi, awan hidi nakikuyog, ta kinumanteng hidi.
14 Ngem nenayon pala i totolay a manahod ha sakop ni Apo Jesus.
Kakpalan hidi a lallaki ken hidi a babbey.
15 Ket gipu ta kona hito i ginimigimet na apostol a hidi, inyangay na
totolay i agagum di a nasaket ha karkarsada a kettidugan di ha kama di,
onu abak di. Ta nanakaman di nu lumakad ni Pedro ha karkarsada heya,
maski nu alino na la i tumupo ha baggi di, mapahusay hidi.
16 Ket dinumemat bila i kakpalan a tolay a naggipu ha il-ili a nakalebut
ha Jerusalem. Inyangay di i nasaket a hidi, onu hidi a inumawag dan, ket
napahusay hidi ngamin.

I Pinagsenti na Judyo a Hidi

17 Ngem ha katangkayan a padi ken agagum na a Saduseyo, nakaseni
hidi unay ha apostol a hidi.
18 Ket pinadakap di i apostol a hidi, a inpabalud di.
19 Ngem idi kallap heya, inumangay ha nidi i esa a anghel na Apo Dios.
Tulos, linukatan na i ruwangan na pagbaludan, ket inlapos na i apostol a
hidi. Ket inpeta na ha nidi,
20 “Umangay kam ha Templo, a tumaknag kam a magitoldu ha tolay a
hidi megipu ha biyag na Dios a magnanayon a iyatad na ha totolay,” kon
na anghel.
21 Ket nagtongpal di apostol. Idi maledum, sinumadap hidi ha Templo,
ket nagitoldu ha tolay a hidi.
Idi magitoldu di apostol ha Templo, nagpisan di katangkayan a padi, ket
inpaayag di bila i ngamin a kapitan na Judio ha pagmitingan na Sanhedrin.
Sa di, inpaangay i sundalo a hidi ha pagbaludan a pagalapan di ha apostol
a hidi.
22 Ngem idi dinumemat i sunsundalu, awan man i apostol a hidi ha
pagbaludan! Isu a sinumoli di sundalu ha nidi a Sanhedrin, ket inbaheta
di,
23 “Nakoya, dinumemat kami ha pagbaludan, ket naenta mi a nakan-
daduwan a mapigsa i ruwangan na, ket nagdapon pala i guwardiya a hidi.
Ngem idi linukatan mi i ruwangan, awan dan ha tolay,” kon di sundalu.
24 Ket ha nidi a kapitan na sundalu ken matangkay a papadi, idi
nabahetaan di ito, nasbew hidi nu anya i nagimet ha apostol a hidi.
25 Niyaen, idi magnakanakam pala hidi, dinumemat i esa a lallaki a
inbaheta na, “Magitoldu ha Templo i lallaki a hidi a pinebalud moy,” kon
na.
26 Isu a inumangay i kapkapitan ken sundalu a hidi ha Templo, ket inalap
di i apostol a hidi ket insoli di. Ngem awan di hidi pinilit, ta makanteng
hidi a baka bisagan na hidi na kakpalan a tolay.
27 Idi sinumoli hidi, pinasaguppangan di i apostol a hidi ha Sanhedrin,
ket sinalodsod na katangkayan a padi.
28 Kinagi na, “Binon ta kam a awan kam magitoldu megipu ha ni Jesus.
Ngem nagaanya kam? Newaras moy i pagitoldu moy ha ngamin ha
Jerusalem! Ket kayat moy a ipaliwat ha nikami i kinakatay na,” kon na
padi.
29 Intabbeg di Pedro, “Masapul a tongpalan tam i inbon na Apo Dios
ngem ha bon na totolay.

30 Gipu ta Dios a panahodan na minappo tam, hikuna i nagpabiyag
manon ha ni Jesus a binuno moy ha kudos.
31 Ket Jesus paman i inpaunek na ha langit, penu mahagturay ken
mahagsalakan. Ginimet na Dios ito penu meyatad na ha nikitam a Judyo
i gundaway tam a pagbabawi, penu mapakawan na i liwaliwat tam.
32 Ket niyaen, hikami i mangpatahod ha dagende a gimigimet na Dios,
hikami ken i Espiritu na Dios a iyatad na ha maski nu heya a umuseg ha
pagayatan na." Ito i tabbeg di Pedro.
33 Idi nateman di Sanhedrin ito, nagingal hidi gamen, ket kinayat di a
ipapatay hidi a apostol.
34 Ngem atoy i esa a agum di a Pariseyo. Ni Gamaliyel i nagen na. Ket
maestro hikuna ha linteg na Judyo. Ket matangkay hikuna ha nakam na
ngamin a tolay. Tinumaknag hikuna ha saguppang di Sanhedrin, ket inbon
na a ilapos di hidi a apostol.
35 Sa na, iniwadan hidi a Sanhedrin. "Kababayan ko," kagi na, "magingat
kitam mina nu anya i gimetan tam ha dagende a lallaki.
36 Nakaman tam mina ni Teudas. Ta idi agindadakkal hikuna, atoy
manga uppat a gasut a lallaki a nakiagum ha nikuna. Ngem idi napatay
dalla ni Teudas, nasinasina dalla i agagum na, ket awan ha nagimet di.
37 Ket kobosan na ide, atoy bila i sabali a lallaki a taga-Galileya. Ni Judas i
nagen na. Dinumemat hikuna idi tiyempo na pinangsensus na gobernador.
Ket kinayat na a maglaban ha gobyerno. Makpal bila i tolay a inumunod
ha nikuna, ngem idi napatay dan hikuna, nasinasina dalla i agagum na.
38 Niyaen, ide i ipeta ko ha nikam, a kabeng tam mina idagende a lallaki.
Ket palobusan tam mina hidi. Nu maggipu la ha totolay i gimetan di, awan
di maanya. Ket makasinasina hidi nokkan.
39 Ngem nu maggipu ito ha Dios, awan ha kaya tam a mangabak ha nidi.
Baka kalaban tam i Dios a mismo!" Ide i nepeta ni Gamaliyel ha nidi a
Sanhedrin. Ket tineman di hikuna.
40 Isu, pinasaddap di manon i apostol a hidi. Ket pinasabbadan di hidi.
Ket inbon di a awan hidi magitoldu megipu ha ni Jesus. Sa di, pinalakad
hidi.
41 Niyaen, ha apostol a hidi, linumapos hidi ha pagmitingan aye. Ket
nagragsak hidi a hidi i pinili na Dios a marigrigatan ken mapasanikiyan
gipu ha ni Jesus.
42 Ket tinumulos hidi a nagibaheta ken nagitoldu megipu ha ni Jesus ha
Templo ken ha bilabilay na totolay. Ket inbaheta di i Mappiya a Baheta a
ni Jesus i Cristu a magturay.

6

Kumakpal i Manmanahod a Hidi

1 Idi tiyempo hito, ket awan ha naalay, dinumakaldakkal unay i kasakop
di a manahod. Ngem atoy i kappal a nakireklamo ha sakop na manahod
a hidi. Ta atoy i kappal a Judyo a taga sabasabali a bayan. Ket atoy
bila i kappal a taga-Jerusalem. Niyaen, idi kada pamalak, atoy i kanan
a inwaraswaras di taga-Jerusalem ha maski nu heya a babbey a nabilu.
Ngem nagreklamo i dayuwan a hidi. Ta kinagi di a pabiyanan na taga-
Jerusalem i nabilu a hidi a dayuwan. Ket madi kan nu awan hidi makaalap
ha kanan di.
2-3 Isu, inayagan di apostol i ngamin a manahod a makipaggimong hidi.
Ket inpeta di, "Kakabsat, mas mappiya nu piliyan moy ha agagum moy i
pitu a lallaki a magturay ha pakewaras ha kanan tam. Ta awan mappiya

nu pabiyanan mi i pagitoldu mi ha kagi na Dios, penu magiwaras ha kakanan. Isu, hikam mina i magpili ha pitu a lallaki a pagtalakan tam. Basta sigurado kam a malaing hidi, ket atoy ha nidi i Espiritu na Dios.

4 Ket ha nikami, tumulos kami ha pinagkararag mi ken pinagibaheta mi ken pinagitoldu mi ha kakkagi na Dios," kon na apostol a hidi.

5 Ket naragsakan i ngamin ha kinagi na apostol a hidi. Ket pinili di i pitu a lallaki. Pinili di ni Esteban, ta napigsa i panahod na ken napigsa i Espiritu na Dios ha baggi na. Ket pinili di ni Pelipe, ni Prokoro, ni Nikanor, ni Timon, ni Parmenas, ken ni Nikolas a taga-Antiokiya. Bakan a Judyo ni Nikolas aye, ngem hikuna bila i esa a umusoseg ha linteg ni Moyses.

6 Idagende a lallaki i nesaguppang ha nidi a apostol. Sa di, intupu i kamat di ken inkararagan di hidi.

7 Isu a tulos, gipu ha kona hito, newaraswaras pala ha makpal a tolay i kakkagi na Dios. Ket kinumakpal hidi a manahod a naghen ha Jerusalem. Ket atoy i makpal a padi a nagpasakop bila ha ni Jesus, a nanahod bila hidi.

I Pangdakap Di ha ni Esteban

8 Niyaen, ha ni Esteban, hikuna i esa a lallaki a inaguman na Dios, a inyatad na ha nikuna i kaddat na a panggimet ha makpal a milagro ken pangpatahod ha saguppang na tolay a hidi.

9 Ngem atoy i sabasabali a Judyo a inumangay ha ni Esteban penu mangsenti. Kasakop hidi ha kapilya na Libertines, a taga-Sirene, ken Alejandriya. Ket kinaagum di bila di Judyo a taga-Silisiya, ken Asia, penu makitabbeg ha ni Esteban.

10 Ngem awan di kaya a metabbeg ha kinalaing na Espiritu na Dios. Ta nagitoldu ito ha ni Esteban nu anya mina i kakkagi na. Ket naabak la hidi.

11 Isu, gipu ta kona hito, inyatad di i korinat ha kappal a lallaki a mangipeta mina ha sileng. Ket kinagi na lallallaki heya, "Nateman mi i kagi ni Esteban a mangsenti ha Linteg ni Moyses ken Apo Dios," kon di.

12 Ket gipu ha dende a nagsileng, nagpaingal hidi ha sabasabali a Judyo, ken panglakayan na kapilya di, ken mamaestro na linteg. Ket dinakap di ni Esteban, ket insaguppang di hikuna ha nidi a Sanhedrin.

13 Sa di, insaguppang bila i lallaki a hidi a nagsileng penu paliwatan di ni Esteban. Ket kinagi di, "Kanayon a magsenti ni Esteban ha madedeyaw a bilay na Dios, ken ha Linteg ni Moyses.

14 Ta nateman mi i kagi na a megipu ha ni Jesus a taga-Nasaret, a mangrakrak kan nokkan ha Templo aye, ket pasulitan na kan i ngamin a ugali a netoldu ni Moyses ha nikitam," kon na magsileng a hidi. Ito i inpaliwat di ha ni Esteban.

15 Ket ha ngamin a hidi a Sanhedrin, inaamatan di ni Esteban. Ket naenta di a karupa na i kona ha rupa na esa a anghel a keddisiyag.

7

I Tabbeg ni Esteban

1 Ket nagsalodsod i katangkayan a padi ha ni Esteban, "Anya, tahod i inpaliwat di ha nikaw? Kinagi mo iday?" kon na.

2 Ket tinabbeg ni Esteban, "Hikam a panglakayan ken hikam a kakabsat ko a Judyo. Temanan moy bi i kakkagi ko aye. Katandi tam a ni Abraham i minappo tam ngamin. Ket nikuna a naalay dan, idi naghen di Abraham ha Mesopatamiya, idi palungo a nangialis hidi ha bayan a Haran, nagpaenta i Apo Dios ha nikuna. Ket keddisiyag i Happo tam a Dios.

3 Inpeta na Dios, ‘Lakadan mo dan i kabagis mo a hidi ken lutak mo aye.
Ket umangay ka ha lugar a ipaenta ko ha nikaw nokkan,’ kon na Dios.
4 “Isu, linakadan ni Abraham i lutak na, ha lugar a Kaldeyo, ket naghen
hikuna ha Haran. Ket idi nobos a natay i hama na ha lugar a Haran,
pinaalis na Dios ni Abraham hanggan ha lutak ha he, a kahenan tam
niyaen.
5 Ngem idi tiyempo hito, pulos, awan ha lutak a inyatad na Dios, maski
nu ballik la a lutak ha ni Abraham. Ngem inkari na Dios ha nikuna a
nokkan kan, iyatad na kan i lutak aye ha ni Abraham, ken ha kaputotan na.
Ngem idi tiyempo a pinangkari na Dios, awan pala ha annak ni Abraham.
6 “Ket inpakatandi na Dios ha ni Abraham, ‘Nokkan, maghen i apapo
mo a kona ha ganggannaet ha sabali a bayan. Ket matagabu hidi. Ket
marigatan hidi ha lubuk na uppat a gasut a tawen.
7 Ngem parusaan ko nokkan i kasenti di a mangtagabu ha apapo mo. Sa
hidi, makalapos ha ido a bayan. Ket maghektat hidi hanggan ha lugar aye,
a pangdeyawan di ha nikan,’ kon na Dios.
8 “Ket inbon na Dios i tulag tam a pinagkugit. Ket ide a tulag i kona
ha tiplad a masakopan kitam ha karkari na Dios. Isu, idi nenak ni Isak, i
annak ni Abraham, kinugit na hikuna ha nekugit a pamalak. Ket idi lakay
dan ni Isak, kinugit na bila ni Jakob, a annak na. Ket idi lakay dan ni
Jakob, kinugit na i esa pulo ket duwa a annak na a lallallaki a minappo
tam.
9 “Niyaen, ha annak a hidi ni Jakob, sinumeni hidi ha wadi di a ni
Jose. Ket inlako di hikuna ha totolay a taga-Egipto. Ket nagbalin ni Jose a
tagabu. Ngem atoy pala ha nikuna i Dios a nagagum ha nikuna ha ngamin
a pinagrigat na.
10 Ket insalakan na Dios ni Jose. Inatdinan na hikuna ha kagbi na ken ha
kinalaing na, penu mapatalak ni Jose ni Paraon, a Hari na Egipto. Niyaen,
idi nakatandiyan ni Hari Paraon ni Jose, pinagubernador na ni Jose a
magturay ha ngamin a bayan a Egipto, pati i bukod na a bilay ni Hari
Paraon.
11 “Ket idi tiyempo heya, dinumemat i dakkal a alap ha ngamin a bayan
a Egipto ken Kanaan. Ket dakkal i rigat di, ta awan ha kanan a maeriyokan
na minappo tam.
12 Niyaen, idi nabahetaan ni Lakay Jakob a atoy i kanan ha Egipto,
pinaangay na i annak na a hidi a minappo tam. Iday i nekaesa a pagpasiyal
di ha Egipto.
13 Ket idi nekaduwa a pinagangay di ha Egipto, inpakatandi ni Jose i
baggi na ha hekka na a hidi. Ket idi tiyempo hito, nakatandi bila ni Hari
Paraon ha pamilya ni Jose.
14 Ket pinaayagan ni Jose di Jakob a dima na, ken ngamin a kakabaggiyan
na. Pitu a pulo ket lima i kakabaggiyan na a hidi.
15 “Ket inumangay dod di Jakob ha Egipto, ket naghen hidi ho. Ket ido i
nakatayan na minappo tam.
16 Ngem awan di inwarak i bangkay a hidi na minappo tam ha Egipto.
Imbes na, insoli na annak di ha lugar a Sikem, ha bayan tam aye. Ket
inlabbang di i bangkay a hidi na minappo tam ha lutak a ginatang ni
Abraham ha annak ni Jamor idi.
17 “Niyaen, idi tiyempo a dandani dan a tongpalan na Dios i kari na ha ni
Abraham, kinumakpal unay i minappo tam ayo. Ta naalay dan a naghen
hidi ho, ha Egipto.
18 Ket atoy hito i sabali a Hari Paraon a hari na Egipto. Ket awan na
nakatandiyan i minappo tam a ni Jose.

19 Nagdaya hikuna ha ngamin a Judyo, ket pinilit na i minappo tam a
mangiwarak ha annak di ha kasaw a lugar, penu matay hidi.
20 Idi tiyempo hito, neenak ni Moyses, ket dinaponan dima na ha bilay
di, a pagtagowan na ha tallu a bulan. Ket kainamakanan kan i annak a ni
Moyses.
21 Niyaen, idi napilitan hidi a mangilapos ha ni Moyses, a inwarak di a
magisesa, inalap na hikuna na babbey a annak ni Hari Paraon. Ket ide a
babbey i nagpadakkal ha ni Moyses a kona ha annak na baggi na.
22 Ket tinolduwan di ni Moyses ha ngamin a kinalaing na Egipto. Agay,
nagbalin hikuna a malaing ha pagbalikas na, ken ha maski nu anya a
ginimet na.
23 “Niyaen, idi uppat a pulo a tawen i idad ni Moyses, ninakam na a
magpasiyal ken magdaggap ha kakalan na a Judyo, a apapo ni Israel.
24 Ket naenta na i esa a Egipto a nagloko ha esa a Judyo. Ket nagsaway
ni Moyses a aguman na mina i Judyo heya. Ket binuno na iday a Egipto.
25 Ta kagin ni Moyses a makatandiyan na kababayan na, a hikuna i
usaran na Dios a mangisalakan ha nidi ha rigrigat di. Ngem awan di
nakatandiyan.
26 “Sa, idi kaugman na, naenta na i duwa a Judyo a naginingal. Ket
pinadas na a pagpiyaan hidi. Kinagi na, ‘Agay! Apay a magpangongosngos
kam? Magkalan kam a Judyo!’ kon ni Moyses.
27 “Ngem i lallaki a nagngosngos ha agum na, nagwaklet hikuna ha ni
Moyses, a kinagi na, ‘Heya i pagturayan mo a manghukom ka ha nikami?
28 Kayatak mo a bunowan, a kona ha Egipto a binuno mo nakapon?’ kon
na.
29 “Idi nateman na ito ni Moyses, binumuyot hikuna ha bayan a Midiyan.
Idi naghen hikuna hito, nagkabanga, ket nagenak ha duwa a lallaki.
30 “Idi nakalipas i uppat a pulo a tawen, nagpaenta i anghel na Dios ha
ni Moyses ha kasaw a lugar, ha parabin na Sinay. Naenta ni Moyses i esa
a kayo a nagsiklasiklab ha gangatan, ngem awan natutod, ta atoy i anghel
na Dios ha disalad na.
31 Ket nasbew ni Moyses. Binumikan hikuna penu maenta na, ket
nateman na i timek na Apo Dios.
32 Kinagi na, ‘Hikan i Dios a dineyaw na minappo mo a hidi, a ni
Abraham, ni Isak, ken ni Jakob,’ kon na Dios. Ket ha ni Moyses, idi nateman
na i timek heya, nagyagyag i baggi na, ta kinumanteng. Ket awan na
netured a mangaamata.
33 Kinagi na Dios, ‘Moyses, adyan mo dan i sinelas mo ah. Ta atoy ka dan
ha saguppang na Happo mo a Dios. Ket madalus ide a lutak a tataknagan
mo.
34 Inumangayak he, ta paangayan taka ha totolay ko ha Egipto, a
mangisalakan ha nidi. Ta inenta ko i rigrigat di. Ket tineman ko i
sangisanget di. Isu, magteman ka dan ha nikan,’ kon na Dios.”
35 Niyaen, intulos ni Esteban i tabbeg na ha nidi a Sanhedrin, a kinagi
na, “Kakabsat ko a Judyo, katandiyan tam mina a ide ni Moyses, hikuna
i minadiyan na dan na Judyo a hidi. Ta inpeta di dan ha nikuna, ‘Heya
i pagturayan mo a manghukom ka ha nikami?’ kon di. Ngem ide paman
ni Moyses, hikuna i nagpaentaan na anghel ha kayo a nagsiklasiklab.
Ket hikuna i inaguman na anghel, idi inpasoli na Dios ha Egipto, penu
mangisalakan ken mangituray hikuna ha minappo tam.
36 Ket idi inlapos ni Moyses i minappo tam a naggipu ha Egipto, nagimet
na i makpal a milagro ken pinangpatahod na ha Egipto, hanggan ha lugar

a Madideg a Diget, hanggan ha kasaw a rugrugar a naglakadan di ha lubuk
na uppat a pulo a tawen.
37 “Ket ni Moyses paman i nangipeta ha minappo tam ha, ‘Atoy nokkan
i paangayan na Dios ha Judjudyo na Israel. Ta paangayan na i esa a kona
ha nikan. Ta hikuna bila i esa a Judyo a mangiyatad ha kagi na Dios ha
nikam,’ kon ni Moyses.
38 “Ket ide paman,” kinagi ni Esteban. “Idi nagpisan i kakpalan a
minappo tam ha kasaw a lugar, ha parabin na Sinay, ni Moyses malla i
pagrangtayan na anghel ken minappo tam heya. Ket nagiwat na i kakkagi
na Dios a ikabiyag tam, penu megiwat na paman ha nikitam.
39 “Ngem ha minappo tam a hidi,” kinagi ni Esteban, “tinumalekod hidi
ha ni Moyses. Ket kinayat di a magwaklet manon ha nikuna a magsoli
mina ha Egipto. Ta nematon hidi ha Egipto.
40 Ket kinagi di ha ni Padi Aron, ‘Igimetan mos kitam ha didiosen a
mangidilan ha nikitam ha kakasaw aye. Ta ide a ni Moyses a nagpaalis ha
nikitam ha Egipto, awan tam makatandiyan nu naanya dalla ha nikuna,’
kon di man.
41 “Tulos,” kinagi ni Esteban, “ginimet di i didiosen di a sinanurbon na
baka. Ket inatdinan di ha wagah. Sa hidi, nakipagpiyesta a nangsilebra
hidi ha bukod di a ginimet.
42 Isu, tinumalekod i Dios ha nidi. Ket pinabiyan na hidi. Maski
nagwagah hidi ha pangdeyaw di ha pusiyan a hidi ken bulan ha langit.
Nagimet hito a kona ha nepasurat na Dios ha minahagpugto a hidi. Ta
nesurat di, a
‘Hikam a Judio,’ kagi na Dios, ‘bakan a hikan i inatdinan moy, idi inwagah
moy i hayhayop ha kasaw a lugar, idi lubuk na uppat a pulo a tawen.
Ket sabali i dinaydayaw moy!
43 Ta dineyaw moy ni Molok, a esa a didiosen moy, ket tinawed moy i tolda
na a pagdeyawan moy ha nikuna. Ket atoy bila i ladawan na pusiyan
a Rempan a didiosen moy bila. Ginimet moy idagende a ladawan
a pagdeyawan moy. Isu, paadiyowan takam nokkan ha madiyo, ha
manilod na bayan a Babiloniya,’ kon na Dios.”
44 Ket tinumulos ni Esteban ha tabbeg na, “Idi naghen i minappo tam ha
kasaw a lugar, atoy ha nidi i paghenan na Dios a dakkal a tolda. Ket ide i
tiplad ha nidi a atoy i Dios ha lubuk di. Ta ginimet ni Moyses i tolda aye
ayun ha pinagpaenta na Dios ha nikuna. Ket neaheg ni Moyses ha naenta
na a pangpaahunot na Dios ha nikuna.
45 Ket ide paman a tolda i inyangay di Joswe ken minappo tam, idi
pinagalap di i lutak ha bayan tam. Maski a atoy dan i sabasabali a tolay
ha lutak aye, ngem pinabuyot na hidi na Dios. Isu a atoy i tolda na Dios
ha bayan tam a Israel, maski idi pinangalap di ha bayan tam, hanggan ha
tiyempo ni Hari Dabid.
46 “Ket ha ni Hari Dabid, natalak i Dios ha nikuna. Ket i panggep ni Dabid
a pataknagan na i dakkal a bilay a pagdeyawan, para ha ngamin a Judyo
a kaputotan ni Jakob. Ta pagdeyawan di mina ha Apo Dios. Ket inaged ni
Dabid ha Dios a mepataknag na i bilay hito a malagda, a paghenan mina
na Apo tam a Dios.
47 Ngem bakkan a ni Hari Dabid i napalobusan a magpataknag ha bilay
na Dios, nu awan i annak na, a ni Hari Solomon.”
48 Ket tinumulos ni Esteban ha tabbeg na, “Ide mina i makatandiyan
tam, a maski naalay dan a atoy i bilay na Dios ha bayan tam aye, awan a
maghen i Katangkayan a Dios ha bilay a magimet na totolay. Awan man!
Ta ide i nesurat ni Isayas a minahagpugto, a insurat na,

49 'Langit i pagetnodan ko, ket lutak i tupuwan na tikad ko,' kon na Apo
Dios. 'Awan a makagimet i totolay ha bilay a mekusto ha nikan. Ket
awan moy magimet i bilay a pagemmangan ko.
50 Ta awan a naggimet ha ngamin ha langit ken lutak nu awan la a hikan,'
kon na Apo Dios."
51 Ket tinumulos ni Esteban ha tabbeg na, "Ito i kinagi na Apo Dios,
ngem madiyan moy a temanan. Madiyan moy a umuseg ha kagi na Dios.
Ta hikam a kona ha totolay a bakkan a Judyo, ken kona bila ha minappo
moy. Ta inumadiadi kam bila ha Espiritu na Dios.
52 I minappo moy a hidi i nagloko ha kada esa a minahagpugto. Ket
binuno di hidi a pinaangay na Dios a nangibaheta megipu ha pagdemat
na annak na Dios. Ket niyaen, liniputan moy ken binuno moy i annak na
heya.
53 "Hikam a panglakayan ken hikam a kakabsat ko a Judyo, tamos i
kinagi moy a hikam i nanahod ha linteg na Dios a inyatad na anghel a
hidi. Ngem awan kam a umuseg." Ito i tabbeg ni Esteban ha Sanhedrin a
hidi.

Bisagan Di ni Esteban

54 Sa, idi nateman di Sanhedrin i kinagi ni Esteban, nakaingal hidi unay.
Ket nagngaretnget hidi gipu ha ingal di.
55 Ngem ha ni Esteban, atoy ha nikuna i Espiritu na Dios. Ket tinumangad
hikuna ha langit. Ket naenta na i demlag na Dios ken ni Jesus a magtaknag
ha henan na Dios.
56 Ket kinagi na, "Maenta ko a lumukat dan i langit, ket atoy i Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay a tumataknag ha henan na Dios," kon ni Esteban.
57 Ngem ha nidi a Sanhedrin, nagrangsit hidi. Ket tinaklaban di i talinga
di, penu awan di mateman i kakkagi na. Ket dinakap di hikuna.
58 Ket ginuyod di ni Esteban ha lapos na ili, ket binisag di. Ket atoy bila
ho, ha pagbisagan di, i esa a lallaki a nagen na ni Saulo. Ket ni Saulo i
nagdapon ha kagay na lallallaki a nangpaliwat ha ni Esteban.
59 Niyaen, idi binisagbisag di ni Esteban, nagkararag hikuna ha, "Apo
Jesus," kagi na, "alapan mo bi i kaliduwa ko."
60 Sa hikuna, nagparintumeng ket indulaw na, "Apo ko, pakawanan mo
bi ide a liwat di," kon ni Esteban. Sa, natay dan.

8

1-2 Ket inumoni ni Saulo ha pinagbuno di ha ni Esteban. Ngem bakkan
i nakam na sabasabali a tolay a makidios. Ket nagsangisanget ken
nagngongoyngoy hidi. Ket inlabbang di ni Esteban.
Ket nangrugi ha iday a pamalak, nalokowan unay i totolay a manahod a
naghen ha Jerusalem. Napabuyot hidi ngamin ha sabasabali a probinsiya
a Judeya ken Samariya. I nagwarak la ha Jerusalem i apostol a hidi.
3 Ket ha ni Saulo, hikuna i mahagloko ha nidi a manahod. Nakangsaddap
hikuna ha bilabilay di a padakap na hidi ken pabalud na hidi, maski
babbey a hidi onu lallallaki.

I Mappiya a Baheta ha Probinsiya a Samariya

4 Isu, napasinasina hidi a manahod. Ket idi inumangay-angay hidi ha
maski nu hadya a lugar, intoltoldu di i kakkagi na Dios.
5 Ket atoy bila i esa, a nagen na ni Pelipe, a inumangay ha dakkal a ili
ha probinsiya a Samariya. Ket inpakatandi na megipu ha ni Jesus a Cristu
na Dios.

6 Ket ha totolay ayo, idi naenta di i makpal a milagro a ginimet ni Pelipe,
ken nateman di i baheta na, nagteman hidi perpermi ha kagi na. Ket
nagteman i kada esa ha kakpalan ho.
7 Ta naenta di a napahusay i makpal a tolay a neawag. Ket nagrangsit i
dimonyo a hidi, idi linumapos hidi. Ket atoy bila hay i makpal a napilay
ken napikot, ket napahusay bila hidi.
8 Isu, atoy i makpal a tolay a naragsak ha Samariya ayo.
9 Niyaen, atoy bila hay i esa a lallaki a salamangkero. I nagen na
ni Simon. Ha pinagbiyag na a nagpasabbew ha Samaritano a hidi ha
pinagsalamangka na. Ket inpeta na a madedeyaw kan i baggi na.
10 Ket nanahod hidi ngamin ha nikuna, maski hidi a matangkay ken hidi
a napobre. Kinagi di, "Ni Simon i Dios a managenan ha 'Dakkal a Kaddat',"
kon di.
11 Isu a tineman di hikuna, ta naalay a tiyempo a pinagsabbew na hidi
ha salamangka na.
12 Ngem idi inpakatandi ni Pelipe i Mappiya a Baheta megipu ha ni Jesu-
Cristu ken Paghariyan na Dios, nanahod hidi ha ni Jesus. Ket nagpabinyag
hidi, hidi a babbey ken hidi a lallaki.
13 Maski ha ide a ni Simon, nanahod bila hikuna. Ket idi napabinyag
dan, nakiuseg hikuna ha ni Pelipe. Ket nasbew bila hikuna, idi naenta na
i makpal a milagro a pangpatahod a ginimigimet ni Pelipe.
14 Ket idi nabahetaan na apostol a hidi ha Jerusalem a nanahod i totolay
ha Samariya ha kagi na Dios, pinaangay di ni Pedro ken ni Juan.
15 Idi dinumemat di Pedro ha Samariya, inkararagan di hidi a Samari-
tano, penu isadap na Dios i Espiritu na ha nidi.
16 Ta awan pala insadap na Dios i Espiritu na ha nidi. Napabinyag dalla
hidi a magpasakop ha ni Apo Jesus.
17 Isu, nagtupo di Pedro ken Juan ha kamat di ha nidi ket sinumadap i
Espiritu na Dios ha baggi di.
18 Niyaen, idi naenta ni Simon a sinumadap i Espiritu na Apo Dios ha
totolay gipu ha pinangitupo di Pedro, kinagi na ha nidi,
19 "Atdinan ta kam ha korinat, ket iyatad moy bi ide a kaddat ha nikan,
penu metupo ko bi i kamat ko ha maski nu heya a tolay, ket sumadap bila
ha nidi i Espiritu na Dios," kon ni Simon.
20 Ngem kinagi ni Pedro, "Simon, melunod kas, pati i korinat mo! Ta
kagin mo a makagatang ka ha Espiritu na Dios.
21 Awan ha biyang mo ha tarabaho mi, ta madi i nakam mo. Madukas i
nakam mo ha Dios.
22 Isu, magbabawi ka mina ha panggep mo aye, ket magkararag ka dan
ha Apo, a pakawanan na ka mina.
23 Ta katandi ko a sumeni ka unay, ket kona ha negakad ka gipu ha
liwaliwat mo," kon ni Pedro.
24 Ket inaged ni Simon ha ni Pedro ken ni Juan, "Anaanay! Makagbi
kam bi, a ikararaganak moy bi, penu awan a magimet ha nikan a kona ha
kinagi mo," kon na.
25 Niyaen, kobosan na pinagitoldu ni Pedro ken ni Juan ha kagi ni Apo
Jesus ken ha ngamin a pinangpatahod di, sinumoli hidi ha Jerusalem.
Ket ha paglakad di, hinumuyot hidi ha makpal a baryo ha Samariya, a
inpakatandi di i Mappiya a Baheta megipu ha ni Jesus ha Samaritano a
hidi ho.

Ni Pelipe ken Esa a Lallaki a Taga-Etiyopiya

26 Niyaen, ha ni Pelipe, idi naghen pala hikuna ha Jerusalem, atoy i esa
a anghel na Dios a nangipeta ha nikuna, “En ka dan. Lumakad ka ha
abagatan, ha karsada a magturong ha ili a Gasa,” kon na. (Alegid iday a
karsada, a awan ha maglakad iho.)
27-28 Isu a naggayak ni Pelipe, a naglakad. Ket atoy ha karsada ayo i esa
a tolay a naenta ni Pelipe. I tolay aye i esa a lallaki a taga-Egipto. Ket
inumangay dan hikuna ha Jerusalem a nagdeydeyaw ha Dios. Ket niyaen,
magsoli dan a maglugan ha kalesa. Hikuna i tagabu ni Reyna Kandase,
ha Etiyopiya. Ket matangkay hikuna, ta meturayan na i ngamin a korinat
na Reyna. Niyaen, ha paglugan na ha kalesa, magbasa hikuna ha libro ni
Isayas a minahagpugto.
29 Ket inpeta na Espiritu na Dios ha ni Pelipe, “Nay kan. Bumikan ka
dan ha nikuna,” kon na.
30 Isu a nagsigida ni Pelipe a binumuyot ha kalesa. Ket nateman na
a magbasa hikuna ha libro ni Isayas. Ket sinalodsod ni Pelipe, “Botay,
makatandiyan mo iday a basaan mo?”
31 Ket tinabbeg na lallaki, “Panya ko a makatandiyan nu awan ha
mangipakatandi ha nikan?” Ket inawis na ni Pelipe a makilugan.
32 Niyaen, ide i kagi na Dios a binasa na,
“Maanus la hikuna, a kona ha karnero a iyangay di ha pagpartiyan, a awan
magkagi. Ket kona ha urbon na karnero a awan magtanog, maski
nu pukisan di.
33 Mapasanikiyan hikuna. Ket madi i paghukom di ha nikuna. Ngem awan
ha makebilang ha ngamin a isalakan na, gipu ha katay na,” kon na
Dios. Iday i pinasurat na Dios ha ni Isayas.
34 Ket kinagi na taga-Egipto ha ni Pelipe, “Ipakatandi mo bi nu heya i
nagkagiyan na minahagpugto, megipu ha baggi na, onu megipu ha sabali?”
35 Ket inpakatandi ni Pelipe ide a surat ha libro na Dios, ket tulos a
inpakatandi na i Mappiya a Baheta a megipu ha ni Jesus.
36 Niyaen, idi naglugan hidi, dinumemat hidi ha esa a lugar a keddinom.
Ket kinagi na lallaki, “Atoy ha he i dinom. Mabalin bi a bunyaganak mo?”
37 Ket kinagi ni Pelipe, “Mabalin. Basta tahod dan i panahod mo.” Ket
kinagi na lallaki, “Manahodak a ni Jesu-Cristu i annak na Dios.”
38 Ket pinataran na lallaki i kalesa na. Ket binumugsok hidi a duwa ha
dinom. Ket binunyagan na hikuna ni Pelipe.
39 Sa, idi kaawas di ha dinom, bigu la a inalap na Espiritu na Dios ni
Pelipe, a awan na manon naenta na taga-Egipto. Ket nagtulos i lallaki ha
Etiyopiya a maragsak unay.
40 Ket ha ni Pelipe, bigu la a atoy hikuna ha ili a Asoto. Ket nagtulos
hikuna a maglakad, ket nagitoldu ha Mappiya a Baheta ha ngamin a ili
hanggan ha Sesareya.

9

I Pagbabawi ni Saulo ha Kinadukas na

1 Niyaen, nagtulos pala ni Saulo a magpakanteng ha manahod a hidi ha
ni Jesu-Cristu. Ta kayat na a magbuno ha nidi. Isu i gipu na a inumangay
hikuna ha Katangkayan a Padi,
2 a nagaged ha surat a pangpakatandi ha baggi na ha magturay a hidi
ha kapilya na Judyo, ha ili a Damasko. Ide a surat i pangpalobus ni
Saulo a padakap na i maski nu heya a umuseg ha kagi ni Jesu-Cristu, ken
mepabalud na i nagpasakop a hidi ha ni Jesus, maski babbey o maski nu
lallaki, ken mepaangay na hidi ha pagbaludan, ha Jerusalem.

3 Niyaen, idi naglakad ni Saulo, idi binumikan hikuna ha Damasko, bigu
la a atoy i silaw na langit a sinumiklab ha lebut ni Saulo.
4 Ket natakneg ni Saulo ha lutak, ket nateman na i timek a nagkagi ha,
“Saulo, Saulo, apay a lokowanak mo?” kagi na.
5 Ket sinalodsod ni Saulo, “Heya ka, Apo?” Ket kinagi na timek, “Hikan
ni Jesus i huhumen mo.
6 En ka dan ha ili. Atoy hay i magpakagbi ha nikaw ha gimetan mos,”
kon ni Jesus ha ni Saulo.
7 Niyaen, ha agagum ni Saulo, tinumaran hidi, ket awan hidi nagkagi.
Nanteng hidi, ta nateman di i timek aye, ngem awan di naenta i nagkagi.
8 Sa, inumikat ni Saulo a maglakad. Ngem idi inmotyah na i mata na,
nabulsak hikuna! Isu a kinabitan di hikuna, a intugan di ha Damasko.
9 Ha tallu a pamalak, awan hikuna nakaenta, ket awan bila nangan onu
inuminum.
10 Niyaen, atoy ha Damasko i esa a lallaki a nanahod ha ni Jesus. Ni
Ananiyas i nagen na. Ket nagpaenta ni Jesus ha nakam na. Kinagi ni
Jesus, “Ananiyas!” Ket kinagi ni Ananiyas, “Anya, Apo?”
11 “Umangay ka ha karsada a managenan ha ‘Nalinteg’,” kon ni Jesus.
“Hen ka a magsalodsod ha bilay ni Judas. Ta atoy hito i esa a lallaki a
taga-Tarso. Ni Saulo i nagen na. Ket magkararag hikuna.
12 Atoy a nepaenta ko ha nakam na. Ta inpaenta ko i esa a lallaki a
magnagen ha Ananiyas a sinumadap, ket intupu na i kamat na ha nikuna,
penu makaenta manon. Niyaen, Ananiyas, hikaw i lallaki a paangayan ko
a mangikararag ha nikuna,” kon ni Jesus.
13 Ngem kinagi ni Ananiyas, “Apo, makpal i nabaheta ko megipu ha iday
a lallaki, a madukas kan i ginimet na ha totolay mo ha Jerusalem.
14 Ket niyaen, dinumemat hikuna ha Damasko, ta atoy kan i surat a
nagipu ha Katangkayan a Papadi a pangpalobus na a mangdakap ha maski
nu heya a manahod ha nikaw,” kon ni Ananiyas.
15 Ket kinagi ni Jesus ha nikuna, “Umangay ka dan, ta hikuna i pinili ko
a magserbe ha nikan. Ta ipakatandi na nokkan ha ngamin a kalase a tolay
megipu ha nikan. Ipakatandi na ha nidi a bakkan a Judyo, ken maski ha
nidi a maghari, ken ha nidi a kakabsat mo a Judyo a hidi.
16 Ket hikan i mangipaenta ha nikuna i makpal a rigrigat a masapul a
attaman na, penu mepakatandi na megipu ha nikan,” kon ni Apo Jesus.
17 Isu, inumangay ni Ananiyas, ket sinumadap ha iday a bilay. Ket intupo
na i kamat na ha ni Saulo, a inpeta na, “Saulo a hekka ko, pinaangay na
ak ni Apo Jesus. Hikuna i nagpaenta ha nikaw ha karsada. Ket niyaen,
pinaangay na ak ha he, penu makaenta ka manon, ken penu makasaddap
i Espiritu na Dios ha baggi mo,” kon ni Ananiyas.
18 Ket bigu la, natakneg i kakallab, a kona ha keskes a nagipu ha
mata ni Saulo, ket nakaenta manon hikuna. Sa hikuna, tinumaknag ket
nagpabinyag.
19 Ket nagkan hikuna, ket pinumigsa manon i baggi na.

Magitoldu ni Saulo ha Damasko

Idi kappal a pamalak, naghen ni Saulo ha Damasko a nakiagum ha
totolay a manahod.
20 Ket inumangay hikuna a nagitoldu megipu ha ni Jesus ha kapkapilya
na Judyo a hidi. Kinagi na, “Ni Jesus, hikuna i annak na Apo Dios.”
21 Ket nasbew hidi ngamin a nagteman ha ni Saulo. Kinagi di, “Agay,
anya wade? Ide kan i lallaki a nangpaparigat ha totolay ha Jerusalem a
manahod ha ni Jesus. Ket hikuna kan i dinumemat ha Damasko penu

mapadakap na hidi, ket meyangay na kan hidi ha Katangkayan a Papadi,”
kon na kakpalan a hidi ha Damasko.
22 Ngem ha ni Saulo, pinumigsa i pinagitoldu na megipu ha ni Jesus. Ket
awan natabbegan na Judyo a hidi ha Damasko. Ta nagpatahod ni Saulo a
ni Jesus i Cristu a makesalakan ha totolay.
23 Niyaen, kobosan na makpal a pamalak, nakipaggayak i Judyo a hidi a
bunowan di ni Saulo.
24-25 Ket daponan di i ruwangan na ili ha kada pamalak ken kada kallap,
penu patayan di hikuna nu lumapos. Ngem nabahetaan di Saulo megipu
ha panggep di. Ket idi esa a kallap, indatton na hikuna na agagum na ha
dakkal a basket. Ket inbugsok di ito ha abot na padding na ili.

Ni Saulo ha Jerusalem

26 Inumangay ni Saulo ha Jerusalem, a pinadas na a makiagum ha nidi a
manahod ha ni Jesus, ngem nanteng hidi ha nikuna. Ta awan hidi nanahod
a nagpasakop ni Saulo ha ni Jesus.
27 Ket gipu ta kona hito, inumangay ni Bernabe a nagagum ha ni Saulo.
Ket inyangay na ha apostol a hidi, a inpakatandi na nu panya i pinakaenta
ni Saulo ha Apo Jesus ha karsada, ken panya i pinakikagi ni Apo ha nikuna,
ken panya a natured ni Saulo a nagitoldu megipu ha ni Jesus ha Damasko.
28 Isu, naghen ni Saulo ha apostol a hidi. Ket naglakalakad hikuna a
matured ha maski nu hadya ha Jerusalem, ket nangitoldu megipu ha ni
Apo Jesus.
29 Ket nakiuhon bila hikuna ha Judyo a hidi a nagkagi ha Griego, ket
nakipagtabbegan hidi. Ngem naggayak bila hidi a magbuno ha ni Saulo.
30 Ket idi nabahetaan na agagum ni Saulo, intugan di ha ili a Sesareya.
Tulos, inpalugan di ha ili a Tarso.
31 Idi kobosan na hito, awan ha mangloko ha manahod a hidi a naghen
ha probinsiya a Judeya, ken Galileya, ken Samariya. Pinumigsa hidi ha
panahod di. Ket gipu ha daggap na Espiritu na Dios, kinumakpal hidi, ken
perpermi i pinagdeydeyaw di.

Magpasiyal ni Pedro ha Ilili a Lida ken Jope

32 Ket niyaen, ha ni Pedro, atoy bila i nagimet ha nikuna. Idi
naglakadlakad hikuna ha manahod a hidi, ha kada ili, pinasiyal na bila
hidi ha ili a Lida.
33 Ket atoy ha Lida i naenta na a esa a lallaki a pinilay. Ni Eneyas i nagen
na. Napikot dan hikuna ha walu a tawen. Awan hikuna nakapalembok ha
baggi na.
34 Ket inpeta ni Pedro ha nikuna, “Eneyas, pahusayan na ka ni Jesu-
Cristu. Umikat ka dan, ket lukutan mo i abak mo,” kon na. Ket ha ni
Eneyas, bigu la a tinumaknag hikuna!
35 Ket naenta na ngamin a tolay a taga-Lida ken Sarona, ket nanahod
bila hidi ha ni Apo Jesus.
36 Niyaen, atoy bila ha ili a Joppe i esa a babbey a nanahod ha ni Jesus.
I nagen na, ni Tabita. (Ha kagi na Griego, “Dorkas,” a kayat na kagiyan a
“Kodmilan”.) Naanus hikuna, ken nahagkagbi ha totolay a napobre.
37 Niyaen, idi pinagpasyal ni Pedro ha ili a Lida, nagsaket ni Dorkas,
ket natay. Ket kobosan na pinangdegus di ha bangkay na, intagmak di ha
kuwarto ha ontok na bilay.
38 Niyaen, mabikan la i ili a Joppe ken ili a Lida. Isu, idi nabahetaan na
manahod a hidi a atoy ni Pedro ha Lida, pinaangay di i duwa a lallaki a
makeged ha ni Pedro, ha “Umangay ka bi ha Joppe ha sigida,” kon di.

39 Isu, naggayak ni Pedro, ket nakikuyog ha nidi. Idi pinagdemat ni
Pedro, inyangay di hikuna ha kuwarto ha ontok na bilay. Ket atoy ho i
makpal a babbey a nabilu, ket nagsangisanget hidi. Dinumulog hidi ha ni
Pedro a paenta di i tetennon ken babadu a ginimet ni Dorkas para ha nidi,
idi nagbiyag pala.
40 Ngem pinalapos na hidi ni Pedro, ket nagparentumeng hikuna a
nagkararag. Sa hikuna, sinumuleg ha bangkay, ket kinagi na, "Tabita,
umikat ka dan." Ket ha ni Dorkas aye, minumotyah hikuna. Ket idi naenta
na ni Pedro, inumetnod.
41 Sa na, kinabitan ni Pedro i kamat na, ket pinataknag na. Ket inayagan
na hidi a nabilu ken manahod a hidi, ket inpaenta na ni Dorkas a kebbiyag.
42 Ket newaraswaras ide a nagimet ha ngamin a Joppe. Ket makpal hidi
a nanahod ha ni Apo Jesus.
43 Ket nakidagus ni Pedro ha naalay ha bilay ni Simon, a esa a
mahagisagana na gaddang na hayup, ha iday a ili a Joppe.

10

Ni Pedro ken ni Korneliyo

1 Atoy idi, ha ili a Sesareya, i esa a lallaki a bakkan a Judyo. Ni Korneliyo
i nagen na. Hikuna i kapitan na esa a gasut a sundalu, a Italiyano, a taga-
Roma.
2 Nakidios hikuna a nakangdeyaw ha Dios. Ket kona bila hito i pamilya
na. Maski nu bakkan hidi a Judyo, nangatatad hidi ha Judyo a hidi a
napobre. Ket nakangkararag hidi ha Dios.
3 Niyaen, idi esa a apon, atoy i naenta ni Korneliyo ha nakam na. Naenta
na i anghel a naggipu ha Dios a binumikan ha nikuna. Ket kinagi na
anghel, "Korneliyo".
4 Nagbulag ni Korneliyo, ta nanteng hikuna. Ket kinagi na, "Anya, Apo?"
Ket kinagi na anghel, "Tineman na Dios i karkararag mo. Ket katandi na
i pinagkagbi mo ha napobre a hidi.
5-6 Isu, paangayan mo dan ha ili a Joppe a mangalap ha esa a lallaki a
nagen na ni Simon Pedro. Hen hikuna ha baybay ayo, ha bilay di Simon a
mahagisagana na gaddang na hayup," kon na anghel.
7 Idi linumapos i anghel, inayagan ni Korneliyo i duwa a tagabu na, ken
esa a sundalu a makidios bila.
8 Ket inpeta na i kinagi na anghel. Ket pinaangay na hidi ha ili a Joppe.
9 Idi kaugman na, ha lubuk na pamalak, naglakad pala hidi, ket
binumikan dan ha Joppe. Niyaen, ha iday a oras, inumunek ni Pedro ha
atap na bilay di Simon penu magkararag.
10 Nagiyalap ni Pedro, ket kayat na a magkan. Ngem idi magluto pala hidi
ha kanan na, atoy i inpaenta na Dios ha nakam na, a kona ha pinagtagenap
na hikuna na Dios.
11 Naenta ni Pedro a linumukat i langit, ket atoy a bumubugsok a kona
ha dakkal a ulas, a nebaten ha uppat a suli na.
12 Ket ha disalad na, atoy i ngamin a kalase na hayup, maski hidi a
maglakad, ken hidi a manaktak, ken hidi a umebbar.
13 Ket nateman ni Pedro i timek a nagkagi ha, "En ka dan Pedro. Alapan
mo ken partiyan mo para kanan mo."
14 Ngem kinagi ni Pedro, "Awan mina, Apo. Maneg idagende a hidaan
na Judyo. Awanak magkan ha kanan a kona hay, a maneg ha Judyo," kon
na.

15 Ngem kinagi manon na timek, “Awan mo itulos a mangibilang ha
madukas, ta pinappiya na dan na Dios,” kon na timek.
16 Ket namintallu a beses a nagimet ito. Sa, nepaunek ha langit ide a
ulas.
17 Niyaen, idi nanakaman pala ni Pedro megipu ha naenta na, dinu-
memat hidi a pinaangay ni Korneliyo. Nagsalodsod hidi nu hadya i bilay ni
Simon a mahagkombang. Ket niyaen, nakataknag hidi a tallu ha ruwangan
na bilay na.
18 Ket sinalodsod di nu atoy ni Simon Pedro a nagdagus ha bilay aye.

19 Ket nagnakanakam pala ni Pedro ha atap na bilay megipu ha naenta
na. Ket kinagi na Espiritu na Dios ha nikuna, “Entan mo, Pedro, atoy i
tallu a lallaki ha sidung a mageriyok ha nikaw.
20 Umugsad ka dan. Ket awan ka umadi a umuseg ha nidi, maski nu
bakkan hidi a Judyo. Ta hikan i nagpaangay ha nidi ha nikaw,” kon na
Espiritu na Dios.

21 Isu, inumugsad ni Pedro, ket inpeta na ha nidi, “Hikan ni Simon Pedro.
Anya i kayat moy ipeta?”
22 Ket kinagi di, “Pinaangay na kami ni Kapitan Korneliyo, penu iyangay
mi ka ha bilay na. Mappiya ni Korneliyo ken makidios. Ket deyawan na
hikuna na ngamin a Judyo. Niyaen, idi esa nakkapon, atoy i anghel na
Dios a nangipeta ha nikuna a paawis na ka mina, ta atoy i metoldu mo ha
nikami,” kon na lallaki a hidi.
23 Sa na, inawis ni Pedro a makidagus hidi ha bilay.

Kaugman na, naggayak ni Pedro, ket inumuseg ha nidi. Inumuseg bila i
kappal a manmanahod a taga-Jope.
24 Dinumemat hidi ha Sesareya ha umunod a pamalak. Nagtahok dan
ni Korneliyo ha nidi, ket inawis na i ngamin a kabagis na ken ilailay na.
25 Idi sinumadap ni Pedro, sinalpak ni Korneliyo, a nagparentumeng ha
saguppang na. Ta kayat na a magdeyaw ha ni Pedro.
26 Ngem pinataknag na hikuna ni Pedro, a kinagi na, “Awan kas
magdeyaw ha nikan! Tumaknag ka dan, ta magkalan kita. Hikan bi i
tolay, a kona bila ha nikaw,” kon ni Pedro.
27 Ket nakiuhon pala ni Pedro ken ni Korneliyo idi sumdap hidi ha bilay.
Ket ha disalad na bilay, atoy i kakpalan a bakkan a Judyo, a nagpisan.
28 Ket kinagi ni Pedro ha nidi, “Katandi moy dan i linteg mi a Judyo a
makaliwat kan nu magpasiyal, onu makiagum i esa a Judyo ha maski nu
heya a bakkan a Judyo. Ngem inpakatandi na Dios ha nikan a awan ko
mina ibilang ha madukas i maski nu anya a kalase na tolay.
29 Isu, idi pinaayagan diyak, awanak inumadi. Niyaen, ipeta moy bi nu
apay a inayaganak moy,” kon ni Pedro.

30 Ket kinagi ni Korneliyo, “Idi nekkauppat a pamalak, idi alas tres ha
apon, nagkararagak ha bilay mi aye. Ket bigu la a atoy a tinumaknag ha
saguppang ko, i esa a lallaki a nagsiklab i tennon na.
31 Ket kinagi na, ‘Korneliyo, tineman na Dios i karkararag mo, ket
katandi na i kagbi mo ha napobre a hidi.
32 Isu, paangayan mo i tagabu mo a hidi ha Joppe, a mangayag ha esa
a lallaki a nagen na ni Simon Pedro. Hen hikuna ha baybay, ha bilay di
Simon a mahagkombang,’ kon na lallaki a masiklab.

33 “Isu,” kinagi ni Korneliyo, “pinaayagan ta ka ha sigida. Ket maanus
ka, ta dinumemat kam he. Niyaen, atoy kami ngamin, penu magteman
ha maski nu anya a inpeta na Dios ha nikaw, a ipakatandi mo mina ha

nikami. Ket atoy bila i Dios a magenta ha nikitam. Isu, magitoldu ka bi ha nikami," kon ni Korneliyo.

I Pagitoldu ni Pedro ha Bakkan a Hidi a Judyo

34 Ket kinagi ni Pedro, "Niyaen, makatandiyan ko a magkalan i kagbi na Dios ha maski nu heya a tolay, maski nu Judyo o maski nu bakkan a Judyo.
35 Ta maski nu heya ha maski nu hadya a lugar, basta nu magdeyaw hidi ha Dios, ken maggimet hidi ha mappiya, alapan na hidi na Dios ha sakop na.
36 Inpakatandi na Dios i kakkagi na ha nikami a Judyo. Ket inpakatandi na ha nikami i Mappiya a Baheta megipu ha pakesalakan tam, a patalnaan ni Jesu-Cristu i kasasaad tam ha Dios. Hikuna i magturay ha ngamin, maski nu Judyo onu bakkan a Judyo.
37 "Ket niyaen, newaraswaras ide a baheta ha ngamin a probinsiya a Judeya. Siguro nateman moy bila. Nangrugi ide a baheta ha probinsiya a Galileya, idi nagitoldu pala ni Juan a Minahagbinyag.
38 Sa, insadap na Dios i Espiritu na ha ni Jesus a taga-Nasaret, ket inyatad na ha nikuna i kaddat na. Ket gipu ta kona ha ide i pinagagum na Dios ha ni Jesus, linumakadlakad hikuna a nagpahusay ha totolay a pinaawag ni Satanas. Ket makpal pala i ginimet ni Jesus a pasig la mappiya.
39 "Ket niyaen, hikami i mangpatahod. Ta naenta mi dan i ngamin a ginimigimet na ha lugar na Judyo a hidi ken ha Jerusalem. Jerusalem i nangpatayan di, idi inlansa di hikuna ha kudos.
40-41 Ngem pinabiyag na manon na Dios ha nekatallu a pamalak. Tulos, inpaenta na hikuna ha nikami a pinili na a mangpatahod mina. Ket nakipagkan kami ken ni Jesus, idi minagbiyag manon hikuna. Awan pinasaguppang na Dios ni Jesus ha ngamin a tolay nu awan la a hikami.
42 Ket binon na kami a magitoldu, ken mangpatahod, a hikuna i pinili na Dios a maghukom ha ngamin a tolay, maski ha nidi a minatay dan ken ha nidi a kebbiyag pala.
43 "Ni Jesu-Cristu i inbaheta na ngamin a minahagpugto. Ket nagitoldu hidi a maski nu heya a manahod ha nikuna, mapakawan na Dios i liwaliwat na gipu ha ni Jesus." Ito i intoldu ni Pedro ha nidi a bakkan a Judyo.

Sumadap i Espiritu na Dios ha Bakkan a Hidi a Judyo

44 Idi magkagi pala ni Pedro, sinumadap i Espiritu na Dios ha ngamin a nagteman.
45 Ket nalaktat i Judyo a hidi a agagum ni Pedro. Ta inyatad na bila na Dios i Espiritu na ha sabasabali a tolay, maski ha nidi a bakkan a Judyo.
46 Ket nakatandiyan di Judyo hito, ta nateman di a nagkakagi hidi ha kagi na Espiritu, a awan di nakatandiyan. Ket nagdeydeyaw hidi ha Dios. Sa na, kinagi ni Pedro ha agagum na heya,
47 "Inyatad na Dios i Espiritu na ha nidi a bakkan a Judyo, a kona idi inyatad na ha nikitam. Isu, awan ha makekemot a magpabinyag hidi, a magpasakop hidi ha ni Jesus."
48 Sa na, inbon ni Pedro a mabinyagan hidi ha sakop ni Jesu-Cristu.

Ket idi nabinyagan dan hidi, inaged di a makipaghen di Pedro ha Sesareya ha kappal pala a pamalak.

11

I Pakiboyboy ni Pedro ha Manahod a Hidi ha Jerusalem

1 Niyaen, ha probinsiya a Judeya, nabaheta na apostol ken manmanahod
a hidi a nanahod bila ha kagi na Dios i kappal a tolay a bakkan a Judyo.
2 Ket idi sinumoli ni Pedro ha Jerusalem, atoy i kappal ha nidi a
nagbahang ha nikuna. Ta kayat di a magpajudyo ha maski nu heya a
masakop ni Jesu-Cristu.
3 "Apay?" kinagi di ha ni Pedro, "Sinumadap ka ha bilay na tolay a
bakkan a Judyo, ket nakipagkan, maski awan hidi magtongpal ha linteg ni
Moyses. Nagliwat ka ha linteg tam," kon di.
4 Isu, binon ni Pedro i ngamin a nagimet, maski idi karugi na.
5 Kinagi na, "Idi nagkakararagak, idi naghenak ha ili a Joppe, ket
pinagtagenap na ak na Dios. Ket naenta ko i dakkal a ulas a nepabugsok
ha uppat a suli na a nagipu ha langit. Ket nagdissu ito ha hikeg ko.
6 Inaamatan ko ha disalad na, ket naenta ko i makpal a kalase a hayup,
maski hidi a mangkatandi, ken hidi a maingal, hidi a manaktak, ken
idagende a mailam a manok.
7 Sa ko, nateman i timek a nagkagi ha nikan, 'Alan, Pedro, alapan mo
dan. Partiyan mo para kanan mo.'
8 Ngem kinagi ko, 'Awan, Apo. Awanak magkan ha kanan a madukas,
ta maneg idagenday ha linteg na Judyo.'
9 Ngem kinagi manon na timek ha langit, 'Awan mos ibilang ha madukas
i maski nu anya a ibilang na Dios ha mappiya,' kon na.
10 Ket nagimet ito ha namintallu. Sa, neyunek i ngamin ha langit.
11 "Niyaen, ha iday a mismo a oras, dinumemat ha bilay a nagdagusan
ko i tallu a lallaki. Nepaangay kan hidi a mangitugan ha nikan ha ili a
Sesareya.
12 Ket inpeta na Espiritu na Dios a awanak mina umadi a umuseg ha
nidi, maski nu bakkan hidi a Judyo. Isu, inumusegak ha bilay na esa a
lakay a bakkan a Judyo. Ni Korneliyo i nagen na. Ket kinumuyog ha nikan
idagende a annam a agum ko. Taga-Jope hidi, ket manahod bila hidi ha ni
Jesus.
13 Ket ha ni Korneliyo, binoyboy na a nagpaenta kan i esa a anghel ha
disalad na bilay na. Ket kinagi na kan na anghel, 'Paangayan mo ha ili a
Joppe i tagabu mo a mangalap ha esa a lallaki a nagen na ni Simon Pedro.
14 Mangitoldu hikuna nu panya a mesalakan kam ken ngamin a maghen
ha bilay mo,' kon na kan na anghel.
15 "Niyaen, idi karrugi ko a mangitoldu, sinumadap ha nidi i Espiritu na
Dios, a kona bila ha pinagsaddap na ha nikitam, idi palungo.
16 Sa ko, nanakam i kinagi ni Apo Jesus, a 'Dinom i pinangbinyag ni Juan
ha totolay. Ngem bakkan ha nikan. I Espiritu na Apo Dios i pangbinyag ko
ha nikam nokkan,' kon na.
17 "Niyaen," kon ni Pedro, "maganyaak dod? Sigurado a inyatad na Dios
ha nidi a kona ha inyatad na ha nikitam, idi nagpasakop kitam ha ni Apo
Jesu-Cristu. Isu, awan ko kaya a mangikemot ha nidi, ta kayat na Dios a
mangiyatad." Ide i binoyboy ni Pedro ha ilailay na a Judyo.
18 Ket idi nateman di i pinagboyboy ni Pedro, awan hidi nagbahang, ket
nagdeyaw hidi ha Dios. Kinagi di, "Isu, pinagbabawi na hidi na Dios, penu
pumadas bila hidi ha biyag a magnanayon, maski nu bakkan hidi a Judyo,"
kon di.

I Manahod a Hidi ha Ili a Antiokiya

19 Niyaen, idi pinagbuno di Judyo ha ni Esteban, nalokowan bila i
manahod a hidi. Ket gipu ta kona hito, nagsinasina hidi. Ket inumangay i
kappal hanggan ha lugar a Penisiya, ken kappal ha ili a Sipre, ken kappal

ha ili a Antiokiya. Ket intoldu di i baheta a megipu ha ni Jesus. Ngem i
Judjudyo la i nangibahetaan di.
20 Ngem atoy i kappal a manahod a taga-Sipre ken taga-Sirene. Ket
idi dinumemat hidi ha Antiokiya, intoldu di ha Griego a hidi megipu ha
pagturay ni Apo Jesus.
21 Ket atoy ha nidi i kaddat na Dios. Isu, makpal i nanahod ken
nagpasakop ha ni Apo Jesus. Nanahod hidi, maski nu bakkan hidi a Judyo.
22 Niyaen, idi nabahetaan na manahod a hidi ha Jerusalem, pinaangay
di i esa a lallaki ha Antiokiya a mangenta. I nagen na, ni Bernabe.
23-24 Idi pinagdemat na, naragsakan hikuna a makaenta ha kagbi na
Dios ha nidi a manahod. Ta mappiya ni Bernabe, ket kanayon hikuna
a peturayan ha Espiritu na Dios. Ket napigsa i panahod na. Ket napapigsa
na hidi ha kakkagi na, a umusoseg mina hidi ha ni Apo Jesus, ket magserbe
mina hidi ha ni Apo Jesus ha ngamin a baggi di. Kona hito i kakkagi ni
Bernabe ha nidi. Ket nenayon paman i makpal a tolay ha sakop ni Apo
Jesus.
25 Ket inumangay ni Bernabe ha ili a Tarso, penu mageriyok ha ni Saulo.
26 Idi naeriyokan na, inyangay na hikuna ha Antiokiya. Ket naghen hidi
ho ha esa a tawen a nakipagpisan ken nagitoldu ha makpal a tolay. Ket ha
nidi a taga-Antiokiya a nanahod ha ni Jesus, hidi i nekaesa a nanagenan
ha Cristiyano.
27 Niyaen, idi tiyempo hito, dinumemat ha Antiokiya i kappal a
mahagpugto a naggipu ha Jerusalem.
28 Ni Agabo i nagen na esa, ket tinumaknag hikuna ha pagmitingan di,
ket gipu ha kaddat na Espiritu na Dios, inpugto na a atoy i dakkal a alap
a dandani dan dumemat ha ngamin a lutak. (Ket nagimet ito idi tiyempo
ni Hari Klaudiyo.)
29 Isu, ninakam na manahod a hidi a mangipatawed ha korinat ha
kakalan di a manahod a naghen ha Judeya. Ket inyatad na kada esa ayun
ha kaya na.
30 Sa di, inpatawed i korinat aye ha panglakayan a hidi ha kapilya ha
Jerusalem. Ni Bernabe ken ni Saulo i pinangitugan di.

12

Ni Pedro ha Pagbaludan

1 Idi tiyempo hito, atoy i kappal a manahod a linoko ni Hari Herod.
2 Ket pinaputolan na ni Santiyago a hekka ni Juan.
3 Idi naenta ni Herod a naragsakan i Judyo a hidi, pinadakap na bila ni
Pedro. (Nagimet ito idi Piyesta na Tinapay a awan ha Lebadura na.)
4 Idi pinadakap na ni Pedro, inpabalud na hikuna. Sa na, pinadappon
hikuna ha esa pulo ket annam a sundalu. (Uppat a gurupo hidi. Taguppat
a sundalu ha kada gurupo.) Ket pinanggep ni Herod a ilapos na ni Pedro
nu kobosan na piyesta, penu ipasaguppang na ha Judyo a hidi, ket mapatay
di mina ni Pedro.
5 Isu, nebalud ni Pedro ha pagbaludan. Ngem ha nidi a manahod,
nakangkararag hidi.
6 Idi esa a kallap, kinumillap ni Pedro ha ballog na duwa a sundalu. Ket
nagakadan hikuna ha duwa a kawar. Atoy bila i sundalu a nagdapon ha
ruwangan na pagbaludan. Ket nokkan kaugman na, bital dan a pamalak a
ilapos na mina ni Hari Herod, penu papappatay na mina ha Judyo a hidi.
7 Ket bigu la a dinumemlag i kuwarto a pagkilapan ni Pedro, ta atoy i
esa a anghel na Apo Dios a tinumaknag he. Ket yinagyag na anghel i abigi

ni Pedro a kinakagi na, “Sigida kas, Pedro, umikat ka dan.” Ket bigu la a
natakneg i kawar ha kamat ni Pedro.
8 Sa, kinagi na anghel, “Alan, magbadu ka dan, ket magsapatos ka.” Ket
nagtongpal ni Pedro. Ket kinagi manon na anghel, “Alan agay, magkagay
ka, ket umuseg ha nikan.”
9 Ket inumuseg ni Pedro ha anghel a linumapos ha pagbaludan, ngem
awan na nakatandiyan nu tahod i gimetan na anghel. Ta kagin na a
tagenap la.
10 Naglakad hidi, ket sinalenan di i nekaesa a gurupo a sundalu a
nagdapon, sa, nekaduwa a gurupo a sundalu a nagdapon. Sa hidi,
dinumemat ha ruwangan a utang a pagsaddappan ha ili. Ket naglukat
i ruwangan, ket linumapos hidi. Ket naglakad hidi ha karsada, ket bigu la
a inumawan dan i anghel.
11 Sa na, nakatandiyan ni Pedro a awan hikuna nagtagenap. Kinagi na ha
nakam na, “Agay, tahod a pinaangay na Dios i anghel na, a mangisalakan
ha nikan ha turay ni Herod ken ngamin a panggep na Judyo a hidi,” kon
na.
12 Idi nakatandiyan ni Pedro, nagtulos hikuna ha bilay di Maria a hena
ni Juan Markos. Ta atoy ayo i makpal a tolay a nagpisan a magkararag.
13 Nagtuktuk ni Pedro ha ruwangan na bilay di, ket sinalpak na esa a
tagabu a madiket. Ni Roda i nagen na.
14 Nelassin na i timek ni Pedro, ngem awan na linukatan gipu ha ragsak
na. Binumuyot la hikuna a mangibaheta a atoy ni Pedro ha ruwangan.
15 Ket kinagi di, “Magmaoyung ka wade!” Ngem inpapilit na a atoy
hikuna a tahod. Ket kinagi di a baka atoy i anghel na Dios a mahagdapon
ha ni Pedro.
16 Niyaen, nagtutuktuk pala ni Pedro. Idi kallukat di, ket naenta di a
atoy hikuna a tahod, nasbew hidi.
17 Ngem winahiyan na hidi a awan mina magkagi. Ket binoyboy na nu
panya a napalapos na hikuna na Dios ha pagbaludan. Sa na, inpeta a
ibaheta di mina ito ha di Santiyago ken agagum di. Sa hikuna, linumakad
ha sabali a lugar.
18 Idi kaugman na, naliwaliwat unay i sundalu a hidi, nu hadya ni Pedro.
19 Pinaeriyok ni Herod ni Pedro, ngem awan di naeriyokan. Isu,
pinasalodsod na ha sundalu a hidi a nagdapon. Ket inbon na a mapatay
hidi. Kobosan na, linumapos ni Herod ha probinsiya a Judeya, ket naghen
hikuna ha ili a Sesareya.

I Katay ni Herod

20 Niyaen, idi naghen ni Herod ha ili a Sesareya, atoy a inumangay ha
nikuna i esa a gurupo na tolay a taga-Tiro ken Sidon. Niyaen, nakaingal
ni Herod ha totolay a taga-Tiro ken Sidon. Ket nagburibur dod hidi. Ta
pagiyalapan di ha kakkanan di i paghariyan ni Herod. Isu, pinakiilay di
dan ni Blasto, a tagabu ni Herod a nagturay ha kukuwa na. Ket kinayat di
a makipagtalna ha ni Herod.
21 Isu, idi pamalak a pangsalpak di ha ni Herod, nagtennon ni Herod ha
mangina a tennon. Ket inumetnod hikuna ha saguppang di ha matangkay
a pagetnodan na. Ket idi pinagbalikas na,
22 dineydeyaw na tolay a hidi, a “Bakkan a tolay la hikuna,” kon di, “ta
kona ha Dios i kakkagi na!”
23 Ket bigu la a pinasaketan na hikuna na anghel na Dios, ta awan na
pinadeyawan i Dios. Ket inuhad hikuna hanggan a natay dan.

24 Ket idi tiyempo hito, nagtutulos i kagi na Dios a newaraswaras, ket
kinumakpal i nanahod a hidi.
25 Ket ha ni Bernabe ken ni Saulo, idi natongpal di i tinawed di ha
Jerusalem, nagsoli hidi. Ket inkuyog di ni Juan Markos ha ili a Antiokiya.

13

Mapaangay di Bernabe ken Saulo

1 Niyaen, ha kapilya na manahod a hidi, ha ili a Antiokiya, atoy i kappal
a mahagpugto ken kappal a mahagidatton ha gurupo di. I nagen di, ni
Bernabe, ken ni Simyon Mangiset, ken ni Lusiyo a taga-Sirene, ken ni
Saulo, ken ni Manaen i katalupog ni Gobernador Herodes.
2 Idi esa a pamalak, nagpisan hidi a nagdeydeyaw ha Dios. Ket pinabiyan
di a magkan, penu makangkararag hidi. Ket inpeta ha nidi na Espiritu
na Dios, "Piliyan moy ni Bernabe ken ni Saulo, a ibukod moy hidi, penu
gimetan di i tarabaho a ingayak ko dan ha nidi," kon na.
3 Sa hidi, inumadi pala a magkan, ket nagtulos hidi a magkararag. Ket
intupo di i kamat di ha ni Bernabe ken ni Saulo, ket inkararagan di hidi.
Sa di, pinalakad hidi.

Magitoldu Hidi ha Puro a Sipre

4 Pinaangay na dod na Espiritu na Dios ni Bernabe ken ni Saulo. Ket
inumangay hidi ha ili a Selusiya, ket naglugan hidi ha abang hanggan ha
puro a Sipre.
5 Idi kaddemat di ha ili a Salamina, intoldu di i kagi na Dios ha
kapkapilya na Judyo a hidi. Ket inumuseg bila ni Juan Markos a nagdaggap
ha nidi.
6 Niyaen, naglakadlakad hidi ha puro a Sipre hanggan ha ili a Papus.
Ket ha Papus, kinettagbuwan di i esa a Judyo a salamangkero ken
aginmahagpugto. Ni Barjesus i nagen na.
7 Hikuna i ilay na gobernador na ide a puro, a ni Sergiyo Paulo, a esa a
malaing a lallaki. Ket nagpaayag i Gobernador aye ha ni Bernabe ken ni
Saulo, ta kayat na a magteman ha kagi na Dios.
8 Ngem pinadas na salamangkero a mangikemot ha nidi. (Elimas i nagen
na salamangkero he, ha kagi na Griego.) Ket pinadas na unay a mangsalen
ha kagi di megipu ha ni Jesus, penu awan manahod i Gobernador.
9 Ngem ha ni Saulo, (onu Pablo i sangay na), nagturay manon i Espiritu
na Dios ha baggi na. Ket inaamatan ni Pablo ni Elimas,
10 a kinagi na, "Hikaw i kaaheg ni Satanas! Makangsenti ka ha maski
nu anya a mappiya! Pasig la a madukas i gimetan mo. Ket kanayon a
pakilluwan mo i kinatahod na Apo Dios.
11 Niyaen, dissowan na ka na kamat na Dios. Ket magbulsak ka, a awan
mo maenta ha maalay a tiyempo," kon ni Pablo. Ket bigu la a dinumiklam
i pagimata ni Elimas. Sa hikuna, nagkapotkapot ha mangkabit mina ha
nikuna.
12 Ket idi naenta ni Gobernador i nagimet aye, nanahod hikuna ha ni
Jesus. Ket nasbew hikuna ha pagitoldu di megipu ha Apo Dios.

Magitoldu Hidi ha Probinsiya a Pisidiya

13 Sa hidi, linumapos di Pablo ha ili a Papus, a naglugan hidi ha bapor
hanggan ha ili a Perga, ha probinsiya a Pampiliya. Ngem idi kaddemat di
ho, sinumina ni Juan Markos, a nagsoli ha Jerusalem.
14 Ket tinumulos di Pablo ha ili a Antiokiya, ha probinsiya a Pisidiya. Ket
idi Sabado dan, sinumdap hidi ha kapilya na Judyo a makipaggimong.

15 Ket kobosan na pinagbasa di ha Linteg ni Moyses ken sursurat na
minahagpugto a hidi, pinaayag na panglakayan a hidi ha di Pablo, a
mangitoldu mina, nu atoy i kayat di a itoldu.
16 Isu, tinumaknag ni Pablo, ket inwahi na a kayat na a magkagi. Kinagi
na, “Kakabsat a taga-Israel, ken ilailay ko a taga-Pisidiya a makidios, atoy
i kayat ko a ipeta ha nikam.
17 I Dios a panahodan na totolay na Israel, hikuna i nangpili ha
minappo tam nikuna. Ket pinakakpal na hidi, idi naghen hidi a kona ha
ganggannaet ha bayan a Egipto. Ket pinalapos na hidi na Dios gipu ha
dakkal a kaddat na.
18 Ket ha lubuk na uppat a pulo a tawen, inanusan na hidi ha kakasaw
a lugar, a kona ha maanus a hama a magaben ha annak na.
19 Ket inabak na i pitu a bayan ha lugar a Kanaan, ket inyatad na iday a
lutak ha minappo tam.
20 Ket uppat a gasut ket lima a pulo a tawen i tiyempo ito, idi nangrugi
hidi a inumangay ha bayan a Egipto, hanggan inalap di i bayan a Kanaan.
“Ket pinili na Dios i hukom a hidi a nagturay ha minappo tam hanggan
ha tiyempo ni Samwel a minahagpugto.
21 Ket inaged na minappo tam a hari mina i magturay ha nidi, kon di.
Ket pinili na Dios i esa a lallaki a naggipu ha kaputotan ni Benjamin. Ni
Saulo i nagen na, a annak ni Kis. Hikuna i hari na Israel ha lubuk na uppat
a pulo a tawen.
22 Ket inadya na Dios ni Saulo, ket pinili na ni Dabid a maghari ha Israel.
Ket ide i kinagi na Dios megipu ha ni Dabid, ‘Matalakak ha ni Dabid, a
annak ni Jesse. Ta hikuna i magtongpal ha ngamin a pagayatan ko,’ kon
na Dios.”
23 Intulos ni Pablo, “Niyaen, gipu ha kaputotan ni Dabid, tinongpal na
Dios i kari na, ta atoy i mahagsalakan ha totolay na Israel. Ket Jesus i
nagen na, a apo ni Dabid.
24 Idi palungo na pagdemat ni Jesus, atoy ni Juan a minahagbinyag
ha totolay na Israel. Ket gipu ha pinagitoldu na, pinaggayak na hidi
ha pagdemat ni Jesus. Nagitoldu ni Juan a magbabawi kitam mina ha
liwaliwat tam, ket magpabinyag kitam a sumina ha madukas a ugali tam.
25 Ket idi dandani a mobos ni Juan i tarabaho na, kinagi na, ‘Kagin moy
a hikan i Cristu a inkari na Dios a magturay ha nikam, ngem awan man.
Ta dumemat pala nokkan i Cristu, ket mas matangkay hikuna ngem ha
nikan. Nu ikalanak moy ha nikuna, awanak ha balle, ta hikuna i tahod a
mangisalakan ha nikitam,’ kon ni Juan.”
26 Ket intulos ni Pablo, “Kakabsat a appo ni Abraham, ken hikam a
makidios, maski nu bakkan kam a Judyo. Timon moy bi! Ta pinaangay na
Dios ha nikitam ngamin ide a baheta megipu ha pakesalakanan tam.
27 Ket niyaen, mepakatandi ko ha nikam. Ta idi napatay ni Jesus ha
Jerusalem, awan nakatandiyan na Judyo a hidi i ginimet di. Maski i
panglakayan a hidi, awan di nakatandiyan a ni Jesus i pakesalakanan tam.
Ket awan di nakatandiyan i kagi na minahagpugto a hidi, maski nu basaan
di ha kada Sabado. Ket gipu ta kona hito, natongpal malla idagenday a
pugto, idi pinanghukom di ni Jesus, gipu ta awan di nakatandiyan. Awan
di nakatandiyan a nakatongpal hidi ha pupugto heya.
28 Ket maski nu awan ha rason di, inaged di ha ni Pilato a ipapatay na
ni Jesus.
29 Ket idi natongpal i ngamin a pugto a nesurat ha Libro na Dios megipu
ha ni Jesus, neogsad i bangkay na ha kudos, ket nelabbang.
30 Ngem pinabiyag na hikuna na Dios.

31 Ket ha makpal a pamalak a nagpapaenta hikuna ha agagum na a
inumuseg ha nikuna, idi naggipu hidi ha Galileya hanggan ha Jerusalem.
Ket niyaen, hidi i mangpatahod ha totolay na Israel a minagbiyag manon
ni Jesus.
32 "Niyaen, inumangay kami ha lugar moy, penu ibaheta mi ide a
Mappiya a Baheta a inkari na Dios ha minappo tam.
33 Ket niyaen, tinongpal na ha nikitam a appo di, ta pinaangay na ni
Jesus a mangisalakan ken magturay ha nikitam. Ta kona ide a nepugto ha
nekaduwa a Kansiyon na Dios. Nesurat, a
'Hikaw i anak ko,' kagi na Dios, 'ket ha yenan a pamalak, ipaenta ko a
hikan i hama mo,' kon na Dios.
34-35 "Ket ide paman i inkari na Dios megipu ha Cristu, ken nesurat ha
Kakansiyon na Dios. Inkari na a pabiyagan manon na Dios ni Cristu, ket
awan hikuna matay manon. Ta nepugto ni Dabid ha Kakansiyon,
'Awan mo palobusan a mahunot ha labbang i bangkay na Kristu,' kon na.
Ket nesurat bila ha Kansiyon na Dios,
'Gimetan ko ha nikaw i ngamin a inkari ko ha ni Dabid,' kon na Dios."
36 Ket intulos ni Pablo, "Kakabsat ko ken ilailay ko, makatandiyan tam
a awan megipu ha ni Dabid idagende a kakkagi. Ta natay ni Dabid, idi
natongpal na i biyang na ha Dios ha iday a tiyempo. Ket nelabbang
i bangkay na ha paglabbangan na minappo na a hidi. Ket sigurado a
nahunot i bangkay na.
37 Ngem ha ni Jesus a pinabiyag manon na Dios, awan mahunot i baggi
na. Ta ni Jesus i Cristu a inkari na Dios.
38 "Isu, kakabsat ko ken ilailay ko, ipakatandi ko ha nikam a mapakawan
na Dios i liwaliwat tam gipu ha ni Jesus.
39 Maski ha Linteg ni Moyses, awan na kaya a magpakawan ha liwaliwat
tam. Ngem niyaen, gipu ha ni Jesu-Cristu, mapakawan i ngamin a liwat a
awan mapakawan gipu ha Linteg ni Moyses.
40 Isu, kakabsat, magingat kitam mina, ket awan mina kitam magulew
ha ide a baheta. Gipu ta, nu magulew kitam, magimet ha nikitam nokkan
a kona ha pugto na Dios a nesurat na minahagpugto a hidi nikuna.
41 Kinagi na Dios,
'Entan moy, ta matay kam, hikam a magulew ha kinatahod. Ket
magsabbew kam mina ha gimetan ko ha tiyempo moy. Ta atoy i
gimetan ko a awan moy tahodan. Maski nu atoy i mangipakatandi
ha nikam, awan moy tahodan,' kon na Dios. 'Isu,' tinulos ni Pablo,
'magingat kitam mina a awan kitam magulew ken matay,' " kon ni
Pablo.
42 Niyaen, idi linumapos di Pablo ha kapilya, inawis na totolay a magsoli
hidi, a magitoldu manon nu Sabado.
43 Ket idi linumapos hidi, atoy i kakpalan a Judyo ken sabali a totolay
a kasakop di. Ket inumuseg hidi ha di Pablo a makipaguhon pala. Ket
inyunay di Pablo a magtulos mina hidi a mangitalak ha Apo Dios ha
biyabiyag di.
44 Niyaen, idi umunod a Sabado, dandani dan i ngamin a tolay na ili i
dinumemat, penu magteman ha kagi na Apo Dios.
45 Ngem idi naenta na Judyo a hidi idagende a kakpalan, sinumeni hidi.
Ket sentiyan di i kagi ni Pablo. Ket inulew di ni Jesu-Cristu.
46 Ngem mas matured i kagi di Pablo ken Bernabe, a kinagi di, "Masapul
a hikam i palungo a pakatandiyan mi ha kagi na Dios. Ngem madiyan moy
ito. Isu, niyaen, hikam i makatandi nu madiyan moy a magbiyag ha Dios
ha magnanayon. Ket niyaen, umangay kami ha bakkan a hidi a Judyo.

47 Ta kona hito i bon na Dios ha nikami, a kinagi na,
‘Paangayan ta kam ha totolay a bakan a Judio, ha maski nu hadya a lugar,
penu mepakatandi moy ha nidi i pakesalakanan di,’ kon na Dios.”
48 Niyaen, idi nateman na ito na totolay a bakkan a Judyo, nagragsak
hidi. Ket dineydeyaw di i kagi na Dios. Ket maski nu heya ha nidi a pinili
na Dios a mangalap ha biyag na a magnanayon, hidi i nanahod.
49 Ket nagwaras i kagi na Apo Dios ha maski nu hadya ha iday a lugar.
50 Ngem ha nidi a Judyo, sumeni paman hidi. Ket nagpariribuk hidi ha
matangkay a lallallaki a taga-Antiokiya ken kappal a mabaknang a babbey
a makidios. Ket nangrugi hidi ha pinangloko di ha di Pablo ken Bernabe,
a pinalapos di hidi ha iday a lugar.
51 Ket idi linumapos di Pablo, pinagpagan di i tapok ha tikad di, a kona
ha tiplad a pangpaenta ha Judyo a hidi a nagliwat hidi, a minadiyan di i
paghariyan na Dios. Sa, tinumulos di Pablo a maglakad, hanggan ha ili a
Ikoniyo.
52 Ket ha nidi a nanahod a nagwarak ha Antiokiya, perpermi i ragsak di
ken pinagagum na Espiritu na Dios ha nidi.

14

Di Pablo ha Ili a Ikoniyo

1 Ket kona bila hito i nagimet ha ili a Ikoniyo. Ta inumangay di Pablo
ha kapilya na Judyo a hidi. Ket nagitoldu hidi hanggan atoy bila hito i
nanahod a makpal a Judyo, ken maski Griego a hidi a bakkan a Judyo.
2 Ngem atoy bila i Judyo a hidi a nagmadi a manahod ha ni Jesus. Ket
pinaingal di i nakam na totolay a bakkan a Judyo, a mangsenti ha nidi a
manahod.
3 Ngem uray nu kona hito, maalay pala a tinumulos di Pablo a nagitoldu
megipu ha ni Jesus. Ket pinatahodan na Dios i kagi di megipu ha kagbi na.
Ta inyatad na i kaddat na a panggimet di ha milamilagro ken pangpatahod.
4 Ket nasinasina i tolay a hidi ha iday a ili. Ta atoy i kappal a inumuseg
ha Judyo a hidi. Ket atoy i kappal a inumuseg ha apostol a hidi, di Pablo.
5 Niyaen, nakipaggammong i Judyo a hidi ken hidi a bakkan a Judyo ken
kapkapitan di. Ket ninakam di a palokowan di ni Pablo ken ni Bernabe, a
bisagan di mina hidi.
6-7 Idi nabahetaan di Pablo, binumuyot hidi ha probinsiya a Likaoniya.
Ket nagitoldu hidi megipu ha ni Jesus ha il-ili ayo, ha Listra, ken Derbe,
ken barbaryo na lugar hito.

Di Pablo ha Ili a Listra

8 Ha ili a Listra, atoy i lallaki a nakangetnod, ta pinilay i tikatikad na.
Awan hikuna nakalakad nangrugi idi pinakenak na.
9 Idi nagteman hikuna ha kagi ni Pablo, tinahod na. Ket nakatandiyan
ni Pablo a atoy ha napilay aye i panahod a makesalakan ha baggi na ha
kasasaad na. Isu, inaamatan ni Pablo,
10 a kinagi na ha napigsa, “Tumaknag ka dan.” Sa, linumakbong i lallaki
aye, ket tulos, nakalakad dan.
11 Idi naenta na kakpalan i ginimet ni Pablo, kagin di a didios hidi ni
Bernabe ken ni Pablo. Ket kinagi di ha bukod di a kagi a Likaoniya,
“Inumugsad idende a duwa a Dios, a nagbalin hidi a tolay!” kon di.
12 Ket pinanagenan di ni Bernabe ha nagen na Dios di a Seus. Ket
pinanagenan di ni Pablo ha nagen na Dios di a Jermes, ni Pablo i malaing
a magbalikas.

Ngem ha di Pablo, awan di ito nakatandiyan, ta awan di nakatandiyan
i kakkagi a Likaoniyan.
13 Ket ha iday a ili, atoy i pagkararagan di ha didios a Seus, ha ruwangan
na ili. Ket atoy bila i padi a nagserbe ha didios a Seus. Ket ide a padi i
nangalap ha kappal a baka ken makpal a budak, ket linaged na hidi ha
ruwangan na ili. Ta kayat na padi aye ken kakpalan ha ili a mangwagah
ha ni Pablo ken ni Bernabe.
14 Niyaen idi nakatandiyan ito di Bernabe ken Pablo, pinisad di i tennon
di, ket binumuyot hidi a nagdulaw ha kakpalan aye,
15 "Agay! Awan kam magkona hito! Tolay kami dalla, a kakalan moy!
Dinumemat kami penu mebaheta mi i Mappiya a Baheta megipu ha ni
Jesus. Kayat takam a paggimak ha panahod moy ha didios a awan ha
serserbe. Ket tahodan moy mina i tahod a Dios a kebbiyag. Hikuna i
naggimet ha lutak, ken langit, ken diget, ken ngamin a magbiyag.
16 Nikuna, pinabiyan na Dios a maggimet kitam ha maski nu anya a
madukas a kayat tam.
17 Ngem maski nu kona hito a kinadukas tam, kanayon na kitam
inatdinan ha mappiya a bagbagay a pangpatahod mina a hikuna i tahod a
Apo Dios. Halimbawa: hikuna i mangiyatad ha nikitam ha uden. Hikuna
i magpatubu ha mula tam. Hikuna i mangatad ha kakanan ken ragsak,
penu mapha i nakam tam," kon di Pablo.
18 Ngem uray nu kona hito i kinagi di, narigatan di Pablo a nangsalen
ha nidi a kayat a magwagah.
19 Idi naghen pala di Pablo ha Listra, atoy a dinumemat i kappal a Judyo
a nagkasenti nikuna ha Antiokiya-Pisidiya ken Ikoniyo. Ket nagparibuk
hidi ha totolay ha Listra hanggan a binisag di ni Pablo. Sa di, linaged i
baggi na ha lapos na ili, ta kagin di a minatay dan.
20 Ngem idi linebut na manahod a hidi i baggi na, inumikat hikuna. Ket
tulos, sinumoli ha ili. Ket kaugman na, inumangay di Pablo ken Bernabe
ha ili a Derbe.

I Pagsoli di Pablo ken Bernabe ha Antiokiya, ha Siriya

21 Niyaen, nagitoldu pala hidi ha ili a Derbe megipu ha ni Jesus. Ket
pinatahodan di i makpal a tolay a umuseg ha ni Jesus. Kobosan na, nagsoli
hidi ha Listra ken Ikoniyo hanggan ha Antiokiya-Pisidiya.
22 Nagitoltoldu hidi ha kada ili. Ket pinapigsa di i panahod na manahod
a hidi. Ket inpeta di a magtulos mina hidi a umuseg ha panahod di ha
Dios. Kinagi di, "Masapul a magattam kitam ha makpal a rigrigat, nu
magpasakop kitam ha paghariyan na Dios," kon di Pablo.
23 Ket ha kada kapilya na manahod a hidi, pinili di Pablo i kappal a lakay
a mangitulos ha pagitoldu di ha kapkapilya. Ket idi pinagpili di ha kona
hito, pinabiyan di a magkan, a nakangkararag hidi. Sadi, kinagi, "I Apo
Cristu a panahodan moy, hikuna i magdapon ha nikam niyaen."
24 Idi tinumulos di Pablo ha lugar a Pisidiya, dinumemat hidi ha lugar a
Pampiliya.
25 Ket nagitoldu hidi ha kagi na Dios ha ili a Perga. Sa hidi, nagusog
hanggan ha ili a Ataliya.
26 Ha Ataliya, naglugan hidi ha abang a nagsoli ha ili di a Antiokiya, ha
probinsiya a Siriya. Ta Antiokiya i nangrugiyan di, idi inkararagan na hidi
na manmanahod. Ket niyaen, natongpal di Pablo ken Bernabe i tarabaho
di, gipu ha kagbi na Dios.
27 Idi kaddemat di Pablo ha Antiokiya, pinaayag di a makipagpisan i
manahod a hidi. Ket binoyboy di Pablo i ngamin a ginimet na Dios gipu

ha nidi. Ket binoyboy di nu panya a nepakatandi na Dios ha sabasabali a tolay, maski ha tolay a bakkan a Judyo, a mabalin di bila a manahod ha ni Jesu-Cristu, kon di.

28 Ket naalay pala a nakipaghen di Pablo ha nidi a manahod ha Antiokiya.

15

I Pagmiting di Apostol ha Jerusalem

1 Niyaen, idi tiyempo hito, atoy i kappal a lallaki a inumangay ha Antiokiya a naggipu ha Jerusalem, ha probinsiya a Judeya. Ket madi i pinagitoldu di ha manmanahod a hidi, a awan kan mekusto nu manahod la hidi ha ni Jesu-Cristu. Ta masapul di kan a magpasakop ha Linteg ni Moyses. Ket nu magpasakop hidi, masapul di a magpakugit, kon na kan. Ket nu awan hidi magpasakop, awan hidi mesalakan ha pagparusa na Apo Dios nokkan, kon di.

2 Ngem ha ni Pablo ken ni Bernabe, permi i pinaketabbegan di ha nagitoldu ha kona hay a liwat. Ket ninakam na totolay ha kapilya a salodsodan di mina i apostol ken panglakayan a hidi ha Jerusalem. Isu, pinaangay di ni Pablo ken ni Bernabe ken kappal pala a taga-Antiokiya, penu magsalodsod hidi.

3 Idi inyatad na manahod a hidi i kasapulan di Pablo, linumakad hidi, a humuhuyot hidi ha kapkapilya na manmanahod ha probinsiya a Penisiya ken Samariya. Ket binoyboy di megipu ha totolay a bigu a manahod, maski nu bakkan hidi a Judyo, ket nu panya a insulet di i madukas a ugali di, penu magpasakop ha ni Jesu-Cristu. Ket ha nidi a manahod, naragsakan hidi gipu ta ide a baheta.

4 Idi kaddemat di Pablo ha Jerusalem, rinespitar na apostol ken panglakayan a hidi, ken ngamin a manmanahod. Ket binoyboy ni Pablo i ngamin a ginimet na Dios gipu ha nidi.

5 Ket atoy bila ho i kappal a Pariseyo a manahod ha ni Jesus. Ngem maski nu manahod hidi, kagin di a awan kusto nu manahod la hidi. Kagin di a masapul bila a umuseg hidi ha Linteg ni Moyses. Ket kinagi di, “Ha denday a bigu a manahod, bakkan hidi a Judyo. Isu, masapul a pakugit tam hidi, ket bonan tam a usegan di i Linteg ni Moyses,” kon na Pariseyo a hidi.

6 Ket nakipaggammong i apapostol ken panglakayan a hidi, a naguhonan di ide a problema.

7 Naalay i pinakipagtabbeg di, hanggan tinumaknag ni Pedro, a kinagi na, “Kakabsat, katandi moy a idi palungo, pinili na ak na Dios, ha gurupo tam aye, penu mebaheta ko ha totolay a bakkan a Judyo megipu ha ni Jesu-Cristu. Ta kayat na Dios a manahod hidi.

8 Ket hikuna a mismo i nangpatahod ha nikitam a giniwat na bila i bakkan a hidi a Judyo. Ta inatdnidan na hidi ha Espiritu na, a kona idi pinangiyatad na ha nikitam. Dios i makatandi ha nakam na maski nu heya a tolay.

9 Ket napatahod na a awan ha kasabaliyan di ha nikitam a Judyo. Ta awan ha liwat di, a pinakawan na bila hidi gipu ha panahod di ha ni Jesu-Cristu.

10 “Isu, nu pilitan tam hidi a magtongpal ha Linteg ni Moyses, magpilit kitam ha Dios. Kayat moy dod maenta nu mapaenglan moy i Dios? Awan mina agay! Maski hikitam ken minappo tam, awan tam kaya a magtongpal ha Linteg ni Moyses.

11 Imbes na, manahod la kitam, ket mesalakan kitam gipu ha kagbi ni
Apo Jesus. Ket kona bila hito ha nidi a bakkan a Judyo,” kon ni Pedro.
12 Niyaen, nagulimek hidi ngamin, a nagteman hidi ha boyboy di
Bernabe ken Pablo megipu ha milamilagro ken ngamin a pangpatahod a
ginimet na Dios gipu ha nidi, idi tinolduwan di i totolay a bakkan a Judyo.
13 Kobosan na, kinagi ni Santiyago, “Kakabsat, temananak moy bi.
14 Nepakatandi ni Simon Pedro nu panya a kinagbiyan na Dios i totolay
a bakkan a Judyo, penu atoy bila ha nidi i kappal a mebilang ha totolay
na Dios.
15 Ket umayun bila ito ha nepugto na minahagpugto a hidi. Ta insurat
di,
16 ‘Magsoliyak nokkan,’ kagi na Dios, ‘ket pappiyaan ko manon i
pagharíyan ni Dabid a nasinasina. Ket pagharíyan ko i esa a apo
na,
17 penu ayagan na ak na totolay a bakkan a Judyo, hidi ngamin a napili
ko.
18 Ito i kinagi na Apo Dios a nagpanggep ha ngamin a gimet na, nangrugi
nikuna a naalay dan,’ kon na Libro na Dios.
19 “Isu,” kinagi ni Santiyago, “Ha nakam ko, mappiya nu awan tam
parigatan i bakkan a hidi a Judyo a magayag ha Apo Dios. Awan tam
hidi pilitan a umaheg ha ugali tam a Judyo.
20 Imbes na, suratan tam mina hidi, ket ipakatandi tam i ugali tam. Isurat
tam a awan mina hidi magkan ha kanan a newagah ha didiosen, ket awan
mina hidi makikamegos, ket awan mina hidi magkan ha digi onu pilas a
madigi.
21 Isurat tam mina idende a bon ni Moyses, penu awan hidi makapasaket
ha nakam na Judyo a hidi. Ta magtiteman i Judjudyo ha ngamin a ili
ha inbon ni Moyses. Ket makpal dan a tawen i pinagitoldu na Judjudyo
megipu ha dagende a inbon na. Kada Sabado i pagitoldu di ha kapkapilya
tam. Ket mapasaketan i nakam tam a Judyo nu mesenti i pinagitoldu ni
Moyses,” kon ni Santiyago ha agagum na.

I Surat na Apostol a Hidi ha Nidi a Bakkan a Judyo

22 Ket ha nidi a apostol, ken ngamin a manahod ken panglakayan a hidi,
inoni di i kagi ni Santiyago. Ket ninakam di a piliyan di mina i duwa
a lallaki ha gurupo di, a umuseg ha di Pablo ken Bernabe a sumoli ha
Antiokiya. Ket pinili di ni Judas Barsabas, ken ni Silas. Ta mappiya i
nakam na ngamin a tolay ha nidi duwa.
23 Sa di, pinaangay hidi ken ide a surat. Insurat di,
“Ha nikam a kakabsat mi, hikami a apostol, ken panglakayen na Kapilya
aye, kayat mi a magsalpak ha nikam a bakan a Judio a maghen ha
Antiokiya, ken Siriya, ken Silisiya.
24 Nabahetaan mi a atoy i kappal a kasakop mi he a linumakad ha nikami, a
inumangay hidi ha nikam. Ket riniribuk di kan i nakam moy. Ngem
ha kinatahod na, awan mi hidi pinaangay.
25-27 Isu, nakipaggammong kami megipu ha pinagitoldu di a madi. Ket
nagesesa i nakam mi a paangayan mi mina i duwa a agagum mi, a
makapakatandi ha nikam ha tahod, a kona ha sinurat mi ha surat
aye. I nagen di, ni Judas Barsabas ken ni Silas. Pakuyugan mi hidi ha
ilailay tam a ni Bernabe ken ni Pablo. Mapagtalkan hidi, a naattam
di i makpal a rigrigat, hanggan dandani a matay, gipu ha pinagserbe
di ha ni Jesu-Cristu, a Happo tam.

28 Tineman mi dan ha Espiritu na Dios a awan mi kam pilitan a umuseg ha
ugali mi. Basta ipakatandi mi ha nikam idagende a linteg a masapul
a usegan tam ngamin.
29 Masapul a awan kam magkan ha kanan a newagah ha didiosen. Ket
masapul a awan kam makikamegos. Ket awan kam magkan ha digi,
onu pilas a madigi. Ket nu umuseg kam ha dagende a linteg, kuston.
Ito la i kayat mi a ipeta ha nikam. Awan dan."
30 Isu, napalakad di Pablo ha Antiokiya. Idi pagdemat di, pinapisan di i
ngamin a manahod, ket ingiwat di i surat aye.
31 Idi pinakabasa di, nagragsak hidi ha kakkagi na surat aye, ta mappiya
i balakad na, a awan hidi mapilitan a magpasakop ha ugali na Judyo a
hidi.
32 Ket ha ni Judas Barsabas ken ni Silas, mahagpugto bila hidi. Ket
nagtulos hidi ha naalay a nagkagi ha kakkagi na Dios. Ket pinatured di
ken pinapigsa di i panahod na tolay a hidi a bakkan a Judyo.
33 Kobosan na naalay, nagsoli di Judas Barsabas ha gurupo di ha
Jerusalem. Ket kinagi na kakabsat a taga-Antiokiya, "Aguman kam na Dios
ha paglakad moy."
35 Ket ha ni Pablo ken ni Bernabe, naghen pala hidi ha Antiokiya. Ket
naalay pala a nagitoldu hidi ha kagi na Dios. Ket atoy bila i makpal a agum
di a nagitoldutoldu bila.

Magsina ni Pablo ken ni Bernabe

36 Niyaen, idi kobosan na kappal a pamalak, kinagi ni Pablo ha ni
Bernabe, "Magsoli kita mina a magpasiyal ha manahod a hidi ha kada
ili a nagtolduwan ta ha kagi na Apo Jesus. Ket maenta ta mina nu panya
i kasasaad di," kon ni Pablo.
37 Ket ha ni Bernabe, kayat na a ikuyog di ni Juan Markos.
38 Ngem madiyan ni Pablo a ikuyog, ta nikuna nekaesa a pinaglakad di,
sinumoli ni Juan Markos idi pinagdemat di ha probinsiya a Pampiliya, a
awan hikuna tinumulos ha tarabaho di.
39 Ket gipu ta kona hito, nagtabbegan hidi hanggan a nagsina hidi. Ket
inkuyog ni Bernabe ni Markos, ket naglugan hidi ha barko hanggan ha
puro a Sipre.
40 Ket pinili ni Pablo ni Silas, ket linumakad hidi. Ket ha nidi a manahod
a taga-Antiokiya, nagikararagan hidi a magagum mina i kagbi na Dios ha
di Pablo, ha paglakad di.
41 Ket naglakadlakad hidi ha ngamin a probinsiya ha Siriya ken ha
Silisiya, a nagpasiyal hidi ha nidi a manahod. Ket pinapigsa di i kapkapilya
ayo gipu ha pagitoldu di.

16

Ikuyog di Pablo ni Timoteyo

1 Inumangay di Pablo ha il-ili a Derbe ken Listra. Ket atoy ayo i lallaki a
manahod ha ni Jesus. Ni Timoteo i nagen na. Judyo i hena na, ket manahod
bila hikuna ha ni Jesus. Ngem Griego i hama na. Isu a awan a napakugit
ni Timoteo, ta bakkan a Judyo i hama na.
2 Mappiya i pagkagikagiyan na ngamin a manahod a naghen ha Listra
ken Ikoniyo megipu ha ni Timoteo.
3 Ket kayat ni Pablo a ikuyog na ni Timoteo. Ngem gipu ta nakatandiyan
na Judyo a hidi a baka Judyo i hama na, pinakugit ni Pablo ni Timoteo.
Ket inumuseg hidi ha ugali na Judyo a kona hito, penu awan di hidi
pagtallekodan ha angayan di a rugrugar na Judyo a hidi.

4 Idi naglakadlakad di Pablo ha il-ili ayo, inyangay di bila i surat a taga
apostol ken panglakayan a hidi ha Jerusalem. Ket inpakatandi di iday a
surat ha manahod a hidi a bakkan a Judyo. Ket nepakatandi di nu panya i
pagnakam na Judyo, ket panya mina a umuseg i bakkan a Judyo ha kappal
a linteg na Judyo. Ngem awan kan hidi mapilitan a umuseg ha ngamin a
linteg.
5 Ket gipu ta kona hito, pinumigsa i panahod di ha kada kapilya ayo. Ket
kinumakpal hidi a nenayon ha kapkapilya ho, ha kada pamalak.

Pagtagenapan na Dios ni Pablo

6 Nagtulos di Pablo ha luglugar a Pirgiya ken Galasiya, ngem inkemot na
hidi na Espiritu na Dios, a awan na hidi palobusan a magitoldu ha kagi na
Dios ha probinsiya a Asia.
7 Ket kona bila hito idi nakaabot hidi ha Misiya. Pinadas di a umangay
ha probinsiya a Bitiniya. Ngem awan na hidi pinalobusan na Espiritu ni
Jesus.
8 Nagdiretso dod hidi a tinumaleb ha Misiya, ket nagtulos hidi ha ili a
Troas, ha kalipat na.
9 Idi kallap dan, pinagtagenap na Dios ni Pablo. Ket naenta na i esa a
lallaki a tumaknag, a taga probinsiya a Masedonia. Ket nakeged hikuna a,
“Umangay ka bi, umahabes ha nikami ha Masedonia aye, a daggapan mo
bi kami,” kon na.
10 Ket dagus i pageriyok mi ha barko a paglugan mi, a umahabes ha
Masedonia. Ta nakatandiyan mi a kayat na Dios a umangay kami, a
magitoldu ha Mappiya a Baheta megipu ha ni Apo Jesus.

I Panahod ni Lidiya ha Ili a Pilipos, ha Masedoniya

11 Niyaen, naglugan kami ha barko, a naggipu ha Troas, hanggan ha
puro a Samotrasiya. Sa, kaugman na, nagtulos kami ha ili a Neyapolis.
12 Kaakdet mi ha he, ket inumangay kami ha ili a Pilipos. Ito i kadakkalan
a ili ha lugar ho, ket kukuwa na Hari na Roma. Naghen kami hito ha kappal
a pamalak.
13 Idi Sabado, linumapos kami ha ili, a inumangay ha karayan, ta
nakaman mi a atoy hay wade i pagkararagan na Judyo a hidi. Ket tahod
a atoy hay i kappal a babbey a nakipaggammong. Ket nagitoldu kami ha
nidi.
14 Niyaen, atoy ha nidi a nagtiteman i esa a babbey a taga-Tiyatira. Ni
Lidiya i nagen na. I tarabaho na i mahaglako ha kundiman. Makidios
hikuna, ket idi nateman na i kakkagi ni Pablo, inyatad na Dios i
pakakatandi na, ket nanahod hikuna.
15 Isu, inpabinyag na i baggi na ken hidi a kabilay na, ta manahod bila
hidi. Kobosan na, inawis na kami, “Nu ibilangak moy a esa a manahod
ha ni Apo Jesus, magdagus kam ha bilay mi.” Kona hito i pinagpilit na a
nagdagus kami ha bilay di.

Ha Pagbaludan ha Ili a Pilipos

16 Idi esa a pamalak, inumangay kami ha pagkararagan na Judyo, ket
naenta na kami na esa a madiket a tagabu. Makapugto hikuna, ta
keddemonyo. Ket nakaalap i makingtagabu ha makpal a korinat, gipu
ha kaddat a pagpugto na.
17 Ket inumunod-unod hikuna ha nikami ni Pablo, a indulaw na, “Atoy
he idagende a lallaki a magserbe ha Dios a Katangkayan! Mepakatandi di
ha nikam nu panya kam a mesalakan ha liwaliwat moy,” kon na.

18 Kona hito i ginimigimet na ha makpal a pamalak, hanggan a naunga
ni Pablo. Ket sinuleg na i madiket heya, a kinagi na ha iday a madukas
a espiritu, “Gipu ha turay ni Jesu-Cristu, ibon ta ka a lumapos ka ha ide
a madiket,” kon ni Pablo. Ket bigu la a linumapos i dimonyo ha baggi na
madiket aye.
19 Ngem idi nakatandiyan di makingtagabu a linumapos i dimonyo a
pangpugto na, ket awan hidi makaalap ha korinat, agay, naingal hidi unay.
Dinakap di ni Pablo ken ni Silas, ket linaged di hidi ha sentro na ili, ha
konsihal a hidi a taga-Roma.
20 Insaguppang di hidi ha opisiyales, a kinagi di, “Judyo idende a lallaki.
Ket magriribuk hidi ha ili tam aye gipu ha pagitoldu di.
21 Magitoldu hidi ha ugali a magsenti ha linteg tam. Romano kitam, ket
awan kitam mina umuseg ha ugali di, onu umunod ha nidi,” kon di.
22 Pati i kakpalan a hidi ho, nakipagsenti bila hidi ha ni Pablo ken ni
Silas. Ket pinapisad di konsihal i tennon di Pablo a pinaubiyan di ken
pinasephatan di hidi.
23 Kobosan na pinakasephat di unay, pinebalud di hidi. Ket inbon di ha
guwardiya a daponan na hidi a perpermi.
24 I guwardiya aye, insadap na hidi ha madisalad a kuwarto ha
pagbaludan, ket ingakad na i tikad di ha sallat na duwa a tabla a madaggi.
25 Niyaen, idi lubuk na kallap he, nagkarkararag di Pablo ken Silas, ket
nagkansiyon hidi ha Dios. Ket nagtiteman i sabali a balud a hidi.
26 Ket bigu la a atoy i ginggined a napigsa. Ket nagyagyag i ngamin a
pagbaludan. I ruwangan a hidi, linumukat hidi ngamin. Ket naadya i tabla
ken gakad a hidi ha ngamin a balud.
27 Linumukag i guwardiya, ket idi naenta na a nelukat i ruwangan a
hidi, sinakrot na i sundang na, ket dandani a magmunas. Ta kagin na a
binumuyot i balud a hidi.
28 Ngem inayag ni Pablo, “Awan mo bakalan i baggi mo! Atoy kami
ngamin!”
29 Ket nagpaalap i guwardiya ha silaw. Ket nagsigida hikuna a sumadap,
a hinumakab a nagyagyag ha saguppang di Pablo.
30 Ket inlapos na hidi, a kinagi na, “Appo, anya mina i gimetan ko, penu
mesalakanak ha pagparusa na Dios?”
31 Ket tinabbeg di Pablo, “Nu manahod ka ha ni Apo Jesus, mesalakan
ka, hikaw ken pamilya mo bila, nu manahod bila hidi.”
32 Sa, inpakatandi di Pablo i kagi na Dios ha nikuna ken ha ngamin a
naghen ha bilay na.
33 Ket idi kallap pala, inugisan na guwardiya i talitalingo di Pablo. Tulos,
nabinyagan hikuna ken ngamin a pamilya na.
34 Sa na, intugan ni Pablo ken ni Silas ha bilay na, ket pinakan na hidi.
Ket nagragsak unay i guwardiya aye ken pamilya na, ta nanahod hidi ha
Dios.
35 Kaugman na, pinaangay di konsihal i pulis a hidi ha pagbaludan a
palaposan di mina di Pablo.
36 Isu, kinagi na guwardiya ha ni Pablo, “Inbon na konsihal a hidi a
mapalobusan kam. Isu a lumakad kamon. Kad moy dan a sitatalna,” kon
na.
37 Ngem kinagi ni Pablo ha pulis a hidi, “Awan kami lumakad. Apay
a pinasephat di kami ha saguppang na ngamin ha ili, ket pinebalud di
kami, maski awan ha liwat mi. Ket Romano kami bi! Ngem niyaen, kayat
di kami a palaposan ha nalimid. Agay, awan! Ta katandi mi i linteg na

Roma, a awan a mabalin a baludan di i esa a tolay a taga-Roma, nu awan
pala ha pakiuhonan na ken opisiyales a taga-Roma. Isu, umangay he hidi a
konsihal a nagpabalud ha nikami. Ket hidi mina i magpalapos ha nikami,”
kon ni Pablo.
38 Niyaen, idi inbaheta na pulis ha konsihal a hidi a Romano kan ni Pablo
ken ni Silas, kinumanteng hidi unay. Ta dakkal ide a liwat di, ket dakkal i
parusa ha magkona hito ha esa a Romano.
39 Isu, inumangay i konsihal a hidi a umaged ha di Pablo a lumapos mina
hidi. Ket inlapos di hidi ha pagbaludan, ket inaged di a lumapos mina di
Pablo ha ili.
40 Isu a linumapos hidi, ket linumakad hidi ha bilay di Lidiya. Ket
nagpasiyal hidi ha manahod a hidi. Ket binalakadan di hidi, a pinigsaan
di i panahod di. Sa di, linakadan iday a ili.

17

I Riribuk ha Ili a Tesalonika

1 Linalakad di Pablo ken Silas ha il-ili a Ampipolis ken Apoloniya, ket
dinumemat hidi ha ili a Tesalonika. Atoy hay i kapilya na Judyo.
2 Ket inumangay ni Pablo ha kapilya na Judyo, a kona ha ugali na. Ket
nagitoldu hikuna ha Judyo a hidi ha ide a kapilya ha tallu a sabado.
3 Inbasa na i kagi na Dios a pinangpakatandi na ken pinangpatahod
na ha nidi, a masapul a narigrigatan i Cristu ken natay, sa, minagbiyag
manon. Ket kinagi ni Pablo, “Ide ni Jesus a ibaheta ko ha nikam, hikuna i
Cristu a pinili na Dios a maghari ken mahagisalakan,” kon ni Pablo.
4 Ket atoy i kappal a Judyo a nanahod ha kinagi ni Pablo. Ket nakiuseg
hidi ha ni Pablo ken ni Silas. Ket kona bila hito ha makpal a Griego a
makidios ken makpal a babbey a matangkay ha iday a ili.
5 Ngem sinumeni i Judyo a hidi a awan a nanahod. Ket nagpisan hidi ha
kappal a lallaki a madukas ken madadaya a pangriribuk di ha kakpalan
ho. Isu a nagriribuk hidi, ket dinangpihan di i bilay ni Jason, ta ineriyok
di ni Pablo ken ni Silas. Ta kayat di hidi a ipasaguppang ha tolay a hidi
ho.
6 Ngem idi awan di naeriyokan, dinakap di ni Jason ken kappal a agum
na a manmanahod, ket ginuyod di hidi ha saguppang na opisiyales na ili.
Inrangsit di, “Dinumemat ha ili tam i lallallaki a mangriribuk ha maski nu
hadya a angayan di.
7 Ket ni Jason aye i nagpadagus ha nidi a maghen ha bilay na. Nagliwat
hidi ha ngamin a linteg na hari tam ha Roma, ta itoldu di a atoy i sabali a
hari a managenan ha Jesus,” kon di.
8 Ket gipu ha dende a kakkagi na mahagsileng, riniribuk di i nakam na
opisiyales ken kakpalan a tolay.
9 Ket pinagpiyensa di ni Jason ken agagum na ha korinat, sa di,
pinalobusan hidi a lumakad.

Di Pablo ha Ili a Bereya

10 Idi kallap heya, inpaangay na manmanahod ni Pablo ken ni Silas ha
ili a Bereya. Idi pagdemat di, inumangay hidi ha kapilya na Judyo.
11 Mas mappiya i pagnakanakam na Judyo a hidi a taga-Bereya ngem
nidi a taga-Tesalonika. Ta nagaget hidi a magteman ha kagi ni Pablo. Ket
kada pamalak a inadal di i Libro na Dios, penu makatandiyan di nu tahod
i kinagi ni Pablo onu madi.
12 Isu a kinumakpal i Judyo a hidi a nanahod ken makpal bila i Griego
a hidi, pati i babbey a hidi a matangkay ken lallaki a hidi.

13 Ngem naingal i Judyo a hidi a taga-Tesalonika, idi nabahetaan di a
magitoldu ni Pablo ha kagi na Dios ha Bereya. Ket tinumagubet hidi. Ket
pinaingal di, ket riniribuk di manon i kakpalan a tolay ha Bereya.
14 Ket dagus a nangitugan i manahod a hidi ha ni Pablo ha baybay. Ngem
nagwarak ni Silas ken ni Timoteo ha Bereya.
15 Ket kinumuyog i nangitugan a hidi hanggan ha ili a Atenas. Sa hidi,
nagsoli ha Bereya. Ket inpeta ni Pablo a umunod mina ni Silas ken ni
Timoteo ha sigida.
16 Niyaen, ha ili a Atenas, idi naguray ni Pablo ha ni Silas ken ni Timoteo,
atoy i naenta na a nagpasaket ha nakam na. Ta makpal i didiosen di a
pagwagahan di ha iday a ili.
17 Isu a inumangay hikuna ha kapilya na Judyo a makipaguhon ha Judyo
a hidi ken hidi a bakkan a Judyo a makidios. Ket kada pamalak, inumangay
hikuna ha sentro na ili a makipagtabbegan ha maski nu heya a magteman.
18 Ket atoy bila i kappal a maestro a nakipagtabbeg ha ni Pablo. Bakan
hidi a Judyo. Griego hidi. Ha kappal, napanagenan hidi ha Epikureyo.
Ket atoy bila kappal a napanagenan ha Estoiko. Griego bila hidi. Ket
linimalimad di ni Pablo. Kinagi na kappal, “Anya i salsalawasawan na
lalaki aye a aginmamaestro?” Ket kinagi na kappal, “Mangitoldu hikuna
megipu ha sabali a didiyos a taga sabali a bayan,” kon di. Ta awan di
nakatandiyan i pinagitoldu ni Pablo megipu ha ni Jesus, ken pinagbiyag
na manon.
19 Isu, inawis di, ket intugan di ni Pablo a magitoldu ha pagpisanan di,
a managenan ha “Areyopago”. Kinagi di, “Kayat mi a makatandiyan ide a
bigu a pagitoldu mo.
20 Ipakatandi mo bi, ta niyaen la a mateman mi i pagitoldu a kona hay,”
kon na totolay a taga-Atenas.
21 (Kona hito i ugali na totolay a naghen ha Atenas. Kanayon hidi a
nagibaheta ken nakangteman ha maski nu anya a pagkakagi a bigu.)
22 Isu, tinumaknag ni Pablo ha saguppang na Areyopago, ket kinagi na,
“Hikam a lallaki a taga-Atenas, katandi ko a magdeyaw kam ha makpal a
didios.
23 Ta idi pinaglakad ko ha ili moy, naenta ko a makpal i pagkararagan
moy. Ket naenta ko bila i esa a pagwagahan moy a nakesuratan na, ‘Para
ha Dios a awan tam katandiyan,’ kon na.” Ket kinagi ni Pablo, “Ide dod
a Dios ket deydeyawan moy, maski nu awan moy hikuna makatandiyan,
hikuna i ipakatandi ko ha nikam niyaen,” kon ni Pablo.
24 Ket intulos na, “Ide a Dios, hikuna i nanggimet ha ngamin a lutak
ken ngamin a maghen ha lutak. Hikuna i magturay ha ngamin ha langit
ken ngamin ha lutak. Awan hikuna maghen ha bilay a ginimet na tolay a
paghenan na.
25 Awan na masapul i maski nu anya a magimet na tolay. Ta hikuna a
mismo i mangiyatad ha ngamin a bagay ha ngamin a tolay, maski nu biyag
tam, onu angas tam. Hikuna i mangiyatad ha ngamin.
26 Pinarsuwa na i lutak, ket gipu ha nekaesa a lallaki a ginimet na,
ginimet na paman i ngamin a kalakalase a tolay. Ket pinagwaras na hidi
ha ngamin a lutak. Ket maski idi ha palungo, ninakam na dan i tiyempo
na biyabiyag tam, ken hadya mina i kakahenan tam.
27 Ta ginimet na kitam na Dios, penu mageriyok kitam ha nikuna. Ket
magtulos kitam mina, maski nu kona ha magkatapkatap kitam ha diham,
hanggan katandiyan tam hikuna. Tahod a awan a madiyo i Dios ha maski
nu heya ha nikitam.

28 Ta malebutan na kitam na Dios. Ket magbiyag kitam gipu ha nikuna.
Nu awan ha Dios, awan ha biyag tam, ket awan kitam a makalembok. Nu
awan ha Dios, awan kitam la. Ket kona bila hito i nesurat na esa a kabayan
moy, a insurat na,
‘Gipu ha nikuna, umangas kitam. Gipu ha nikuna, lumakad kitam. Gipu
ha nikuna, atoy kitam ha pagkatolay.’ ”
29 Ket intulos ni Pablo, “Nu tahod a kona hito ha nikitam, katandiyan
tam mina a bakkan i Dios ha ladawan a balitok, onu pirak, onu pogedu.
Ta idagento i nekago na tolay gipu ha bukod di a kinalaing ken kinabalin.
Ket awan ha kakalan ha dagento ha Apo Dios.
30 Idi palungo a tiyempo, pinabiyan na Dios i kinadukas na totolay.
Ta awan di nakatandiyan i gimetan di. Ngem niyaen, bakkan manon a
tiyempo. Ta niyaen, inbon na Dios i ngamin a tolay ha maski nu hadya a
lugar, a magbabawi hidi ha kinadukas di.
31 Ket inbital na i pamalak a panghukom na ha ngamin a tolay gipu ha
lallaki a pinili na. Malinteg ide a paghukom na. Ket pinatahod na Dios a
ide a lallaki i maghukom mina nokkan, ta pinabiyag na manon hikuna a
naggipu ha natay,” kon ni Pablo.
32 Niyaen, nagulew i kappal a Griego ha ni Pablo, idi nateman di megipu
ha pinagbiyag manon ni Jesus. Ngem atoy bila i kappal a nagkagi ha,
“Kayat mi a huwayan mo ide a pagitoldu mo nokkan,” kon di.
33 Isu a linumakad ni Pablo.
34 Ket atoy i kappal a nakiuseg ha ni Pablo, a nanahod hidi. Ni Diyonisiyo
i esa. Hikuna i esa a konsihal na Griego a hidi ha Areyopago. Ket ni
Damaris i esa a babbey a nanahod. Ket atoy bila i sabasabali.

18

Maghen di Pablo ha Ili a Korinto

1 Kobosan na ito, linakadan ni Pablo i ili a Atenas, ket nagtulos hikuna
hanggan ha ili a Korinto.
2 Ket natagbuwan na i nagkabanga a Judyo a taga probinsiya a Ponto.
Akila i nagen na lallaki, ken Priskila i nagen na kabanga na. Kagipgipu
di la ha ili a Roma, ha bayan a Italiya. Ta pinalapos ni Hari Klaudiyo i
ngamin a Judyo ha Roma. Niyaen, nagpasiyal ni Pablo ha di Akila.
3 Ket tulos, a naghen hikuna ha nidi, gipu ta naenta na a nagkalan i
pinagbiyag di. Ta ginimet di i toltolda a panglako di, ket kona bila hito i
tarabaho ni Pablo, nikuna. Isu a nakipagtarabaho hidi.
4 Ket kada Sabado, nagitoldu ni Pablo ha kapilya na Judyo, penu
mapanahod na mina hidi, maski nu Judyo a hidi o maski nu Griego.
5 Idi pagdemat ni Silas ken ni Timoteo a naggipu ha Masedonia, insulet
ni Pablo i tarabaho na, ket kada pamalak a tinolduwan na i Judyo a hidi a
megipu ni Jesus, i Cristu a mahagisalakan ha totolay.
6 Ngem idi sentiyan di ni Pablo, ken ulewan di ni Apo Jesus, inpagpag ni
Pablo i tapok ha tennon na, a pangtiplad a nagliwat hidi. Ket kinagi na,
“Nu awan kam mesalakan nokkan, hikam i makingliwat! Awan a hikan.
Mangrugi ha niyaen, henak a magitoldu ha totolay a bakkan a Judyo,” kon
na.
7 Tulos, linakadan na hidi, ket inumagton hikuna ha bilay ni Tisiyo
Husto. Bakan a Judyo ni Tisiyo, ngem makidios pala hikuna. Ket kaabay
na kapilya na Judyo i bilay na.
8 Niyaen, idi tiyempo hito, nanahod ha ni Apo Jesus i kapitan na kapilya
na Judyo. Ni Krispo nagen na. Ket nanahod bila i ngamin a pamilya na.

Ket atoy bila hay i makpal a tolay ha Korinto a nagteman ha ni Pablo, ket
nanahod hidi, ket nagpabinyag hidi.
9 Idi esa a kallap, nagpaenta ni Apo Jesus ha ni Pablo ha nakam na. Ket
kinagi ni Apo Jesus, “Awan kas kumanteng. Tumulos ka a magitoldu, ket
awan ka gumimak,
10 ta aguman taka. Awan di maanya ha nikaw. Itulos mo a magitoldu ha
ide a ili, ta atoy i makpal a tolay a pinili ko a manahod ha nikan,” kon ni
Apo Jesus.
11 Isu a nakatawen ket gudwa ni Pablo ha ili a Korinto, a intoldu na i
kakkagi na Dios.
12 Ket idi naalay dan, nasuletan i gobernador na probinsiya a Akaya,
ket nagbalin ni Galiyon ha gobernador he. Ket nagesesa i Judyo a hidi a
nangdakap ha ni Pablo, ket pinasaguppang di ha panghukoman.
13 Kinagi di ha ni Galiyon, “Ide a lallaki i mangsulet ha pinagdeyaw mi
ha Dios gipu ha pagitoldu na. Ket maneg ito ha linteg tam a Romano,” kon
di.
14 Idi dandani a tumabbeg ni Pablo, kinagi ni Galiyon ha Judyo a hidi,
“Nu tahod a madukas i ginimet na, onu tahod a linoko na kam, temanan
takam mina, ngem awan hikuna magsenti ha linteg a Romano.
15 Pakitabbegan moy la ito megipu ha pagitoldu ken ugali na minappo
moy, ken bukod moy a linteg. Hikam la a Judyo i makatandi ha dagende.
Madiyan ko a manghukom ha bagbagay a kona hito,” kon ni Galiyon.
16 Sa na, pinalapos hidi ha panghukoman.
17 Isu a dinakap di ni Sostenes, a esa a kapitan ha kapilya na Judyo. Ket
ninanagnag di hikuna ha saguppang na panghukoman. Ngem pinabiyan
la ni Galiyon.

I Pagsoli ni Pablo ha Antiokiya

18 Ket naalay pala a naghen ni Pablo ha ili a Korinto, ha nidi a manahod.
Sa hikuna, nagpakada, ket naglugan hikuna ha barko a umangay ha
probinsiya a Siriya. I kaagum na di Priskila ken Akila. Kaddemat di ha
ili a Senkreya, ket nagpapwkis ni Pablo. Ta atoy i inkari na ha Dios, ket
natongpal na dan. Kona hito i ugali na Judyo a hidi.
19-21 Kaddemat di ha ili a Epeso, ket sinumadap ni Pablo ha kapilya na
Judyo a nakigammong. Ket inaged di a tumulos hikuna ha nidi ha maalay,
ngem inumadi hikuna. Imbes na, idi linumakad hikuna, inpeta na ha nidi,
“Nu ipalobus na Dios, magsoliyak nokkan,” kon na. Ket linumugan manon
ni Pablo. Ngem nagwarak di Priskila ken Akila ha ili a Epeso.
22 Idi kaddemat na ha ili a Sesareya, tinumulos hikuna hanggan ha
Jerusalem, a magpasiyal-pasiyal ha manahod a hidi. Sa, tinumulos
hanggan ha Antiokiya, ha probinsiya a Siriya.
23 Idi kobos na kappal a pamalak, linumakad manon. Ket nagsoli hikuna
a nagpasiyal ha probinsiya a Galasiya ken Pirgiya. Ket intoldu na manon
ha manahod a hidi a naghen ha ngamin a lugar ayo. Ket pinapigsa na i
panahod di.

Di Priskila ken Akila ken Apolos ha Ili a Epeso

24 Niyaen, ha nidi a nagwarak ha Epeso, atoy a dinumemat ha nidi i
esa a Judyo a taga-Alejandriya. Apolos i nagen na. Ket nalaing hikuna ha
pagbalikas na. Ket makpal i nakatandiyan na megipu ha Libro na Dios.
25 Ta natolduwan hikuna a tahod megipu ha ni Apo Jesus, ket nagaget
hikuna a magitoldu ha sabali a totolay. Ngem maski nu tahod i ngamin a

intoldu na, atoy i nagkurangan na. Ta nakatandiyan na la i pagbinyag a
netoldu ni Juan a minahagbinyag. Ide i pagbinyag na pagbabawi.
26 Ket idi nagitoldu hikuna ha kapilya na Judyo, napigsa i pagitoldu na.
Ngem idi nateman di Priskila ken Akila i pagitoldu ni Apolos, inawis di
hikuna ha bilay di, ket inpakatandi di pala megipu ha Apo Dios, penu mas
mappiya i pagkatandi na.
27 Sa, ninakam ni Apolos a umangay ha probinsiya a Akaya. Ket
dinaggapan na hikuna na manahod a hidi a taga-Epeso, a nagsurat hidi
ha manahod a hidi a atoy ha Akaya, a magrespitar mina hidi ha ni Apolos.
Idi pagdemat na, atoy hidi a nanahod gipu ha kagbi na Dios. Ket dakkal
i dagap ni Apolos ha nidi gipu ha pagitoldu na.
28 Ket napigsa i pinaketabbeg ni Apolos, a naabak na i Judyo a hidi, idi
nakitabbegan hidi ha saguppang na totolay. Ta pinatahod na ha nidi gipu
ha Libro na Dios, a ni Jesus i Cristu a mangisalakan ha totolay.

19

I Pagsaddap na Espiritu na Dios ha Totolay ha Epeso

1 Idi atoy pala ni Apolos ha ili a Korinto, ha probinsiya a Akaya,
naglakalakad pala ni Pablo a umalepat ha amamugod hanggan ha ili a
Epeso. Idi kaddemat na ha Epeso, natagbu na i kappal a manahod ha ni
Jesu-Cristu.
2 Ket sinalodsod ni Pablo, “Giniwat moy i Espiritu na Dios, idi nanahod
kam ha ni Jesu-Cristu?” Ket tinabbeg di, “Awan. Awan mi pala nabaheta
a atoy i Espiritu na Dios.”
3 Ket kinagi ni Pablo, “Anya a kalase a pagbinyag i inalap moy?” Ket
tinabbeg di, “I pagbinyag ni Juan.”
4 Ket inpeta ni Pablo, “Nagbinyag ni Juan ha nagbabawi a hidi ha
liwaliwat di. Ket intoldu na a manahod mina i totolay ha ni Jesus, a
magdilokod ngem ha ni Juan,” kon ni Pablo.
5 Idi nateman di ito, nagpabinyag hidi a magpasakop ha ni Apo Jesus.
6 Ket intupo ni Pablo i kamat na ha nidi, ket sinumadap i Espiritu na
Dios ha nidi. Sa hidi, nagkagi ha kagi na Espiritu a awan di nakatandiyan.
Ket nagpugto bila hidi ha kagi na Dios.
7 Atoy hito i manga esa pulo ket duwa a lallallaki.
8 Ha tallu a bulan, nakangangay ni Pablo ha kapilya na Judyo, ha Epeso.
Awan hikuna nanteng a magitoldu. Ket makpal i intoldu na megipu ha
paghariyan na Dios, ket makpal i tabbeg na, penu mapanahod na hidi.
9 Ngem ha kappal ha nidi, pinaigat di i nakam di, a madiyan di a
manahod. Linimadlimad di dalla ha saguppang na kapilya, ket madukas
i kinagi di megipu ha ni Apo Jesus. Isu a linumapos ni Pablo ha kapilya
di, ket inuseg na hidi a manahod. Ket inumagton hidi ha esa a eskwela ni
Tirano.
10 Nagitoldu hikuna ha ide a eskwela ha kada pamalak, ha lubuk na
duwa a tawen. Ket gipu ha kona hito, nakateman hidi ngamin a naghen
ha probinsiya a Asia megipu ha kagi na Apo Dios. Maski nu Judyo a hidi,
o maski nu bakkan hidi a Judyo, ket nakateman hidi ngamin.

Ananak ni Eskeba

11 Idi tiyempo hito, ginimet na Dios i makpal a milagro a nangpasabbew
gipu ha ni Pablo.

12 Maski nu anya a tennon ni Pablo, maski nu panyo na, onu towaliya
na, idi neyangay idagento ha totolay a nagsaket, napahusay hidi. Ket ha
nidi a naawag, linumapos i madukas a espiritu ha nidi.
13 Ket atoy bila hay, ha Epeso, i kappal a Judyo a makanglakad a
mahagagas ha totolay a naawag. Mapaadiyo di kan i espiritu a madukas.
Ket pinadas di a usaran i nagen ni Apo Jesus ha pagagas di. Kinagi di ha
madukas a espiritu, "Ibon takam a umadiyo kam, gipu ha nagen ni Jesus
a usaran ni Pablo," kon di.
14 Ket kona bila hito i tarabaho na pitu a lallaki a ananak ni Eskeba, a
esa a Matangkay a Padi.
15 Ngem idi pinadas di a magnagen ha ni Jesus, tinabbeg na espiritu,
"Katandi ko i turay ni Jesus, ket katandi ko i turay ni Pablo, ta pagbaelan
na hikuna ni Jesus. Ngem anya i turay moy ha nikan?" kon na espiritu.
16 Sa, dinumangper i lallaki a naawag, ket naabak na hidi ngamin. Ket
ninagnag na, hanggan binumuyot hidi ha bilay a minatalitalingo, ken
naubi, ta pinasad na i badu di.
17 Niyaen, nabahetaan na ngamin a Judyo ken Griego a taga-Epeso
megipu ha ide a nagimet ha ananak ni Eskeba, nu panya a pinadas di i
nagen ni Jesus, maski awan ha turay di. Ket indeyaw na kakpalan, "Tahod
a matangkay ni Jesu-Cristu," kon di. "Bakan a pangsalamangka i nagen
na," kon di man. Ket idi nabahetaan di ito, kinumanteng i ngamin a hidi
ha Epeso.
18 Isu a nakipagpisan i makpal a manahod, ta kayat di a magbabawi
ha pinagsalamangka di. Ket nagpapinaenta hidi, a inlapos di i madukas
a pinaggimet di ha saguppang na kagurupo di, ta kayat di a sumina ha
salamangka di heya.
19 Atoy i makpal a salamangkero. Ket induho di i liblibro di ha
saguppang na ngamin a pisan aye. Ket tinutod di i liblibro heya. Ket
binilang di i balle na dagende a libro. Ket nakaabot i balle na ha lima a
pulo a ribu a korinat.
20 Ket gipu ta kona hito, napigsa i pinakewaras na kagi na Apo Dios. Ket
kinumakpal i nanahod a hidi ha ni Apo Jesus.

I Riribuk ha Epeso

21-22 Kobos na ito, ket nepakatandi na Espiritu na Dios ha ni Pablo a
sumoli mina hikuna ha probinsiya a Masedonia, ken Akaya, hanggan
ha Jerusalem. Isu a pinaangay na i duwa a agum na ha probinsiya a
Masedonia, a ni Timoteo ken ni Erasto. Ngem naghen pala ni Pablo ha
probinsiya a Asia ha maalay ballik. Ket kinagi ni Pablo ha nidi, "Nokkan,
kobosan na pagsoli ko ha Jerusalem, masapul a umangayak ha ili a Roma,"
kon na.
23 Niyaen, idi tiyempo hito, atoy i riribuk ha Epeso gipu ha pagitoldu di
Pablo megipu ha ni Apo Jesus.
24 Ta atoy hay i esa a lallaki a mahagpanday ha pilak a gimetan na para
ha didiosen di. Ni Demetriyo i nagen na. Ket napigsa i negosio na a
paggimi-gimet ha ballik a sinantemplo para ha ni Artemis a didiyosa di.
Ket dakkal i suweldo na tarabahador a hidi ni Demetriyo.
25 Isu a nagpapisan ni Demetriyo ha ngamin a tarabahador ken kakalan
na a magpanday ha pilak. Ket kinagi na ha nidi, "Kakabsat, katandi moy
a ide a negosio i ikabiyag tam.
26 Ket naenta ken nabahetaan moy i gimigimet ni Pablo, a kontra i
gimetan na ha ugali tam. Ta magitoldu hikuna a awan kan a Dios idagende
a didiosen a gimigimetan na tolay. Ket atoy i makpal a tolay a pinanahod

na dan. Ket pinababawi na hidi, maski ha ili tam aye, ha Epeso. Ket
dandani a makaabot ha maski nu hadya a lugar ha Asia i pagitoldu na.
27 Niyaen ide i buriburan ko," kinagi ni Demetriyo, "a baka tallekodan
na totolay i pangilako tam, ket nangruna nu pabiyanan di i panahod di ha
madedeyaw a didiyosa tam, a ni Artemis. Baka madadail i kinadeyaw na.
Agay! Ni Artemis i deydeyawan na ngamin a tolay ha Asia, ken maski nu
hadya a lugar ha lutak," kon ni Demetriyo.
28 Idi nateman na kakpalan i kinagi na aye, nakaingal hidi unay, a
indulaw di, "Madeydeyaw ni Artemis, i didiyosa na Epeso!"
29 Ket newaraswaras i riribuk hito hanggan ha ngamin a ili. Ket dinakap
na kakpalan i duwa a manahod a taga-Masedoniya a agagum ni Pablo, hidi
ni Gayo ken ni Aristarko. Ket inbuyot di hidi ha sentro na ili.
30 Niyaen, ha ni Pablo, kayat na a umangay ha saguppang na kakpalan
heya, penu makepakatandi ha nidi. Ngem awan na pinalobusan na ilailay
na a manahod.
31 Ket atoy bila i kappal a ilailay ni Pablo a konsihal hidi na probinsiya.
Ket atoy a inpaangay di ha nikuna i pangiyaged di a awan mina hikuna
magpaenta ha sentro.
32 Niyaen, kinumaro pala ide a riribuk, ta sabasabali i dulaw na kappal,
ket atoy bila i kappal a nangidulaw ha sabali. Ket naliwaliwat i kakakpalan
aye, nu apay a napisan hidi.
33 Kagin na kappal a napapisan hidi gipu ha ni Alejandro, ta hikuna i
pinataknag na Judyo a hidi a mangipakatandi mina. Ket nagwahi hikuna,
penu mapatahan na hidi.
34 Ngem idi nakatandiyan di a ni Alejandro i esa a Judyo, nagesesa hidi
a nangiduldulaw manon, hanggan ha lubuk na duwa a oras ha, "Deyawan
tam mina ni Artemis a taga-Epeso!"
35 Kobosan na, idi napatahan hidi na sekretariyo na ili, kinagi na,
"Kababayan ko, katandiyan na ngamin a tolay a hikitam a taga-Epeso
i mahagdapon ha Templo ni Artemis ken nasantowan a pogedu, a
binumugsok a nagipu ha langit.
36 Ket awan ha makapagmadi ha panahodan tam. Isu, masapul a awan
kitam mina sigisigida, ket magtahan kitam mina.
37 Niyaen, apay a inyangay moy idende a lallallaki, maski nu awan ha
tinakaw di ha templo, ket awan di nagkagiyan ha madukas i didiyosa tam.
38 Ket ha di Demetriyo, nu kayat di a mangidarum, umangay mina hidi
ha munisipyo. Ta nalukat dan i panghukoman ayo, ket atoy i abugado a
hidi. Ha ho mina i pagidaruman di.
39 Ngem nu atoy i sabali a masapul moy, masapul a maguray kam ha
paggimmongan na konsihal a hidi na ili.
40 Ta maburiburak a mabalin a medarum kitam, gipu ha riribuk aye. Ta
awan ha pagpambar tam, onu merason tam ha riribuk tam aye."
41 Idi kobos na kakkagi na sekretariyo, pinalakad na hidi.

20

Umangay di Pablo ha Probinsiya a Masedoniya ken Gresiya

1 Idi kobos na ide a riribuk, nagpaayag ni Pablo ha manahod a hidi, penu
magpakada. Ket tinolduwan na pala, ket pinapigsa na i panahod di gipu
ha kinagi na. Sa hikuna, inumangay ha Masedonia.
2 Idi pakanglakad na ha luglugar ayo, pinapigsa na i panahod na ngamin
a manahod. Sa hikuna, nagtulos hanggan ha probinsiya a Gresia, a
naghenan na ha tallu a bulan.

3 Sa, dandani dan a kahektat manon ni Pablo a maglugan mina ha barko
hanggan ha probinsiya a Siriya, ngem nabahetaan na a pinanggep manon
na Judyo a hidi, a kayat di kan liputan.
Isu, ninakam na a magsoli mina a tumaleb ha probinsiya a Masedoniya.
4 Ket inumuseg ha nikuna ni Sopatro a annak ni Pirro a taga-Bereya,
ken ni Aristarko ken Segundo a taga-Tesalonika, ni Gayo a taga-Derbe, ni
Timoteo ken di Tikiko ken Tropimo a taga-Asia,
5 ken hikan, ni Lukas. Nagpalungo hidi a naguray ha nikami ha ili a
Troas.
6 Kobosan na Piyesta na Tinapay a awan ha lebadura na, naglugan kami
a naggipu ha ili a Pilipos. Lima a pamalak a naglugan kami ha barko, ket
naabotan mi hidi ha ili a Troas. Ket naghen kami hito ha makadominggo.

I Dilokod a Pagpasiyal ni Pablo ha Ili a Troas

7 Idi esa a Sabado, nagpisan kami a magkan ha pangapon a pang-
panakam ha katay ni Apo Jesus. Ket nokkan nu kaugman na, lumakad
manon mina ni Pablo. Isu, nagitoltoldu hikuna ha naalay, hanggan ha
lubuk na kallap.
8 Niyaen, nagpisan kami ha makingontok a siled na bilay, ket atoy i
makpal a silaw.
9 Ket atoy bila i esa a olitaw a nakaetnod ha esa a tawa. Eutiko i nagen
na. Ket idi nagkagi ni Pablo ha kaalay, nagtongkatongka ni Eutiko, hanggan
nakakillap dan. Sa, natakneg ha lutak, a nagipu ha mekatallu a daklat na
bilay. Ket idi pinangagkat di, natay dan hikuna.
10 Ngem inumugsad ni Pablo, ket nagbuyot a naggakos ha nikuna. Kinagi
na, “Awan kam mina magngoyngoy. Magbiyag manon hikuna.”
11 Sa, inumunek manon ni Pablo, ket nagkan hidi. Ket nagitoldu ni
Pablo ha maalay pala, hanggan sinumikat i senggit. Ket idi maledum dan,
linumapos di Pablo.
12 Ket nagragsak unay hidi, ta inyangay di i olitaw aye ha bilay di a
kebbiyag.

I Paglakad di Pablo ha Ili a Mileto

13 Nagpalungo kami a naglugan ha barko, ket naguray kami ha ili a Asson
ha ni Pablo. Inpeta na a dagasan mi ha ili a Asson, ta bumaksat hikuna.
14 Pagdemat na, sinalpak mi, ket pinalugan mi hikuna, ket nagtulos kami
hanggan ha ili a Mitilene.
15 Kettulak mi ha ho, ket idi kakallapan na, pagdemat mi ha dibelew
na puro a Kiyo. Idi kaugman na, dinumitang kami ha puro a Samos. Ket
kaugman na, nakaabot kami ha ili a Mileto.
16 Kayat ni Pablo a taleban mi i Epeso, penu awan kami magmalay ha
probinsiya a Asia. Ta maagaw hikuna a umabot ha Jerusalem ha palungo
a pamalak na Pentekostes.

Magpakada ni Pablo ha Panglakayan a Hidi ha Epeso

17 Ha ili a Mileto, pinaayagan ni Pablo i panglakayan a hidi na kapilya
na manahod a taga-Epeso.
18 Ket idi pinagdemat di, inpeta na ha nidi, “Katandi moy i ugali ko,
karugi idi pagdemat ko ha probinsiya a Asia.
19 Ta nagtarabaho ak ha Apo Dios a kona ha tagabu na, ket awanak
nagpatangkay ha baggi ko. Ket naenta moy dan i pakangladingit ken
pakangrigat ko gipu ha madukas a panggep na Judyo a hidi.
20 “Katandiyan moy a awanak nakanteng a magitoldu ha nikam ha kagi
na Dios. Ha maski nu anya ha kakkagi na a makadaggap ha panahod moy,

awanak nanteng a magitoldu ha iday. Intoldu ken inbaheta ko maski ha
saguppang na makpal a tolay, ken maski ha bilabilay moy.
21 Ket magkalan i pinagiwat ko ha Judyo a hidi ken ha bakkan hidi a
Judyo. Ta masapul a magbabawi hidi ha liwaliwat di, ket umuseg mina
hidi ha Dios a manahod mina ha ni Happo tam a ni Jesus.

22 "Ket niyaen, umangayak ha Jerusalem, gipu ha inbon na Espiritu na
Dios ha nikan. Ket awan ko katandi nu anya i magimet ha nikan ha ho.
23 Ngem katandi ko ide, a maski nu hadya a ili a inangayan mi, iniwad
na ak na Espiritu na Dios a marigrigatanak nokkan, ket mepabaludak.
24 Ngem madiyan ko a isalakan i baggi ko. Kayat ko la a magtongpal ha
ngamin a tarabaho a inyatad ni Apo Jesus ha nikan, a pinangibaheta ko
ha Mappiya a Baheta megipu ha kagbi na Dios.

25 "Niyaen, naalay dan a naghenak ha nikam ngamin, penu magitoldu
megipu ha paghariyan na Dios ha totolay. Ket katandi ko a mangrugi
niyaen, awanak moy manon maenta.
26 Isu, niyaen, ipeta ko ha nikam, nu atoy ha nikam a awan a mesalakan
nokkan, bakkan a hikan i makingliwat.
27 Ta awan ko nekemot ha nikam i maski nu anya a megipu ha ngamin
a panggep na Dios.
28 Isu, daponan moy i baggi moy ken ngamin a manahod a hidi, ta
kona ha intalak na ha nikam na Espiritu na Dios. Oni ay, daponan moy i
manahod a hidi, a nagbalin dan a kukuwa na Apo Dios, gipu ha kakkatay
na annak na.
29 "Ta katandi ko a nokkan, nu lumakadak dan, dumemat ha nikam i
totolay a kona ha maingal a asu. Aginpappiya hidi, ngem madi i pagitoldu
di. Ket kona ha dangpihan di kam, ta kayat di a dadailan i panahod na
ngamin a nagpasakop ha Apo Dios. Puros, awan hidi ha kagbi.
30 Ket dumemat i tiyempo nu sumina ha nikam i kappal a kagurupo moy,
a mangsilisileng penu paunodan di mina i manahod a hidi ha bukod di a
baggi.
31 Isu, magingat kam, ket nakaman moy i pinagayat ko ha nikam. Ta
makpal a beses a nagsangisangetak gipu ha nikam. Ket ha lubuk na tallu
a tawen, ha pamalak ken ha kallap, nagitolduwak ha nikam ngamin.

32 "Niyaen, lumakadak dan," kagi ni Pablo, "ket magkararagak ha Dios,
a hikuna mina i magdapon ha nikam. I pakebaheta ha kagbi na i
magpapigsa mina ha nikam. Ta kaya na Dios a magpapigsa ha nikam
ha panahod moy. Ket atdinan na kam bila ha bendisyonan na, a insagana
na para ha ngamin a tolay a nebukod na, a kona ha kukuwa na.
33-34 Niyaen, katandiyan moy a idi henak ha nikam, awan ko inaged i
korinat moy, oni, onu badu moy. Ta nagtarabaho ak la ha kamat ko, penu
magatang ko i maski nu anya a masapul ko, onu masapul na agagum ko.
35 Ket gipu ha ngamin a dagento, nepaenta ko ha nikam a magtarabaho
kitam mina ha mapigsa, penu madaggapan tam i malupoy a hidi. Ta
nakaman tam mina i kinagi ni Apo Jesus a, 'Mas mappiya i kasasaad na
tolay a mangiyatad, ngem ha tolay a gumiwat,' kon ni Jesus."

36 Idi kobos ni Pablo a magkagi, nagparentumeng hidi ngamin a
magkararag.
37 Ket nagpagsangisanget hidi ngamin a nanggakos ken nagmano ha
nikuna.
38 Ta napaladingitan hidi unay, nangruna ha kinagi na a awan di hikuna
maenta manon. Tulos, a inyangay di ha pagluganan na a barko.

21

I Paglakad ni Pablo ha Jerusalem

1 Nagpakada kami, ket tinumulak kami a umahabes ha puro a Kos.
Kaugman na, nagtulos kami ha puro a Rodas, ken ha ili a Patara.
2 Inumales kami ha esa a barko a umangay ha lugar a Penesiya.
3 Paglakad mi, binatad mi i puro a Sipro, ket tinaleban mi ha abagatan
na, a nagtulos kami ha probinsiya a Siriya. Ket pinumundu kami ha ili a
Tiro, ta ihay i pagdiskargaan na barko.
4 Naeriyokan mi i kappal a manahod, ket nakidagus kami ha nidi ha
makadominggo. Inpeta di ha ni Pablo a awan mina hikuna umangay ha
Jerusalem, ta nepakatandi na Espiritu na Dios ha nidi a maparusa hikuna
ha ho.
5 Sa, idi kahektat mi, intugan di kami ha lapos na ili hanggan ha baybay.
Ket nagparentumeng kami, pati i ngamin a pamilya di a magkararag.
6 Kobosan a nagpakada kami, linumugan kami ha barko, ket nagsoli hidi
ha bilay di.
7 Kattulak mi ha ili a Tiro, ket inumangay kami ha ili a Tolemayda. Ket
nakisalpak kami ha manahod a hidi, ket naghen kami ha nidi ha esa a
kallap.
8 Idi kaugman na, naglakad kami manon hanggan ha ili a Sesareya. Ket
nakidagus kami ha bilay di Pelipe. Napili dan ni Pelipe idi a magagum ha
apostol a hidi ha Jerusalem, idi pinili di i pitu a lallaki. Niyaen, i tarabaho
na i mangibaheta ha Mappiya a Baheta megipu ha ni Jesu-Cristu.
9 Ket atoy i uppat a annak na a madiket a mahagpugto ha kagi na Dios.
10 Idi kobos na kappal a pamalak, dinumemat ha bilay di Pelipe i esa a
lallaki a mahagpugto bila, a nagipu ha probinsiya a Judeya. Ni Agabo i
nagen na.
11 Kaddemat na ha nikami, ket inalap na i sinturon ni Pablo, ket ginakad
na i kamat ken tikad na baggi na. Sa na, kinagi, “Ide i kayat na kagiyan na
Espiritu na Dios. Ta kona bi hito nokkan i paggakad na Judyo ha Jerusalem
ha makingsinturon aye. Ket nokkan, iyatad di hikuna ha bakkan a hidi a
Judyo,” kon ni Agabo.
12 Idi nateman mi ito, inageagedan mi ngamin a awan mina umangay ni
Pablo ha Jerusalem.
13 Ngem kinagi ni Pablo, “Magaanya kam dalla agay? Apay a sangetanak
moy? Apay a pagladingitan moy i puso ko? Awanak kumanteng nu
gakadan diyak ha Jerusalem. Insagana ko dan i baggi ko, maski nu
matayak ha Jerusalem gipu ha ni Apo Jesus,” kon na.
14 Idi nakatandiyan mi a awan mi mekemot ni Pablo, awan mi pinilit.
“Magimet mina i panggep na Apo Dios,” kagi mi.
15 Idi kobos na kappal a pamalak, naggayak kami a umangay ha
Jerusalem.
16 Ket inumuseg bila i kappal a manahod a taga-Sesareya. Intugan di
kami ha bilay na esa a lallaki a ni Manason a taga-Sipro. Naalay dan
hikuna a nanahod ha ni Jesus.

Pagdemat ni Pablo ha Jerusalem

17 Kaddemat mi ha Jerusalem, ket nagragsak i manahod a hidi a
magsalpak ha nikami.
18 Kaugman na, inumuseg ni Pablo ha nikami a magpasiyal ha ni
Santiyago. Ket atoy bila ho hidi ngamin a panglakayan na Kapilya.

19 Sinalpak na hidi, ket binoyboy na i ngamin a ginimet na Dios gipu ha
pinagitoldu na ha totolay a bakkan a Judyo.
20 Kobosan na pinagteman di ha ni Pablo, indeydeyaw di i Dios.
Ket kinagi di ha nikuna, “Kabsat, katandi mo a makpal a ribu i Judio a
hidi a manahod ha ni Apo Jesus. Ket magaget hidi a umuseg ha Lentig ni
Moyses.
21 Ngem niyaen, atoy i problema tam,” kinagi di Santiyago. “Ta problema
tam a nabahetaan di kan megipu ha nikaw. Ket nabahetaan di a sabali kan
i pagitoldu mo ha Judyo a hidi, a maghen ha sabasabali a bayan a madiyo.
Ket kagin di a itoldu mo kan a pabiyanan di mina i Linteg ni Moyses ken
ugali na Judyo, ket madi kan nu pakakugit di i annak di.
22 “Ket niyaen, kabsat, sigurado a nabahetaan di ha pagditang mo ha he.
Isu, umuseg ka bi ha balakad mi a ipeta mi ha nikaw.
23-24 Ta atoy i pinanggep mi, penu maenta di a salawasaw i nabahetaan
di megipu ha nikaw. Niyaen, atoy ha nikami i uppat a lallaki a manahod
ha ni Jesus. Ket atoy i inkari di ha Dios, ket dandani di a matongpal. Isu,
hikaw, Pablo, nu mabalin, aguman mo bi hidi a mangtongpal ha kari di
ha Templo. Ket aguman mo bi hidi nokkan nu padalusan na hidi na padi.
Ket ipagaan mo bi i magasto di, penu mabalin hidi a magpapwkis. Ket nu
gimetan mo ide, maenta na ngamin a Judyo a umuseg ka pala ha Linteg
ni Moyses.
25 Ket ha nidi a bakkan a Judyo a manmanahod, insurat mi ha nidi,
a awan mina hidi mapilit a umuseg ha ugali tam a Judyo. Basta awan
hidi magkan ha kanan a newagah ha didiosen, ket awan mina hidi
makikamegos, ket awan mina hidi magkan ha digi, onu pilas a madigi.”
Kona hito i kinagi di Santiyago ha ni Pablo.
26 Isu, idi kaugman na, inuseg ni Pablo ide a uppat a lallaki ha Templo.
Ket ginimet na padi i pangdalus na ha nidi, penu makasaddap hidi ha
Templo. Ket nagtulos ni Pablo ha kappal a pamalak a nakangsaddap ha
Templo, penu ibaheta na ha padi a hidi a natongpal dan i kari na lallaki a
hidi. Ket nagsaddapsaddap hikuna hanggan nobos i pinagiwagah di para
ha kada esa ha uppat aye a hidi.

I Pagdakap Di ha ni Pablo

27 Idi dandani a mobos i nekapitu a pamalak, atoy i kappal a Judyo a taga-
Asia a nakaenta ha ni Pablo ha Templo. Tulos, inriribuk di i kakpalan ayo,
ket dinakap di ni Pablo.
28 Inrangsit di, “Lallaki a taga-Israel! Aguman moy bi kami! Ta atoy he
i lallaki a magitoldu ha pagsenti ha pakidiosan tam! Magitoltoldu hikuna
ha ngamin a tolay, ha maski nu hadya a lugar, a madi kan i totolay na
Israel, ken madi kan i Linteg tam, ken madi kan i Templo tam. Adnanay!
Ket niyaen, pinaromsa na i Templo tam aye, ta pinasaddap na ha Templo
i tolay a hidi a bakkan a Judyo! Agay, madukas hidi!” kon na Judyo a hidi
a taga-Asia.
29 Niyaen, kinagi di ito, ta naenta di a kaaguman ni Pablo ni Torpimo a
taga-Epeso, idi kaddemat di ha Jerusalem. Bakan a Judyo ni Torpimo, ket
kagin di a inuseg na hikuna ni Pablo ha disalad na Templo.
30 Isu a riniribuk di i ngamin a ili. Ket dinumangpeh i tolay a hidi, ket
dinakap di ni Pablo. Sa di, ginuyod ha lapos na Templo. Ket dagus a
nekalab i ruwangan na Templo.
31 Idi pinagpadas di a bunowan ni Pablo, nabahetaan na kumander na
sundalu megipu ha pagriribuk di aye. (Taga-Roma i sundalu a hidi.)

32 Ket dagus a nangalap i kumander ha sundalu a hidi, ket nagbuyot hidi
a umangay ha kakpalan ho, ha lapos na Templo. Idi naenta di i sundalu a
hidi, ginumimak i Judyo a hidi a nagnagnag ha ni Pablo.
33 Sa na, dinakap na kumander ni Pablo, ket pinagakad na ha duwa a
kawar. Ket sinalodsod na hidi nu heya ni Pablo ken nu anya i liwat na.
34 Indulaw di Judyo i tabbeg di, ngem awan a magkalan i tabitabbeg di,
ta sabasabali dalla hidi. Isu, gipu ha pinakaliwaliwat di, ket gipu ta awan
makatandiyan na kumander nu anya i nagimet hay, binonan na i sundalu
a hidi a iyangay di ni Pablo ha kuwarto di.
35 Idi nakaabot hidi ha agdan, inagkat na hikuna na sundalu a hidi, gipu
ta masurok i ingal na kakpalan heya.
36 Ta tinumagubet hidi a kakpalan a nangidulaw ha, “Patayan tam
hikuna,” kon di.
37 Idi dandani di isadap ni Pablo ha kuwarto, kinagi na ha kumander,
“Mabalin nu atoy a ipeta ko ha nikaw?” (Kinagi ni Pablo ide ha kagi na
Griego a hidi.) Ket kinagi na kumander, “Agay! Katandiyan mo i kagi na
Griego?
38 Isu, nu kona hito, bakkan a hikaw i kumander a taga-Egipto a
nakilaban ha gobyerno mi nikuna. Ta kagin ko a hikaw i kumander heya
ha uppat a ribu a nanglilipu ha kasaw a lugar.”
39 Ngem tinabbeg ni Pablo, “Awan agay! Hikan i Judyo a taga-Tarso, a
kadakklan a ili ha probinsiya a Silisiya. Ket nu mabalin, palobusanak mo
bi a mangipakatandi ha kakpalan aye,” kon ni Pablo.
40 Sa, pinalobusan na kumander, ket tinumaknag ni Pablo ha agdan, ket
winahiyan na hidi a awan mina hidi magkagi. Ket nagkagi hikuna ha kagi
na Judyo.

22

1 “Hahama ko ket hikam a kakabsat ko,” kagi na, “temanan moy bi i
kakkagi ko aye, a pangipakatandi ko ha nikam,” kon ni Pablo.
2 Niyaen, idi nateman na Judyo a hidi a magbalikas ni Pablo ha kagi na
Judyo, tinumahan hidi.
3 Ket tinumulos ni Pablo, “Hikan i esa a Judyo a nenak ha ili a Tarso,
ha probinsiya a Silisiya, ken Jerusalem aye i dimmakkalan ko. Ni Padi
Gamaliyel i maestro ko idi. Isu, inadal ko perpermi i ngamin a Linteg na
minappo tam. Ket magagetak a umuseg ha Dios a kona ha nikam.
4 Niyaen, inpadusa ko idi i manahod a hidi ha ni Jesus, ket kayat ko hidi
a patayan. Isu a dinakap ko hidi. Sa ko, inbalud. Maski nu lallaki a hidi
onu babbey.
5 Ket mapatahodan na Katangkayan a Padi, ken hidi a miyembro na
Sanhedrin, a tahod i ipeta ko ha nikam. Ta hidi i sistigu ko, gipu ta hidi
i nangiyatad ha nikan ha sulat a para ha Judyo a hidi a magturay ha ili
a Damasko. Ket inumangayak ayo penu padakap ko mina i manahod a
hidi ha ni Jesus. Ket mesoli ko mina hidi a kekkawar hanggan ha he, ha
Jerusalem, penu maparusa mina hidi.
6 “Ngem atoy a nagsalen ha nikan! Ta idi dandaniyak a makaabot ha
ili a Damasko, idi lubuk na pamalak, bigu la a sinumiklab ha lebut ko i
demlag a naggipu ha langit.
7 Ket nataknegak ha lutak, ket nateman ko i timek a nagkagi ha nikan.
Kinagi na, ‘Saulo, Saulo! Apay a ipadusanak?’
8 Ket kinagi ko, ‘Ni heya ka, Apo?’ Ket kinagi na timek, ‘Hikan ni Jesus
a taga-Nasaret. Hikan i sasentiyan mo,’ kagi na.

9 Niyaen, ha agagum ko a hidi, naenta di bila i siklab aye. Ngem awan
di nasaneg i timek a nagkagi ha nikan.
10 Ket sinalodsod ko, ‘Maganyaak mina, Apo?’ Ket kinagi ni Apo ha
nikan, ‘Umikat ka, ket sumadap ka ha Damasko ayo, ta atoy i mangipeta
ha nikaw ha ngamin a ginayak na Dios a gimetan mo.’
11 Sa, idi kaikat ko, agay, nabulsakak gipu ha siklab heya. Isu,
kinabitanak na agagum ko, ket inyangay diyak ha Damasko.

12 “Niyaen, ha Damasko, atoy i lallaki a makidios. Ni Ananiyas i nagen
na. Magaget hikuna a umuseg ha Linteg tam, ket deydeyawan na ngamin
a Judyo ha Damasko.
13 Hikuna i inumangay ha nikan, a kinagi na, ‘Saulo a kabsat ko,
makaenta ka manon!’ Ket bigu la a nakaenta ak manon! Ket tinuman-
gadak ha nikuna.
14 Sa, kinagi ni Ananiyas, ‘I Dios a panahodan na minappo tam, hikuna i
nagpili ha nikaw, ta kayat na a makatandiyan mo i panggep na. Ket pinili
na ka, penu maenta mo i annak na a ni Cristu, ket penu mateman mo i
pagipeta na ha nikaw.
15 Ta niyaen, ket hikaw i sistigu na a mangipakatandi ha ngamin a tolay
megipu ha ni Jesus a naenta mo, ken kakkagi na a nateman mo.
16 Isu, niyaen,’ kagi ni Ananiyas, ‘Awan kas manteng a umuseg ha
nikuna. Tumaknag ka. Ayagan mo ni Jesu-Cristu, ket pabinyagan mo i
baggi mo, penu maadya i liwaliwat mo,’ kon ni Ananiyas.

17 “Kobos na,” kon ni Pablo, “nagsoliyak ha he, ha Jerusalem. Ket idi
nagkarkararagak ha Templo, atoy i pinaenta na Dios ha nakam ko.
18 Naenta ko ni Apo Jesus a nagkagi ha nikan. Ket kinagi na, ‘Sigida
kas! Lumapos ka ha Jerusalem. Ta awan di tahodan i kagi mo megipu ha
nikan.’
19 Ket kinagi ko, ‘Apo, siguro manahod hidi nokkan, gipu ha pagbabawi
ko. Ta katandi di a inumangayak idi ha ngamin a kapilya, a pinarusaan
ko i ngamin a manahod ha nikaw.
20 Ket katandi di bila a idi napatay ni Esteban, a nangibaheta megipu ha
nikaw, atoyak bila hito a nagoni ha katay na. Ket dinaponan ko i babadu
di a nagpatay ha nikuna,’ kon ko.
21 Ngem kinagi ni Apo, ‘Kad mo dan, ta paangayan ta ka ha madiyo, ha
sabasabali a bayan ken tolay a bakkan a Judyo,’ kon ni Apo.”

22 Niyaen, idi kinagi ni Pablo ito a megipu ha totolay a bakkan a Judyo,
nangrangsit manon i kakpalan aye. Indulaw di, “Patayan tam dan! Awan
mina hikuna a magbiyag!”
23 Nangrangsit hidi. Ket pinagpagan di i tennon di. Ket nagibisag hidi
ha tapok. Tahod a madiyan di i kagi ni Pablo megipu ha totolay a bakkan
a Judyo.

24 Isu, pinasaddap na kumander ni Pablo ha kuwarto na sunsundalu.
Ket binon na i sundalu a hidi a sephatan di ni Pablo, penu pagkagiyan di
nu anya i liwat na. Ta nangrangsirangsit unay i Judyo a hidi.
25 Ngem idi pinaggakaden di a pasephatan mina hikuna, kinagi ni Pablo
ha esa a kapitan na sundalu a hidi, “Ipalobus dod na linteg na Roma, nu
masephatan i lallaki a Romano, ket awan di embestigaran ha palungo?”
kon na.
26 Niyaen, idi nateman na kapitan ito, inumangay hikuna ha kumander
na, ket inpeta na, “Dadi pala agay! Maganya kitam? Ta Romano malla,
kon na kan na lallaki aye!”

27 Isu, inumangay i kumander, ket sinalodsod na, “Ipeta mo a tahod,
Romano ka?” “Oni ah!” kagi ni Pablo.
28 Ket kinagi na kumander, “Mangina i nagastador ko, idi pinagbalin ko a
Romano.” “Ngem ha nikan,” kagi ni Pablo, “nenakak a Romano,” tinabbeg
ni Pablo.
29 Sa, inumadiyo a sigida i sundalu a hidi a manephat ha ni Pablo.
Pati i kumander aye, kinumanteng bila, idi nakatandiyan na a ni Pablo
i Romano. Ta dakkal a liwat ito, nu pagakad na i esa a Romano.

Ni Pablo ha Saguppang na Matangkay a Padi

30 Idi kaugman na, kayat na kumander a makatandiyan nu apay a
pinaliwat di Judyo ni Pablo. Isu, pinaadya na i kawar ni Pablo, ket
pinapisan na i matangkay a padi a hidi, ken ngamin a sakop na Sanhedrin.
Sa na, inyangay ni Pablo a insaguppang ha nidi.

23

1 Niyaen, inaamatan ni Pablo i ngamin a hidi a sakop na Sanhedrin. Ket
kinagi na, “Kakabsat, nadalus i pinagserbe ko ken nakam ko ha saguppang
na Dios. Maski idi, hanggan yenan a pamalak,” kon ni Pablo.
2 Ket ha ni Ananiyas a Katangkayan a Padi, idi nateman na ito, inbon na
ha nidi a mabikan ha ni Pablo a tibawan di i labi na.
3 Ket kinagi ni Pablo ha nikuna, “Tibawan ka dod na Dios, hikaw a
sinanghukhukom! Parusaan na ka na Dios nokkan. Ta hikaw i kona
ha maromsa a pader a napintaan ha maponset. Ta magetnod ka hay a
manghukom gipu mina ha Linteg tam a Judyo, ngem hikaw i nagliwat, ta
patibawanak mo!” kon ni Pablo.
4 Ket nangipeta hidi a mabikan ha ni Pablo ha, “Binahang mo dan i
Katangkayan a Padi a pinili na Dios!” kon di.
5 “Agay! Kakabsat,” kagi ni Pablo, “awan ko nakatandiyan a hikuna
i Katangkayan a Padi. Ta nesurat ha Libro na Dios, a magliwat kan i
magbahang ha esa a panglakayan tam,” kon ni Pablo.
6 Sa, idi naenta ni Pablo a atoy i Saduseyo a hidi ken atoy bila hidi a
Pariseyo, kinagi na ha nidi ngamin, “Kakabsat, hikan i esa a Pariseyo, ket
Pariseyo bila i nagenak ha nikan. Ket niyaen, nahukomak ha saguppang
moy gipu ha panahod ko a magbiyag manon i totolay a minatay,” kon ni
Pablo.
7 Niyaen, idi kinagi na ito, nakasina i gurupo na Sanhedrin aye, a
nangrugi hidi a makipagtabbeg.
8 Gipu ta, ha Saduseyo a hidi, awan hidi manahod a magbiyag manon
i tolay a natay. Ket awan hidi manahod a atoy i espiritu ken anghel a
hidi. Ngem ha Pariseyo a hidi, bakkan i panahod di. Ta manahod hidi ha
ngamin a dagento.
9 Ket pinumigsa dod i pinagtabbeg di, hanggan tinumaknag i kappal a
Pariseyo a mamaestro na Linteg. Ket tinabbeg di ha mapigsa, “Awan ha
liwat a maeriyokan tam ha ide a lallaki. Siguro atoy i espiritu, onu anghel,
a nangitoldu ha nikuna,” kon di Pariseyo.
10 Sa, kinumaro i pakitabbegan di hanggan masurok. Ket nagburibur i
kumander a baka pisadpisadan di ni Pablo. Isu, binon na i sundalu a hidi
a agewan di ni Pablo. Ket isadap di ha kuwarto di.
11 Idi kallap, tinumaknag ni Apo Jesus ha hikeg ni Pablo, a kinagi na,
“Awan kas manteng. Nepeta mo i tahod megipu ha nikan ha Jerusalem
aye. Ket masapul a kona bila hito i gimetan mo nokkan ha Roma,” kon ni
Jesus ha ni Pablo.

I Panggep Di a Bunowan Di ni Pablo

12 Kaugman na, ket pinaguhonan na Judyo a hidi a bunowan di ni Pablo.
Nagkinari hidi a awan hidi magkan, onu maski uminom, hanggan awan
di mapatay ni Pablo.
13 Sobra ha uppat a pulo i Judyo a hidi a nagkinari ha ide.
14 Sa hidi, inumangay ha matangkay a papadi, ken ha panglakayan na
Judyo a hidi. Ket inpeta di, “Nagkinari kami a awan kami magkan ha
maski nu anya hanggan awan mi mapatay ni Pablo.
15 Isu, hikam ken hidi a sakop na Sanhedrin, mangisurat kam ha iday a
kumander a Romano, a ipaangay na ni Pablo ha nikam ha he. Ket irason
moy a kayat moy hikuna a salodsodan. Ket ha nikami, naggayak kami a
magelkap ha nikuna, a patayan mi ha palungo a pagdemat na ha he,” kon
na Judyo a hidi.
16 Ngem atoy i esa a panganakan ni Pablo, ket nabaheta na i panggep
di. Isu, inumangay hikuna ha kuwarto na sundalu a hidi, ket inpeta na i
panggep di ha ni Pablo.
17 Ket inayagan ni Pablo i esa a kapitan na sundalu, ket inpeta na, “Itugan
mo bi ide a olitaw ha ni kumander, ta atoy i ipeta na,” kon ni Pablo.
18 Intugan na kapitan i panganakan ni Pablo ha kumander, ket kinagi
na, “Inayaganak ni Pablo a balud, ket inaged na a itugan ko ha nikaw ide
a olitaw, ta atoy kan i ipeta na,” kon na.
19 Ket kinabitan na kumander i olitaw aye, a inadiyo na. Sa na,
sinalodsod ha nalimed, “Anya i kayat mo a ipeta?”
20 Ket kinagi na olitaw, “Nagtutulagan na Judyo a hidi a makiaged ha
nikaw, ket ipaangay mo kan ni Pablo ha paggimmongan di nokkan nu
maledum, penu pagsalodsodan di kan perpermi.
21 Ngem awan ka mina manahod, Kumander. Ta atoy i Judjudyo a sobra
ha uppat a pulo a mangelkap mina ha ni Pablo ha dilan. Nagkinari kan
hidi a awan hidi magkan, o maski nu uminom, hanggan awan di mapatay
hikuna. Ket niyaen, naggayak hidi, ket maguray ha pangibon mo,” kon na
olitaw.
22 Ket kinagi na kumander, “Awan mo ipeta ha maski nu heya ide a
inpeta mo ha nikan.” Sa na, pinalakad i olitaw.

Meyangay ni Pablo ha Gubernador

23 Kobos na, inayagan na kumander i duwa a kapitan, ket inbon na,
“Isagana moy i duwa a gasut a sundalu, ken pitu a pulo a magkabayo, ken
duwa a gasut a maggidsal. Palakadan ta kam ha yenan a kallap, nu alas
nuwebe, hanggan ha ili a Sesareya.
24 Ket isaganaan mo bila ni Pablo ha pagsakayan na, ta itugan moy ha
ni Gobernador Pelik. Ket daponan moy perpermi,” kon na.
25 Kobos na, nagsurat i kumander ha surat a kona ha ide,
26 “Apo Gobernador Pelik, ikumusta ko ha nikaw.
27 Dinakap na Judyo a hidi ide a lallaki a ipatugan ko ha nikaw. Dandani
dan a binuno di hikuna, ngem insalakan mi, ta nakatandiyan ko a
Romano hikuna.
28 Ket kayat ko idi a makatandiyan nu anya i pangidaruman di ha nikuna.
Isu, insaguppang ko ha nidi a Sanhedrin.
29 Ket naenta ko a awan ha ginimet na a pakatayan na mina, onu
pakebaludan na. Indarum di la, ta awan kan hikuna umuseg ha
linteg na Judyo a hidi.
30 Ket idi nabahetaan ko a kayat di kan a bunowan, ninakam ko a petugan
ko ha nikaw. Ket inpeta ko ha Judyo a hidi a umangay hidi ha nikaw

nu kayat di a idarum. Ide la i kayat ko ipeta ha nikaw, Gobernador.
Hikan i tagabu mo a ni Kumander Klaudiyo Lisiyas," kon na surat
na.
31 Niyaen, tinongpal na sundalu a hidi i bon na kumander di. Inalap di
ni Pablo, ket idi kallap he, intugan di ha ili a Antipatrida.
32 Idi kaugman na, nagsoli ha kuwarto di i ngamin a sundalu a awan ha
kabayo. Ket tinulos na nagkabayo a hidi a intugan di ni Pablo.
33 Idi dinumitang hidi ha ili a Sesareya, inyatad di i surat ha gobernador,
ket ingiwat di bila ni Pablo ha nikuna.
34 Binasa na gobernador i surat, sa na, sinalodsod ha ni Pablo nu taga
hadya hikuna. Idi nakatandiyan na a taga probinsiya a Silisiya, kinagi na
gobernador,
35 "Magtemanak ha pangikalentigan mo nokkan, nu dumemat hidi a
mangidarum ha nikaw." Sa na, inbon a meyangay ni Pablo ha bilay ni
Herod a minahari na Israel. Hito i nagdaponan di ha ni Pablo.

24

1 Kobosan na lima a pamalak, dinumemat ni Ananiyas a katangkayan
a padi ha ili a Sesariya. Kinakuyog na i kappal a panglakayan ken esa a
abugado a magnagen ha Tertulo. Nagsaguppang hidi ha ni Gobernador
Pelik, ket pinaliwat di ni Pablo.
2 Idi naayagan ni Pablo, nangrugi ni Tertulo ha pinagidarum na. Kinagi
na, "Apo Gobernador, gipu ha nikam ken kinalaing moy, nakapatalna kam
ha lugar tam aye. Ket pinahusay moy i makpal a problema ha bayan tam.
3 Kanayon kami maragsakan ha paggimet moy. Ket magyaman kami
unay ha nikam.
4 Madiyan mi kam a paungan. I pakiaged mi la i anus mo a magteman
ha kayat mi a ipeta ha nikam. Awan mallay i pagkagi mi aye.
5 "Apo Gobernador, naenta mi ide a lallaki a ni Pablo, ket nagriribuk
hikuna. Ket delikadu ito ha gobyerno tam, ta mangriribuk hikuna ha Judyo
a hidi ha maski nu hadya a angayan na. Ket hikuna i esa a happo na totolay
a manahod ha lallaki a taga-Nasaret.
6 Niyaen, pinadas na a iyasak i kinadukas na ha Templo, ngem dinakap
mi. Ket hinukom mi mina ha sadili mi a linteg.
7 Ngem nakibiyang ni Lisiyas a komandante, ket inagew na ni Pablo ha
nikami.
8 Sa, inbon ni Lisiyas a umangay ha nikaw idagende a mangidardarum
ha ni Pablo. Ket niyaen, nu salodsodan mo ni Pablo, makatandiyan mo a
tahod i pangidarum mi ha nikuna," kon ni Tertulo ha ni Gobernador Pelik.
9 Ket inumuseg i Judyo a hidi ha darum na, a nagoni hidi ha kinagi na.

Ikalintegan ni Pablo i Baggi Na ha Saguppang ni Pelik.

10 Sa, winahiyan ni Gobernador Pelik ni Pablo a magkagi. Ket kinagi
ni Pablo, "Apo Gobernador, katandiyan ko a hikaw i hukom ha nikami
a Judyo ha makpal a tawen. Ket gipu ha kona hito, maragsakanak a
mangipakatandi ha kalintegan ko ha saguppang moy.
11 Apo, makatandiyan moy a awan pala ha esa pulo ket duwa a pamalak
hanggan kaddemat ko ha Jerusalem. Inumangayak hito penu magdeyaw
ha Dios ha Templo.
12 Ket idi naenta na ak na Judyo a hidi, awanak nakitabbegan ha maski
nu heya ha Templo. Ket awanak nagriribuk ha maski nu hadya ha ili,
maski ha kapilya na Judyo a hidi. Puros, awan.
13 Ket niyaen, awan ha pangpatahod di a pangidarum di mina ha nikan.

14 Ngem ide i pagoniyan ko ha nidi, a tahod a umuusegak ha pinagitoldu
ni Jesus. I pinagitoldu na aye i kagiyan di a madi. Ngem uray nu kona
hay i kagi di, magserbe ak pala ha Dios a panahodan na minappo mi. Ket
manahodak pala ha Linteg na Dios ken ngamin a surat na minahagpugto
a hidi.
15 Ta magkalan i namnama ko ken namnama di ha Dios, a pabiyagan na
manon nokkan i ngamin a minatay, maski hidi a mappiya ken maski hidi
a madukas.
16 Ket gipu ha kona hito i namnama ko, usaran ko i ngamin a kabaelan
ko, penu madalus i nakam ko ha saguppang na Dios ken totolay."
17 Ket tinulos ni Pablo, "Apo Gobernador, kobosan na kappal a tawen a
kaawan ko ha Jerusalem, nagsoliyak a mangiyatad ha korinat a panglimos
ha kababayan ko, ken mangiwagah ha Apo Dios ha Templo.
18 Ito la i ginimigimet ko, idi naenta diyak ha disalad na Templo. Ket
inubos ko i seremoniya na pinakadalus. Ket awan dod ha naromsa ha
nikan. Ket awan ha kakpalan a tolay ha nikan, ken awan bila ha riribuk.
19 Ngem atoy idi i kappal a Judyo a taga probinsiya a Asia. Hidi mina i
sumaguppang ha nikam niyaen, ket boyboyan di mina i darum a pangsenti
di ha nikan, nu tahod a medarumak mina.
20 Onu maski idagende a lallaki, hidi mina i mangipeta nu anya i liwat
ko a naenta di, idi pinasaguppang diyak ha grupo di a Sanhedrin.
21 Ta idi tinumaknagak ha saguppang di, naenta di la i esa a bagay,
a nagdulawak ha, 'Nahukomak niyaen a pamalak,' kinagi ko, 'gipu ha
panahod ko a magbiyag manon i ngamin a minatay,' kon ko idi," kon ni
Pablo. Ide i kinagi ni Pablo ha Gobernador Pelik. Nobos dan.
22 Niyaen, maski ha ni Gobernador Pelik, nakatandiyan na i makpal a
megipu ha pinagitoldu ni Jesu-Cristu. Ket idi nateman na i kinagi ni Pablo,
pinagimak na i pinakiuhon di, a kinagi na, "Hukoman ta kam nokkan nu
dumemat ni Komandante Lisiyas," kon na.
23 Ket inbon na ha esa a kapitan a daponan di ni Pablo, ket palobusan
di mina ha ballik. Ket palobusan di i ilailay ni Pablo, penu madaggapan
di hikuna, kon ni Gobernador.
24 Idi kobos na kappal a pamalak, dinumemat ni Gobernador Pelik ken
kabanga na a Judyo, a magnagen ha Drusila. Ket pinaayagan na ni Pablo,
ket nagteman hidi ha pinagkagi na megipu ha panahod ha ni Jesu-Cristu.
25 Ket inpakatandi ni Pablo megipu ha kinalinteg na Dios, ken megipu
ha kinappiya na, ken megipu ha esa a pamalak a dumemat nokkan a
panghukom na Dios ha totolay. Ket kinumanteng ni Pelik, a kinagi na,
"Kuston ito agay. Sumoli ka ha kuwarto mo. Ket ayagan ta ka ha sabali a
pamalak," kon na.
26 Ha iday a tiyempo, namnamaan ni Pelik a mangatad mina ni Pablo
ha korinat. Ket gipu ta kona hito, kanayon a paayagan na ni Pablo, ket
nakiuhon hidi.
27 Kona hito i ginimet na hanggan ha duwa a tawen. Sa, atoy i sabali a
gobernador a sinumulet ha ni Pelik. Ni Porsiyo Pesto i nagen na. Ngem
ha ni Pelik, kayat na pala a pagustowan i Judyo a hidi, penu mappiya i
pakiilay di. Isu, pinabiyan na ni Pablo, a inwarak na ha pagbaludan.

25

Temanan ni Gubernador Pesto ni Pablo

1 Pagdemat ni Gobernador Pesto ha probinsiya a Judeya, ket kobosan na
tallu a pamalak, nagtulos hanggan Jerusalem a naggipu ha ili a Sesareya.

2 Idi kaddemat na ha Jerusalem, inumangay ha nikuna i kapkapitan na
padi ken panglakayan na Judyo a hidi, ta kayat di a idarum ni Pablo.
3 Ket inageagedan di ni Pesto ha kagbi na a ipaangay na mina ni Pablo
ha Jerusalem. Ta pinanggep di a iyelkap di, patayan di mina ni Pablo ha
dilan.
4 Tinabbeg ni Pesto, “Maghen ni Pablo ha pagbaludan, ha ili a Sesareya,
ket dandaniyak magsoli ha ho.
5 Nu atoy i liwat na, umuseg mina ha nikan i kappal a pangulo moy, a
magdarum mina ha Sesareya,” kon ni Pesto.

6 Niyaen, naghen ni Pesto ha Jerusalem ha manga siyam a pamalak,
sa hikuna, nagsoli ha Sesareya. Idi kaugman na, inumetnod hikuna ha
panghukoman ket inbon na a mesaguppang ni Pablo.
7 Idi dinumemat ni Pablo, linebut na Judyo a hidi a naggipu ha Jerusalem,
ket magkadukas i pangidarum di ha nikuna. Ngem awan di mapatahodan.
8 Sa na, inkalentigan ni Pablo i baggi na. Kinagi na, “Awan ha ginimet
ko a mesenti ha Linteg na Judyo, onu ha Templo, onu ha hari na Roma,”
kon na.
9 Ngem kayat ni Pesto a pagustowan i Judyo a hidi. Isu a sinalodsod na
ha ni Pablo, “Mabalin ha nikaw nu umangay kitam ha Jerusalem, penu
hukoman ta ka ha ho?” kon ni Pesto.
10 Ket tinabbeg ni Pablo, “Awan mina apo. Atoyak dan ha panghukoman
na hari na Roma. Ket ha he mina i panghukoman mo ha nikan. Ta hikaw
i makatandi a awan ha liwat ko ha Judyo a hidi.
11 Apo Gobernador, nu atoyak ha liwat, ket nu atoy i ginimet ko a
pakatayan ko mina, awan ko agedan i kagbi moy. Ngem nu awan a tahod
i pangidarum di ha nikan, awan ha pangpalobus ha maski nu heya a tolay
a mangiyatad ha nikan ha nidi. Isu, niyaen, agedan ko a umangay ha hari
na Roma. Hikuna mina i manghukom ha nikan,” kon ni Pablo.
12 Niyaen, idi nobos i pinakiuhon ni Pesto ken konsihal na a hidi, kinagi
na ha ni Pablo, “Inaged mo a ni Hari na Roma mina i manghukom ha
nikaw. Isu, ipaangay ta ka ha hari na Roma,” kon na.

Ni Pablo ha Saguppang di Agripa ken Bernise

13 Idi nobos na kappal a pamalak, dinumemat ni Hari Agripa ken ni
Bernise ha Sesareya, penu magsalpak ha ni Gobernador Pesto.
14 Idi naghen hidi ho ha kappal a pamalak, binoyboy ni Gobernador
Pesto ha ni Hari Agripa i kasasaad ni Pablo. Kinagi na, “Atoy ha
pagbaludan i esa a lallaki a intirak ni Pelik.
15 Ket idi inumangayak ha Jerusalem, nagdarum i kapkapitan na padi
ken panglakayan na Judyo a hidi. Ket inagiaged di a hukoman ko, ket
patayan ko mina hikuna.
16 Ngem inpeta ko ha nidi i ugali na Romano, a awan tam parusaan i
tolay nu awan tam pala mahukom. Ha ugali na Romano, kon ko, a palungo
mina i pagteman tam ha mangidarum, nu anya a darum di ha nikuna. Ket
mekalintegan na mina i baggi na ha saguppang na totolay a nangidarum.

17 “Niyaen, idi dinumitang di Judyo ha he, awanak nagtaktak. Ket
kaugman na, pinapisan ko hidi ha saguppang ko ha panghukoman, ket
inbon ko a mesaguppang i balud.
18 Ket tinumaknag i Judyo a hidi a kasenti ni Pablo, a magdarum hidi.
Kagin ko a madukas unay mina i liwaliwat a pangidarum di ha nikuna,
ngem awan malla!

19 Ta imbes na, nakitabbegan la hidi ha ni Pablo megipu ha pakidiosan
di, ken megipu ha esa a lallaki a nagen na ni Jesus. Natay kan ni Jesus,
ngem kinagi ni Pablo a minagbiyag manon.
20 Sa ak, awan a sigurado nu panyan ko a maimbestigaran idagende
a bagbagay. Isu a sinalodsod ko ni Pablo nu kayat na a umangay ha
Jerusalem a panghukoman mina di Judyo ha nikuna.
21 Ngem madiyan na kan. Ket inaged ni Pablo a magwarak pala ha
pagbaludan aye, a maghukom kan mina i hari na Roma. Ket gipu ta kona
hito, inbon ko a madapon hikuna hanggan mepatugan ko ha hari tam ha
Roma," kon ni Pesto ha ni Agripa.
22 Kinagi ni Agripa ha ni Pesto, "Kayat ko temanan ide a lallaki." Ket
tinabbeg ni Pesto, "Mateman moy nu ugma."
23 Idi kaugman na, dinumitang di Agripa ken Bernise. Ket natenonan
hidi ha kanginaan a tennon a pangipaenta ha kinatangkay di. Ket
sinumadap hidi ha panghukoman, a kaagum di i komandante a hidi,
ken matangkay a lallaki a hidi a taga-Sesareya. Sa, nangibon ni Pesto a
mesaddap ni Pablo.
24 Kinagi ni Pesto, "Hari Agripa ken hikam ngamin a pinumisan ha he,
maenta moy niyaen ide a lallaki a nedardarum ha nikan na ngamin a
Judyo a kailiyan tam, ken di Judyo a maghen ha Jerusalem. Idadulaw di a
awan mina hikuna magbiyag.
25 Ngem ha nikan, nakatandiyan ko a awan ha ginimet na a pakatayan
na mina. Ket gipu ta inaged na a umangay mina ha hari tam ha Roma,
ipatugan ko dod nokkan.
26 Ngem awan ko makatandiyan nu anya mina isurat ko ha hari tam
ayo megipu ha ide a lallaki a ni Pablo. Isu, inpasaguppang ko hikuna ha
nikam, ket nangruna ha nikaw, apo hari Agripa, penu maimbestigaran
tam hikuna, ket atoy mina nokkan i sursurat ko ha hari tam ha Roma.
27 Ta ninakam ko a madi nu ipatugan ko i esa a balud, ket awan ha
mesurat i pakedaruman na," kon ni Pesto ha di Agripa.

26

Ikalintegan ni Pablo i Baggi Na ha Saguppang ni Agripa

1 Niyaen, kinagi ni Agripa ha ni Pablo, "Palobusan ta ka a mangikalenti-
gan ha baggi mo." Ket tinumaknag ni Pablo a magkagi.
2 Kinagi na, "Hari Agripa, ibilang ko a nagasatak ha yenan a pamalak,
ta mabalin ko a tabbegan ha saguppang moy i ngamin a pangidardarum
na Judyo a hidi ha nikan.
3 Nangruna ta hikaw i magmalaing ha ngamin a ugali mi a Judyo ken
pakitabbegan mi. I agedan ko dod ha nikam apo, a anusanak mo bi a
temanan.
4 "Katandi na ngamin a Judyo nu panya i pinagbiyag ko a nangrugi idi
kaolitaw ko. Katandi di i karugi ko, maski idi henak ha ili ko, ket idi henak
ha Jerusalem.
5 Katandi di ito, ket hidi mina i mangipeta. Ta maski idi karugi ko,
nagbiyagak ha sakop na Pariseyo. Ket i Pariseyo a hidi i kairutan ha linteg
di ha pakidiosan mi a Judyo.
6 Niyaen, Apo," kinagi ni Pablo, "mahukomak gipu ha panahod ko ha
inkari na Dios ha minappo mi. Ta inkari na a pabiyagan na manon i
ngamin a minatay.

7 Ket ito paman i namnamaan na esa pulo ket duwa a sakop na Israel a
makipagdeydeyaw ha Dios ha kanayon, ha kada pamalak ken kada kallap.
Ket gipu ha ide a panahod ko, Apo Hari, idarum na ak na Judyo a hidi.
8 Agay! Apay a marigat kam a manahod a pabiyagan na Dios i minatay
a hidi?
9 “Maski ha nikan, ninakam ko idi a masapul a usaran ko i ngamin a
kabaelan ko a mangsenti mina ha ni Jesus a taga-Nasaret.
10 Ket kona hito i ginimet ko ha Jerusalem. Ta inalap ko i pangpalobus
na kapkapitan a papadi, ket pinebalud ko i kakpal a tolay na Dios. Ket idi
inhukom di hidi a mapapatay, nagoni ak bila.
11 Naminmakpal a pinadusa ko hidi ha ngamin a kapilya na Judyo. Ket
pinilit ko hidi a mangtallekod ha panahod di. Perpermi i ingal ko ha nidi,
ket inumangayak hanggan ha sabasabali a bayan a namarsuwa ha nidi.
12 “Isu i gipu na a inumangayak ha ili a Damasko. Ket atoy ha nikan i
surat a pagturay ko a inyatad na kapkapitan a papadi.
13 Niyaen, idi naglakadak, Apo Hari, idi lubuk na pamalak, atoy i naenta
ko a silaw, ket napigpigsa ngem ha senggit. Naggipu ide a silaw ha langit,
ket nadisiyagan na i lebut ko, ken lebut na agagum ko.
14 Ket netakneg kami ngamin, ket nateman ko i timek a nagkagi ha nikan
ha kagi na Judyo, a ‘Saulo, Saulo. Apay a ipadpadusaanak mo? Awan mos
agay, ta baggi mo la i masaketan nu sentiyanak mo,’ kon na timek.
15 “Kinagi ko, ‘Heya ka, Apo?’ Ket kinagi ni Apo, ‘Hikan ni Jesus a
ipadusa mo.
16 Tumaknag ka. Ta nagpaenta ak dan ha nikaw, ket pinili ta ka a kona
ha tagabu ko. Niyaen, hikaw i mangipeta ha totolay ha dagende a naenta
mo megipu ha nikan, ha yenan a pamalak. Ket atoy pala nokkan i paenta
ko ha nikaw.
17 Paangayan ta ka nokkan ha Judyo a hidi ken bakkan a hidi a Judyo.
Ket daponan ta ka ha kinadukas di.
18 Ipakatandi mo ha nidi, penu makalapos hidi ha kona ha kadiklaman,
ket makaangay mina hidi ha kona ha kasenggitan na Dios. Ket makalapgut
mina hidi ha pagturayan ni Satanas, ket makasaddap hidi nokkan ha
paghariyan na Dios. Ket gipu ha panahod di ha nikan, mapakawan i
liwaliwat di, ket meraman hidi nokkan ha totolay a pinili na Dios.’ Ide
i kinagi ni Apo Jesus ha nikan,” kon ni Pablo.
19 “Isu, Hari Agripa,” kon ni Pablo, “gipu ta kona hito i kakkagi na Dios,
nagtongpalak ha ngamin a inpaenta na ha nikan.
20 Ha palungo, nagitolduwak ha Damasko ken ha Jerusalem, ken ha
ngamin a lugar na Judyo a hidi, ken ha bakkan hidi a Judyo. Intoldu
ko a masapul a magbabawi hidi ha liwaliwat di, a manahod hidi ha Dios,
ket magpasakop hidi ha nikuna. Ket intoldu ko a gimetan di a tahod i
pagbabawi di.
21 “Hari Agripa, isu i gipu na a dinakap na ak na Judyo a hidi, idi
naghenak ha Templo. Ket kayat diyak a patayan.
22 Ngem hanggan ha yenan a pamalak, inaaguman na ak na Apo Dios, ket
magtaknagak ha he a mangpatahod pala ha nikam ha dagende a baheta.
Magpatahodak ha ngamin a tolay, maski nu matangkay a tolay o maski nu
madibbi a hidi. Magkalan i kakkagi ko ken i kinagi ni Moyses, ken kinagi
na minahagpugto a hidi.
23 Ta inpugto di a masapul a maparigatan i Cristu ken matay. Ket hikuna
i palungo a magbiyag manon a maggipu ha natay, kon di. Ket hikuna i
mangipakatandi ha Judyo a hidi, ken bakkan a hidi a Judyo, nu panya a

mesalakan hidi. Kona hito i pinagpugto di Moyses ken minahagpugto,”
kon ni Pablo.
24 Niyaen, idi nagkalintegan pala ni Pablo ha baggi na a kona hito,
inpukaw ni Pesto, “Magmauyong ka, Pablo. Sobra dan i pagadal mo! Isu i
magpauyong ha nakam mo!”
25 Ngem kinagi ni Pablo, “Awanak maguyong, Apo Gobernador. Tahod i
kagi ko, ta naurnos i nakanakam ko.
26 Naturedak a magkagi, nangruna ta nakatandiyan ni Hari Agripa aye
megipu ha dagende a bagbagay. Ta siguradowak a perpermi i pagadal
ni Hari Agripa ha dagento. Ta nagimigimet idagento ha saguppang na
ngamin a tolay.
27 Anya, Apo Hari Agripa? Manahod ka ha kagi na minahagpugto a hidi?
Siguradowak a manahod ka,” kon ni Pablo.
28 Ngem kinagi ni Agripa ha ni Pablo, “Pablo, kayatak mo pilitan a
maging Cristiyano ha sigida!”
29 “Oni,” kinagi ni Pablo, “maski nu sigida o maski nu mallay, basta
manahod kam. Ikarkararag ko ha Dios a hikaw ken ngamin a dagende a
magteman ha nikan, ha yenan a pamalak, magbalin kam mina a kona ha
nikan. Ngem awan mina ha dagende a kawar,” kon ni Pablo.
30 Sa, kobos na, tinumaknag ni Hari, ni Gobernador, ni Bernise ken
agagum di.
31 Ket idi linumapos hidi, nagkinagi hidi, “Awan ha ginimet na ide a
lallaki a pakatayan di mina, onu maski pakebaludan na.”
32 Ket kinagi ni Hari Agripa ha ni Gobernador Pesto, “Makalakad mina
ide a lallaki, nu awan nagaged a sumaguppang ha Hari ha Roma,” kon na.

27

I Paglakad ni Pablo ha Roma

1 Niyaen, ninakam di a pagluganan di kami ha ili a Roma, ha bayan a
Italiya. Isu a ingiwat di ni Pablo ken kappal a sabasabali a balud ha ni
Juliyo, a esa a kapitan na sundalu. Idagende a sunsundalu i nanagenan
ha, “Bataliyon na Hari”.
2 Isu a linumugan kami ha esa a bapor a nagipu ha Puerto Adrumeto, a
nagayak dan a metulak, a umangay ha pupuwerto ha probinsiya a Asia.
Ket nagagum bila ni Aristarko a Masedonia a taga-Tesalonika.
3 Kaugman na, dinumemat kami ha Puerto Sidon. Ket naanus ni Juliyo
ha ni Pablo, ta pinalobusan na a magpasiyal ha ilay na a hidi a mangalap
ha kasapulan na.
4 Kattulak mi hito, ngem nasuba mi i pahas. Isu, naglayag kami ha lembo
na puro a Sipre, a awan ha napigsa a pahas.
5 Ket hinapog mi i diget ha Silisiya ken Pampiliya, ket dinumitang kami
ha il-ili a Mira ken Lisiya.
6 Ha puwerto aye, naeriyokan na kapitan i esa a bapor a naggipu ha
Alejandriya, a magpaitaliya. Ket inlugan na kami.
7 Mapemas i pinaglugan mi ha kappal a pamalak. Ket makpal i rigat mi
a nakaabot ha Puerto Ginido. Ket gipu ta masuba mi i pahas, naglayag
kami ha abagatan na puro a Kreta, ha dibelew na Puerto Salmon, ta awan
ha napigsa a pahas. Ket tinumaleb kami ha Puerto Salmon.
8 Narigat i lakad mi, ta pasagusagummak i pahas. Ket nanigdig kami,
hanggan dinumemat ha esa a pagdungan a managenan ha “Inamakan a
Dadungan”. Mabikan hito ha ili a Laseya.

9 Niyaen, naalay kami a naglakad, ket madiyo paman i bayan a Italiya.
Ket delikadu i paglakad mi, ta tiyempo na aridid. Isu, kinagi ni Pablo,
10 “Ilailay ko,” kon na, “delikadu i biyahe tam niyaen, ta aridid dan.
Nu tumulos kitam, sigurado a madadail i karga tam, ket madadail bila i bapor
aye, ket atoy bila ha nikitam i matay,” kon ni Pablo.
11 Ngem ha kapitan na sundalu, nanahod hikuna ha kagi na kapitan na
bapor ken makinbapor. Ket awan na tinahod ni Pablo.
12 Ta tahod a maduksan iday a puwerto nu magaridid dan. Isu, kayat
na kakpalan a hidi a magtulak, ta bareng nu makaabot kami ha Puerto
Penise, i esa a puwerto ha puro a Kreta. Hito i pagdungan a malembo ket
mabalin a pangaridídan.

I Bagyo ha Diget

13 Idi nagabagat i pahas, kagin di a mabalin a magtulos ha panggep di.
Isu, inontok di i pundu a hidi, ket nagbapor kami manon. Nanigdig kami
ha puro a Kreta.
14 Ngem awan naalay, ket naabot na kami na bagyo. Tulos a aridid dan.
15 Ket dinaggpak na bagyo i bapor. Ket gipu ta marigatan kami a
mangsuba ha pahas, intulok mi a meyappah i bapor.
16 Ket neyangay kami ha malembo ha ballik a puro a Kauda. Ha hay,
narigatan kami a nangisankay ha abang na bapor.
17 Idi nesankay mi i abang, ginakadan di i lebut na bapor. Ta manteng
hidi a mesadsad ha kati ha lugar a Sirte. Isu, kinaskas di i layag, ket
pinabiyan di a meparas i bapor.
18 Ket nagtulos pala i dawel na bagyo. Ket gipu ta kona hito, idi kaugman
na, nangrugi hidi a mangitogbak ha karga na bapor.
19 Idi nekatallu a pamalak, intakneg di i aruwatan na bapor, ta manteng
hidi.
20 Niyaen, naalay kami a binagyo. Ket makpal a pamalak a awan mi
naenta i senggit onu pusiyan. Ket kagin mi a matay kami ngamin.
21 Idi naalay a awan kami nagkan, nagpapisan ni Pablo ha nidi, ket kinagi
na “Kakabsat, tinemanak moy mina idi, ket awan kitam mina nagtulak ha
puro a Kreta. Ket awan mina idagende a dadail tam.
22 Ngem maski nu kona hito, ipeta ko ha nikam a awan kam manteng.
Ta awan matay ha nikitam aye. I bapor la i maawan nokkan.
23 Ta atoy i Dios a makinkukuwa ha nikan. Hikuna i pagserbeyan na
deydeyaw ko, ket hikuna bila i nagpaenta ha nikan ha kallap he, ha esa a
anghel na a nagkagi ha nikan,
24 a ‘Awan kas kumanteng, Pablo! Masapul a sumaguppang ka ha hari
ha Roma. Ket gipu ha kagbi na Dios, isalakan na bila i biyabiyag na ngamin
a agagum mo, gipu ha kararag mo,’ kon na anghel.
25 Isu, kakabsat,” kinagi ni Pablo, “awan kam manteng. Ta manahodak
ha Dios a magimet nokkan a kona ha inpeta na.
26 Ngem masapul a mesadsad kitam ha esa a puro,” kon ni Pablo.
27 Niyaen, idi nekasangapulo ket uppat a kallap, ket mealloallon kami
pala ha diget a Adriyatiko. Idi lubuk na kallap, kagin na tarabahador a
hidi a bumabikan kami ha esa a puro.
28 Ket rinukod di i kabtongan, ket naenta di a uppat a pulo a metro i
kabtong na. Idi awan naalay, ket rinukod di manon. Ket naenta di a tallu
a pulo a metro i kabtong na.

29 Ket nanteng hidi a baka medungpar kami ha kapogeduwan. Isu,
nangitakneg hidi ha uppat a pundu ha dipos na bapor, ket tinahok di a
pumasag ha sigida.
30 Niyaen, kayat na tarabahador a hidi a lakadinan i bapor. Ket inyugsad
di i abang ha dinom, a kona nu mangitakneg pala hidi ha pundu ha dulong
na bapor.
31 Ngem kinagi ni Pablo ha kapitan ken sundalu a hidi, “Nu awan a
magwarak ha bapor idagende a tarabahador, awan ha mesalakan ha
nikam nokkan,” kon na.
32 Isu a ginarsat na sunsundalu i lubid na abang heya, ket pinabiyan di
a mebulod.
33 Idi pinumasag, inyunay ni Pablo ha ngamin a hidi a magkan mina
hidi. Kinagi na, “Nay kitam agay! Magkan kitam dan. Ta duwa dan a
dominggo a awan moy kinan, ta kantengan moy.
34 Magkan kitam niyaen, penu pumigsa i baggi moy. Ket awan kam mina
kumanteng. Awan ha maanya ha nikitam,” kon ni Pablo.
35 Idi kinagi na ito, inalap na i tinapay, ket nagyaman hikuna ha Dios ha
saguppang di ngamin. Sa na, tinaptappeng, ket kinan na i tinapay aye.
36 Isu, tinumured i nakam di, ket nagkan bila hidi ngamin.
37 Duwa gasut, pitu a pulo ket annam kami ngamin a naglugan.
38 Ket idi nabiyag kami ngamin, intogbak di idagenday a trigo ha diget,
penu lumagen i bapor.
39 Idi pamalak dan, naenta di i digdig, ngem awan di katandi i lugar.
Naenta di i esa a loyok a atoy baybay na, ket ninakam di a mesadsad i
bapor ha baybay hito.
40 Isu, ginarsat di i pundu a hidi, ket intirak di ha ditaw. Sa di, linakbes
i lubid a hidi ha temon. Ket inontok di i layag ha dulong na bapor, penu
iduron na pahas a magturong ha baybay.
41 Ngem nesangat i bapor ha kati, ket minesadsad. Ta nesadsad i dulong
na bapor, ket awan nakalembok. Ket narakrak i dipos na gipu ha napigsa
a raknab.
42 Pinanggep na sundalu a hidi a patayan di mina i balud a hidi, penu
awan ha maglangoy ken bumuyot.
43 Ngem sinaway na hidi na kapitan na sundalu, ta kayat na a isalakan
ni Pablo. Ket inbon na ha ngamin a makalangoy a sumegbu ha diget, ket
tumagsat.
44 Ket ha nidi a awan makalangoy, binon na hidi a magpataw ha tabla
onu ha paset na bapor a narakrak, ket umunod hidi. Ket kona hito i
pinakaabot mi ngamin ha disat.

28

Ni Pablo ha Puro a Malta

1 Idi kaawas mi, nakatandiyan mi a Malta i nagen na puro a inakditan
mi.
2 Makagbi unay hidi a taga-Malta. Ta tinanggap di kami, ket indukotan
di kami ha apoy a pangenduwan mi. Ta naguden dan, ket nagidagmen
kami.
3 Pati ni Pablo, nagiapoy bila hikuna. Ngem idi indukot na i kinayo na,
linumapos i esa a ulag, gipu ha passi, ket kinaget na i kamat ni Pablo.
4 Idi naenta di i ulag a nakabaten ha kamat ni Pablo, nagkinagi hidi
a taga-Malta, “Tahod a mahagbuno iday a lallaki. Ta maski nakaligtas
hikuna ha diget, pinatay na hikuna na Dios,” kon di.

5 Ngem ha ni Pablo, inwarsek na i ulag ha apoy, ket awan hikuna naanya.
6 Niyaen, nagtahok hidi a bumigi mina i baggi na, onu dagus a matay.
Ngem idi nauray di ha naalay, ket naenta di a awan hikuna naanya,
nagbabawi i nakam di. Ket kinagi di a ni Pablo i esa a Dios.
7 Niyaen, atoy ha bikan na inakditan mi i taltalon na mayor ha ide a
puro a Malta. Ni Publiyo i nagen na. Ket nakagbi hikuna a nagpadagus ha
nikami ha tallu a pamalak.
8 Keabbag i hama ni Publiyo, ta magsaket. Atoy ladu na ken nakangsuhet
hikuna. Idi nagpasiyal ni Pablo ha nikuna, nagkararag ni Pablo, sa na,
intupo i kamat na, ket pinahusay na hikuna.
9 Idi nabahetaan na ngamin a masaket a taga-Malta, inumangay hidi ha
ni Pablo, ket napahusay bila hidi.
10-11 Ket makpal i regalo a inyatad di ha nikami. Ket naghen kami ha
nidi ha tallu a bulan. Sa kami, linumugan ha esa a bapor a magnagen
ha "Kambal a Didios" a naggipu ha Puerto Alejandriya ken nangaridid
bila ha puro a Malta. Idi kattulak mi, nagpabilon i taga-Malta a hidi ha
masapsapul mi ha biyahe.
12 Dinumemat kami ha Puerto Sirakusa, ket naghen kami hito ha tallu a
pamalak.
13 Nagipu ha Sirakusa, nagtulos kami hanggan ha Puerto Regiyo.
Kaugman na, nagabagat manon, ket nakaabot kami ha Puerto Putoli ha
duwa a pamalak.
14 Ha Puerto Putoli, natagbu mi i kappal a manahod ha ni Jesu-Cristu,
ket inawis di kami a maghen ha nidi ha makadominggo. Sa kami, nagtulos
a maglakad hanggan ha ili a Roma.
15 Ket atoy bila i manahod a hidi ha ili a Roma. Idi nabahetaan di kami,
linumapos hidi a magsalpak. I kappal, naglakad hidi hanggan ha Sentro a
Appiyo, ket i kappal a naglakad hanggan ha Tres Tabernas, penu sumalpak.
Idi naenta na hidi ni Pablo, nagyaman hikuna ha Dios. Ket napatured i
nakam na.

Ni Pablo ha Roma

16 Idi dinumemat kami ha Roma, napalobusan ni Pablo a maghen ha
sabali a bilay a daponan na esa a sundalu.
17 Kobos na tallu a pamalak, pinaayagan ni Pablo i kapkapitan na Judyo
a hidi a taga-Roma. Idi nakipagpisan hidi, kinagi ni Pablo, "Kakabsat,
pinadakap na ak na Judyo a hidi ha Jerusalem, ket inyatad diyak ha
gobyerno na Roma, maski awan ha liwat ko ha nidi, ket awan ha liwat
ko ha pinagitoldu na minappo tam a Judyo.
18 Idi nagsalodsodan diyak, nakatandiyan di a awan ha ginimet ko a
pakatayan ko mina. Ket kayat na Romano a hidi a palakadan diyak.
19 Ngem idi madiyan na Judyo a hidi, napilitanak a magaged ha
gobernador a ipaangay na ak ha hari ha Roma. Maski awan ha idarum ko
ha Judyo a hidi ha Jerusalem. Ket niyaen, i hari na Roma mina i mangipeta
nu palakadan diyak mina, onu patayan di.
20 "Isu, gipu ta kona hito, pinaayagan ta kam, penu makisalpak kitam
ken makipaguhon kitam. Ta kayat ko a makatandiyan moy nu apay a
megakadak ha kawar a kona hito. Isu, ipeta ko ha nikam a makawaranak
gipu ha panahod ko ha iday a Cristu a inkari na Dios, ken namnamaan na
ngamin a Judyo, maski hanggan niyaen," kon ni Pablo.
21 Niyaen, kinagi na Judyo a hidi a taga-Roma, "Awan ha surat mi a
naggipu ha probinsiya a Judeya a megipu ha nikaw. Ket awan mi nabaheta

i madukas a kagi a megipu ha nikaw. Maski i Judyo a hidi a dinumemat he
a naggipu ha Judeya, awan ha madukas ha kakkagi di megipu ha nikaw.
22 I katandi mi la a maski nu anya a lugar, sentiyan na totolay i kasakop
mo a hidi. Isu, kayat mi a magteman ha kagi mo," kon na Judyo a hidi a
taga-Roma.
23 Isu a nagbital hidi ha pamalak a pakiuhon di ha ni Pablo. Ket idi
dinumitang iday a pamalak, mas makpal hidi a inumangay ha paghenan
na. Ket kinaponan ni Pablo a nangipakatandi megipu ha paghariyan na
Dios. I pangpakatandi na i Linteg ni Moyses ken sursurat na minahagpugto
a hidi. Ta kayat na hidi a panahodan.
24 Ket atoy i kappal a napatahodan ha kinagi na. Ngem atoy bila i kappal
a madiyan di a manahod.
25 Isu a linumapos hidi a nakitabbegan, ta awan hidi nagkaesa ha nakam
di. Ket idi lumaksep hidi a lumakad, kinagi ni Pablo ha nidi, "Tahod i
inpesulat na Espiritu na Dios ha minahagpugto a ni Isayas.
26 Insurat na,
'Hen ka a mangipeta ha Judjudio, ha, "Maski nu magtateman kam, awan
moy makatandiyan. Ket maski nu kanayon kam a mangenta, awan
moy melassin."
27 Ito i ipeta mos ha nidi. Ta maigat i nakam di. Ket sinalsalan di i talinga
di, ket kinilap di i mata di. Ta nu tahod i pagenta di, makelassin hidi.
Ket nu tahod a magteman hidi talaga, makatandiyan di i kakkagi ko.
Ket magbabawi hidi, ket pahusayan ko hidi,' " kon na Apo Dios.
28 Sa, kinagi ni Pablo ha Judyo a hidi a taga-Roma, "Ipeta ko dod ha
nikam a paangayan na Dios i kakkagi a pangisalakan na ha bakkan a hidi
a Judyo. Hidi i magtateman!" kon ni Pablo.
29 Ket idi kinagi ni Pablo ito, linumapos i Judyo a hidi, ket napigsa i
pinakitabbeg di.
30 Ket ha ni Pablo, naghen hikuna ha Roma ha duwa a tawen, ha esa
a bilay a inabangan na. Ket rinespitar na i maski nu heya a bumisita ha
nikuna.
31 Ket inpakatandi na megipu ha paghariyan na Dios. Ket intoldu na
pala megipu ha ni Jesu-Cristu. Ket natured hikuna a magkagi, ket awan a
nangsaway ha pagitoldu na.

I Surat ni Pablo ha Manahod a hidi a Taga Roma

Pagsalpak ni Pablo

1 Hikan ni Pablo, a esa a tagabu ni Jesu-Cristu. Pinili na ak penu
magbalinak Apostol a esa a pinaangay na. Ket inbukod na ak a
mangikasaba ha Mappiya a Baheta na Dios.
2 Ide a Mappiya a Baheta naalay dan a inkari na Dios ha kasuratan, ket
sigud na a nepasurat hanidi a minahagpugto a palungo.
3 Mappiya a Baheta ket panggep ha annak na Dios, a ni Jesu-Cristu a
Happo tam.
Niyaen, nagbalin a tolay ni Jesus, idi neenak hikuna ha kaputotan ni
Dabid.
4 Ngem Dios paman i nakam na, ket nagtistigo a hikuna ket annak na idi
mihagbiyag manon hikuna nagipu ha katay gipu ha kaddat na.
5 Ket niyaen, nagipu ha ni Jesu-Cristu, inyatad na Dios ha nikan i
gundaway a magbalin a esa a Apostol a pinaangay na, ket penu idilan
ko i maski nu heya a tolay, a ngamin a lugar a manahod mina hidi ken
magtongpal mina hidi ha nikuna, ket a deydeyaw ni Jesu-Cristu.
6 Pati hikam namati a taga Roma. Inayagan nakam na Dios, penu
magbalin kam a kukuwa ni Jesu-Cristu.
7 Ide i gipu na a magsuratak ha nikam ngamin a taga Roma, a ayayatan
na Dios ken inayagan na a magbalin a totolay na.
Sapay mina, atoy ha nikam i kagbi ken talna na Dios a Hama tam ken
ni Jesu Kristu a Hapo tam.
8 Ha palungo na ngamin, magyamanak ha Dios babaen ha ni Jesu-Cristu,
ta nabaheta na ngamin a tolay i panahod moy.
9 I Dios a serbiyam ko, katandi na a tahod i ipeta ko, ket gipu ha Apo Dios
magagitak a mangitoldu megipu ha Baheta na Annak na. Ket katandiyan
na a kanayon a ikararagan takam, ha kada kararag ko,
10-11 ket kararag ko a nu kayat na, palobusan na ak mina a magpasyal ha
nikam. Ta naalay dan a kayat takam pasiyalan, penu metoldu ko ha nikam
i intoldu na Espiritu na Dios ha nikan, penu pumigsa kam ha panahod moy.
12 I kayat ko kagiyan a magdinaggap kitam mina; ta madaggapan kam
gipu ha panahod ko, ket madaggapanak moy bi ha panahod moy.
13 Kakabsat, kayat ko a makatandiyan moy ide, ta namin-makpal a
panggep ko a umangay ha nikam, ngem atoy i makasalen ha nikan. I
kayat ko a magdaggap ha nikam gipu ta atoy mina a sabali a kailiyam
moy a magbalin a manmanahod ha ni Cristu bila iho ha sabali a il-ili a
kona ha daggap ko idi ha kakalan moy a tolay, a bakkan a hidi a Judyo.
14 Ta ide i biyang ko. Ket ha nakam ko, kona nu keggahutak ha Dios, a
magitolduwak mina ha maski nu heya a tolay, maski nu hadya i henan di,
ken maski nu nagadal hidi, onu awan nakapagadal.
15 Isu i gipu na a kayat ko unay a mangitoldu ha Mappiya a Baheta ha
nikam bila a maghen ha Roma.

I Pinakabalin na Dios a Mangipakatandi ha Mappiya a Baheta Na

16 Mapigsa unay i panahod ko ha ide a Mappiya a Baheta megipu ha
ni Cristu. Ta gipu ha ide a Baheta, mepaenta i pinnakabalin na Dios

a mangisalakan ha ngamin a manahod, maski i Judjudyo a nanahod ha palungo, ken maski i bakkan a Judyo a manahod ha yenan.

17 Ta gipu ha ide a Baheta na Dios, makatandiyan tam i pakapalintegan na totolay ha saguppang na Dios. I pakapalintegan na tolay i panahod di ha Dios. Awan ha sabali a pangpalinteg ha tolay, nu awan a medilan ha panahod na. Ta kona ha nesurat ha libro na Dios, "I manahod la i palintegan na Dios, hikuna a atoy i bigu a biyag a nagipu ha Dios. Ket awan a liwat hikuna ha pinangibaheta na Dios," kon na surat.

I Pakaparusaan na Totolay

18 Niyaen, i Dios a atoy ha ontok, nepakatandi na dan a magsenti hikuna ha liwat parusaan na i ngamin a kinadukas natolay a awan manahod hanikuna gipu ha kinadukas di pinagimak di mateman i kinatahod.

19 Parusaan na hidi na Dios, ta minadiyan di hikuna, maski nu inpadinnang na Dios i ngamin a mabalin a katandiyan di megipu ha baggi na.

20 Maski idi pinarsuwa na Dios i lutak, hanggan ha yenan, mabalin a katandiyan di i Dios, maski nu awan di metan. Ta gipu ha ngamin a pinarsuwa na, maenta di i pinnakabalin na a magnanayon ken i kinadios na. Inpadinnang na ito gipu ha pinarsuwa na. Isu i gipu na a pulos a awan ha mabalin di a pagpambar.

21 Ta maski nu katandi di a atoy i Dios, awan hidi magdeyaw onu magyaman ha nikuna. Imbes na, naging awan serserbe i nakam di, ket nadihaman i ngamin a nakam di.

22 Ipeta di a malaing hidi, ngem madagel la hidi.

23 Ta awan hidi magdeyaw ha Dios a awan matay. Imbes na, magdeyaw hidi ha sinangdidios a gimetan di ha karupa na baggi di a makappoy. Ket deyawan di i sinangdidios a manok, onu hayup, onu ulag.

24 Isu, gipu ta kona hito i kinadagel di, pinabayan na hidi na Dios, a maggimet hidi ha madukas. Ket makasaniki i gimetan di ha esa ken esa.

25 Pinabayan na hidi, gipu ta tinallekodan di i kinatahod megipu ha Dios, ket tahodan di i sileng. Ta bakkan a Dios i deyawan ken serbeyan di, nu awan i pinarsuwa na i deyawan ken serbeyan di. Maski nu Dios a mismo i namarsuwa ha ngamin, ket hikuna i madeyawan ha magnanayon. Oni ay!

26 Niyaen, isu i gipu na a pinabayan na hidi na Dios, a maggimet hidi ha makasaniki. Ta maski i babbey a hidi, sinuletan di i ugali na magkabanga, a awan hidi makiduhog ha lallaki, nu awan i kakalan di a babbey i garteman di.

27 Ket kona bila hito ha lallaki a hidi. Madiyan di a magkabanga ha babbey, nu awan i kakalan di a lallaki i garteman di. Ket makasaniki i gimigimetan di ha esa ken esa. Isu ito i nagipuwan na nu apay i bagbaggi di parusaan, ayun ha madukas a gimetan di.

28 Niyaen, nebilang di i kinatahod na Dios a kas awan a balle, pinabayan na dan hidi. Ket awan na hidi sawayan a magnakam ha madukas a nakam di ken madi a ugali di. Maggimet la hidi ha maneg a ugali.

29 Gimigimetan di i ngamin a kalase na madukas. Sinumeni hidi, madukas i pagnakam di ha kakalan na tolay, nagpatay hidi, nakiingal hidi, i silisileng di ken i pinagdaya di. Maglinimad hidi.

30 Magpipinadukas hidi. Magsenti hidi ha Dios. Mapangas hidi, a napasindayag hidi. Awan moy deyaw ha kakalan di a tolay. Malaing hidi a mageriyok ha pagliwatan di. Awan hidi umuseg ha daddakkal di.

31 Awan hidi ha saniki. Awan di tungpalan i kari di. Awan ha kagbiyan
onu anusan di.
32 Katandiyan di i linteg na Dios, a matay mina i ngamin a maggimet
ha kona hay. Ngem maski nu katandiyan di ito, itulos di a gimetan. Ket i
mas madukas paman, a awan la hidi magliwat ha kona he, nu awan bila
a dagdagan di a paoniyan i kakalan di a mahagliwat.

2

Nalinteg i Pinanghukom na Dios

1 Niyaen, anya mina? Hukoman tam mina i totolay a kona ihay? Madi
agay! Nu hukoman tam hidi, hukoman tam bila i baggi tam. Ta kelliwat
kitam bila, ket awan kitam melisi ha kakalan he a liwat. Isu, awan kitam
ha pambar, nu ipeta tam a mahukoman mina hidi.
2 Katandi tam a nalinteg i pinanghukom na Dios ha maski nu heya a
magliwat ha kona he.
3 Ngem nu ipeta tam a mahukoman mina hidi, baka kagin tam a awan
ha pakahukoman na baggi tam, ket malisiyan tam i paghukom na Dios.
Oray nu magkakalan i liwat tam. Madi ito agay!
4 Siguro nanakaman tam a maanus la i Apo Dios. Ket tahod ito, a maanus
hikuna. Ngem nu kagin tam a malisiyan tam i paghukom na gipu ha anus
na, madi i nakam tam. Makatandiyan tam mina a pasensiyaan na kitam na
Dios, penu maketurong hikuna ha nikitam gipu ha kagbi na, a magbabawi
kitam mina.
5 Ngem ide dan i problema tam: a maigat i nakam tam a awan kitam
magbabawi. Isu i gipu na a nakarkaro i parusa na tolay ha pamalak
nokkan a paghukoman na Dios, ket mepaenta i ingal na Dios ha ngamin a
kelliwat.
6 Ta bilasan na Dios i kada tolay, ayun ha ginimet di.
7 Ha kappal, dagdagan di a maggimet ha mappiya, gipu ha tanegagay di
a umangay ha langit. I Dios i mangyatad ha deyaw hanide ket maghen didi
hanikuna hanggan awan kahad na. Idagento i atdinan na Dios ha biyag
na a magnanayon.
8 Ngem atoy bi i kappal, ket gimetan di i bukod di a pagayatan. Ta
kaykayat di i madukas. Ket makemot hidi. Tallekodan di i kinatahod,
penu usegan di i kinadukas. Ket idagento i totolay a parusaan na Dios ha
perpermi.
9 Magrigat ken magsaket i ngamin a umusoseg ha madukas, palungo ha
Judyo ngem ha bakkan a Judyo bila.
10 Ngem magunggunaan i ngamin a umusoseg ha mappiya, a
makipaghen hidi ha Dios ha magnanayon. Ket iyatad na ha nidi i deyaw
ken talna, maski nu Judyo hidi, onu bakkan a Judyo.
11 Ta awan ha idumduma na Dios ha pinanghukom na.
12 Niyaen, maski nu awan i Linteg na Dios ha dagenday a awan Judyo
kas ni Moyses a nangyatad ha nidi a Judyo, magliwat paman hidi, ket
maparusaan hidi. Ket maski nu atoy i Linteg na Dios ha dagenday a Judyo,
magliwat bila hidi. Ket maparusaan hidi, maski nu katandiyan di i Linteg.
13 Ta awan ha mapalinteg ha saguppang na Dios gipu ha pakakatandi
na ha Linteg na Dios, nu awan gipu ha pinagtongpal na ha Linteg na aye.
14-15 Niyaen, awan i Linteg na Dios ha bakkan a hidi a Judyo. Ngem maski
nu awan di makatandiyan i Linteg na Dios, makatandiyan di i mappiya
ken madukas, ket katandi di nu magliwat hidi. Ta masaket i nakam di, a
mangipaliwat ha baggi di gipu ha liwat di. Onu kappal, makakemot hidi

ha baggi di ha madukas, gipu ha bukod di a pagkatandi ha mappiya ken
madukas. Isu i mangpatahod a katandi di na anya i kayat na Dios, maski
nu awan di makatandiyan i Linteg na Dios. Ket kona nu nesurat na Dios i
Linteg na ha nakam di, ta mepaliwat na nakam di i baggi di, nu magliwat
hidi; onu kappal, ket mekemot na nakam di i baggi di, penu awan hidi
magliwat.
16 Isu, niyaen, katandiyan tam a dumemat nokkan i pamalak a inbital na
Dios, a panghukoman na ha ngamin a tolay. Ket babaen ha ni Jesu-Cristu,
hukoman na i ngamin a inpalimid di ha disalad na nakam di. Kona hito i
panggep na Dios a inpakatandi na ha nikan ken ibaheta ko.

I Judyo a Hidi ken Linteg ni Moyses

17 Niyaen, ha nikam a Judyo, magpasindayag kam ha kina-Judyo moy
inpeta moy hikam ket pinili na Dios kas tolay na. Ninamnamaan moy a
masalakan ha pagkatandi ken pagtongpal moy ha linteg.
18 Ket tahod a katandi moy i pagayatan na Dios, ket katandi moy bila i
paggimet ha mappiya, gipu ta netoldu dan ha nikam i Linteg na Dios.
19 Ay, sigurado kam, kon moy, a metoldu moy i sabasabali a hidi a awan
makatandi ha Dios.
20 Ket kona nu pinagbalin moy i baggi moy a maestro, ket kayat moy hidi
a pagbalinan a estudyante moy. Ket gipu ta atoy ha nikam i Linteg, kagin
moy a malaing kam ha ngamin a kinatahod ken kinalaing.
21 Niyaen, nu metoldu moy i dadduma a hidi, apay a awan moy metoldu
i baggi moy? Kaskasabaan moy i magtakaw a hidi, ngem anya ha baggi
moy? Ta magtakaw kam bila!
22 Ipeta moy a maneg i pinagibabbey, ngem magibabbey kam. Ipeta moy
a magsenti kam ha didiosen. Ket tahod iday. Ngem i paghenan na didiosen
i nagtakawan moy ha pangiwagah di a nawarak.
23 Ipeta moy a inaamakan i Linteg na Dios, ngem pasanikiyan moy i Dios,
ta magsalungasing kam ha Linteg na!
24 Ket kona ha nesurat ha Libro na Dios, a “Gipu ha madukas a ugali
moy a Judyo, kagiyan di i Dios a madukas,” kon na bakkan a Judjudyo.

I Tahod A Pinakakugit A Gimetan Na Espiritu Na Dios

25 Niyaen, hikam a Judyo talaga a ket nipabalor moy panagkakugit gipu
ta iday singyabes a kukuwa na kam na Dios. Ket oni ay! Atoy i panakabalor
na nu tungpalan moy i Linteg na Dios. Ngem nu awan moy onudan i Linteg
na Dios, i panagkakugit moy awan balle na gipu ta i ugali moy kakalan na
bakkan a Judyo a hidi a awan makugitan ket awan kukuwa na Dios.
26 Kona bila hito, ta hanide a bakkan a Judyo a awan pala nakugitan nu
atoy bilig di a umuseg ha Linteg na Dios, nebilang hidi na a kas tolay na a
nakugitan.
27 Ket maski nu awan hidi magpasakop ha pakidiosan na Judyo, basta nu
magtongpal mina hidi ha Linteg na Dios, ket mepaenta di a maparusaan
mina i Judjudyo. Ta Judjudyo gamen i naatdinan na Dios ha Linteg
na. Ket Judjudyo gamen paman i mangpatiplad ha baggi di a totolay
na Dios, a pakakugit di i baggi di a kona hito. Ngem Judjudyo gamen i
magsalungasing ha Linteg na Dios aye!
28 Ta heya dod i tahod a tolay na Dios? Ket anya i tahod a pangpasakop
ha Dios? Bakkan a pinakakugit na parti na baggi i magpabalin ha tolay a
tolay na Dios. Ta iday i tiplad a maghen ha lapos na baggi, ket magpabigu
la ha itsura na baggi na tolay.
29 Ngem i masapul i kona ha pinakakugit na nakam na tolay a maghen
ha disalad na baggi na. I kayat ko kagiyan a masapul a mapabigu manon i

nakam na tolay. Ngem awan ha makapabigu ha nakam na tolay nu awan la i Espiritu na Dios. Ket i keangayan na ide i pinagtalak na Dios, maski nu awan a matalak i sabasabali a totolay.

3

1 Niyaen, nu kona hito i kasasaad na Judjudyo, anya dod i pangabakan
na Judyo ha bakkan a Judyo? Atoy wade i serbe na kinajudyo tam?
2 Oni ah, atoy! Ket dakkal i pagserbe na. I primero, a intalak na Dios i
kagi na ha Judyo a hidi.
3 Anya nu awan a mapagtalkan i kappal ha dagenday a Judyo? Awan
dod a mapagtalkan i Dios? Awan dod tungpalan na Dios i kari na.
4 Agay, kanayon mapagtalkan i Dios, maski nu masileng i ngamin a tolay.
Ket kona ha nesurat ha kagi a Dios, a "Gipu ha ngamin a kagi mo, Apo,
mepaenta i kinalinteg mo. Maski nu kayat di ka a paliwatan, O Apo Dios,
maabak mo hidi, gipu ha nalinteg a kagi mo," kon na surat na.
5 Ngem ha kappal a tolay, makitabbegan hidi, gipu ta makillu i nakam
di. Ta atoy i kappal, ket ipeta di a mappiya i pagserbe na liwaliwat di,
a pangpaenta kan ha kinalinteg na Dios, kon na kan. Ta nu mekalan
kanon i kinalinteg na Dios ken liwaliwat na tolay, mas malaka kanon a
maenta i kinalinteg na Dios, kon na kan. Isu, ipeta di a makamadi i Dios
nu parusaan na hidi gipu ha liwat di. Kona hito i makillu a nakam na
totolay.
6 Ngem madi i nakam di! Awan a mabalin a magliwat i Dios, a
mangparusa ha liwaliwat na Judjudyo. Gipu ta nu i Dios ket nagliwat,
ket isu hikuna i awan nalinteg a Huwes ket awan na kaya a maghukom
ha lubong.
7 Siguro atoy i magnakam, a "Awanak mina maparusaan, nu magsilen-
gak. Ta gipu ha sili-sileng ko, mepaenta i kasabaliyan na sileng na tolay
ken kinatahod na Dios. Ket mas malaka a mangenta ha kinainamakan na
Dios. Isu, mappiya dod i pagserbe na sileng ko," kon na kan na makillu a
tolay.
8 "Gimetan tam mina i madukas, penu maenta na totolay a mappiya
unay i Dios," kon na madukas a hidi. Ket i pangpaliwat Judyo a hidi a
kona kan ihe i kinagi ko. Ngem madi i pangpaliwat di. Ket maparusaan
hidi nokkan, ayun ha kinadukas di.

Awan ha Nalinteg a Tolay

9 Niyaen, anya wade? Baka kagin moy a mas mappiya i Judjudyo ngem
bakkan a hidi a Judyo? Ngem awan malla! Ta nepakatandi ko dan, a
magkalan a naabak kami a Judyo ken hikam a bakkan a Judyo, gipu ha
liwaliwat tam.
10 Ket kona ha nesurat ha Libro na Dios:
"Awan ha maski esa a tolay a nalinteg ha saguppang na Dios.
11 Pulos. Awan ha maski esa a makakatandi ha Dios, ket awan ha magkayat
a manahod ha nikuna.
12 I ngamin a tolay, tinallekodan di dan i Dios. Ket nagbalin hidi ngamin a
madukas. Awan ha maski esa a maggimet ha mappiya.
13 Kona hidi ha labbang a nelukat ken mabuyok, ta kanayon hidi
magsileng. Ket dayaan di i totolay gipu ha sileng di. Ket kona ha
palagad na ulag a makapatay i kakkagi di.
14 Kanayon a magpasaket hidi, a ilunod di i kakalan di a tolay.
15 Malaka la ha nidi i mammuno.

16 Ha maski nu hadya a angayan di, dadailan di ken pasaketan di i
biyabiyag na agagum di.
17 Pulos, awan di katandi i biyag a matalna.
18 Awan di nakaman a manteng mina hidi a magliwat ha Dios,” kon na
nesurat ha Libro na Dios.
19 Niyaen, makatandiyan tam a ha ngamin a nesurat ha Linteg na Dios,
ket nesurat para ha nikami a Judyo. Ta hikami i sakop na Linteg. Ket
madaggi i biyang mi aye a magtongpal mina ha Linteg na Dios, ngem
awan mi matungpal. Ket awan la hikami, nu awan bila i ngamin a
totolay i magsalungasing ha Linteg na Dios. Inpesurat na Dios i Linteg
na, penu makatandiyan na ngamin a tolay a maparusaan mina hidi, ket
penu paggimakan na i ngamin a pambar di.
20 Isu, awan ha mapalinteg ha saguppang na Dios gipu ha pinangtongpal
na ha Linteg. Ta inpesurat na Dios i Linteg a pangpakatandi na ha totolay
a kelliwat hidi.

I Pinangpalinteg na Dios ha Totolay

21 Niyaen, ha tiyempo a yenan, sabali manon i inpakatandi na Dios ha
totolay. Ta idi palungo, inpakatandi na gipu ha Linteg i pakaparusaan na
totolay. Ngem ha yenan, inpakatandi na i pakapalintegan na totolay. Ket
awan a makibiyang i linteg ha ide, maski nu atoy i nesurat ha Linteg ken
Libro na Dios megipu ha ide a panggep na Dios, a pangpalintegan na ha
totolay.
22 Niyaen, palintegan na Dios i ngamin a manmanahod gipu ha panahod
ni Jesu-Cristu. Ket awan ha idumduma na Dios.
23 Ta nagliwat dan i ngamin a tolay, ket madiyo i kinappiya tam ha
kinappiya na Dios.
24 Isu a mapalinteg hidi ngamin ha saguppang na Dios gipu ha kagbi na.
Ta gipu ha ni Jesu-Cristu, a nangsaka ha liwaliwat na tolay, mapalinteg
hidi. Ket pulos, awan ha bayad di.
25 Pinaangay na Dios ni Cristu, penu magbalin hikuna a kasulet tam ha
katay na. Ket niyaen, gipu ha digi na, hikuna i pakapakawanan na liwat
na totolay, gipu ha pinagtalak na. Ginimet na Dios ide, penu ipaenta na i
kinalinteg na. Penu ha ginemat na ide. Ta idi tiyempo a nobos, inanusan
na Dios ken pinasensiyan na i liwaliwat na tolay.
26 Ngem ha yenan a tiyempo, nepaenta na a awan hikuna nagpabiyan
ha liwaliwat. Ta atoy ni Cristu a naparusaan gipu ha liwat tam. Isu, gipu
ta kona hito, makatandiyan tam a malinteg i Dios talaga ket magpalinteg
hikuna ha ngamin a manahod gipu ha panahod ni Jesus.
27 Isu, niyaen, anya i mabalin tam a pagpasindayag? Awan malla! Ta
awan ha lugar para ha pagpangas tam. Nu kaya tam a magtungpal ha
Linteg na Dios, mabalin bi a makapasindayag kitam. Ngem awan kitam
makatongpal ha Linteg na Dios. Ket awan ha lugar para ha pagpangas tam
ha panahod. Ta awan man ha gimetan tam, nu manahod kitam, nu awan
la a tahodan tam i Dios.
28 Ta makatandiyan tam a mapalinteg i tolay ha saguppang na Dios gipu
ha panahod la, ket bakkan a gipu ha pinangtongpal na ha Linteg.
29 Ha nakam na kappal, kagin di a Judjudyo la i mesalakan na Dios.
Ngem madi i nakam a kona hay. Ta isalakan na bila i bakkan a hidi a
Judyo.
30 Ta isesesa i Dios. Ket palintegan na i Judyo a hidi gipu ha panahod
di, a magkalan ha pangpalintegan na ha bakkan a hidi a Judyo gipu ha
panahod di.

31 Niyaen, nu mesalakan kitam gipu ha panahod tam, pabiyanan tam
mina i Linteg? Awan la. Imbes na, nu manahod kitam ha ni Jesu-Cristu
talaga, sinorotan tam i tahod a kagiyan na Linteg.

4

I Pagahegan Tam a Nepaenta gipu ha ni Abraham

1 Niyaen, nanakaman tam mina ni Abraham, i minappo na kaputotan
na Judyo a hidi. Anya i pakesalakanan na?
2 Nu napalinteg ni Abraham ha saguppang na Dios gipu ha ginimet na,
atoy mina i pagpasindayag na. Ngem awan hikuna makapagpasindayag
ha saguppang na Dios.
3 Ta nesurat ha Libro na Dios, a "Nanahod ni Abraham ha Dios. Ket gipu
ha panahod na, inbilang na Dios a nalinteg hikuna," kon na surat.
4 Niyaen, nu atoy i magtarabaho, matangdanan hikuna. Awan a
mebilang a regalo i tangdan na, nu awan a suweldo na bannog na.
5 Ngem nu atoy i manahod ha ni Jesu-Cristu ken awan magtalak ha bukod
na gimet, manahod hikuna ha Dios a mahagpalinteg ha nagliwat a hidi.
Ket mebilang hikuna a nalinteg ha saguppang na Dios gipu ha panahod
na.
6 Ide i kayat na kagiyan ni Dabid, idi kinagi na a maragsak i ibilang na
Dios a nalinteg, maski nu bakkan a gipu ha ginemigimet di nu awan gipu
ha panahod di ha Dios. Kinagi ni Dabid,
7 "Maragsak hidi a pinakawan na Dios ha kinadukas di, a inadya na i
ngamin a liwat di.
8 Maragsak hidi a ibilang na Dios a awan dan ha liwat di," kon ni Dabid
idi.
9 Niyaen, anya wade? Ide agraksak para ha Judjudyo la a nakugitan?
Awan. Madi Iday! Ito ket para bila ha bakkan a Judjudyo a awan a hidi
a awan nakugitan. Binasa tam iday a paset na Libro na Dios a nagkagi, a
"Nanahod ni Abraham ha Dios, ket gipu ha panahod na, inbilang na Dios
a nalinteg hikuna."
10 Niyaen, hangan ito a nagimet? Ha palungo, onu kobosan a pin-
nakakugit ni Abraham? Katandiyan tam a nebilang na Dios ni Abraham
a nalinteg idi palungo na pinakakugit na, maski awan ha pangpasakop na
ha Dios, nu awan la i panahod na.
11 Nagdilokod i pinakakugit na, ket pagtiplad ito a inbilang na hikuna
na Dios a nalinteg gipu ha panahod na, maski idi tiyempo a awan pala
nangtongpal ni Abraham ha inbon na Dios, a awan pala nakakugit i baggi
na. Niyaen, gipu ta kona hito ha ni Abraham, nagbalin hikuna a kona ha
minappo na ngamin a manahod ha Dios, maski awan nakakugit i baggi
di. Ginimet na ito na Dios penu mepaenta na a mapalinteg i tolay gipu ha
panahod na, maski nu awan ha pakatandi na megipu ha Linteg na Judyo.
12 Ket kona bila hito a nagbalin bila ni Abraham a kona ha minappo
na Judjudyo awan la nakugitan ngem umunod bila hidi ha pamati ni
Abraham. Gipu ta i pamati na pinumigsa, oray pay ide awan pala hikuna
nakugitan.

Magiwat Tam i Kari na Dios gipu ha Panahod

13 Inkari na Dios ha ni Abraham ken ha kaputotan na a dumemat nokkan
i tiyempo, ket magbalin hidi a makinkukuwa ha ngamin a lutak. Inkari
na ito na Dios, ket bakkan a gipu ta nangtongpal ni Abraham ha Linteg,
nu awan gipu ta nanahod hikuna. Ket inbilang na Dios a nalinteg hikuna.

14 Niyaen, nu meyatad mina i inkari na Dios gipu ha pinagtongpal na
tolay ha Linteg, awan ha serbe i panahod na tolay. Ket madadail la mina
i kari na Dios, gipu ta awan maalap na tolay.
15 Ta i keangayan na Linteg na Dios ket i tolay a naparusaan. Ta awan a
esa a makatongpal ha Linteg. Ta nu basta a atoy i linteg atoy a sigurado i
mangisalongasing hito.
16 Isu, niyaen, makatandiyan tam a gipu ha panahod la i pakaalapan
tam ha inkari na Dios. Pinanggep na a kona hito penu maalap na tolay i
inkari na Dios gipu ha kagbi na. Ket mapatalgedan i inkari na aye, a kona
ha sagut, para ha ngamin a nikitam a kaputotan ni Abraham. Ket gipu ta
kona hito, magiwat tam i sagut na Dios, maski nu Judyo kitam, onu bakkan
a Judyo. Maski nu umuseg kitam ha Linteg ni Moyses onu awan. Basta
manahod kitam a kona ha panahod ni Abraham. Ta mebilang ni Abraham
a minappo na ngamin a manahod.
17 Ket kona ha nesurat ha Libro na Dios, a "Pinagbalin taka a apo na
ngamin a manahod, a maghen ha makpal a bayan," kon na Dios. Ket hito
a kari ket natungpal gipu ta ni Abraham i hama tam amin ha sanguanan
na Dios. I Dios a tinahodan ni Abraham, hikuna i magpabiyag manon ha
minatay a hidi. Ket hikuna i mangiparsuwa ha ngamin gipu ha kagi na.
Oni ay!
18 Niyaen, ide paman i inkari na Dios ha ni Abraham. Ket nesurat ha
Libro na Dios, a "Kona ihe i kaputotan mo nokkan, a kona ha ngamin a
pusiyan a maghen ha langit i kakpal di," kon na Dios. Maski nu awan
a mabalin a magyenak ni Abraham, nanahod hikuna ha nipeta na Dios.
Ket ninamnamaan na ket tinahodan na i kari na Dios. Ket hito nagbalin
hikuna a minappo ha ngamin a manahod a naghen ha makpal a baybayan
19 Idi tiyempo a kinagi na ito na Dios, nagsangagasut i idad ni Abraham.
Ngem awan a kumapoy i panahod na, maski idi inbilang na i baggi na a
kona ha natay dan, ken awan a mabalin a magenak ni Sara, a kabanga na.
20 Awan linumpas i panahod na. Ket awan hikuna nagduwaduwa ha kari
na Dios. Isu i gipu na a dineyaw na i Dios, ket tulos, pinumigsa hikuna ha
panahod na.
21 Katandi ni Abraham a sigurado a tungpalan na Dios i kari na.
22 Ket iday i gipu na a inbilang na Dios a nalinteg ni Abraham, gipu ha
panahod na.
23 Niyaen, ha iday a pagkagi a "Nebilang a nalinteg." Bakkan a para ha
ni Abraham la iday,
24 nu awan pati hikitam bila a mebilang a nalinteg. Oni! Para ha nikitam
a manahod ha Dios. Hikuna i Dios a nagpabiyag manon ha ni Jesus a
Happo tam.
25 Negiwat ni Jesus idi a matay hikuna, penu maadya na i liwat tam. Ket
pinabiyag na manon na Dios, penu palintegan na kitam ha saguppang na
Dios.

5

I Pakapalintegan Tam ha Saguppang na Dios

1 Niyaen, napalinteg kitam ha saguppang na Dios gipu ha panahod tam.
Isu i gipu na a matalna i kasasaad tam ha Dios gipu ha ginimet na Happo
tam a ni Jesu-Cristu.
2 Gipu ha ni Jesu-Cristu, neraman kitam ha kagbi na Dios. Ket niyaen,
makatulos kitam ha pagraman tam aye ha kagbi na. Ket magragsak kitam,

ta sigurado i namnamaan tam ha Dios, a atdinan na kitam nokkan ha
kinadios na a mismo.
3 Ket awan la ito i ragsakan tam, nu awan bila a magragsak kitam ha
rigrigat tam. Ta katandiyan tam a nu atoy kitam ha rigat, matolduwan
kitam bila a magattam.
4 Ket nu magattam kitam, iday i katahodan a matured i panahod tam. Ket
nu matured i panahod tam, mepaenta a kuston i panahod tam, a pinadas
na kitam na Dios, ket natalak hikuna ha panahod tam. Isu, sigurado a
maalap tam i namnamaan tam.
5 Ket awan kitam nepaayan gipu ha namnamaan tam aye, ta ayayatan
na kitam na Dios a tahod. Ket mapadas tam i pinagayayat na Dios gipu ha
Espiritu na Dios a neyatad na ha nikitam.
6 Kona ha ide i dakkal a pinagayayat na Dios ha nikitam. Ta idi
dinumemat i tiyempo a inbital na Dios, natay ni Cristu gipu ha nikitam
a mahagliwat. Maski nu pulos, a awan ha kabaelan tam a maggimet ha
mappiya, natay hikuna para ha nikitam.
7 Niyaen, katandiyan tam a marigat talaga nu magpili i esa a tolay a
matay para ha sabali a tolay, maski nu mappiya iday a sabali. [Ngem
baka atoy tagesa i maketured a matay gipu ha sabali, hikuna nagtulong
hanikuna a sabali.]
8 Ngem niyaen, inpaenta na Dios i ayat na ha nikitam ha kona he: Idi
mahagliwat kitam pala, natay ni Cristu gipu ha nikitam.
9 Ket nu kona he a napalinteg dan kitam ha saguppang ha Dios gipu ha
digi ni Cristu a umayus para ha nikitam ken awan ha duwaduwa a ilisi na
kitam ha ingal na ket hukom na.
10 Ta idi tiyempo ito, ket kasenti na kitam na Dios. Ngem niyaen,
pinagbalin na kitam a ilailay na, gipu ha katay na Annak na. Niyaen, gipu
ta ilailay na kitamon na Dios, dakdakkal i kasiguradowan a mesalakan
kitam gipu ha biyag ni Cristu.
11 Ket awan la ito, nu awan a magragsak kitam ha Dios gipu ha Happo
tam a ni Jesu-Cristu, a namagbalin ha nikitam a ilailay na Dios.

Sabali a Ginimet Ni Adan ken i Ginimet Ni Cristu

12 Niyaen, makatandiyan tam mina i pakakatayan na totolay. I nekaesa
a tolay ha lutak, hikuna ni Adan. Ket idi tiyempo a naghen ni Adan ha
lutak, awan ha liwat ha lutak ken awan ha katay. Ngem nagliwat ni Adan.
Ket gipu ha liwat na, natay hikuna. Niyaen, tinawed na ngamin a annak
na i kinadukas ni Adan, gipu ta ngamin a totolay nagliwaliwat (ta hikitam
ngamin i kaputotan ni Adan). Isu i pakakatayan na tolay ha lutak aye.
13 Ta nangrugi idi palungo hanggan idi tiyempo a nangiyatad na Dios ha
ni Moyses ha Linteg, nagtulos i tolay a hidi a magliwat. Ngem idi awan ha
Linteg na Dios, isu awan ha nepabasolan ha magsukir uno sumupyat ha
linteg.
14 Ngem nangrugi idi tiyempo ni Adan hanggan ha tiyempo ni Moyses,
nagturay i katay ha ngamin a tolay. Maski ha nidi a awan a nagliwat a
kona ha ni Adan a nangsalungasing ha kagi na Dios.
Niyaen, ha ni Adan, mabalin a pagkalanan tam ni Adan ken ni Kristu.
15 Ngem awan hidi magkalan. Ta gipu ha liwat ni Adan, natay i kakpalan
a totolay. Ngem bakkan ha sagut na Dios, a awan tam mabayadan. Ta gipu
ha ni Jesu-Cristu a esa la a tolay, i kagbi na Dios mas dakkal ngem kakpalan
aye, ken nibilang na hidi a nalinteg.
16 Ket atoy a kasabaliyan ha regalo na Dios ket i liwat ha esa tolay. Ta
idi nagliwat ni Adan, nangiyalis iday esa a liwat na ha ngamin, hanggan
hinukom na Dios i ngamin a tolay. Ket i keangayan na i pagparusa na Dios.

Ngem niyaen, maski nu kumakpal unay i liwat, nakaabot ha nikitam ide a
sagut na Dios. Ket i keangayan na i pagibilang na ha nikitam a napalinteg
gipu ha ginimet ni Cristu.
17 Maski nu nagturay i katay ha ngamin a tolay gipu ha liwat na esa, a ni
Adan, dakdakkal paman i ginimet na esa, a ni Jesu-Cristu. Ket ha ngamin
a gumiwat ha ide a kumakapal i kagbi na Dios, giwatan di bila i kinalinteg
na Dios. Ket magturay nokkan hidi, ha biyag a magnanayon, gipu ha ni
Jesu-Cristu.
18 Niyaen, madinnang mina ito a pagitoldu ko ha nikam. Gipu ha liwat
a ginemat na esa, a ni Adan, mahukoman i ngamin ken maparusaan mina
hidi. Ken gipu ha esa a ginimet ni Cristu a nalinteg, napalinteg i ngamin
ken pabiyagan na hidi.
19 Ta gipu ha liwat na esa, ket nagbalin a mahagliwat i kakpalan. Isu
a gipu ha pinagtongpal na esa, a ni Cristu, ket magbalin a malinteg i
kakpalan heya.
20 Ket nepasurat na Dios i Linteg, penu kumakpal mina i liwaliwat
natotolay. Ngem maski nu hangan i kakpal na liwat, kumakpal pala i
kagbi na Dios.
21 Isu, maski nu nangabak i liwat, i nagimet na katay, naabak ito gipu
ha kagbi na Dios. Ken niyaen, ide kagbi na Dios isu hikuna i nangabak,
gipu ha ginimet ni Jesu-Cristu i happo tam, ket niyaen mabalin dan i tolay
a agbalin a nalinteg ha saguppang na Dios ken magbiyag a kaduwa ha ni
Apo Dios a magnanayon.

6

I Pangabakan Tam Ha Kinadukas

1 Niyaen, anya mina i nakam tam? Ta netoldu ko dan a maski nu hangan
a kakpal i liwat tam, kumakpal pala i kagbi na Dios. Isu, anya dod? Itulos
tam mina i liwat tam, penu kagbiyan na kitam na Dios ha mas makpal?
2 Madi ito agay! Ta kona nu minatay kitam dan, ket awan manon ha
turay i liwat ha baggi tam. Isu, awan kitam mina umusoseg ha liwat, nu
tahod a tinallekodan tam i liwat tam.
3 Makatandiyan tam mina a idi nabinyagan kitam a kas pinagesa tam
ha ni Cristu, nebilang a nakaagum kitam bila ha nikuna ha katay na.
4 Isu, gipu ha pinakabinyag tam, nebilang kitam a kaagum ni Cristu a
nelabbang, penu mebilang kitam bila a kaagum na ha bigu a biyag na.
Ta napabiyag manon hikuna gipu ha pinnakabalin na Amang Dios. Ket
niyaen, mabalin bila ito ha nikitam.
5 Ta nu nagpasakop kitam ha ni Cristu, a kaaguman tam hikuna a
minatay, siyempre, iraman kitam bila a minagbiyag ha manon. Ta hito
ket bigu a biyag a inyatad na Dios nikitam.
6 Katandi tam a natay dan i alegid a kinatolay tam a madukas. Ta
neraman hikuna ha ni Cristu, idi nelansa hikuna ha kudos. Isu, pati ide a
alegid a kinatolay tam, nelansa bila hikuna, penu madadail i pinnakabalin
na, ket awan na kitam mapilit a maggimet ha madukas. Isu, gipu ta kona
hito, awan kitam mina a patagabu ha kinadukas.
7 Halimbawa: Nu matay i esa a tolay, nawayaan dan hikuna ha
pagliwaliwat na. Ket natay dan hito i kagipuwan ha liwat na.
8 Ket niyaen, awan la a nairaman kitam ha ni Cristu idi natay hikuna
ngem hikitam bila nairaman hanikuna ha pagbiyag na. Kona he i panahod
tam.

9 Katandiyan tam a pinabiyag na manon na Dios ni Cristu, ket awan
manon a matay. Ta awan manon i pinnakabalin na katay ha nikuna.
10 Naminesa a minatay hikuna gipu ha ngamin a liwat tam. Ket kuston
i pinangabak na ha liwat. Awan na manon masapul a matay. Niyaen,
magbiyag hikuna, a magisesa hikuna ken Apo Dios.
11 Isu, kona bila hito ha nikitam. Ibilang tam mina a natay kitam dan ha
kabaelan na liwat, ket mabigu manon i biyag tam, a magserbe kitam ha
Dios gipu ha pinagisesa tam ha ni Jesu-Cristu.

12 Niyaen, gipu ta kona hito i panahod tam, awan tam mina palobusan
a iturayan na liwat i baggi tam. Awan tam mina tongpalan i madukas a
kasoran na baggi tam.
13 Awan tam mina itulok a magliwat i maski anya a paset na baggi tam.
Ta bakkan a panggimet i baggi tam ha madukas, nu awan a iyatad tam
mina i baggi tam ha Dios, a kona ha magbiyag manon a naggipu ha natay.
Iyatad tam mina i baggi tam ha Dios, penu usaran na kitam ha mappiya a
panggep na.
14 Mappiya niyaen, ta awan a masapul a iturayan na kitam na liwat. Ta
bakkan manon i agum tam. Nagagum ha nikitam i Linteg idi, ket kanayon
a nangipaliwat ha nakam tam. Ngem niyaen, magagum ha nikitam i kagbi
na Dios a magpabalin ha nikitam a maggimet ha mappiya.

Keggahut Kitam Ha Dios a Patagabu Kitam Mina Ha Kinalinteg Na

15 Siguro makitabbegan i kappal, ket ipeta di, “Nay, magliwat kitam dan!
Mapalobusan kitam a magliwat, ta awan na kitam masaway na Linteg.
Ta bakkan a pinagtongpal tam ha Linteg i pakesalakanan tam, nu awan i
kagbi na Dios,” kon di. Ngem madi i pagnakanakam a kona hay!
16 Temanan moy, ta makatandiyan tam mina ha ide: Nu atoy i
pagpatagabuwan moy, magbalin kam a tagabu a tahod. Ket mabalin ito
ha madukas a kasoran moy, onu Apo Dios a kayat moy a usigan. Nu
piliyan moy i madukas a pagpatagabuwan moy, magbalin kam a tagabu na
madukas. Ket maparusaan kam nokkan ha katay. Ngem nu Dios i piliyan
moy, a pagpatagabuwan moy, umusoseg kam ha pagayatan na Dios, ket
nokkan, mebilang kam a nalinteg ha saguppang na.

17 Ngem niyaen, magyaman kitam ha Dios. Ta tagabu na kam idi na
madukas. Ngem bakkan manon ha yenan. Ta nagbabawi kam a tahod.
Ket niyaen, umusoseg kam a tahod ha pagitoldu na Dios a giniwat moy.
18 Inwayawaya na kam ha liwaliwat moy. Ket niyaen, nagbalin kam a
tagabu na Dios, a gimetan moy i nalinteg.
19 (Magkagiyak ha dende ha madibbew a kagi, a kona ha “tagabu” ken
“pagpatagabuwan,” penu malaka mina a makatandiyan moy.) Tinumulok
kam idi a pinatagabu ha kinaromsa ken kinadukas, ket kimmaru i
madukas a panggep moy idi. Ngem niyaen, masapul a tumulok kam a
patagabu ha kinalinteg hanggan pasig la a mappiya i panggep moy ken
gimetan moy.

20 Idi tagabu na kam na liwat, awan a masapul a magtongpal kam ha
kinalinteg.
21 Ngem anya i nagungguna moy ha dagenday a ginimet moy, a
pakasanikiyan moy ha yenan? Awan malla! Ta keangayan na denday i
katay!
22 Ngem ha yenan, bakkan na kam a tagabu na liwat, nu awan a tagabu
na kam na Dios. Ket magunggunaan kam ha bigu a biyag a nebukod ha
serbe na Apo Dios. Ket keangayan na ide i biyag na Dios a magnanayon.

23 I hukom na nagliwaliwat a biyag ket katay ken parusa a awan kahad.
Ngem biyag a magnanayon i isagut na ha ngamin a neraman ha ni Jesu-
Cristu a Happo tam.

7

Awan Kitam Masaway Gipu Ha Linteg

1 Kakabsat, makatandiyan moy mina ide a isurat ko ha nikam, ta
makatandiyan moy megipu ha linteg na totolay ken linteg na gobyerno.
Ket kona ha ide a ipeta ko ha nikam: Iturayan na linteg i tolay hanggan
kebbiyag la i tolay heya. Nu matay i tolay, awan na hikuna meturayan na
linteg.
2 Niyaen, ihalimbawa ko a kona ha ide: Nu atoy i esa a babbey
a kekkabanga, awan manon hikuna a makakabanga hanggan matay i
kabanga na. Nu matay i kabanga na, mawayawayaan manon hikuna a
magkabanga, ket awan na kemotan na linteg. Kona hito i nesurat ha linteg
tam.
3 Isu, niyaen, nu makikabbilay i babbey ha sabali a lallaki, ket kebbiyag
pala i kabanga na, mebilang i babbey aye a mangilallaki, ayun ha linteg
tam. Ngem nu matay i kabanga na, mawayawayaan hikuna a magkabanga,
ayun ha linteg tam, ket awan ha liwat na.
4 Iday i halimbawa ko ha nikam, kakabsat, ket kona bila ha nikitam. Ta
nebilang kitam a natay idi natay ni Kristu, gipu ha pinagisesa tam ha baggi
na. Ket niyaen, nebilang kitam a magbiyag manon, gipu ha pinagbiyag
na manon ni Kristu. Isu, niyaen, kona ha nagsina kitamon ha Linteg, a
nakikagalotan tam, ket mawayawayaan kitam a makikabanga ha ni Kristu,
penu mausar kitam ha idi panagserbi ha Dios.
5 Idi palungo, idi tinatongpal tam la i madukas a kasoran tam, atoy i
anegan na Linteg. Ket gipu ta inanegan na Linteg idagenday, idagenday
malla i kinakasoran tam a gimetan. Ket gipu ta kona hito i madukas a
pinaggimigimet tam, i keangayan tam i katay ken parusa na Dios.
6 Ngem niyaen, nawayawayaan kitamon ha Linteg, gipu ta natay kitam
ha nangbalud idi ha nikitam. Awan kitamon a magserbe ha alegid a sakop
na Linteg, nu awan a usigan tam i Dios. Ta pinabigu na kitam na Espiritu
na Dios.

I Linteg i Pakakatandiyan tam a Kelliwat Kitam

7 Niyaen, siguro makitabbegan i kappal, ket ipeta di, “Isu, nu kona hito, i
Linteg dod i pakaliwatan na tolay. Madukas dod i Linteg aye!” Ngem madi
i pagnakanakam a kona hay. Ta ide a Linteg i nangipakatandi ha nikitam
a kelliwat kitam. Halimbawa: Nu awan a nesurat ha Linteg, a “Awan ka
sumeni,” awan tam makatandiyan a magliwat kitam ha Dios, nu sumeni
kitam.
8 Ngem idi natolduwan kitam a madukas kan i sumeni, agay, pinumigsa
paman i pinagseni tam. Isu, mepeta bila a gipu ha Linteg, pinumigsa i
kinadukas tam. Ta gipu ha Linteg, linumaing i pagkatandi tam ha kala-
kalase na liwat, a kona ha pinagseni. Nu awan na kitam suroan na Linteg,
awan tam makatandiyan nu anya i liwat tam ha Dios.
9 Ket isu ide nasuroanak ide ha Linteg. Makatandiyan ko hikan ket
nakaro a liwat ko, ket naiyadeyawak ha Dios. Nagliwaliwatak ken
naokomanak dan a patayan.
10 Niyaen, nu atoy mina i makatongpal ha Linteg na Dios, mappiya mina
i biyag na. Ngem idi nakatandiyan ko i Linteg, nakatandiyan ko a pulos,
awan ha makatongpal ha Linteg, nu awan a pakaliwatan na la ito. Isu i

gipu na a makatandiyan ko a maparusaanak mina. Isu, maski nu magiwat
ko mina i mappiya a biyag gipu ha Linteg, awan ko magiwat. Imbes na,
magiwat ko la i parusa a naisina ha Dios a awan kahad.
11 I kinadukas na nakam ko i nangallilaw nikan. Ta kagin ko a mappiya
mina i biyag ko, gipu ha ngamin a pinagtongpal ko ha Linteg na Dios.
Ngem awan ko ito tinongpal, nu awan a liniwatan ko. Ket i keangayan na
ito i parusa.
12 Isu, makatandiyan tam a mappiya i Linteg na Dios. Awan ha
kinadukas na, ta malinteg i Dios, ket hikuna i nangpesurat ha Linteg heya.
13 Niyaen, i kagiyan na ket i mappiya a Linteg na Dios i resulta na tolay
ket naisina ha Dios? Ngem madi i pagnakanakam a kona hay. Ta awan
ha sabali a gipu na parusa na Dios, nu awan i sabali a rason i parusa na
Dios ngem i kinadukas tam, gipu ta kinadukas tam ket umangay kitam
ha inamakan a Linteg na Dios mas kinomaro i liwat gipu ta kasoran
tam a mangsalungasing ha linteg. Ngem i panggep na Dios ha Linteg na
ket makatandiyan tam i nakaro a kinadukas na nakanakam tam gipu ta
sinalungasing tam i linteg.

I Duwa a Kababalin na Tolay

14 Katandiyan tam a mappiya i Linteg na Dios, gipu ta i Espiritu na Dios i
nangpesurat. Ngem ha nikan, tolayak la, a malaka la a magliwat i kinatolay
ko, a ito a kayatan nabaggi ko a na liwaliwat ko meturay ha nikan.
15 Awan ko makatandiyan i gimigimet ko. Ta awan ko gimetan i mappiya
a kayat ko a gimetan. Imbes na, gimetan ko la i madukas, maski nu
madiyan ko ito a gimetan.
16 Ngem nu madiyan ko idagenday a madukas a gimigimetan ko,
magoniyak ha kinappiya na Linteg a mangsaway mina ha nikan.
17 Isu, nu kona hito i pinagmadi na nakam ko, ngem inumuseg paman i
baggi ko ha madukas, mepaenta a bakkan a hikan i maggimet ha madukas,
nu awan i alegid a kinatolay ko a maghen ha baggi ko.
18 Katandi ko a madukas ide a alegid a kinatolay ko. Ta maski nu kayat
ko a gimetan i mappiya, awan ko kaya.
19 Ta awan ko magimet i mappiya a kayat ko a gimetan. Ngem gimetan
ko la i madukas a madiyan ko a gimetan.
20 Nu gimetan ko i madiyan ko a gimetan, mepaenta na a bakkan a hikan
i makingimet, nu awan i alegid a kinatolay ko a makaliwat.
21 Isu, ide i makatandiyan ko ha kasasaad ko aye. Nu kayat ko a
maggimet ha mappiya, i madukas la i mabalin ko a gimetan.
22 Maski ha bigu a kinatolay ko, i pagayatan na i Linteg na Dios.
23 Ngem napadas ko ha baggi ko i maglinaban a hidi. Ta sabali i usegan
na baggi ko ha usegan na nakam ko. Ket kona ha mangabak i baggi ko ha
nakam ko, hanggan nebaludak gipu ha keliwaliwat ito a kinasigud na ha
baggi ko.
24 Kakagbiyak a tahod! Heya wade i makesalakan ha nikan ha madukas
a baggi ko aye? Agay! Neturongak dan ha parusa ta hikuna i ikakaalay ko
ket i kasina ko hanikuna a magnanayon.
25 Niyaen, dakkal i pinagyaman ko ha Dios, ta atoy i Happo tam a Jesu-
Cristu a mangisalakan ha nikan!

Isu, ide dala i kasasaad ko: umusosegak ha pagayatan na Dios gipu ha
bigu a nakam ko. Ngem gipu ha alegid a kinatolay ko, meturayan pala na
liwaliwat i baggi ko, gipu ha madukas a kasoran na baggi ko.

8

I Pinagbiyag Tam Ayun Ha Espiritu na Dios

1 Isu, niyaen, awan parusaan na Dios i nakipagisesa a hidi ha ni Jesu-
Cristu.
2 Ta nawayawayaan dan kitam megipu hanikuna ha nangsakop ha
nikitam ha daan tam a kinatuloy ket i umangay a resulta ket i kakatay
tam ken ikasina tam ha Dios a magnanayon.
3 Awan na kaya na Linteg a mangisalakan, ta awan ha tolay a
makatongpal ha Linteg na Dios. Ngem maski nu awan na kaya na Linteg,
ken awan na kaya na tolay, kaya paman na Dios. Ket ginimet na Dios i
awan a magimet na Linteg. Ta pinaangay na i Annak na, a nagbalin a tolay.
Ket kona ha nikitam i baggi na idi. Ket gipu ha baggi ni Jesus, tinawedan
na i liwat na ngamin a tolay. Ket tinawedan na bila i parusa na Dios. Ta
idi pinarusa na Dios ni Jesus, a nangsaka ha liwat tam, winayawayaan na
kitam ha liwaliwat tam.
4 Ginimet na ito na Dios, penu atoy ha nikitam i bigu a biyag na Annak
na ken kabaelan na a makagimet ha mappiya, ayun ha Linteg na Dios.
Niyaen, umuseg kitam ha Espiritu na Dios, ket awan kitam umuseg ha
alegid a kinatolay tam.
5 Hidendi a agbibiyag a agtamed na madukas a kinasoran na baggi di.
Peturayan hidi ha panonut a madukas na kinasoran na baggi di. Hidendi
a agbibiyag a umunod ha nepeta na Espiritu na Dios i nakam di agtamed
na nasantowan a Espiritu na Dios.
6 Hanide a kanayon a minagtulok ha kataytan na baggi na i resulta na
ket maisina hidi ha Dios a magnanayon. Ngem ha peturayan a hidi ha
pagayatan na Espiritu na Dios, maghen hidi ha Dios ha magnanayon, ket
matalna i biyag di.
7 Nu peturayan i tolay ha kasoran na baggi na, magbalin hikuna a kasenti
na Dios, gipu ta awan hikuna peturayan ha Linteg na Dios. I kinatahod
na, awan na kaya a magtongpal ha iday a Linteg.
8 Isu, ngarud para hanide ngamin a natulok ha daan a kinatulay awan
a mabalin a matalak i Dios ha nidi.
9 Ngem bakkan ito ha nikitam. Ta awan kitam peturayan ha alegid a
kinatolay tam, nu awan ha Espiritu na Dios, nu tahod a maghen i Espiritu
na Dios ha baggi tam. I maski nu heya a awan ha nikuna i Espiritu ni
Cristu, awan hikuna a kukuwa ni Cristu.
10 Ngem nu maghen ni Cristu ha nikitam, uray nu matay nokkan i baggi
tam gipu ha liwaliwat tam, magbiyag pala i angas tam gipu ta nagbalin
kitam a nalinteg ha pinagibilang na Dios.
11 I Dios i nangpabiyag manon ha ni Jesus. Isu nu ide Espiritu na maghen
hani kitam ipagbalin manon nikuna i bagbaggi tam a natay a magbiyag
manon gipu ha Espiritu na a maghen hani kitam.
12 Isu, kakabsat, kona ha keggahut kitam ha Dios. Ket bakkan a kasoran
na baggi tam i usigan tam mina, nu awan i pagayatan na Dios.
13 Ta nu unodan moy ha kasoran na baggi moy, maisina kam ha Dios
ha magnanayon. Ngem nu giwatan moy i tulong na Espiritu na Dios,
ket talekodan moy i liwaliwat na kinatolay moy, maghen kam ha Dios
ha magnanayon.
14 Ta annak na Dios i ngamin a toltolduwan na Espiritu na Dios.
15 Ket ha ide a Espiritu na Dios a nagiwat tam, awan na kitam a
pagbalinan a manteng a tagabu na, nu awan a pagbalinan na kitam a
annak na Dios. Ket gipu ha pinnakabalin na Espiritu na Dios, meayag tam
ha Dios i, “Amang, Amang.”

16 Ide a Espiritu na Dios a mismo i mangisistego ha nakam tam a
mangipakatandi ha baggi tam a annak na kitam na Dios.
17 Ket gipu ta annak na kitam, tawedan tam i ngamin a insagana na para
ha totolay na a hidi. Ket makipagtawid kitam ken ni Cristu ha ngamin a
insagana na Dios para ha nikuna. Ta nu makipagattam kitam ha ni Cristu,
meraman kitam bila ha kinainamakan na.

I Dumetang a Inaamakan ha Nide a Mammanahod ni Cristu

18 Ha nakam ko ken pagibilang ko, awan ha balle ha dagende a rigrigat
a attaman tam ha yenan a tiyempo. Nu mekalan hidi idi umangay a
inaamakan a mapadas tam nokkan ha ni Cristu, kona ha awan malla ha
rigrigat a hidi.
19 Niyaen, magtahotahok i ngamin a parsuwa na Dios ide ipakatandi na
Dios hani kitam nokkan a annak na kitam. Ket ipaenta na ito nokkan.
20 Hanggan ha yenan, awan pala a nagbalin i parsuwa na Dios a kona
ha panggep na. Ngem bakkan a gipu ha liwat na parsuwa, nu awan gipu
ha liwaliwat na totolay. Inlunod na Dios i pinarsuwa na gipu ha liwat na
totolay. Kona hito i nagayatan na Dios, ta atoy pala ide a namnama:
21 Idi i parusa na Dios magbalin a kon na ha panggep na atoy nokkan
i pamalak, ket awan manon ha katay. Awan manon ha malungsot nu
awan a pabiguwan na Dios i parsuwa na aye a kona ha pinagpabigu na
ha ngamin a annak na Dios.
22 Ta katandiyan tam a hanggan niyaen, ket narigatan a tahod i ngamin
a parsuwa na Dios. Ket kona ha magagan a hidi.
23 Ket awan la i ngamin a parsuwa, nu awan maski hikitam a nakagiwat
ha Espiritu na Dios a kona ha palungo a sagut na. Kona ha magagan kitam
bila, a urayan tam i tiyempo a pabiguwan na kitam na Dios, a awan matay
manon i baggi tam ken awan manon a magliwat. Ha tiyempo ito, ipaenta
na Dios a nagbalin kitam a annak na Dios.
24 Kona ha ide i panahod tam ken pakesalakanan tam. Ket niyaen,
urayan tam ken namnamaan tam i awan tam maenta. Nu dinumemat
dan ni Cristu ket nabigu manon i baggi tam, awan tam masapul a
mangnamnama, ta atoy dan. Awan a mabalin a mangnamnama ha
dinumemat dan.
25 Ngem nu namnamaan tam i awan pala dumemat, masapul a urayan
tam a siaanus.
26 Ket awan la i namnamaan tam, nu awan bila i Espiritu na Dios
a mangtulong ha lupoy tam ken nangipagpakaas i ha Dios. Ta maski
nu awan tam makatandiyan nu panyan tam a magkararag ha mekusto,
ikararagan na kitam na Espiritu na Dios a mismo. Ket mapigsa i
pinagkararag na, a magkagi hikuna ha kakkagi a awan tam mebalikas.
27 Katandi na Dios i nakam tam. Ket katandi na bila i nakam na Espiritu
na, a mangikararagan ha nikitam. Magkalan i nakam na Dios ken i Espiritu
na. Isu, nu ikararagan na kitam na Espiritu na Dios, umayun i pagaged na
ha pagayatan na Dios.
28 Katandiyan tam ide: Ha ngamin a magimet ha nikitam, pinagbalin na
Dios a pagessesaan penu inamakan i resulta na para ha ngamin a inayagan
na, ayun ha bukod na a panggep.
29 Gipu ta, ha ngamin a pinili na Dios, hidi a pumalungo a pinanggep na
a magbalin a kona ha Annak na, penu magbalin ni Jesus a panganay ha
ngamin a annak na Dios.
30 Ket hidi a pinanggep na Dios ide magbalin a kona ha annak na hidi
a inayaban na bila. Ket hidi a inayaban na inpakatandi na a nalinteg.

Ket hidi a inpakatandi na a nalinteg atdinan na hidi a talaga nokkan ha inaamakan.

Awan Ha Makapagsina ha Nikitam ha ni Cristu

31 Niyaen, gipu ta kona hito, anya i mepeta tam megipu ha ide? Nu Dios
i agum tam, awan ha makaabak ha nikitam!
32 I Dios, awan na inkemot i mismo a Annak na, nu awan na a inyatad a
matay, para ha nikitam ngamin. Nu inyatad na Dios i Annak na, para
ha nikitam, sigurado a sisasagana hikuna a mangiyatad ha ngamin a
kasapulan tam.
33 Heya i mangpaliwat ha totolay na Dios a pinili na? I mismo a Dios,
ibilang na hidi a awan ha liwat di.
34 Heya dod i makabalin a manghukom ha totolay na Dios? Ni Jesu-
Cristu la i makabalin. Ngem hikuna i natay para ha totolay na Dios. Ket
niyaen, magbiyag manon hikuna, ket atoy hikuna ha Dios a magturay. Ni
Jesu-Cristu a mismo i mangipatingnga ha Dios para hani kitam, a hikuna
i pakakagbiyan tam ha Dios.
35 Isu, heya i makabalin a mangisina ha nikitam ha ayat ni Cristu? Anya?
Riribuk? Rigrigat? I pinagloloko na kasenti tam? Anya nu magiyalap
kitam, onu awan ha kukuwa tam, onu delikadu i kasasaad tam? Maski nu
matay kitam! Awan la a makapagsina ha nikitam ha ni Cristu.
36 Marigatan kitam a tahod, a kona ha nesurat ha Libro na Dios, “Gipu
ha pinaguseg mi ha nikaw, Apo Dios, kanayon di kami patayan. Mebilang
kami ha nakam di a kona ha karnero a partiyan di.” Ito i nesurat ha Libro
na Dios.
37 Ngem maski nu kona hito, mangabak kitam paman talaga gipu ha ni
Jesu-Cristu a magayayat ha nikitam.
38 Ket siguradowak a awan ha makapagsina ha nikitam ha pinagayat na
ha nikitam. Maski nu matay kitam, onu magbiyag pala. Maski i anghel a
hidi, onu sabali a espiritu a hidi. Maski nu anya a magimet ha nikitam ha
yenan a tiyempo, onu tiyempo a kasaguppangan tam.
39 Maski ngamin a espiritu a maghen ha langit onu ha lutak. Maski
nu magsenti ha nikitam i ngamin a bagbagay, awan ha makapagsina ha
nikitam ha Dios. Ta ayayatan na kitam, ket mepaenta ito gipu ha ginimet
na Happo tam a ni Jesu-Cristu.

9

Dios la i Makatandi ha Totolay a Pinili na

1 Niyaen, atoy i kayat ko ipeta ha nikam. Ket tahod ide. Awanak
magsileng, ta hikan i esa a tolay ni Cristu. Pati i nakam ko, a iturayan
na Espiritu na Dios, katandiyan na bila na nakam ko a awanak magsileng
2 nu ipeta ko a nakaro unay i ladinget ko hanggan awan ha makaliwliwa
ha ladinget ko aye.
3 Ta kakpalan a kakalan ko a Judjudyo a hidi tinalikodan di ni Cristu,
ket melunod hidi. Agay, nu mabalin, hikan mina i ilunod na Dios, maski
nu mesina ak mina ha ni Cristu. Basta mesalakan mina i Judyo a hidi. Ta
hidi man i kailiyan ko; hidi i kabagis ken kadigi ko!
4 Kaputotan hidi ni Israel a ipinili na Dios a ananak na. Inpaenta na ha
nidi i kinainamakan na. Inyatad na ha nidi i Tutulag ken Linteg na. Ket
intoldu na ha nidi nu panyan di a magdeyaw ha nikuna. Ket makpal i
inkari na ha nidi.

5 Kaputotan hidi ni Abraham, ken ni Isak, ken ni Israel. Maski ni Cristu
i kadigi di, idi nagbalin hikuna a tolay. Ket ni Cristu i Dios a mangituray
ha ngamin. Oni, madeydeyaw ni Cristu ha magnanayon!
6 Niyaen, ngem maski hidi kakpalan a kakalan ko a Israelita a hidi
ket awan nanahod hani Cristu, iday ket awan a kagiyan na i Dios ha
nagbabawi hikuna ha inkari na hanide a annak.
7 Ta bakkan a ngamin a apapo ni Abraham ket annak na Dios. Kinagi na
Dios ha ni Abraham, "Ha ngamin a apapo mo, i annak la ni Isak i mebilang
a tahod a apapo mo."
8-9 Niyaen, neenak ide a ni Isak gipu ha inkari na Dios ha di Abraham
ken Sara, idi inkari na, a "Magsoliyak nokkan ha nebital a tiyempo, ket
magenak ni Sara ha esa a lallaki," kon na Dios. Ket tinahod na ito di
Abraham, maski nu kalopas i baggi di gipu ha idad di. Isu, ni Isak ket
neenak hikuna gipu ha panahod di ha inkari na Dios. Mebilang hidi a
annak ni Isak. Isu, i kayat na kagiyan na ito, a bakkan a kadigiyan na
totolay i pakebilangan na Dios ha annak na, nu awan i panahod di ha
inkari na Dios.
10-12 Ket awan la iday, ta nanakaman tam bas ide: Idi naginaw ni Rebeka,
a kabanga ni Isak a minappo tam, atoy i inkari na Dios ha nikuna megipu
ha duwa a annak na a kambal. Maski idi awan pala neenak idenday a
duwa a annak na, kinagi na Dios, "Magserbe i magpalungo ha magdilokod
a meenak." Ket kinagi na ito ha palungo na pinakenak di, idi awan pala ha
ginimet di a mappiya onu madukas. Kinagi na ito na Dios, penu mepaenta
na a piliyan na i totolay gipu ha bukod na a panggep, ket awan gipu ha
paggimi-gimet na tolay. Isu, awan ha pakapiliyan na Dios, nu awan la i
bukod na a pagayatan.
13 Ta kona ha nesurat ha Libro na Dios, a "Inayat ko ni Jakob, ngem
kagorak unay i hekka na a ni Esaw," kon na Dios.
14 Niyaen, anya wade ha nakam tam? Kagin tam mina a madi i Apo Dios,
ta ayayatan na i esa ket kagoram na i sabali? Awan!
15 Ta kinagi na Dios ha ni Moyses, a "Kagbiyan ko i maski nu heya a
kayat ko a kagbiyan."
16 Isu, bakkan a gipu ha pagayatan na tolay, onu paggimi-gimet na tolay,
i kagbi na Dios, nu awan la a gipu ha pagayatan na Dios.
17 Ta kona ha nesurat ha Libro na Dios, idi kinagi na Dios ha ni Hari
Paraon a awan nakagbiyan, a "Pinagbalin taka a Hari na Egipto, ket
parusaan taka penu usaran taka a mangipaenta ha kabaelan ko, ket penu
mepakatandi i nagen ko ha ngamin a lutak," kon na Dios.
18 Isu, kagbiyan na Dios i maski nu heya a kayat na a kagbiyan. Ket hito
nu kayat na, pabeyanan na i totolay a bimmato i buntok di.

Gimetan na Dios i Totolay Ayun ha Kayat na

19 Niyaen, siguro atoy i mayat a makipagtabbegan, ket ipeta na, a "Nu
kona hito i gimetan na Dios, panyan na a mepaliwat ha totolay gipu ha
liwat di? Nu kona hay i kayat na Dios, Dios la i makatandi ha iday! Ta
awan ha makapagsaway ha pagayatan na Dios!" kon na makipagtabbegan.
20 Ngem madi i magnakanakam a kona hay. Ta awan ha makabalin
a makitabbeg ha Apo Dios. Kona ha esa a nadamili, ket makitabbeg ha
nangdamili ha nikuna, a "Apay a ginimet mo ak a kona ha ide?" kon na
nadamili.
21 Ngem madi i tabbeg na, ta i kinatahod na, atoy i kalintegan na
mahagdamili a mangusar ha lutak ha kayat na a pinangusar. Maski nu
gimetan na i duwa a damili, ket esa i inaamakan, ket esa i gagangay la a
banga.

22 Ket kona bila hay ha Dios. Ta atoy i kalintegan na a manggimet ha
kayat na. Maski nu kayat na a mangipaenta ha ingal na ken pigsa na.
Maski nu kayat na a magparusa ha mahagliwat a hidi. Ta maparusaan
mina hidi, a minahagsenti hidi ha Dios. Ngem hanggan niyaen, inpaenta
na i kinaanus na gipu ha ngamin a naattaman na a kinadukas di.
23 Maanus i Dios, ipaenta i dakkal a kinainamakan na ha ngamin a pinili
na a nasagana a makipaghen nokkan hanggan umangay a tempo ihay i
inamakan a lugar na ha langit.
24 Ket hikitam man i pinili na aye. Ket awan la i Judyo a hidi, nu awan
bila i bakkan a hidi a Judyo.
25 Kona ha nesurat ha surat ni Osiyas, ha Libro na Dios,
“Ha dagenday a awan ko hidi a kukuwa, panagenan ko hidi nokkan a
‘Totolay ko.’ Maski hidi a awan ko idi inayat, panagenan ko hidi
nokkan a, ‘Ayayatan ko.’
26 Ket iho ha ili a nepeta ko a awan ko a totolay hidi iho ko manon a ipeta
a annak ko hidi ket annak ha sibibiyag a Dios.”
27 Ket atoy bila ide a kinagi ni Isayas megipu ha Judyo a hidi. Kinagi na,
“Maski nu makpal i apapo ni Israel, a kona ha baybay na diget i kakpal di,
ballik la i mesalakan ha nidi.
28 Ta bigu la, ket tongpalan na Dios i pinanghukom na, a parusaan na i
totolay ha lutak,” kon ni Isayas.
29 Ket kona bila ha kinagi ni Isayas idi, “Hikan i Dios a mannakabalin a
awan nangibati idi apapo tam, pulos, awan ha annak tam a Judyo. Matay
kitam dalla, a kona ha totolay na Sodoma ken Gomora,” kon ni Isayas.

I Pinagtallekod na Judyo a Hidi ha ni Jesus

30 Niyaen, ide dan i kayat ko kagiyan ha ngamin a ihe a nesurat ko: Ha
dagenday a bakkan a Judyo, maski nu awan hidi nangeriyok ha kinalinteg
na Dios, napalinteg dan hidi ha saguppang na Dios gipu ta tinahod di ni
Jesu-Cristu.
31 Ngem ha Judyo a hidi, pinumilit hidi a tumongpal ha linteg di penu
mapalinteg mina hidi ha saguppang na Dios. Ngem awan hidi napalinteg.
32 Apay a awan a mabalin a mapalinteg hidi gipu ha pinagtongpal di ha
linteg? Gipu ta awan ha tahodan di, nu awan la i paggimi-gimet di. Awan
di tahodan ni Jesu-Cristu. Ket nagbalin hidi a kona ha esa a nekarpes ha
“Pogedu a Pakesapdulan di.”
33 Kona ha nesurat ha Libro na Dios, a “Entan moy,” kon na Dios,
“idatton ko ha ili na Judjudyo i esa a lallaki nengadenan a Siyon. Ket kona
ha pogedu hikuna. Ket ha ngamin a magmadi ha nikuna, mekarpes hidi
nokkan gipu ha nikuna. Ngem ha ngamin a manahod ha nikuna, pulos,
awan talaga hidi masanikiyan,” kon na Dios.

10

1 Kakabsat ko, permi a ikararagan ko i kakakalan ko a Judyo, a
mesalakan mina hidi. Iday i kayat ko a tahod a tahod!
2 Katandiyan ko a makidios hidi unay, ngem madi i pakidios di.
3 Ta awan di makatandiyan nu panya i pinangpalinteg na Dios ha totolay.
Isu, pinadas di a gimetan i bukod di a panahodan, a pinakapalinteg di.
Ket gipu ta kona hito, awan hidi pineturayan ha pinangpalinteg na Dios
ha totolay.
4 Ngem ha ni Cristu, hikuna i pagpatinggaan na Linteg a panahodan na
Judyo a hidi. Ket niyaen, magbalin a nalinteg ha saguppang na Dios i
maski nu heya a manahod ha ni Cristu.

Anya i Masapul ha Pakesalakanan na Tolay?

5 Niyaen, idi i nesurat ni Moyses megipu idi magbalin a napalinteg ha
saguppang na Dios tatinahodana i Linteg. “Masapul a magtungpal ha
ngamin a bobon na Linteg i maski nu heya a mayat a magbiyag a awan
kahad gipu ha pinagtongpal na ha Linteg.” Ket madinnang dan, a awan
ito kaya na totolay.
6 Ngem anya ha tolay a mesalakan gipu ha panahod na? Marigat bila i
kasapulan na? Awan agay! Awan a marigat a mesalakan. Ta ide i nesurat
megipu ha napalinteg gipu ha panahod na ha ni Cristu: “Awan mos ipeta
a masapul a umunek ha langit, ket mangayag ha ni Cristu penu bumugsok
hikuna a mangisalakan.
7 Ket awan mos ipeta a masapul a umangay ha paghenan na natay a
hidi, penu magpabiyag manon ha ni Cristu.” Madi!
8 Malaka la i pinakesalakan na tolay. Ta nesurat ha Libro na Dios, a
“Mabikan dan i pagitoldu na Dios. Atoy dan ha kagi moy ken ha nakam
moy,” kon na. I kayat na a kagiyan, atoy dan ha nikam ide a pagitoldu
megipu ha panahod, ta ibaheta mi ha nikam.
9 Niyaen, nu ipeta mo ha saguppang na totolay, a “Ni Jesus i Happo ko,”
ket nu tahodan mo a pinabiyag na hikuna na Dios, mesalakan ka ha parusa
na Dios.
10 Ta manahod kitam ha nakam tam, ket mapalinteg kitam ha Dios. Ket
magkagi kitam ha labi tam a ni Jesus i Happo tam, ket mesalakan kitam.
11 Ta nesurat ha Libro na Dios, “Ngamin a manahod hanikuna sigurado
awan hidi masanikiyan,” kon na Dios.
12 Maski nu Judyo, onu bakkan a Judyo. Awan ha kasabaliyan di. Ta
isesa la i Dios, ket hikuna i Happo na ngamin. Ket mangiyatad hikuna a
sibubuslon ha ngamin a magaged ha nikuna.
13 Kona ha nesurat ha Libro na Dios, “I maski nu heya a magaged ha ni
Cristu, mesalakan hikuna,” kon na Dios.

Panya a Manahod i Totolay?

14 Ngem panya a makaaged i totolay ha ni Apo Jesu-Cristu, nu awan pala
hidi manahod ha nikuna? Ket panya i panahod di, nu awan pala hidi
makateman megipu ha ni Jesus? Ket panyan di a makateman, nu awan
ha mangipakatandi ha nidi?
15 Panya a mepakatandi i pagitoldu ni Jesus, nu awan ha magpaangay
ha mangipakatandi a hidi? Oni ay! Ket tahod a napaangay dan i
mangipakatandi a hidi. Kona ha nesurat ha Libro na Dios, a “Maragsak
hikami i pinagdemat ha totolay a nangibaheta ha Mappiya a Baheta na
Dios.”
16 Ngem atoy bila i makpal a awan a manahod ha Mappiya a Baheta
na Dios. Isu i gipu na a kinagi ni Isayas, “Apo, awan hidi manahod ha
nebaheta mi ha nidi,” kon na idi.
17 Ngem maski nu kona hito, tahod paman a masapul a matolduwan i
totolay megipu ha Baheta na Dios, nu manahod mina hidi ha tahod. Ket
ide a Baheta na Dios i Mappiya a Baheta ni Cristu.
18 Niyaen, ide i salodsod ko: Anya wade ha dagenday a Judyo a awan a
manahod? Awan di wade nateman i Baheta na Dios? Madi! Ta nabahetaan
di dan. Ta nesurat ha Libro na Dios, a “Newaras dan i kagi na Dios ha
ngamin a lutak. Nakaabot dan i Baheta na Dios ha ngamin a tolay,” kon
na Dios.
19 Ket salodsodan ko paman: Anya, awan na nakatandiyan na Judyo a
hidi? Tahod a nakatandiyan di a giwatan na Dios i bakkan a hidi a Judyo
gipu ha panahod di. Ta kona ha nesurat ni Moyses, a “Pagseniyan takam,

gipu ha bakkan a hidi a Judyo. Ket pagenglan takam gipu ha totolay a
awan ha pagkatandi megipu ha Dios ken Linteg moy a Judyo," kon na
Dios.
20 Ket naturtured paman ni Isayas, idi nesurat na i kagi na Dios, a
"Naeriyokan na ak hidi a awan nangipeta nikan. Ket nagpaenta ak ha
awan mageriyok ha nikan," kon na Dios.
21 Ngem atoy pala ide a kinagi na Dios megipu ha Judyo a hidi. Kinagi
na, "Kankanayon a kayat takam a giwatan, a kagbiyan takam mina. Ngem
madiyan moyak timanan, ket tinallekodanak moy," kon na Dios.

11

I Kagbi na Dios ha Nidi Judjudyo

1 Niyaen, siguro kagin na kappal a minadiyan na Dios i Judyo a hidi.
Ngem madi i pagnakanakam a kona hay! Ta maski hikan a mismo, Judyo
ak bila. Ket apo ak ni Abraham. Kamkamengak ha kaputotan ni Benjamin.
2 Isu, katandiyan tam a awan minadiyan na Dios i totolay na, a pinili
na idi palungo. Katandiyan moy iday a paset na Libro na Dios, megipu ha
pinagreklamo ni Eliyas ha kakalan na a hidi a Judyo.
3 "Apo Dios," kagi ni Eliyas, "pinatay di i minahagpugto a hidi a
nangipeta ha nikaw. Ket rinakrak di i pagdattonan mi ha nikaw. Ket
niyaen, hikan la i nawarak, ket kayat diyak a patayan," kon ni Eliyas a esa
a minahagpugto.
4 Ngem tinabbeg na Dios, "Awan. Awan la a hikaw i manahod ha
nikan. Ta atoy pala i pitu a ribu a inbukod ko, a awan nagdeyaw ha
malikwalikwat a rebulto a ni Baal," kon na Dios.
5 Ket niyaen, kona bila hito ha yenan a tiyempo. Ta atoy pala i kappal a
Judyo a pinili na Dios gipu ha kagbi na.
6 Awan na hidi pinili gipu ha pinaggimet di, nu awan gipu ha kagbi na.
Ta nu giwatan mina na Dios i tolay gipu ha pinaggimet na tolay, bakkan
iday a kagbi, nu awan i kona ha suweldo di gipu ha bukod di a pinaggimet.
7 Isu, anya wade ha kasasaad na Judyo a hidi? Awan a naeriyokan na
Judjudyo i eriyokan di. Ballik la i Judyo a hidi a pinili na Dios, ket hidi man
i nakaeriyok ha pakesalakanan di. Ngem i kakpal a hidi a Judyo, inumigat
i nakam di ta madiyan di a manahod.
8 Ta kona ha nesurat ha Libro na Dios, a para hanide a menadiyan di a
manahod,
"I Dios nagimet ha nakam di a kakalan a tolay a kinumilap, penu awan di
makatandiyan i panggep na. Isu, hanggan ha yenan, kona ha awan
hidi makaenta, ken awan hidi makateman."
9 Ket kona ha inkararag ni Hari Dabid, a
"Apo Dios, pagbalinan mo i pagragsakan di a kona ha silu, ket masiluwan
mina hidi gipu ha bukod di a pagragsakan.
10 Pakillapan mo bi i mata di, penu awan hidi makaenta, ket parigatan mo
bi i biyabiyag di. Penu maparusaan hidi a kas pangbilas hanide."
Kona hito i kararag ni Dabid megipu ha Judio a hidi a awan a manahod.
11 Niyaen, siguro kagin na kappal a pulos, awan ha namnama na Judyo
a hidi. Ngem madi i magnakam a kona hay. Tahod a nagliwat i Judyo a
hidi. Ket gipu ha liwat di, pinabiyan na hidi na Dios. Ket niyaen, kagbiyan
na Dios i bakkan a hidi a Judyo. Ket gipu ha pinagkagbi na Dios ha bakkan
a hidi a Judyo, pasensiyaan na Dios i Judyo a hidi hanggan kayat di bila a
manahod. Ket mesalakan mina hidi.
12 Ket gipu ha pagtalekod na Judjudyo a hidi. Ihpaay na Dios hanide a
bakkan a Judyo a hidi ket mepakatandi i Mappiya a Baheta ngem nokkan

nu dumitang i kompleto a bilang a Judjudyo a pinili ha Dios ket mamati
hidi hani Cristu. I magimet ket mas inaamakan. Ngem nokkan, dumemat
i kanginaan a dumemat ha ngamin a manahod, nu magbabawi i Judyo a
hidi, ken manahod bila hidi!

I Pinakesalakan na Dios Ha Bakkan a hidi a Judyo

13 Niyaen, atoy i kayat ko ipeta ha nikam a bakkan a Judyo. Katandiyan
moy a pinili na ak na Dios, a paangayan na ak a magitoldu ha bakkan a
hidi a Judyo. Isu i gipu na a magagitak ha tarabaho ko aye,
14 bareng nu pasensiyaan ko i kakalan ko a Judyo, ket atoy mina i kappal
ha nidi a magteman ken manahod, a mesalakan mina hidi.
15 Agay, inyatad na Dios hanide a nagkala kalase natolay igundaway a
magbalin a nagkinagi. Isu, anya wade nu manahod bila i Judjudyo, ket
giwatan na hidi na Dios? Dadi pala, awan ha sabali i keahigan na, nu
awan i pinagbiyag na manon na natay a hidi!
16 Ide i pangaregan ko ha nikam megipu ha kaputotan mi a Judyo.
Halimbawa: Ha ugali mi a Judyo, idatton mi ha Dios i palungo a bunga na
inani mi. Ket ipeta mi, “Apo, ide i kukuwa mo,” maski nu makatandiyan
mi a Apo Dios i makinkukuwa ha ngamin a aniyan mi. Ket niyaen, kona
bila hito ha kaputotan na Judyo a hidi. Ta ni Abraham i kona ha palungo
a bunga a nedatton ha Dios. Ket i apapo na i kona ha ngamin a bubunga a
nagdilokod. Niyaen, nu mebilang a kukuwa na Dios ni Abraham, a nekaesa
a nedatton ha Dios, mebilang bas a kukuwa na Dios i ngamin a apapo na,
a magdilokod.
Ket ide paman i pangaregan ko: Nu medaton ha Dios i pon na kayo,
medaton bila i tingi-tingi na. Ket kona bila hito ha ni Abraham ken apapo
na, a kona ha esa a kayo a mangina ket nemula.
17 Ngem niyaen, ha pangaregan ko aye, atoy i kappal a tingi na, ket awan
hidi nagbunga. Ket kona ha Judyo a hidi a awan a nanahod. Isu, inadya
na Dios i tingitingi na a awan nagbunga, ket inalap na i sabali a tingitingi
a naggipu ha sabali a kayo, ket intongko na hidi ha kayo a nemula na ket
tenarakan na. Niyaen, ha nikam a bakkan a Judyo, hikam man i kona ha
tingitingi na sabali a kayo. Ta niyaen, nadaggapan kam ha nepaay na Dios
ha ni Abraham ken kapototan na Judjudyo. Hikuna man bila ito kas tingi
na kayo nepatubog gipu ha dinom a nagipu ha baggi.
18 Isu, awan moy mina ulewan idagenday a kona ha tingi a naadya.
Awan kam mina mapangas, ta hikam i kona ha esa la a tingi. Ket
nanakaman moy mina a bakkan a hikam i mangpakan ha pon na kayo,
nu awan a hikam i pakanan na.
19 Nu mapangas kam, siguro ipeta moy, a “Inadya na Dios i tingitingi a
Judyo, penu hikami i kasulet di ha ide a kayo.”
20 Tahod iday. Inadya na hidi na Dios gipu ta awan hidi nanahod. Ket
ha nikam a bakkan a Judyo, makatulos kam ha Dios gipu ha panahod moy
ha nikuna. Ngem awan kam mina mapangas, nu awan a magingat kam.
21 Ta nu inadya na Dios i Judyo a hidi gipu ta madiyan di a manahod,
maadya na kam bila, nu magkalan i liwat moy, a madiyan moy bila a
manahod ha Dios.
22 Makatandiyan tam ha iday i kinaanus ken kinaingal na Dios. Maingal
hikuna ha magmadi a hidi a manahod. Ngem maanus hikuna ha nikam,
basta awan moy pabiyanan i panahod moy ha nikuna. Ta nu tallekodan
moy hikuna, maadya nakam bila.
23 Ket maski ha Judyo a hidi, nu magbabawi hidi, ket manahod manon ha
Dios, giwatan na manon hidi. Ta maski ha iday a pangaregan ko, kabaelan
na Dios a isoli na i nakatol a tingi ha henan na idi.

24 Ket mas malaka i pagsoli na ha tingitingi a naggipu ha mangina a
kayo a nemula na, ngem ha pagtongko na a naggipu ha sabali a kayo.
Nanakaman tam mina a hikam a bakkan a Judyo i kona ha tingitingi a
naggipu ha sabali a kayo, ket i Judyo a hidi i naggipu ha mangina a kayo
a nemula na Dios.

I Kagbi na Dios ha Ngamin a Manahod

25 Niyaen, kakabsat, atoy i palimed, ket kayat ko a ipakatandi ha nikam,
penu awan moy kagin a mas malaing kam ngem ha Judyo a hidi. Ide
mina i makatandiyan moy: Magpatingga nokkan i pinagigat na nakam na
Judyo a hidi ha Dios. Ngem awan magpatingga i pinagtallekod di hanggan
nagpasakop dan ha ni Cristu i ngamin a sabali a pinili na Dios, a manahod
mina ha ni Cristu.
26 Kobosan na, manahod bila i Judyo a hidi. Ket gipu ta kona hito,
mesalakan i ngamin a tahod a totolay na Dios. Kona ha nesurat ha Libro
na Dios, a
"Dumemat i esa a Mangisalakan, a maggipu ha Sion, i ili na Judjudiyo. Ket
maadya na i ngamin a kinadukas ha kaputotan ni Jakob.
27 Ide i tiyempo a pagtongpal ko ha kari ko ha nidi, a pakawanan ko i
liwaliwat di," kon na Dios.
28 Ha yenan a tiyempo, kasenti pala na Dios i Judyo a hidi, ta minadiyan
di i Mappiya a Baheta na Dios. Ket mappiya ito ha nikam a bakkan a Judyo,
ta dinumemat ha nikam ide a Mappiya a Baheta. Ngem maski nu kasenti
hidi na Dios, dakkal pala i pinagayayat na Dios ha nidi. Ket pinili na hidi
a magbalin a totolay na, gipu ha inkari na ha minappo di idi.
29 Ta awan a baliwan na Dios i nakam na, nu atoy i pinili na ken
nagkariyan na a pagatdinan na.
30 Maski ha nikam a bakkan a Judyo, awan kam bila minagtongpal ha
Dios, idi awan kam nanahod. Ngem niyaen, gipu ta awan magtongpal na
Judjudyo i pagitoldu ni Cristu, kinagbiyan nakam na Dios.
31 Niyaen, awan kam magtongpal i Judyo a hidi, ket kona ha nikam idi
awan kam nagtongpal. Ngem kinagbiyan nakam na Dios, idi awan kam
nanahod. Ket kona bila hito i pagkagbi na Dios ha Judyo a hidi nokkan.
32 Awan a totolay a nebulod ha kinasoker, penu mepaenta na i kagbi na,
a mesalakan mina hidi.
33 I sereb na Dios ket dakkal unay a awan marukod nikuna i makatandi
ha ngamin a bagbagay! Awan ha makakatandi ha nakam na Dios! Awan
bi ha makakatandi nu panya i paggimi-gimet na ha pagayatan na.
34 Ta kona ha nesurat ha Libro na Dios,
"Awan ha esa a makatandi ha nakam na Dios! Awan na masapul i balakad
na totolay.
35 Ket awan ha kurang ha Dios! Awan ha makapasalu ha nikuna penu
keggahut mina i Dios."
36 Ta hikuna i namarsua ha ngamin. Ket magbiyag hidi ngamin gipu ha
nikuna. Ket magserbi mina ha nikuna i ngamin. Madaydayaw i Dios ha
magnanayon! Oni!

12

I Bigu a Pinagbiyag Tam ha ni Cristu

1 Niyaen, kakabsat, gipu ta kona hito i kadakkal na kagbi na Dios ha
nikitam, iyunay-unay ko ha nikam a iyatad moy i baggi moy ha Dios a
kona ha datton a sibibiyag. Ket bakkan a madukas i gimetan tam, nu

awan i pagayatan na Dios, penu matalak hikuna ha nikitam. Nu kona hito
i gimetan tam, magdeyaw kitam ha Dios a tahod.
2 Awan tam mina ahegan i ugali na awan a hidi a manahod. Imbes
na, peturayan kitam ha Dios, penu mapabigu i nakam tam, penu
makatandiyan tam i pagayatan na Dios. Isu a makatandiyan tam i mappiya
ken i pakaragsakan na ken i mekusto ha pagayatan na Dios.

3 Gipu ta pinagturay na ak na Dios a magitoldu, ipeta ko ha nikam
ngamin: Awan moy mina nakaman a mas matangkay i baggi moy ngem
ha kakalan moy a tolay. Imbes na, tahod mina i pagnakam moy ha bukod
moy a kabaelan. Ta sabasabali i kabaelan moy, ayun ha panahod na kada
esa, a inyatad na Dios ha nikam.
4 Sabasabali i kabaelan tam a kona ha sabasabali a kabaelan na paset
na baggi. Awan a magkalan i pangusar na paset na baggi.
5 Ket kona bila hito ha nikitam a makipagisesa ha ni Cristu. Ta maski
nu makpal kitam, napagkakamang kitam a kona ha sabasabali a paset na
esa a baggi.

6 Isu, masapul a gimetan tam idagenday a sabali a kabaelan tam, ayun
ha pinnakabalin na Dios ha nikitam. Nu pagbalinan na i esa a magkagi
ha kagi na Dios, tumulos mina hikuna a magkagi, ayun ha panahod na ha
Dios.
7 Nu pagbalinan na kitam a magserbe ha kakalan tam a tolay, nay
kitam dod, magserbe kitam gipu ha panahod tam. Ket kona bila hito, nu
pagbalinan na i esa a magitoldu ha agagum na,
8 onu pagbalinan na i esa a mangpapigsa ha panahod na agagum na,
itulos na mina a mangpapigsa. Nu atoy i pagbalinan na Dios a mangiyatad
ha kasapulan na agagum na, mangiyatad mina hikuna, ket awan mina
hikuna a magduwaduwa ha panggep na. Nu atoy i pagbalinan na Dios a
magturay, magagit mina hikuna a magturay. Nu atoy ka ha kabaelan a
magdaggap ha marigatan a hidi, magragsak ka mina ha pinagdaggap mo
ha nidi.

9 Ayatan moy i kakalan moy a tolay a tahod. Sentiyan moy i madukas.
Kasorhan moy i mappiya.
10 Maginayat kam a kona ha pinaginayat na magkakabsat. Ket magagit
kam a magdeyaw ha kabsat moy.
11 Awan kam mina masegkat, nu awan a ipanakam moy a magserbe ha
Apo Dios. Dagdagan moy mina a peturayan kam ha Espiritu na Dios.
12 Magbiyag kam a siraragsak gipu ha namnama moy. Attaman moy i
rigrigat moy, ket kanayon a magkararag kam.
13 Iyatad moy i kasapulan na kakabsat a makurangan, ket padagusan
moy i dayuwan a hidi.

14 Awan moy ilunod i mangloko a hidi ha nikam nu awan a ikararagan
moy hidi. Agidan mo ha Dios a kagbiyan a hidi a nangpasaket hanikaw.
15 Makipagragsak kam ha magragsak a hidi. Ket nu atoy i magsanget,
makipagisesa kam bila ha nidi.
16 Makipagayos kam hanide a kappal. Awan moy patangkayan i baggi
moy. Makiilay kam ha napobre a hidi. Awan moy nakaman a mas malaing
kam ngem ha sabasabali.
17 Awan moy bilasan i maski nu heya a maggimet ha madukas ha nikam.
Imbes na, itulos moy a gimetan i melasin na totolay a mappiya.
18 Nu mabalin, gimetan moy i ngamin a kabaelan moy a makikappiya
ha ngamin a tolay.

19 Kakabsat a ayayatan ko, awan moy bilasan i madukas. Kabeng moy
iday, ta Apo Dios i mangibilas ha nikam. Kona ha nesurat ha Libro na Dios,
a "Hikan i makatandi a mangibilas. Hikan i makatandi a mangparusa,"
kon na Dios.
20 Isu, i gimetan moy i kona ha nesurat ha Libro na Dios: "Nu magialap
i kasenti mo, pakanan mo dan hikuna. Nu mawaw hikuna, painoman mo
dan. Ta nu kona hito i gimetan mo, masaniki hikuna ha ginimet na ha
nikaw a madukas," kon na Dios.
21 Isu, gipu ha mappiya a gimetan mo ha kasenti mo, ito i pangabak mo
ha kinadukas na. Ket awan ka paabak ha kinadukas na.

13

Magtongpal Kitam ha Linteg na Gobiyerno

1 Masapul a magtongpal kitam ha linteg na gobyerno. Ta awan ha
magturay a awan palobusan na Dios. Ket awan ha gobyerno a awan
pinataknag na Dios.
2 Isu, ha maski nu heya a magsenti ha gobyerno, kasenti di bila i
pinataknag na Dios. Ket ha maski nu heya a maggimet ha kona hito,
parusaan na hikuna na Dios.
3 Awan tam mina kantengan i gobyerno nu mappiya i gimetan tam. I
manteng mina i maggimet a hidi ha madukas. Nu kayat moy a matalna i
paghenan moy, ken awan mina ha kantengan moy ha gobyerno, maggimet
kam ha mappiya, penu deyawan dikam.
4 Ta kona ha tagabu na Dios i magturay a hidi. Ket magtarabaho hidi
penu mappiya i kasasaad moy. Ngem nu maggimet ka ha madukas,
manteng ka mina ha nidi, ta tahod i pinnakabalin di a magparusa.
Ket magserbe paman hidi ha Dios a magparusa ha maggimet a hidi ha
madukas.
5 Isu, gipu ta kona hito, masapul a magtongpal kam ha magturay a hidi.
Ket awan la a penu malisiyan moy i parusa na Dios, nu awan bila a gipu
ha saniki moy.
6 Niyaen, ide paman i gipu na a magbayad kam ha buwis. Gipu ta, ha
pinangtongpal na magturay a hidi ha biyang di, magserbe hidi ha Dios.
7 Isu, bayadan moy i gahut moy ha nidi. Bayadan moy i sedula ken buwis
na lutak moy. Ket padeyawan moy i magturay a hidi, ta mappiya ito.

Mappiya a Ugali

8 Awan mo ipalobus idende utang mo a awan hito mabayadan.
Maginayat kam dalla, ket ide la i pakagahutan moy. Nu ayatan moy i
kakalan moy a tolay, matungpal moy i Linteg na Dios.
9-10 Atoy i lilinteg na Dios, a "Awan ka mangibabbey, awan ka mammuno,
awan ka magtakaw, awan ka magseni," ket atoy pala i ngamin a sabali a
bon na Dios. Ket niyaen, matungpal moy i ngamin a dagento nu matungpal
moy ide a esa a bon na ha nikitam, a "Ayatan moy i kakalan moy a tolay,
a kona ha pinagayayat moy ha baggi moy," kon na Dios. I magayat ha
kakalan na a tolay, awan hikuna maggimet ha madukas ha nikuna. Isu,
nu ayatan moy i kakalan moy a tolay, matongpal moy i ngamin a inbon na
Dios.
11 Masapul ito, ta katandiyan tam i tiyempo, ket mabikan dan i pagdemat
ni Cristu. Isu, awan kitam mina maggimet a kona ha kumakelap a hidi,
nu awan a magingat kitam. Ta mas mabikan i pinakesalakan tam, ngem
idi manahod kitam ha palungo.

12 Dandani a malipas i pakarigatan tam ha ide a lutak. Dandani a
dumemat i pamalak a alapan na kitam ni Apo Cristu. Isu, talekodan tam
mina i madukas a ugali, ket gimetan tam mina i malinteg. Ta nu malinteg
i paggimi-gimet tam, mesagana kitam a maglaban ha madukas, ket kona
ha kearmas kitam.
13 Malinteg mina i paggimi-gimet tam, a kona ha totolay a maghen
ha silaw na Dios. Madiyan tam mina i paggimi-gimet na totolay ha
kallap, a kona ha pagdammot di, ken pagbartek di. Awan tam gimetan i
makikamikamegos. Awan kitam peturong ha kasoran na baggi tam. Awan
kitam makipaglaban, magseni, onu mangimon.
14 Bakan a madukas a ugali i pagragsakan tam. Imbes na, sentiyan tam
i pagayatan na alegid a kinatolay tam, ket ahegan tam i kinatolay ni Apo
Jesu-Cristu.

14

Awan Tam Hukoman i Kakabsat Tam

1 Niyaen, megipu ha awan pala mapigsa i panahod di, giwatan moy hidi,
awan moy hidi pakitabbegan megipu ha panonut di.
2 Ha kappal, manahod hidi a mabalin di a kanan i maski nu anya. Ngem
atoy bila i kappal, ket nateng la i kanan di, gipu ta awan pala mapigsa i
panahod di.
3 Niyaen, ha nikam a magkan ha maski nu anya, awan moy ulewan i
magkan ha nateng la. Ket ha nikam a magkan ha nateng la, awan moy
ulewan i magkan ha maski nu anya. Ta giniwat na Dios idenday a duwa
a kalase na tolay.
4 Awan kitam mina maghinukom. Ta awan ha kalintegan tam a
manghukom ha tagabu na sabali. I Happo na la i makapagkagi ha tagabu
na, nu tamos i gimet na, onu madi. Ket sigurado a mappiya i gimet na, ta
aguman na hikuna na Happo na a Dios.
5 Ket kona bila hito, atoy i kappal, ket nasantowan di i esa a pamalak.
Ta paanegan na kan na Dios i esa a pamalak, kon na kan. Ngem atoy bila
i kappal, ket ipeta di a magkalan la i ngamin a pamalak. Niyaen, mappiya
nu palobusan tam i kada esa a makatandi ha bukod na a pagnakanakam
megipu ha bagbagay a kona hito.
6 Nu atoy i mangpaaneg ha esa a pamalak, anegan na a kona ha
pangdeyaw na ha Apo Dios. Ket kona bila hito ha magkan ha maski
nu anya. Ta nu magkan hikuna, ket kona ha pangdeyaw na ha Dios, ta
magyaman hikuna ha Dios gipu ha kanan na. Ket ha maski nu heya a
awan magkan ha maneg kan a kanan, kona bila hito ha nidi. Ta kayat di
bila a magdeyaw ha Dios gipu ha kanan di. Ket magyaman bila hidi ha
Dios gipu ha kanan di.
7 Ha ngamin a hikitam a manmanahod, maski nu magbiyag kitam onu
matay, i mas mangina i pakapaentan tam a Apo Dios i Happo tam.
8 Nu magbiyag kitam, magbiyag kitam penu madeyawan i Apo Dios. Ket
nu matay kitam, matay kitam penu madeyawan i Apo Dios. Isu, maski nu
magbiyag onu matay kitam, mepaenta mina a kukuwa na kitam na Apo
Dios.
9 Ide i gipu na a natay ken magbiyag manon ni Cristu, penu hikuna i
magbalin a Happo na ngamin, maski nu natay hidi onu sibibiyag.
10 Isu, niyaen, awan mos hukoman i kakabsat mo ha panahod. Awan
mos hidi ulewan, nu sabali i ugali di. Ta pareho, a tumaknag kitam nokkan
ha saguppang na Dios, penu hukoman na kitam ngamin.

11 Kona ha nesurat ha Libro na Dios, “Tahod a tahod,” kon na Dios,
“magparentumeng nokkan i ngamin ha saguppang ko. Ket ipeta di a hikan
i tahod a Dios,” kon na Dios.
12 Isu, gipu ta kona hito, makatandiyan tam a masapul a tumabbeg kitam
nokkan ha Dios gipu ha ngamin a ginimigimet tam ha ide a lutak.

Awan mos Pagliwatan i Kabsat mo

13 Isu, awan kitam a maghinukom, nu awan a nanakaman tam a
awan tam pagliwatan i kabsat tam onu maggimet ha maski nu anya a
pakaliwatan na.
14 Niyaen, ha nikan, gipu ha pagpakiesesa ko ha ni Apo Jesus,
makatandiyan ko a awan ha kanan a anegan na Dios. Ngem nu nakaman
na esa a maneg i makalakalase a kanan, magbalin ito a maneg ha nikuna.
15 Niyaen, nu pasaketan mo i nakam na kabsat mo gipu ha kanan mo,
magliwat ka dalla, a awan mo hikuna ayayatan a tahod. Ket natay man ni
Cristu gipu ha iday a kabsat mo. Isu a ayatan mos hikuna, ket awan mo
dan dadailan i panahod na gipu ha kanan mo.
16 Magingat kitam. Nu atoy i ugali a mappiya ha nikaw, ngem
mangpaliwat ha agagum mo, awan mo ugalian ito, gipu ta i magimet ket
mangpalimed ha ugali mo kas man manahod.
17 Gipu ta, ha nikitam a magpasakop ha Paghariyan na Dios, awan a
mas mangina i kanan tam onu inoman tam. I mas mangina ha nikitam a
gimetan tam i nalinteg ha pagayatan na Dios. Ket gimetan tam i malinteg
ken mappiya. Ket magragsak kitam gipu ha Espiritu na Dios.
18 I magserbe ha ni Cristu a kona hito, paragsakan na i Dios, ket
madedeyaw hikuna ha saguppang na totolay.
19 Isu, masapul a gimetan tam i makadaggap ken makapapigsa ha
kakalan tam a manmanahod.
20 Awan tam mina dadailan i panahod na agagum tam gipu ha kanan
tam. Mabalin a kanan i maski nu anya, ngem madukas nu pagliwatan tam
i sabasabali gipu ha kanan tam.
21 Isu, mappiya nu awan tam gimetan i maski nu anya a pakasulisogan
na panahod na kabsat tam. Mappiya nu awan kitam magkan ha maneg a
kanan, onu maginum ha arak, o maski nu anya a pakaliwatan na kabsat
tam.
22 Mappiya ha nikaw, nu makatandiyan mo a mawayawaya ka a magkan
ha maski nu anya. Ngem iday a pagkatandi mo i para ha nikaw la ha
pinakiuseg mo ha Apo Dios. Awan mos pilitan i agagum mo gipu ha bukod
mo a pagkatandi. Mahusay i awan mariribuk ha nakam na nu manggimet
hikuna ha pinagpili na.
23 Ngem nu magduwaduwa hikuna ha kanan na, ket kanan na
paman, magliwat hikuna. Ta pinagliwat na i panahod na nakam na.
Makatandiyan tam mina ide: Ha maski nu anya a gimetan na tolay, nu
awan umayun ha panahod na, magliwat hikuna.

15

Nanakaman Tam Mina I Agagum Tam

1 Ha nikitam a mapigsa ha panahod tam, ket awan magduwaduwa,
anusan tam mina hidi a malupoy ha panahod di. Awan la i baggi tam
i nanakaman tam,
2 nu awan a nanakaman na kada esa i agagum na, penu daggapan tam
hidi, a papigsaan tam hidi ha panahod di.

3 Ta kona ha ide i pangaregan tam ha ni Cristu. Ta bakkan i baggi na
a mismo i ninakam na, nu awan i Apo Dios a nagserbiyan na. Ket kona
ha nesurat ha Libro na Dios, “Apo Dios,” kon ni Cristu, “ha ngamin a
pinaglimad di ha nikaw, linimadan diyak bila.”
4 Niyaen, ha ngamin a nesurat isu kona hito i nagipuwan ha inadal tam.
Gipu ta nabasa tam ide ha libro na Dios makaanus kitam ha rigat ken
maparigta i panahod tam penu namnamaan na Dios i mangtongpal ha
amin inkari na.
5 Ket Apo Dios bila i pagipuwan na anus ken mangparigta. Hikuna mina
i magpabalin ha nikam hanggan magisesa i nakam moy ngamin, gipu ha
pinaguseg moy ha ni Jesu-Cristu, a ahegan tam.
6 Ket nu kona hito, makipagisesa kam ha pinagdeyaw moy ha Dios a
Hama na Happo tam a Jesu-Cristu.

Giwatan moy i kada esa, Maski nu Judyo onu Bakkan a Judyo

7 Isu, giwatan moy i kakalan moy a manmanahod a kona ha pinanggiwat
ni Cristu ha nikam, penu medeydeyaw i Dios.
8 Ta ipeta ko ha nikam a nagbalin ni Cristu a kona ha tagabu na Judyo a
hidi, penu mepaenta na a mapagtalkan i Dios, gipu natungpal na i inkari
na Dios ha minappo na Judyo a hidi,
9 ngem atoy manon a sabali a kagiyan na a umangay ni Cristu ta
magdeyaw bila i bakkan a Judjudyo ha Dios gipu ha kagbi na ha nidi.
Kona ha nesurat ha Libro na Dios, a
“Apo Dios, maski ha henan na bakkan a hidi a Judio, makiusegak ha nidi
a magdayaw ha nikaw. Dayawan mi ka gipu ha kansiyon mi,” kon
ni Kristu ha Dios.
10 Ket nesurat bila, “Makipagragsak kam, hikam a bakkan a Judyo. Usigan
moy i totolay na Dios a makipagragsak!”
11 Ket nesurat manon, “Deyawan moy i Apo Dios, hikam ngamin a bakkan
a Judyo. Ipigsa moy i pinagdeyaw moy, hikam ngamin a totolay!”
12 Ket nesurat paman ni Isayas, “Atoy nokkan i meenak ha kaputotan ni
Hari Dabid a annak ni Jesse, ket hikuna i maghari ha bakkan a hidi
a Judyo. I Maghari aye i namnamaan di.”
13 I Dios i paggipuwan na namnama tam. Magkararagak ha nikuna a
atdinan nakam ha tahod a ragsak ken talna gipu ha panahod moy ha
nikuna, penu dumakkal a dumakkal i namnama moy gipu ha pinnakabalin
na Espiritu na Dios a magdaggap ha nikam.
14 Kakabsat, katandi ko dan a mahusay i ugali moy, ket malaing kam ha
pagitoldu ni Cristu, ket makapagtinoldu kam.
15 Ngem maski nu kona hito, nagdiretsowak ha balakad ko ha nikam, ha
surat ko aye. Ket kayat ko la a magpanakam ha nikam megipu ha kappal
a mangina a bagbagay. Awanak masaniki a magbalakad ha nikam a kona
hito, gipu ta inyatad na Dios ha nikan
16 i kabaelan ko a magpatagabu ha ni Jesu-Cristu, gipu ta mangibaheta
ak dod ha Mappiya a Baheta na Dios ha nikam a bakkan a Judyo. Ket kona
ha atoy i pangiwagah ko ha Dios ha tarabaho ko aye. Ta nu manahod kam
ha ide a Baheta na Dios, ket magbalin kam a kona ha pangiwagah ko ha
Dios, a kona a hikan mina i esa a padi. Ket matalak hikuna a gumiwat
ha nikam, ta inbukod nakam na Espiritu na Dios, penu magserbe kam ha
nikuna.
17 Anyan i kinadakkal na kabaelan ni Jesu-Cristu! Isu, gipu ha
pinagsakop na ha nikan ken pinakipagisesa ko ha nikuna, awanak
masaniki a mangipeta ha ngamin a tarabaho ko ha Dios.

18 Magturedak dod a mangipeta, ngem awan ha ipeta ko nu awan la i
ginimet ni Cristu gipu ha nikan. Ta ginimet na i baggi ko a mangidilan ha
bakkan a hidi a Judyo. Ket niyaen, makpal ha nidi i umusoseg ha Dios.
Pinagbalin na ak ha ngamin a kagi ko ken pinaggimet ko.
19 Maski pinagbalin na ak a maggimet ha milamilagro, gipu ha kaddat
na Espiritu na Dios. Isu i gipu na a ginimet ko i ngamin a kabaelan
ko, a nangikasaba ha Baheta na Dios megipu ha ni Cristu. Nangrugi idi
naghenak ha Jerusalem, ha abagatan, hanggan ngamin a pinaglakad ko,
hanggan ha bayan a Iliriko, ha amiyanan.
20 Panggep ko a ikasaba i Baheta na Dios ha dagenday a lugar a awan
pala ha nakateman megipu ha ni Cristu. Nu atoy dan i nangibaheta ha nidi,
madiyan ko manon hidi a tolduwan, ta makpal i awan pala nakateman.
Ket magagitak a makepeta ha nidi megipu ha ni Cristu.
21 I awan pala a hidi a nakabaheta panggep hanikuna, makatandiyan
di hito. Ket ha nidi a awan pala matolduwan panggep hanikuna ket
matolduwan nakam hidi.

Kayat ni Pablo a Magpasiyal ha Roma

22 Ide i gipu na a namin-makpal a nataktakak a umangay ha nikam ha
Roma, gipu ha ngamin a pinagitoldu ko ha sabasabali a lugar.
23-24 Ngem niyaen, gipu ta nobos ko dan i tarabaho ko ha dagenday a
lugar, maggayakak a pumasiyal ha nikam ha Roma. Ta naalay dan a
panggep takam a pasiyalan. Isu, kayat ko a humuyot ha nikam nokkan
nu lumakadak ha ili a Espanya. Ket namnamaan ko bila a daggapanak
moy, penu makatulosak ha Espanya.
25 Ngem ha palungo, umangayak ha Jerusalem a mangitugan ha korinat,
a pangdaggap mi ha manahod a hidi hay.
26 Ta atoy i marigatan a hidi. Ket idi nabaheta na kapikapilya ha bayan
a Masedonia ken Gresia, ninakam di a mangiyatad ha sagut a pangdaggap
di ha napobre a manmanahod ha Jerusalem.
27 Awan ha sabali nu awan a hidi la a mismo i makinnakam a dumaggap.
Ket tahod a kona mina hito i nakam di. Tahod a aguman mina na bakkan
a Judyo i Judyo a hidi. Ta kona nu keggahut i bakkan a hidi a Judyo ha
Judyo a hidi. Keggahut hidi, ta nagiwat di dan i kakkagi na Dios gipu ha
Judyo a hidi. Isu, mappiya bi nu igiwat di ha Judjudyo i kasapulan di.
28 Nokkan, nu malpas i pangitugan ko aye ha Jerusalem, humektatak a
magpa-Espanya. Ket humuyotak ha nikam ha Roma.
29 Ket katandi ko dan, a nu umangayak ha nikam, pagbalinan na ak ni
Cristu a makapapigsa ha panahod moy.
30 Niyaen kakabsat, atoy i agedan ko ha nikam, gipu ha Happo tam
a ni Jesu-Cristu ken gipu ha pinagayat moy a magipu ha Espiritu na
Dios. Kakabsat, daggapanak moy bi ha kararag moy. Perpermi mina i
pinagkararag moy, ta delikadu i kasasaad ko.
31 Ikararaganak moy bi, a malisiyan ko mina idagenday a Judjudyo a
awan a manahod, a maghen ha Jerusalem. Ket ikararag moy bila a giwatan
na ak na Judjudyo a manmanahod. Ket giwatan di mina ide a korinat a
itugan ko ha Jerusalem a naggipu ha bakkan a hidi a Judyo.
32 Ket nu kona hito, nu ipalobus na Apo Dios, makadematak ha nikam
a siraragsak. Ket malagen i nakam ko gipu ha pinakaenta ko manon ha
nikam.
33 Niyaen, matalna mina i nakam moy gipu ha Apo Dios a mangpatalna
ha nikitam. Oni.

16

Pakikumusta ni Pablo ha Ilay na a Hidi

1 Atoy i esa a babbey a dumemat ha nikam nokkan. Ni Pebe i nagen na.
Ket hikuna i esa a magserbe ha kapilya, ha ili a Senkreya.
2 Respitaran moy hikuna, ta sakop bila hikuna na Happo tam. Ket
aguman moy hikuna ha maski nu anya a pakasapulan na, ta makpal i
dinaggapan na. Maski hikan bi i esa a dinaggapan na.
3 Niyaen, pakumustaan ko di Prisila ken Akila, a katrabahowan ko a
magserbe ha ni Jesu-Cristu.
4 Impusta di i biyag di gipu ha nikan. Ket awan la a hikan i magyaman
ha nidi, nu awan bila i ngamin ha kapilya na bakkan a hidi a Judyo.
5 Ket ipakikumusta ak moy bi ha ngamin a makipaggimong ha bilay di
Prisila.
Makpal pala i kayat ko a pakumustaan, ni Epeneto a katalakay ko.
Hikuna i pumalungo a manahod ha ni Kristu ha Probinsya na Asia.
6 Pati ni Maria a nagtarabaho ha perpermi penu makadaggap ha nikam.
7 Pati ni Adroniko ken ni Junya, a kakalan ko a Judyo ko ken agum ko
idi ha pagbaludan. Nagpalungo hidi ngem hikan a nanahod ha ni Cristu,
ket madedeyaw hidi a apostol, penu magibaheta.
8 Pakumustaan ko bila ni Ampliyato, a katalakay ko gipu ha Apo Cristu.
9 Pati ni Urbano, a katrabahowan tam ha pinagserbe ha ni Cristu. Pati
ni Estakis a katalakay ko.
10 Pakumustaan ko ni Apeles. Maski ha ngamin a pakarigatan na, awan
na babawiyan i panahod na hani Cristu. Pakumustaan ko i pamilya ni
Aristobulo.
11 Pati ni Herodion a kabagis ko, ken ngamin a manmanahod ha pamilya
ni Narsiso.
12 Pakumustaan ko ni Tripena ken ni Triposa a magserbe ha ni Apo
Cristu. Pati ni Persis, a ayayatan na ngamin ha kapilya. Magagit hikuna a
babbey magserbe ha ni Apo Cristu.
13 Pati ni Rupo. Katandiyan na ngamin a mapigsa i panahod na. Pati ni
inang ni Rupo, a nangibilang ha nikan a kona ha esa a annak na.
14 Pati di Asinkrito, Plegonte, Hermes, Patrobas, Hermas ken ngamin a
kabsat tam a agagum di.
15 Pati di Pilologo ken Julia, ni Nereo ken i kabiyan na, ni Olimpas ken
ngamin a totolay na Dios a agagum di.
16 Maginuhon kam ha mahusay, ayun ha pinaginayat moy. Pakumustaan
nakam na ngamin a manmanahod ha ni Cristu.
17 Niyaen kakabsat, iwadan takam, a magingat kam ha totolay a
magpasina ha manmanahod a hidi, a makibiyang hidi ha panahod moy.
Magsenti hidi ha pagitoldu ni Jesu-Cristu a inadal moy. Adiyowan moy
hidi.
18 Ta awan hidi magserbe ha ni Cristu a Happo tam, nu awan ha bukod
di a kayat la ha baggi di a pagayatan di. Ket allilawan di i maanus a hidi
gipu ha inaamakan a pagbalikas di ken ngamin a karkari di.
19 Kona hito i pagiwadan ko ha nikam, ta maski nu makpal dan i
nakabaheta megipu ha pinaguseg moy ha ni Cristu, ket pagragsakan ko
ide, ngem kayat ko paman a malaing kam ha paggimi-gimet a malinteg,
ket masaniki kam mina a maggimet ha madukas.
20 Ket ha Dios a mangpatalna ha nikitam, awan maalay ket pangabakan
na kam ha ni Satanas, ket kona ha esa a maghamset ha buntok na ulag.
Atoy mina ha nikam i kagbi na Hapo tam a Jesu Kristu.

21 Pakumustaan nakam ni Timoteo, a katrabahowan ko. Ket magpakumusta bila di Lusiyo, Jason ken Sosipatro, a kakalan ko a Judyo.
22 (Hikan ni Tersio, a agum ni Pablo. Pinagsurat na ak ha ide a surat. Ket pakumustaan takam bila. Ta manahod kitam ngamin ha ni Apo Cristu.)
23 Pakumustaan nakam ni Gayo, a nangpadagus ha nikan, ken makinbilay ha paggimongan na manahod a hidi ha ihe. Pakumustaan nakam bila ni Erasto, a tesorero na ili aye, ken ni Kuarto, a kabsat tam.
24 Atoy mina ha nikam ngamin i kagbi na Happo tam a Jesu-Cristu. Oni.
25 Madeydeyaw i Dios! Mabalin nakam a papigsaan gipu ha pagitoldu ko megipu ha ni Jesu-Cristu. Naalay dan a awan nebaheta ide a Mappiya a Baheta.
26 Ngem i Dios i nangipakatandi gipu ha surat na minahagpugto a hidi. Ngem i Dios a awan ha palungo ken awan ha Kahad, inbon na ha ni kitam a ide a baheta mepakatandi ha ngamin a totolay.
27 Deyawan tam i Dios a isesa a malaing ha ngamin. Madeydeyaw hikuna ha magnanayon gipu ha ni Jesu-Cristu. Oni.

I Palungo a Surat ni Pablo ha Manahod a hidi a taga Korinto

I Nekaesa a Surat ni Pablo ha Manmanahod a Taga Korinto

1 Hikan ni Pablo a inayagen ni Jesu Kristu a magbalin a esa a apostol a
paangayan na. Ket pinaangay naak a kona ha pagayatan na Dios. Ket atoy
bila ihe ni Sostenes, a kabsat tam gipu ha panahod tam.
2 Niyaen, magsurat kami ha nikam a manmanahod ha Dios ken maghen
ha ili a Korinto. Para ha nikam a napagbalin a totolay na Dios gipu ha
pinakipagisesa moy ha ni Jesu Kristu. Ta pinili na kam na Dios, a inbukod
na kam a kona ha nadiosan a kukua na, pati i ngamin a sabasabali a
manmanahod ha Hapo tam a ni Jesu Kristu, ha maski nu hadya a lugar.
3 Atoy mina ha nikam i kagbi ken kinatalna a iyatad Nama tam a Dios
ken Hapo tam a Jesu Kristu.
4 Kanayon a magyamanak ha Dios gipu ha nikam. Ta kinagbiyan nakam
gipu ha ni Jesu Kristu.
5 Ket ha pinnakipagisesa moy ha ni Kristu, neyatad ha nikam i ngamin
a naespirituan a kinabaknang. Ta atoy ha nikam i kinasirib na Dios ken i
pinnakabalin na a mangipakatandi ha kinasirib na aye.
6 Magyamanak, ta pinumigsa ken sistego a tahod i pagituldo moy megipu
ha ni Kristu, a intoldu mi ha nikam.
7 Isu, awan kam makurangan ha maski nu anya a pinakabalin na Dios,
a atoy ha nikam gipu ha kagbi na, bayat na pinaguray moy ha pagsoli na
Hapo tam a Jesu Kristu.
8 Ket daponan nakam hanggan ha panungpalan, penu awan ha
pakahukoman moy nokkan ha pagdemat na a maghukom.
9 Mapagtalkan i Dios ha kona hito, ta hikuna i nangpili ha nikam a
makiagum ha Anak na, a ni Jesu Kristu a Hapo tam.

I Pakitabbegan di ha Korinto

10 Kakabsat ko, magagedak ha nikam gipu ha turay ko a nagipu ha Hapo
tam a Jesu Kristu. Magisesa kam mina ha panahod moy ken nakam moy,
ken panggep moy. Ket awan kam mina masina-sina.
11 Ipeta ko iday kakabsat, ta nabaheta ko ha agagum ni Kloe a
makipagtabbeg kam, konna kan.
12 Ha pagkatandi ko, atoy ha nikam i kappal a magkagi, a “Sakop kami
ni Pablo.” Ket atoy bila i kappal a magkagi, a “Sakop kami ni Apolos.” Ket
atoy bila i magkagi, a “Sakop kami ni Pedro.” Ket atoy pala i magkagi, a
“Sakop kami ni Kristu.”
13 Madukas iday! Nasina-sina dod i baggi ni Kristu? Onu natay dod
ni Pablo ha kudos gipu ha nikam? Onu nabinyagan kam dod a kona ha
pagtiplad na panahod moy ha ni Pablo? Madi agay!
14 Magyamanak, ta awan ha nikam i bininyagan ko, malaksid di Krispo
ken Gayo.
15 Isu, awan ha makepeta a bininyagan ko hidi, a kona ha sakopan ko
hidi.
16 (Oni, naleptanan ko di Esteban ken pamiliya na, a bininyagan ko idi.
Awan ko manakam nu atoy pala i sabali a bininyagan ko.)

17 Ta awan naak pinaangay ni Kristu a magbinyag ha totolay, nu awan
penu ipakatandi ko i Mappiya a Baheta. Ket ha pagpakatandi ko, awan ko
mina usaran i kinasirib na totolay. Ta nu usaran ko i bukod ko a kinasirib,
onu inaamakan a balikas, bakkan a kinatahod megipu ha katay ni Kristu
i magpatahod ha nidi, nu awan i pinnakabalin na tolay a magbalikas. Ket
awan ha pakesalakanan di ha iday.

I Pinnakabalin ken Sirib na Dios

18 Ha dagenday a magmadi ha pakesalakan, kagin di a madukas i
pagkagiyan mi aye, megipu ha katay ni Jesus ha kudos. Ngem ha nikitam
a mesalakan, kona ha maenta tam i pinnakabalin na Dios gipu ha ide a
kudos.
19 Ket kona ha nesurat ha Libro na Dios, a “Dadaelan ko i sirib na
mapangas a hidi a mamasirib kan. Ket ipatahod ko a sileng la i ngamin a
pagkatandi di,” kon na Dios.
20 Isu, niyaen, anya dod i serbi na mamasirib a hidi? Awan dan ha serbi
ha ngamin a pinagadal di! Ket awan ha balle ha ngamin a pakitabbegan
di. Ta inpatahod na Dios a madukas i kinasirib na totolay.
21 Ket ha kinasirib na Dios, ginimet na a awan a mabalin ha tolay a
makatandiyan di i Dios gipu ha bukod di a sirib. Ket ninakam na Dios a
isalakan na i ngamin a manmanahod gipu ha ginimet ni Kristu ha kudos.
Iday i ibaheta mi. Ket iday i pagkagiyan di ha “madukas.”
22 Ha Judjudiyo, kayat di a maenta i kaddat a mangpatohod mina ha
nidi. Ha Griego a hidi, madiyan di a manahod nu awan a umuseg i Baheta
na Dios ha bukod di a kinasirib.
23 Ngem ha nikami, magibaheta kami megipu ha Kristu a natay ha kudos.
Niyaen, ha relihiyon na Judio, awan a mabalin a matay i Kristu ha kudos.
Isu i gipu na a tallekodan di ni Jesu Kristu. Ket ha Griego a hidi, madukas
la i pagibaheta mi aye.
24 Ngem ha ngamin a pinili na Dios a manahod, maski nu Judio,
onu bakkan a Judio, tahodan di ide a Baheta. Ta makatandiyan di i
pinnakabalin na Dios ken sirib na gipu ha ni Kristu.
25 Ha mapangas a hidi, kagin di a madukas i ginimet na Dios ha katay
ni Kristu. Ngem mas malaing ito ngem ha kinalaing na totolay. Kagin
na totolay a malupoy i Anak na Dios, nu matay hikuna ha kudos. Ngem
gipu ha katay na, nepatahod dan a dakdakkal i pinnakabalin na ngem ha
pinnakabalin na totolay.
26 Niyaen, kakabsat, nakaman moy mina i kasasaad moy idi nangrugi
kam a manahod. Ta inayagen nakam na Dios, maski nu madibbi i kasasaad
moy. Ket tagesa la ha nikam i malaing, onu mabaknang, onu matangkay,
ayun ha pagrukoden na totolay.
27 Ngem pinili na Dios i madagel kan a hidi, penu dumemat i oras, ket
masaniki mina i malaing kan a hidi. Ha pagrukoden na totolay, makapoy
i pinili na Dios a sakopan na. Ngem pinili na idagenday, penu masaniki i
mannakabalin a hidi.
28 Pinili na Dios i madibbi a totolay, ken nasanikyan a hidi, ken
napabiyan a hidi, penu mepaenta na a awan ha balle ha ngamin a
kasorhan na totolay.
29 Ket gipu ta kona hito, awan ha magpangas ha saguppang na Dios.
30 Niyaen, ha nikitam, pinagisesa na kitam na Dios ha ni Jesus Kristu.
Ket gipu ha nikuna, atoy kitam ha kinalaing. Gipu ha ni Jesus Kristu,
mapalinteg kitam ha Dios, ken mapagbalin kitam a nadiyosan a totolay
na, gipu ta sinaka na kitam ha liwaliwat tam.

31 Isu, kona ha nesurat ha Libro na Dios, a “Awan moy padayawan i
baggi moy, nu awan i ginimet na Dios i dayawan moy.”

2

I Pagitoldu ni Pablo

1 Kakabsat, idi inumangayak ha nikam, inpakatandi ko i pagitoldu na
Dios. Ngem awan ko inusar i madisalad a balikas, onu bukod ko a
kinalaing.
2 Ta ninakam ko a awan ha sabali a itoldu ko ha nikam nu awan ni Jesu
Kristu, ken i pinnakelansa na ha kudos.
3 Idi sinumaggupangak ha nikam, i naenta moy ha nikan i kinasaniki
ko. Tahod a nagyagyagak gipu ha buribur ko. Ta katandi ko a malupoy i
baggi ko ken nakam ko.
4 Ket ha ngamin a pinagitoldu ko ken pinagikasaba ko, awan ko inusar
i madisalad a kagi, onu malaing a pagbalikas, nu awan a nepaenta i
pinnakabalin na Espiritu na Dios. Ket hikuna i nagpatahod ha nikam ha
pagitoldu ko.
5 Kona hito i ginimet ko penu bakkan mina a kinalaing na tolay i
magpatahod ha nikam ha ni Jesu Kristu, nu awan i pinnakabalin na Dios.

I Kinasirib na Dios

6 Niyaen, atoy numan i madisalad a kagi. Ket usaran ko ito nu
pagkagiyan ko i kinasirib na Dios ha manmanahod a peturayan ha Espiritu
na Dios. Ngem bakkan i kinasirib aye ha kinasirib na totolay, maski nu
kinasirib na magtuturay. Ta lumipas nokkan i kinasirib na magturay a
hidi, a kona ha lumipas bila i kinaturay di.
7 Imbes na, i kinasirib a pagkagiyan ko aye i kinasirib na Dios, a
pinanggep na idi nu panyan na kitam sakopan, penu makipagisesa kitam
ha nikuna ha magnanayon. Pinanggep na ito, maski idi palungo a pinarsua
na i lutak. Ket kona ha nalimid i panggep na aye, ta awan nakatandiyan
na totolay i panggep na.
8 Ha denday a totolay a magtuturay, awan di nakatandiyan i madisalad a
panggep na Dios aye. Ta nu nakatandiyan di mina, awan di mina inlansa
ha kudos i Hapo tam, a Hapo na ngamin a inaamakan.
9 Ngem nagimet ito, a kona ha nesurat ha Libro na Dios, a “Atoy i
insagana na Dios para ha ngamin a magayat ha nikuna. Ket ha ide a
insagana na, awan pala ha nakaenta, onu nakabaheta, onu magnakam ha
ide. Ngem ide paman i gimetan na Dios para ha ngamin a magayat ha
nikuna.”
10 Idi palungo, awan na Dios inpakatandi ide a insangana na para ha
totolay. Ngem niyaen, inpakatandi na ito gipu ha Espiritu na Dios, a
pinaangay na ha nikitam. Ha ide a Espiritu na Dios, katandi na i ngamin
a bagbagay, pati i madisalad a panggep na Dios.
11 Halimbawa: Ha totolay, awan ha makatandi ha nakam na sabali a
hidi. I makatandiyan la na totolay i sadili di a nakam. Ket kona bila
hito ha pagkatandi na totolay ha Dios; awan ha makatandi ha nakam na,
malaksid i Espiritu na a mismo.
12 Niyaen, nagiwat tam ide a Espiritu na Dios a pinaangay na penu
makatandiyan tam i ngamin a iyatad na ha nikitam gipu ha kagbi na.
Ket sabali i kinasirib na ha kinasirib na totolay.
13 Isu i gipu na ha ngamin a pinagitoldu mi ha dende a bagay a
naespirituan, usaran mi i kakkagi a maggipu ha Espiritu na Dios. Awan

mi usaran i kakkagi a maggipu ha kinasirib na totolay. Ta ipakatandi mi
i naespirituan a bagbagay ha totolay a peturayan ha Espiritu na Dios.
14 Ha totolay a awan peturayan ha Espiritu na Dios, awan di magiwat i
iyatad na. Ta awan di ito a makatandiyan. Ket awan di balliyan. Ta kagin
di a madukas i ngamin a sagsagut na Dios. Pulos, awan ha makatandi ha
sagsagut na Dios malaksid nu maghen ha nidi i Espiritu na Dios.
15 Ha totolay a peturayan ha Espiritu na Dios, makatandiyan di i balle
na ngamin a bagbagay, nu mappiya onu madukas i serserbi na. Ngem
ha sabali a hidi a magmadi ha Espiritu na Dios, awan di makatandiyan i
totolay a peturayan ha Dios.
16 Isu i gipu na a awan na kitam makatandiyan na sabali a hidi, gipu ta
atoy ha nikitam i nakam ni Kristu. Ket kona ha nesurat ha Libro na Dios,
a "Awan ha tolay a makatandi ha nakam na Dios. Ken awan ha maketoldu
ha nikuna."

3

Magpataknag Kitam Ha Pondasyon A Ni Kristu

1 Kakabsat, idi naghenak ha nikam, awan a mabalin a magitolduak ha
nikam a kona ha peturayan a hidi ha Espiritu na Dios. Ta kona ha bigu
kam pala a manahod ha ni Kristu, ket kona ha annak kam pala. Isu i gipu
na a madibbew i kakkagi ko, a kona nu tolduan ko i peturayan pala ha
alegid a ugali.
2 Ket madibbew i pagitoldu ko ha nikam, a kona ha annak kam pala,
ket kona ha inpainum ko ha nikam i gatas, ta awan moy kaya i maigat
a kanan. Ket maski hanggan niyaen, awan moy kaya a makatandiyan i
madisalad a pagitoldu,
3 ta usigan moy pala i alegid a ugali moy. Ket atoy pala i kappal ha nikam
a sumeni. Ket atoy bila i kappal a makitabbegan. Ket gipu ta kona hito,
nepaenta dan a peturayan kam pala ha ugali na awan a hidi a manahod.
4 Ha kappal ha nikam, ipeta di, "Sakopak ni Pablo." Onu kappal, ipeta
di, "Sakopak ni Apolos." Ket gipu ha ide, nepaenta dan a magkalan i ugali
moy aye ken ugali na awan a hidi a manahod.
5 Maliwaliwat kam wade. Makatandiyan moy mina a awan ha
kasabaliyan ha ni Apolos ken ni Pablo. Magkalan kami la a magserbi ha
Apo Dios. Ket gipu ha tarabaho mi aye, neturong kam a manahod ha ni
Jesu Kristu. I gimigimetan mi la i tarabaho a kona ha inyatad na Dios ha
kada esa a tagabu na.
6 Halimbawa: Ha biyang ko, kona ha nagmulaak ha bin-i, ta hikan i
nangipeta ha tinahod moy. Ket ni Apolos i kona ha nagsibug, ta hikuna
i nanginayon ha panahod moy. Ngem i Dios i mangpadakkal ha nikam,
penu pumigpigsa i panahod moy.
7 Awan ha balle nu heya i nagmula, onu heya i nagsibug. I Dios i
nangnangruna, gipu ta hikuna i mangpadakkal ha mulmula.
8 Ha magmula ken ha magsibug, awan ha kasabaliyan di. Magkalan la
hidi, a gunggunaan na hidi na Dios, ayun ha ginimet na kada esa.
9 Ha nikami a magibaheta megipu ha ni Kristu, magdinagap kami a
magserbi ha Dios. Ket hikam i pangiangayan na ha nikami, a kona nu
hikam i talon a pagtarabahoan mi.
Ide bila i pangaregan ko ha nikam: Kona a hikam i bilay na Dios.
10 Ket kona a hikan i esa a karpentero, a magtarabahoak ayun ha
pinnakabalin a iyatad na Dios. Ket ginimet ko dan i kona ha pondasyon
a pangpataknagan ha bilay. Niyaen, atoy bila i sabali a hidi a kona ha

karpentero a magpataknag bila ha dibbew na pondasiyon aye. Mabalin
ito, basta magingat i kada esa a magpataknag ha ide a pondasyon.
11 Ta indatton na Dios ni Jesu Kristu a kona ha isesa a pondasyon. Ket
awan a mabalin a magimet i sabali a pondasyon a pagpataknagan ha bilay
na Dios aye.
12 Niyaen, kona ha atoy i sabasabali a aruwatan a usaran na magpatak-
nag a hidi ha ide a pondasyon. Ha pangaregan ko aye i kayat ko kagiyan
i sabasabali a pagitoldu di. Mappiya i kappal, ket kona ha balitok, onu
pirak, onu mangina a bitu-bitu, ta malagda idento. Ngem madukas la i
sabali a pagitoldu, ket kona ha kayo, onu tikkal, onu root. Ta sigida la hidi
a matutod.
13 Ket nokkan, ha Pamalak a Paghukom ni Kristu, mepaenta i pagitoldu
na kada tolay, nu mappiya onu madukas i pinagpataknag na ha pondasyon
na a ni Jesu Kristu. Ta kona ha padasen ni Kristu i tarabaho na kada tolay
ha gangatan.
14 Nu mappiya i ginimet na, a kona ha balitok, onu pirak onu mangina
a bitu-bitu, malagda ito ha gangatan ni Kristu. Ket magunggunaan iday a
tolay.
15 Ngem nu madukas i pinataknag na ha pondasyon aye, a kona nu
inusar na i nalbag a kayo, onu tikkal, onu root, matutod la ito ha gangatan.
Ket lompas bila i gungguna na tarabaho na. Maski nu mesalakan hikuna,
ngem kona ha tolay a bumuyot ha bilay a matutod. Ta magbiyag hikuna,
ngem natutod i ngamin a kukua na.
16 Awan moy mina maleptanan a hikam man i bilay na Dios, a hikam i
paghenan na Espiritu na Dios.
17 Parusaan na Dios i maski nu heya a magpaduksan ha bilay na Dios,
gipu ha madi a pinagpataknag na ha pondasyon na a ni Kristu. Ta inbukod
na Dios i bilay na, penu madiyosan mina. Ket hikam man i bilay na Dios.
18 Awan moy allilawan i baggi moy. Nu atoy kan ha nikam i masirib,
ayun ha pagibilang na tolay, magpabiyan mina hikuna ha bukod na a
kinasirib penu makatandiyan na i kinasirib na Dios. Maski nu managenan
hikuna nokkan a “Madagel,” mas mappiya ito ngem ha bukod na a
kinasirib.
19 Gipu ta, ha pagibilang na Dios, awan ha balle ha kinasirib na totolay.
Ket kona ha nesurat ha Libro na Dios, “I pakadadailan na Dios ha
mapangas a hidi i bukod di a kinasirib.”
20 Ket nesurat bila, a “Katandi na Dios i pagnakanakam na masirib kan
a hidi, ket awan ha serserbe ha iday.”
21 Isu, bakkan mina a pagsakop moy ha tolay i pagpangas moy, onu
namnamaan moy, nu awan i Dios a mangiyatad ha ngamin a kasapulan
moy.
22 Pati hikami ni Apolos, ni Pedro ken ni Pablo. Magkalan kami, a
pinaangay na kami na Dios penu magdagap ha nikam. Ket iyatad na Dios
ha nikam i maski nu anya a mangina ha ide a lutak. Iyatad na ha nikam i
biyag ken pangabak moy ha katay, pati i ngamin a magimet ha nikam ha
niyaen a tiyempo ken ha tiyempo a kasaguppangan. Ha ngamin a dende,
sakop hidi na Dios a mangiyatad ha nikam ha ngamin a kasapulan moy.
23 Ket sakop kam ni Kristu, ket sakop bila ni Kristu na Dios. Oni ay!

4

I Pinagserbi na Lallalaki a Pinaangay na Dios

1 Isu, ha nikami, ibilang moy kami mina a tagabu ni Kristu. Intalak na
ha nikami i pagitoldu na Dios a awan nakatandiyan na totolay idi palungo.
2 Niyaen, ha esa a tagabu, masapul a mapagtalkan hikuna a magtongpal
ha Hapo na.
3 Isu, anya wade ha nikan? Mapagtalkanak, onu awan? Apo Dios la i
makatandi ha iday. Awan ha balle ha nikan nu hukoman moy i tarabaho
ko, onu mahukomanak na sabali a hidi. Ta maski ha nikan, awan ko bila
mepeta nu tahod onu madi i tarabaho ko.
4 Nadalus i nakam ko. Ngem bakkan a iday i mangpatahod a awanak
a pulos a nakaliwat ha tarabaho ko aye. I Apo Dios la i makatandi ha
tarabaho ko, nu mappiya ito onu madukas.
5 Isu, hikam a taga Korinto, awan kamon manghukom ha tarabaho na
esa a tagabu na Dios. Dumemat nokkan ni Kristu a manghukom ha ngamin
a totolay. Hikuna i mangipaenta ha palimed di ken madisalad a panggep
di. Ket ha tiyempo a ito, magiwat na kada esa i pammadayaw a maggipu
ha Dios, ayun ha ginimet na.
6 Kakabsat, ha ngamin a ide a pagkagiyan ko, inusar ko a pangaregan
i kasasaad mi ni Apolos, penu katandiyan moy a maggimet ha mappiya
ayun ha nesurat ha Libro na Dios. Ket awan mina ha idumduma moy, a
pagpangasan moy ha esa a maestro ken paglimadan moy ha sabali.
7 Apay a mapangas kam, a patangkayan moy i baggi moy? Awan dod a
Dios i nangiyatad ha ngamin a atoy ha nikam? Isu, nu nagiwat moy i sagut
na Dios ha nikam, apay a magpasindayag kam, a kona ha naalap moy gipu
ha bukod moy a pinaggimet?
8 Ha nakanakam moy, atoy dan ha nikam i ngamin a kasapulan moy.
Ket kagin moy a nagiwat moy dan i ngamin a iyatad na Dios ha totolay.
Kagin moy a nagbalin kam a hari ha paghariyan na Dios, maski nu awan
a kona hay i napadas mi. Ha kayat ko, tahod mina i nakaman moy, penu
makipaghari kami bila nikam.
9 Ta marigatan i biyag mi a lallalaki a pinaangay na Dios. Ha nakam
ko, kona ha kayat na Dios a padibbiyan na kami, hanggan mas madibbi
ngem ha ngamin a sabali a tolay. Kona ha balud kami, a dandani dan a
mapapatay ha sentro na ili. Ket buyaan na ito na ngamin a totolay, pati i
anghel a hidi.
10 Madagel kami kan gipu ha pagitoldu mi megipu ha ni Kristu. Ngem
hikam kan i malaing ha pagkatandi moy ha ni Kristu, konna kan. Nalupoy
kan i pinnakabalin mi, ngem hikam kan i mannakabalin unay. Ket
padayawan di kam, ngem pasanikyan di kami.
11 Maski niyaen, ket kanayon kami magattam ha alap ken uwaw. Kurang
i tennon mi. Ha linakalakad mi, nadanog kami, ket awan ha bilay mi.
12 Magtarabaho kami ha madaggi ha ngamin a pagbiyag mi. Nu maulew
kami, ikararagan mi i nagulew. Nu malokoan kami, attaman mi.
13 Nu pasanikyan di kami, maanus i pagkagi mi ha nidi. Ha pagibilang na
totolay, nagbalin kami a kona ha basura ken maromsa. Ket maski hanggan
ha niyaen, awan kan ha balle na biyag mi.
14 Niyaen, awan ko ide insurat a pangpasaniki ha nikam, nu awan a
kayat ko a pangbalakad ha nikam. Ta ibilang takam a annak ko a ayayatan
ko.
15 Ket maski nu atoy i makpal a magbalakad ha nikam megipu ha
panahod moy ha ni Kristu, atoy la i esa a nagbalin a kona ha hama moy.
Ket hikan i nagbalin a kona ha hama moy, idi pinagibaheta ko ha nikam
ha Mappiya a Baheta ni Kristu.
16 Isu, agedan ko ha nikam a umaheg kam ha nikan.

17 Ket niyaen, ide i gipu na a paangayan ko ha nikam ni Timoteo. Ide
a Timoteo i ayayatan ko a kona ha anak ko, ket mapagtalkan hikuna ha
panahod tam. Ipanakam na ha nikam nu panya i pinaguseg ko ha ni
Kristu, ket kona ha itoldu ko ha kapikapilya ha ngamin a sabasabali a
lugar.
18 Atoy i kappal ha nikam a mapangas. Ket kagin di a mantengak a
umangay ha nikam.
19 Ngem nu ipalubos na Dios, umangayak ha nikam ha sigida. Ket hikan
a mismo i mangenta nu anya i kabaelan na mapangas a hidi; nu tahod i
gimigimetan di, onu kakkagi la i paglaingan di.
20 Ta nu magpasakop kitam ha Dios talaga, mepaenta i paghariyan na
gipu ha pinnakabalin na ha nikitam, ket bakkan a gipu ha kakkagi la.
21 Niyaen, anya i kaykayat moy? Makiingalak mina ha nikam, onu
maanusak mina ha pagdemat ko? Nu umusoseg kam ha pagitoldu ko,
mapadas moy i dakkal a pinagayat ko ha nikam.

5

I Pagpawasto Ha Maggimet Ha Madukas

1 Niyaen, nabahetaan ko a atoy i kappal ha nikam a maggimet ha
madukas. Ta atoy kan ha nikam i makikamegos a hidi. Ket madukas
unay ide a pakikamegos di. Maski ha awan a hidi a makidiyos, maneg ide
a kalase na liwat, a atoy kan ha nikam i esa a lalaki a makikamegos ha
siuman na.
2 Apay a mapangas kam pala? Masapul a magladingit kam mina. Ket
masapul a palakadan moy iday a nakikamegos.
3 Maski nu madiyoak ha nikam, hinukom ko dan iday a lalaki a
nagdukas. Ket kona ha atoyak ha nikam, gipu ha turay ko a maghukom a
nagipu ha ni Apo Jesus.
4 Isu, nu makipaggimong kam, tongpalan moy ide a ibon ko ha nikam,
ket kona ha atoyak ha nikam ha ihay. Gipu ha pinnakabalin na Hapo tam
a Jesus a maghen ha nikitam,
5 palakadan moy iday a lalaki ha paggimongan moy, a kona ha peturayan
moy hikuna ha ni Satanas, penu parigatan na i lalaki heya. Ta mas
mappiya nu madadael i mahagliwat a kinatolay na, penu mesalakan i
angas na nokkan, ha Paghukom ni Apo Jesus ha totolay.
6 Apay a mapangas kam? Awan mina a kona hito. Ta katandi moy dan
ide a pagkakagi, a “Maski nu ballik la a liwat, dumakkal ito hanggan umalis
ha ngamin a lebut na.”
7 Niyaen, masapul a adiyoan moy i alegid a ugali moy a madukas, penu
awan ha liwat ha nikam. Katandi ko dan a awan kam ha liwat, ket nebilang
kam a mappiya. Ta newagah dan i pangadya ha liwaliwat na totolay, a
newagah dan ni Kristu, ket kona ha karnero a patayen na Judjudiyo ha
Piyesta na Pinagtaleban na Anghel a Magpatay.
8 Isu, ha nikitam, masapul a manakam tam i katay ni Kristu. Ket adiyoan
tam i maingal a nakam tam ken madukas a ugali a pakadukasan na
sabasabali a hidi. Ket nakaman tam ni Kristu ha tahod, penu tahod i
panahod tam, ken nadalus kitam a tahod.
9 Insurat ko ha nikam idi, ket inbalakad ko a awan kam makiagum ha
makikamegos a hidi.
10 Ngem bakkan a awan a hidi a makidiyos i pagkagiyan ko, nu awan i
manmanahod a hidi a maggimet ha madukas. Ta siyempre, ha ngamin
a awan a manahod, maggimet hidi ha madukas. Makikamegos hidi,

magdammot hidi. Ha kappal, mahagtakaw hidi. Ha kappal, magdayaw
hidi ha didiyosen. Ket awan moy hidi malisiyan, ta atoy la ide a lutak a
paghenan tam. Ket paghenan di bila hito.
11 Isu, i kayat ko kagiyan, a nu atoy i esa a manahod kan ha ni Jesus,
ngem mahaggimet hikuna ha madukas, pabiyanan moy hikuna. Nu
makikamegos hikuna, onu magdammot, onu magdayaw ha didiyosen,
onu magulew hikuna ha kakalan na a tolay, onu mahagbartek, onu
mahagtakaw hikuna, pabiyanan moy. Maski nu magkan, awan kam
makipagkan ha esa a manahod a maggimet ha kona hay.
12-13 Awan ha pakibiyang ko a manghukom ha tolay a awan a manahod.
Awan la. I Apo Dios mala i manghukom ha nidi. Ngem masapul a
pawastoan tam i agagum tam ha sakop tam a kapilya. Ta kona ha nesurat
ha Libro na Dios, a "Palakadan moy ha grupo moy i madukas a tolay."

6

Nu Atoy I Pangidaruman Moy Ha Kabsat Moy a Hidi

1 Niyaen, megipu ha denday a problema ha kapilya moy, atoy kan i
kappal ha nikam, ket makidinarum hidi. Ket kayat di a pahukom ha totolay
a awan a manahod. Ngem madi ito! Imbes na, mappiya mina nu umangay
hidi ha kakalan di a manahod ha ni Jesus, a panghukoman di mina.
2 Ngem naleptanan moy wade a hikitam man a tolay na Dios i
manghukom nokkan ha ngamin a sabasabali. Ta magagum kitam ha ni
Kristu, a manghukom ha kassoli na. Isu, nu kona hito a hukoman moy
nokkan i ngamin a sabali a tolay, mahukom moy mina idenday a ballik a
bagbagay ha kapilya moy.
3 Maski i anghel a hidi, hidi paman i hukoman tam nokkan. Niyaen, nu
kona hito i turay tam ha ni Jesu Kristu, hikitam mina a mismo i magturay
ha agagum tam a makidinarum.
4 Isu, nu atoy ha nikam i makidinarum a hidi, apay a pahukom kam ha
sabali a hidi a awan a manahod?
5 Ikasaniki moy ide, anya? Awan dod ha maski esa ha nikam a
makatandi a mangibalakad ha kakabsat na?
6 Awan wade. Ta makidinarum i kamkameng na kapilya moy. Ket
pahukom kam ha sabali a hidi a awan a manahod.
7 Naabak kam dan. Nepaenta dan a kulang i panahod moy. Ta nu
makidinarum kam, mepaenta dan a kurang i panahod moy. Apay a awan
moy attaman i magliwat ha nikam? Apay a awan moy pakawanan i
mangsuitik ha nikam?
8 Ngem hikam a mismo i magliniwat ken magsinuitik, ket iraman moy
bila i mismo a kakabsat moy!
9 Katandiyan moy mina a awan makasaddap ha Paghariyan na Dios
i mahagliwat a hidi. Awan kam paallilaw. Awan sumaddap ha
Paghariyan na Dios i makikamegos a hidi, onu magdayaw ha didiyosen,
onu maggundaway ha sabali a kabanga, onu magarim ha kakalan na a
lalaki onu kakalan na a babbey.
10 Awan sumaddap i magtakaw a hidi onu magseni, onu mammartek,
onu magulew ha agagum di, onu magtulisan a hidi. Pulos, awan hidi
sumaddap ha Paghariyan na Dios.
11 Ket kona bila hito i kappal ha nikam idi. Ngem niyaen, naugesan
kam ha liwaliwat moy. Ket nebukod kam ha pagserbi na Apo Dios. Ket
napalinteg kam ha saguppang na Dios, gipu ha Hapo tam a Jesu Kristu,
ken gipu ha Espiritu na Dios.

Atoy I Pagserbe na Baggi Tam ket Paghenan mina Na Espiritu na Dios

12 Niyaen, megipu ha kasorhan na baggi na tolay, baka atoy i magkagi, a
"Mepalubos ha nikan i ngamin a kayat ko a gimetan, ta nadalusanak dan
ha ngamin a liwat ko." Ket tahod iday a kagi. Ngem awan a paghusayan
i ngamin a pagayatan mo. Maski ha nikan, mabalin ko bila a ipeta a
mepalubos ha nikan i maski nu anya a bagay. Ngem maski nu kona hito,
awanak a patagabu ha maski nu anya a kinadukas.
13 Niyaen, atoy bila i makitabbeg, a "Inyatad na Dios a pagiyalap tam,
penu masor kitam a magkan. Ket pinarsua na i kanan a pagennaman tam."
Tahod iday a kagi. Ngem awan kitam mina madammot. Ket nanakaman
tam mina a atoy nokkan i oras, ket paggimakan na Dios i biyag tam. Ha
tiyempo a ito, awan ha serbi i kanan ken pagiyalap tam. Ket kona bila hito
ha baggi tam. Ta bakkan a pinarsua na Dios i baggi tam a pangikamegos,
nu awan a pangpadayaw ken pagserbi ha Apo Kristu. Pinarsua na i baggi
tam a kona ha bukod na a kukua. Ket daponan na ito.
14 Niyaen, awan a pinabiyag na manon na Dios ni Apo Kristu, nu awan
bila a pabiyagan na kitam nokkan, gipu ha pinnakabalin na, a maghen
kitam ha nikuna ha magnanayon.
15 Nakaman moy mina a paset na baggi ni Kristu idagende a baggi tam.
Isu, mepalubos dod ha nikan, nu isina ko i esa a paset na baggi ni Kristu,
ket iagum ko ha baggi na madukas a babbey? Madi ito agay!
16 Katandiyan moy mina a magbalin a isesa i baggi na mangibabbey ken
madukas a babbey. Madinnang ito ha Libro na Dios. Ta nesurat dan, a
"Magbalin a isesa a baggi i magkabanga."
17 Ngem ha maski nu heya a manahod ha ni Kristu, a mangikamang ha
baggi ni Kristu, magbalin a isesa i angas na ken angas ni Apo Kristu.
18 Isu, awan kam makikamegos. Adiyoan moy iday a liwat, ta delikado
unay iday. Kagin moy a awan ha liwat a makadadail ha kinatolay. Ngem
ipeta ko ha nikam, a dadailan mo i kinatolay mo a mismo, nu makikamegos
ka.
19 Awan moy wade makatandiyan a maghen ha baggi moy i Espiritu na
Dios, a iyatad na Dios ha nikam. I baggi moy i templo na, a paghenan na
Espiritu na Dios. Awan moy a kukua i baggi moy, nu awan a kukua na
Dios.
20 Ta mangina i inggatang na ha nikam. Isu, usaran moy i baggi moy a
pagdayaw ha Dios.

7

Megipu ha Magkabanga

1 Niyaen, ide i tabbeg ko ha nikam megipu ha salodsod ha surat moy.
Mappiya nu awan a mangabanga i lalaki.
2 Ngem gipu ta makpal i makikamegos a hidi, mappiya bila nu atoy
i kabanga ha kada lalaki ken ha kada babbey, penu maadiyoan moy i
pakikamegos.
3 Ket iyatad na mina na lalaki i baggi na ha kabanga na. Ket iyatad bila
na babbey i baggi na ha kabanga na.
4 Ta bakkan a babbey i mangituray ha baggi na, nu awan i kabanga na.
Ket kona bila hito ha lalaki. Bakkan a hikuna i mangituray ha baggi na,
nu awan i kabanga na.
5 Awan kam magkemot, malaksid nu nagboyboyan moy a awan kam
magduhog, penu magisesa kam a magkararag. Ngem nu naubos dan
idenday a pamalak, masapul manon a magduhog kam, penu awan na

kam abakan ni Satanas ha sulisog na, gipu ta awan moy kaya iturayan
i kasorhan na baggi moy.
6 Ipeta ko ide ha nikam a kona ha pammalubos ha magkabanga. Awan
a kona ha bon ko ha nikam.
7 I kinatahod na, kaykayat ko a magbalin mina a kona ha nikan i ngamin
a manmanahod, ta awan ko masapul i kabanga. Ngem katandi ko bila
a sabasabali i pinnakabalin a iyatad na Dios ha totolay. Ha kappal,
pabinnagan na hidi na Dios, ket awan di masapul a magkabanga. Ta
sabasabali mala i kagbi na Dios ha nikitam.

8 Niyaen, ide i ipeta ko ha nikam a awan ha kabanga, ken ha nikam a
bilu. Mappiya nu umaheg kam ha nikan, a awan kam mangabanga.
9 Ngem nu awan moy meturayan i kasorhan na baggi moy, magkabanga
kam mina. Oni, mas mappiya nu magkabanga, ngem nu marigatan kam
gipu ha kasorhan na baggi moy.
10 Niyaen, ide i bon ko ha nikam a kekkabanga. Ket bakkan a naggipu
ha nikan, nu awan a naggipu ha Dios i kagi ko aye. Awan mina sumina i
babbey ha kabanga na.
11 Ngem nu sumina hikuna, masapul a awan manon hikuna magka-
banga. Magbiyag mina hikuna a magisesa, onu sumoli ha kabanga na.
Ket kona bila hito ha lalaki; awan na mina isina i kabanga na.
12-13 Niyaen, ha nikam a kekkabanga a awan a manahod ha Hapo tam,
atoy i ipeta ko ha nikam. (Hikan i magkagi ha ide. Bakkan a bon na Apo
Dios.) Nu atoy i kabanga mo a awan manahod, ngem kayat na pala a
makiagum ha nikaw, awan mo hikuna palakadan.
14 Ta nebukod hikuna ha kagbi na Dios gipu ha pakipagisesa na ha
kabanga na a manahod. Nu awan a tahod ito, magkalan mina i annak
di ha annak na awan a hidi a manahod. Ngem ha kinatahod na, kona ha
nebukod bila hidi ha kagbi na Dios gipu ha panahod na esa a manugang
di.
15 Ngem nu atoy i kabanga mo a awan a manahod, ket nu kayat na
a lumakad ha nikaw, palubosan mo hikuna a lumakad. Mawayawaya
ka a magbiyag a sitatalna. Ta kona hito a inayagen naka na Dios, penu
magbiyag ka a matalna.
16 Ket awan mo katandi nu mesalakan i kabanga mo, onu awan, gipu ha
pinakiagum na ha nikaw.

Ha Maski Nu Anya a Kasasaad Moy, Magbiyag kam Ayun Ha Pagayatan na Dios

17 Niyaen, ide i bon ko ha ngamin a manmanahod, ha ngamin a kapilya
a angayan ko. Tumulos mina i kada esa, ayun ha kasasaad na a inyatad
na Dios idi inayagen na a manahod.
18 Halimbawa, nu Judio ka idi inayagen na ka na Dios, awan mos adyan i
kinajudiyo mo. Nu bakkan ka a Judio, idi inayagen na ka na Dios, awan ka
mina magpasakop ha Judio a hidi. Awan ka pakabulaw, a kona ha Judio.
19 Ta awan ha balle na ha Dios nu napakabulaw ka, onu awan. I mangina
la ha Dios i pinagtongpal mo ha pagitoldu na Dios.
20 Tumulos mina i kada esa ha kasasaad na, idi naayagen hikuna.
21 Halimbawa, nu esa ka a tagabu, idi inayagen naka na Dios, tumulos
ka mina a magtagabu. Ket nu atoy i gundaway mo a magbalin a siwawaya,
alapan mo. Mappiya bila nu mawayawaya ka.
22 Ngem maski nu esa ka a tagabu, onu awan, basta inayagen na ka na
Dios, ket mawayawaya ka a magserbi ha Apo Dios. Onu maski awan ka

matagabuan, basta inayagen na ka ni Kristu, ket nagbalin ka dan a tagabu
ni Kristu.
23 Ginatang na kam na Dios ha nangina. Isu, awan kam patagabu ha
totolay.
24 Kakabsat, awan a masapul a masulitan i kasasaad moy penu makiuseg
kam ha Dios. Ta Dios mala i makatandi ha kasasaad tam. Basta tumulos
kitam a umusoseg ha Dios, a kona idi inayagen na kitam.

Megipu Ha Awan Ha Kabanga

25 Niyaen, insalodsod moy megipu ha awan ha kabanga. Awan ha bon
ko a naggipu ha Apo Dios, ngem mepeta ko i nakaman ko. Ket gipu ha
kagbi na Dios ha nikan, mapagtalkan i kakkagi ko aye.
26 Ha nakam ko, mappiya nu awan moy suletan i kasasaad moy. Ta
marigatan kam ha yenan a tiyempo.
27 Nu atoy ka ha kabanga, awan kas sumina ha nikuna. Nu awan ka ha
kabanga, awan kas mageriyok ha kabanga.
28 Ngem maski nu magkabanga kam, awan kam ha liwat ha iday. I
nanakaman ko la a makpal i rigrigat na magkabanga a hidi ha yenan a
tiyempo. Ket kayat ko a malisiyan moy i rigrigat a kona hay.
29 Kakabsat, ide i kayat ko a kagiyan: Ballik dala i tiyempo tam ha ide a
lutak. Isu, mangrugi ha niyaen, bakkan a kabanga i palungo a nanakaman
moy, nu awan i pagserbi moy ha Dios.
30 Maski nu maragsak kam, onu maladingit. Maski nu makpal i
aruwatan moy, onu kurang. Awan ha balle. Ta bakkan a hikaw i
makinkukua, nu awan i Apo Dios. Ket kona ha buludan mo la i kukua
na.
31 Ha pagibilang tam, awan mangina i bagbagay ha ide a lutak. Ta
dandani dan a naubos i ngamin a bagbagay ha lutak aye.
32 Kayat ko a awan mina ha pakaburiburan moy. Halimbawa, ha lalaki
a awan ha kabanga, nanakaman na la i pagserbi na ha Apo Dios. Ta kayat
na a patalakan i Hapo na.
33-34 Ket kona bila hito ha madiket a hidi. Ta nakaman di la i pagserbi di
ha Apo Dios. Ket nebukod ha Dios i ngamin a pigsa di ken nakam di. Ngem
awan ito a mabalin ha kekkabanga a hidi. Ta masapul di a magnakam ha
kasasaad na pamilya di, ket nu panyan di a magpatalak ha kabanga di.
Isu, kona ha magduwa-duwa i nakam di. Ta kayat di a magserbi ha Dios,
ngem masapul bila a magserbi hidi ha kabanga di.
35 Gipu ta kayat takam a daggapan, isu a ipeta ko ide. Ket awan takam
sawayan a magkabanga. I kayat ko la a gimetan moy i mappiya ken
malinteg. Ket magisesa mina i pagserbi moy ha Apo Dios, a awan mina ha
pagduwa-duwaan moy.
36 Ngem nu atoy i kayat di a magkabanga, palubosan moy hidi a
magkabanga. Awan ha liwat ha iday. Nangruna nu marigatan hidi a
mangituray ha kasorhan na baggi di. Isu, ha kappal, magkabanga mina
hidi.
37 Ngem ha sabali a hidi, kaya di a mangituray ha baggi di, ket awan
di masapul i magkabanga. Ta awan hidi maabak gipu ha sulisog a
makikamegos. Isu, mappiya nu tumulos hidi a magisesa. Awan mina hidi
mapilitan a magkabanga.
38 Isu, i ipeta ko ha nikam a mappiya nu magkabanga i tolay. Ket nu
awan hidi magkabanga, mas mappiya paman ito.
39 Niyaen, awan a siwawaya i babbey a makikabanga, nu magbiyag pala
i kabanga na. Ngem nu natay dan i kabanga na, siwawaya hikuna a

makikabanga manon. Basta manahod bila ha ni Apo Kristu i kabangaan na.
40 Ngem ha nakanakam ko, mas mappiya i kasasaad na nu tumulos
hikuna a bilu. Ket iday bila wade i nanakaman na Espiritu na Dios a
atoy ha nikan.

8

Mawayawaya Kitam a Maggimet Ha Maski Nu Anya, Basta Magingat Kitam

1 Niyaen tabbegan ko i salodsod moy megipu ha kanan a nedaton ha
didiyosen, ket nu mepalubos ha nikitam a magkan ha kanan a kona hay.
Niyaen, magoniak ha kinagi moy, a "Makatandiyan tam ngamin a awan
ha pinnakabalin ha denday a didiyosen." Tahod i kinagi moy. Ngem i
buriburan ko a baka awan madaggapan i agagum moy gipu ha pagkatandi
moy aye. Ta bakkan i pagkatandi tam i mangpapigsa ha panahod na
agagum tam, nu awan i pinagayat tam ha nidi. Mangruna nu mapangas
kitam gipu ha pagkatandi tam. Ta awan ha serbi ha pagkatandi tam,
nu mapangas kitam. Ngem nu magayat kitam a tahod ha kakabsat tam,
daggapan tam hidi a pumigsa.
2 Nu atoy i esa a mapangas, ket kagin na a makpal dan i katandiyan na,
i kinapangas na aye i mangipaenta a kulang pala i pagkatandi na.
3 Ket bakkan i pagkatandi na tolay i pakilassinan na Dios ha tahod a
anak na, nu awan i pinagayat na ha Dios.
4 Isu, niyaen, ide i ipeta ko megipu ha kakanan a nedaton ha didiyosen
a hidi. Katandi tam a awan ha kinatahod ha didiyosen a hidi. Ta awan ha
sabali a Dios nu awan i tahod a Dios a isesa.
5-6 Maski nu atoy i makpal a sinangdidiyos a dayawan na sabali a hidi.
Ngem ha nikitam, atoy la i esa a Dios, a Hama tam, ken namarsua ha
ngamin a bagbagay. Ket magbiyag kitam a magserbi ha nikuna. Ket atoy la
i esa a Hapo tam a hikuna ni Jesu Kristu. Ha ngamin a naparsua, naparsua
hidi gipu ha nikuna, ket magbiyag kitam gipu ha nikuna. Ngem ha sabali a
hidi, peturayan hidi ha dagenday a sinangdidiyos, a makpal kan a maghen
ha langit ken lutak. Ket peturayan hidi ha dagento a "happo" di.
7 Maski ha kappal a manmanahod, malupoy pala i panahod di, ket awan
di pala makatandiyan a sinangdidiyos la i nagdatonan di ha kanan. Ket
gipu ha aligid a ugali di, a pinagiwagah di idi ha didiosen, magduwaduwa
hidi nu magkan hidi ha kona hay a kanan. Ta kagin di a makiuseg hidi ha
madukas a espiritu, ket dakkal a liwat ide, nu magkan hidi ha kona hay a
kanan.
8 Ngem ha kinatahod na, awan la ha balle ha kanan. Awan pumigsa i
pakiuseg tam ha Dios gipu ha kanan tam. Ket awan malompas i kagbi na
ha nikitam gipu ha kanan.
9 Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam a magingat kam, a awan moy iturong
ha liwat i malupoy a hidi. Ta baka masulisog hidi a magliwat gipu ha
mawayawaya a ugali moy.
10 Halimbawa: nu umangay ka ha bilay na didiyosen a hidi a
makipagkan ka hay, baka maenta naka na kabsat mo a malupoy ha
panahod na. Niyaen, ha panggep mo, kayat mo a ipaenta i pagkatandi
mo, a awan a pulos ha pinnakabalin na didiyosen ha nikaw. Ta napigsa i
panahod mo ha ni Jesu Kristu. Ngem ha kabsat mo a malupoy, kayat na
bila a padasen a magkan ha bilay na didiyosen, maski nu ibilang na ide a
dakkal a liwat.

11 Isu, gipu ta kayat mo a mepaenta i pagkatandi mo, nadadael dan i
panahod na malupoy, ta nagduwaduwa dan i nakam na. Hikuna man i
kabsat mo, a nakegipuan na pinnakatay ni Kristu!
12 Isu, nagliwat ka ha ni Kristu, ta liniwatan mo i kabsat mo a malupoy.
Pinagsakit mo dan i nakam na gipu ha mapangas a pagkatandi mo aye.
13 Isu, niyaen, ipeta ko ha nikam, nu makaliwat i kabsat ko gipu ha kanan
ko a pilas a nedaton ha didiyosen, pulos a awanak maghida ha pilas, penu
awan hikuna magliwat gipu ha nikan.

9

I Kalintegan ken Biyang na Lallalaki a Pinaangay na Dios

1 Maski hikan, mepalubos ha nikan a maggimet ken magaged ha maski
nu anya, ayun ha turay ko. Ta hikan man i esa a apostol a napaangay gipu
ha bon na Dios! Naenta ko dan ni Jesus a Hapo tam! Ket hikam i kona ha
bunga na tarabaho ko ha Apo Dios.
2 Maski nu atoy i sabasabali a magmadi ha turay ko a apostol, awan
ha duadua a katandi moy dan a pinaangay naak na Dios. Ta hikam i
magpatahod a apostolak a tahod, gipu ha biyag moy ha ni Jesu Kristu, a
kona ha bunga na tarabaho ko.
3 Niyaen, ide i tabbeg ko ha nidi a mangipaliwat ha nikan.
4 Nanakaman di mina i paggimi-gimet mi ni Bernabe. Ta maski nu atoy
i kalintegan mi a ipagastos ha nikam ha kasapulan mi, awan a kona hito
i gimetan mi.
5 Ket atoy bila i kalintegan mi a magkabanga ken mangikuyog ha
kabanga mi ha pinagbiyahe mi, a kona ha gimetan di Pedro, ken saba-
sabali a apostol, ken wadwaddi ni Apo Jesus. Ngem awan a kona hito i
gimetan mi.
6 Anya? Sabali kami dod ni Bernabe, a masapul mi a magtarabaho ha
pagbiyag mi?
7 Madi ito agay! Ta kona ha ide i halimbawa ko ha nikam: a pulos, awan
ha sundalo a maggastos ha pinagserbi na ha gobyerno. Ket pulos, awan
ha mannalon a awan manggapas ha bunga na inmula na. Ket pulos, awan
ha mahagdapon ha karnero a awan uminum ha gatas na karnero na.
8 Niyaen, awan la a ugali na tolay i pagkagiyan ko ha ide, nu awan a
magkalan i inpeta na Dios ha Linteg na.
9 Ta mabasa tam ha Linteg ni Moyses, a “Awan mos ikemot i baka a
magdapil ha kanan moy,” kon na Dios. Niyaen, anya ha nakanakam moy?
I baka la a hidi i pagnakaman na Dios?
10 Awan agay. Awan ha sabali nu awan a hikitam i kayat na pagkagiyan,
idi inpasurat na ide. Inturong na ide ha nikitam. Ta magtarabaho i
magarado ken i magapit a hidi, gipu ta atoy i namnamaan di a bunong
di.
11 Niyaen, anya mina i bunong mi ha pinagserbi mi ha nikam? Ta kona
ha inmula mi ha nikam i kagi na Dios. Ket gipu ta kona hito, madi dod nu
mangnamnama kami ha nikam ha kasapulan mi?
12 Nu atoy i kalintegan na sabali a hidi a madaggapan, dakdakkal paman
i kalintegan mi. Ngem awan mi inusar ide a kalintegan mi, nu awan a
attaman mi i ngamin a rigrigat. Ta baka madiyan na totolay i Mappiya a
Baheta ni Kristu, nu maenta di kami a magaged.
13 Sigurado a katandi moy nu hadya i paggipuan na kanan na taraba-
hador a hidi ha Templo na Dios. Ta nu magtarabaho hidi ha Templo

na Dios, i Templo bila i pagalapan di ha kanan di. Nu tarabaho di i
mangidaton ha Dios, alapan di bila i bunong di ha pangiwagah.
14 Ket magkalan ide ha inbon ni Apo Jesus idi, a nu atoy i mangikasaba ha
Mappiya a Baheta na Dios, atoy i kalintegan na a mangalap ha kasapulan
na ha tolduan na a hidi.
15 Ngem ha nikan, awanak a pulos a nagaged ha nikam, maski nu
atoy i kalintegan ko a magaged. Ket niyaen, awanak magsurat ha ide
penu magaged ha kasapulan ko. Ta mas mappiya nu mesungotak la
ngem ha magagedak ha maski nu anya. Ta kaykayat ko unay a awan ha
makepaliwat ha pakeragsakan ko. I pakeragsakan ko aye i pangikasaba
ko ha Baheta na Dios, ket awan ha tangdan ko.
16-17 Ta maski nu atoy i tangdan ko onu awan, masapul ko paman a
mangikasaba ha Baheta na Dios. Ta intalak na Dios ide a biyang ko. Isu i
gipu na a mangikasabaak, gipu ta binon naak. Kagbi agay, a makaliwatak
ha dakkal nu awan ko tongpalan i bon na Apo Dios. Isu, ikasaba ko i Baheta
na Dios. Niyaen, nu hikan mina i magpili a mangikasaba, namnamaan ko
mina i sueldo ko ha kapilya, gipu ha tarabaho ko a mangikasaba. Ngem
i kinatahod na, a bakkan a hikan, nu awan i Dios a mismo i nagpili
ha tarabaho ko aye. Isu, mangikasabaak, ket madiyan ko i sueldo ha
tarabaho ko aye. Ngem maski nu kona hito, atoy pala i pagragsakan ko ha
pangikasaba ko. Ket i pagragsakan ko aye i gundaway ko a mangikasaba,
maski awan ha bayad, ket kona ha sagut ko ha maski nu heya a tolay.
18 Isu, bakkan i pangikasaba ko i pagragsakan ko, nu awan i
pinagikasaba ko a awan ha bayad, ket kona ha ide numan i gungguna
ko. Ket isu i gipu na a awan ko usaran i kalintegan ko ha tarabaho ko ha
Dios.
19 Siwawayaak ngarud. Awan ko masapul a magpatagabu ha maski na
heya a tolay. Ta awan ha magsueldo ha nikan, ket awan ko masapul a
umuseg ha ipeta di. Ngem maski nu kona hito, kona ha patagabuak paman
ha ngamin a totolay, penu mangiturongak ha mas makpal ha ni Jesu Kristu,
a mesalakan mina hidi.
20 Ha pinagtarabaho ko ha Judio a hidi, ahigan ko i ugali di, penu
meturong ko hidi ha ni Jesus. Ket maski nu awan naak iturayan na
Linteg ni Moyses, magbiyagak a kona ha peturayan ha ide a linteg, penu
meturong ko hidi.
21 Ket kona bila hito, nu maghenak ha bakkan a hidi a Judio, magbiyagak
a kona ha nidi. Niyaen, awan di usigan i Linteg na Judio. Isu, awan ko bi
usigan i Linteg na Judio. Kona hito i gimetan ko, penu iturong ko hidi ha
ni Kristu. Bakkan a kayat na kagiyan a awanak magtongpal ha Linteg na
Dios, ta tongpalan ko numan i Linteg ni Kristu.
22 Nu maghenak ha totolay a awan pala maigat i panahod di, umusegak
bila ha malupoy a panahod di. Ket awan ko gimetan i bagbagay a ibilang
di a liwat. Kona hito i paguseg ko, penu iturong ko hidi ha ni Kristu.
Ha maski nu anya a kalase na tolay, ahigan ko ken anusan ko hidi, penu
iturong ko hidi ha ni Kristu, a mesalakan mina hidi.
23 Kona hito i gimetan ko, penu makpal mina i manahod ha ni Kristu,
ket penu meraman bila i sabasabali a hidi ha kagbi na Dios.

Magdisiplina Kitam Mina Ha Baggi Tam

24 Kona ha makilumba i pinagusoseg tam ha ni Kristu. Ta masapul a
paigatan tam i baggi tam. Katandi moy dan a nu atoy i makilumba, makpal
i kasenti na a hidi a magbuyot, ngem esa la i mangabak. Isu, ha nikitam a
manahod, masapul a paigatan tam i baggi tam a magtarabaho ha mapigsa,
penu mangabak kitam, ken maalap tam i gungguna na Dios.

25 I gagangay na makisalisal a hidi i paigatan di i baggi di. Gimetan di
ide penu mabaksag mina hidi, a makaalap mina hidi ha gungguna, maski
nu awan ito a malagda. Ngem ha nikitam, pilitan tam i baggi tam, penu
maalap tam i gungguna a awan ha kahad na.
26 Isu i gipu na a magagitak a magtongpal ha panggep ni Jesu Kristu,
a awanak mataktak gipu ha kasorhan na baggi ko. Ket kona ha esa a
boksingero a mangdallaw ha danogan na, a awan nasayang i kinapigsa
na.
27 Pilitan ko i baggi ko, hanggan ituray ko ito. Ta nu awan ko meturayan
i baggi ko, baka mataktakak ha panahod ko. Ket maski nu makpal dan i
neturong ko ha ni Jesus Kristu, baka maabakak, a awan naak atdinan ha
gungguna ko, gipu ha pagsina ko ha panggep na.

10

I Balakad na a Megipu ha Bagbagay a Magsalen ha Panahod

1 Kakabsat, nanakaman moy i Judio a hidi a minappo mi, idi inlapos na
hidi ni Moyses ha Egipto. Awan di naalap i gungguna di, gipu ta nataktak
hidi ha Apo Dios gipu ha madukas a kasorhan di. Maski nu dinaponan na
hidi ha paglenduman di a ulap. Maski intoldu na ha nidi ito, ket inyahabes
na hidi ha Madideg a Diget.
2 Maski nu kona ha nabinyagan hidi ha ide a ulap ken diget, a
nagpasakop hidi ha ni Moyses.
3 Maski nu nagkan hidi ngamin ha kanan a neyatad a naggipu ha langit.
4 Ket inuminum hidi ngamin ha nadiosan a dinom, a neyatad ha nidi
ngamin. Ta pinatoktokan na Dios i esa a pogedo, ket pinabulos na i
dinom, a panginoman na minappo mi. Niyaen, i pangikalanan na Dios ha
pogedo aye ni Jesu Kristu. Hikuna a mismo i kona ha nadiosan a pogedo
a kinumuyog ha nidi a naginoman di, ha amamugod.
5 Ngem maski nu kona hito i mappiya a ginimet na Dios para ha nidi
ngamin, atoy i makpal ha nidi a inenglan na. Ta tinaktak di i baggi di, a
awan di tinongpal i kagi na. Isu i gipu na a pinatay na hidi ha amamugod.
6 Niyaen, adalan tam mina idende a bagbagay, penu awan kitam
mataktak ha panahod tam, a awan kitam mina magseni ha madukas, a
kona ha ginimet di.
7 Awan kitam mina magserbi ha didiyosen, a kona ha dinayaw di.
Nesurat ha Libro na Dios i ginimet di, a “Nakipagpisan hidi a magkan ken
maginom ha saguppang na didiyosen di. Sa hidi, nagsala, a nagkadukas
hidi.”
8 Awan kitam mina makikamegos, a kona ha ginimet di. Ket ha esa la
a pamalak, pinatay na Dios i duwa pulo ket tallu a ribu ha nidi, gipu ha
liwat di aye.
9 Awan kitam mina magpadas ha Apo Dios, nu parusaan na kitam, onu
awan. Ta kona hito i ginimet na kappal, ket pinatay na hidi na ula-ulag.
10 Awan kitam mina magreklamo, a kona ha ginimet na kappal. Ket
pinatay na hidi na Anghel a Mahagpatay, a pinaangay na Dios.
11 Ha ngamin a pagparusa na Dios ha nidi, nagimet idagento penu
mewaden i totolay. Ket nesurat dan para ha nikitam, penu matolduan
kitam. Ta magbiyag kitam ha tiyempo a dandani a panungpalan na biyag
ha ide a lutak.
12 Isu, nu kagin moy a maigat dan i panahod moy, magingat kam mina,
a paigatan moy paman. Ta baka malaka a magliwat ka ha sigida.

13 Magkalan kam ken ngamin a sabali a tolay. Ket ha kada solisog a
dumemat ha nikam, gagangay ito a dumemat ha tolay. Ngem inkari na
dan na Dios, ket tungpalan na i inkari na, a awan na ipalubos a masulisog
kam ha awan moy kaya a attaman. Nu masulisog kam, atdinan nakam ha
pigsa a pagattam moy. Ket gipu ta kona hito, makalisi kam.

14 Isu, kakabsat, awan kam mina meraman ha magdayaw a hidi ha
sinangdidios.

15 Malaing kam a magnakam. Isu, nanakaman moy dan i kinagi ko aye,
nu tahod, onu awan ha balle na.

16-17 Ta nagbalin kitam dan a esa a baggi. Maski nu makpal kitam a
manmanahod, nagbalin kitam a esa gipu ha ni Jesu Kristu. Hikuna i isesa
a tinapay a ikabiyag tam ken pagisesaan tam, a makipagkan kitam ngamin
ha ide a tinapay, a baggi ni Kristu. Ket kona bila hito ha digi ni Kristu a
inoman tam. Nu magpisan kitam a magnakam ha katay ni Kristu, ide a digi
na i pakayamanan tam ha Dios. Ket nu giwatan tam i digi na a paginom,
makipagisesa kitam ha biyag ni Kristu. Magisesa kitam ha ni Kristu, gipu
ha pangiwagah na ha baggi na.

18 Ket ide paman i pangaregan tam. Ha panahod na Judio a hidi, i
pangipaenta ha pagisesa di ha Dios i pakipagkan di ha newagah ha Dios.

19 Isu, anya dod i kayat ko ipeta megipu ha didiosen a hidi? Atoy dod i
serbi na ha pangiwagah na totolay ha didiyosen?

20 Awan la agay! Ta bakkan a Dios i atdinan di, nu awan i dimonyo a
hidi. Ket madiyan ko a makiagum kam ha didimonyo.

21 Awan kam mapalubosan a maginum ha pagtiplad na digi ni Kristu,
sa moy bila inuman i pangiwagah ha dimonyo a hidi. Ket madi bila nu
magkan kam ha tinapay a baggi ni Kristu, sa moy bila kanan i pangiwagah
ha dimonyo a hidi.

22 Anya? Paenglan tam mina i Apo Dios? Napigpigsa kitam dod ngem
hikuna?

23 Niyaen, ha kagi na kappal, “Siwawaya kitam a maggimet ha kaykayat
tam,” kon di. Ket tahod i kinagi di. Ngem bakkan a ngamin a bagbagay ket
mappiya. Itabbeg di, a “Mepalubos ha nikitam a maggimet ha maski nu
anya,” kon di. Ngem apay a kasorhan di i awan makadaggap ha agagum
di?

24 Masapul a nakaman na kada esa i paghusayan na sabali, ket awan la
a bukod na a pagragsakan.

25-26 Isu, mepalubos ha nikam a magkan ha maski nu anya a pilas a
melako ha palengke. Ta awan man ha maneg a kanan. Ket kona ha
nesurat ha Libro na Dios, a “Apo Dios i makinkukua ha lutak ken ngamin
a mayan na.” Basta awan kam magduwaduwa ha nakam moy. Ket awan
moy salodsodan nu hadya i naggipuan na pilas, nu nedaton ha didiyosen
onu awan.

27 Ket nu atoy i awan a makidiyos, ket pakanan na kam, kanan moy
dan i maski nu anya a ipakan na ha nikam. Ket awan kam mina
magduwaduwa, a magsalodsod nu hadya i nagalapan di ha kanan, nu
nedaton ha didiyosen, onu awan.

28-29 Ngem nu atoy i magkagi ha nikam, a “Nedaton ide ha didiyosen,”
awan moy iday kanan. Ta baka magduwa-duwa hikuna ha nakam na. Ket
nu metan na kam a magkan, magsakit i nakam na. Ta tahodan na a maneg
iday a kanan.

Niyaen, baka atoy i magkagi, a “Maski nu magsakit i nakam na sabali,
magkan kitam pala mina. Ta awan man ha maneg a kanan tam.

30 Apay a ulewan di kami, maski nu magyaman kami ha Dios ha kanan
mi? Madi i nakam di,” kon di.
31 Ngem ide i ipeta ko ha nikam: Ha maski nu anya a gimetan moy, maski
nu magkan ken uminom kam, masapul a gimetan moy i pakedayawan na
Dios.
32 Awan kam maggimet ha maski nu anya a pakegipuan na liwat, ha
maski nu anya a kalase na tolay. Maski nu Judio, onu bakkan a Judio, onu
manmanahod a hidi.
33 Aheganak moy mina. Ta padasen ko a pagustoan i ngamin a tolay, ha
maski nu anya a gimetan ko. Ket bakkan a penu aguman diyak, nu awan
a penu magteman hidi ha kagi na Dios, a mesalakan mina hidi.

11

1 Ha nikam bi, aheganak moy, a kona ha pinangaheg ko ha ni Kristu.

I Pinagtulok na Babbey ha Kabanga na

2 Mappiya i gimi-gimetan moy, ta kanayon a nakaman moy i pagitoldu
ko ha nikam. Ket mappiya, ta tongpalan moy ito.
3 Ngem atoy pala i masapul moy a makatandiyan. I hapo na babbey i
kabanga na. I hapo na kada lalaki ni Kristu. I hapo ni Kristu i Apo Dios.
4 Niyaen, nu atoy i lalaki a magkararag onu mangipakatandi ha inpeta
na Dios ha nikuna, awan mina hikuna nakakallugong. Ta nu awan hikuna
mangadya ha kalugong na, kona ha awan hikuna matulok ha ni Kristu. Ket
ikasaniki ito ni Kristu.
5 Ket ha babbey a hidi, nu atoy i esa a magkararag, onu mangipakatandi
ha inpeta na Dios ha nikuna, tupuan na mina i buntok na a kona ha tiplad
a matulok hikuna ha kabanga na. Ta nu madiyan na a tupuan i buntok na,
magpasaniki hikuna ha kabanga na, a kona ha awan hikuna ha kabanga.
Kona ha pampam hikuna.
6 Nu awan tupuan na babbey i buntok na, magpapukis mina hikuna, a
pagtiplad na a madiyan na a matulok ha kabanga na. Ket pagtiplad na
bila a madiyan na i kinababbey na a mismo. Ngem nu masaniki hikuna a
magpapukis, masapul a matulok hikuna ken tupuan na mina i buntok na.
7 Awan mina magkalugong i lalaki ha kapilya, gipu ta mepaenta i turay
na Dios gipu ha lalaki. Ngem matulok mina i babbey, gipu ta mepaenta i
turay na lalaki gipu ha babbey.
8 Ta bakkan a nagenak i babbey ha palungo a lalaki, a ni Adan, nu awan
a naggipu ha lalaki i palungo a babbey, a ni Eba.
9 Ket bakkan a pinarsua na Dios i lalaki para ha babbey, nu awan a
pinarsua na Dios i babbey a magagum ha lalaki.
10 Isu, gipu ta kona hito, masapul a peturayan i babbey. Ket masapul bila
i pagtiplad na pagtulok na ha kabanga na. Ta kona bila hito ha anghel a
hidi, a peturayan hidi ha Dios. Ket atoy bila i pagtiplad di, a matulok hidi
ha Dios.
11 Ngem maski nu kona hito mina i pinagtulok na babbey ha lalaki,
bakkan a kayat na kagiyan a awan ha balle i kinatolay na babbey. Ta gipu
ha pakipagisesa tam ha ni Apo Jesus, parehas mala a mangina i babbey
ha lalaki ken mangina i lalaki ha babbey.
12 Ta kona idi pinarsua na Dios i babbey a naggipu ha lalaki. Ket niyaen,
meenak i lalaki ha babbey. Ngem Dios paman i naggipuan na ngamin a
bagbagay.

13 Niyaen, hikam mina i mangipeta ha ide, nu mappiya onu madukas.
Anya? Mappiya nu magkararag i esa a babbey ha paggimongan moy, ket
awan hikuna matulok, a awan na tupuan i buntok na?
14-15 Madi ito agay! Ta madi nu aginlalalaki i esa a babbey. Ket madi bila
nu aginbababbey i esa a lalaki. Nangrugi idi ha palungo, katandi tam a
madukas nu aginbababbey i esa a lalaki, a magpaatakdug hikuna ha buk
na. Ta ide numan i pangpainamakan na Dios ha babbey a hidi, ket kona
ha tiplad di a matulok hidi. Inaamakan man i kasabaliyan na babbey ken
lalaki, ket inaamakan i buk na babbey a atakdug.
16 Niyaen, nu atoy i mayat a makitabbeg ha ide, i ipeta ko la a awan ha
sabali a ugali mi. Ket kona bila hito ha ngamin a sabali a kapilya na Dios.

I Pagkan Tam a Pangpanakam ha Katay ni Kristu

17 Niyaen, atoy i ipeta ko a umunod, ket bakkan a pagdayaw ha nikam.
Ta nu magpisan kam, awan a pahusayan i pinaggimmong moy, nu awan
a padukasan.
18 Ta nabahetaan ko a nesina-sina kam ha sabasabali a gurupo. Ket
magsinenti kam a maggimong. Dandaniyak dan a manahod ha ide a
baheta.
19 Ta masapul wade a masina-sina kam, penu mepaenta i tahod a
mapagtalkan ha nikam.
20 Nu magpisan kam a magkan ha Pangpanakam Ha Katay ni Kristu,
bakkan a ni Kristu i nanakaman moy, nu awan i baggi moy a mismo.
21 Ta madammot i kada esa ha nikam a magkan ha bukod na a bilon
ket awan kam makibunong. Isu, atoy i kappal a magiyalap, ket atoy bila i
kappal a mabbiag unay ken mabartek.
22 Madi ito! Nu kanan ken arak i kasorhan moy, magwarak kam mina ha
bilay, a magkan ken maginom kam. Ta madi nu pasanikyan moy i kakalan
moy a manmanahod. Madi nu pasanikyan moy i napobre a hidi a awan
ha kanan. Anya ha nakam moy? Kayat moy a dayawan ta kam mina ha
ide? Awan la.
23 Niyaen, ipenduwa ko ha nikam i pagitoldu a naalap ko ha ni Apo
Kristu. Idi kallap a pinakalipot ni Apo Jesus, inalap na i tinapay.
24 Ket kalpasan na pinagyaman na ha Dios, tinaptappeng na i tinapay,
a kinagi na, “Ide i baggi ko a mewagah para ha nikam. Gimetan ko ide a
pangnakam ha nikan.”
25 Ket kona bila hito, idi naubos di a nagkan, inalap na i paginom di,
ket kinagi na, “Ide a paginom tam i pagtiplad ha bigu a kari na Dios, a
napatalgedan ha digi ko. Itulos moy a inoman ha kona he, a gimetan moy
a pangnakam ha nikan,” kon ni Jesus.
26 Ta i kayat na kagiyan ha ide, a kada tongpalan moy ide, ket ipakatandi
moy i katay ni Apo Kristu hanggan ha pagsoli na.
27 Isu, nu atoy i magkan ken uminom ha ide a Pangpanakam ha Katay
ni Kristu, ngem nu magpasaniki bila hikuna ha agagum na, a magbartek
hikuna onu magdammot hikuna, magliwat dan hikuna, ket kona a hikuna
bila i esa a nagpatay ha ni Apo Kristu.
28 Ngem mappiya mina nu pawastoan na kada esa i mismo a baggi na,
penu awan na liwatan i agagum na. Sa na, mabalin a kanan i tinapay ken
inoman na i paginom.
29 Ta nu awan na nakaman i kinangina na agagum na a nagbalin dan a
baggi ni Apo Kristu, parusaan na hikuna na Dios.
30 Isu i gipu na a atoy ha nikam i makpal a magsakit ken makappoy, ket
atoy bila i kappal a natay dan.

31 Ngem nu pawastoan tam i mismo a baggi tam penu awan kitam
magliwat ha agagum tam, awan na kitam parusaan na Dios.
32 Ngem maski nu parusaan na kitam, bakkan a kona ha pagparusa na ha
sabali a hidi. Ta parusaan na kitam, penu matolduan na kitam, penu awan
kitam meraman ha pagparusa na ha bakkan a hidi a awan a manahod.
33 Isu, kakabsat, maginuray kam, nu makipagpisan kam a magkan ha
Pangpanakam ha Katay ni Kristu.
34 Nu magiyalap kam, magkan kam mina ha palungo ha bilay moy, penu
awan na kam parusaan na Dios.
Atoy pala i kayat ko ipeta ha nikam, ngem ipeta ko la nokkan ha
pagdemat ko.

12

I Pinnakabalin a Iyatad na Espiritu na Dios

1 Niyaen, kakabsat, kayat ko a makatandiyan moy i tahod megipu ha
gimigimetan na Espiritu na Dios ha nikitam.
2 Katandi moy a idi awan kam pala nanahod ha ni Jesus, naallilaw kam
gipu ha sinangdidios a hidi, a nagserbi kam ha didiyosen a awan ha biyag
di.
3 Isu, gipu ta kona hito, makatandiyan moy mina niyaen a bakkan
i pangigiya na Espiritu na Dios ha totolay. Ket awan ha dua-dua ha
pagkakagi na Espiritu na Dios. Nu atoy i idilan na, awan a mabalin a
magkagi hikuna ha madukas megipu ha ni Jesus. Ket awan ha makabalin
a magkagi, “Ni Jesus i Hapo ko,” malaksid nu idilan na hikuna na Espiritu
na Dios.
4 Niyaen, atoy i saba-sabali a kalase na pinnakabalin a iyatad na Espiritu
na Dios, ngem isesa la hikuna a magpabalin ha nikitam.
5 Ket atoy bila i makpal a serbisyu tam. Ngem isesa la i Hapo a
pagserbiyan tam.
6 Sabasabali numan i gimetan na Dios gipu ha sabasabali a hidi. Ngem
isesa a Dios i magpagimet ha kada esa.
7 Mepaenta i pinnakabalin na Espiritu na Dios gipu ha kada esa ha
nikitam, penu makaserbi kitam ha agagum tam.
8 Atoy ha kappal i pinnakabalin na a magkagi ha nakaman na Dios. Ket
atoy ha sabali i pinnakabalin na a magkagi ha katandiyan na Dios, gipu
ha ide a Espiritu na Dios.
9 Atoy ha kappal i mas mapigsa a panahod, gipu ha Espiritu na Dios. Ket
atoy ha sabali i pinnakabalin na a magpahusay ha masakit a hidi, gipu ha
ide a Espiritu na Dios.
10 Atoy ha kappal i pinnakabalin na Espiritu na Dios a maggimet ha
nakaddatan. Ket atoy ha sabali i pinnakabalin na a mangipeta ha kayat na
a ipeta na Dios. Atoy ha sabali i pinnakabalin na a makelasin ha sabasabali
a espiritu, nu nadiyosan, onu madukas hidi. Atoy ha kappal i pinnakabalin
na Espiritu na Dios a magkagi ha maespirituan a kakkagi a maggipu ha
Dios. Ket atoy ha sabali i pinnakabalin na a mangipakatandi ha iday a
kakkagi a maggipu ha Dios.
11 Ngem isesa la i Espiritu a magpabalin ha kona hito. Ket hikuna bila i
magnakam ha pinnakabalin a iyatad na ha kada tolay, ayun ha pagayatan
na a mismo.

Makpal a Paset, Ngem Isesa La a Baggi

12 Mekalan ni Kristu ha esa a baggi, a makpal i paset na. Ta maski nu
makpal i sabasabali a paset na baggi ni Kristu, isesa mala hikuna.

13 Ket kona bila hito ha nikitam ngamin, maski nu Judio kitam onu
bakkan a Judio, maski nu napobre kitam onu nabaknang. Nabinyagan
kitam ngamin, a masakopan kitam ngamin ha isesa a baggi ni Kristu gipu
ha isesa a Espiritu na Dios. Ket atoy ha nikitam ngamin i isesa a Espiritu
na Dios, a ikabiyag tam.

14 Halimbawa, hikam ngamin i esa la a baggi. Ket ha esa a baggi, bakkan
a esa la i paset na, nu awan a makpal i paset na.
15 Nu kagi na tikad, “Awanak a paset na baggi, ta bakkanak a kamat,”
agay, madi iday. Ta awan a mabalin a awan a paset na baggi i tikad na.
16 Nu kagi na talinga, “Awanak a paset na baggi ta bakkanak a mata,”
madi bila iday. Ta awan a mabalin a awan a paset na baggi i talinga na.
17 Nu esa la a mata i entero a baggi na tolay, panyan na a makateman
hikuna? Nu esa a talinga i entero a baggi na tolay, panyan na a makaahob?
18 Ngem mappiya, ta inurnong na Dios i ngamin a paset na baggi, ayun
ha kayat na.
19 Ta nu isesa la a kalase i ngamin a paset na baggi, agay, awan mala ha
baggi!
20 Ngem ha kinatahod na, makpal i sabasabali a paset, ngem isesa la a
baggi.

21 Isu, awan a mabalin a magkagi i mata ha kamat na, “Awan ta ka
masapul!” Ket awan a mabalin a magkagi i buntok ha tikad na, “Awan ta
kam masapul!”
22 Awan mina a kona hay i kagi tam. Ta maski nu atoy i kappal a paset
na baggi ket ibilang tam hidi a malupoy, hidi man i kasapulan tam a tahod.
Ta nu awan man hidi, awan ha magimet tam.
23 Atoy i kappal a paset na baggi, ket awan kan a inaamakan a maenta.
Ngem hidi man a mismo i mangina a paset na baggi. Atoy i kappal a
madiyan tam a ipaenta ha sabali a tolay, ngem hidi man i daponan tam
ha kanayon.
24 Ket ha denday a paset a mepaenta tam ha sabali a totolay, awan a
masapul a daponan tam hidi ha kanayon.

Niyaen, Dios a mismo i nagurnong ha baggi ni Kristu ha kona hito,
penu mappiya mina i pagdapon tam ha agagum tam a awan a mebilang a
inaamakan.
25 Ket gipu ta kona hito, awan ha pakasinaan na baggi ni Kristu, nu awan
a magkalan kitam a magdinagap i kada paset, a magisesa kitam.
26 Nu marigatan i esa a paset, makipagrigat bila i ngamin a paset na
baggi. Nu atoy i esa a medayaw, makipagragsak bila i ngamin a agagum
na.
27 Isu, hikitam man i baggi ni Kristu, ket kameng na i kada esa ha
nikitam.
28 Ket ha ide a kapilya na, insaad na Dios i kada esa ha lugar na. Ha
palungo, atoy i apostol a hidi a napaangay na Dios. Ha nekaduwa, atoy
i mahagpugto a hidi a mangipakatandi ha kayat na Dios a ipeta. Ha
nekatallu, atoy i maestro a hidi. Ha umunod, atoy i maggimet a hidi ha
nakaddatan. Sa, atoy i magpahusay a hidi ha saki-saket, ken i malaing a
hidi a magdaggap ha makurangan, ken i malaing a hidi a mangidilan ha
agagum di, ken i magkagi a hidi ha naespirituan a kakkagi.
29 Isu a pinagbalin na i kada esa ha nikitam a baggi ni Kristu. Ket sabali
a pinnakabalin na kada esa. Awan kitam magkalan. Awan kitam ngamin
a apostol. Awan kitam ngamin a mahagpugto. Awan kitam ngamin a
maestro. Awan kitam ngamin a makagimet ha nakaddatan.

30 Awan kitam ngamin a magpahusay ha saki-saket. Awan kitam ngamin
a makapagkagi ha naespirituan a kakkagi. Ket awan kitam ngamin a
makepakatandi ha kayat na kagiyan na denday a kakkagi.
31 Ngem maski nu kona hito, mappiya nu umusoseg kam ha Dios
hanggan atdinan na kam ha mas mangina a pinnakabalin na Espiritu na.
Ket niyaen, ipakatandi ko ha nikam i kainamakanan a pagnakanakam.

13

I Kainaamakan a Nakam

1 I kainamakanan a pagnakanakam i ayat. Ta maski nu makapagkagiyak
ha saba-sabali a kakkagi, maski ha kagi na anghel a hidi, ngem nu awanak
ha ayat, awan ha serbi ha ngamin a pagkagi ko. Magtanogak la, a kona ha
aweng na gansa, onu magkirong-kirong.
2 Ket maski nu mannakabalinak a magkagi ha kayat a ipeta na
Dios, ngem awan ha ayat ha nikan, awan ha serserbi ko. Maski nu
makatandiyan ko i ngamin a palimed; maski nu napigsa i panahod ko,
a hanggan mealis ko i parabin ha kararag ko;
3 maski nu iyatad ko ha napobre a hidi i ngamin a kukua ko; maski nu
iyatad ko i baggi ko a matutod mina, ngem nu awanak ha ayat, awan ha
serbi ha ngamin a paggimet ko.
4 Kona ha ide i ayat a pagkagiyan ko. Maanus ken makagbi i ayat. Awan
a sumeni, onu pumangas onu magpasindayag i magayat a tahod.
5 Awan a mabastos, onu makemot, onu masigida a umingal i ayat a
maggipu ha Dios. Ket malaka a magpakawan hikuna ha nagliwat ha
nikuna.
6 Awan na a pagragsakan i madukas, nu awan i malinteg i pagragsakan
na.
7 Maattaman na mangayat i ngamin a rigrigat. Magtalak hikuna ha
agagum na. Ket dakkal i namnama na ha nidi. Matured i magayat a tahod.
8 Awan a magpatingga i ayat. Ha sabali a pinnakabalin a hidi, gumimak
hidi nokkan. Maski ha pinnakabalin na propeta a hidi, a magkagi ha
kayat na Dios a ipeta, gumimak iday nokkan. Maski ha pinnakabalin a
magkagi ha sabasabali a kagi, gumimak bila iday. Maski ha pagkatandi ha
madisalad a palimed, awan tam iday masapul nokkan, ket gumimak bila.
9 Ta hanggan niyaen, ket atoy pala i kurang ha pagkatandi tam. Ket
maski ha pinnakabalin na propeta a magkagi ha kayat na Dios a ipeta,
kurang bila iday.
10 Ngem atoy paman i tiyempo nu dumemat i Kristu, ket umawan dan i
ngamin a pagkurangan.
11 Kona ha kinaanak tam. Idi anakak pala, nagkagiyak a kona ha anak,
ket nagnakamak a kona ha anak, ket nagkasorak ha kasorhan na anak.
Ngem niyaen a lakayak dan, awan ko masapul a magbiyag a kona ha anak.
12 Kona bila hito i biyag tam nokkan, nu maenta tam ni Jesu Kristu. Ta
niyaen, ket kona ha kurang i pagenta tam ken pagkatandi tam, a kona ha
anak, onu kona ha madiham a ladawan i maenta tam ha sarming. Ngem
nokkan, maenta tam ha rupanrupa. Ket maski nu atoy i pagkurangan ha
katandi ko niyaen, ngem kalpasan na, naananay dan i pagkatandi ko ha
Dios, a kona ha pagkatandi na nikan.
13 Isu, atoy i tallu a tumulos ha magnanayon: atoy i panahod tam ha
Dios, atoy i namnama tam ha nikuna ken atoy i ayat. Ngem i kangrunaan
ha dagende, hikuna i ayat.

14

Megipu Ha Dagenday a Pinnakabalin a Iyatad na Espiritu na Dios

1 Isu, magagit kam mina a magayat ha kakalan moy a tolay. Ket kasorhan
moy bas idagenday a pinnakabalin a iyatad na Espiritu na Dios, nangruna
i pinnakabalin a mangipakatandi ha kayat na Dios a ipeta.
2 Mas mangina ito, ta maski nu mannakabalin i esa ha pagkagi na ha
naespirituan a kakkagi, bakkan a agagum na i kauhon na nu awan i Dios.
Ta awan ha makatandi ha kakkagi na, nu awan la a magkagi hikuna ha
nalimid a bagbagay gipu ha pinnakabalin na Espiritu na Dios.
3 Ngem ha mangipakatandi ha kayat na Dios a ipeta, i kauhon na i
agagum na. Ket papigsaan na hidi, ken daggapan na hidi, ken liwliwaen
na hidi.
4 Ha mannakabalin a magkagi ha naespirituan a kakkagi, i baggi na la
a mismo i madaggapan na. Ngem ha mannakabalin a mangipakatandi ha
ipeta na Dios, madaggapan na i ngamin a agagum na ha kapilya.
5 Niyaen, kayat ko a makakagi kam ngamin ha naespirituan a kakkagi,
ngem kaykayat ko paman a atoy kam ngamin ha pinnakabalin a mangi-
pakatandi ha ipeta na Dios. Ta dakdakkal a makadaggap i mangipakatandi
ha ipeta na Dios, ngem ha magkagi ha naespirituan a kakkagi. Ngem
dakkal bila a makadaggap i magkagi ha naespirituan a kakkagi, basta atoy
i makepakatandi nu anya i kayat na kagiyan, penu makadaggap ha ngamin
a agagum moy ha kapilya.
6 Halimbawa: Nu umangayak ha nikam, kakabsat, anya i pagserbe ko
ha nikam nu magkagiyak ha naespirituan a kakkagi? Awan! Awan takam
madaggapan nu awanak mangipakatandi ha nikam ha pangpaenta na
Dios, onu pangpakatandi na, onu pangipeta na, onu pagitoldu na.
7 Halimbawa: Maski ha bagbagay a pagtokaran a awan ha biyag di, a
kona ha pagtogtogen, onu gitara; awan ha makatandi ha tanog na nu awan
a malaing i magtukar.
8 Ket kona bila ha tambuli na sundalo. Nu tambulian na sundalo ha
madi, awan ha makasagana a maglaban.
9 Ket kona bila hito ha nikam nu magkagi kam ha naespirituan a kakkagi.
Ta awan man ha makatandi nu anya i pagkagiyan mo, nu awan ka
makabalikas. Nasayang la iday a pagkakagi mo.
10 Tahod a atoy i makpal a kalakalase a kagi ha ide a lutak, ket ha kada
esa atoy i makatandi ha kayat na a kagiyan.
11 Ngem nu awan ko katandi i pagkagi na agum ko, awan kami
makapaginuhon.
12 Isu, niyaen, gipu ta kasorhan moy idagenday a pinnakabalin a mag-
gipu ha Espiritu na Dios, kaskasorhan moy mina idenday a pinnakabalin
a makadaggap ha agagum moy ha kapilya.
13 Isu, nu atoy i makapagkagi ha naespirituan a kakkagi, masapul a
magkararag hikuna a magaged ha pinnakabalin a pangipakatandi na ha
kayat na a kagiyan.
14 Ta nu magkararagak ha kakkagi na Espiritu na Dios, tahod a
magkararag i espiritu ko, ngem awan katandi na nakam ko nu anya i
kayat na a kagiyan.
15 Anya dod i gimetan ko? Magkararagak mina ha kakkagi na Espiritu
na Dios, ken magkararagak bila ha sadili ko a kagi. Ket magkansyonak
mina ha kakkagi na Espiritu na Dios ken magkansyonak bila ha sadili ko
a kagi.

16 Ta halimbawa: Nu magdayaw kam ha Dios ha naespirituan a kakkagi,
awan a mabalin a magoni i agagum moy nu awan di makatandiyan i
kakkagi moy.
17 Maski nu inaamakan unay i pagdayaw moy, awan a makadaggap ha
agagum moy nu awan di makatandiyan i kayat na a kagiyan.
18 Ha nikan, magyamanak ha Dios, ta pinagbalinan naak a magkagi ha
kakkagi na Espiritu na. Ket mas usaran ko ngem ha maski nu heya ha
nikam.
19 Ngem ha pinagkagi ko ha kapilya, kaykayat ko a magkagi ha lima la
a balikas a makapagtoldu ha agagum ko, ngem ha rinibribu a kakkagi a
awan di makatandiyan.
20 Kakabsat, ha dagento a bagbagay, magnakam kam mina ha malaing
ket awan a kona ha pinagnakam na anak. Ha bagbagay a madukas,
magnakam kam mina a kona ha bigu a anak a awan a makatandi a
maggimet ha madukas. Ngem ha bagbagay a maggipu ha Espiritu na Dios,
lumalaing kam mina ha pinagkasor moy ha pinnakabalin a hidi a iyatad
na.
21 Ta atoy bila ide a nesurat ha Libro na Dios. Kinagi na Dios, “Ha
nikam a Judjudio, gipu ta madiyan moy a magteman ha nikan, atoy i
paangayan ko ha nikam a dayuan. Ket magkagiyak ha nikam gipu ha
kakkagi na dayuan a hidi. Ngem maski nu kona hito, madiyan moy paman
a magteman ha nikan,” kon na Dios.
22 Isu a makatandiyan tam i esa a panggep na Dios ha ide a pinnakabalin
moy a magkagi ha naespirituan a kakkagi. Ta kona ha pagtiplad ito ha
totolay a awan a manahod, penu maenta di mina i pinnakabalin na Dios a
atoy ha nikam. Ngem maski nu maenta di, madiyan di paman a magteman.
Ket ha pinnakabalin moy a mangipakatandi ha ipeta na, bakkan iday a
para ha awan a hidi a manahod, nu awan a para ha manahod a hidi.
23 Halimbawa: Nu makipaggimong kam, ket nu magkagi i kada esa
ha naespirituan a kakkagi, anya nu magteman ha nikam i esa a awan
a manahod onu esa a awan pala a makatandi megipu ha denday a
pinnakabalin moy? Kagin na a mauyong kam!
24 Ngem nu temanan na kam, ket i ipeta na Dios i pagbalikasan moy,
mabalin na a nanakaman i liwat na, ket matolduan hikuna gipu ha
pagbalikas na kada esa ha nikam.
25 Ket mepaenta na Dios ha nikuna i nalimid a liwaliwat na. Isu a
magparentumeng hikuna a humakab, ket magdayaw hikuna ha Dios. Ket
mangipeta hikuna, a “Tahod a atoy ha nikam i Dios.”

Maurnos Mina i Pakipaggimong Moy

26 Isu, kakabsat, anya i kayat ko a ipeta ha ngamin a ide? Nu
makipaggimong kam, atoy mina ha kada esa i sabali a pinnakabalin na
Espiritu na Dios. Ket ha kappal, atoy i pinnakabalin di a magkansyon,
ken ha kappal, atoy i pinnakabalin di a mangitoldu, onu mangipakatandi
ha inpakatandi na Dios ha nidi, onu magkagi ha naespirituan a kakkagi.
Onu ha kappal, atoy i pinnakabalin di a mangipakatandi ha naespirituan
a kakkagi, nu anya i kayat na kagiyan. Niyaen, ha maski nu anya a
pinnakabalin na kada esa, usaran na mina iday a pangdaggap na ha
ngamin a kasakop na ha kapilya.
27 Nu atoy i kappal a magkagi ha kakkagi na Espiritu na Dios, masapul
a magduwa la hidi, onu awan mina a masurok ha tallu. Ket masapul a
magsisinulet hidi. Ket masapul bila a atoy i mangipakatandi ha kayat a
kagiyan na kakkagi di.

28 Ngem nu awan ha makepakatandi ha kakkagi di, masapul a mag-
ulimek la hidi. Magkararag la mina hidi a nalimid, penu awan hidi
makaabala ha agagum di.
29 Ket ha mannakabalin a hidi a mangipakatandi ha ipeta na Dios,
mappiya nu atoy i duwa onu tallu a hidi a mangibalikas. Ket ha ngamin
a agagum di a magteman, masapul a nakaman di idenday a nepeta, nu
tahod a naggipu ha Dios onu awan.
30 Ket masapul a magsisinulet hidi a mangibalikas. Nu atoy i ipakatandi
na Espiritu na Dios ha agum na mangibalikas, masapul a gumimak i man-
gibalikas heya, penu atoy i gundaway na agum na aye a mangipakatandi
ha ipeta na Dios.
31 Ta mabalin moy a magsisinulet a mangipakatandi ha ipeta na Dios,
penu matolduan kam ngamin, ken penu umigat i panahod na kada esa ha
nikam.
32 Ha ngamin a pagbalinan na Dios a magipakatandi ha ipeta na, kaya
di mina a gumimak, gipu ta kaya di a mangituray ha baggi di.
33 Ta madiyan na Dios i mangriribuk ha kapilya na, nu awan a
maururnos kitam mina. Ket kona bas hito ha ngamin a paggimongan na
totolay na Dios.
34 Ha babbey a hidi, awan mina hidi makiboyboy. Awan hidi
mapalubosan a makiboyboy ha pakipaggimong moy. Ket masapul a
mangituray hidi ha baggi di, a kona bila ha nesurat ha linteg.
35 Ket nu atoy i kayat di a salodsodan, maguray mina hidi, a salodsodan
di mina i kabanga di ha bukod di a bilay. Ta makasaniki nu atoy i babbey
a makiboyboy ha pakipaggimong moy.
36 Kayat moy wade a makitabbeg ha ide, hikam a mangriribuk ha
agagum moy? Anya? Hikam dod i nagipuan na pagitoldu na Dios? Onu
hikam la i makatandi ha Kagi na? Madi la agay!
37 Ha maski nu heya a mannakabalin a mangipakatandi ha ipeta na Dios,
onu pinagbalinan na Espiritu na Dios, makatandiyan na mina a nagipu ha
Dios i pagitoldu ko ha surat ko aye, ket ide numan i nebon na Dios ha
nikitam.
38 Ha maski nu heya a awan a umuseg ha bon na Dios aye, awan moy
hikuna usigan, onu timanan.
39 Isu, kakabsat, ide dan i pagitoldu ko ha nikam megipu ha pinnakabalin
a hidi a iyatad na Espiritu na Dios ha nikitam. Ket kasorhan moy mina i
pinnakabalin a mangipakatandi ha ipeta na Dios. Ket awan moy salenan
i pinagkagi na agagum moy ha kakkagi na Espiritu na Dios.
40 Basta maanus ken maurnos i ngamin a gimetan moy ha pakipaggim-
mong moy.

15

I Pinagbiyag na Manon ni Kristu

1 Niyaen, kakabsat, kayat ko a ipanakam ha nikam i Mappiya a Baheta a
intoldu ko dan ha nikam. Tinahod moy dan ide, ket ide paman i usiusigan
moy, maski hanggan niyaen.
2 Ket gipu ha pinaguseg moy ha ide a pagitoldu, makapadas kam ha
pinangisalakan na Dios ha nikam. Ngem nu awan moy tinahod ni Jesu
Kristu a tahod, awan ha serbi i panahod moy heya.
3 Kona ha ide i intoldu ko dan ha nikam, ta kona bila hito i netoldu ha
nikan, ket ide i kanginaan: a natay ni Kristu gipu ha liwaliwat tam, ayun
ha nepugto ha Libro na Dios.

4 Ket nelabbang i bangkay na, ket minagbiyag manon hikuna ha
mekatallu a pamalak, ayun ha nepugto ken nesurat ha Libro na Dios.
5 Ket nagpaenta hikuna ha ni Pedro, sa, ha nidi ngamin a esa pulo ket
duwa a apostol na.
6 Kalpasan na, nagpaenta hikuna ha nasurok a lima a gasut a tinolduan
na a nakipagpisan. Ket atoy pala i makpal ha nidi a magbiyag pala. Ngem
atoy bila i kappal a natay dan.
7 Kalpasan na, pinumenta hikuna ha ni Santiyago, sa, ha ngamin a
apostol na a hidi.
8 Pati hikan a nagdilokod a apostol na a nagpaentaan na ha baggi na.
Maski awanak mekusto a mangenta mina ha nikuna.
9 Ta hikan i kadibbiyan a apostol na. Awanak mina a nagbalin a apostol
na, gipu ta linoko ko idi i manmanahod a hidi ha ni Jesu Kristu.
10 Ngem niyaen, gipu ha kagbi na Dios ha nikan, nagbalinak a apostol
a paangayan na. Ket awan nasayang i pinagkagbi na ha nikan. Ket awan
la iday nu awan bila a dakdakkal i pinagbannog ko ngem ngamin a sabali
a apostol a paangayan na. Maski nu ha kinatahod na, a bakkan a hikan i
makingimet, nu awan i kagbi na Dios a atoy ha nikan.
11 Isu, maski nu hikan i nangitoldu ha nikam, o maski nu i sabali a
apostol a paangayan na, magkalan la i pagitoldu mi. Ket ide i tahodan
moy.

Megipu ha Pagbiyag Tam Manon Nokkan

12 Niyaen, nu kona hito i pagitoldu mi, a minagbiyag manon ni Kristu,
kommi, panya a mekagi na kappal ha nikam a awan magbiyag manon i
minatay a hidi?
13 Nu tahod a awan magbiyag manon i natay a hidi, awan dod a mabalin
a minagbiyag manon ni Kristu.
14 Ket nu awan hikuna minagbiyag manon, awan dod ha serserbi ha
pagitoldu mi, ken awan bila ha serserbi ha panahod moy ha ni Kristu aye.
15 Ket ide pala: nu tahod a awan a magbiyag manon i natay a hidi,
magsilisileng kami dod megipu ha Apo Dios. Ta itoldu mi a pinabiyag na
manon ni Kristu a naggipu ha natay.
16 Ngem nu tahod a awan magbiyag manon i natay a hidi, awan dod a
pinabiyag na Dios ni Kristu a naggipu ha natay.
17 Ket nu tahod a awan minagbiyag manon ni Kristu, awan ha balle ha
panahod moy ha nikuna, ken awan napakawan i liwaliwat moy.
18 Ket ha dagenday a manmanahod a minatay dan, awan hidi nesalakan
ha parusa di.
19 Ket ha nikitam a manmanahod a sibibiyag pala, nasayang la i ngamin
a namnamaan tam a atoy ha Dios, nu tahod a awan kitam magbiyag manon
nokkan. Kakagbi kitam ngem ha ngamin a sabali a hidi, nu tahod a para
ha ide la a biyag ha lutak aye i panahod tam ha ni Kristu.
20 Ngem ha kinatahod na, minagbiyag manon ni Kristu a naggipu ha
natay. Ket gipu ha ide, makatandiyan tam a tahod a magbiyag manon
nokkan i matay a hidi, gipu ta nagpalungo ni Kristu a magbiyag manon a
huway.
21 Ta kona bila ha katay na ngamin gipu ha ginimet ni Adan a nagpalungo
a magliwat. Ket niyaen, mabalin a magbiyag manon i ngamin gipu ha
ginimet ni Kristu.
22 Ta nu matay kitam ngamin gipu ta kaputotan kitam ni Adan, tahod
bila a magbiyag kitam manon nokkan gipu ha pinakipagisesa tam ha ni
Kristu.

23 Ngem atoy i kasabaliyan a tiye-tiyempo na pinagbiyag di manon. Ha palungo, atoy ni Kristu a minagbiyag dan. Sa, atoy nokkan i sakop na a hidi, a pagbiyagan na manon nokkan ha pagsoli na.
24 Ket ha dilokod na, atoy i tiyempo a panungpalan, ket abakan ni Kristu i ngamin a ketturay a hidi a kaskasenti na Apo Dios. Ket ha dilokod na, iyatad na i ngamin ha Nama na a Dios, a maghari ha ngamin.
25 Ta masapul a tumulos ni Kristu a maghari hanggan abakan na i ngamin a kasenti na a hidi.
26 Ket i dilokod a kasenti na i katay. Nu naabak dan ito, awan manon matay i totolay.
27 Katandiyan tam ito, gipu ta atoy i nesurat ha Libro na Dios, a "Pagturayan na Dios ni Kristu ha ngamin a bagbagay." Isu, iturayan ni Kristu i ngamin. Ngem awan na iturayan i Hama na, ta Hama na a Dios i makatandi a mangpaturay ha ni Kristu ha ngamin.
28 Ket nokkan nu masakopan ni Kristu i ngamin, peturayan bila hikuna ha Nama na a Dios a nangpaturay ha nikuna ha ngamin. Isu, ha panungpalan na, Dios i magturay ha ngamin.

29 Niyaen, nu tahod a awan a magbiyag ha penduwa i minatay a hidi, apay dod a ipabinyag i kappal para ha minatay a hidi? Apay a mangnamnama hidi ha kona hito, nu awan a tahod a pabiyagan na manon na Dios i matay a hidi?
30 Ket anya ha namnama mi? Apay a tumulos kami a mangipusta ha biyag mi, nu awan a tahod a pabiyagan na Dios i matay a hidi?
31 Kakabsat, tahod ide a ipeta ko ha nikam, a ipusta ko i biyag ko ha kada pamalak. Ket tahod a magragsakak a magkona hito, ket kona ha ragsak ta kam gipu ha ni Jesu Kristu. Ta gipu ha nikuna, atoy ha nikitam i kasiguradoan.
32 Ngem nu awan a pabiyagan manon na Dios i matay a hidi, anya i serserbi na nu makisentiyak ha maingal a kasenti tam ha Epeso? Ta delikado mala iday! Ket nu tahod a awan magbiyag ha penduwa i matay a hidi, umuseg kitam mina ha kasorhan na baggi tam. "Magkan la kitam ken makiinom kitam mina," kon na sabali a hidi. "Ta nokkan, ket matay kitam ngamin, a naubbos dan i biyag tam," kon na madukas a hidi.

33 Ngem madi iday. Awan kamon paallilaw. Nu umuseg kam ha madukas a pagnakanakam, madadail nokkan i mappiya a ugali moy.
34 Pabiguan moy i madi a nakam moy, ket tallekodan moy dan i pinagliwaliwat moy. Ta atoy i kappal ha nikam a awan makatandi ha Dios. Ipeta ko iday gipu ta masaniki kam mina ha pagnakanakam a kona hay.

I Itsura na Baggi Tam ha Mekaduwa a Biyag

35 Niyaen, baka atoy i mayat a makitabbeg, a ipeta di, "Panyan a magbiyag manon i matay a hidi? Anya i itsura na baggi di?"
36 Ngem madukas la iday a salodsod. Nakaman moy i bin-i a hidi. Nu imula mo i bin-i, awan hikuna magtubo nu awan a ilabbang mo, a lumungsot hikuna ha palungo.
37 Ket ha pinagimula moy, bakkan a dakkal a mula i imula moy nu awan a ballik la a bin-i, a kona ha bin-i na pahay. Ket nu tumubo hikuna, sabali manon i itsura na ha iday a inmula mo.
38 Ta pinanggep na Dios i sabali a itsura ha kada kalase a bin-i. Ket atoy ha kada esa i bukod na a itsura, ayun ha pagayatan na Dios.

39 Ket kona bila hito ha itsura na hayop a hidi, a awan hidi magkalan.
Sabali i itsura na totolay. Ket sabali bila i itsura na hayhayop. Sabali bila
i itsura na manok. Sabali bila i itsura na padut a hidi.
40 Ket sabasabali bila i baggi a nelangitan ken baggi a atoy ha lutak. Ket
sabali bila i kainamakan di ha langit ken kainamakan di ha lutak.
41 Sabali i kainamakan na singget ken i kainamakan na bulan. Ket
sabasabali bila i kainamakan na pusiyan a hidi, a awan hidi magkalan
ha disyag di.

42 Ket kona bila hito ha minatay a hidi a pabiyagan manon na Dios ha
penduwa. Ta sabali i baggi tam ha yenan, a masapul a matay, ken baggi
tam nokkan a awan matay manon hanggan ha magnanayon.
43 Ha bangkay a nelabbang, awan ha pigsa na, ket malungsot hikuna.
Ngem nokkan, nu magbiyag manon hikuna, inaamakan i baggi na ken
mapigsa.
44 Ta atoy i sabali a baggi na tolay ha lutak aye ken baggi na tolay a
maghen ha langit, a magbiyag manon a naggipu ha natay. Ha baggi na
tolay a maghen ha lutak, matay la ito, ta mehusto la ito ha biyag ha lutak.
Ngem ha baggi na tolay a maghen ha langit, awan ito matay, ta mehusto
ito a maghen ha Dios ha magnanayon.
45 Isu i gipu na a nesurat ha Libro na Dios, “Ha nekaesa a Adan, nagbalin
hikuna a tolay, a inatdinan na hikuna na Dios ha biyag a mehusto ha ide a
lutak,” konna. Ngem sabali dan ha dilokod a Adan, a ni Kristu. Ta hikuna
a mismo i Espiritu a mangiyatad ha biyag na Dios a magnanayon.
46 Oni, ket masapul a magpalungo i baggi a mehusto ha ide a lutak. Sa,
magdilokod i baggi a mehusto ha langit.
47 Ha iday a palungo a lalaki, a ni Adan, naggipu hikuna ha tapok na
lutak. Ngem ha ide a dilokod a Adan, a ni Kristu, naggipu hikuna ha
langit.
48 Ket ha ngamin a kakalan na iday a lalaki a naggipu ha tapok, kona
bila ha baggi na i baggi di ha lutak. Ket ha ngamin a kaagum na lalaki a
naggipu ha langit, kona bila ha baggi na i baggi di nokkan ha langit.
49 Hanggan maghen kitam ha ide a lutak, magkalan i baggi tam ken
baggi ni Adan, a nagipu ha tapok. Ket kona bila hito, a nu maghen kitam
ha langit, atoy ha nikitam i baggi a kona ha baggi ni Kristu.
50 Ide i kayat ko ipeta ha nikam, kakabsat: Awan makaabot ha henan
na Dios i baggi tam ha ide a lutak. Ta masapul a matay ken lumungsot i
baggi tam aye, a awan hidi mehusto a tumulos mina ha magnanayon.

51 Niyaen, timanan moy. Ta ipeta ko ha nikam ide a madisalad a palimed:
Awan matay i ngamin ha nikitam, ngem magbalin kitam ngamin a mabigu.
52 Ta bigu la, a kona ha baksag na esa a kisap na mata, ket atoy i tanog
na tambuli na Dios. Ket nu patanogan na ito, tipladan na i panungpalan
na ide a lutak. Ket nu magtanog ide a tambuli, magbiyag manon i minatay
a hidi, ket atoy i baggi di a awan manon a matay. Ket kona bila hito ha
nikitam a sibibiyag pala, a pagbalinan na Dios i baggi tam a mabigu.
53 Ta masapul a mapabigu idagende a baggi tam a matay ken lumungsot,
ket masapul a pasuletan na hidi na Dios ha baggi a awan matay.

54 Nu magimet ito, ket mabigu dan i baggi tam, a atoy kitam ha baggi a
awan matay, matungpal dan i nesurat ha Libro na Dios, a “Awan manon
ha matay, ta inadya na Dios i katay.”
55 Ket matungpal bila i nesurat, a “Awan dan i kinapigsa na katay. Isu a
awan kitam manteng a matay.”

56 Niyaen, i problema na totolay i liwaliwat di a pakeangayan ha katay.
Ket mahukoman hidi gipu ha linteg a pangipaliwat ha nidi.
57 Ngem niyaen, Dios i pagyamanan tam gipu ha gimetan ni Apo Jesu
Kristu, a pangabakan na kitam ha ngamin a kakantengan ha katay.
58 Isu kakabsat, tumulos kam, ket paigatan moy i nakam moy. Kanayon
mina a magagit kam ha tarabaho moy ha ni Apo Kristu, a nanakaman moy
a awan masayang i gimet moy gipu ha nikuna.

16

I Pinagdaggap Tam ha Agagum Tam a Makurangan

1 Niyaen, atoy pala ipeta ko ha nikam, ket megipu ha korinat a
pangdaggap moy ha manmanahod a hidi a makurangan. Gimetan moy
mina a kona ha inpeta ko ha kapilya a hidi ha Galasiya.
2 Ket ha kada Dominggo iyatad na mina na kada esa i kappal a korinat,
ayun ha kabaelan na, ket urnongan moy ito, penu awan moy masapul a
urnongan nokkan ha pagdemat ko.
3 Ket nu dumematak, paangayan ko ha Jerusalem i maski nu heya
a piliyan moy, a mangitugan ha pangdaggap moy. Ket magsuratak ha
kakabsat tam ha Jerusalem, penu katandiyan di i paangayan moy.
4 Ket nu masapul a umangayak bila, kuyogan ko i paangayan moy a hidi.

I Panggep ni Pablo

5 I panggep ko a lumakadak ha Masedoniya. Ket kalpasan na, tumulosak
a umangay ha nikam.
6 Ket baka malayak wade ha nikam; baka maghenak ha nikam ha esa
a ahided, penu madaggapanak moy a mangitulos ha pinagbiyahe ko, ha
sabali a lugar.
7 Ta madiyan ko a humuyot ha nikam ha ballik la, nu awan a malayak
mina ha nikam, basta palubosan naak ni Apo Kristu.
8 Ngem niyaen, maghenak pala he, ha Epeso, hanggan ha Piyesta na
Pentekostes.
9 Ta maski nu atoy i makpal a magsenti ha nikan, atoy bila ihe i makpal
a masor a magteman ha pagitoldu ko.
10 Nu dumemat ha nikam ni Timoteyo, mappiya mina i pagpadagus
moy ha nikuna, penu awan hikuna manteng ha nikam. Ta magserbe bila
hikuna ha Dios, a kona ha nikan.
11 Awan moy hikuna limadan, nu awan a daggapan moy hikuna, penu
sitatalna mina i pagsoli na ha nikan. Ta magtahotahokak ha nikuna ken
agagum na a kakabsat tam.
12 Niyaen, megipu ha kabsat tam a ni Apolos, kanayon a dagdagen ko
penu kumuyog hikuna ha kakabsat tam a magpasyal ha nikam. Ngem
awan kan a mabalin a umangay ha nikam niyaen. Magpasyal kan hikuna
nokkan, nu atoy i gundaway na.

I Dilokod a Balakad na

13 Magingat kam, a paigatan moy i nakam moy ha panahod tam. Awan
kam manteng. Mapigsa mina i pinagserbe moy ha Hapo tam.
14 Ha ngamin a gimetan moy, mepaenta mina i ayat moy ha kakalan moy
a tolay.
15 Niyaen, kakabsat, katandiyan moy a pamilya di Esteban i nagpalungo
a manahod ha ni Jesu Kristu ha probinsiya a Akaya. Ket kanayon hidi
magserbe ha totolay na Dios.

16 Ket iyunay ko ha nikam a tumulok kam ha kona he a totolay ken ha
ngamin a kakalan tam a tagabu na Dios.
17 Maragsakanak ha pagdemat di Esteban, Portunato ken Akayko. Ta
magagum hidi ha nikan a kona ha kasulet moy.
18 Ket pinaragsak diyak a kona ha pinangparagsak di ha nikam. Ket
idayaw moy mina i kona he a totolay.
19 Nakaman na kam na ngamin a manmanahod ha probinsiya a Asia.
Mangruna di Akila ken Priskila ken ngamin a kamkameng na kapilya a
maggigimong ha bilay di. Magnakanakam bila hidi ha nikam, gipu ha
pagisesa tam ha ni Apo Jesus.
20 Pati ngamin a kabsat tam ha ihe, magnakanakam bila hidi ha nikam.
Pati hikam bi, ha ngamin a pinagsinalpak moy, ipaenta moy mina i ayat
moy ha kabsat tam a hidi.
21 Niyaen, hikan a ni Pablo i nangisurat ha ide a pangsalpak ko ha nikam.
22 Melunod i maski nu heya a awan magayat ha Hapo tam a ni Jesu
Kristu. Agay, “Maranata,” kon tam. Dumemat ka mina agad, Apo!
23 Niyaen, kagbiyan na kam mina na Hapo tam a ni Jesu Kristu.
24 Ayayatan takam ngamin, gipu ha ni Jesu Kristu. Oni!

2 Korinto

I Nekaduwa a Surat ni Pablo ha Manmanahod a Taga Korinto

1 Hikan ni Pablo a nagbalin a apostol a paangayan ni Jesu-Cristu gipu
ha pagayatan na Dios. Ket atoy bila ihe ni Timoteo, a kabsat tam. Niyaen,
magsurat kami ha nikam a manmanahod ha Dios ken maghen ha ili a
Korinto ken ha ngamin a totolay na Dios ha probinsiya a Akaya.
2 Atoy mina ha nikam i kagbi ken kinatalna a iyatad Nama tam a Dios
ken Happo tam a Jesu-Cristu.

I Pagdaggap na Dios ha Nikitam ha Ngamin a Rigrigat Tam

3 Magyaman kitam ha Dios, i Hama na Happo tam a Jesu-Cristu. Oni, ta
hikuna i mahagkagbi a Hama, i Dios a paggipuwan na ngamin a tulong.
4 Ket tulongan na kitam ha ngamin a rigrigat tam, penu makatulong
kitam bila ha sabali a marigrigatan a hidi. Ta mabalin a tulongan tam
hidi ha kakalan na pangtiplad na Dios ha nikitam.
5 Ta maski nu tahod a makpal i rigrigat tam gipu ha panahod tam ha ni
Cristu, i tulong na nikitam ket umanay gipu ha pinagesesa tam ha ni kona.
6 Niyaen, nu magattam kami ha rigrigat, magatattam kami para ha
nikam, penu tulongan na kam na Dios, ken penu makatiman kam ha
Baheta na, a mesalakan kam mina. Ket kona bila hito a nu tulongan na
kami, tulongan na kami para ha nikam, penu katandiyan mi nu panyan
takam a tulongan. Ket mapadas moy ide a tulong nu attaman moy i
kakalan a rigrigat a kona ha pinagattam mi.
7 Isu a awan takam buriburan, ta katandiyan mi a nu magattam kam ha
rigrigat a kona ha nikami, mapadas moy bila i daggap na Dios, a kona ha
napadpadas mi.
8 Niyaen, kakabsat, kayat mi a ipanakam ha nikam idenday a rigrigat a
naattam mi ha probinsiya a Asia. Tahod a dakkal unay i rigrigat mi heya,
hanggan kagin mi a dandani kami a matay.
9 Kagin mi a dinumemat dan i oras na katay mi. Ngem nagimet ito
penu awan kami tumalak ha sadili mi a nakam, nu awan la ha Dios a
magpabiyag manon ha matay a hidi.
10 Ket insalakan na kami ha kakantengan a katay. Ket katandi mi a
tumulos hikuna a mangisalakan ha nikami. Talaga a hikuna i tahodan mi,
a awan hikuna gumimak a mangisalakan ha nikami ha kasasaad mi aye.
11 Ket niyaen, hikam bi, tulongan moy kami bi ha kararag moy. Ta nu
atoy i makpal a mangikararag ha nikami, ket nu pagbalinan na kami na
Dios a kona ha inkararag moy, atoy bila nokkan i makpal a magyamyaman
ha nikuna gipu ha pinnakabalin na a atoy ha nikami gipu ha kararag moy.

Nu Apay a Nabigu i Panggep ni Pablo

12 Ide i karagsakan mi, a katandiyan mi a awan ha madukas a ginimet
mi ha maski nu heya, ket mangruna ha nikam. Ta pasig la nadalus ken
nadiosan i panggep mi. Ket bakkan a nagipu ha kinasirib na totolay, nu
awan a nagipu ha kagbi na Dios.
13 Awan ha isurat mi ha nikam a awan a madinnang ha pagbasa moy
ken pagkatandi moy. Ta kasor ko a malaing mina i pagkatandi moy
14 ha dagende a bagbagay, maski nu ballik la i makatandiyan moy
hanggan niyaen. Ta basta nu makatandiyan moy idagento, ket nokkan

ha pagsoli ni Apo Jesus, magragsak kam gipu ha nikami a kona bila ha
ragsak mi ha nikam.
15 Niyaen, gipu ta kona hito a awanak ha duwaduwa ha nikam,
pinanggep ko a magpasyal ha nikam ha palungo, penu maminduwa mina
i serserbe na pagpasyal ko ha nikam.
16 Ta pinanggep ko a dumagasak mina ha nikam ha paglakad ko ha
Masedonia. Ket ha pagsoli ko, dumagasak manon, penu makadaggap kam
ha nikan ha biyahe ko ha Judeya.
17 Ngem niyaen, gipu ta awanak nakatulos, anya wade? Kagin moy
wade a magduwaduwa ak la ha panggep ko, a kona ha madukas a hidi
a magpaturay ha kasorhan na baggi di? Ta nu kona hay, ipeta ko mina a
"Oni," maski nu katandi ko dan a awan ko gimetan.
18 Ngem awan a kona hay i ugali mi. Ta kona bila a mapagtalkan i Dios,
ket mapagtalkan bila i ipeta mi ha nikam. Awan kami mangipamen.
19 Ta mapagtalkan ni Jesu-Cristu, i Annak na Dios a ipakatandi mi ha
nikam; hikami a ni Pablo, ken ni Silas, ken ni Timoteo. Ket ha ni Jesu-
Cristu, nu atoy i ipeta na, gimetan na ito.
20 Ta hikuna man i mangtongpal ha ngamin a inkari na Dios. Ket gipu
ha nikuna, mekagi tam i ngamin, tahodan tam i ha karkari na Dios. Ket
hikuna man bi i gipu na a magdeyaw kitam ha Dios.
21 Niyaen, i Dios a mismo i mangpapigsa ha pamati tam ha ni Cristu, ket
hikuna i nangpili ha nikitam a magserbe ha nikuna.
22 Ket kona bila ha nangidatton hikuna ha marka a kukuwa na kitam, a
inatdinan na kitam ha Espiritu na. Ket hikuna i mangpatalged a maalap
tam nokkan i inkari na ha totolay na.
23 Ket ha nikan, ipeta ko a Dios i kona ha sistigu ko a awanak magsileng
ha ipeta ko aye. I ninakam ko a awanak mina magpasyal ha nikam idi, ha
Korinto, penu atoy i gundaway moy a magbabawi ha liwaliwat moy, ket
penu awan ko mina pagsaketan i nakam moy gipu ha paghukom ko ha
nikam.
24 Bakkan a kayat ko kagiyan a iturayan takam mina ha panahod moy,
ta husto dan i panahod moy. Ngem talaga a kayat mi a matulongan kam
a magragsak ha pakiuseg moy ha Happo tam.

2

1 Oni, ninakam ko a awan ko huwayan a magpasyal ha nikam ha yenan
a tiyempo, ta madiyan ko a pagladingitan takam manon, a kona ha idi.
2 Ta nu pagladingitan takam, heya i mangparagsak ha nikan, nu awan a
hikam?
3 Isu i gipu na a nangsuratak ha nikam ha surat ko a esa, penu awanak
moy paladingitan, nu awan mina a mangparagsak ha nikan i magbabawi
a hidi ha liwat di. Ta katandi ko dan a basta usigan moy i insurat ko ha
nikam, ket mabalin a makipagragsak kitam ngamin.
4 Idi nangisuratak ha nikam, nagsaket i nakam ko. Ket nakasangisan-
gitak, a baka madiyan moy a magiwat i balakad ko ha nikam. Awanak
nagsurat a pasanikiyan takam, nu awan penu makatandiyan moy a
ayayatan takam a tahod.

Masapul a Pakawanan Tam I Kelliwat a Hidi

5 Niyaen, ha iday a esa a nagkadukas, awan la a hikan i pinasanikiyan
na, nu awan pati hikam ngamin. Ngem madiyan ko a magkagi ha
makapasaket, ta madiyan ko bi a pasaketan i nakam na.
6 Ket husto dan i parusa na gipu ha kakpalan ha nikam.

7 Isu, niyaen, pakawanan moy hikuna ken liwliwaan moy, penu awan
mina napukaw i ngamin a namnama na ha Dios.
8 Iyunay-unay ko dod a magpaenta kam ha pinagayat moy ha nikuna a
tahod.
9 Ide i gipu na a insurat ko ha nikam i surat ko a nekaesa, ta kinayat ko
a subukan takam, nu umusoseg kam ha ngamin a pagitoldu ni Cristu.
10 Niyaen, nu pakawanan moy hikuna ha liwat na, siyempre, pakawanan
ko bila, nu tahod a atoyak a pakibiyang ha ide. Ket pakawanan ko hikuna
gipu ta kona ihe i kayat ni Cristu, ket pangpappiya ito ha kasasaad moy.
11 Oni, pakawanan tam hikuna ha liwat na, penu awan makagundaway
ha nikitam ni Satanas. Ta katandiyan tam i panggep na.

I Nagburiburan ni Pablo, Idi Naghen Hikuna Ha Troas

12 Niyaen, idi pagdemat ko ha ili a Troas penu ikasaba ko i Mappiya a
Baheta panggep ha ni Cristu, kona ha pinalamen na Dios i nakanakam na
tolay a hidi hay, ket nagtiteman hidi ha pinangikasaba ko.
13 Ngem awanak tinumulos gipu ha buribur ko ha kabsat tam a ni Tito,
ta awan ko hikuna natagbuwan. Isu a nagpakada ak ha kaagum ko a hidi
hay, ket nagtulosak ha Masedonia.

Netalak ha Nikitam I Pagitoldu na Dios Megipu ha ni Cristu

14 Ngem maski, ta dakkal i pinagyaman ko ha Dios! Ta pinagisesa na
kitam ha ni Cristu. Ket kona ha inabak na kitam ken ngamin a kinasenti
tam ha nikuna, a pinaguseg na kitam ha pagayatan na. Ket kona ha idilan
na kitam a kona ha balud a pagtiplad na pinangabak ni Cristu. Ket niyaen,
paangayan na kitam na Dios ha ngamin a totolay, a mangiwaras kitam
ha masinggat gipu ha pagitoldu na a megipu ha ni Cristu. Ket kona ha
masahob a ahob, a mewaras mina ha maski nu hadya a lugar.
15 Ta mekalan kitam bila ha masahob a ahob a kayat na Dios a ahoban.
Ta hikitam man i magiwaras ha kinasinggat na ha maski nu heya a tolay.
Ha kappal, mesalasalakan hidi. Ngem ha kappal, umaangay hidi ha parusa
di.
16 Niyaen, ha maparusaan a hidi, kona ha mabuyok ide a ahob ni Cristu,
a kona ha buyok na natay. Ngem ha mesalasalakan a hidi, kona ha
masahob unay ide a ahob ni Cristu, a kona ha ahob a mekabiyag di.
Niyaen, mangina unay ide a tarabaho. Heya dod i mekusto a magtarabaho
ha kona ihe para ha Apo Dios?
17 Awan mekusto i madammot a hidi a mayat a mangalap ha korinat gipu
ha pagitoldu di ha kagi na Dios. Ngem ha nikami, awan kami magkona hay.
Ta pinaangay na kami na Dios a kona ha tagabu ni Cristu. Ket katandi na
a sitatahod i pagitoldu mi, ayun ha pinnakabalin mi a nagipu ha ni Cristu.

3

I Mangipakatandi a hidi Ha Bigu a Kari na Dios

1 Baka kagin moy a ideydeyaw mi i mismo a baggi mi. Ngem awan! Anya
dod? Masapul mi dod i surat a pangipakatandi ha baggi mi ha nikam?
Awan bi. Ket awan mi masapul ha surat a nagipu ha nikam, a magpatahod
mina ha totolay megipu ha pagitoldu ko. Maski nu masapul na sabali a
hidi i kona hay a surat, ngem bakkan a kona hay ha nikami.
2 Ta hikam man a mismo i kona ha surat a mangpatahod ha pagitoldu
mi, a tinahod moy dan. Ta gipu ha mappiya a pinagbiyag moy, mepaenta
ha maski nu heya a tahod i pinaggimet mi ken pinagayat mi ha nikam.

3 Mepaenta dan a naggipu ha ni Cristu i panahod moy. Ket mepaenta
bila a hikami i inusar na a mangipakatandi ha nikam ha panahodan moy.
Bakkan a pogedu i nagsuratan na ha panahodan moy aye, nu awan a kona
ha nakam moy i nagsuratan na Dios. Ket bakkan a tinta i nangisurat na
Dios ha nakam moy aye, nu awan i Espiritu na a mismo i nangitoldu ha
nikam.
4 Niyaen, magtalak kami ha Dios, a magoni hikuna ha gimetan mi, gipu
ta naggipu ha ni Cristu i pinnakabalin mi. Isu i gipu na a magkagi kami
ha kona ihe.
5 Awan mi mepeta a atoy i magimet mi gipu ha bukod mi a pinnakabalin,
nu awan a naggipu ha Dios i ngamin a pinnakabalin mi a maggimet ha
ide a tarabaho.
6 Ta hikuna i nangiyatad ha pinnakabalin mi a mangipakatandi ha bigu
a kari na. Ket ha ide a bigu a kari na, bakkan ito ha nesurat a lilinteg, nu
awan a Espiritu na Dios i mangitoldu ha ito ha totolay. Gipu ta ha nesurat
a lilinteg, ito i pakakatandiyan na totolay a maparusa mina hidi nokkan
ha katay di. Ngem ha Espiritu na Dios, hikuna i mangiyatad ha biyag na
Dios a magnanayon.

Mas Mappiya I Bigu a Kari Ngem Ha Linteg ni Moyses

7 Ha lilinteg a insurat na Dios ha pogedu ken inyatad na ha ni Moyses,
tahod a naggipu iday ha Dios. Ket idi inyatad na idenday ha ni Moyses,
atoy i disyag na Dios. Ket napigsa ito, ket nealis ito ha rupa ni Moyses.
Ket maski nu binumallik ide a disyag, medyo napigsa pala idi. Ta idi
inyatad ni Moyses i linteg ha Judyo a hidi, awan di kaya a mangaamata ha
rupa na, gipu ha disyag na Dios heya. Niyaen, nu kona hay i kapigsa na
kinainamakan na Dios idi pagiyatad na ha linteg, maski nu pangpakatandi
ito a maparusaan kitam mina ha katay,
8 anya dod ha pagiyatad na ha Espiritu na a mismo? Ta mas inaamakan
man i pagiyatad na ha ide!
9 Oni! Ket nu mepaenta na i kinainamakan na Dios ha iday a
panghukom ha totolay, siyempre, mas mainamakan unay i pagiyatad na
ha pangpalentigan na ha totolay.
10 Ket maski nu nadeydeyaw i Linteg heya idi, ngem niyaen, kona ha
awan manon. Ta atoy dan i kasulet na a mas madeydeyaw unay.
11 Ket nu atoy i kinainamakan ha Linteg heya idi, maski nu awan
a magnanayon iday a linteg, siyempre, atoy paman i dakdakkal a
kinainamakan ha kasulet na a magnanayon.
12 Isu, gipu ta kona ihe i namnama mi, matured kami a mangipakatandi
ha ngamin, ket awan ha ipamen mi.
13 Awan kami a kona ha ni Moyses a nagtaklab ha rupa na. Ginimet na ito
penu awan maenta na Judyo a hidi idi linumpas i disyag na kinainamakan
na Dios ha rupa na.
14 Ha dagenday a Judjudyo, ket kona ha nataklab bila i nakanakam di, ta
awan di nakatandiyan idi. Maski hanggan niyaen, awan di makatandiyan
i Libro na Dios megipu ha palungo a kari na. Ta awan maadya iday a
taklab ha nakam na totolay, nu awan a ni Cristu a mismo i mangpaadya.
15 Oni, maski hanggan ha yenan, atoy pala i kona ha taklab ha nakam
di, ha pinagbasa di ha Linteg ni Moyses.
16 Ngem ha kada sumaguppang ha Happo tam, maadya i kallbang na.
17 Niyaen, ha ide a “Happo” a pagkagiyan ko, hikuna i Espiritu na Dios.
Ket ha maski nu hadya i henan na Espiritu na Dios, siwawaya i totolay
heya, a awan hidi mahukoman gipu ha maski nu anya a linteg.

18 Ket niyaen, ha nikitam ngamin, katandi tam i Happo tam a malaing,
gipu ta naadya dan i kona ha taklab ha nakam tam. Ket gipu ta madinnang
dan i kinainamakan na Happo tam, pabiguwan na kitam paman hanggan
magbalin kitam a kona ha baggi na a mismo. Ta kona he i pinaggimigimet
na Happo tam a Espiritu na Dios.

4

Mepaenta I Kinapigsa na Dios Gipu Ha Tarabahador Na a Hidi

1 Isu, gipu ta intalak na Dios ide a tarabaho mi gipu ha kagbi na, awan
kami maupay ha tarabaho mi aye,
2 nu awan a tinallekodan mi dan i ngamin a napamen ken makasaniki.
Awan kami mangallilaw, ket awan kami magitoldu ha limlimid. Awan mi
pasulitan i kayat na kagiyan ha Kagi na Dios. Katandi na Dios a magitoldu
kami ha kinatahod. Maski ha totolay, katandi di bila a tahod i pagitoldu
mi.
3 Ngem ha kappal, madisalad kan i pagitoldu mi, ket kona ha nataklaban.
Ngem atoy la i taklab ha nakam na umaangay a hidi ha parusa a
magnanayon.
4 Ha totolay a kona hay, awan hidi manahod gipu ha ni Satanas a happo
di. Ket kona ha pinabulsak na hidi, penu awan di maenta i kinainamakan
ni Jesu-Cristu, ket penu awan di makatandiyan i mappiya a baheta ni
Cristu a mangipakatandi ha Dios gipu ha baggi na a mismo.
5 Niyaen, bakkan a baggi mi i ikaskasaba mi, nu awan ni Jesu-Cristu, a
hikuna man i Happo na ngamin, kon mi. Ket hikami i kona ha tagabu moy,
gipu ha ginimet ni Jesus.
6 Ta kona idi pinarsuwa na Dios i lutak, ket kinagi na, “Singget, dumisyag
ka dan ha diham.” Ket niyaen, kona bila hito ha nikitam, ta kona
ha dinisyagan na i nadiham a nakam tam, penu makatandiyan tam i
kinainamakan na Dios gipu ha biyag ni Cristu.
7 Maski nu hanggan niyaen ket kona ha nadamili a banga i baggi mi, ket
kona ha intalak na Dios i kanginaan a pagitoldu ha malupoy a baggi mi aye.
Ngem ginimet na ito, penu mepaenta na a hikuna a mismo i makinkukuwa
ha kaddat a atoy ha nikami, ket bakkan la a hikami.
8 Ta maski nu kanayon a marigrigatan kami, awan kami naabak. Nu
kappal, awan mi makatandiyan nu anya mina i gimetan mi. Ngem awan
kami maupay.
9 Nu kappal, malokowan kami. Ngem awan na kami pabiyanan na Dios.
Nu kappal, masaketan kami hanggan dandani kami a matay. Ngem gipu
ha kagbi na Dios, magbiyag kami pala.
10 Kankanayon a mepusta i biyag mi a kona ha nepusta ni Jesus idi. Ket
gipu ha atattaman mi a kona he, mepaenta a magbiyag paman ni Jesus ha
baggi mi aye.
11 Oni! Hanggan a magbiyag kami, kanayon a mepusta i biyag mi gipu
ha tarabaho mi ha ni Jesus. Ngem maski, ta gipu ta kona hito, mepaenta i
biyag ni Jesus gipu ha malupoy a baggi mi aye, a dandani a matay.
12 Isu, kanayon a mepusta kami gipu ha pagitoldu mi, ngem i keangayan
na para ha nikam i biyag na Dios a magnanayon.
13 Manahod kami ha Dios a kona bila ha nangisurat ha, “Tinahod ko
dan i Dios. Isu i gipu na a magkagi ak ha kona he.” Ket kona bila hito ha
nikami. Tinahod mi dan i Dios. Ket isu i gipu na a magkagi kami megipu
ha nikuna.

14 Ta katandi mi dan a pinabiyag na manon ni Apo Jesus. Ket isu a
pagbiyagan na kami bila a magipu ha katay, gipu ha pagisesa mi ha ni
Jesus. Ket pakuyugan na kitam ngamin ha nikuna, ha henan na Dios.

Namnamaan Tam Mina I Tahod a Gungguna, Maski Nu Awan Tam Maenta

15 Niyaen, makatandiyan moy mina a magattam kami ha ngamin a
rigrigat penu mahusay kam. Gipu ta, nu kumakpal i makapadas ha kagbi
na Dios, kumakpal bila i pinagyaman di ha Dios, ken dumakkal bila i
pinagdeyaw di ha nikuna.
16 Isu i gipu na a awan kami maupay ha ngamin a attaman mi. Maski nu
kumapoy a kumapoy i baggi mi, ngem pumigsa a pumigsa paman i nakam
mi aye.
17 Ta awan ha balle ha dagende a rigrigat a sigida a lumipas, nu awan
a keangayan di i dakkal a gungguna a magnanayon. Ket nu ikalan mi
idagenday a rigrigat ken ide a gungguna, awan la ha balle ha rigrigat heya.
18 Isu, awan la a gungguna ha lutak i nanakaman mi, ta malipas i
ngamin a maenta tam ha lutak. Ngem imbes na, namnamaan mi i tahod
a gungguna a awan maenta na tolay, ta awan iday malipas.

5

Matured I Nakam Tam Gipu Ha Namnama Tam Ha Ni Jesus

1 Maattaman mi i rigrigat niyaen, gipu ta katandi mi a nu matay i baggi
tam, atdinan na kitam na Dios ha baggi tam a bigu ha henan na a awan
matay.
2 Ket ha henan tam niyaen, masor kitam a tahod a tahod a masulitan
mina i baggi tam aye ha bigu a baggi a nadiosan,
3 penu awan kitam mepaenta a makurangan, a kona ha nagtallobag, nu
awan a kona ha matennonan kitam ha inaamakan a baggi.
4 Hanggan maghen kitam ha baggi a malupoy ken malompas,
magdigidiging kitam gipu ha rigrigat tam. Ngem bakkan a masor kitam
a matay penu maadya mina i baggi tam, nu awan penu masulitan ide a
baggi ha mas mappiya a baggi. Ket mesulet mina i makapoy a baggi tam
aye ha baggi a kebbiyag ha biyag na Dios a magnanayon.
5 Dios a mismo i nagpaggayak ha nikitam ha kona he a mesulet. Ket
inyatad na ha nikitam i Espiritu na a mangpatalged a maalap tam nokkan
i inkari na.
6 Isu i gipu na a matured i nakam tam. Katandi tam a hanggan nu matay
i baggi tam aye, ket kona ha madiyo kitam ha paghenan na Happo tam.
7 Ta masapul a tumulos a manahod kitam ha nikuna maski nu awan tam
hikuna maenta.
8 Matured dod i nakam mi, ket kaykayat mi a matay, penu mewarak mi
i baggi mi aye ha lutak, ket penu umangay kami mina ha henan na Happo
tam ha langit.
9 Isu, maski nu matay kami, onu magbiyag pala, i nanakaman mi nu
panyan mi a gimetan i pagayatan na Happo tam.
10 Ta masapul a sumaguppang kitam ngamin ha ni Cristu a pakahuko-
man tam, penu ibilas na ha kada esa ayun ha ginimet tam ha lutak aye.
Ha naggimet a hidi ha mappiya, ibilas na ha nidi i mappiya a gungguna
di. Ket ha naggimet a hidi ha madukas, bilasan na hidi ha madukas.

Gipu Ha Ayat ni Cristu, Katandi Tam I Gimetan Tam

11 Isu, gipu ta katandiyan mi a magdeyaw ken magtongpal ha bobon na
Happo tam, tumulos kami a magpatahod ha totolay, a umuseg mina hidi
ha nikuna. Katandi na Dios i nakam mi. Ket mappiya nu makatandiyan
moy bila i nakam mi aye.
12 Awan mi manon padeyawan i baggi mi ha nikam, nu awan a
magkagi ak ha kona he penu makatandiyan moy i pakedeyawan mi. Ta
makatandiyan moy mina nu anya i tabbeg moy ha mapangas a hidi a
mangibilang la ha kinatangkay na tolay, ngem awan di nakaman i mappiya
a ugali.
13 Ha nakam na kappal, kona ha maoyung kami. Ngem pabiyan ko la
iday, basta maoyung kan kami gipu ha pinagusoseg mi ha Dios. Ket nu
kon na kappal a hikam a sadili a kusto, hikam siyempre katandiyan moy
a iday ginimet mi para hanikan.
14 Ta gipu ha ayat ni Cristu ha totolay, makatandiyan mi nu anya
mina i gimetan mi. Katandi mi dan a natay hikuna para ha ngamin a
manmanahod. Isu a kona ha natay hidi ngamin a medilan ha nikuna.
15 Ket natay hikuna para ha ngamin, penu ha ngamin a kebbiyag,
awan mina hidi magnakanakam ha baggi di a mismo, nu awan di mina
nanakaman ni Cristu a natay ken minagbiyag manon para ha nidi.
16 Isu niyaen, bakkan manon i pagnaka-nakam mi ha totolay. Awan mi
manon nanakaman i kinatangkay di onu kinadibbi di. Ta kona idi palungo,
ket awan mi dineyaw ni Cristu, ta nadibbi hikuna idi. Ngem niyaen, sabali
manon i nakam mi.
17-18 Isu, ha maski nu heya a pinagisesa na Dios ha ni Cristu, nabiguwan
dan hikuna. Nobos dan i alegid a kinatolay na, ket atoy dan i bigu a biyag
a kasulet na. Kona hay i nakam mi niyaen, Awan ha naggimet ha ide a
ngamin a bagbagay nu awan i Dios, ket nikuna i nangpasoli ha nikitam ha
nikuna gipu ha ginimet ni Jesu-Cristu. Ket niyaen, inyatad na ha nikitam
ide a tarabaho tam a mangipakatandi ha pinagpasoli na aye ha totolay ha
baggi na a mismo.
19 I kayat ko kagiyan, a inadya na Dios i pakasalenan na baggi na ken
totolay, a inadya na i liwaliwat di gipu ha ni Cristu. Ket niyaen, intalak na
ha nikitam ide a pagitoldu na, a makasoli dan i totolay ha baggi na gipu
ha ginimet ni Cristu.
20 Isu, pinaangay na kami a magitoldu megipu ha ni Jesu-Cristu. Ket
usaran na kami a magpatahod ha nikam. Isu a ipeta mi ha nikam gipu ha
ni Cristu, “Sumoli kamon ha Dios,” kon mi.
21 Ni Cristu, awan hikuna ha liwat. Ngem pinaalis na Dios ha nikuna i
ngamin a liwat tam, penu mepaalis na bila i kinalinteg na Dios ha nikitam
gipu ha pinakipagisesa tam ha ni Cristu.

6

1 Isu, ha pinakipagtarabaho mi ha Dios, iyunay-unay mi ha nikam a
awan moy pabiyanan i kagbi na ken daggap na ha nikam.
2 Ta kinagi na, “Inbital ko dan i tiyempo a pangisalakan ko ha nikam,
ket tiyempo na pagteman ko ha nikam, a daggapan takam,” kon na Dios.
Niyaen, temanan moy bi, ta niyaen dan i nebital a tiyempo a pangisalakan
na Dios ha totolay.
3 Ha nikami, madiyan mi nu limadan na totolay ide a tarabaho mi. Isu a
awan mi gimetan i maski nu anya a mangsalen ha manahod mina a hidi
ha ni Jesu-Cristu,
4 nu awan a mepaenta a tahod kami a tarabahador na Dios gipu ha
sagabaan a ririgat ken riribok ken mapeggad a mapaspasamak.

5 Nu kappal, atoy i mangsabbad ha nikami, ket ipabalud di kami. Nu
kappal, pagriribukan di i sabasabali a hidi hanggan palakadan di kami. Nu
kappal, masapul mi a managdag ha madaggi a tarabaho, onu makalappan
kami, onu mesungot kami.
6 Ket mepaenta pala a tahod kami a tagabu na Dios gipu ha mappiya a
ugali mi, gipu ha pinagkatandi mi ha Dios, gipu ha anus mi ken kagbi mi,
ken gipu ta atoy ha nikami i Espiritu na Dios, ken tahod i pinagayat mi ha
kakalan mi a tolay.
7 Mepaenta bila a tahod kami a tagabu na Dios gipu ha pinagikasaba
mi ha kinatahod, ken gipu ha pinnakabalin mi a nagipu ha Dios. Ket
gipu ta inbilang na kami a malinteg, mannakabalin kami a mangabak
ha kaskasenti mi ken magdapon ha nakam mi ha ngamin a magsenti ha
nikami.
8 Nu kappal, atoy i magdeyaw ha nikami. Nu kappal, atoy i magpasaniki
ha nikami. Nu kappal, mappiya i pagkagi di megipu ha nikami ken nu
kappal mapigsa i paglimad di. Maski nu ipeta di a magsileng kami, tumulos
kami pala a mangipeta ha kinatahod.
9 Maski nu konan di a awan kami ha balle ngem makpal a tolay a
makatandi ha ni kami ket siyempre a katandi na kami bila na Dios. Ha
nakam na kappal, dandani kami a matay, ngem awan, ta magbiyag kami
pala. Ket kona ha parusaan na kami na Dios, ngem kinorekta na kami kas
i nananak na, awan na kami pinatay nu awan a napapigsa.
10 Ket maski nu kona ha maladinget kami, kanayon kami a magragsak.
Ket kona bila a napobre kami, ngem pabaknangan mi i makpal a tolay
gipu ha metoldu mi megipu ha Dios. Ket maski nu ipeta di a awan kami
ha kukuwa, ngem ha nakam mi, ket kona a hikami numan i makinkukuwa
ha ngamin a kasorhan mi.
11 Kakabsat a taga Korinto, diretso i kakkagi mi ha nikam, a awan ha
ipamen mi. Dakkal i ayat mi ha nikam, ket ipeta mi i ngamin a nakam mi.
12 Bakkan a hikami i nangikemot ha ayat ha nikam, nu awan a hikam
man i nangikemot ha ayat moy ha nikami.
13 Ibilang takam a kona ha tahod a annak ko. Isu a magdiretso ak ha
kagi ko aye, a ayayatan moy bas kami.

I Baggi Tam Aye I Paghenan Na Dios

14 Awan kam makiuyog ha totolay a awan manahod a kas kaayam moy
a hidi. Ta madi nu maguseg i malinteg ken makillu. Ket madi bila nu
maguseg i disyag ken diham.
15 Awan a umuseg ni Cristu ha ni Satanas. Ket awan dod a magkalan i
esa a manahod ken i sabali a awan a manahod.
16 Ket maneg nu umuseg kitam ha didiosen a hidi. Ta maneg a measak
ha Templo na Dios i didiosen. Niyaen, hikitam man i Templo na Dios. Ket
i baggi tam a mismo i paghenan na Dios a sibibiyag. Ket kona ha kinagi
na Dios,
a “Iyasak ko i biyag ko ha nidi, a tumulosak a maghen ha nidi. Hikan i
panahodan di, ket magbalin hidi a totolay ko.”
17 Isu i gipu na a kinagi na Dios,
“Tallekodan moy dan i ngamin a madukas, ket sumina kam ha ngamin
a magkadukas. Awan kam umuseg ha kinadukas di, ket giwatan
takam a kona ha annak ko.
18 Magbalinak a kona ha hama moy, ket magbalin kam bila a annak ko,”
kon na Apo Dios a mannakabalin.

7

1 Niyaen, kakabsat, gipu ta inkari na Dios ha nikitam i kona he, adiyowan
tamon i maski nu anya a magpadukas ha baggi tam, onu nakam tam. Ket
ibukod tam mina i ngamin a pinagbiyag tam a pagserbe tam ha nikuna,
gipu ha tahod a pagdeydeyaw ha nikuna.
2 Anusan moy kami bi ha pagkagi mi aye. Awan kami ha liwat ha maski
nu heya ha nikam. Awan kami nangloko ha maski nu heya. Ket awan
kami nangdaya ha maski nu heya.
3 Awan takam paliwatan ha kona he a kakkagi, ta kona ha kinagi ko
nakoya, a ayayatan takam a tahod. Ket maski nu anya a magimet ha
nikami, ket maski nu matay kami, awan maadya i pinagayat mi ha nikam.
4 Hikam man i talakan ko. Ket deyawan takam ha sabasabali a hidi.
Maski nu marigatan kami a tahod, maliwliwa manon i nakam ko megipu
ha nikam. Ket dakkal i ragsak ko ha nikam.

Maragsak di Pablo ha Inbaheta ni Tito

5 Maski idi dinumemat kami ha Masedonia, awan kami ha kaemmang
nu awan a kanayon la a rigrigat. Ta atoy i makpal a nagsenti ha nikami,
ket kanayon a nagburibur kami megipu ha nikam.
6 Ngem liwliwat na Dios i nakam ha tolay a maladinget a hidi. Ket
liniwliwa na kami bila gipu ha pagdemat ni Tito.
7 Ket awan la i pagdemat na a nakaliwliwa nu awan bila i baheta na
megipu ha pinagdaggap moy ha nikuna. Ket inbaheta na bila a mematon
kam ha nikan, ket nagbabawi kam kan ha denday a liwaliwat moy. Ket
inbaheta na bila a kasorhan moy a umusoseg ha insurat ko ha nikam. Isu,
a nagragsakak unay.
8 Ta idi nangisuratak ha iday a surat, ket kona ha nagbabawi i nakam ko
ha insurat ko heya. Ta minadiyan ko a magpasaket ha nakam moy. Ngem
niyaen, awanak magduwaduwa a mappiya i insurat ko, maski nu tahod
a pinasaket ko i nakam moy gipu ha iday a surat. Ta awan maalay ket
linumipas iday a saket na nakam moy.
9 Ket niyaen, maragsakak. Awanak maragsak gipu ha pinagsaket na
nakam moy, nu awan a gipu ta nagsaket kam hanggan nagbabawi kam ha
liwaliwat moy heya. Ket kona ha mappiya i pinagsaket moy heya, gipu
ta nagbabawi kam a kona ha kayat na Dios. Ket awan ha mas madukas i
keangayan na, a awan kam naparsuwa gipu ha nikami.
10 Ta kona hito i kayat na Dios ha pagbabawi moy. Maski nu
mapasaketan i nakam moy, ngem basta i keangayan na i pakesalakanan
moy, a magbabawi kam a tahod. Ket basta nu kona hito, awan ha reklamo.
Ngem nu atoy a mapasaketan i nakam na, ket awan hikuna magbabawi ha
liwaliwat na, awan la ha serbe na iday, nu awan i keangayan na i katay.
11 Ngem bakkan ha nikam, ta katandi moy i mappiya a nagimet ha
nikam gipu ha pinagbabawi moy, a nagipu ha saket na nakam moy idi.
Katandi moy a magagit kam niyaen a maggimet ha mappiya. Masaniki
kam dan. Ket niyaen, kayat moy a paadiyowan i ngamin a madukas.
Husto dan niyaen i pinaghukom moy ha nikuna a nagliwat. Ket mappiya i
kinakanteng moy ha Dios a mamarusa ha liwat. Mappiya bila, ta mematon
kam ha nikan. Ket mappiya, ta mepaenta moy a awan ha pakapaliwatan
moy. Niyaen, madinnang dan a awan kam ha liwat ha ide.
12 Kakabsat, bakkan a insurat ko a kona he gipu la ha nikuna a nagliwat,
ket bakkan la a gipu ha nikuna a liniwatan na, nu awan a para ha nikam
ngamin. Nagsuratak ha kona hay penu palitawan ko ha nikam i tahod a
pinagayat moy ha nikami.

13 Ket gipu ha ayat moy heya, naliwliwaan kami.
Ket dakdakkal paman i liwliwa mi, a nagragsak kami gipu ha ragsak ni
Tito, gipu ta mappiya i pinagrespitar moy ha nikuna.
14 Dineyaw takam ha ni Tito idi. Ket niyaen, mappiya, ta awanak
napasanikiyan. Gipu ta nepaenta dan a tahod i ngamin a inpeta ko ha
nikuna, ket kona bila ha ngamin a inpeta mi ha nikam a tahod.
15 Ket nagdakkalan dan i ayat na ha nikam, a magnakanakam pala
hikuna ha pinagtulok moy ha pagitoldu na, a nagteman kam ha nikuna,
ket nanteng kam kan a magpabiyan ha balakad na.
16 Ket magragsakak bila gipu ta naananay dan i pinagtalak ko ha nikam.

8

Sibubuslon I Manmanahod a Hidi

1 Niyaen, kakabsat, ibaheta ko i ginimet na Dios ha kakalan tam a
manmanahod ha kapkapilya ha ihe ha Masedonia. Ta gipu ha kagbi na ha
nidi, pinagbalin na hidi a mahagkagbi ha kakalan di a manmanahod.
2 Ket maski nu makpal i rigrigat di, ken napobre hidi a tahod,
nabuslon i pinagiyatad di ha kakalan di a manmanahod a nakurangan.
Nakangbuslon hidi a kona hito gipu ta dakkal a ragsak di ha Happo tam.
3 Tahod ide a ipeta ko, a nangiyatad hidi ha kaya di. Sa hidi, nangiyatad
ha mas makpal paman, gipu ha bukod di a kagbi.
4 Ket pinilit di kami a gumiwat ha korinat di, penu menayon bila i daggap
di ha ngamin a sabali a nangdaggap ha totolay na Dios a narigrigatan ha
Judeya. Permi a kayat di ito.
5 Ket awan la ito nu awan a sobsobra ha ninamnama mi. Ta ha palungo,
inkari di i baggi di ha Happo tam ken ha nikami, a kona ha pagayatan na
Dios.
6 Niyaen, gipu ta kona hito i ginimet di ha Masedonia, ket gipu ta
nanakam mi a kona bila hito i inrugi moy idi palungo, nagaged kami
ha ni Tito a sumoli ha nikam, penu aguman na kam a magtongpal ha
pinagiyatad moy ha kabsat tam a hidi a nakurangan. Ta kona hito i
pinagrugi ni Tito ha nikam idi.
7 Niyaen, gipu ta nakalaing dan i ngamin a gimetan moy, a nalaing kam
ha panahod ken ha pagitoldu moy ken malaing kam ha pagkatandi moy
ken ha ngamin a pagserbe moy ha Dios, ket gipu ta dinumakkal dan i
pinagayat moy ha nikami, magaged kami paman ha nikam, a ipaenta
moy bi i kinalaing moy ha ide a tarabaho, ket sibubuslon kam mina ha
pagiyatad moy ha makagbi a hidi.
8 Awan kam mina mapilitan gipu ha kinagi ko aye. Isurat ko la ide
penu makatandiyan moy i pinagkagbi na sabali a hidi ha kakalan di a
manmanahod. Ket nu umuseg kam ha gimetan di, mepaenta moy bila a
tahod i pinagayat moy.
9 Ta katandi moy dan i pinagkagbi na Happo tam a Jesu-Cristu. Maski nu
hikuna i kabaknangan, pinagbalin na i baggi na a napobre, idi nagbalin
hikuna a tolay, penu bumaknang kitam ha langit gipu ha ginimet na aye.
10 Niyaen, ide i balakad ko ha nikam megipu ha pagiyatad moy ha
korinat. Mappiya nu ubosan moy i inrugi moy idi esa a tawen. Hikam man
i palungo a nagnakam a madaggapan mina i napobre a hidi ha Judeya. Ket
hikam bila i palungo a nangiyatad ha korinat.
11 Isu niyaen, tumulos kam mina, penu mepaenta a magagit kam a
magtongpal a kona bila ha kinagagit moy a mangrugi. Ket iyatad moy
mina i kaya moy.

12 Ta nu kayat moy a mangiyatad, giwatan na Dios i maski nu anya a
kaya moy a iyatad. Awan ha balle ha nikuna nu makpal onu ballik, basta
iyatad tam i kaya tam a iyatad. Ket awan na kitam pilitan ha awan tam
kaya a iyatad.
13 Awanak magkagi a ubosan moy mina i korinat moy ha pagdaggap moy
ha sabali a hidi penu maging mabaknang hidi. Awan!
14 Ngem gipu ta awan kam makurangan ha niyaen a tiyempo, iyatad
moy mina i pagdaggap moy ha nidi, penu nokkan nu makurangan kam,
ket makadaggap bila hidi ha nikam. Ket gipu ha kona hito, magdinaggap
i totolay na Dios.
15 Ket kona ha nesurat ha Libro na Dios,
“I nakaalap a hidi ha makpal, awan hidi ha sobra. Ket ha agagum di a
nakaalap ha ballik, awan hidi nakurangan,” ta nagdinaggap hidi.
16 Niyaen, magyamanak ha Dios gipu ta pinagagit na ni Tito a magdaggap
ha nikam a kona bila a pinagagit na kami.
17 Ket awan la a nagoni ni Tito ha inbalakad mi ha nikuna, nu awan a
ninakam na dan a magsoli ha nikam gipu ha mismo a kayat na.
18 Ket pakuyugan mi bila ha nikuna i esa a kabsat tam a katandi na
manmanahod a hidi ha ngamin a kapilya gipu ha pinnakabalin na a
mangasaba ha pagitoldu na Dios.
19 Ket awan la a madeyaw hikuna, nu awan bila a pinili na hikuna na
manahod a hidi a kumuyog ha nikami a mangitugan ha pagiyatad moy ha
Judeya. Ket gipu ha ide a gimetan tam, atoy i makpal a magdeydeyaw ha
Dios, ket mepaenta a magagit kitam a manmanahod a magdinaggap.
20 I panggep mi a magingat kami ha ide a korinat a itugan mi ha Judeya,
penu awan mina ha mangipaliwat ha nikami.
21 Ket ipanggep mi paman a awan la a Dios i makatandi a malinteg i
gimetan tam nu awan bila i sabali a hidi.
22 Ket ipakuyog mi bila ha di Tito i esa pala a kabsat tam. Makpal dan a
beses a pinadas mi hikuna, ket kanayon hikuna a magagit a dumaggap.
Nangruna ha niyaen, ta talaga a nanahod dan hikuna a kayat moy a
dumaggap.
23 Ket ha ni Tito, hikuna i katarabaho ko, a magagum ha nikan a
magserbe ha nikam. Ket ha duwa a agagum na, mappiya bila i ugali di.
Ket gipu ha nidi, atoy i makpal a magdeyaw ha ni Cristu. Isu i gipu na a
pinili na hidi na kamkameng na kapilya a hidi ihe.
24 Isu, niyaen, respitaran moy bi hidi ha mappiya, penu makatandiyan
di ken katandiyan na ngamin a manmanahod a tahod i pinagayayat moy
ha kabsat tam. Ta kona hito i inpeta ko dan ha nidi ken pakedeyawan moy
mina.

9

1 Awan a masapul a magsuratak megipu ha korinat a pagiyatad moy ha
totolay na Dios.
2 Ta katandi ko dan a kayat moy bila a magdaggap ha nidi. Ket kona
hito a dineyaw takam ha taga Masedonia a hidi. Kinagi ko, “Ha kabsat
tam ha bayan a Griego, nakatawen dan a kayat di a magdaggap ha kona
hito,” kon ko. Ket gipu ha kinagagit moy aye, pinumigsa dan i kakpalan
ha nidi a dumaggap bila.
3 Ngem paangayan ko ha nikam idende a tallu a kabsat tam, penu
paggayakan di kam ha pagiyatad moy heya. Isu, maggayak kamon, a
ipaenta moy a tahod i pagdeyaw mi ha nikam, ta nakatawen dan i
pinaggayak moy, kon ko.

4 Ngem anya nu ikuyog ko i kappal a taga Masedonia, ket maenta di a
awan kam nakagayak ha pagiyatad moy heya? Ay, masanikiyan kami. Ket
mangruna ha nikam i masaniki unay, gipu ha ngamin a inpeta mi megipu
ha nikam, a mapagtalkan kam, kon mi.
5 Isu a ninakam ko a magpalungo mina idende a kabsat tam, ket
pagayakan di kam ha pagiyatad moy aye, a inkari moy. Ket isu a nu
dumemat kami, nakagayak dan ito, a mepaenta ito a makagbi kam a tahod,
a awan kam napilitan.
6 Nanakaman moy mina ide a pagahegan tam: “Ha maski nu heya a
magmula ha ballik, ballik bila i aniyan na. Ha maski nu heya a magmula
ha makpal, makpal bila i aniyan na.”
7 Niyaen, iyatad na mina na kada esa i ninakam na a iyatad. Awan mina
hikuna makemot, ket awan mina hikuna mapilitan. Ta ayayatan na Dios i
mangiyatad a sibubuslon.
8 Ket kaya na Dios a mangatad ha nikam ha sobra pala ha masapul moy,
penu awan kam ha kurang, penu kanayon kam a mabalin a mangatad ha
makasapul a hidi.
9 Ket kona ha nesurat ha Libro na Dios,
“Ha tolay a makidios, kanayon hikuna a mangatad ha napobre a hidi.
Awan ha kahad na ha malinteg a gimetan na.”
10 Ta Dios numan i mangatad ha bin-i ha magmula a hidi, ket hikuna
bila i mangatad ha kanan tam. Ket nu makasapul kam, atdinan na kam
ha sobra pala ha masapul moy, penu meyatad moy paman i mas makpal
ha kakalan moy a tolay.
11 Kanayon a pakakpalan na Dios i kasapulan moy, penu mabalin kam a
mangatad ha makpal. Ket nu kona hito, makpal bila i magyaman ha Dios
gipu ha pagiyatad moy heya, a itugan mi ha nidi.
12 Ta atoy i keangayan na pagserbe moy aye, ket awan la a maaguman i
totolay na Dios a napobre, nu awan bila a kumakpal i magyaman ha Dios,
gipu ha pagiyatad moy.
13 Nu maenta na totolay i ugali moy, a dumaggap kam ha napobre a hidi,
deyawan di i Dios gipu ha pinagdaggap moy aye. Ket ide i panahodan di a
umusoseg kam a tahod ha Mappiya a Baheta ni Cristu a ibaheta moy, gipu
ha pinagdaggap moy ha nidi ken ha ngamin a sabali.
14 Ket isu a dumakkal paman i pinagayat di ha nikam, ket ikararagan di
kam, gipu ha dakkal a kagbi na Dios ha nidi, a nagipu ha nikam.
15 Magyaman kitam ngamin ha Dios, gipu ha dakkal a kagbi na ha
nikitam. Awan a mabalin a mepeta i kinadakkal na kagbi na aye!

10

1 Hikan ni Pablo. Hikan a mismo i mangibalakad ha nikam. Ket ha ipeta
ko aye, ahegan ko i kinaanus ni Cristu. Niyaen, atoy i kappal ha nikam, ket
kagin di a makantengak a magtabbeg ha nikam nu dumematak. Kagi di
kan a maturedak la ha surat, ngem nu sumaguppangak ha nikam nokkan,
masanikiyak la, kon di kan.
2 Ngem iyunay-unay ko ha nikam a awanak moy pilitan a mangitured
ha kakkagi ko, ha pagdemat ko ha nikam. Ta kaya ko a magkagi ha diretso
ha maski nu heya a maglimad ha nikami, a madukas kan i ugali mi, ket
kona nu awan kami manahod ha Dios.
3 Tahod a malupoy kami, a kona bila ha ngamin a kakalan mi a tolay.
Ngem ha pinaglaban mi ha madukas, awan mi ahegan i ugali na totolay
ha lutak aye.

4 Ta bakkan a armas na sabali a hidi i usaran mi, nu awan i pinnakabalin
na Dios i pangabak mi ha maski nu anya a magsalen ha mayat a manahod
ha ni Cristu.
5 Gipu ha pinnakabalin na Dios aye, maabakan mi i ngamin a tabitabbeg
a pangsenti di ha Dios ken ngamin a mapangas ha pinagnakam di, penu
tumulok hidi ha ni Cristu, a umusoseg hidi ha nikuna.
6 Ket nokkan, nu maenta mi a tahod i pinagtulok moy ha ni Cristu,
tumulos kami ha pangparusa ha ngamin a kamkameng na kapilya a
magmadi a tumulok.
7 Ide i problema ha nikam: a nanakaman moy la i itsura na totolay.
Ngem imbes na, nanakaman moy mina i madisalad a kinatolay na. Atoy
numan i kappal ha nikam a mapangas, ket hidi kan i kukuwa ni Cristu.
Ngem nu tahod a kukuwa hidi ni Cristu, melasin di mina a hikami bila i
kukuwa na.
8 Kagin moy wade a sobra dan i pinagpasindayag ko ha turay mi ha
nikam. Inyatad na Dios ide a turay, ket bakkan a pangdadail ha panahod
moy nu awan a pangpapigsa ha nikam. Isu a awanak masaniki ha
pinaggimet ko gipu ha turay mi aye.
9 Katandiyan moy mina a madiyan ko a mangpakanteng ha nikam gipu
ha isurat ko.
10 Magkagi kan i kappal, ket nalaktat kan hidi gipu ta napigsa i kakkagi
ko ha sursurat, ket kona ha napigsa i turay ko a magpawasto ha liwat.
Ngem awan kan ha balle ha kakkagi ko, gipu ta nalupoy kan i baggi ko
ken nalupoy bila i pagbalikas ko, kon na kan na maglimad a hidi.
11 Ngem makatandiyan di mina a awan ha kasabaliyan na isurat mi ha
dende a sursurat ken ha gimetan mi nokkan ha pagdemat mi ha nikam.
12 Atoy i kappal ha nikam a magpatangkay ha baggi di, ngem madiyan
mi a ikalan i baggi mi ha nidi. Ta pulos, awan hidi ha pagkatandi, nu kona
hay i gimetan di. Hidi man a mismo i magkagi nu anya mina i gimetan di,
ket pabiyanan di la i kagi na Dios. Mappiya kan i baggi di, basta umusoseg
hidi ha bukod di a linteg. Ngem madi iday.
13 Ha nikami, awan ha pakadeyawan mi nu awan la i tarabaho a inyatad
na Dios ha nikami, a tolduwan mi kam mina. Awan ha pakadeyawan mi
ha tarabaho na sabali a hidi.
14 Ket awan takam agewan ha sakop na sabali a hidi, ta makaabot
hanggan ha nikam i turay mi a magitoldu. Hikami man i nagpalungo a
dumemat ha nikam a magitoldu megipu ha Mappiya a Baheta ni Cristu.
15 Awan ha pakadeyawan mi ha tarabaho na sabali, nu awan a hikam
i pakadeyawan mi, ta nanahod kam ha ni Cristu idi pinagitoldu mi. Ket
niyaen, namnamaan mi a pumigsa kam ha panahod moy, penu atoy i mas
makpal a gundaway mi a magitoldu ha lugar moy.
16 Ta kayat mi a tumulos ha mas madiyo a lugar a awan pala nabahetaan
ha Mappiya a Baheta ni Cristu. Ket nu kona hito, awan a mabalin a mepeta
a inagew mi i toltolduwan na sabali a hidi. Ket atoy dod i pakadeyawan
mi a nagipu ha Dios.
17 Kona ha nesurat ha Libro na Dios, a “Awan kam ha pakadeyawan nu
awan la i ginimet na Dios para nikam.”
18 Ta nu atoy i magdeyaw ha baggi na gipu ha ginimet na a mismo, awan
la ha pakadeyawan na a tahod. Ngem nu atoy i gimetan na Dios gipu ha
nikuna, atoy i pakadeyawan na a tahod.

11

Magsenti ni Pablo ha Agintatahod a Maestro a hidi

1 Pasensiyaanak moy bi, ta magkagiyak niyaen ha kakkagi na maoyung.
Oni! Attaman moy bi idagende a madagel a kakkagi.
2 Mangimonak ha nikam a kona nu Dios a mismo i mangimon ha nikam.
Ta kona a hikan i nangisakad ha nikam ha ni Cristu. Ket kona a hikam
mina i esa a madiket a awan pala nabikanan ha maski nu heya a lallaki.
Ket kona a isaguppang takam mina ha ni Cristu aye, a esesa la a kabanga
moy.
3 Ngem kantengan ko a baka maallilaw kam gipu ha masileng a pagitoldu
na sabali a hidi. Kantingan ko a baka sumina kam ha pinagayat moy
ken pinaguseg moy ha ni Cristu. Ket kona ha ginimet ni Satanas ha ni
Eba idi palungo, a inallilaw na hikuna gipu ha malaing a silisileng na, a
ginundawayan na hanggan sinumina hikuna ha Dios.
4 Ta nu atoy i sabali a dumemat ha nikam, masigida kam a magteman,
maski nu sabali i pagitoldu di megipu ha ni Jesus. Maski nu sabali i Jesus
a pagkagiyan di ken ni Jesus a inpakatandi mi ha nikam. Masigida kam a
tumulok ha sabali a espiritu ken sabali a pagitoldu, ngem sabali idento ha
Espiritu na Dios ken Mappiya a Baheta na Dios a giniwat moy idi.
5 Ngem apay? Maski nu mas maturay kan idagenday a apostol a
dinumemat ha nikam, katandi ko dan a sileng la iday.
6 Ta maski nu awanak a malaing ha pagbalikas ko, awanak ha kurang
ha pagkatandi ko ha Dios. Ket ha ngamin a ginimigimet mi ha ngamin a
kasasaad, inpatahod mi ito ha nikam.
7 Anya? Nagliwatak wade, a awan takam pinagbayad, idi intoldu ko ha
nikam i pagitoldu na Dios? Ta imbes na, pinagkumbaba ko i baggi ko, a
nagtarabaho ak ha kasapulan ko, penu maaguman takam.
8 Ket kona ha tinulisan ko i sabali a manmanahod ha sabali a ili, idi
giniwat ko i korinat di, penu maserbiyan takam.
9 Ket idi naghenak ha lugar moy, ket nakasapulak, awan takam
nagagedan ha kasapulan ko. Ta nangiyatad ha ngamin a kasapulan ko i
kakabsat tam a naggipu ha Masedonia. Isu a minadiyan ko idi ket madiyan
ko paman niyaen a pagagedan takam.
10 Niyaen, ha maski nu hadya a angayan ko ha probinsiya a Asia, awan
ha makapaggimak ha kakkagi ko, a “Awanak masuweldowan gipu ha
pagitoldu ko,” kon ko. Tahod ide a kona numan ha kinatahod ni Cristu.
11 Anya? Kayat na kagiyan na ide a awan takam ayatan? Madi la agay!
Katandi na Dios a ayayatan takam a tahod.
12 Ket itulos ko i ugali ko aye. Awan ko giwatan i maski nu anya a
suweldo ha nikam, penu awan mina ha mangikalan ha nikan ha sabali a
hidi a masileng. Mapangas hidi, ket kayat di ipeta a magkalan i tarabaho
di ken tarabaho mi aye.
13 Ngem ha denday a lallallaki, awan hidi tahod, nu awan a sinanga-
papostol la hidi. Magsilisileng hidi, a kayat di a pagbalinan i baggi di a
apostol a paangayan ni Cristu.
14 Oni numan! Ta maski ha ni Satanas, kaya na bila a pagbalinan i baggi
na a kona ha baggi na anghel a magserbe ha Dios.
15 Isu a kona bila hito i gimigimetan na tagatagabu na aye ni Satanas, a
magpaenta bila hidi ha baggi di, ket kona ha magserbe hidi ha Dios gipu ha
pagitoldu di. Ngem nu kaddemat na oras, ket mabilasan hidi ha madukas
a ginimigimet di.

Itulos ni Pablo I Maoyung a Kakkagi Na

16 Ipenduwa ko i kinagi ko nakoya. Pasensiyaanak moy bi, a awanak
moy kagiyan a maoyung. Ngem maski, basta magteman kam ha maoyung

a kakkagi ko aye. Ta ipasindayag ko bila i baggi ko a kona bila ha pinagpasindayag di.
17 Ha dagende a kakkagi ko, awan hidi maggipu ha ni Apo Jesus, nu awan a magkagi ak a kona ha maoyung, gipu ta ipasindayag ko i baggi ko.
18 Ta makpal dan i sabali a hidi a magpasindayag ha baggi di gipu ha bukod di a paggimet. Isu a ahegan ko hidi ha pagpasindayag ko aye.
19 Ta ha nikam, malaing kam unay! Maski ananusan moy i maoyung a hidi, a kayat moy bila a magteman ha kakkagi di.
20 Ket dadi pala agay! Atattaman moy i ngamin a madukas a gimetan di ha nikam. Ta tagabuwan di kam, ket gundawayan di kam a alapan di i korinat moy. Ket pasanikiyan di kam, a danogan di i rupa moy. Ngem attaman moy la idento.
21 Agay! Pakasanikiyan ko dod ide, a awan mi ginimet i kona hay ha nikam, gipu ha saniki mi.
Agay! Ha maski nu anya i pagpasindayag di ha baggi di, iday bila i kayat ko a pagpasindayag. (Entan moy, a magkagi ak manon a kona ha maoyung.)
22 Ipeta di a Judyo hidi. Ket hikan bila i Judyo. Ipeta di a taga Israel hidi, a kaputotan hidi ni Abraham. Ket kona bila hito ha nikan.
23 Ipeta di a tagabu hidi ni Cristu. Ket ipeta ko a mas malaingak a tagabu ni Cristu. (Magkagi ak ha ihe a kona ha maoyung.) Mas makpal i ginimet ko ha tarabaho ko ha Dios. Mas makpal a beses a napabaludak ha pagbaludan. Awan a mebilang i ngamin a pinagsabbad na kasenti ko a hidi ha baggi ko. Ket makpal a beses a dandani ak a matay.
24 Lima a beses a naparusaanak ha pagparusa na Judyo a hidi, a binaotan di i baggi ko ha tallu a pulo ket siyam a beses.
25 Tallu a beses a naparusaanak ha pagparusa na Romano a hidi, a hinaplitan diyak. Idi esa, nabisaganak. Tallu a beses a inumlad i bapor a nagsakayan ko. Idi esa, nabagbagak ha diget ha napamalakan ken nakallapan.
26 Kanayon i paglakad ko, ket kanayon a delikadu i kasasaad ko aye, gipu ha karayan a hidi a kumaro, gipu ha mahagtulisan a hidi, gipu ha kababayan ko a Judyo a kayat diyak salenan, ken maski gipu ha bakkan a hidi a Judyo; ta delikadu bila hidi. Inpusta ko dan i baggi ko ha sabasabali a ili ken ha sabasabali a amamugod; ken maski ha diget bila. Ket delikadu bila i lallallaki a agintatahod ha panahod di, a kayat diyak pagimakan.
27 Nagtulosak ha madaggi a tarabaho, maski nakalapanak ha tarabaho aye, maski mesungotak ken mauwawak. Nagtulosak bi, maski awanak ha kanan, maski nagidagmenak, ket nagkulangak ha badu.
28 Ket awan la idento, nu awan bila a nagburiburak ha kada pamalak megipu ha problema na ngamin a hidi a manahod, ha ngamin a kapilya ha sabasabali a ili.
29 Ha ngamin a malupoy ha panahod di, iraman ko bila i baggi ko a makiusegak ha nidi penu maaguman ko bila hidi. Onu atoy i esa a nagturong ha liwat, permi i saket na nakam ko, ket kona ha malapat i puso ko gipu ha saket ko aye.
30 Ket niyaen, nu mapilitanak a magpasindayag ha baggi ko, ipeta ko mina megipu ha ngamin a panglimadan di ha nikan, a kinakapoy ko.
31 Katandi na Dios a awanak magsileng ha ide. Hikuna i Hama ni Apo Jesus, ket hikuna i madedeyaw ha magnanayon!
32 Oni, kona ha ide i nagimet ha nikan. Idi naghenak ha Damasko, atoy i gobernador a sakop ni Hari Aretas, ket pinadappon na i ruwangan na ili, penu dakapan diyak mina.

33 Ngem inyasak na ak na agagum ko ha esa a basket, ket inyogsad di ito
ha kalipat na padding na ili, a medilan ha esa a tawa. Ket gipu ha iday,
nakalisiyak ha kasenti ko a hidi. Agay! Kona hito i kinakapoy ko!

12

1 Madagel la ide a pinagpasindayag ko, ket awan ha serbe na, ngem
pilipilitanak moy. Isu, ipeta ko megipu ha pinagpaenta na ha nikan ni Apo
Jesus ken megipu ha inpakatandi na a nalimid.
2-3 Nakalipas dan i esa pulo ket uppat a tawen idi neyontokak ha langit.
Ket maski niyaen, awan ko katandi nu i espiritu ko la i neyontok onu pati
i baggi ko bila. Dios la i makatandi ha iday. Talaga i esa la a katandi ko, a
katandi ko la a neyontokak ha langit.
4 Ket atoy i nateman ko a awan ko mepeta ha sabali a totolay. Ta awan
ha palobusan na Dios a magkagi megipu ha denday a nateman ko.
5 Niyaen, i kona hay i tahod a pagpasindayag ko mina, ngem madiyan
ko la. Ta madiyan ko a magpasindayag ha bukod ko a deydeyaw, nu awan
ha bukod ko a kinakapoy a kakagbiyan na Dios.
6 Tahod a atoy i pagpasindayag ko mina, ket awanak a magmauyong
nu magpasindayagak ha kona hay a padpadas ko. Ta tahod iday ngamin
a nagimet ha nikan. Ngem madiyan ko la iday a pagkagiyan, gipu ta
madiyan ko nu nanakaman na totolay a matangkayak. Imbes na, husto
mina nu katandi di i ugali ko, ken nu temanan di i pagitoldu ko.
7 Ngem mabalin a ipeta ko megipu ha ide a umunod, a gipu ta madiyan
na Dios nu pumangasak gipu ha ngamin a naenta ko ha langit, pinalobusan
na ni Satanas. Ket nagpaangay ni Satanas ha esa a tagabu na a nagpasaket
ha nikan. Ket kona ha seset ito ha disalad na baggi ko, a nangtaktak ha
nikan, penu awanak pumangas.
8 Tallu a beses i pinagaged ko ha ni Apo Jesus, a adyan na mina ide a
magpasaket.
9 Ngem inpeta na ha nikan, “Husto dan, basta mepaenta ko i kagbi ka
ha rigrigat mo. Ta mas mepaenta i pinnakabalin ko ha malupoy a tolay
ngem ha mannakabalin,” kon na Dios. Isu a maragsakak a magpasindayag
megipu ha kinakapoy na baggi ko, penu mapadas ko i kinapigsa ni Cristu
a magagum ha nikan.
10 Maragsakak dod a magattam ha kinakapoy na baggi ko, ken ha
pinaglimad na totolay, ken ha rigrigat, onu problema, onu pinagloloko
na totolay ha nikan. Ta basta katandiyan ko a awan ko kaya, ket katandi
ko bila a kaya ni Cristu a atoy ha nikan.

I Pinangisaket ni Pablo I Taga Korinto A Hidi?

11 Nagpasindayagak ihe a kona ha magmaoyung. Ngem pinilitak moy.
Ta awanak moy inkalentigan ha pangpaliwat na kasenti ko a hidi. Maski
nu awan ha pinnakabalin ko, mas maturayak ngem ha denday a magkagi
a hidi man i tahod a apostol.
12 Ta idi naghenak ha nikam, nepaenta ha nikam a hikan i tahod a
apostol a napaangay na Dios. Naenta moy i ngamin a ginimet ko ha
pinaganus ko ha nikam, a ginimet ko i nakadatan a pangtiplad na Dios
a magtarabaho hikuna gipu ha nikan.
13 Anya pala a indaggap ko ha sabasabali a kapilya a awan ko bila
ginimet ha nikam? Agay! Oni numan! Awan takam ginastuwan ha
kasapulan ko. Iday dod i liwat ko ha nikam? Nu nakaliwatak ha iday,
pasensyaanak moy bi!

14 Niyaen, nakasagana ak dan a magpasiyal ha nikam ha nekatallu. Ket
awanak magaged ha nikam. Bakkan a korinat moy i agedan ko, nu awan
i baggi moy a mismo. Ta hikam i kona ha annak ko. Ket bakkan a annak i
makatandi ha daddakkal di, nu awan mina i daddakkal di i makatandi ha
kasapulan na annak a hidi.
15 Ket kona bila hito ha nikitam, ta maragsakak a mangubos ha korinat
ko, onu maski ha biyag ko bila, penu aguman takam. Anya? Bumalballik
dod i pinagayat moy ha nikan gipu ta dumakdakkal i pinagayat ko ha
nikam? Madi iday agay!
16 Atoy i kappal ha nikam a magkagi, a "Tahod a awan hikuna
nagpagastos ha nikitam, ngem malaing iday a ni Pablo, ket dinaya na
kitam," kon na maglimad a hidi.
17 Ngem panyan na agay? Dinaya takam dod gipu ha hikuna a pinaangay
ko ha nikam?
18 Nagagedak ha ni Tito a umangay ha nikam. Ket pinakuyog ko iday a
kabsat tam. Anya dod i nakam moy? Dinaya di kam? Katandi moy dan a
awan! Ta magkalan la i nakam mi ken ugali mi, a kayat mi la a magdaggap
ha nikam.
19 Niyaen, baka kagin moy a mangikalentigan kami ha baggi mi ha ide
a surat. Ngem madi. Magkagi kami ha ihe ayun ha kayat ni Cristu. Ket
katandi na ito na Dios. Ket ha ngamin a kakkagi mi ken gimigimetan mi,
kayat mi la a magdaggap ha nikam a ayayatan mi a tahod.
20 Ta maburiburak a nu dumematak ha nikam, baka awan pala mappiya
i gimigimetan moy. Ket nu kona hito, madiyan moy bila i masapul ko a
gimetan ha nikam. Maburiburak a baka atoy ha nikam i makipagtinabbeg
ken magsineni, ken maingal ken mekemot, ken maglinimad ken magin-
ulew, ken mapangas ken makipagriribuk.
21 Maburiburak a baka nu dumematak manon ha nikam, ket nu madukas
pala i ugali moy, masanikiyak unay ha Dios, a kona nu pasanikiyan na
ak ha saguppang moy. Ket magladingitak, a pasangitanak moy gipu ha
makpal ha nikam a nagliwat idi, ket hanggan niyaen awan pala nagbabawi
ha ngamin a kinadukas di, mangruna ha pinakikamegos di.

13

I Dilokod a Balakad ni Pablo Ha Taga Korinto a Hidi

1 Ide dan i mekatallu a pagpasiyal ko ha nikam. Ket nakaman moy mina
i linteg tam, a "Nu atoy i maparusaan mina, masapul a atoy i duwa onu
tallu a mangsistigu ha liwat na."
2 Niyaen, idi nekaduwa a paglakad ko ha nikam, iniwadan ko idenday a
nagliwat ken agagum di, ket maski niyaen a madiyowak ha nikam, iwadan
ko hidi manon a nu awan hidi magbabawi, awan hidi makalisi ha parusa
di, ket awan ko hidi kagbiyan.
3 Ta kayat moy kan a patahodan ko a magitolduwak gipu ha turay ni
Cristu. Ket makatandiyan moy mina a awan makapoy ni Cristu ha gimetan
na ha nikam, nu awan a mapigsa i pinnakabalin na a mangparusa ha
nikam.
4 Tahod a kona ha awan hikuna ha pinnakabalin idi natay hikuna ha
kudos. Ngem niyaen, magbiyag hikuna gipu ha pinnakabalin na Dios. Ket
kona bila hito ha nikami a magisesa ha ni Cristu. Ta malupoy bila i baggi
mi aye, a kona ha nikuna idi. Ngem niyaen, nu magrinupa kitam ha ili
moy a Korinto, maenta moy a atoy ni Cristu ha nikami, ket atoy bila i
pinnakabalin ha nikami, a pagserbe mi ha nikam.

5 Nanakaman moy mina i mismo a baggi moy nu tahod i panahod moy
ha ni Cristu onu madi. Padasan moy dan i baggi moy. Anya? Awan moy
dod katandi a maghen ni Cristu ha baggi moy? Nu maenta moy a awan
hikuna ha baggi moy, makatandiyan moy a madi dalla i panahod moy.
6 Ngem namnamaan ko a nu nobos dan i pinagnakam moy ha baggi
moy aye, makatandiyan moy mina a hikami i tahod a apostol na Dios a
paangayan na ha nikam.
7 Magaged kami ha Dios a awan mi masapul a magpaparusa ha nikam.
Ta madiyan mi nu maggimet kam ha madukas. Ket kaykayat mi i
pinaggimet moy ha mappiya, maski nu atoy i kappal a magkagi a awan
kami ha serbe gipu ta awan di napadas i turay mi a pangparusa ha nikam.
8 Ta i turay mi awan a pangparusa ha nidi a umunod ha kinatahod ngem
ito i turay mi para maipapigsa hidi a makiayun a pagserbe ha kinatahod.
9 Kona hito i kararag mi, ta maragsak kami a tumulos a kona ha malupoy,
a kona nu awan kami ha turay a pangparusa. Ta basta nu kona hito, ket
kayat na kagiyan a awan a masapul a maparusaan kam, a inumigat dan
i pinagtongpal moy ha ni Cristu. Ide i pagkararag mi, a umigat mina i
panahod moy.
10 Isu i gipu na a magsuratak ha kona he. Ta nokkan, nu dumematak
ha nikam, manamnama ko a awan ko masapul a magingal ha nikam, onu
magparusa ha madukas a hidi a atoy ha nikam. Ta inyatad na Dios i
turay ko aye a pangparusa ha madukas. Ket awan ito a pangpadadail ha
panahod moy, nu awan a pangpapigsa.
11 Niyaen, kakabsat ko, ide dan i kahad na surat ko aye. Mappiya nu
umuseg kam ha inbalakad ko aye, ket padasan moy a magpahusay ha
ugali moy. Makipagisesa mina i nakam moy, ket tumulos kam mina a
makipagtalna. Ket nu kona hito, makapadas kam ha ayat na Dios ken
kinatalna na a maghen ha nikam.
12 Maginuhon kam ha mahusay, ayun ha pinaginayat moy.
13 Pakumustaan na kam na ngamin a manmanahod ha ni Cristu.
14 Niyaen, atoy mina ha nikam ngamin i kagbi ni Apo Jesu-Cristu, ken i
pinagayat na Dios, ken i pinagagum na Espiritu na Dios.

I Surat ni Pablo ha Manahod a hidi a Taga Galasiya

I Surat ni Pablo ha taga-Galasiya a hidi

1 Ide i surat ko ha nikam a manahod, a maghen ha probinsiya a Galasiya.
Hikan ni Pablo, a esa a pinaangay na Dios. Bakkan a tolay i nangiyatad ha
nikan ha turay ko aye, nu awan ni Jesu-Cristu ken Dios Ama a nangpabiyag
manon ha nikuna.
2 Ket umuseg bila ha nikan i ngamin a manmanahod, a kakabsat tam
ihe, a makisalpak kami ha nikam.
3 Atoy mina ha nikam i kagbi ken kinatalna a magipu ha Hama tam a
Dios ken Happo tam a ni Jesu-Cristu.
4 Hikuna i nangiyatad ha biyag na, gipu ha liwaliwat tam, penu
mesalakan na kitam, penu awan kitam meaheg ha kinadukas na totolay
ha ide a lutak. Ket ginimet na ito gipu ha pagayatan na Dios.
5 Madeydeyaw i Dios ha magnanayon. Oni ay!
6 Niyaen kakabsat, malaktatak ha nikam. Ta awan pala naalay ket
sinuletan moy i panahod moy. Maski nu Apo Dios i nangayag ha nikam,
gipu ha kagbi ni Jesu-Cristu, tinallekodan moy dan hikuna. Ket inuseg moy
i sabali a pagitoldu.
7 Ha kinatahod na, awan ha sabali a tahod a pagitoldu. Ngem atoy i
sabali a mamaestro a hidi a mangriribuk ha nikam. Ket padasan di a
suletan i pagitoldu ni Cristu.
8 Ngem ipeta ko ha nikam, kakabsat, a parusaan na Dios i maski nu heya
a magitoldu ha sabali a pagitoldu di, a awan a umuseg ha intoldu mi idi.
Agay, maski nu atoy ha nikami i magitoldu ha liwat a kona hay, o maski
nu atoy i esa a anghel a magipu ha langit, maparusaan mina hikuna ha
impyerno.
9 Ta kona ha inpeta mi idi, ket niyaen, ipeta ko manon: Nu atoy i
mangitoldu ha nikam ha sabali a pagitoldu, a mesenti ha tinahod moy
idi, maparusaan mina hikuna ha impyerno.
10 Niyaen, apay wade a kona hito i kakkagi ko aye, a magpasaket wade.
Anya? Kagin moy wade a kayat ko a magpadeyaw ha baggi ko? Awan man.
Ta nu kayat ko mina a magpatalak ha totolay, awanak mina magkagi ha
makapasaket. Ket bakkan a totolay mina i patalakan ko, nu awan i Apo
Dios. Ta nu totolay pala i patalakan ko, awanak mina a nagbalin a tagabu
ni Jesu-Cristu.

I Pinnagbalin Ni Pablo A Esa A Pinaangay Na Dios

11 Ngem kayat ko, kakabsat, a ipakatandi ha nikam a awan a nagipu ha
totolay i pagitoldu aye a ibaheta ko.
12 Ta awan ko ito inalap ha maski nu heya a tolay. Awan man ha
nangitoldu ha nikan, nu awan la a ni Jesu-Cristu a mismo i nangitoldu,
idi inpaenta na ha nikan i baggi na.
13 Nabaheta moy dan i ugali ko, idi inumusegak ha pagitoldu na Judyo
a hidi. Katandiyan moy a nakaro unay i pinagloko ko ha manahod a hidi
ha ni Jesu-Cristu. Ket pulos, awan ha kagbi ko ha nidi, ket pinadas ko a
dadailan i panahod di ngamin.

14 Nagagetak ha ngamin a kaidad ko a Judyo, a umusoseg ha pagitoldu
na Judyo. Ket naabak ko hidi ha kinagagit ko ha intoldu na minappo mi a
Judyo.
15 Ngem maski nu kona hito i biyag ko idi, kinagbiyan na ak na Dios. Ta
maski idi awanak pala neenak, pinili na ak dan. Ket inayagan na ak gipu
ha kagbi na.
16 Ket gipu ha pagayatan na, inpakatandi na ha nikan i Annak na, penu
ibaheta ko ha totolay a bakkan a Judyo. Idi nagimet ito, awanak nakiuhon
ha maski nu heya a tolay.
17 Ket awanak inumangay ha Jerusalem, a makiuhon mina ha lallaki
a hidi a pinaangay ni Cristu, a nagpalungo ngem ha nikan. Imbes na,
inumangayak ha lugar a Arabiya. Ket kobosan na, sinumoli ak ha ili a
Damasko.
18 Idi kobosan na tallu a tawen, inumangayak ha Jerusalem, penu
magpasiyal ha ni Pedro. Naghenak hito ha duwa a dominggo.
19 Ngem awan ko naenta i sabali a hidi a pinaangay ni Cristu. I naenta
ko la ni Pedro ken ni Santiyago, a wadi ni Apo Jesus.
20 Tahod ito agay! Katandi na Dios a awanak magsileng! Ta tahod a
awan ha nangipakatandi ha nikan megipu ha ni Jesu-Cristu nu awan la i
Apo Dios a mismo.
21 Idi linumakadak ha Jerusalem, inumangayak ha probinsiya a Siriya
ken Silisiya.
22 Ha probinsiya a Judeya, awan pala katandi na manmanahod a hidi i
rupa ko.
23 Nabaheta di la a nagbabawi ak dan. Ta nepeta ha nidi, “I lallaki a
nangparparigat ha nikitam idi, hikuna man i magibaheta ha panahod tam
ha yenan, maski pinadas na idi a dadailan i panahod tam,” kon di.
24 Ket nagdeydeyaw hidi ha Apo Dios gipu ha pinagbabawi ko.

2

Ni Pablo ken Sabasabali a hidi a Pinaangay ni Cristu

1 Kobosan na esa a pulo ket uppat a tawen, nagsoli ak ha Jerusalem.
Kaagum ko ni Bernabe. Ket inkuyog ko bila ni Tito.
2 I gipu na a inumangayak, gipu ta Apo Dios a mismo i nangipakatandi
a umangayak mina idi. Kaddemat mi, ket nagpisan i ngamin a pangulo
a hidi na manmanahod. Awan man ha sabali, nu awan la i pangulo a
hidi i nakipagpisan. Ket inpakatandi ko ha nidi i ngamin a pagibaheta ko
ha nikam a bakkan a Judyo, penu katandiyan di i pagitoldu ko aye. Ta
nu magsenti mina hidi ha pagitoldu ko ha nikam a bakkan a Judyo, baka
awan ha serserbe i pagitoldu ko.
3 Ta maski ha agum ko a ni Tito a bakkan a Judyo, awan di hikuna pinilit
a umuseg ha linteg na Judyo megipu ha pakugitan di. Ta ide a ni Tito i esa
a Griego.
4 Ngem atoy bila hay i kappal a Judyo a sinanmanmanahod. Nangipamen
hidi, penu sumadap hidi ha pagmitingan mi. Ket pinanggep di a mangsiim
ha pagitoldu ko megipu ha pakawayawaya tam gipu ha pinagisesa tam ha
ni Jesu-Cristu. Ta kayat di kitam manon a patagabu ha Linteg ni Moyses.
I kayat na kagiyan, tongpalan tam mina ito, a pakesalakanan tam mina, a
kona ha panahodan di.
5 Ngem pulos, a awan kami inumuseg ha nidi, penu makatulos ha
nikam i kinatahod na pagitoldu na Dios, penu awan kam makaliwat ha
pagkatandi moy ha dende.

6 Niyaen, idi nobos i pinagpakatandi ko ha pangulo a hidi na manmanahod, inumuseg dalla hidi ha pagitoldu ko. Awan man ha inayon di onu sinuletan di ha pagitoldu ko aye. (Ket maski nu maturay hidi unay, kon na kan, awan ha balle na iday ha nikan. Ta awan ha idumduma na Dios gipu ha kinatangkay na.)
7 Ket maski nu katandi di i pinagsenti ha nikan na magpatagabu a hidi ha Linteg na Judyo, nelassin di a hikan i pinili na Dios a magibaheta ha totolay a bakkan a Judyo, a kona ha pinagpili na idi ni Pedro a magibaheta ha Judyo a hidi.
8 Ket i Dios a nagpaangay ha ni Pedro a mahagibaheta ha Judyo a hidi, hikuna bila i nagpaangay ha nikan a mahagibaheta ha bakkan a hidi a Judyo.
9 Idi nelassin di a pinagbalin na ak na Dios a kona he, inbilang di kami ni Bernabe a kakalan di a katarabahowan ha Dios. Ket nagtinulag kami a umangay kami ni Bernabe ha bakkan a hidi a Judyo. Ket umangay bila hidi ha Judyo a hidi. I katinulag mi aye, ni Santiyago, ken ni Pedro, ken ni Juan. Ta hidi man i pangulo na manahod a hidi ha Jerusalem.
10 Atoy la i esa a inaged di ha nikami, a kanayon mi mina a tulongan i napobre a hidi. Ket ide bila i ninakam ko dan a gimetan mi.

Perpermi a Tolduwan ni Pablo ni Pedro

11 Idi kobosan na ide, naghen kami ha ili a Antiyokiya. Ket dinumemat hito ni Pedro. Ngem atoy i madukas a ginimet na. Isu a masapul a tinolduwan ko hikuna ha saguppang na agagum mi.
12 Ta idi kaddemat na ha Antiyokiya, mappiya i ginimet na, a inumuseg hikuna ken nakipagkan ha manahod a hidi a bakkan a Judyo. Ngem idi dinumemat i kappal a Judyo a nagipu ha ni Santiyago, ha Jerusalem, tinallekodan ni Pedro i bakkan a hidi a Judyo. Ta kinantengan na i paglimad na Judjudyo a magpilit a magtongpal ha Linteg ni Moyses.
13 Pati i ngamin a Judyo ha Antiyokiya, nagagum hidi ha ni Pedro, a agintotongpal hidi ha Linteg na Judyo, maski nu nakatandiyan di a madukas nu pilitan di i bakkan a hidi a Judyo a magbalin a Judyo. Maski ni Bernabe, inumaheg bila hikuna gipu ha kanteng na a baka limadan di hikuna na Judyo a hidi.
14 Idi naenta ko a awan a nalinteg i ginimet di, ken awan hidi inumuseg ha kinatahod na pagitoldu na Dios, kinagi ko ha ni Pedro ha saguppang na ngamin, “Abeng, maski nu Judyo kita, magbiyag kita niyaen a kona ha bakkan a Judyo, ta awan ta talakan i Linteg na Judyo a pakesalakanan ta mina. Ngem niyaen, apay a pilitan mo i bakkan a hidi a Judyo a umuseg mina ha Linteg heya, a awan mo dan talakan?” kon ko ha ni Pedro.
15 Ket intulos ko i pagpakatandi ko ha nikuna, a maski ha nikami a neenak a Judyo, ket Linteg na Judyo i talakan mi idi a pakesalakanan mi mina. Ket awan kami nahagliwat ha Linteg, a kona ha bakkan a hidi a Judyo.
16 Ngem niyaen, makatandiyan tam ngamin a awan ha tolay a mapalinteg ha saguppang na Dios gipu ha pinagtongpal na ha Linteg aye na Judyo. Awan man ha kinalinteg tam, nu awan i kinalinteg a nagipu ha panahod ni Jesu-Cristu. Ket niyaen, manahod kitam ha ni Jesu-Cristu, penu magbalin kitam a nalinteg ha saguppang na Dios gipu ha panahod ni Cristu. Ket awan kitam a magtalak ha Linteg heya. Ta awan na mabalin a maadya i liwaliwat na totolay gipu ha Linteg aye na Judyo.
17 Isu, niyaen, ni Apo Cristu i pakapalintegan tam. Ngem atoy pala i problema. Ta nu Apo Cristu i panahodan tam, natolduwan kitam a kelliwat kitam, ket mekalan kitam ha bakkan a hidi a Judyo a kelliwat. Ket

nu kona hito i pakatandiyan tam ha liwaliwat tam, baka atoy i magkagi
a ni Jesu-Cristu i pakaliwatan tam. Ta nu awan mina ni Cristu, awan
tam makatandiyan i liwaliwat tam. Isu, tahod wade a ni Cristu aye i
pakaliwatan tam? Madi ito agay!
18 Ta imbes na, magliwatak a tahod, nu magbabawi ak manon, a kattalak
ko manon i Linteg na Judyo.
19 Ta makatandiyan ko a matay ken mesina ha Dios i maski nu heya
a awan makatongpal ha ngamin a Linteg na Judyo. Ket katandi ko bila
a awan ko kaya a matungpal i ngamin a ide a Linteg. Isu, awan dan
ha namnama ko ha Linteg aye. Ket tallekodan ko ide a Linteg, penu
makabiyagak a kona ha pagayatan na Dios.

Ni Jesus I Kasulet Tam Ha Parusa

20 Isu kakabsat, kona ha natayak dan gipu ha Linteg. Ta nesurat dan ha
Linteg a parusaan na Dios i nagliwat ha Linteg heya. Ngem atoy paman
i nangsulet ha parusa ko. Ket hikuna ni Jesu-Cristu, a nelansa ha kudos
gipu ha nikan. Isu, awan la a ni Cristu i nelansa ha kudos nu awan pati
hikan bila, a meraman ha baggi na. Ket gipu ta kona hito, awan dan ha
parusa ha nikan. Ket niyaen, kona ha awan a hikan i magbibiyag, nu awan
ni Cristu i magbibiyag ha baggi ko aye. Ket magbiyagak ha biyag ko aye,
gipu ha pinagtalak na Annak na Dios, a nagayat ha nikan, ken nangiyatad
ha biyag na, gipu ha nikan.
21 Kakabsat, nu mapalinteg kitam ha saguppang na Dios gipu ha Linteg,
awan dod ha serserbe i katay ni Cristu. Ngem madi i pagnakam a awan
ha serserbe i katay ni Cristu. Isu, awan ko pabiyanan i kagbi na Dios a
mangisalakan ha nikitam.

3

1 Kakabsat ko ha Galasiya, masegkat kam wade a magnakam! Heya wade
i nangallilaw ha nikam? Madinnang ha nikam idi i ngamin a nepakatandi
megipu ha katay ni Jesu-Cristu ha kudos.
2 Salodsodan ko bi ha nikam. Anya? Inyatad na Dios i Espiritu na gipu
ha pinangtongpal moy ha Linteg? Awan agay, nu awan a inyatad na i
Espiritu na gipu ta tinahod moy i nepakatandi ko ha nikam megipu ha ni
Cristu.
3 Kakabsat, awan kam mina magsegkat a magnakam. Nakaman moy
mina, a idi nangrugi kam a manahod, awan ha sabali nu awan i Espiritu
na Dios i tinalakan moy. Ngem niyaen, anya wade? Kayat moy manon a
magbabawi, ket talakan moy i bukbukod moy a pangpalinteg? Awan mina
agay!
4 Anya, awan dod ha serserbe i ngamin a napadpadas moy a ginimet ni
Cristu ha nikam? Ha nakam ko, dakkal mina i serbe na.
5 Oni ah! Ta awan iyatad na Dios i Espiritu na, ken gimetan na i
milamilagro gipu ha pinagtongpal moy ha Linteg, nu awan gipu ta tinahod
moy ni Cristu.

Makagbiyan Kitam Gipu Ta Manahod Kitam Ha Dios

6 Maski ha ni Abraham, kona bila hito ha nikuna. Ta “Nanahod ni
Abraham ha Dios,” kon na Libro na Dios. “Ket gipu ha panahod na,
inbilang na hikuna na Dios a nalinteg.”
7 Isu, makatandiyan tam a awan ha tahod a appo ni Abraham, nu awan
i manmanahod a hidi ha Dios. Hidi man i magbalin a appo ni Abraham, a
makipagtawid hidi ha inkari na Dios ha nikuna.

8 Ta maski idi ha palungo, nesurat ha Libro na Dios a palintegan na
Dios i bakkan a hidi a Judyo gipu ha panahod di. Ket inbaheta na Dios ha
ni Abraham ide a Mappiya a Baheta. Ta inkari na Dios ha ni Abraham,
"Gipu ha panahod mo ha nikan, kagbiyan ko i makpal a tolay ha ngamin
a luglugar ha lutak," kon na Dios.
9 Isu a kona bila hito ha nikitam a manmanahod. Ta kagbiyan na Dios i
ngamin a manahod ha nikuna, ket kona ha pinagkagbi na ha ni Abraham
gipu ha panahod na.
10 Ngem bakkan ha totolay a magtalak ha bukod di a pinagtongpal ha
Linteg. Ta nu kona hay i talakan di, nelunod dan hidi. Ket maparusaan
hidi nokkan ha impyerno. Ta nesurat dan ha Libro na Dios, "Maparusaan
i maski nu heya a awan magtungpal ha ngamin a nesurat ha Libro na
Linteg."
11 Ngem awan man ha makatongpal ha ngamin a Linteg. Isu a
madinnang, a awan ha magbalin a nalinteg, ha saguppang na Dios, gipu
ha Linteg na Judyo. Ta imbes na, nesurat ha Libro na Dios, "I maski nu
heya a pinalinteg na Dios gipu ha panahod na, hikuna i makibiyag ha Dios
ha magnanayon."
12 Ngem bakkan a kona hito ha Linteg na Judyo. Ta nesurat dan, "Nu
atoy i tolay a makatongpal ha ngamin a linteg, makibiyag hikuna ha Dios
ha magnanayon, gipu ha pinaggimet na."
13 Ngem awan ha tolay a makatongpal ha ngamin a Linteg. Isu,
maparusaan kitam mina gipu ha liwat tam ha ide a Linteg. Ngem niyaen,
atoy paman i nangsulet ha nikitam ha ide a parusa. Ta ni Jesu-Cristu i
nangsaka ha nikitam ha parusa tam, gipu ha katay na. Ta nesurat dan ha
Libro na Dios, a "Maski nu heya a mebayug ha kayo, hikuna i parusaan
na Dios," kon na. Ket i pagibayug na aye, ide i tiplad na pagparusa na Dios
ha ni Cristu a kasulet tam.
14 Ket natulok ni Cristu ha katay na a kona hito, penu meyatad bila ha
nikam a bakkan a Judyo i kagbi na Dios a inkari na ha ni Abraham. Ket
niyaen, gipu ha panahod tam, makaalap kitam ngamin ha Espiritu na Dios
a inkari na.

I Kasabaliyan na Linteg ken I Inkari na Dios

15 Kakabsat, kona he i gagangay tam, ket ide i pangaregan ko ha nikam.
Ta kona nu magkari i esa a tolay ha agum na, ket pirmaan na i kari na.
Ket nu kona hito i kari na, awan dan ha maadya, onu menayon ha kari
na.
16 Niyaen, kona bila hito ha kari na Dios ha ni Abraham. Ta atoy i inkari
na Dios ha ni Abraham ken apo na a ni Cristu. Ket bakkan a "dagenday
a appo ni Abraham," i kayat na kagiyan, nu awan, "i apo ni Abraham a
isesa," i kagiyan na. Ket i kayat na kagiyan na ito i Cristu.
17 Niyaen, kakabsat, ide i kayat ko ipeta ha nikam. Atoy i inkari na Dios,
ket kona ha napermaan i kari na. Ket awan a mabalin a masulitan ide. Ta
nagpalungo i kari na Dios ha ni Abraham ngem ha Linteg a inyatad na ha
ni Moyses. Ket nakaman moy mina ide: Idi palungo a dinumemat i Linteg
ni Moyses, tinumaleb dan i uppat a gasut ket tallu a pulu a tawen. Isu,
ide a kari na Dios ha ni Abraham i tahod a palungo a tulag. Ket awan na
inadya i kari na gipu ha Linteg a inyatad na ha ni Moyses.
18 Niyaen, madi nu ipeta tam a maalap tam i kari na Dios gipu ha
pagtongpal tam ha Linteg na Judyo. Ta nu tahod a Linteg mina i
pakaalapan tam ha inkari na Dios ha ni Abraham, awan dan mina i kari
na Dios i pangalapan tam ha kagbi na. Ngem madi dalla ito agay! Ta

kinagbiyan na Dios ni Abraham gipu ha inkari na. Ket gipu ha ide a kari
na Dios i nangalapan ni Abraham ha kagbi na Dios.
19 Niyaen, baka salodsodan moy, “Apay dod a inyatad na Dios i Linteg
aye ha ni Moyses? Anya dod i serbe na ha nikitam,” kon moy. Ket itabbeg
ko, a neyatad i Linteg aye a mangipaenta ha liwaliwat ken pagkurangan
na totolay, hanggan dumemat ni Cristu. Ta ni Cristu aye i apo ni Abraham,
ket hikuna i nagkagiyan na Dios, idi inkari na ha ni Abraham i kagbi na.
Isu, makatandiyan tam a mas mappiya i kari aye na Dios ngem ha Linteg
ni Moyses. Gipu ta inyatad na Dios i Linteg ha ni Moyses gipu ha anghel a
hidi, ket ni Moyses paman i nangiyatad ha Linteg ha totolay a Judyo.
20 Ngem awan a kona hito idi inkari na Dios ha ni Abraham. Ta awan
ha sabali nu awan i Apo Dios a mismo i nagkari, ken Apo Dios a mismo i
nangtongpal ha kari na aye.

I Pagserbe Na Linteg

21-22 Niyaen, baka salodsodan moy nu mesenti i kari na Dios ha Linteg
ni Moyses. Ket itabbeg ko a awan hidi magsinenti. Ngem bakkan la i
pagserbeyan di. I pagserbeyan na Linteg i pangpaenta ha liwaliwat na
totolay. Ta nepakatandi na Linteg a maparusaan mina i ngamin a tolay,
a nagliwat hidi ngamin. Iday i pagserbeyan na Linteg. Ngem bakkan
i pakapalintegan na totolay ha saguppang na Dios. Ta nu atoy i linteg
a makapabiyag mina ha totolay, mabalin mina a mapakawan kitam ken
makipagbiyag kitam ha Dios gipu ha linteg. Ngem pulos, awan man ha
linteg a makapabiyag a kona hay. Niyaen, i pagserbeyan na inkari na Dios
i pangiyatadan na ha biyag a magnanayon ha maski nu heya a manahod
ha ni Jesu-Cristu. Isu, bakkan a Linteg ni Moyses i makeatad ha biyag
a magnanayon, nu awan ni Cristu a mismo, gipu ha panahod na ken
pinagtalak na.
23 Niyaen, idi awan pala dinumemat ni Cristu, kona ha pagbaludan na
totolay i Linteg ni Moyses. Ket awan ha makalisi ha turay na ide a Linteg.
Ket nagdapon ito ha totolay, hanggan dinumemat ni Cristu, a nagpakatandi
nu panyan tam a mesalakan gipu ha panahod.
24 Isu, kona paman ha ide i pagserbeyan na Linteg, a kona ha esa a
tagabu a magdapon ha annak. Ket dinapon na kitam na Linteg aye,
penu awan kitam lumakad ha Hama tam a Dios. Ngem niyaen, gipu ha
pinagdemat ni Cristu, mapalinteg kitam gipu ha panahod tam ha nikuna.
25 Niyaen, gipu ta tahodan tam ni Cristu, awan kitamon nabalud gipu
ha Linteg na Judyo. Ta dinumemat dan i mahagisalakan ha nikitam a ni
Cristu.
26 Ket nagbalin kitam a annak na Dios gipu ha panahod tam, a
makipagisesa kitam ha ni Jesu-Cristu.
27 Ta nabinyagan kitam dan a napagisesa kitam ha ni Cristu. Ket gipu ta
kona hito, ahegan tam i nakam na, ken ugali na, ken pagayatan na.
28 Niyaen, awan dan ha kasabaliyan na Judyo a hidi ken bakkan a hidi
a Judyo, onu tagabu ken happo na, onu lallaki ken babbey. Ta magisesa
kitam ngamin ha pinakipagisesa tam ha ni Jesu-Cristu.
29 Ket nu tahod a sakop kitam ni Cristu, nebilang bila a appo kitam ni
Abraham, a makaalap kitam ha inkari na Dios.

4

1 Ide paman i pangaregan ko ha nikam: Kona nu atoy i esa a mabaknang.
Ket atoy bila i annak na. Ket niyaen, natay i mabaknang aye. Ngem ballik
pala i annak na heya, ket awan pala kusto a mangtawid ha kabaknang

na hama na. Isu, maski nu annak aye i tahod a makinkukuwa ha
kinabaknang, kona paman ha tagabu hikuna.
2 Ta masapul na pala i happo a magdapon ha nikuna, hanggan dumemat
i tiyempo a inbital na hama na, ket dinumakkal dan i annak.
3 Niyaen, kona bila hito ha nikitam, idi awan kitam pala nanahod ha
ni Cristu. Ta kona kitam ha annak a natagbuwan ha ugali ken linteg na
minappo tam, a nangituray di ha nikitam.
4 Ngem idi dinumemat i tiyempo a inbital na Dios, pinaangay na i mismo
a Annak na. Dinumemat hikuna a kona ha esa a tolay, a neenak na hikuna
na babbey. Ket nagbiyag hikuna a kona ha Judyo, a natulok hikuna ha
ngamin a Linteg ni Moyses.
5 Ket inumangay hikuna, penu sakaan na i ngamin a inturayan na Linteg,
penu magbalin kitam a annak na Dios.
6 Ket niyaen, gipu ta annak kitam na Dios, pinaangay na Dios i
Espiritu ni Cristu, a maghen ha baggi tam. Ket ide a Espiritu ni Cristu i
mangipakatandi ha nikitam, penu makaayag kitam ha Dios ha hama tam.
7 Isu, gipu ta pinagbalin na kitam na Dios a annak na, awan kitam a
tagabu na ugali ken linteg na totolay, nu awan a annak kitam na Dios. Ket
gipu ta annak kitam na Dios, matawid tam i ngamin a inkari na Dios ha
annak na a hidi.

Buriburan ni Pablo Hidi a taga-Galasiya

8 Kakabsat, idi awan moy pala katandi i Dios, tinahod moy ken inusegan
moy i panahodan moy idi, ket kona ha nagpatagabu kam ha denday. Maski
awan idenday a nadiosan.
9 Ngem niyaen, katandi moy dan i Dios. (Onu, imbes na, ipeta ko mina
a Dios a mismo i nangipakatandi ha nikam ha baggi na). Ngem niyaen
paman, i awan ko la a makatandiyan nu apay a kayat moy manon a
magbabawi, a sumoli ha dagenday a panahodan moy idi. Kayat moy dod
a patagabu manon ha nidi?
10 Ta kagin moy a mangpakagbi kam ha Dios gipu ha pagtongpal moy
ha maneg a pamalak, ken bulan, ken tiyempo, ken tawen.
11 Agay, buriburan takam. Ta nu magbabawi kam manon, ket kona hito
i gimetan moy, awan dan ha serserbe i pinagitoldu ko ha nikam.
12 Kakabsat, iyunay-unay ko ha nikam, a aheganak moy mina. Ta
katandi moy a nagbalinak a kona ha nikam a bakkan a Judyo. Awanak
nagpatagabu ha Linteg na Judyo. Maski nu hikan i esa a Judyo,
tinallekodan ko iday a Linteg di. Niyaen, hikam bi. Awan kamon patagabu
ha Linteg a awan ha serserbe na.
Ilailay ko, inaamakan unay i pinagrespitar moy ha nikan, idi kaddemat
ko ha nikam.
13 Katandi moy i kasasaad ko idi, a nagsaketak unay. Ket gipu ha
kasasaad ko aye, naghenak ha nikam. Ket nagibaheta ak megipu ha Baheta
na Dios.
14 Ket maski nu nakaro unay i pinagsaket ko, naattaman moy i rigrigat
ko heya, ket awanak moy minadiyan, onu tinallekodan. Imbes na,
pinadagusak moy ha bilabilay moy. Ket kona nu hikan i esa a anghel
na Dios, onu Jesu-Cristu a mismo. Kona hito i pinagrespitar moy ha nikan.
15 Agay, nagragsak kam unay idi, gipu ha pinagitoldu ko ha nikam. Anya
wade i nagimet ha ragsak moy? Manakam ko i rikna moy idi. Ta nu
mabalin la mina, ket inadya moy mina i bukod moy a mata, a inyatad moy
mina ha nikan.

16 Ngem anya wade niyaen? Baka nagbalinak dan a kasenti moy, gipu
ta inpeta ko ha nikam i tahod.
17 Anya wade ha Judyo a hidi a mangpilit a magtongpal ha Linteg? Talaga
a kayat di kam a isuhog. Ngem awan a mappiya i panggep di. Ta kayat di
la a mesina kam ha nikan, penu magagit kam mina a umuseg ha nidi.
18 Agay, mappiya nu atoy i makipagilay ha nikam, basta mappiya i
panggep di. Ket ayayatan dikam mina a tahod, maski nu atoyak ha nikam
a mangenta, onu maghenak ha madiyo.
19 Agay, gipu nikam a annak ko a ayayatan ko unay, marigatan dan i
nakam ko gipu ha buribur ko ha nikam. Agay, i rigat ko aye i kona ha
saket na babbey a mageenak. Ta marigatanak unay hanggan umusoseg
kam a tahod ha ni Cristu.
20 Agay, mematonak unay ha nikam! Ta basta atoyak mina ha nikam,
ket makapaguhon kitam. Ket baka magbigu manon i nakam ko ha nikam.
Ta awan ko makatandiyan nu panyan mina na balakad ko ha nikam.

I Pagahegan a ni Agar ken ni Sara

21 Nay, hikam man a masor a peturayan ha Linteg na Judyo.
Makatandiyan moy wade nu anya itoldu na Linteg? Temanan moy bi.
22 Ta nesurat ha Libro na Dios megipu ha duwa a lallaki a annak ni
Abraham. Ket hidi man i pangaregan ha nikitam. Ta esa i neenak na
kabanga na a tagabu, a ni Agar i nagen na. Ket esa i neenak na tahod a
kabanga na, a ni Sara.
23 Niyaen, awan ha nakaddatan a ginimet na Dios ha pinageenak
na kabanga na a tagabu, ta kakalan la hikuna na ngamin a babbey a
mageenak. Ngem atoy i nakaddatan a ginimet na Dios ha pinageenak
na tahod a kabanga ni Abraham. Ta kalopas hikuna, ket babakat dan
unay, ken awan dan hikuna makainaw. Ket i nakaddatan a nagimet aye i
pinakeenak na annak gipu ha ginimet na Dios gipu ha kari na.
24 Niyaen, pangarigan dan ide. Ket i kekalan na duwa a kabanga ni
Abraham i duwa a tulag na Dios ha totolay. I keangayan na esa a tulag
i pakatagabuwan na totolay. Ket mekalan iday ha tagabu ni Abraham, a
ni Agar. Mekalan hikuna ha tulag a inalap ni Moyses ha parabin a Sinay.
Ta natagabu i ngamin a annak ni Agar, ket kona bila ha ngamin a Judyo a
matagabu ha Linteg, onu tulag ni Moyses.
25 Isu, ni Agar i kona ha tulag na Sinay. I paghenan na apapo ni Agar,
ito bila i paghenan na parabin Sinay, ha bayan a Arabiya. Ket niyaen,
mekalan bila hikuna ha ili na Judyo a hidi ha Jerusalem. Ta ito i paghenan
na totolay a magpeturay ha Linteg.
26 Ngem bakkan ha ni Sara, a tahod a kabanga ni Abraham, a awan
natagabu. Ket mekalan hikuna ha sabali a Jerusalem a maghen ha langit.
Ta ito i paghenan na ngamin a manmanahod ha inkari na Dios.
27 Ket nesurat ide megipu ha tahod a kabanga na, a “Magragsak ka
dan, hikaw a babbey a awan ha annak! Ket maski nu awan ka nagenak,
magdulaw ka mina, gipu ha ragsak mo. Ta maski nu linakadan na ka na
kabanga mo, sumoli hikuna nokkan. Ket nokkan, mas makpal i annak mo
ngem ha annak na iday a babbey a natagabu ha kabanga na.” Ide dan i
nesurat ha Libro na Dios megipu ha totolay a manahod ha inkari na Dios.
28 Niyaen, kakabsat, hikitam i annak na Dios. Hikitam man i
nakatongpalan na inkari na. Ket kona bila ha ni Isak, a annak ni Sara
a tahod a kabanga ni Abraham.
29 Ta idi neenak i annak ni Agar, nagloko hikuna ha ni Isak aye, a neenak
gipu ha kaddat na Espiritu na Dios, a nagpainaw ha ni Sara. Ket maski

niyaen, kona bila hito ha nikitam a nalokowan gipu ha Judyo a hidi a
natagabu ha Linteg.
30 Ngem maski, ta nakaman tamon i kakkagi na Libro na Dios, a
“Paadiyowan moy i tagabu ken annak na. Ta ide a annak na tagabu,
awan mina hikuna a makipagtawid ha kukuwa na Hama na, a kona ha
pinagtawid na annak na tahod a kabanga na,” kon na.
31 Isu, kakabsat, ide dan i kayat ko kagiyan ha pangarigan ko aye.
Hikitam man i kona ha annak na tahod a kabanga, ta manahod kitam
ha inkari na Dios.

5

Siwayawaya Kitam Dan

1 Niyaen, awan kitam dan sakop na Linteg, nu awan a insalakan na
kitam ni Cristu ha pagbaludan a Linteg, penu mawayawaya kitam, a awan
na kitam tagabuwan na Linteg heya. Isu, paigatan moy dan i panahod
moy, ket awan moy manon a palobusan a patagabu ha linteg.
2 Nay, temanan moy bi. Ta ipeta ko ha nikam, a nu ipakagit moy i baggi
moy, a pangpasakop moy ha Linteg na Judyo, awan dan ha serserbe ni
Cristu ha nikam.
3 Ket ipeta ko manon a maski nu heya a mangpasakop ha Linteg aye,
masapul na a tungpalan i ngamin a Linteg. Ta nu liwatan na i esa la a
linteg, mebilang a liniwatan na i ngamin a Linteg heya.
4 Ket sumina ha ni Cristu i maski nu heya a magpadas a mangpalinteg
ha baggi na, gipu ha pinagtongpal na ha Linteg aye. Ket tinallekodan na
dan i kagbi na Dios.
5 Ngem bakkan ha nikitam. Ta namnamaan tam a palintegan na kitam
na Dios gipu ha ni Jesu-Cristu. Ket tumulos kitam a manahod, gipu ha
Espiritu na Dios a magdaggap ha panahod tam.
6 Awan ha balle nu makugitan kitam, onu awan. Basta makipagisesa
kitam ha ni Cristu. Ket i masapul tam la i panahod tam. Ket mepaenta a
manahod kitam gipu ha pagayat tam ha kakalan tam a tolay.
7 Kakabsat, mappiya unay i pahanod moy, idi karugi moy a manahod.
Ngem niyaen, heya wade i nangsalen ha nikam? Panyan di a pinaggimak
i paguseg moy ha ni Jesu-Cristu?
8 Awan nakam sinalenan na Apo Dios. Ta hikuna i magayag ha nikam a
umuseg ha ni Cristu.
9 Magingat kamon, ta baka mealis i kinadukas di ha nikam, a kona ha
ide a pagkakagi, a “Ha ballik a lebadura, umaales iday ha ngamin a lebut
na,” kon na totolay.
10 Ngem magtalakak ha Happo tam, a daponan na kam, penu awan moy
tahodan i sabali a pagitoldu. Ket parusaan na Dios i maski nu heya a
mangriribuk ha nikam gipu ha madi a pagitoldu na.
11 Katandi ko a atoy pala i kappal a magsalawasaw a pilitan ko a
mapakugitan i bakkan a hidi a Judyo. Ngem madi ito agay! Ta nu kona
hito i pagitoldu ko, apay a paloko na ak na Judyo a hidi? Ta basta nu
inayon ko mina ito ha pagitoldu ko megipu ha katay ni Cristu ha kudos,
ket awan mina ha pakaenglan di ha pagitoldu ko aye.
12 Agay, manginayon mina idagenday a mangriribuk ha nikam, a
pakakugitan di mina i bukod di a baggi, hanggan nakapon dan hidi.
13 Kakabsat, inayagan na kam na Dios penu mawayawayaan kam ha
linteg. Ngem awan moy mina gimetan i kasorhan na baggi moy, nu awan
a magdinaggap kamon gipu ha pagayat moy.

14 Ta matongpal i ngamin a Linteg na Dios ha esa la a bon na, a “Ayatan
mo i kakalan mo a tolay a kona ha baggi mo,” kon na Dios.
15 Ngem nu maginengal kam, a maglinaban kam, onu magsineni kam,
magingat kam mina agay. Ta baka magdinadail kam bila.

Megipu ha Espiritu na Dios ken Kasorhan na Baggi Tam

16 Kakabsat, i kayat ko kagiyan a kanayon kam mina a peturayan ha
Espiritu na Dios. Ket awan moy pagustowan i madukas a korsunada na
baggi moy.
17 Ta magsinenti i korsunada na baggi tam ken korsunada na Espiritu na
Dios a maghen ha baggi tam. Magkasenti dalla hidi. Ide i gipu na a awan
tam magimet i mappiya a kayat tam a gimetan.
18 Ngem nu peturayan kitam ha Espiritu na Dios, ket awan na kitam
idilan na korsunada na baggi tam, ket awan tam masapul a peturayan ha
Linteg.
19 Niyaen, malaka la a melassin i korsunada na tolay a awan a meturayan
na Espiritu. Ta gimetan na i pangibabbey, onu pangilallaki; mabastos
hikuna, ket gimetan na i makasaniki.
20 Ket magdeyaw hikuna ha didiosen a hidi, ken magan-anito hikuna,
onu mahagsenti hikuna, onu maglaban hikuna, onu magimon hikuna, onu
magingal hikuna, ken makemot hikuna, ket kayat na a makitabbegan, ket
kayat na bila a mangidumduma.
21 Magseni hikuna, magdammot hikuna, ken magbarbartek hikuna, ken
magragragsak hikuna ha madukas. Ket makpal pala a kona he i gimetan
na tolay a awan meturayan na Espiritu na Dios i kinatolay na. Niyaen,
iwadan takam manon, a awan makasaddap ha paghariyan na Dios i maski
nu heya a maggimet ha kona ha dagende a bagbagay.
22 Ta bakkan i paggimet na Espiritu na Dios. Ket melassin tam i totolay
a peturayan ha Espiritu gipu ha pagayat di, ken ragsak di, i talna di, i
kinaattam ken kinaanus di, i kinappiya di, ken i kinamatalak di.
23 Magpakumbaba hidi, ket maketuray hidi ha korsunada na baggi di.
Ket awan man ha linteg a mesenti ha dagende a paggimet na Espiritu na
Dios.
24 Ket ha totolay a nagpasakop dan ha ni Jesu-Cristu, tinallekodan di dan
i alegid a pagkatolay di, ket kona ha inlansa di ha kudos, penu awan na
hidi meturayan na korsunada na baggi di.
25 Ta i Espiritu na Dios i nangiyatad ha nikitam ha biyag a magnanayon.
Isu, i Espiritu aye i magturay mina ha nikitam.
26 Ket awan kitam mina magpangas, onu magpainingal, onu magsineni.

6

Magdinaggap Kitamon

1 Kakabsat, nu atoy ha nikitam i maallilaw ken nakaliwat, umangay mina
ha nikuna i kappal a peturayan na Espiritu na Dios, a tolduwan tam mina
hikuna. Basta maanus i pagitoldu tam. Ket magingat kitam mina, penu
awan kitam masolisog.
2 Ket magdinaggap kitam ha pakarigatan tam. Ta nu magdinaggap kitam,
matongpal tam i bon ni Cristu, a “Maginayat kamon,” kon na.
3 Ngem madi nu atoy i magnakam a awan na masapul i tulong na agagum
na. Ket maallilaw na la i baggi na, gipu ha kinapangas na.
4 Kakabsat, awan tam mina ikalan i paggimet tam ha paggimet na sabali
a tolay. Imbes na, nakaman mina na kada esa i bukod na a gimet. Ket

nu mappiya ito, mabalin na i matalak ha ginimet na. Ket awan hikuna magliwat, a mangikalan ha baggi na ha sabali a tolay.
5 Ta masapul a baklayan na kada esa i bukod na a tarabaho.
6 Ket ha nidi a matotolduwan ha kagi na Dios, iyatad di mina i kasapulan na maestro di.

Gunggunaan na Kitam na Dios Gipu Ha Gimetan Tam

7 Kakabsat, awan kam mina paallilaw ha baggi moy a magnakam a awan maenta na Dios i gimetan moy. Ta awan man ha makadaya ha Dios. Tahod a gunggunaan na i esa a tolay gipu ha ginimet na tolay heya.
8 Ket nu gimetan na tolay i bukod na a pagayatan, i gungguna na tolay heya i katay na ken parusa na ha impyerno. Ngem nu gimetan na tolay i pagayatan na Espiritu na Dios, i gungguna na i inaamakan a biyag na Dios.
9 Isu i gipu na a awan kitam mina maunga a maggimet ha mappiya. Ta basta tumulos kitam, dumemat nokkan i tiyempo a pangiyatad na Dios ha gungguna tam.
10 Isu, nu atoy i gundaway tam, gimetan tam mina i mappiya ha maski nu heya a tolay, ket nangnangruna ha kakabsat tam a manmanahod.
11 Niyaen, kakabsat, maenta moy ha he i kadakkal na letra a isurat ko ha nikam. Ta hikan a mismo i nangisurat ha ide.
12 Ket iwadan takam manon megipu ha Judyo a hidi a magpilit ha nikam, a magpasakop mina ha Linteg ni Moyses. Ta mapangas hidi. Ket kayat di la i pagdeyaw na kakalan di a Judyo. Ta baka lolokowan na hidi na kakalan di a Judyo nu ipeta di a kuston i katay ni Cristu, a pangsaka na Dios ha liwaliwat na totolay. Ket gipu ta mapangas hidi, kayat dikam pilitan a umuseg ha Linteg ni Moyses.
13 Ngem maski i Judjudyo a hidi, awan hidi magtongpal ha Linteg a tahod. Ta kayat di la a mapakugit kam, penu mapadeyaw i baggi di, gipu ta matulok kam ha pagitoldu di.
14 Ngem nu hikan, awan ha padeyawan ko, nu awan la i katay ni Jesu-Cristu, a nagsaka ha parusa ko. Ta gipu ha katay na aye, madiyan ko a patagabu ha kasorhan na baggi ko. Ket nobos dan i pinnakabalin di a magturay ha nikan.
15 Ket niyaen, awan ha serserbe nu napakugit i tolay a pangpasakop na ha panahodan na Judyo. Ta masapul na la a tahod i pinangpabigu na Dios ha pagkatolay na.
16 Ket ha ngamin a umuseg ha kinatahod na kakkagi ko aye, atoy bas ha nidi i talna ken kagbi na Dios. Ket kona bila hito ha ngamin a totolay na Dios.
17 Niyaen, mangrugi ha yenan, awan dan mina i mangriribuk a hidi megipu ha pagitoldu ko. Ta atoy dan ha baggi ko i makpal a peklat. Ket nagipu hidi ha pinagpadas ko, ha pinagserbe ko ha Dios. Ket hidi man i mangpatahod a hikan i tahod a tagabu ni Jesu-Cristu.
18 Kakabsat, kagbiyan na kam mina na Happo tam a ni Jesu-Cristu. Oni ay.

I Surat ni Pablo ha Manahod a Hidi a Taga Epeso

1 Isurat ko ide ha totolay a sakop ni Cristu, ha ili a Epeso, ha totolay a
mapagtalkan ha pinagbiyag di ha ni Jesu-Cristu.
Naggipu ide ha ni Pablo, a nagbalin a esa a apostol ni Jesu Kristu gipu
ha pagayatan na Dios.
2 Kakabsat, atoy mina ha nikam i kagbi ken talna, a maggipu ha Nama
tam a Dios ken Happo tam a ni Jesu-Cristu.

I Nadiosan a Sagut na Espiritu ha Nikitam

3 Magyaman kitam ha Dios, i Hama na Happo tam a ni Jesu-Cristu. Ta
inatdinan na kitam ha ngamin a nadiosan a sagut na a naggipu ha Espiritu
na Dios. Ket ginimet na ito, gipu ha pinagisesa tam ha ni Cristu.
4 Idi palungo a pinarsuwa na i lutak aye, pinili na kitam na Dios a
magbalin a kukuwa na, gipu ha ginimet ni Cristu. Ket pinili na kitam,
penu mebilang kitam a mappiya, ken awan mina ha pakaliwatan tam ha
saguppang na.
5 Ket gipu ta inayat na kitam na Dios, ninakam na a pagbalinan na kitam
a annak na. Ket gipu ha ni Jesu-Cristu, inakot na kitam a kona ha bukod
na a annak. Ta kona hito i pagayatan na ken maanus a panggep na.
6 Isu, deydeyawan tam i Dios gipu ha ide a inaamakan a kagbi na, gipu
ta inyatad na ha nikitam ide a sagut, gipu ha pinakipagisesa tam ha Annak
na a ayayatan na unay.
7 Ta idi natay ni Cristu, hikuna i nangsulet ha nikitam, a pinarusaan na
hikuna na Dios. Ken nangsaka hikuna ha gahut tam ha Dios, ha liwaliwat
tam. I pangsaka na, i digi na a nebulak gipu ha nikitam. Isu, napakawan
dan i liwaliwat tam. Ket niyaen, anyan a kadakkal i kagbi na Dios.
8 Ta perpermi i pagiyatad na ha nikitam! Ket inyatad na bila i ngamin a
kinasirib ken pakakatandi tam.
9 Ket inpakatandi na ha nikitam i nalimed a panggep na. Ta ide i
ninakam na a tongpalan gipu ha ni Cristu.
10 Ide i panggep na Dios, a tungpalan na nokkan ha tiyempo a inbital
na. Ket pagisesaan na i ngamin a parsuwa ha langit ken ha lutak aye, a
ipasakop na hidi ha ni Cristu, a Happo di.
11 Niyaen, ha ngamin a gimetan na Dios, gimetan na gipu ha bukod na
a nakam ken pagayatan. Ket pinili na kitam a magbalin a totolay na, ken
magisesa ha ni Cristu, gipu ha bukod na a panggep. Ta kona hito i ninakam
na, maski idi karugi na a magparsuwa.
12 Isu, niyaen, i kayat na Dios a magtahok kitam ha ni Cristu. Ket gipu
ha pinagtahok tam aye, madeyawan i Dios. Madeydeyaw i kinainamakan
na Dios.
13 Niyaen, kona bila hito ha nikam. Ta nanahod kam ha ni Cristu, idi
nateman moy i tahod a pagitoldu ken Mappiya a Baheta aye, megipu ha
pinakesalakan moy. Ket minarkaan na kam na Dios gipu ha pinangiyatad
na ha Espiritu na. Ta hikuna i inkari na, ket kona ha pangpaenta ha
pinangtagikuwa na ha nikitam.
14 Ide a Espiritu na Dios i mangpatalged a maalap tam nokkan i inkari na
Dios ha nikitam a totolay na. Ket ipanamnama na Espiritu aye ha nikitam
a wayawayaan na kitam na Dios, a awan kitam mebalud gipu ha liwaliwat

tam. Gipu ta hikitam man i kukuwa na Dios. Ideydeyaw tam i kainamakan na kagbi na!

I Kararag ni Pablo

15-16 Ket gipu ta kona hito, awanak gumimak a magyaman ha Dios gipu
ha nikam. Ta kanayon a nakaman takam ha kararag ko, nangrugi idi
nabaheta ko a tinahod moy ni Apo Jesus, ken ayayatan moy i ngamin a
tolay na Dios.
17 Ket agedan ko ha Dios, a kainamakanan a Hama ken pinagtalakan
na Happo tam a ni Jesu-Cristu. Ket ide i pakiaged ko ha nikuna, a iyatad
na ha nikam i kinasirib a maggipu ha Espiritu na Dios, penu perpermi i
pakatandi moy ha Dios, ken ha ngamin a ginimet na ha nikitam.
18 Ket agedan ko a ipakatandi na ha nikam, penu makatandiyan moy nu
anya i namnamaan tam. Ta pinili na kam, penu mangnamnama kam a
kona hito. Ket makatandiyan moy mina i kinangina na sagut na a iyatad
na ha nikitam a totolay na.
19 Ket agedan ko paman ha Dios, a makapadas kam mina ha kadakkal na
pinnakabalin na a maghen ha nikitam a manahod. Ta ide a pinnakabalin
na a atoy ha nikitam,
20 ide i inusar na, idi pinagbiyag na manon ni Cristu, ket pinaunek na
ha henan na Dios, penu maghari.
21 Ket niyaen, maghari ni Cristu ha madedeyaw a lugar, a katurayan
hikuna ngem ha ngamin a magtuturay, maski ha langit onu ha lutak, maski
hidi a maenta na totolay ken hidi a awan tam maenta. Kona hito i kasasaad
ni Cristu ha yenan a tiyempo ken ha magnanayon.
22 Ta pinagturay na Dios ni Cristu ha ngamin a bagbagay. Isu, ni Cristu
i pangulo ha ngamin, a magturay hikuna a kona hito para ha ngamin a
manahod ha nikuna.
23 Ket idagende a totolay a manahod ha nikuna i kona ha baggi ni Cristu.
Hikuna i pangulo tam. Ket awan ha kurang tam. Ta ni Cristu a pangulo
tam, hikuna i mangigiwat ha baggi na, ha ngamin a kasapulan tam, ha
ngamin a kasasaad.

2

Natay Kitam Idi, Ngem Niyaen, Minagbiyag Kitam

1 Kakabsat, idi awan kam nanahod, kona ha natay kam, gipu ha
kinadukas moy ken liwaliwat moy. Ket awan ha nikam i biyag na Dios
a magnanayon.
2 Idi tiyempo hito, inunod moy i madukas a ugali na totolay a awan a
manahod. Ket inunod moy ni Satanas. Ta hikuna i magturay ha ngamin
a anito a hidi, ken madukas a hidi a espiritu. Ket maski hanggan niyaen,
magturay hikuna ha tolay a hidi a awan a umuseg ha Apo Dios.
3 Maski hikitam ngamin idi, ta kona bila hito ha nikitam, idi nagbiyag
kitam gipu ha kasorhan na baggi tam, idi tinongpal tam i maski nu anya a
korsunada na nakam tam ken baggi tam. Ket nekalan kitam idi ha ngamin
a madukas. Ket parusaan na kitam mina na Dios.
4 Ngem maski nu kona hito i kinadukas tam, dakdakkal paman i kagbi
na Dios, gipu ha ayat na ha nikitam.
5 Ket maski idi natay kitam, a parusaan na kitam mina gipu ha liwat tam
ha nikuna, agay, pinagbiyag na kitam, ta inyuseg na kitam ha ni Cristu. Ket
nesalakan kitam a kona hito, gipu ha kagbi na Dios.

6 Ket gipu ha pinakipagisesa tam ha ni Jesu-Cristu, pinagbiyag na kitam,
penu makipagbiyag kitam ha nikuna, ha langit, ha magnanayon. Ket maski
niyaen, nebilang dan a natongpal ide a pakesalakanan tam, gipu ha ni
Jesu-Cristu.
7 Ginimet na ito na Dios, penu mepaenta na ha magnanayon a awan
ha kahad i kadakkal na kagbi na ken kinaanus na ha nikitam, gipu ha ni
Cristu.
8 Isu, awan ha gipu na i pakesalakanan tam, nu awan a gipu ha kagbi
na Dios. Ket maalap tam ide a pakesalakan gipu ha panahod tam ha ni
Cristu. Ket maski ha ide a panahod tam, awan ide a naggipu ha nakam
tam, nu awan a naggipu ha Dios. Ta iyatad na ide ha nikitam a kona ha
sagut na.
9 Isu, awan mina ha pagpangas na baggi tam. Ta awan ha magimet tam,
penu maalap tam ide a pakesalakan tam. Pasig la a sagut na Dios ide.
10 Ta hikitam man i pinarsuwa na Dios. Ket niyaen, pinauseg na kitam
ha ni Jesu-Cristu, penu gimetan tam i mappiya a tarabaho a insagana na
a gimetan tam.

Pinnagbalin na Kitam a Isiisesa

11 Niyaen, ha nikam a bakkan a Judyo, nakaman moy mina i kasasaad
moy, idi awan kam nanahod. Ta linimad na kam na Judyo a hidi a awan
kam makapasakop ha Apo Dios, kon di, gipu ta awan kam napakugit. Ket
inbilang di a hidi la i sakop na Dios, gipu ha pinakugit di, maski nu i
pangpasakop di i bukod di a paggimet, a pagpakugit di ha baggi di.
12 Nakaman moy mina ide: a idi nakasina kam ha ni Cristu, ket kona ha
madiyo kam ha Dios. Ta bakkan kam a Judyo, a totolay a pinili na Dios a
bukod na a kukuwa. Isu, awan kam ha bunong ha karkari na Dios ha Judyo
a hidi. Ket tinumulos kam a narigrigatan. Ta awan kam ha namnama ha
pakesalakan, gipu ta awan moy katandi i Apo Dios.
13 Ngem niyaen, bakkan manon. Ta nenayon kam ha ni Jesu-Cristu ken
ha nikami a totolay na, gipu ha ginimet na ha nikam, gipu ha digi na.
14 Ta mismo a ni Cristu i nangipatalna ha nikitam. Ta pinagbalin na
kitam a isiisesa a tolay, a kona ha magkakabsat. Maski hikam a bakkan
a Judyo, ken hikami a Judyo. Ket inadya na iday a kona ha padding a
namagsina ken namagkinasenti ha nikitam.
15 Gipu ha katay ni Cristu, inadya na i Linteg a inunod mi a Judyo
ken pakasentiyan mi ha nikam a bakkan a Judyo. Inadya na iday, penu
pagisesaan na i duwa a puli na tolay, a innayon na ha baggi na. Ket gipu ha
iday, pinagbalin na kitam a bigu a puli na tolay. Isu, awan ha kasabaliyan
ha Judyo ken bakkan a Judyo, nu awan la i pakipagtalna tam gipu ha ni
Cristu.
16 Inadya na i pinakipagsenti na Judyo ken bakkan a Judyo gipu ha
kakatay na ha kudos. Ket pinagisesa na idenday a duwa a puli ha esa
la a baggi. Ket pinagpiya na hidi ha Dios. Isu, pinagisesa na kitam ni
Cristu ha baggi na. Ket gipu ha katay na, inyuseg na kitam ha Dios, ta
awan dan i pakaenglan na Dios ha nikitam a totolay.
17 Gipu ta kona hito i panggep na, inumangay ha he ni Cristu, ket
nagitoldu ha ide a Mappiya a Baheta, megipu ha pakipagtalna ha maski
nu heya a tolay. Nabahetaan kam a bakkan a Judyo a mas madiyo, a awan
nagnakam ha Dios, ken nabahetaan kami bila a Judyo a mas mabikan, ken
kanayon a magnakam ha Dios.
18 Ta ni Cristu i gipu na a makaangay kitam ngamin ha Dios Ama. Maski
nu Judyo, onu bakkan a Judyo. Ta magkalan kitam ha pagisesa tam ha
Espiritu na Dios.

19 Isu, niyaen, awan kam nebilang a ganggannaet onu dayuwan ha Dios,
a kona ha idi, nu awan a annak na. Ket nebilang kam bila a magkaili ha
ngamin a totolay na Dios.
20 Ta kona ha netongko kam bila ha bilay na Dios. Ket kona ha lalaha ken
pasak i apostol ken mahagpugto a hidi. Ket kona ha hikam man i nenayon
ha nidi a magbalin a bilay na Dios. Ket ni Jesu-Cristu i kona ha adadigi a
magpataknag ha ngamin ha ide a bilay.
21 Ta hikuna i magitongko ha ngamin a paset na bilay, hanggan dumakkal
a dumakkal ide a bilay. Ket pasig la mappiya i paghenan na Dios.
22 Isu, gipu ha pagisesa moy ha ni Cristu, itongko na kam bila ha ngamin
a manmanahod, a magbalin a bilay na Dios. Ta hikitam i paghenan na
Espiritu na Dios.

3

1 Isu, gipu ta kona hito, ikararagan takam. Oni. Hikan ni Pablo a nebalud
ha ide a pagbaludan gipu ha pinagitoldu ko ha nikam a bakkan a Judyo.
Ta ito i liwat ko, kon na kan.

I Patarabaho na Dios ha ni Pablo

2 Sigurado a nabaheta moy a inatdinan na ak na Dios ha ide a tarabaho
ko a mangipakatandi ha nikam megipu ha kagbi na.
3 Ta inpakatandi na Dios ha nikan i nalimed a panggep na. Ket atoy dan
i ballik a megipu ha ide a insurat ko ha surat ko aye.
4 Nu mabasa moy ito, makatandiyan moy nu panya i pakakatandi ko ha
palimed ni Cristu.
5 Ta nikuna, awan ito nepakatandi ha minappo tam a hidi. Ngem ha
yenan, nepakatandi na ito na Dios, gipu ha Espiritu na, ha totolay a hidi a
pinili na, a nagbalin dan a apostol na ken mahagpugto na a hidi.
6 Niyaen, ide i palimed ni Cristu a nepakatandi dan. Awan la a hikami
a Judyo i makaalap ha pagiyatad na Dios, nu awan bila hikam a bakkan a
Judyo. Ket mamagkalan kitam ngamin, a kasakop ha baggi ni Jesu-Cristu,
gipu ha ginimet ni Cristu. Ket mamagkalan kitam paman, a makipagtawid
ha inkari na Dios, gipu ha ni Jesu-Cristu.
7-8 Niyaen, kakabsat, ha ngamin a madibbi a totolay a manmanahod,
hikan i kadibbiyan ha nidi. Ngem maski nu kona hito, pinili na ak na
Dios, a mangipakatandi ha bakkan a hidi a Judyo, megipu ha kinangina
na gimetan ni Cristu para ha totolay. Ket dadi pala agay! Awan ha
kahad i kinangina na aye! Niyaen, pinagbalin na ak a tagabu na, penu
magitolduwak ha kona hito. Ket gipu ha bukod na a kaddat, nangiyatad
hikuna ha pinnakabalin ko a magibaheta ha ide a kagbi na Dios.
9 Ket niyaen, makepakatandiyak nu panyan na Dios a gimetan i nalimed
a panggep na. Ta hikuna man i nangparsuwa ha ngamin. Ket ha maski
nu anya a panggep na, magimet na ito. Ngem hanggan ha yenan, naalay
dan a tiyempo, ket niyaen la a inpakatandi na i nalimed a panggep na.
10 Ta naguray hikuna hanggan ha yenan, penu mepaenta na i kinasirib
na ha kekkaddat a hidi a awan maenta na totolay. Ket bakkan a esa la a
bagay i pangpaenta na ha kinasirib na, nu awan a makpal hidi. Ket ha
yenan a tiyempo, gipu ha totolay a manmanahod ha ni Cristu, kayat na
Dios a mepaenta i kinasirib na ha kekkaddat a hidi, a kona ha anghel a
hidi ken magtuturay a hidi, ha langit.
11 Ta kona hito i pinanggep na Dios, maski idi palungo, ket awan pala
ha naparsuwa na. Ket niyaen, natongpal na ito gipu ha ni Jesu-Cristu, a
Happo tam.

12 Niyaen, gipu ha pagisesa tam ha ni Cristu, ken panahod na,
makadiretso kitam ha saguppang na Dios. Ket awan kitam manteng.
13 Ipeta ko ha nikam, a awan mina kumapoy i panahod moy gipu ha
rigrigat ko aye. Ta maski nu linoko diyak a kona hito, gipu ha pinagitoldu
ko ha nikam, maattaman ko, gipu ha nikam, penu makatandiyan moy i
Dios.

I Kararag ni Pablo

14 Niyaen, nu nakaman ko i panggep na Dios Ama, magparentumengak
ha saguppang na.
15 Hikuna i managenan ha "Hama," gipu ta hikuna i paggipuwan na
ngamin a kinappiya ha langit ken ha lutak.
16 Ket agidan ko a papigsaan na i bigu a biyag a inyatad na ha nikam
gipu ha Espiritu na, gipu ha pinnakabalin na a awan ha kahad na.
17 Ket perpermi mina i pagpadas moy ha ni Cristu, a magbiyag ha baggi
moy gipu ha panahod moy. Ket ikararag ko bi a pumigsa a pumigsa mina i
pagayat moy, ket kona ha magramot kam ha madisalad ha pinagayat moy
ha ni Cristu.
18 Ta basta nu kona hito, ket makatandiyan moy i kadakkal na pagayat
ni Cristu ha nikitam. Ket makatandiyan bila na ngamin a manahod a hidi.
19 Oni mina, mapadas moy mina ide a pagayat na Dios. Maski nu tahod
a awan ha makatandi ha entero a pagayat na Dios. Ngem mapadas moy
mina i ngamin a pagiyatad na hanggan pagbalinan na i pagkatolay moy a
kona ha kinadios na a mismo.
20 Agay, madedeyaw i Dios! Ta makagimet hikuna ha nasursurok
ngem ha ngamin a agedan tam ha nikuna. Agay, makaatad hikuna ha
nasursurok ngem ha ngamin a kasor tam. Ta kona hito i pinnakabalin na
Espiritu na Dios a maghen ha nikitam.
21 Agay, madeyawan i Dios ha magnanayon gipu ha ni Jesu-Cristu ken
gipu ha ngamin a manmanahod ha nikuna, hanggan awan ha kahad na.
Oni ay!

4

I Pakipagisesa Tam ha Baggi ni Cristu

1 Niyaen, nebaludak ihe gipu ha pinagserbe ko ha Apo Dios. Isu i gipu
na a magagedak ha nikam, ket ha ngamin a paggimet moy, mappiya mina,
a kona ha kasorhan na Dios. Ta iday i panggep na idi pinili na kam.
2 Kanayon kam mina a magpadibbi ha baggi moy. Ket kanayon kam a
maanus. Ket ipaenta moy i ayat moy gipu ha pinagdidinaggap moy.
3 I Espiritu na Dios i magpagisesa ha nikitam a matalna. Isu, usaran moy
i ngamin a kabaelan moy a makipagtalna ken umayun ha pagayatan na
Dios, penu awan madadail i pakipagisesa moy.
4 Ha nikitam a manmanahod, kona ha nagbalin kitam a baggi ni Cristu.
Ket awan ha sabali nu awan la a isesa i baggi ni Cristu. Ket esa la i Espiritu
na Dios, a maghen ha disalad na kada esa a manahod. Ket atoy la i esa a
tahod a namnamaan tam. Ket pinili na kitam na Dios, penu maalap tam
ide.
5 Atoy la i esa a Happo tam. Ket atoy la i esa a panahod tam a
pakesalakanan tam. Ket atoy la i esa a binyag tam a pangpasakop tam
ha Apo Dios.
6 Ket atoy la i esa a Dios ken Hama na ngamin a manmanahod. Ket
magturay hikuna ha ngamin, ket magtarabaho hikuna gipu ha ngamin,
ket maghen hikuna ha nikitam ngamin.

7 Niyaen, maski nu isesa la i Happo tam ken panahod tam ken
pagsakopan tam, atoy pala i sabasabali a kabaelan a iyatad ni Cristu ha
kada esa a sinakop na. Ket inyatad ni Cristu ide a kabaelan, gipu ha bukod
na a pagayatan.
8 Ta kona ha ide a nesurat ha Libro na Dios, “Idi inumunek ni Cristu ha
langit, nangabak dan hikuna ha kasenti na a hidi. Ket makpal i tagtagabu
a inalap na, a inyuseg na ha langit. Sa na, inyatad i sabasabali a kabaelan
na ha totolay a nasakop na,” kon na Libro na Dios.
9 Niyaen, anya i kayat na kagiyan, a inumunek ni Cristu, nu awan
a inumugsad hikuna ha palungo. Ta tahod a inumugsad hikuna ha
paghenan na totolay. Ket inumunek hikuna ha langit.
10 Ket ha nikuna a inumugsad, hikuna a mismo i inumunek ha langit.
Awan man ha sabali. Inumunek hikuna ha kaontokan a paset na langit,
penu meturayan na i ngamin ha langit ken i ngamin ha ide a lutak.
11 Niyaen, hikuna i nangiyatad ha sabasabali a kabaelan na ha totolay
a nasakop na. Ket inyatad na ha kappal i kabaelan di a magbalin a
apostol. Ket atoy bila i kappal a mahagpugto. Ket atoy bila i kappal a
mahagibaheta ha mappiya a Baheta na Dios. Ket atoy bila i kappal a pastor
onu mahagitoldu a hidi.
12 Ket pagbalinan na hidi a kona hito, penu makadaggap i manmanahod
a hidi ha kakalan di a manahod. Ta nu kona hito, pumigsa i baggi ni Cristu
a pagsakopan tam.
13 Ket pumigsa ito ken dumakkal paman, hanggan maananay i pakipagis-
esa tam, ken mapigsa i pakakatandi tam megipu ha Annak na Dios. Ket
inayon na ha nikitam, hanggan magbalin kitam a kona ha ni Cristu.
14 Ket nokkan, nu kona dan hito, bakkan kitam a kona ha annak. Ta
magsigida hidi a manahod ha maski nu anya a mabaheta di, onu anya a
metoldu ha nidi, maski ha pagitoldu na mangallilaw a hidi a mangitawtaw
gipu ha kinalaing di.
15 Ngem bakkan ha nikitam, a umusoseg kitam ha tahod a pagitoldu ni
Cristu, gipu ha ayat tam ha agagum tam a hidi. Ket tumulos kitam mina ha
ide, hanggan perpermi i pinagaheg tam ha ni Cristu. Ta hikuna i pangulo
a mangiturong.
16 Ket kona a hikitam man i baggi na. Ket mangituray hikuna ha nikitam,
penu makipagisesa i sabasabali a paset na baggi na. Ta intalak na ha kada
paset na baggi i sabali a kabaelan na. Ket basta magtungpal i kada paset na
baggi ha biyang na, ket dumakkal ken pumigsa i ngamin a baggi aye. Ket
kona bila hito ha nikitam a baggi ni Cristu, nu tahod a maginayat kitam.

I Bigu a Biyag Tam ha ni Cristu

17 Niyaen, ide i balakad ko ha nikam, ket naggipu ide ha ni Apo Cristu.
Iwadan takam a awan kam tumulos a magbiyag a kona ha totolay a awan
a manahod. Ta umunod la hidi ha bukod di a nakam, a awan ha serserbe
na.
18 Napadiham dan i nakam di, a awan ha pakatandi di ha Dios. Isu, awan
ha nidi i biyag na Dios a magnanayon, gipu ta madiyan di a makatandi ha
Dios. Madagel hidi, ta pinilpilit di a umunod ha bukod di a pagayatan.
19 Ket awan hidi ha saniki. Ta ususigan di i madukas. Ket awan di
mekemot i baggi di ha ngamin a kalase na kinadukas.
20 Ngem bakkan a kona hito i nasursuro moy megipu ha ni Cristu.
21 Ta talaga a nabaheta moy megipu ha nikuna. Ket inadal moy i tahod
a pagitoldu na, a kona a hikam man i tinolduwan na.

22 Isu, tallekodan moy dan i alegid a kinatolay moy a madukas. Ta iday
a madukas a kinatolay i pakaallilawan moy, a umunod ha madukas a
kasorhan na baggi moy.
23 Ket niyaen, masapul a mapabigu manon i nakam moy, maski i espiritu
moy bila, ken pagayatan moy.
24 Ket masapul bila a suletan moy i bigu a kinatolay moy a pinarsuwa
na Dios. Ta ide a bigu a kinatolay moy i makaaheg ha Dios, ta nadiosan
ide. Ket mepaenta i bigu a kinatolay moy gipu ha nalinteg ken nadiosan a
pinagbiyag moy.
25 Isu, gipu ta kona hito, masapul a tallekodan tam i silisileng. Ket imbes
na, ipeta tam la i kinatahod ha kada esa a kakabsat tam. Ta sakop kitam
ngamin ha baggi ni Cristu.
26 Maski nu magingal kitam, masapul a awan tam ipalobus a magliwat
kitam. Ket sigida tam a igimak i pagingal tam, a awan mina ito kaaponan.
27 Ta nu kaaponan i pagingal tam a kona he, baka gundawayan na kitam
ni Satanas.
28 Niyaen, nu atoy ha nikam i minahagtakaw, masapul a awan hikuna
sumoli ha pinagtakaw na, nu awan a magagit mina hikuna a magtarabaho,
penu makadaggap hikuna ha napobre a hidi.
29 Ket ha nikitam ngamin, awan kitam mina magkagi ha makapasaket,
nu awan la i kakkagi a mappiya ken makadaggap. Ket gipu ha kakkagi
tam, malagen mina i nakam na totolay a makatiman ha nikitam.
30 Awan tam mina pagladingitan i Espiritu na Dios a inyatad na Dios ha
nikitam, ket kona ha tiplad a mangpakatandi a Apo Dios a mismo i tahod
a makinkukuwa ha nikitam. Ta basta atoy i Espiritu na Dios ha nikitam,
ket sigurado a dumemat nokkan i pamalak a pangalap na Dios ha nikitam
ha langit.
31 Isu, adyan tam i ngamin a saket na nakam tam, ken pakilaban tam,
ken ingal tam. Ket awan kitam makipagtabbegan, onu makilinimad, onu
mamagsisenti. Ket adyan tam i maski nu anya a madukas a rikna.
32 Ket imbes na, magkinagbi ken maginayat kitam. Ket magpinakawan
kitam, a kona ha pinakawan na kitam na Dios gipu ha ginimet ni Cristu.

5

Maghen Kitam ha Disyag na Dios

1 Hikitam i annak na Dios, a ayayatan na. Isu, masapul a umaheg kitam
ha nikuna.
2 Ket ayatan tam i kakalan tam a tolay, a kona ha pinagayat ni Cristu ha
nikitam, a inyatad na i biyag na, a nangsaka na ha nikitam ha liwaliwat
tam. Ket natalak i Dios gipu ha ide a ginimet ni Cristu.
3 Hikitam man i totolay na Dios. Isu, masapul a awan kitam
makikamegos. Ket awan maromsa i nakam tam onu panggep tam. Ket
awan kitam someni ha kukuwa na sabali a tolay. Puros, awan mina ha
pakaliwatan tam a kona he.
4 Ket awan kitam magkagi ha bastos, onu madukas a kakkagi a awan
ha serserbe na, nu awan i kinappiya na Dios i uhonan tam mina. Ket
magyaman kitam ha nikuna.
5 Ta katandi tam a sigurado, a awan ha makipaghen ha kahariyan
ni Cristu ken Dios, nu mabastos iday a tolay, onu madukas, a kona ha
makikamegos a hidi, onu mahagseni a hidi. Ta nu atoy i esa a sumeni
unay, nesulet na dan i ayat na ha Dios ha iday a sinenyan na.

6 Niyaen, awan moy ipalobus a maallilaw kam gipu ha silisileng di a
awan kan ha liwat ha magkona hito. Ngem idagento a ugali i gipu na a
parusaan na Dios i totolay a awan umusoseg ha nikuna.
7 Isu, awan kam makiuseg ha totolay a kona hay, a mabastos.
8 Idi awan kam nanahod, nadihaman i nakam moy. Ket awan moy
nelassin i mappiya ken madukas. Ngem niyaen, gipu ta nagbalin kam
a totolay na Dios a atoy i disyag na, masapul a magbiyag kam a kona ha
malaing a maghen ha disyag ken makelassin ha mappiya ken madukas.
9 Ta naalap moy dan i silaw na Dios. Ket ide i gipu na a makagimet kam
ha mappiya ken malinteg ken tahod ha ngamin a paggimet moy.
10 Niyaen, padasan moy a ipaenta gipu ha pinagbiyag moy i kaykayat ni
Apo Jesus a pagimet ha totolay.
11 Ket adiyowan moy i madukas a bagbagay a awan ha serserbe na. Ta
maggipu hidi ha totolay a nadihaman. Ket imbes na, padisyagan moy mina
i kinadukas di, penu makaenta hidi ha silaw na Apo Dios, gipu ha mappiya
a paggimet moy.
12 (Dadi pala agay, masanikiyak a mangipeta ha gimetan di a nalimid, ta
madukas unay.)
13 Ngem basta madisyagan i kinadukas di gipu ha mappiya a paggimet
tam ken kakkagi na Dios, ket melassin di mina i kinadukas di.
14 Ket nu melassin di i kinadukas di, magbabawi mina hidi. Ket
mangalap hidi ha silaw na Dios, ket madisyagan bila hidi. Ta kona ha ide
ha esa a kansiyon, a “Lumukag ka dan, hikaw a kumakelap. Ket magbiyag
ka manon a maggipu ha natay. Ta atoy dan ni Cristu a mangdisyag ha
nikaw,” kon na kansiyon he.
15 Isu, magingat kam ha ugali moy. Ket awan kam umaheg ha totolay a
awan a makatandi. Imbes na, magbiyag kam mina a kona ha masirib a
hidi a makatandi dan.
16 Ket nu atoy i gundaway moy a manggimet ha mappiya, gimetan moy
ito. Ta makpal dan hidi a maggimet ha madukas.
17 Isu, awan kam mina magpaabak ha kinadagel, nu awan a kanayon
kam magpadas a makatandi ha pagayatan na Apo Dios.
18 Ket awan kam magbartek, ta iday i pakadadailan na biyag moy. Imbes
na, peturayan kam ha Espiritu na Dios, ta hikuna i pakaragsakan moy ken
pakalaginan na nakam moy.
19 Magdadinaggap kam gipu ha kakkagi na kakansiyon na Dios. Atoy i
kappal a kansiyon a pangdeyaw ha Dios. Ket atoy bila i kappal a pangitoldu
ha totolay. Ket atoy i kappal a pangpanakam na Espiritu na Dios. Isu,
deyawan moy i Apo Dios. Ket umayun i kakkagi moy ha tahod a deydeyaw,
a maggipu ha pinagayat moy ha nikuna.
20 Ket kanayon kam a magyaman ha Dios Ama, ha maski nu anya a
magimet ha nikam. Maski nu mappiya, onu maski marigat. Magyaman
kam gipu ha pagisesa moy ha Happo tam a ni Jesu-Cristu.
21 Ket magdadinaggap kam, a mamagbinalakad kam, ken mam-
agdineyaw kam, gipu ha kasor moy a magdeyaw ha ni Cristu.

Ugali na Mappiya a Magkabanga

22 Hikam a babbabbey a kekkabanga, peturayan kam ha kabanga moy
a hidi, a kona ha pinangituray ni Apo Jesus ha nikam.
23 Ta atoy i turay na lallaki ha kabanga na a kona ha turay ni Cristu ha
manmanahod a hidi. Ta ni Cristu i Mahagsalakan ha nikitam a nagbalin
a kona ha baggi na.

24 Ket kona bila hito, masapul a peturayan i babbey a hidi ha kabanga
di ha ngamin a bagbagay, a kona bila ha nikitam a manahod a peturayan
ha ni Cristu.
25 Ket hikam bi a lallaki, ayatan moy i kabanga moy a hidi, a kona ha
pinagayat ni Cristu ha nikitam a manmanahod, a inyatad na i biyag na
para ha nikitam a sinakop na.
26 Ket ginimet na ito, penu ibukod na ha serbe na Dios i ngamin a
manmanahod. Ket mebilang kitam a awan ha liwat ha saguppang na Dios,
gipu ha panahod tam ha kakkagi na, a nangdalus na ha nakam tam.
27 Inyatad ni Cristu i biyag na para ha nikitam, penu maalap na kitamon
a awan ha liwat. Ket pasig la mina a inaamakan i sinakop na, a awan ha
pakaliwatan tam ha Apo Dios.
28 Ket kona bila hito ha nikam a lallaki. Ayatan moy i kabanga moy a
hidi, a kona ha pinagayat moy ha baggi moy a mismo. Ta kona ha kabanga
moy i baggi moy a mismo. Ket basta ayayatan moy hidi, ket ayayatan moy
bila i baggi moy.
29 Ta siyempre, awan ha tolay a mangsenti ha baggi na, nu awan a
pakanan na ken daponan na. Ket kona bila hito i pagdapon ni Cristu ha
nikitam a manmanahod.
30 Ta inbilang na kitam a kona ha baggi na a mismo.
31 Ket kona bila ha ide a nesurat dan ha Libro na Dios, a “Nu magkabanga
i esa a lallaki, lakadan na i hama ken hena na, ket makiagum hikuna ha
kabanga na, ket magbalin hidi a isesa,” kon na Libro na Dios.
32 Niyaen, madisalad unay i kayat na kagiyan ha ide. Ngem ha nakam
ko, ide dan i pangaregan tam ha pinakipagisesa ni Cristu ha manmanahod
a sinakop na, a nagbalin a baggi na.
33 Ngem maski, ta pangaregan paman ito ha nikam. Ta masapul a
ayayatan na kada esa a lallaki i kabanga na a kona ha baggi na a mismo.
Ket masapul bila a deyawan na kada esa a babbey i kabanga na.

6

Ugali na Mappiya a Pattama

1 Hikam a annak, magtongpal kam ha bon na hama ken hena moy, ta
malinteg ide a ugali.
2-3 Ta nesurat dan ha Libro na Dios, a “Deyawan mo i hama ken hena
mo, ket mappiya i magimet ha nikaw, ket magbiyag ka ha maalay ha ide a
lutak,” kon na Dios. Niyaen, ide dan i nekaesa a bon na Dios a napausegan
bila ha esa a kari.
4 Hikam bi a hama ken hena, awan moy paengalan i annak moy a hidi.
Imbes na, itoldu moy ha nidi i mappiya ken balakadan moy hidi a kona
ha pinagitoldu ken pinangbalakad ni Apo Cristu ha nikitam.

Ugali na Mappiya a Tagabu ken Mappiya a Happo

5 Hikam a tagabu, tongpalan moy i happo moy a hidi. Ket usaran moy i
ngamin a kabaelan moy a magserbe ha nidi, a kona ha pagserbe moy ha
ni Cristu a mismo.
6 Tongpalan moy hidi, maski nu metan di kam, onu awan. Ta bakkan a
hidi la i patalakan moy, nu awan bila ni Apo Cristu, a kona ha tagabu na.
Ket gipu ha pinagayat moy ha nikuna, gimetan moy i pagayatan na Dios.
7 Isu, gimetan moy a siraragsak i tarabaho moy. Ta kona ha bakkan i
happo moy la i pagserserbeyan moy, nu awan i Apo Cristu.
8 Ket katandi moy dan, a gunggunaan ni Apo Dios i maski nu heya a tolay,
ha ginimet na a mappiya. Maski nu tagabu hikuna, onu mabaknang.

9 Hikam bi a kettagabu. Kona bila hito i gimetan moy ha tagabu
moy a hidi. Maanus kam mina. Ket awan moy hidi pagkagiyan ha
pangpakanteng. Nakaman moy a magkalan kam ha tagabu moy a hidi, a
kukuwa na kam na Happo moy a isesa ha langit. Ket awan ha idumduma
na Happo moy aye a Dios.

Megipu ha Pakipaglaban Tam ha ni Satanas

10 Niyaen, ide i dilokod a ipeta ko ha nikam. Ket kayat ko ipeta a
pumigpigsa kam. Ket bakkan a bukod moy a pigsa i usaran moy, nu awan
i pigsa ni Apo Cristu. Ta awan ha kahad i pinnakabalin na.
11-12 Ket pumigpigsa kam mina a kona hito, gipu ta atoy i kalaban tam.
Ket bakkan a totolay i kalaban tam, nu awan i madukas a hidi a espiritu a
maghen ha lebut tam. Ta idagenday a anito a hidi, ken magturay a hidi a
awan tam maenta, ken kekkaddat a hidi a madukas, hidi man i magturay
ha totolay a nadihaman ha nakam di. Ket ide i gipu na a masapul tam
alapan i kona ha kabal a iyatad na Dios, penu malabanan tam i pangallilaw
ni Satanas.
13 Isu, alapan moy i ngamin a kona ha kabal na Dios, penu makasagana
kam. Ket maski nu hangan a dangpihan na kam ni Satanas, mabalin moy a
labanan. Ket nu nobos i pinakipaglaban moy ha ngamin a pigsa ni Satanas,
naabak moy dan.
14 Isu, idagende i gimetan tam a pagkabal tam, penu maabak tam ni
Satanas. Ta masapul tam i kona ha sinturon na kabal na Dios. Ket kayat
ko kagiyan i kinatahod na pagkagi tam. Ta ito i kona ha sinturon tam a
panggakad tam ha kabal na Dios ha baggi tam. Ket masapul tam bila i
kona ha pagkabal ha hakaw tam. Ket ide i malinteg a paggimet tam.
15 Ket masapul tam bila i kona ha pagsapatos tam. Ket ide i pagsagana
tam a mangipakatandi ha Baheta na Dios a ikatalna na totolay.
16 Ket atoy bila i kona ha pagsalag tam. Ket ide i panahod tam, a
pangaddap tam ha ngamin a gumagangat a pangal ni Satanas. Ket masapul
a kanayon tam egkaman ide a kona ha pagsalag tam.
17 Ket atoy bas i kona ha pagkalogung tam. Ket ide i pinakesalakan tam.
Ta basta namnamaan tam ide, ket perpermi a nakalogungan i buntok tam.
Isu, alapan tam bila ito. Ket atoy bila i iyatad na Espiritu na Dios a kona
ha sondang tam. Ket ide i kagi na Dios. I sondang na Espiritu na Dios i
kakkagi na Dios.
18 Ha ngamin a pakilaban tam ha ni Satanas, masapul a kanayon kitam
magkararag. Ket magaged kitam ha daggap na Dios. Ket awan mina a
bukod tam a nakam i mangituray ha kararag, nu awan a peturayan tam
ha Espiritu na Dios i kakkagi tam ha kararag tam. Isu, nakaman moy ito.
Ket awan kam mina maunga a magkararag, nu awan moy a kanayon a
ikararagan i ngamin a kakalan moy a manmanahod.
19 Ket ikararaganak moy bi, a itoldu na Dios nu panyan mina na kakkagi
ko, nu mangipakatandi ak ha Mappiya a Baheta na. Ta maturedak mina a
mangipakatandi ha palimed na Baheta na Dios.
20 Ide a Baheta i pagserbeyan ko, a kona ha esa a tagabu na Dios, a
kanayon na a paangayan. Maski nu nakawaranak pala ha pagbaludan
aye. Isu, ikararag moy bi a maturedak mina a mangipakatandi. Ta ide i
biyang ko.
21 Niyaen, atoy ha nikam ni Tikiko. Ta hikuna i paangayan ko ha nikam,
penu ipakatandi na i ngamin a kasasaad ko. Ket hikuna i esa a tahod a
kabsat tam ken mapagtalkan a tagabu ni Apo Cristu.
22 Ket ide i gipu na a paangayan ko hikuna ha nikam, penu ipeta na i
kasasaad mi ngamin. Ket paturedan na mina i nakam moy.

23 Niyaen, kakabsat, atoy mina ha nikam ngamin i talna ken ayat a
umusoseg ha panahod a naggipu ha Dios Ama ken ni Apo Jesu-Cristu.
24 Ket atoy bas i kagbi na Dios ha ngamin a awan gumimak ha pinagayat
di ha Happo tam a Jesu-Cristu.

Pilipos

I Surat ni Pablo ha Manahod a hidi ha

1 Ide i surat ni Pablo ken ni Timoteo, a tagabu ni Jesu-Cristu. Paangayan
mi i surat aye ha ngamin a sakop ni Jesu-Cristu a maghen ha ili a Pilipos,
pati i pangulo ken kadaggap a hidi ha kapilya moy.
2 Atoy mina ha nikam i kagbi ken talna a magipu ha Nama tam a Dios
ken Happo tam a ni Jesu-Cristu.

I Kararag ni Pablo

3 Maski nu hangan a magnakamak ha nikam, magyamanak ha Dios.
4 Ket magragsakak nu ikararagan takam ngamin.
5 Ta manakam ko i pinangdaggap moy ha nikan ha pagibaheta ko ha
Mappiya a Baheta, maski idi nangrugi kam a manahod, hanggan niyaen.
6 Isu, gipu ta kona hito, sigurado ak a itulos na Dios i mappiya a gimetan
na ha biyag moy, hanggan tungpalan na ito ha pagsoli ni Jesu-Cristu.
7 Kanayon takam a nakaman. Ket tahod a kona hito mina i pinagayat
ko ha nikam. Ta nagagum kam ha nikan, maski idi inkalintegan ko ken
pinatahodan ko i pagitoldu ni Jesu-Cristu. Ket maski niyaen a nebaludak
ha pagbaludan aye, hikam paman i agagum ko ha ide a intalak na Dios ha
nikan a tongpalan ko.
8 Niyaen, katandi na Dios i pagayat ko ha nikam, ket kona ha pagayat ni
Jesu-Cristu ha nikam.
9 Ket ide i kararag ko ha nikam, a dumakkal mina a dumakkal i pagayat
moy. Ket ikararag ko bila a dumakkal i kinalaing moy ken pinnakabalin
moy a makatandi ha ni Apo Dios.
10 Ket basta nu kona hito, kaya moy a piliyan i mappiya, ket pabiyanan
moy i madukas. Ket awan dod ha kinaromsa ha nikam onu pakaliwatan
moy nokkan ha pagsoli ni Jesu-Cristu.
11 Ket kanayon kam a matulok ha mappiya a bagbagay a kayat na a
gimetan ha baggi moy. Ta pakedeyawan na ito na Dios.

Mappiya I Keangayan Na Pinagattam Ni Pablo

12 Niyaen, kakabsat, baka kagin moy a ginumimak i pagibaheta ko
megipu ha ni Jesu-Cristu, gipu ta nebaludak ha ihe a pagbaludan. Ngem
awan a ginumimak i pagibaheta ko, nu awan a pinumigsa.
13 Ta maski ha ide a pagbaludan, makatandiyan na ngamin a sundalu
na Hari ken ngamin a totolay, a nebaludak gipu ta tagabu ak ni Cristu.
14 Ket atoy bila i makpal ha kabsat tam a hidi a tinumured ha panahod
di, gipu ta naenta di dan i gimigimetan ko ha pagbaludan aye. Isu, niyaen,
mas matured hidi a magitoldu ha kagi na Dios, ket awan hidi manteng.
15 Tahod, a atoy i kappal a mangibaheta ha ni Cristu gipu ha pagseni di
ha nikan. Ket kayat di a ipangas i baggi di. Ngem uray, ta atoy bila i sabali
a hidi, ket mangikaskasaba hidi gipu ha mappiya a nakam di.
16 Hidi man i magayat ha nikan. Ta katandiyan di a inyatad na Dios i
tarabaho ko, a mangipatahod ha baheta a megipu ha ni Jesu-Cristu.
17 Ngem ha nidi a sumeni, madukas i nakam di ha pagibaheta di ha ni
Cristu. Ta maginkukuna hidi. Ket kayat di la a padeydeyaw i baggi di,
a abakan diyak mina. Ket kagin di a manayonan di i rigrigat ko he, ha
pagbaludan, gipu ha pagibaheta di a kona hay.

18 Ngem pabiyanan tamon hidi, nu maginkukuna i pagibaheta di.
Ta maragsakak, maski nu maginkukuna hidi, onu maski tahod, basta
mebaheta di ni Cristu. Ket iday i pakaragsakan ko.
19 Oni ay, ket tumulosak a magragsak. Ta katandi ko a mesalakanak ha
dagende a rigrigat gipu ha kararag moy ken daggap na Espiritu ni Jesu-
Cristu.
20 Ide i kaykayat ko ken namnamaan ko, a magbiyagak ayun ha
pagayatan na Dios, ket awan mina ha pakasanikiyan ko, nu awan a
kanayonak a makatured ken magattam ha rigrigat. Nangnangruna niyaen,
penu medeyaw ni Cristu gipu ha gimigimetan ko. Maski nu magbiyagak
onu matayak la.
21 Nu magbiyagak, mappiya ito. Ta mepaenta ko i kinappiya ni Cristu
gipu ha biyag ko. Onu matayak, mas mappiya ito ha nikan. Ta umangayak
a maghen ha nikuna.
22 Nu tumulosak a magbiyag ha ide a lutak, makabunga i tarabaho ko.
Ngem marigat agay a mepeta nu anya mina i piliyan ko.
23 Makaduwa dalla i nakam ko. Talaga a kasor ko a lumapos ha lutak
aye, a maghenak mina ha ni Cristu ha langit. Ta mas mappiya ito.
24 Ngem dakdakkal paman i pagdaggap ko ha nikam nu makatulosak a
magbiyag ha lutak aye.
25 Isu, gipu ta kona hito, katandi ko dan a maghenak pala, a tumulos
mina ha nikam, penu manayonan ko i panahod moy, ket penu pumigsa i
panahod moy a siraragsak.
26 Isu, niyaen, ide paman i pakedeyawan moy ha ni Jesu-Cristu, gipu ta
sumoli ak ha nikam nokkan.
27 Niyaen, kakabsat, masapul a magbiyag kam ayun ha pagitoldu ni
Cristu. Ket basta nu kona hito, maski nu makaangayak ha nikam, onu
awan, mabaheta ko mina a malagda kam ha isesa a panggep, ken magisesa
kam ha pagserbe moy ha pagitoldu ni Cristu.
28 Ket awan kam mina manteng ha kasenti moy a hidi. I pagtured moy
a kona hito i pangpaenta a maabak nokkan i kasenti moy a hidi, ket
pangpaenta bila ito a mesalakan kam. Ito man i pangtiplad na Dios ha
nikam.
29 Ta hikam man i pinili na Dios a magserbe ha ni Cristu. Ket awan
la gipu ha panahod moy i pagserbe moy aye, nu awan bila gipu ha
pinagattam moy ha rigrigat.
30 Isu, niyaen, namagkalan kitam dan, a makipaglaban kitam ha kasenti
a hidi na Apo Dios. Ket parehas i attaman tam, ket kona ha inattaman ko
idi, a naenta moy dan. Ket niyaen, attaman ko pala, a kona ha nabaheta
moy.

2

I Pagahegan Tam Ha ni Cristu I Pinagpakumbaba Na Ha Baggi Na

1 Kakabsat, katandi ko a pinumigsa kam gipu ha ni Jesu-Cristu. Ket
katandi ko a matalna i nakam moy gipu ha pinagayat na ha nikam. Ket
katandi ko a makiagum ha nikam i Espiritu na. Ket katandi ko a maginayat
kam ken magkinagbi kam.
2 Isu, gipu ta kona hito, itulos moy mina. Ket nayunan moy i ragsak ko
gipu ha pinagisesa moy ha panggep moy ken pinaginayat moy.
3 Awan kam mina magkemot, onu pumangas, nu awan kam a mag-
pakumbaba. Ket awan moy kagin a mappiya kam ngem ha agagum moy
a hidi.

4 Awan la mina i bukod moy a kasapulan i nakaman moy, nu awan pati
i kasapulan na agagum moy.
5 Ta ahegan moy mina i nakam ni Jesu-Cristu.
6 Ta maski nu Dios hikuna, awan na inkemot i kasasaad na a mannakabalin
a Dios,
7 nu awan a kinabeng na ito, gipu ha bukod na a nakam, ket nagbalin
hikuna ha esa a tagabu na Dios. Nagbalin hikuna a kona ha esa a
tolay, a neenak hikuna a kona ha nikitam.
8 Ket idi tolay dan hikuna, pinakumbaba na paman i baggi na, a nagtulok
ha pagayatan na Dios, hanggan ha katay na, maski nelansa hikuna
ha kudos hanggan natay.
9 Ket niyaen, gipu ta kona hito i pinagtulok na ha Dios, pinagbalin na
hikuna na Dios a Happo na ngamin a atoy ha langit ken lutak.
10 Ket gipu ta kona hito, deyawan na ngamin a parsuwa ni Jesu-Cristu.
Maski nu maghen hidi ha langit, onu lutak, o maski nu natay dan
hidi. Masapul a magparentumeng hidi ngamin a magdeyaw hidi ha
nikuna.
11 Ket masapul di bila a ipeta a ni Jesu-Cristu i Happo na ngamin a parsuwa,
a pakedeyawan na ito na Amang Dios.

Hikam Man I Kona Ha Silaw a Magdisyag Ha Totolay

12 Isu, kakabsat, ahegan moy mina i pinagtulok ni Jesu-Cristu. Ta katandi
ko dan a kanayon moy tongpalan i pagitoldu na Dios. Ngem niyaen, ipeta
ko ha nikam a itulos moy, ket nangnangruna ta awanak ha nikam. Niyaen,
hikam man i makatandi a mangitulos. Ket gipu ta katandi moy dan a
malupoy i baggi moy, tumulok kamon ha Dios, a mateng kamon ha nikuna,
penu awan kam ha pakaliwatan. Ket tumulos kamon a umuseg ha nikuna
hanggan nobos dan i ngamin a kayat na Dios a gimetan ha pinagsalakan
na ha nikam.
13 Ta Apo Dios man i magagum ha nikam, a iturong na kam, ken
pagbalinan na kam, penu magimet moy i pagayatan na.
14 Kakabsat, ha maski nu anya a gimetan moy, awan kam mina
magreklamo onu makipagtabbegan.
15 Ta basta nu kona hito, awan kam ha pakaliwatan, ket nadalus i nakam
moy. Ta hikam man i annak na Dios. Ket ide i gipu na a magbiyag kam
mina a sidadalus, maski nu makipaghen kam ha lubuk na nakillu ken
mahagliwat a totolay. Ket hikam man i kona ha silaw, a magdisyag mina
ha nadihaman a totolay.
16 Ket mapadisyag moy hidi, basta ipeta moy ha nidi i pagitoldu ni Cristu,
penu makaalap hidi ha biyag na Dios a magnanayon. Ket nu kona hito
i gimetan moy, magragsakak unay ha iday a pamalak a pagsoli ni Jesu-
Cristu. Ta mepaenta i bunga na tarabaho ko ha nikam, a awan a nasayang
i tarabaho ko.
17 Niyaen, keddatton kam ha Dios. I pinagserbe moy ha Dios, gipu
ha panahod moy ha nikuna, kona a ito i pangidatton moy ha nikuna.
Ket atoy bila i panginayon ko ha pangidatton moy aye. Ta dandani
ak dan a mapatay, ket kona ha ibulak ko i digi ko, a nenayon bila ha
pangidatton moy aye. Ket maragsakak a mangidatton ha kona hito. Ket
makipagragsakak dod ha nikam ha pinagserbe tam ha Dios.
18 Isu, makipagragsak kam bas ha nikan ha pangidatton ko ha Dios,
maski nu mapatayak.

Ni Timoteo ken ni Epaprodito

19 Niyaen kakabsat, kayat ko a paangayan ha nikam ni Timoteo, ket awan
mina mamaalay, nu ipalobus ni Apo Jesus. Ta kayat ko a temanan i baheta
moy, penu makipagragsakak ha nikam.
20 Hikuna la i makipagrikna ha nikam, ta hikuna i tahod a mangisaket
ha nikam.
21 I sabali a hidi, magnakam la hidi ha bukod di a gimetan. Ket awan di
nakaman i gimetan ni Jesu-Cristu.
22 Ngem bakkan ha ni Timoteo. Ket katandi moy i kabaelan na, a
inagumanak na a kona ha pagagum na annak ha hama na, ha pinagibaheta
ko ha Baheta na Dios.
23 Isu, kayat ko a paangayan hikuna ha nikam, nu makatandiyan ko i
magimet ha nikan ha pagbaludan aye.
24 Ket magtalakak a nu kayat ni Apo Jesus, palobusan na ak a umangay
bila ha nikam a awan maalay.
25 Niyaen, atoy pala he ni Epaprodito, a pinaangay moy ha nikan. Ket
talaga a nagagum hikuna ha nikan a nangikalintegan ken nangitoldu ha
pagitoldu na Dios. Ket niyaen, nakaman ko a masapul a pasoliyan ko ide
a kabsat tam ha nikam.
26 Ta nematon hikuna ha nikam, ket naburiburan unay, gipu ta nabaheta
moy dan a nagladu hikuna.
27 Ket tahod ide, a nagladu hikuna idi, ket dandani a natay. Ngem
kinagbiyan na hikuna na Dios. Ket awan la ni Epaprodito i kinagbiyan
na Dios, nu awan bila hikan. Ta inlisi na ak ha dakdakkal a ladinget.
28 Isu, i kaykayat ko a pasoliyan hikuna ha nikam, penu maenta moy
hikuna, ket penu maragsakan kam. Ket nu kona hito, tumalna bila i nakam
ko.
29 Isu, magragsak kam mina, a giwatan moy hikuna a kona ha kabsat
tam, gipu ha Happo tam. Ket ipaenta moy bi i pinagdeyaw moy ha maski
nu heya a magserbe ha Dios a kona ha ni Epaprodito aye.
30 Ta inpusta na i biyag na, ket dandani hikuna a natay gipu ha
pinagserbe na ha ni Apo Cristu. Ta awan na inkemot i angas na, penu
matungpal na i daggap moy ha nikan.

3

I Tahod a Pakalintegan Tam

1 Niyaen, kakabsat, i dilokod a balakad ko ha nikam a magragsak kamon,
ket Apo Dios mina i pakaragsakan moy. Awanak mauma a mangipenduwa
ha inbalakad ko dan ha nikam. Ta mappiya ito ha nikam, penu awan kam
maallilaw.
2 Ket magingat kam mina ha magkadukas a totolay. Oni ay, ta kona hidi
ha asu. Ket magpilit hidi a umuseg ha pakakugitan di penu magpasakop,
kan, ha Dios.
3 Ngem awan moy hidi tahodan. Ta hikitam man i tahod a annak na
Dios. Awan ha tahod a annak na Dios, nu awan i tolay a magdeyaw ha
Dios gipu ha Espiritu na Dios. Ket ni Jesu-Cristu i pakaragsakan na. Ket
awan na talakan i bukod na a paggimet, nu awan ni Jesu-Cristu i talakan
na.
4 Nu tahod a mapagtalkan i bukod tam a paggimet, agay, kuston mina
i pinaggimet ko. Ket nu atoy i magkagi a kuston i paggimet na a
pangpasakop na ha Dios, agay, maabak ko bas hikuna.
5 Hikan man i tahod a Judyo. Ta ni Benjamin i minappo ko. Ket pasig la
Judyo i hama ken hena ko. Ket idi nekawalo a pamalak, idi neenakak, ket

pinakugit diyak, gipu ha linteg na Judyo a hidi. Ket nagpasakopak bila ha
Pariseyo a hidi, a umusoseg ha Linteg ni Moyses.
6 Ket nagagitak unay a umuseg ha Linteg ni Moyses. Maski linoko ko i
manahod a hidi ha ni Jesus, gipu ta awan hidi nagtongpal ha Linteg aye.
Ket ayun ha Linteg ni Moyses, awan ha pakaliwatan ko.
7 Ngem niyaen, gipu ha ni Cristu, inbilang ko dan a awan ha balle ha
ngamin a ginimet ko a pangpalinteg mina ha baggi ko ha Dios. Ket awan
ha balle nu awan a nasayang i binalleyan ko idi a bukod ko a kinalinteg.
8 Oni ay! Nu ikalan ko i ngamin a bukbukod ko a ginimet idi ken i
pakakatandi ko niyaen ha ni Jesu-Cristu, ibilang ko a awan ha balle ha
ngamin a ginimet ko, gipu ta mas mangina unay i pakakatandi ko ha
Happo ko aye. Ket gipu ha nikuna, tinallekodan ko dan i ngamin, penu
makausegak ha ni Jesu-Cristu. Ta kona ha basura i ngamin a kinangina na
totolay, ket awan ha balle na.
9 Niyaen, kayat ko la a magisesa ha ni Jesu-Cristu. Ket awan ko talakan
i bukod ko a kinalinteg, a iday a kinalinteg a maalap ko mina gipu ha
pinagtongpal ko ha Linteg ni Moyses. Imbes na, talakan ko i kinalinteg
a nagipu ha panahod ni Cristu. Talakan ko iday a kinalinteg a iyatad na
Dios gipu ha pinagtalak na.
10 Ket kayat ko bi a makatandi ha nikuna. Ket kayat ko bi a mapadas i
kaddat a atoy ha nikuna idi minagbiyag manon hikuna. Ket kayat ko bi a
umaheg ha pinagattam na ha rigrigat, a umunodak mina ha pagayatan na
Dios, maski hanggan matayak, a kona bi ha nikuna.
11 Ta namnamaan ko a pabiyagan manon na Dios i baggi ko nokkan,
penu makipaghenak ha nikuna ha magnanayon.

I Pinangdagdag ni Pablo ha Baggi na ha Keangayan na

12 Kakabsat, awan ko nakaman a husto dan i pagkatandi ko ha ni Cristu.
Ta atoy pala i pagkurangan ko. Ngem dagdagan ko paman a umunod ha
pagayatan na. Ta sinakop na ak ni Jesu-Cristu, penu magbalinak a kona
ha nikuna.
13 Kakabsat, ipeta ko ha nikam a atoy pala i pagkurangan ko, ket awan
pala kusto i pagkatandi ko. Ngem maski, ta ide i gimetan ko, a lipatan ko i
ngamin a ginimet ko a nakalipas dan, ket nakaman ko la i keangayan ko.
14 Ket pilitan ko i baggi ko, penu mangalapak mina ha gungguna a iyatad
na Dios. Ta ide i gipu na a pinili na kitam na Dios, a sinakop na kitam ha
paghariyan na, a magisesa kitam mina ha ni Jesu-Cristu.
15 Ket kona mina hito i pagnakam na ngamin ha nikitam a matured ha
panahod di. Ket nu atoy ha nikam i sabali ha pinagnakam di, ipakatandi
na Dios ha nikam nu tahod i nakam moy, onu madi.
16 Basta umunod kitam pala ha inpakatandi na Dios ha nikitam.
17 Kakabsat, itulos moy mina i umaheg ha pinaggimet ko aye. Ket ahegan
moy mina i maski nu heya a agum moy a umunod ha pagayatan na Dios.
Kona hito i pangahegan tam.
18 Ta atoy i makpal a kasenti ni Jesu-Cristu. Ket maski nu ipeta di a
manahod hidi ha ni Cristu, agay, sentiyan di paman i katay ni Cristu ha
kudos, gipu ha madukas a ugali di. Makpal a beses a inpeta ko ito ha
nikam. Ket maski niyaen, magsangisangetak paman a mangipenduwa ha
ide.
19 I angayan di nokkan, i impyerno. Ta bakkan a Apo Dios i Happo di, nu
awan la i bukod di a kasorhan. Ket bakkan a ni Jesu-Cristu i pakaragsakan
di, nu awan i kinadukas na liwat di. Ket awan man hidi masaniki! Bakkan
a pagayatan na Dios i eriyokan di, nu awan la i bagbagay na lutak aye.

20 Ngem awan a kona hito ha nikitam, kakabsat. Ta maski nu maghen
kitam ha lutak ha yenan, umangay kitam pala ha langit, a tahod a
paghenan tam. Ket langit paman i paggipuwan na Happo tam a tahokan
tam, a ni Jesu-Cristu. Ket hikuna i Mangisalakan ha nikitam.
21 Ket hikuna man bi i magpabigu ha makapoy a baggi tam a kona ha
baggi na a mismo a inaamakan. Ta kekkaddat hikuna a kona hito, maski
i pinnakabalin na a mahagturay ha ngamin a bagay.

4

1 Isu, kakabsat, nu kona hito i namnamaan tam, paigatan moy i panahod
moy ha Apo tam a ni Jesu-Cristu. Niyaen, mematonak dan ha nikam a
ayayatan ko ken ragsak ko, a hikam man i kona ha gungguna na tarabaho
ko.

I Balakad ni Pablo

2 Hikam bi, Eyodiya ken Sintika, agedan ko ha nikam a magtunos kam
mina a kona ha magkabsat, gipu ha Happo moy a ni Jesu-Cristu.
3 Ket hikaw bi a agum ko a mapagtalkan, agedan ko bila ha nikaw a
daggapan mo bi idagende a duwa a babbey. Ta nagdaggap hidi ha nikan,
ken di Klemente, ken ngamin a agagum ko a magibaheta ha Baheta na
Dios. Ket nagtarabaho bila i duwa aye a magibaheta. Ket nelista i nagen
di ha Lista na Dios, a makipaghen hidi ha Dios, a kona ha ngamin a
katarabahowan tam.
4 Niyaen, kankanayon mina a magragsak kam, gipu ha pagisesa moy ha
ni Apo Jesus. Ket ipeta ko manon, a magragsak kam!
5 Ket ipaenta moy i kinaanus moy ha ngamin a tolay. Ta mabikan dan i
pagsoli na Happo tam.
6 Ket awan mina ha pakadanagan moy, nu awan a magaged kam ha Dios
ha ngamin a kasasaad moy. Agedan moy ha Dios i kasapulan moy. Ket ha
ngamin a pinagkararag moy, magyaman kam ha nikuna.
7 Ket nu kona hito i gimetan moy, patalnaan na Dios i nakam moy.
Awan man ha kekalan ha talna na aye, ket awan tam ito makatandiyan. I
pangikalan ko la ha talna na Dios i esa a magagum a magdapon ha nikam,
penu makaemmang i nakam moy, ken penu masinggat i pakaemmang moy
aye gipu ha pagisesa moy ha ni Jesu-Cristu.
8 Niyaen, kakabsat, ide i dilokod a ipeta ko ha nikam. Masapul a
magnakam kamon ha mappiya ken madeyaw a bagbagay. Kanayon mina
a nakaman moy i kinatahod ken kinappiya na ugali moy. I bagbagay
a nalinteg ken nadalus ken inaamakan, ken nadeyaw, idagende mina i
nakaman moy.
9 Ket gimetan moy i netoldu ko ha nikam. I bagbagay a ginimigimet ko,
iday bas i gimetan moy. Ta naadal moy dan, ken naenta moy, nateman moy
ken napadas moy dan i ngamin a ginimigimet ko. Ket basta nu kona hito,
ket perpermi a makiuseg ha nikam i Apo Dios. Ket iyatad na ha nikam i
kinatalna na.

Maragsak ni Pablo ha Pinagdaggap di ha Nikuna

10 Maragsakak, ket magdeyawak ha Apo Dios, ta nepaenta manon i
pagayat moy ha nikan. Ta kobosan na naalay a tiyempo, ket atoy manon i
inyatad moy a kasapulan ko. Katandi ko a awanak moy naleptanan. Ngem
awan la ha gundaway a mangiyatad kam ha daggap moy idi.
11 Maski, ta awanak magreklamo ha rigrigat ko aye. Ta napadas ko dan
nu panyan ko a attaman i maski nu anya a kasasaad.

12 Napadas ko dan i biyag a marigrigatan, ken napadas ko bila i biyag
a magsobsobra. Ket niyaen, maski nu magiyalapak, onu nabbiyagak dan,
ket maski nu napobre ak, onu magsobsobra, katandi ko dan nu panyan ko
a attaman.
13 Ta kaya ko a attaman i ngamin a kasasaad gipu ha daggap ni Jesu-
Cristu, a papigsaan na ak.
14 Ngem maski nu kona hito, mappiya paman i pinagdaggap moy ha
nikan. Ta inagumanak moy ha rigrigat ko aye.
15 Ket hikam a taga-Pilipos, katandi moy a hikam malla i dinumaggap ha
nikan, idi nangrugi ak a magitoldu. Idi linumakadak ha Masedonia, awan
ha sabali a kapilya a dinumaggap ha nikan, nu awan la a hikam.
16 Ket maski idi naghenak ha Tesalonika, intulos moy a nakangatad ha
kasapulan ko.
17 Kakabsat, bakkan a pangdaggap moy i kasorhan ko, maski nu
maragsakak gipu ha pinagdaggap moy ha nikan. Ngem dakdakkal i ragsak
ko gipu ta gunggunaan na kam na Dios, gipu ha daggap moy aye.
18 Niyaen, atoy ha nikan i korinat a inpetugan moy ha ni Epaprodito.
Ket atoy dan i ngamin a kasapulan ko, ket nagsobsobra paman. Ket kona
ha indatton moy ito ha Apo Dios. Ket maragsak hikuna ha pinangidatton
moy aye.
19 Hikuna man bi i mangiyatad ha ngamin a kasapulan moy, gipu ha
pagisesa moy ha ni Jesu-Cristu. Ket sobsobra i pagiyatad na Dios gipu ha
ni Cristu.
20 Madeydeyaw ha magnanayon i Dios ken Hama tam. Oni ay!
21 Niyaen, pakikumusta ak moy ha ngamin a totolay na Dios a manahod
ha ni Jesu-Cristu. Pakumustaan na kam na kabsat moy a hidi, a agagum
ko ha ihe.
22 Pati ngamin a totolay na Dios ha ihe, mangruna hidi a maghen ha
bilay ni Hari Sesar, pakumustaan di kam bila.
23 Niyaen, atoy ha nikam ngamin i kagbi na Happo tam a ni Jesu-Cristu.
Awan dan.
Pablo

Kolosas

I Surat ni Pablo ha Manahod a hidi ha

1 I nangisurat ha ide ni Pablo, a nagbalin a esa a apostol ni Jesu-Cristu
gipu ha pagayatan na Dios. Ket atoy bila ihe ni Timoteo a kabsat tam gipu
ha panahod tam.
2 Isurat ko ide ha nikam a manahod, a maghen ha ili a Kolosas. Ta hikam
i mapagtalkan a kakabsat ko, gipu ha panahod moy ha ni Jesu-Cristu. Ket
ikararagan takam a atdinan na kam Nama tam a Dios ha kagbi ken talna
na.

I Kararag ni Pablo

3 Nu ikararagan takam ha Dios, a Hama na Happo tam a Jesu-Cristu,
kanayon a magyaman kami.
4 Ta nabaheta mi i panahod moy ha ni Jesu-Cristu ken pinagayat moy ha
ngamin a totolay na Dios.
5 Kona hito i gimetan moy gipu ta katandi moy a giwatan moy nokkan
i insagana na Dios ha nikam ha henan na. Ket ito i namnamaan moy,
nangrugi idi tiniman moy i kinatahod megipu ha ni Cristu, i Mappiya a
Baheta na Dios.
6 Ket niyaen, umaales ha ngamin a lutak ide a baheta na Dios. Ket
kumakpal i manmanahod a hidi. Ket magpabigu hidi ha ugali di, a maging
mappiya. Ket kona bila hito ha nikam, nangrugi idi nabahetaan moy i
kagbi na Dios, ken napadas moy i kagbi na aye a tahod.
7 Ito i naadal moy ha ni Epapras, a agum mi. Hikuna i mapagtalkan a
tagabu ni Cristu. Ket magserbe hikuna ha nikam a kasulet mi a magitoldu.
8 Niyaen, inbaheta na ha nikami i pinagayat moy a nagipu ha Espiritu
na Dios a maghen ha nikam.
9 Isu, nangrugi idi nabahetaan takam, kanayon takam a ikararagan. Ket
agedan mi a paglaingan nakam na Dios ha pagkatandi moy ha panggep
na. Ket atoy mina ha nikam i ngamin a kinalaing ken pagkatandi a iyatad
na Espiritu na Dios.
10 Ket ikararag mi bila penu gimetan moy i kasorhan na Happo tam,
penu kanayon mina a maragsak hikuna ha nikam. Nu iday i gimetan
moy, mappiya i ngamin a gimetan moy, ket lumalaing kam paman ha
pagkatandi moy ha Dios.
11 Ket ikararag mi bila a paturedan na kam ha kaddat na a awan ha
kakalan na, penu maattaman moy a siraragsak i maski nu anya a magimet.
12 Ket tumulos kam mina a magyaman ha Dios Ama, a namagbalin ha
nikam a meraman ha makapadas a hidi ha paghariyan na, a makipagpadas
kam ha disyag na Dios.
13 Oni ay, insalakan na kitam ha nadihaman a paghariyan ni Satanas.
Ket inyales na kitam ha paghariyan na Annak na a ayayatan na unay.
14 Ket hikuna man i nangsaka ha nikitam, a napakawan dan i liwat tam
gipu ha digi na.

I Ginimet ni Cristu

15 Awan a mabalin ha totolay a makaenta hidi ha Dios. Ngem ni Jesu-
Cristu i magpakatandi ha pagkadios Nama na. Ta kebbiyag ni Cristu aye,
maski idi palungo a naparsuwa i ngamin. Ket mas matangkay hikuna
ngem maski nu anya a naparsuwa.

16 Ket gipu ha pagayatan na Dios pinarsuwa ni Cristu i ngamin a atoy ha
langit ken lutak. Pinarsuwa na i maenta tam a hidi ken maski bagbagay
a awan tam maenta. Pati i kekkaddat a hidi a mangituray, a kona ha
anghel a hidi, ken maski i kadibbiyan a hidi hanggan ha katangkayan a
hidi. Pinarsuwa ni Cristu i ngamin a lutak gipu ha pagayatan na Dios,
penu madeyawan ni Cristu.
17 Atoy dan hikuna idi palungo na ngamin a naparsuwa. Ket gipu ha
nikuna, tumulos hidi a naurnos.
18 Hikuna i pangulo na baggi na, (a kayat na kagiyan, i sakop na, a
manmanahod a hidi.) Ket hikuna i pakibiyagan tam a manmanahod. Ta
hikuna i Happo na ngamin a magbiyag manon a maggipu ha katay. Ket
gipu ta kona hito, hikuna i kadeyawan ha ngamin.
19 Ta pinanggep na Dios a atoy ha Annak na aye i ngamin a bukod na a
pagkadios.
20 Ket niyaen, gipu ha ide a Annak na, pinappiya na Dios i ngamin a
nesina ha nikuna gipu ha kinadukas di. Ket pinasoli na hidi ha baggi na
a sitatalna. Maski nu lutak onu langit i paghenan di, pinasoli na hidi ha
baggi na gipu ha digi ni Cristu, a pangsaka na ha liwaliwat di, idi natay i
Annak na aye ha kudos.
21 Maski hikitam man, nesina kitam bila idi. Ta tinumallekod kitam ha
Dios, gipu ha madukas a nakam tam ken pinaggimet tam.
22 Ngem niyaen, gipu ha katay na Annak na, awan kitam a kasenti
na Dios, nu awan a ilay na. Kona hito i pinagpiya na ha nikitam penu
ipasaguppang na kitam ha baggi na, ket awan kitam ha liwat, ken awan
ha pakaliwatan tam, ta pagbalinan na kitam a mappiya, a kona ha baggi
na a mismo.
23 Basta tumulos kitam a manahod, ket matured ken malagda i panahod
tam, ket awan tam ipalobus a mesina kitam ha ninamnama tam, idi
nabaheta tam i Baheta na Dios. Ta awan ha sabali a pakanamnamaan
tam nu awan i Mappiya a Baheta na Dios a mewarawaras ha ngamin a
lutak. Ket hikan bila i esa a nagbalin a tagabu na Dios a magibaheta ha
kona he.

I Pinagserbe ni Pablo ha Kapilya

24 Niyaen, magragsakak ha rigrigat a attaman ko ha pinagserserbe ko ha
nikam. Ta gipu ha dagende a rigrigat, mobos ko i pinanggep ni Cristu a
attaman ko a kona ha pangdaggap ko ha baggi na. I kayat ko kagiyan, i
ngamin a manmanahod a hidi ha ni Cristu. Ta magkalan kitam ngamin, a
magisesa kitam. Ket managenan ito ha baggi ni Cristu.
25 Ket niyaen, pinagbalin na ak na Dios a tagabu na manahod a hidi. Ket
inyatad na ha nikan ide a tarabaho, a mangipakatandi ak ha nikam ha
ngamin a pagitoldu na.
26 Naalay a tiyempo a kona ha netago i panggep na Dios ha pagitoldu na,
ket awan ha tolay a makatandi ha panggep na aye. Ngem niyaen, kayat
na a mepakatandi ha totolay a sakop na.
27 Ta pinanggep na Dios a ipakatandi na ha ngamin a tolay i palimed
na aye a inaamakan unay. Ket ide dan i palimed na Dios, a maghen ha
nikitam ni Cristu. Ket ide i gipu na a atoy i namnama tam a makipaghen
kitam ha Dios ha magnanayon.
28 Isu, awan ha ibaheta mi nu awan la a ni Cristu. Ket usaran mi i ngamin
a pinnakabalin mi a mangiwad ken mangitoldu ha maski nu heya a tolay,
penu pumigsa i panahod na kada esa, ha pagisesa di ha ni Cristu, ket penu
makasaguppang hidi ha Dios, ket awan hidi ha ikasaniki.

29 Ide i gipu na a dagdagan ko i tarabaho ko aye. Ket awan la a bukod
ko a pinnakabalin i usaran ko, nu awan i pinnakabalin ni Jesu-Cristu. Ta
hikuna i nagipuwan na pinnakabalin ko aye.

2

1 Niyaen, kakabsat, kayat ko a katandi moy mina i rigrigat ko para
ha nikam, ken ha ngamin a maghen ha ili a Laodisia, pati hidi a awan
makatandi ha nikan ha rupanrupa. Ta mapigsa i pinagdagdag ko ha ide a
tarabaho,
2 penu tumured kam ha panahod moy gipu ha pinagisesa na nakam moy
ken paginayat moy, ket penu malaing kam mina ha pagkatandi moy ha
inlimid na Dios idi, ket niyaen, nepakatandi na dan gipu ha ni Jesu-Cristu.
3 Ket niyaen, hikuna la i makepakatandi ha ngamin a kinalaing ken
kinasirib na Dios.
4 Ipeta ko ito, penu awan kam paallilaw, maski nu malaing unay i
pagkagi na mangallilaw a hidi.
5 Ta maski nu mesina ak ha nikam, nakaman takam paman ha kanayon.
Ket magragsakak, ta katandi ko dan i pagisesa na nakam moy, ken
pagtured na panahod moy ha ni Cristu.

Magingat Kam, a Awan Kam Paallilaw ha Pilosipo a hidi

6 Niyaen, gipu ta tinahod moy ni Jesu-Cristu a kona ha Happo moy,
masapul a umuseg kam pala ha nikuna a magisesa.
7 Ket kona mina a magramot kam ha nikuna, penu pumigsa a pumigsa
i panahod moy ha nikuna, a kona ha netoldu ha nikam. Ket magyaman
kam ha Dios ha kanayon.
8 Isu, magingat kam, penu awan kam umuseg ha sabali a pagitoldu, ket
kona ha nebalud kam ha maliwaliwat a pagnakam. Ta atoy i makpal a
kalase na sinansisirib a awan ha serserbe na. Ta awan a nagipu ha ni
Cristu i sirib di heya, nu awan a nagipu ha pagitoldu na minappo di, onu
madukas a espiritu.
9 Ket ipeta ko ito, ta awan ha sabali a paghenan na kinadios, nu awan
ni Cristu. Ket maski nu nagbalin hikuna a tolay, ket atoy i baggi na, atoy
pala ha nikuna i ngamin a pagkadios na Dios.
10 Ket dakdakkal i pinnakabalin na ngem ha ngamin a sabali a
kekkaddat. Ta hikuna i Katurayan na ngamin. Ket niyaen, ha nikitam,
awan ha pagkurangan tam. Ta gipu ha pagisesa tam ha nikuna, atoy bi ha
nikitam i kakalan a pagkadios a kona ha atoy ha ni Cristu. Isu a mabalin
a maghen kitam ha nikuna ha magnanayon.
11 Ket niyaen, natipladan kitam a nasakop na kitam ni Cristu. Ta gipu
ha pagisesa tam ha ni Cristu, nakakugit kitam dan gipu ha pinakugit ni
Cristu. Ket bakkan ito ha pinakugit na tolay. Ta ide a pinakugit ni Cristu i
pangadya ha pinnakabalin na liwat ha baggi tam.
12 Kona hito i pagisesa tam ha ni Cristu, ta idi nabinyagan kitam, nebilang
a natay kitam ha ni Cristu. Ket kona ha nelabbang kitam. Ket kona ha
nagbiyag kitam manon ha ni Cristu, gipu ha panahod tam ha pinnakabalin
na Dios a nagpabiyag manon ha ni Cristu.
13 Kakabsat, idi awan kam pala sakop ni Cristu, natay kam talaga, ta
awan moy katandiyan i Dios. Ket natay i espiritu ha disalad na baggi moy,
gipu ha liwaliwat a nagturay ha nikam. Ngem niyaen, gipu ha pagisesa
moy ha ni Cristu, pinabiyag manon na Dios i espiritu moy. Ket gipu ha
pagisesa tam ha ni Cristu, pinakawan na Dios i ngamin a liwat tam.

14 Ket kona ha pinugas na i listaan na gahut tam, pati i Linteg a
nagliwatan tam. Ket kona ha nelansa i gahut tam ken bobon na Linteg
ha kudos ni Jesu-Cristu. Kayat na kagiyan a inadya na Dios i lista na gahut
tam, ta napagaan dan ni Cristu.
15 Idi natay ni Cristu ha kudos, inabak na i madukas a hidi a espiritu a
nagturay. Ket nepatahod na ha saguppang na ngamin a hikuna i nangabak.
Ta gipu ha katay na, ken pinagbiyag na manon, nepaenta na a inadya na
i pinnakabalin di a magturay.
16 Isu, niyaen, gipu ta kona hito, awan moy mina itulok a paliwatan di
kam gipu ha Linteg di ken maski nu anya a kanan onu paginom a maneg,
kon na kan, onu pamalak a paganeg, onu piyesta na bigu a bulan, onu
pamalak a panagemang.
17 Ta awan ha balle idagento, nu awan a pangarigan na Dios megipu ni
Cristu, idi awan pala dinumemat ni Cristu. Ngem niyaen, dinumemat dan
ni Cristu, ket hikuna mina i tahod a unodan tam.
18 Isu, pabiyanan moy i maski nu heya a mangpaliwat ha nikam gipu
ta awan kam magdeyaw ha Dios a kona ha pilitan di, a kulang kan i
pinagpakumbaba moy ha baggi moy, ket awan kam magdeyaw ha anghel
a hidi. Pabiyanan moy, maski nu atoy kan i inpaenta na Dios ha nidi.
Ta bakkan a Dios i paggipuwan na pagitoldu di, nu awan naggipu ha
mapangas a nakam di a neturayan na kinadukas.
19 Nesina dan hidi ha ni Cristu a Pangulo tam. Ngem ha pangarigan
tam a manmanahod, hikitam man i baggi ni Cristu. Ket ni Cristu i buntok
na baggi aye. Ket basta mangituray i buntok ha ngamin a baggi na, ket
mabalin a dumakkal i baggi na. Ket magisesa i paset a hidi na baggi a
magtarabaho. Ket makatulos hidi a maurnos, a kona ha pagayatan na
Dios.

Nebilang Kitam a Isesa ha ni Cristu

20 Niyaen, kakabsat, tahod a nebilang kitam a natay, idi natay ni Cristu
ha kudos. Ket awan dan i pagturay na madukas a hidi a espiritu ha
nikitam. Ket awan ha serbe i pagitoldu di. Isu, niyaen, masapul a awan
kam magbiyag a kona ha kasakop di. Ket awan moy mina tongpalan i
linteg di.
21 Ta makpal i paganegan di. Halimbawa: “Awan moy egkaman i maneg
a bagbagay,” kon di. “Awan moy kanan i maneg a kakanan,” kon di malla.
“Awan moy kamhitan i maneg a aruwatan,” kon di bila.
22 Ngem madi ito agay. Ta nobos idagento a bagbagay nu nobos i pagusar
tam ha nidi. Ket nobos dod i serserbe di. Pabiyanan moy dod i pagitoldu
ken linteg a kona hay, ta nagipu la hidi ha nakam na tolay.
23 Kagin na kappal a masirib i pagitoldu a kona hay. Ta mappiya kan,
nu mapilpilit kitam a magdeyaw ha anghel a hidi. Ket mappiya kan, nu
magpakumbaba kitam a kona hito. Ket parigatan tam mina i baggi tam
a pangpakagbi tam ha Dios. Ta makidios ito, kon na kan. Ngem madi ito
agay. Ket tahod, a awan ha serserbe na, nu awan la a pagpangahas na
baggi na tolay a mismo.

3

1 Niyaen, nebilang kitam a isesa ha ni Cristu, ket makabiyag kitam
manon gipu ha pinagbiyag na manon a nagipu ha katay. Isu, gipu ta kona
hito, kasoran tam mina i bagbagay a kasoran ni Cristu. Ta hikuna man i
pinagturay na Dios, a pinaghari na Dios ni Cristu ha ngamin a langit.
2 Ket awan tam nakaman i kasoran na totolay, nu awan i kasoran ni
Cristu.

3 Oni ay, ta nebilang a natay kitam a isesa ha ni Cristu. Ket gipu ha
pagisesa tam ha nikuna, daponan na i biyag tam ha biyag na a isesa ha
Apo Dios.
4 Awan man ha biyag tam, nu awan i biyag a inyatad na Dios ha nikitam
gipu ha ni Cristu. Ide i tahod a biyag tam. Ket nokkan, nu magpaenta
manon hikuna ha ide a lutak, magpaenta kitam bila a kaagum na. Ket
makipagpadas kitam ha kinaamakan na, a pakadeyawan na.

Adiyowan Tamon I Alegid a Ugali Tam

5 Isu, gipu ta kona hito, adiyowan tam mina i ngamin a madukas a ugali
tam. Halimbawa: Awan kitam mina mangibabbey onu mangilallaki. Ket
adiyowan tam mina i maski nu anya a madukas onu maromsa a pagnakam
ken makasaniki a kasorhan. Ket awan kitam mina magseni. Ta nu kona
hito i ugali tam, ket bakkan a Apo Dios i pagserbeyan tam, nu awan i
kukuwa tam a hidi. Ket kona nu hidi man i didiosen tam.
6 Ngem idagento a bagbagay i pagenglan na Dios. Ket parusaan na
nokkan i tolay a hidi a awan a umuseg ha nikuna.

7 Maski hikam, kona hito i ugali moy idi. Ta idi awan kam nanahod, ket
inunod moy i bukod moy a pagayatan.
8 Ngem niyaen, adiyowan moy idagende a ugali. Awan kam magingal.
Awan kam makikamegos. Awan kam maglimad, onu magpasaniki ha
agagum moy. Awan kam magkagi ha madukas a kakkagi.
9 Ket awan kamon magsinileng, ta iday man i ugali na biyag moy idi.
Ngem niyaen, natay dan ha ni Cristu iday a biyag, ket matay bas i ngamin
a ugali na.
10 Imbes na, atoy dan i sulet na, a bigu a biyag a isesa ha ni Cristu. Ide
i bigu a kinatolay tam a inyatad na Dios. Ket kanayon a pabiguwan na
i bigu a biyag tam aye, hanggan perpermi i pagkatandi tam ha nikuna,
penu tahod i pagaheg tam ha nikuna.
11 Isu niyaen, ha pagibilang na Dios, awan ha kasabaliyan na Judyo ken
bakkan a Judyo, onu maturay a hidi ken madibbi, onu mabaknang ken
napobre. Ta magkalan kitam ngamin a manmanahod. Ket i mangina la ni
Jesu-Cristu. Ket maghen hikuna ha maski nu heya a manahod.

12 Niyaen, kakabsat, hikitam i totolay na Dios. Ta pinili na kitam a
ayayatan na, ket inbukod na kitam a sakop na. Isu, maanus kitam mina
ken makagbi. Ket attaman tam mina i rigrigat. Ket masingpit kitam mina,
a magpadibbi mina i baggi tam.
13 Ket magiananus ken magpipinakawan kitam nu atoy i pagkagiyan
na esa ha agum tam. Ta masapul a magpipinakawan kitam, a kona ha
pinangpakawan ni Apo Jesus ha nikitam.
14 Ket masapul paman a maginayat kitam. Ta basta maginayat kitam,
ket umusoseg i ngamin a dagende, hanggan maigat i pagisesa tam.

15 Kakabsat, i talna a magipu ha ni Cristu i magturay mina ha pagnaka-
nakam tam. Ta inayagan na kitam na Dios, penu kettalna kitam, a
magisesa. Ket kanayon a magyaman kitam ha Dios.
16 Masapul a maghen i pagitoldu ni Cristu ha nakam tam. Ta i pagitoldu
na aye i pakakatandiyan tam, ket mapagbalin na kitam a magitoldu
ken magibalakad ha kinasirib ni Cristu. Ha pinagyaman tam ha Dios,
magkansyon kitam mina. Ket kansiyonan tam i pagyaman tam, ken
panahod tam, ken kakkagi na Espiritu na Dios a iyatad na a pangkansiyon
tam.

17 Ha ngamin a gimetan tam ken kagiyan tam, gimetan tam mina gipu
ha ni Apo Jesus. Gipu ha ni Jesu-Cristu i pakabikanan tam ha Nama tam
a Dios, penu magyaman kitam ha nikuna.

Balakad Ha Pamilya a hidi

18 Niyaen, ha nikam a babbey a kekkabanga, matulok kamon ha kabanga
moy a hidi, gipu ha panahod moy ha ni Jesu-Cristu.
19 Hikam a lallaki, ayatan moy i kabanga moy a hidi, ket awan moy hidi
pasaketan.
20 Hikam a annak, kanayon kam mina a matulok ha hena ken hama moy.
Ta kona hito i makaparagsak ha Dios.
21 Hikam a hama ken hena, awan moy pagenglan i annak moy a hidi ha
kanayon, penu awan maupay i nakam di.
22 Hikam a tagabu, tongpalan moy i ngamin a bon na happo moy a hidi.
Ket awan mina gipu ta aamatan di kam, nu awan gipu ta panahod moy ha
ni Cristu. Awan kam mina magtarabaho penu magdeyaw hidi ha nikam,
nu awan penu madeyawan ni Apo Jesus. Ta kona hito mina a isesa i
pagserbe moy ha nikuna.
23 Ha maski nu anya a tarabaho moy, dagdagan moy mina, a kona nu
bakkan a totolay i serbeyan moy, nu awan pati ni Apo Cristu.
24 Ta nakaman moy mina a gunggunaan na kam paman. Ket maalap
moy nokkan i inkari na a insagana na para ha totolay a sakop na. Ta ni
Cristu aye i tahod a Happo a pagserbeyan moy.
25 Ket maski nu heya a maggimet ha madukas, bilasan na Dios hikuna
ha kinadukas na. Ta awan ha idumduma na Dios ha pinanghukom na.

4

1 Hikam a happo, gimetan moy i mappiya ken nalinteg ha tagabu moy a
hidi. Ta nakaman moy a atoy bila i Happo moy ha Langit.

Balakad Megipu ha Pagkagi Tam

2 Hikam ngamin, dagdagan moy a magkararag. Awan moy pabiyanan i
pagkararag moy, pati i pinagyaman moy ha Dios.
3 Ket ikararagan moy kami bi, penu atoy mina i gundaway mi a
mangipakatandi ha panggep na Dios ha ni Cristu. Ito i palimed na a
inpakatandi na dan ha nikitam, a ibaheta tam. Ket niyaen, gipu ha
pinagibaheta ko aye, atoyak paman ha pagbaludan.
4 Isu, ikararaganak moy bi, penu mepadinnang ko ide a Baheta, megipu
ha ni Cristu. Ta ide i patarabaho na Dios ha nikan.
5 Magingat kam penu mappiya mina i mepaenta moy ha totolay a awan a
manahod. Ket gundawayan moy ide a tiyempo a pangibaheta moy megipu
ha ni Jesu-Cristu.
6 Kanayon mina a makaparagsak ken makapatalak i kakkagi moy. Ket
katandi moy mina nu panyan i pagkagi moy, onu pangtabbeg moy, a
mekusto ha maski nu heya a tolay.
7-8 Niyaen, paangayan ko ha nikam ni Tikiko. Ket hikuna i mangibaheta
ha nikam ha ngamin a kasasaad mi ha ihe. Ket paragsakan na kam mina
gipu ha mappiya a baheta mi aye. Ide a ni Tikiko, hikuna i mapagtalkan
a agum mi ha pinagserbe mi ha ni Apo Jesus.
9 Ket magagum bila ha nikuna ni Onesimo a kalugaran moy. Hikuna bila
i ayayatan ken mapagtalkan a kabsat tam. Ket hidi a duwa i mangibaheta
ha nikam ha ngamin a nagimet ha lugar mi aye.

10 Pakumustaan na kam ni Aristarko a agum mi a balud. Pati ni Markos,
a kasinsin ni Bernabe. (Ket nepakatandi dan ha nikam i gimetan moy
mina nu dumemat ni Markos ha nikam. Ket mappiya mina i pangrespitar
moy ha nikuna.)
11 Pati ni Jesus Hustus, pakumustaan na kam bila. Ha ngamin a Judyo a
manmanahod, atoy la idagende a tallu a makipagtarabaho ha nikan, para
ha Paghariyan na Dios. Ket makpal i nedaggap di ha nikan.
12 Ket pakumustaan na kam ni Epapras a kalugaran moy. Tagabu bila
hikuna ni Jesu-Cristu, ket kanayon a mapigsa unay i pangikararag na ha
nikam. Ikararagan na kam a paturedan na kam na Dios. Ket maigat mina i
panahod moy, a awan ha pagduwaduwa na. Ket agedan na bila a perpermi
mina i pinagtongpal moy ha pagayatan na Dios. Kona hito i kararag ni
Epapras ha nikam.
13 Ket magpatahodak ha nikam nu panyan na kinagagit na a magserbe
ha nikam, ken ha manmanahod a hidi ha Laodisia, ken ha Hirapolis.
14 Ket pakumustaan na kam ni Lukas, i ayayatan tam a doktor. Ket
pakumustaan na kam bila ni Demas.
15 Pakikumusta ak moy ha kakabsat tam ha ili a Laodisia, pati ni Nimpas,
ken ngamin a manmanahod a makipaggimong ha bilay na.
16 Ket nokkan, nu kobosan na pangbasa moy ha ide a surat, igiwat moy
bi ide ha manahod a hidi ha Laodisia, a basaan di bila. Ket kona bila hito
a basaan moy bi i surat a igiwat di ha nikam.
17 Ket ipeta moy bi ha ni Arkipo a ikabbus na mina i patarabaho ha
nikuna ni Apo Jesus.
18 Niyaen, entan moy, ta hikan a mismo i magpirma ha surat aye.
Ide i pangpakumusta ni Pablo ha nikam. Awan moy bas maleptanan a
sikakawarak ha pagbaludan aye.
Ket kagbiyan na kam na Dios.
Awan dan. Pablo.

I Palungo a Surat ni Pablo ha Taga-Tesalonika a hidi

1 Ide i surat mi ha nikam a sakop na kapilya, ha ili na Tesalonika. Hikam
a sakop Nama tam a Dios ken Happo tam a ni Jesu-Cristu. I nagsurat aye
ni Pablo, ni Silas, ken ni Timoteo. Atoy mina ha nikam i kagbi ken talna
na Dios.
2 Kankanayon a magyaman kami ha Dios gipu ha nikam. Ket ikararagan
takam ha Nama tam a Dios.
3 Ta manakam mi i pinangipaenta moy ha panahod moy gipu ha
pinagbiyag moy. Ket manakam mi i pinagdaggap moy ha sabasabali a
tolay, gipu ha ayat moy ha ni Jesu-Cristu. Ket manakam mi a perpermi i
kinatured na namnama moy ha Happo tam a ni Jesu-Cristu.
4 Kakabsat, ayayatan na kam na Dios. Ket katandiyan mi a pinili na kam
a sakop na.
5 Ket katandiyan mi ito, ta idi inpakatandi mi ha nikam i Mappiya
a Baheta, bakkan a kakkagi mi i nangpatahod ha nikam, nu awan
i pinnakabalin na Espiritu na Dios. Ket hikuna i nangpatahod ha
pinagibaheta mi. Katandiyan moy i ugali mi. Ta idi naghen kami ha nikam,
sinerbiyan mi kam a kona ha pagahegan moy.
6 Ket tahod a inaheg moy kami ken Apo Jesus. Ta uray nu naloloko kam
unay, tinahod moy i Baheta na Dios. Ket nagragsak kam a magteman ha
kakkagi na, a pinagragsak na kam na Espiritu na Dios.
7 Ket gipu ta kona hito, nagbalin kam bila a pagahegan na ngamin a
manahod ha probinsiya na Masedonia ken Gresia.
8 Ta gipu ha nikam, awan la Masedonia ken Gresia i nakabaheta ha kagi
na Dios, nu awan i ngamin a lugar i nakabaheta. Ket nakabaheta bila
hidi ha panahod moy. Isu niyaen, awan mi masapul a magibaheta ha nidi
megipu ha panahod moy.
9 Ta katandiyan di dan. Ket hidi man i magibaheta nu panyan moy
tineman ha nikami, idi kaddemat mi ha nikam. Ket katandi di nu panyan
moy tinallekodan i didios a hidi, penu manahod kam ha Dios, penu
makaserbi kam ha tahod a Dios a kebbiyag.
10 Ket katandi di bila nu panyan moy tahokan i Annak na Dios, a magsoli
nokkan a maggipu ha langit. Ide ni Jesus, i Annak na Dios, a pinagbiyag
na manon. Ket hikuna i mangisalakan ha nikitam ha parusa na Dios. Ta
parusaan nokkan na Dios i ngamin a mahagliwat.

2

1-2 Niyaen, kakabsat, katandiyan moy a idi palungo kami dumemat ha ili
moy a Tesalonika, linokowan ken pinasanikiyan di kami ha ili na Pilipos.
Ket maski nu kona bila hito ha ili moy a Tesalonika, ket makpal i nangsenti
ha nikami, pinatured na Dios i nakam mi, a nangipakatandi ha nikam ha
Baheta na Dios. Ket isu i gipu na a awan nasayang i pinagpasyal mi ha
nikam.
3 Ket katandi moy a awan kami mangallilaw ha pagitoldu mi. Ket awan
madukas i panggep mi.
4 Ta imbes na, itoldu mi i kayat na Dios. Ta intalak na ha nikami i
Mappiya a Baheta na aye. Ket hikuna bila i nagpapadas ha nikami, ket

katandi na i ngamin a nakam mi. Isu, awan kami mangitoldu ha kayat na temanan na tolay, nu awan la i kayat na Dios.

5 Katandi moy dan, ken katandi bila na Dios, a awan takam sinayokan gipu ha kagi mi. Ket awan kami magitoldu penu maalap mi i suweldo ha nikam.

6 Ket madiyan mi a padeyawan i baggi mi ha maski nu heya a tolay. Maski ha nikam, onu ha sabasabali a tolay. Ket awan ha inaged mi, maski nu atoy i kalintegan mi. Ta apostol kami ni Cristu, ket inpeta na a maalap mi mina i kasapulan mi ha tolduwan mi a hidi.

7 Ngem imbes na ito, naanus kami ha nikam, a kona ha esa a babbey a mangdapon ha annak na a hidi.

8 Ta ayayatan mi kam a tahod. Isu, bakkan a Baheta na Dios i inyatad mi ha nikam, nu awan pati biyag mi a mismo i inpusta mi, gipu ha nikam. Ta kona hito i pinagayat mi ha nikam.

9 Kakabsat, manakam moy nu panyan na pinagtarabaho mi, idi inpakatandi mi ha nikam i Baheta na Dios. Ta nagtulos kami a magtarabaho, kada pamalak ken maski nu kallap, penu awan mi masapul a magaged ha nikam ha gastos mi.

10 Ket Dios i makatandi a mappiya i ugali mi ha nikam. Ket hikam bila i mangsistigu a nalinteg i pinaggimet mi. Ket awan ha liwat mi ha nikam.

11 Ket katandi moy a binalakadan mi i kada esa ha nikam, a kona ha pinangbalakad na esa a hama ha annak na a hidi. Ta intoldu mi i ngamin a gimetan moy. Ket pinapigsa mi i nakam moy.

12 Ket inbon mi ha nikam a magbiyag kam a kona ha kayat na Dios. Ta hikuna i nagpili ha nikitam a meranod ha bukod na a paghariyan ken ha kinadios na.

13 Ide paman i gipu na a magyaman kami ha Dios ha kanayon. Ta idi inbaheta mi ha nikam i Baheta na Dios, nanahod kam, a inyasak moy ha nakam moy ide a kakkagi na Dios. Ket tahod ito agay, ta kakkagi na Dios ito talaga. Ket bakkan a pagkagi na tolay. Ket niyaen, ha nikam a manahod, atoy dan i kakkagi na Apo Dios a maketoldu ha nikam ha mappiya a ugali.

14 Ket niyaen, mekalan kam ha nidi a sakop ni Jesu-Cristu ha probinsiya na Judeya. Gipu ta dagenday a kapilya na Apo Dios ayo, nalokowan bila hidi, gipu ha Judyo a hidi. Ket niyaen, inaheg moy dan. Ta natured kam bila ha pinagloko na kailiyan moy, a kona ha kinatured di ha pinagloko na Judyo a hidi ho.

15 Dadi pala agay, i Judjudyo i nagpatay ha minahagpugto a hidi, ken Judjudyo bila i nagpatay ha ni Jesu-Cristu. Ket niyaen, i Judjudyo paman i nagpalakad ha nikami. Ay, paingalan di i Apo Dios. Ta sentiyan di i maski nu heya a tolay ha lutak.

16 Ket salenan di kami, penu awan kami makebaheta ha totolay a bakkan a Judyo, a mesalakan mina. Ay, kinumaro unay i kinadukas na dagendo a Judyo. Ket niyaen, sigurado dan i pagparusa na Dios ha nidi. Ket awan hidi makelisi ha parusa heya.

17 Niyaen, ha nikami, kakabsat, mematon kami ha nikam. Maski awan naalay a nagsina kitam, ket mematon kami paman. Ngem awan kam madiyo talaga ha nakanakam mi. Ta kanayon takam manakam. Ket gipu ta kona hito ha nakam mi, pinadas mi unay a magpasyal manon ha nikam.

18 Ta talaga a kayat mi a magsoli ha nikam. Ket nangruna a hikan ni Pablo. Ay, namin-makpal a pinadas ko a magsoli. Ngem sinalenan na kami ni Satanas.

19 Ket talaga a kayat takam maenta, ta hikam man i pakaragsakan mi. Ket hikam i namnama mi a makatulos ha ni Jesu-Cristu. Ket i pinaguseg

moy ha ni Apo Jesus i gungguna na tarabaho mi. Ta basta makatulos kam,
ket makipagragsak kitam nokkan ha saguppang ni Apo Jesus, ha kasoli na.
Ket i pagtulos na panahod moy i mangipaenta a mappiya i ginimet mi.
20 Oni ay, hikam i katalak ken ragsak mi.

3

1-2 Niyaen, awan kami nakatured ha imaton mi ha nikam, ta nematon
kami unay. Isu i gipu na a pinaangay mi ni Timoteo. Hikuna i kabsat tam,
a katarabahowan mi ha Dios, ha pinagitoldu mi ha Mappiya a Baheta. Ket
idi nagwarak kami ha ili na Atenas, pinaangay mi hikuna, penu papigsaan
na i nakam moy, a tulongan na kam ha panahod moy,
3 ket penu awan kam mariribuk ha rigrigat moy. Ta katandi moy a nu
manahod kitam a tahod, ket siyempre, atoy bila i rigrigat a masapul tam
a attaman.
4 Ta idi naghen kami ha lugar moy, iniwadan takam a malokowan kitam
nokkan. Ket niyaen, nagimet dan ito. Ket katandi moy dan.
5 Ket gipu ta kona hito, idi nagburiburak unay, pinaangay ko ni Timoteo,
penu makatandiyan na i kasasaad na panahod moy. Ta naburiburak a
baka nasolisog na kam ni Satanas. Ket nu kona ihay i nagimet, awan ha
serserbe na ngamin a tinarabaho mi ha nikam.
6 Niyaen, nagsoli dan ni Timoteo. Ket inbaheta na i mappiya a baheta
megipu ha panahod ken ayat moy. Ket inbaheta na a mappiya i pagnaka-
nakam moy ha nikami. Ket panahod ken ayat moy. Ket mematon kam
makaenta ha nikami, a kona ha imaton mi ha nikam, kon na kan.
7 Ket gipu ta kona hito, kakabsat, maski nu makpal i rigrigat ken
lolokwan mi, tinumalna i nakam mi. Ta panahod moy heya i nangpapigsa
ha nakam mi.
8 Ta makatured kami ha maski nu anya, basta katandi mi malagda kam
ha panahod moy.
9 Isu, niyaen, perpermi i pagyaman mi ha Dios. Ta magragsak kami gipu
ha nikam.
10 Ket kanayon a agidan mi a palobusan na kami a sumoli ha nikam,
penu tolduwan mi kam pala. Ta siguro atoy pala i masapul ha panahod
moy, penu mapigsa talaga. (Agay, masurok i pagiyaged mi a kona hito. Ta
kada pamalak ken kada kallap ikararag mi.)
11 Isu, ipalobus mina na Hama tam a Dios ken Happo tam a ni Jesus, a
makademat kami ha nikam.
12 Ket padakkalan mina na Dios i pinagayat moy ha kada esa ha gurupo
moy, ken ha maski nu heya a tolay. Ket dumakkal mina ito, a kona ha
pinagayat mi ha nikam.
13 Ket nu kona hito i ayat moy, papigsaan na kam na Dios, a awan kam
magliwat. Ket nokkan, ha pagsoli ni Apo Jesus ken ngamin a agagum na,
awan ha liwat a pakasinaan moy ha saguppang na Dios.

4

1 Niyaen, kakabsat, inaheg moy dan kami, ta makapatalak kam ha Dios
gipu ha pinagbiyag moy. Ide dan i ugali moy. Ket gipu ha turay ni Apo
Jesus, iyaged ken iyunay-unay mi, a tumulos kam a maggimet ha mappiya.
2 Ta katandiyan moy i pagitoldu a inyatad mi ha nikam, a naggipu ha ni
Apo Jesus.
3 Ide pagayatan na Dios. Kayat na a igimak tam i kinadukas tam. Ket
gimetan tam mina i mappiya. Ket awan kitam makikamegos.

4 Ket makatandiyan tam nu panyan tam a mangituray ha baggi tam,
penu awan makagimet ha madukas. Daponan tam mina i baggi tam,
5 penu awan tam pakiraman i maski nu heya a babbey, a kona ha
gimetan na sabasabali a awan makidios.
6 Isu, magingat kitam a awan tam pakiraman i sabali a kabanga. Ket
awan tam gundawayan i kakalan tam a tolay. Inpeta mi ito ha nikam idi.
Ket iniwadan mi ha mapigsa, a talaga a parusaan na Dios i maski nu heya
a makikamegos.
7 Ket manakam tam mina, a awan na kitam pinili na Dios, penu
maggimet kitam ha madukas, nu awan la a mappiya.
8 Isu, ha maski nu heya a magpabiyan ha inbon ko aye, ket makikamegos
hidi, bakkan a hikan i pinabiyan na, nu awan i Dios. Ket ha Espiritu a
iyasak na Dios a maghen ha baggi tam, ito i Espiritu na kinappiya. Ta
Espiritu na Dios ito.
9 Niyaen, kakabsat, awan mi masapul a magsurat ha nikam megipu ha
pinagayat moy ha kakalan tam a manahod. Ta intoldu na kam a mismo
na Dios, a maginayat kam.
10 Ket tahod a kona hito i pinagayat moy ha ngamin kabsat a maghen
ha ngamin a lugar ha Masedonia. Ket ide paman i gipu na a agidan mi
ha nikam, kakabsat, a dagdagan moy i pinagayat moy ha kakalan tam a
manahod.
11-12 Ket dagdagan moy bila i pinagbiyag moy a sitatalna. Awan kam
makibiyang ha awan moy tarabaho. Ket magtarabaho kam mina ha bukod
moy a kasapulan, penu awan kam magkurang ha kasapulan moy. Kona
hito i inpeta mi ha nikam idi. Ket nu kona hito i gimetan moy, deyawan
na kam na totolay a awan pala manahod.
13 Niyaen, kakabsat, makatandiyan moy mina megipu ha kakabsat tam
a minatay dan, penu awan kam maladinget, a kona ha sabasabali a tolay,
a awan ha namnama di ha ni Jesu-Cristu.
14 Gipu ta manahod kitam a natay ni Jesus, ket magbiyag manon, man-
ahod kitam bila a pabiyagan na manon na Dios i ngamin a manmanahod
a minatay, gipu ha ni Jesus aye. Ket pausegan na hidi na Dios ha ni Jesu-
Cristu ha kasoli na ha lutak.
15 Ide i pinagitoldu ni Apo Jesus, ket ipeta mi ha nikam: Nu atoy ha
nikitam i magbiyag ha kasoli na, awan kitam a makatagbo ha nikuna ha
palungo na kakabsat tam a minatay dan.
16 Gipu ta tiyempo na pagsoli ni Jesus, magtanog i trumpeta na Sios. Ket
atoy i magdulaw ha mapigsa, a dulawan na kitam na anghel a maturay.
Ket ni Apo Jesus a mismo i bumugsok a maggipu ha langit. Sa, pabiyagan
na manon na Dios i minatay a hidi a nanahod ha ni Cristu.
17 Ket ha nikitam a kebbiyag ken maghen pala ha lutak aye, paunekan
na kitam bila, a kauseg tam i minatay a hidi. Ket makipagtagbo kitam ha
ni Apo Jesus ha langit. Ket makipaghen kitam ha ni Jesus ha magnanayon.
18 Ito mina i panakaman tam ha kakalan tam a manahod. Ket nu atoy i
esa a minatay ha gurupo tam aye, awan kitam mina maladinget.

5

1 Niyaen, kakabsat, awan a masapul a magsurat kami megipu ha tiyempo
na pagsoli ni Apo Jesus.
2 Ta katandiyan moy a awan ha makatandi ha iday a pamalak. Ket
makatandiyan tam a magsoli ni Apo Jesus a kona ha esa a mahagtakaw,
a dumemat ha kallap. Ket i kakalan na ito i pagpaenta na ha sigida. Ta

awan hikuna mangipeta nu hangan i pagdemat na. Ket awan ha makepeta
ha pagdemat na aye.
3 Ha tiyempo hito nokkan, atoy i kappal a madiyan di a manahod. Kagin
di a matalna i biyag di, a awan ha kantengan di. Sa, bigu la a dumemat
ha nidi i parusa na Dios. Ket awan hidi makalisi. Kona ha rigrigat na esa
a babbey a maggasokan, ket awan makalisi ha saket na pagyenak na.
4 Ngem kakabsat, bakkan ha nikam. Ta awan kam maghen ha diham a
kona ha totolay a awan a manahod. Ket tahokan moy i pagsoli ni Jesus.
Isu, awan kam mina malaktat ha pagsoli ni Jesus. Ta awan ha dukas a
magimet ha nikam, a kona ha gimetan na mahagtakaw.
5 Ta nadisiyagan kam ha disiyag na Dios. Ket nasakop kam ha Dios, ket
makatandiyan moy. Ta awan kitam madihaman, a magpabiyan kitam ha
disiyag na Dios, onu magsenti ha nikuna. Ket awan kitam madukas.
6 Isu, gipu ta kona hito, awan kitam kumilap ha mata tam ha gimigimet
na Dios. Magsiim kitam, ket malaing i nakam tam. Awan kitam mina a
kona ha tolay a hidi a awan a manahod. Ta kona ha makakilap hidi, ket
maulaw hidi.
7-8 Ngem bakkan ha nikitam. Ta kona ha nadisiyagan i nakam tam ha
disiyag na Dios. Ket ha nikitam, pamalak dan. Ta makaenta ken makatandi
kitam. Ngem ha nidi a awan a manahod, kona ha maghen hidi ha kallap.
Ket awan di maenta, onu makatandiyan, ket kona ha mabartek hidi. Ngem
ha nikitam, kona ha sundalu kitam. Ket katandi moy a atoy ha maski nu
heya a sundalu i salengad na, ken kalugong na a maigat. Ket i salengad tam
aye, i panahod ken pagayat tam a pangdapon ha puso tam. Ket i maigat
a kalugong tam i namnama ha pakesalakanan tam. Ito i pangdapon ha
nakam tam. Isu, tennonan tam i baggi tam ha panahod, ken ayat, ken
namnama, a magtahotahok kitam ha pagsoli ni Apo Jesus.
9 Ket manakam tam, a awan kitam pinili na Dios penu hukoman na, nu
awan penu isalakan na kitam, a medilan ha Happo tam a ni Jesu-Cristu.
10 Ta natay ni Jesus gipu ha nikitam, penu makipaghen kitam ha nikuna,
maski nu matay kitam, onu magbiyag pala.
11 Ket gipu ta kona hito, itulos moy a magdinaggap ken magpasinibat, a
kona ha ginimigimet moy.
12 Niyaen, kakabsat, iyaged mi ha nikam a deyawan moy i panglakayan
a hidi a mangbalakad ha nikam. Ta hidi i pinili na Apo Dios a mangidilan
ken magitoldu ha nikam.
13 Ket ipaenta moy ha nidi i deydeyaw ken pinagayat moy, gipu ha
tarabaho di ha nikam. Ket makipagbiyag kam a matalna.
14 Ipeta mi ha nikam, kakabsat, iwadan moy i maski nu heya ha nikam
a masegkat, a magtarabaho mina hikuna. Ket paturedan moy i maski nu
heya a manteng. Ket aguman moy hidi a malupoy ha panahod di, penu
awan hidi maabak, nu masulisog hidi. Ket anusan moy hidi ngamin.
15 Ket awan moy palobusan i agagum moy a mangibilas ha madukas.
Imbes na madukas, panggepan moy a kanayon a maggimet ha mappiya
ha gurupo moy, ket gimetan moy i mappiya ha maski nu heya a tolay.
16-18 Ket ide paman i pagayatan na Dios ha totolay a makiuseg ha ni
Cristu Jesus. Ta kayat na a magragsak kitam ha kanayon. Ket magtulos
kitam a magkararag ha maski nu anya a tiyempo. Ito mina i ugali tam. Ket
kayat na pala a magyaman kitam ha nikuna ha maski nu anya a kasasaad
tam.
19 Awan moy adyan i gimet na Espiritu na Dios.
20 Isu, awan moy madiyan i agagum moy, nu magkagi hidi ha kakkagi
na Dios, a makapugto hidi.

21 Imbes na, siiman moy perpermi i ngamin a magimet, penu maenta
moy nu tahod a naggipu ha Espiritu na Dios, onu naggipu ha nakam na
tolay. Ta nu tahod a naggipu ha Espiritu na Dios, ket mappiya ito, alapan
moy mina.
22 Ngem nu bakkan a Espiritu na Dios i paggipuwan na, ket madukas,
madiyan moy mina. Ket lisiyan moy i ngamin a kalase na kinadukas.
23 Niyaen, i Dios a pagtalnaan tam, hikuna a mismo i magpappiya ha
nikam, ha entero a biyag moy. Ket daponan na kam ha espiritu moy,
ken nakam moy, ken baggi moy, penu awan ha liwat a pakaliwatan moy
nokkan, ha kasoli na Happo tam a ni Jesu-Cristu.
24 Ket sigurado hito, ta mapagtalkan i Dios a nangayag ha nikam. Ket
sigurado bila a tongpalan na i kinappiya moy.
25 Kakabsat, ikararagan moy kami bi.
26 Ket makisalpak kam ha ngamin a kabsat tam ayo ha pangsalpak tam.
27 Niyaen, gipu ha turay ko a naggipu ha ni Apo Jesus, ibon ko ha nikam,
a basaan moy ide a surat ha ngamin a kabsat tam ayo.
28 Kagbiyan na kam na Happo tam a ni Jesu-Cristu.

I Nekaduwa a Surat ni Pablo ha Taga-Tesalonika a hidi

1 Ide i surat mi ha nikam a sakop na kapilya, ha ili na Tesalonika. Hikam
a nasakop Nama tam a Dios ken Happo tam a ni Jesu-Cristu. I nangisurat
aye ni Pablo, ni Silas, ken ni Timoteo.
2 Niyaen, atoy mina ha nikam i kagbi ken talna, a iyatad Nama tam a
Dios ken Happo tam a ni Jesu-Cristu.
3 Kakabsat, awan a mabalin a awan kami magyaman ha Dios ha kanayon
gipu ha nikam. Ket tahod i pagyaman mi, ta pumigsa i panahod moy, ken
pinaginayat moy ha agagum moy.
4-6 Ket ide i gipu na a hikami a mismo i mangdeyaw ha nikam, ha
sabasabali a kapilya na Dios. Ket padeyawan mi kam ha nidi, ta tumulos
i panahod ken pagattam moy, maski nu malokowan ken marigatan kam
unay, gipu ha pinagusoseg moy ha Dios. Ket gipu ta kona hito i pinagattam
moy, mepaenta dan a malinteg i paghukom na Dios, a ibilang na kam a
mappiya, a sakopan na kam ha paghariyan na, ken bilasan na ha rigrigat
i magparigat a hidi ha nikam.
7 Ket adyan na nokkan i rigrigat tam ha kasoli ni Apo Jesus, a magpaenta
ha langit. Ha kasoli na, kaaguman na i manakabalin a anghel a hidi.
8 Ket atoy bila i gangatan a pangparusa na ha ngamin a magmadi a
makatandi ha Dios, ken magmadi a umuseg ha pagitoldu na Happo tam a
ni Jesus.
9 Ta nokkan, nu dumemat i tiyempo a pangparusa na ha nidi, awan hidi
makabikan ha ni Apo Jesus, gipu ha disiyag na kaddat na. Ket parusaan
na hidi ha magnanayon, a iyadiyo na hidi ha saguppang na.
10 Magimet ito nokkan ha pamalak a pagsoli ni Apo Jesus. Ta magsoli
nokkan hikuna, penu mangalap ha pagdeyaw ken pagsalpak na ngamin
a insakop na, pati i pagdeyaw ken pagsalpak moy. Ta tinahod moy i
pinagitoldu mi ha nikam idi.
11 Ket ide i gipu na a kanayon takam ikararagan. Ket agedan mi ha Dios
a pappiyaan na kam, a makauseg kam ha pagayatan na. Ta kona hito i
kayat na, idi inayaganna kam. Ket gipu ha pinnakabalin na, tongpalan
na mina i ngamin a panggep ken tarabaho a maggipu ha kinappiya ken
panahod moy.
12 Ikararag mi ito, penu medeydeyaw i Happo tam a ni Jesus gipu ha
mappiya a paggimet moy. Ket penu medeydeyaw kam bila, gipu ha
pakiuseg moy ha nikuna. Magimet ito mina gipu ha kagbi na Dios ken
ni Apo Jesu-Cristu.

2

1 Niyaen, kakabsat, isurat mi ha nikam megipu ha pagsoli na Happo tam
a ni Jesu-Cristu, ken pagpapisanan na kitam ha nikuna.
2 Isurat mi, penu awan kam maliwaliwat, onu maburibur, nu mabaheta
moy a dinumemat dan i pagsoli ni Apo Jesus. Maski nu atoy i magipugto
ha nikam, ket nagsoli dan ni Jesus, kon na kan. Onu atoy i magitoldu a
nagsoli dan ni Jesus, kon na. O maski nu atoy i esa a surat a naggipu ha
nikami, kon na kan. Ket insurat mi kan a nagsoli dan ni Jesus, agay, awan
moy mina tahodan.

3 Ket awan moy mina temanan. Ket awan moy mina ipalobus i
mangallilaw ha nikam ha kona he. Ta awan pala dumemat i pagsoli ni
Jesus hanggan dumemat i esa a tiyempo, a kumaro i pinagtallekod na
totolay ha Dios. Sa, pumeta i esa a lallaki a Mahagsenti ha Dios. Ngem
maabak na hikuna na Dios. Ket awan ha paghenan na nokkan nu awan
la ha impyerno.
4 Nokkan, kakabsat, nu pumeta ide a lallaki, sentiyan na i maski nu
anya a deyawan na totolay, ken ngamin a bagay a mebilang a nadiosan.
Ket patangkayan na i baggi na a kona ha Dios. Ket ipaetnod na i baggi na
ha Templo na Dios. Ket ibaheta na a hikuna a mismo i Dios.
5 Kakabsat, manakam moy ito a intoldu ko ha nikam. Ta netoldu ko ito,
idi naghenak ha nikam, ha Tesalonika.
6 Ket makatandiyan moy a atoy i esa a mangsalen ha ide a lallaki a
mahagsenti ha Dios, penu awan hikuna makademat hanggan dumemat i
tiyempo a nebital na Dios. Ket katandiyan moy nu heya i mangsalen aye.
7 Maski niyaen, ket atoy hidi a magsenti ha Dios. Ket magtarabaho hidi
a nepamen. Ngem awan magpaenta ide a lallaki a Mahagsenti ha Dios,
hanggan paadiyowan na Dios i mangsalen ha nikuna.
8 Sa, pumeta iday a lallaki a Mahagsenti ha Dios. Ket patayan na hikuna
ni Apo Jesus ha kasoli na, gipu ha kapigsa na disiyag na, ken angas na.
9 Ngem ha palungo na dento, madukas i gimetan na lallaki a Mahagsenti
ha Dios. Ta atoy ha nikuna i ngamin a kaddat ni Satanas. Ket gimetan na
i ngamin a milagro ken pangpasabbew, ken sinangtiplad,
10 ken ngamin a kalase na kinadukas, a pangdaya na ha totolay a
nekeddeng a maparusa ha impyerno. Ket maparusa hidi nokkan, gipu
ta madiyan di i kinatahod. Ta madiyan di a magayat ha tahod a Dios a
pakesalakanan di mina.
11 Ket ide i gipu na a ipalobus na Dios i esa a mannakabalin a mangdaya
ha nidi, hanggan manahod hidi ha silisileng na.
12 Gimetan na ito na Dios, penu mahukom i ngamin a awan a nanahod
ha kinatahod, nu awan a kinadukas i panahodan di.
13 Ngem bakkan ha nikam, kakabsat. Ket magyaman kami ha Dios, ta
ayayatan na kam ni Apo Jesus, maski idi palungo a pinarsuwa na i lutak
aye. Ket pinili na kam, a mesalakan kam gipu ha panahod moy, ken gipu
ha paggimet na Espiritu na Dios, a magibukod ha nikam a kona ha kukuwa
na Dios.
14 Ket inayagan na kam na Dios a mesalakan, a medilan ha Mappiya
a Baheta, a inpakatandi mi ha nikam. Oni ay, inayagan na kam, penu
maalap moy i kinaamakan na Happo tam a ni Jesu-Cristu.
15 Isu, kakabsat, gipu ta kona hito, awan moy ipalobus a maallilaw kam,
nu awan a daponan moy idagende a kinatahod a intoldu mi ha nikam, ha
pagitoldu ken sursurat mi.
16-17 Niyaen, i Happo tam a ni Jesu-Cristu a mismo ken Nama tam a Dios
i magpatured ken mangpapigsa na nikam, penu mappiya i ngamin a ipeta
ken gimetan moy. Ta hikuna i magayat ha nikitam. Ket gipu ha kagbi
na, inyatad na ha nikitam i tured a magnanayon, ken namnama tam a
mappiya.

3

1 Niyaen, kakabsat, ikararagan moy bi kami, penu sigida a mewaras mi
i kakkagi na Dios, ket maalap na sabasabali a tolay, a kona ha pinangalap
moy idi.

2 Ket ikararagan moy kami, a daponan na kami na Dios ha madukas a
totolay. Ta atoy i makpal a tolay a awan makidios.
3 Ngem mapagtalkan i Happo tam, a papigsaan na kam, ken ikemot na
kam ha ni Satanas.
4 Gipu ha panahod moy ha ni Apo Jesus, namnamaan takam a
magtongpal ha pagitoldu mi, ken ngamin a ipeta mi ha nikam.
5 Panakaman na kam mina ni Apo Jesus ha pinagayat na Dios ha nikitam.
Ket panakaman na kam ha pinagtured na a nagattam ha ngamin a rigrigat.
6 Niyaen, kakabsat, gipu ha turay mi ha ni Apo Jesu-Cristu, ibon mi ha
nikam a pabiyanan moy i maski nu heya ha gurupo moy a masegkat. Nu
madiyan di a magtarabaho, ket nu madiyan di a magtungpal ha pagitoldu
mi aye, pabiyanan moy hidi.
7 Ta katandi moy a ahegan moy mina i ugali mi, a kona idi naghen kami
ha nikam. Ta idi naghen kami ha nikam, awan kami nagsegkat.
8 Ket awan ha inalap mi a tulong a awan mi binayadan. Ket nagtarabaho
kami. Ket nagtulos kami a nagtarabaho ha kada pamalak ken maski ha
kallap, penu awan moy kami igastowan.
9 Ket maski nu atoy ha nikami i turay ni Jesus a pangaged ha tulong moy,
awan ha inaged mi. Ta pinanggep mi a atoy i pagahegan moy ha tarabaho
mi, ket ahegan moy mina.
10 Ta idi naghen kami ha nikam, inbon mi, a “Nu atoy ha nikam a
madiyan na a magtarabaho, awan hikuna mapalobusan a magkan ha
kanan moy,” kon mi.
11 Niyaen, ipenduwa mi ito. Ta nabaheta mi a atoy i kappal a masegkat
ha nikam. Ket awan ha gimetan di, nu awan a bumibiyang ha paggimet
na sabasabali a tolay, kon na kan.
12 Isu, niyaen, gipu ha turay mi a naggipu ha ni Apo Jesu-Cristu, ibon mi
ha nidi, ket iwadan mi hidi, a masapul a awan hidi makibiyang ha awan
di tarabaho, nu awan hidi magtarabaho ha bukod di a pagbiyag.
13 Ket ha nikam, kakabsat, ipeta mi a awan kam maunga a maggimet ha
mappiya ha sabasabali a tolay, nu tahod a masapul di i tulong moy.
14 Nu atoy ha nikam i madiyan na a magtungpal ha dende a bon mi, ha
surat aye, tandaanan moy hikuna. Ket pabiyanan moy, hanggan masaniki
hikuna.
15 Ngem awan moy hikuna ibilang a kasenti moy, nu awan moy iwadan
a kona ha kabsat moy.
16 Niyaen, ni Apo Jesus a mismo, a paggipuwan na talna, hikuna i
mangiyatad ha talna, ha maski nu anya a tiyempo ken ha maski nu anya
a kasasaad moy. Ket magagum hikuna ha nikam ngamin.
17 Hikan a mismo i makinsurat ha ide. “Pakumusta a maggipu ha ni
Pablo,” kon ko. Kona hito i pinangperma ko ha kadasurat ko. Kona ha ide
i pinagsurat ko.
18 Atoy ha nikam ngamin i kagbi na Happo tam a ni Jesu-Cristu.

I Palungo a Surat ni Pablo ha ni Timoteo

1-2 Ide i surat ko ha nikaw, Timoteo. Hikan ni Pablo, i apostol ni Jesu-
Cristu. Ket gipu ta inaheg mo i panahod ko, a kona ha inpakatandi ko ha
nikaw, ibilang taka a tahod a annak ko. Niyaen, i Hama tam a Dios ken i
Happo tam a ni Jesu-Cristu i mangiyatad mina ha nikam ha kagbi na, ken
kagbi na, ken talna na Dios.

Katandi mo dan a hikan i esa a apostol gipu ha inbon na Dios ken
JesuCristu. Apo Dios man i mangisalakan ha nikitam, ket Jesu Kristu i
tahokan ken namnamaan tam.

3 Isu i gipu na a ipeta ko manon ha nikaw, a kona ha inpeta ko idi
inumangayak ha Masedonia. Ipeta ko a mappiya nu magwarak ka ha ili
na Epeso, ta atoy i kappal a magitoldu ha sileng, a awan ha pagserbe na.
Ket hikaw mina i mangsaway ha nidi, ket pagimakan mo hidi.

4 Ket ipeta mo ha nidi, a madiyan di mina itoldu i bukod di a sarsarita.
Ket madiyan di bas adalan i atakdug a lista na appo di a nabunag dan. Ta
awan ha serbe ha iday. Paketabbegan di ito. Ket awan makadaggap ito
ha nikitam a kayat a magtungpal ha panggep na Dios. Makatandiyan tam
mina i panggep na Dios, nu manahod kitam talaga.

5 Isurat ko ha nikam a kona hito, gipu ta pinanggep na Dios i paginayat
tam. Ket maginayat kitam a tahod, nu madalus i puso tam, ken matalna i
nakam tam, ken tahod i panahod tam.

6 Ngem atoy i kappal, ket sinumina dalla hidi. Ta kaykayat di i
pakitabbegan ha awan pagserbe na, ngem ha tahod a panahod, ken
madalus a puso, ken matalna a nakam.

7 Kayat di a magbalin a mamaestro ha Linteg na Dios, ngem awan di
makatandiyan i kayat na kagiyan na Dios ha Linteg na. Ket awan di
makatandiyan nu panyan di matongpal i bukod di a pagitoldu. Ta magkagi
la hidi, ket awan di ito tungpalan.

8 Niyaen, maski nu kona hito, katandiyan tam a mappiya i Linteg na
Dios. Basta gimetan tam a kona ha panggep na Dios.

9 Ta manakam tam mina a awan na inpesurat i Linteg na a pangsaway ha
mappiya a tolay. Awan ha pangsaway na ha mappiya a totolay. Ta katandi
di dan nu anya mina i gimetan di, nu mappiya hidi talaga. Isu, inpesurat
na Dios i Linteg na a pangsaway na ha madukas a tolay a mekontra
ha kinappiya, ken awan tumulok ha linteg. Hidi a awan makidios ken
mahagliwat a hidi. Hidi a masegkat ha inbon na Dios ken magulew
ha kayat na Dios. Hidi a magpatay ha hama di, onu hena di. Hidi a
mahagbuno.

10 Hidi a mangibabbey. Hidi a maggarem ha kakalan di a lallaki. Hidi
a magsibrong ha annak. Hidi a magswitik ken magsileng ha kari di. Isu,
inpesurat na Dios i Linteg na ha maski nu heya a tolay a magsenti ha tahod
a pagitoldu na Dios.

11 Ket i pagitoldu na aye i naggipu ha Baheta na a intalak na ha
nikan, penu ibaheta ko. Ket mappiya ide a Baheta, ta mepakatandi na
i kinaamakan ken kinappiya na Dios.

12-13 Magyamanak ha ni Jesu-Cristu a Happo tam. Ta hikuna i
mangpapigsa ha nikan ha ide a tarabaho ko. Oni, magyamanak ha nikuna.
Ta maski nu sinenti ko ni Jesu-Cristu idi, ken linimad ko, ken linoko ko
hikuna idi, kinagbiyan na ak paman na Dios. Ta awanak nanahod idi, ket

awan ko dod katandi i ginimigimet ko. Ngem niyaen, inbilang na ak a
mapagtalkan, a inayagan na ak a magserbe ha nikuna.
14 Dakkal unay i kagbi na Dios ha nikan, a binigu na i nakam ko, penu
manahodak ha nikuna. Ket pinagbalin na ak a magayat ha kakalan ko
a tolay, a kona ha pinagayat na. Kona hito i kinabalin tam, gipu ha
pinnakipagisesa tam ha ni Jesu-Cristu.
15 Niyaen, kakabsat, atoy i pagkagi tam, a "Inumangay ni Jesu-Cristu ha
lutak aye, penu isalakan na i totolay a magliwat." Ket tamos i pagkagi
tam aye, a panahodan ken usigan tam mina. Ket manahodak ha dento, ta
hikan i kadukasan ha ngamin a magliwat.
16 Ngem uray nu kona hito i liwat ko, kinakagbiyan na ak, penu
mepaenta na i pinaganus na, a awan ha kahad na. Ta nu maenta na
sabasabali a tolay i kagbi na Dios ha nikan, maski nu hikan i kadukasan
a magliwat, sigurado a makatandiyan di a kagbiyan na bila hidi. Ket
manahod mina hidi, a makapadas bila hidi ha biyag a magnanayon.
17 Deyawan tam i Dios hanggan awan ha kahad. Ta hikuna la i Dios,
ken Hari a awan a matay ken awan a maenta. Madeydeyaw hikuna ha
magnanayon. Oni ay!
18 Niyaen, Timoteo, annak ko, ipeta ko manon a itulos mo a magsenti
ha pagitoldu na mangallilaw a hidi. Ta kona hito i inpapugto na Dios
ha panglakayan a hidi ken nepakatandi di ha nikaw, a maglaban ka ha
kinadukas, kon na. Ket ide a kagi na Dios i mangpapigsa mina ha nikaw,
penu perpermi i pagsenti mo ha kinadukas.
19 Isu, daponan mo i panahod mo ken i madalus a nakam mo. Ta atoy i
kappal a tolay a magpabiyan ha nakam di, hanggan magbalin a madukas.
Ket niyaen, madadail i panahod di gipu ha madukas a nakam di.
20 Ket magkalan hidi ha ni Himeneyo ken ni Alejandro. Ha ide a
Himeneyo ken Alejandro, pinabiyan ko hidi, a parigatan na hidi ni Satanas,
penu makatandiyan di a awan mina hidi magkagi ha pagsenti ha Apo Dios.

2

1 Niyaen, Timoteo, ide i gusto ko ipeta ha nikam. Ta mappiya nu
magkararag kitam para ha maski nu heya a tolay. Ket agidan tam a
daggapan na hidi na Dios. Ket manakam tam a magyaman ha pinagdaggap
na.
2 Magkararag kitam para ha hari a hidi ken ngamin a magturay, a
mappiya mina i pinagturay di, penu magbiyag kitam a matalna, ken penu
makatulos kitam ha pagitoldu na Dios, ken penu makauseg kitam ha
pagayatan na.
3 Mappiya nu kona hito i kararag tam. Ket maragsakan i Dios ha kararag
a kona he. Ta hikuna i mangisalakan ha pakaparusaan tam.
4 Ket kayat na a mesalakan i ngamin a tolay, a makatandi mina hidi ha
tahod.
5 Ta atoy la i esa a Dios ha ngamin a tolay. Ket atoy la i esa a lallaki a
magrangtay ha Dios ken tolay. Ket ide a lallaki ni Jesu-Cristu.
6 Ta idi dinumemat i tiyempo a inbital na Dios, inyatad ni Jesus i baggi
na a pangsaka na ha ngamin a tolay. Ket mangpatahod ito a kayat na Dios
a mesalakan i ngamin a tolay.
7 Gipu ta kona hito i kayat na Dios, pinaangay na ak ha tolay a hidi
a bakkan a Judyo. Isu, hikan i apostol na. Tahod ito agay, ta awanak
magsileng. Ta pinaangay na ak, penu itoldu ko i kinatahod na Dios, ken
penu manahod mina hidi.

8 Niyaen, Timoteo, ide pala i gusto ko ipeta ha nikam. Nu makipaggi-
mong kam a manmanahod, magkararag mina i lallaki a hidi. Oni, basta
madalus i nakam di, ken meyuyad di i kamat di ha Dios a awan ha englan
di, onu tabitabbegan di.
9-10 Ket ha babbey a hidi, mappiya nu mapadibbi hidi, ket katandi di
nu panyan di a tennonan i baggi di. Ket makatandiyan di mina i tahod
a pagpainamakan di. Ta awan pagserbe nu kanayon hidi a magsuhod ha
buk di. Ket awan ha pagserbe ha mangina unay a hamet, onu mangina
unay a mannek, o maski nu balitok i pangdekorasiyon di. Ta bakkan a
dagento i tahod a pagpainamakan na babbey, nu awan i mappiya a ugali.
Ta mappiya mina i gimetan na babbey a hidi, nu tahod i panahod di ha
Dios.
11 Ket nu makipaggimong kam, mappiya nu mapadibbi i babbey a hidi,
a awan hidi magkagi. Ta matulok mina hidi a magadal.
12 Awan ko ipalobus a mangitoldu i babbey a hidi, onu turayan di i lallaki
a hidi. Ta masapul a awan hidi magkagi.
13 Ket ipeta ko ito, ta idi ginimet na Dios i tolay, i palungo a ginimet na
i esa a lallaki a ni Adan. Sa, ginimet na Dios i esa a babbey a ni Eba, ket
umunod.
14 Ket bakkan a ni Adan i naallilaw ni Satanas, nu awan i babbey aye.
Isu, i babbey aye i nagpalungo a nagliwat ha Apo Dios.
15 Niyaen, gipu ta kona hito, marigrigatan i babbey a hidi ha pagyenak
di. Ta kona ha parusa di ito. Ngem uray nu kona hito, daggapan na hidi
na Dios ha pagyenak di. Basta awan hidi mapangas, ken tumulos hidi
a manahod ken magayat ha Happo di a Dios, ken awan hidi sumina ha
nikuna.

3

1 Niyaen, Timoteo, sigurado ide a pagkakagi a isurat ko ha nikam, a
“Maski nu heya a masor a maging pastor ha kapilya, mappiya ito, ta
mappiya ide a tarabaho,” kon na.
2 Ket masapul a awan ha pakaliwatan na pastor heya. Esa la mina
i kabanga na. Ket katandiyan na mina a magurnos ha nakam na, ken
magturay ha baggi na, penu awan na ipalobus i baggi na a makaliwat. Ket
katandiyan na mina a magrespitar ha sabasabali a tolay. Ket katandiyan
na mina a mangitoldu.
3 Ket masapul a awan hikuna magbartek onu maingal. Imbes na,
maanus mina hikuna, ket awan a makitabbeg. Ket awan mina a korinat i
korsunada na.
4 Metoldu na a mappiya i pamilya na, ket mapagtongpal na mina a
matalna i annak na a hidi.
5 Ta nu awan na makatandiyan a magdaggap ha bukod na a pamilya,
awan na kaya a magdaggap ha kakalan na a tolay a sakop na Dios.
6 Masapul a naalay dan hikuna a nanahod. Ta nu bigu pala hikuna a
nanahod, baka pumangas hikuna. Ket hukoman na hikuna na Dios a kona
ha pinanghukom na ha ni Satanas, idi pinumangas hikuna.
7 Ket masapul a madedeyaw na hikuna na sabasabali a tolay, maski hidi
a awan makidios. Ta nu awan di hikuna madeyaw, ket nu mabahang di
hikuna, baka mapasanikiyan di ide a pastor. Ket masiluwan na hikuna ni
Satanas ha pagsilawan na.

8 Kona bila hito ha totolay a maging kadaggap ha kapilya moy. Masapul
a mappiya bila i ugali di, ket mapagtalkan mina hidi. Ket awan mina

hidi magduwaduwa. Ket awan mina hidi magbartek, onu magswitik a
mangalap ha korinat.
9 Ket masapul a perpermi i pagdapon di ha nakam di a nadalus, penu
makatandiyan di i kayat na Dios a ipaenta, a medilan ha ni Cristu Jesus.
10 Ket ha palungo a magbalin hidi a kadaggap na kapilya moy, masapul
a padasan moy hidi, penu makatandiyan moy i ugali ken nakam di. Ket
nu mappiya hidi, makatulos hidi a magserbe ha kapilya.
11 Ket kona bila hito ha babbey a hidi a magserbe ha kapilya. Ta mappiya
mina i ugali di. Ket awan mina hidi magsalawasaw. Ket maurnos mina i
nakam di. Ket mapagtalkan mina hidi ha ngamin a tarabaho di.
12 Isu, ha maski nu heya a magbalin a kadaggap na kapilya, masapul
a awan hidi magkasedding ha kabanga di. Ket masapul a metoldu di a
mappiya i bukod di a pamilya.
13 Ket nu mappiya i pinagserbe di, magunggunaan hidi ha mappiya a
kasasaad, ken kalintegan a mangipakatandi ha panahod di, a naggipu ha
ni Jesu-Cristu.
14 Timoteo, i namnama ko i umangayak ha nikam ha sigida. Ngem isurat
ko ide,
15 ta maski nu mataktakak, atoy mina ha nikam ide a surat a
pangipakatandi nu panyan na ugali tam ha sakop na Dios. Ta hikitam
man i annak na, ken paghenan na Dios a kebbiyag a magnanayon. Ket
intalak na ha nikitam i pagitoldu na, penu daponan tam ken ipakatandi
tam i pagitoldu na ha sabasabali a tolay.
16 Agay, tahod a mangina unay i pagitoldu na Dios ha nikitam:
a “Naging tolay ni Cristu Jesus, ket nagpaenta ha lutak aye. Ket pinatahod
na Espiritu na Dios a malinteg hikuna. Ket inaguman na hikuna
na anghel a hidi. Ket niyaen, nebaheta hikuna ha maski nu heya a
tolay; maski hidi a bakkan a Judyo. Ket manahod hidi ha nikuna.
Ket niyaen, neyunek ni Cristu Jesus ha langit, ket magturay hikuna
ha henan na Apo Dios.”

4

1 Niyaen, kakabsat, nepakatandi na Espiritu na Dios a dumemat nokkan
i dilokod a tiyempo, ket atoy i kappal a tolay a tumallekod ha panahod
di, a umuseg hidi ha pagitoldu na dimonyo a hidi ken manahod hidi ha
silisileng na dimonyo.
2 Ket atoy nokkan i kappal a magitoldu a mahagsileng. Hidi man
i masaket ha nakam di, hanggan awan hidi ha saniki. Ket awan di
katandiyan i mappiya ken madukas.
3 Ket itoldu di a madi i mangabanga. Ket madi i magkan ha kalakalase
a kanan, kon di. Ngem madi man i pagitoldu di, ta Dios i namarsuwa
ha dento, para nikitam a manahod ken makatandi ha kinatahod na. Ket
pinanggep na Dios a mangalap kitam ha ngamin a pinarsuwa na. Basta
magyaman kitam ha nikuna.
4 Ta mappiya i ngamin a pinarsuwa na Dios. Ket madi nu ipeta tam a
madukas. Imbes na, magyaman kitam ha Dios ha ngamin a iyatad na ha
nikitam.
5 Ta pappiyaan na ito, nu kararagan tam. Ta kona a mebukod ito ha
pagserbe na Dios, gipu ha kararag tam ken kakkagi na Dios.
6 Niyaen, Timoteo, nu kona hito i pagitoldu mo ha kakabsat tam,
magbalin ka a mappiya a tagabu ni Cristu Jesus. Ket pumigsa ka ha
panahod mo, gipu ha kinatahod ken mappiya a pagitoldu a usegan mo.

7 Adiyowan mo i estoriya a hidi a awan serserbe ken awan maggipu ha
Dios. Tolduwan mo i baggi mo a makidios.
8 Mappiya nu tolduwan tam i baggi tam ha madaggi a tarabaho, penu
pumigsa i baggi tam. Ngem mas mappiya nu tolduwan tam i baggi tam ha
pagayatan na Dios, ta magpatalna ito ha kasasaad tam ha yenan a tiyempo,
ken maski ha tiyempo nokkan, a maghen kitam ha langit.
9 Niyaen, tahod ide a pagkakagi tam. Ket tahodan tam mina, a
10 "Tumulos kitam a magtarabaho, ken magattam kitam ha rigrigat, gipu
ta perpermi i namnama tam ha kebbiyag a Dios a mangisalakan ha ngamin
a tolay. Ket nangruna a mahagisalakan hikuna ha tolay a manahod ha
nikuna."
11 Niyaen, Timoteo, ibon mo ken itoldu mo idagende a bagbagay.
12 Ket pabiyanan mo nu malimed ka gipu ha kinaolitaw mo. Ta
awan makpal i idad mo. Ngem awan ka mina masaniki, nu awan ka a
magtarabaho ha perpermi, penu ahegan di ka ha ngamin a gimetan mo,
ken ha kakkagi mo, ken pagayat mo, ken panahod mo, ken kinappiya mo.
13 Niyaen, hanggan ha pagdemat ko nokkan, magbasa ka ha kakkagi na
Dios ha nidi a manahod. Ket magibaheta ken magitoldu ka megipu ha ni
Jesu-Cristu.
14 Awan mos maleptanan i pinnakabalin na Espiritu, a inyatad na Dios
ha nikaw, idi nagpugto i mahagpugto a hidi, ken intupu na panglakayan
a hidi i kamat di ha nikaw. Ket usaran mo i pinnakabalin mo aye, penu
pumigsa ito ha nikaw. Ket awan lumupoy i pinnakabalin mo aye.
15 Magtulos ka a magpadas ha dagende a pinnakabalin na Espiritu, penu
maenta na ngamin a tolay a pumigsa i panahod mo.
16 Ket daponan mo i baggi mo ken pagitoldu mo. Ta nu daponan mo a
kona hito, awan ka sumina ha Apo Dios. Ket mesalakan ka nokkan, ket
mesalakan i agagum mo a hidi.

5

1 Niyaen, Timoteo, nu atoy i esa a lakay ha kapilya moy, ket makaliwat
hikuna, awan mos bahangan. Imbes na, mangibalakad ka ha nikuna ha
maanus, a kona ha pangbalakad mo ha nama mo. Ket ha lallaki a hidi a
balballik ngem ha nikaw, ibalakad mo ha nidi a kona ha wadwadi mo.
2 Ket ha ngamin a pagibalakad mo ha babbey a hidi, ibilang mos i
babakat a hidi a hena mo. Ket i babbey a hidi, ibilang mo hidi a wadi
mo. Ket daponan mo i nakam mo, penu awan ka magdukas ha nidi.
3 Hikam a manmanahod i magdaggap mina ha babbey a hidi a nabilu,
nu tahod a makasapul hidi ha daggap.
4 Ngem nu atoy i esa a bilu, ket atoy i annak na, onu atoy i apo na, hidi i
makatandi a mangdaggap ha bilu aye. Ta kona hito mina i pagsilag di ha
nama ken hena ken appo di. Ket matalak i Dios nu kona hito i pagsilag di.
5 Makatandiyan moy nu tahod a nabilu i esa a babbey, ta magisesa
hikuna. Ket awan ha magdaggap ha nikuna. Ket namnamaan na la i
Dios, ket kanayon hikuna magkararag a makeged ha tulong na Dios.
6 Ngem nu atoy i esa a bilu, ket masor la hikuna ha bukod na a ragsak,
agay, natay dan hikuna talaga, maski nu kebbiyag pala. Ta awan ha biyag
na a magnanayon.
7 Timoteo, ibon mo idagento ha agum mo a hidi, penu awan ha
pakaliwatan di.
8 Ta nu atoy ha nidi i awan magtulong ha daddakkal na, agay,
tinumalekod hikuna ha panahod na. Ket mas madukas hikuna ngem ha

tolay a awan makidios. Nangruna nu awan na daggapan i bukod na a pamilya.
9 Isu, kona ha ide mina i gimetan moy ha nabilu a hidi. Ilista moy hidi, penu makaalap hidi ha tulong na kapilya moy. Ket awan mos ilista i esa a bilu nu mapigsa pala, ken awan babakat unay. Ket masapul a naminesa la hikuna a nangabanga.
10 Ket katandiyan na mina na ngamin a tolay a mappiya i ugali na. Halimbawa, nu mappiya i pinangpadakkal na ha annak na a hidi. Oni, onu kanayon hikuna nagpadagus ha gangannaet a hidi. Ken nu magpadibbi hikuna ha baggi na, penu matulongan na i manahod a hidi ha Dios. Ken nu magtulong hikuna ha marigrigatan a hidi. Ken nu gimetan na i maski nu anya a kalase na kinappiya. Kona hito mina i babbey a bilu a ilista moy.
11 Ngem awan moy ilista idagendo a bilu a awan pala babakat. Ta baka dumemat nokkan i oras, ket kayat di manon a mangabanga. Ket babawiyan di i kari di ha ni Jesu-Cristu, penu mangabanga manon hidi.
12 Isu, magliwat hidi, ta awan di tungpalan i palungo di a kari ha nikuna.
13 Ket madukas nu maging masegkat hidi. Ket kanayon hidi a mamilaybilay. Ket maging mahagsalawasaw ken mannakibiyang. Baka ibaheta di i bagbagay a awan di mina mebaheta.
14 Isu, Timoteo, ipeta ko ha nikam a makikabanga mina idagendo a bilu a awan pala babakat. Ket mageyenak mina hidi, penu atoy i bukod di a pamilya a biyangan di. Ket mappiya nu kona hito, penu awan ha pakaliwatan tam ha kasenti tam.
15 Ta sayang agay, atoy i kappal a bilu a tinumalekod dan ha ni Jesu-Cristu. Ket niyaen, umuseg hidi ha ni Satanas.
16 Ipeta ko manon ha nikaw, Timoteo, nu atoy i tolay a atoy i daddakkal di a nabilu a babbey, hidi man i makatandi a magdaggap ha nikuna, ket awan pagastowan ha kapilya moy, penu makatulos kam a magdaggap ha bilu a hidi a tahod a magisesa.
17 Ide pala i gusto ko ipeta ha nikaw, Timoteo. Nu atoy ha kapilya moy i kappal a panglakayan, ket mappiya i pinagturay di, husto mina i tangdan moy ha nidi. Nangruna ha nidi a magagit ha pagibaheta ken pagitoldu di.
18 Ta kona hito i nesurat ha Libro na Dios, a pangaregan tam, “Awan mos ikemot i baka a magdapil ha kanan moy.” Ket atoy pala a nesurat, a “Nu magtarabaho i esa a tolay, matangdanan mina hikuna,” kon na Dios.
19 Ket ide pala, nu atoy i esa a panglakayan, ket nu atoy i kayat a magpaliwat ha nikuna, awan mos temanan nu awan ha esa onu duwa i nangenta ha liwat na.
20 Ngem nu atoy i esa a panglakayan a magliwa-liwat talaga, pagkagiyan mo hikuna ha saguppang na ngamin, penu manteng i sabali a hidi a panglakayan, ket awan hidi magliwat.
21 Niyaen, Timoteo, bonan taka a tongpalan mo i ngamin a dagende a insurat ko ha nikaw. Ta sistiguwan na ito na Dios ken Jesu-Cristu ken anghel a hidi a maturay. Ket pamagkalanan mos hidi a kagurupo moy, a awan mos idumduma ha maski nu anya a gimigimetan mo.
22 Awan ka magsigida a magtupo ha kamat mo ha maski nu heya a magserbe ha Apo Dios. Imbes na, magsigurado ka, ha palungo, a masunong i pinaguseg na ha ni Jesu-Cristu. Sa, nu makasigurado dan, itupu mo, a bendisyonan mo hikuna ha bendisyonan na Dios. Ngem nu itupuwan mo i esa a tolay ha bendisyonan na Dios, ket talaga a mahagliwat hikuna, agay, kona ha maalisan ka ha liwaliwat na. Ket awan mina a kona hito agay. Ta daponan mo mina i bukod mo a kinappiya.

23 Atoy pala esa a gusto ko ipeta ha nikaw, Timoteo. Inoman mo mina i
balballik a arak nu magkan ka. Awan kas uminom ha dinom la. Ilaok mos
i ballik a arak ha dinom mo, a pangpahusay ito ha tiyan ken sakisaket mo.
24 Ha kappal a tolay, magliwat hidi ha saguppang na agagum di. Ket
malaka la a pumeta i liwat a pakaparusaan di. Ngem atoy i sabasabali a
tolay, ket mepamen di i liwaliwat di. Ket maalay i kallapos na liwaliwat
di.
25 Ket kona bila hito ha kinappiya na tolay. Nu atoy i mappiya a gimetan
na esa a tolay, malaka la a pumeta i kinappiya na. Ket maski nu madisalad
i kinappiya na, a kona ha metago, lumapos nokkan i kinappiya na, ket
maenta tam. Ket kona hito a makatandiyan tam i agagum tam.

6

1 Niyaen, Timoteo, ha tagtagabu a hidi a manahod ha ni Jesu-Cristu,
itoldu mo a masapul a magdeyaw hidi ha happo di. Deyawan di a kona
hito, penu awan a malimed i Happo tam a Dios ken pinagitoldu tam
megipu ha Dios.
2 Ket ha tagabu a hidi a atoy happo di a manahod, awan mina hidi
magpabiyan ha tarabaho di. Ta madi nu kagin di a awan di masapul a
magtarabaho ha mapigsa, gipu ta maanus, kan, i happo di a manahod.
Madi ito agay. Imbes na, magtarabaho mina i tagabu a hidi ha mas
mapigsa. Ta tulutulongan di i kakabsat di ha panahod. Ket ayayatan na
bila na Dios i happo di heya.
Timoteo, idagende ibaheta ken itoldu mo ha kapilya.
3 Ket nu atoy i magitoldu ha pagsenti ha pagitoldu na Happo tam a ni
Jesu-Cristu, ken magsenti ha kinappiya,
4 agay, madagel hikuna, ken mapangas. I tolay a kona hito i masor ha
pakitabbeg ken pakilaban a megipu ha kakkagi. Ket i pakegipuwan na
dento i pagseni, pagsenti, paglimad, ken saket na nakanakam na tolay.
5 Perpermi i pakitabbeg na tolay a magkona hito. Ket maoyung i nakam
di. Puros, awan ha tahod ha nidi. Ta kagin di a basta magpasakop hidi ha
Dios, ket magin mabaknang mina hidi.
6 Tahod agay, nu manahod kitam ha Dios, mabaknang kitam dan. Ngem
bakkan i baknang ito. Ta mabaknang kitam ha nakam tam, ken puso tam
ken pagtalak tam. Ngem awan malla ha korinat.
7 Ta idi neyenak kitam, awan ha kukuwa tam. Ket nokkan nu mabunag
kitam ha katay, awan ha mekuyog tam.
8 Isu, niyaen, nu atoy i kanan tam, ken tennon tam, kuston ito. Ket
matalak kitam.
9 Ngem ha maski nu heya a masor a bumaknang, sigida a masolisog
hikuna. Ket mebalud hikuna ha makpal a kasorhan na. Ta awan ha balle
i kasorhan na heya. Ket mangpasaket hidi ha baggi na, hanggan maabak
di hikuna, ket patayan di.
10 I pinagkasorhan ha korinat i pakegipuwan na ngamin a kalase na
kinadukas. Ket atoy i kappal a tolay a sinumina ha panahod di, gipu ha
pinagkasorhan di ha korinat a kona hito. Ket niyaen, magsaket unay i
nakam di, gipu ha makpal a ladinget di.
11 Ngem hikaw, Timoteo, madiyan mo mina idento a ugali. Ta hikaw i
tagabu na Dios. Ket dagdagan mo a masor ha kinalinteg ken kinappiya, ha
panahod ken pagayat, ha kinaanus ken kinalagda na paguseg mo ha Dios.
12 Ket dagdagan mo a makilaban ha kinadukas, penu makauseg ka ha
Dios. Ket dagdagan mo, hanggan perpermi a makaegkam ka ha biyag a

magnanayon. Ta ito i intalak na Dios ha nikaw, idi kinagi mo ha saguppang
na makpal a tolay a manahod ka ha ni Jesu-Cristu.
13-14 Ket niyaen, ide i bon ko ha nikaw. Dagdagan mo a magtongpal ha
Pagitoldu ni Jesu-Cristu. Ket daponan mo ide a pagitoldu tam, a awan mo
ipalobus ha sabali a tolay a mangilaok ha liwaliwat na, ken bukod na a
sarsarita. Tongpalan ken daponan mo ide, hanggan kasoli na Happo tam
a ni Jesu-Cristu. Atoy bi i mangsistigu ha inbon ko aye. Ta atoy bi i Apo
Dios a magpabiyag ken magdapon ha biyag na ngamin. Ket atoy bi ni Jesu-
Cristu a natured idi, a nangipeta ha tahod ha saguppang ni Gobernador
Ponsiyo Pilato, idi pinatay di hikuna. Ket hidi i mangsistigu ha ide a inbon
ko ha nikaw.
15 Magpasoli i Apo Dios ha ni Jesu-Cristu nokkan, ha pagdemat na
tiyempo a nebital na. Dios i kainamakanan. Ket hikuna la i Mangituray
ha ngamin a hari ken ngamin a magturay.
16 Hikuna la i pakabiyagan tam. Mapigsa i disiyag na, a awan ha
makabikan ha nikuna gipu ha kapigsa na disiyag na aye. Awan ha tolay
a makabikan a mangenta ha Dios. Ta nakaliwat i ngamin a tolay. Ket
mapigsa i kinappiya na Dios, a makapatay ha maski nu heya a kelliwat.
Madeydeyaw hikuna ha kanayon. Ket magnanayon i turay na. Oni ay!
17 Timoteo, ibon mo ha mabaknang a hidi, a awan mina hidi magpangas.
Ket bakkan mina i kinabaknang na lutak i namnama di, nu awan i Dios.
Ta sigida a lompas i kinabaknang na lutak. Ket Dios i sibubuslon a
mangiyatad ha ngamin a pagragsakan tam.
18 Isu, ibon mo ha nidi a maggimet hidi ha mappiya. Ket magbunong
mina hidi ha kukuwa di ha sabasabali a tolay. I ugali di mina i
mangibunong. Ket nu kona hito, atoy ha nidi i tahod a kinabaknang.
19 Ta nu kona hito, sigurado a idatton na Dios i kinabaknang di ha langit.
Ket awan mobos ito. Ket nu kona hito i gimetan di, magunggunaan hidi
ha tahod a biyag a magnanayon.
20 Niyaen, Timoteo, daponan mo perpermi i ngamin a intalak na Dios
ha nikaw. Ket adiyowan mo i sarsarita na tolay a awan makidios. Ta
madukas i pakitabbeg di, ket awan ha serserbe na. Maski nu panagenan di
ha, “Tahod a Kinalaing,” agay, madi. Ta awan ha kinalaing ha pakitabbeg
di a kona hay.
21 Atoy dan i kappal a nanahod ha mahagsileng a hidi. Ket gipu ha ide,
sinumina hidi ha panahod di ha Dios.
Ide la i gusto ko isurat ha nikaw. Awan dan. Kagbiyan na kam na Dios.

I Nekaduwa a Surat ni Pablo ha ni Timoteo

1-2 Isurat ko ide ha nikaw, Timoteo, a mebilang a annak ko, a ayayatan
ko. I nangisurat ha ide ni Pablo, a nagbalin a esa a apostol ni Jesu-Cristu
gipu ha pagayatan na Dios. Ta pinaangay na ak, a mangipakatandi ha kari
na, a megipu ha biyag a awan ha kahad. Ket ide a biyag i iyatad na ha
maski nu heya a magpasakop ha ni Jesu-Cristu. Isu i gipu na a makatulos
mina ha nikam i kagbi na, ken kagbi na, ken talna na Hama tam a Dios,
ken Happo tam a ni Cristu Jesus.
3 Kanayon a magkararagak ha Dios, a pagserbeyan ko ha nadalus a
nakam ko, a kona ha pinagserbe na apapo ko idi. Ket kanayon taka a
ikararagan, Timoteo, ket magyamanak ha Dios gipu ha panahod mo.
4 Manakam ko i luluwa mo, idi nagsina kita. Ket mailiwak unay a
makaenta ha nikaw, penu matalak mina i nakam ko.
5 Manakam ko i tahod a panahod mo, a kona ha panahod na babong mo
a ni Loida, ken panahod nena mo a ni Yunise. Ket katandi ko a kona bila
hito i panahod mo niyaen.
6 Isu, Timoteo, ipanakam ko ha nikaw i pinnakabalin na Espiritu na Dios
a giniwat mo, idi intupu ko i kamat ko ha nikaw, ken inkararagan taka. Ta
kona ha ide i pangarigan na, a kona ha esa a gangatan i pinnakabalin na
Espiritu. Ket masapul mo a magdukot ha gangatan aye, hanggan gumangat
perpermi. I kayat ko kagiyan, a usaran mo ide a pinnakabalin mo ha
kanayon, penu pumigsa i pinnakabalin mo aye.
7 Ket awan ka mina masaniki. Ta bakkan a inyatad na Dios ha
nikitam i espiritu a mangpasaniki, nu awan i Espiritu a mangpatured, ken
mangpaayat, ken mangpaanus.
8 Isu, awan ka mina masaniki a magibaheta megipu ha Happo tam a
ni Jesu-Cristu. Ket awan mo ak bi ikasaniki, maski nu nebaludak ha
pagbaludan aye, gipu ha ni Jesus. Niyaen, hikaw bas i maggayak ha baggi
mo a magattam ha rigrigat, gipu ha pagibaheta mo. I pagitured mos i
pinnakabalin na Dios a mangpapigsa ha nikaw.
9 Apo Dios i nangisalakan ha nikitam, a pinili na kitam a sakop na a
tolay. Ket bakkan a gipu ha nagimet tam, nu awan a insalakan na kitam
gipu ha kagbi na, ken bukod na a panggep. Pinanggep na a kagbiyan na
kitam, a medilan ha ni Jesu-Cristu, maski idi palungo a pinarsuwa na ide
a lutak.
10 Ket niyaen, inpakatandi na i kagbi na a medilan ha pagdemat na esa
a mahagsalakan, a ni Jesus. Ta hikuna i nagadya ha parusa na katay. Ket
gipu ha pinagitoldu na, nepakatandi na a makipagbiyag kitam ha Apo Dios
ha magnanayon.
11 Ket niyaen, pinili na ak na Dios a apostol na ken maestro, a magibaheta
ak mina ha ide a Mappiya a Baheta.
12 Ket gipu ha pagibaheta ko aye, nebaludak, ken marigrigatanak a
kona he, ha pagbaludan aye. Ngem maski nu kona hito, mapigsa pala i
namnama ko. Ta katandi ko dan i tinahod ko. Ket katandi ko a kaya na
a magdapon ha ngamin a intalak na ha nikan. Ket itulos na a magdapon,
hanggan ha iday a pamalak a pagsoli ken panghukom ni Jesu-Cristu ha
ngamin a tolay.
13 Isu, hikaw bi, Timoteo, ahegan mo i pagitoldu ko aye. Ito i
pagahunotan mos. Ket paigatan mo i panahod mo ken pinagayat mo ha

kakalan tam a tolay. Ta kona hito i gimetan na ngamin a makiuseg ha ni
Jesu-Cristu.
14 Ta intalak na ha nikaw i pagitoldu na Dios. Isu, gipu ha pinnakabalin
na Espiritu na Dios a maghen ha baggi mo, daponan mo ide a pagitoldu.
15 Niyaen, katandi mo a pinabiyan na ak na ngamin a taga-probinsiya
na Asia, pati di Pigelo ken Hermogenes.
16 Ngem awan nagpabiyan ni Onesiporo. Kagbiyan na Dios i ngamin
a pamilya ni Onesiporo, ta inaguman na ak ha namin-makpal. Maski
nebaludak idi, ket awan na ak inkasaniki.
17 Imbes na, idi kaddemat na ha Roma, inerieriyok na ak hanggan
naeriyokan na.
18 Ket katandi mo i ngamin a tulong na ha nikan, ha ili na Epeso idi.
Agay, kagbiyan na Dios nokkan, ha kaddemat na pamalak a panghukom
na Dios ha ngamin a tolay.

2

1 Ket ha nikaw, annak ko, mapigsa ka mina gipu ha kagbi ni Jesu-Cristu.
2 Ta niyaen, nateman mo i pagitoldu ko. Ket makpal bila i nakipagteman,
a nagoni hidi ha kinatahod aye. Niyaen, italak mo ide a pagitoldu tam ha
mapagtalkan a tolay. Ket metoldu di bas ito ha sabasabali a tolay.
3 Makipagattam ka ha rigrigat, a kona ha esa a sundalu ni Jesu-Cristu.
4 Gipu ta, ha esa a tahod a sundalu, magagit hikuna a umuseg ha happo
na. Ket awan hikuna magduwaduwa ha tarabaho na, a kona ha sabali a
tarabahador a hidi. Ta isesa la mina i tarabaho na.
5 Ket kona bila hito ha esa a makilumba. Ta awan hikuna mangabak ha
premyo, nu awan na usigan i linteg na salisal di.
6 Ket kona paman ha esa a mannalon. Ta makpal a bunga i maalap na,
basta perpermi i tarabaho na.
7 Niyaen, nakaman mo idende a tallu a pangarigan ko. Ta ipakatandi na
Dios ha nikaw i ngamin a kayat na kagiyan aye.
8 Ket niyaen, Timoteo, nakaman mo ni Jesu-Cristu ken i Mappiya a
Baheta a itoldu ko. Ta nagbalin a esa a tolay ni Jesu-Cristu. Ket ni Hari
Dabid i apo na. Ket magbiyag manon ni Jesus a naggipu ha natay.
9 Iday i pagitoldu ko. Ket gipu ta ide a pagitoldu ko, marigrigatanak. Ket
nebaludak ha pagbaludan aye, a kona ha madukas a tolay. Ngem kabeng
mon ito agay, ta awan di mebalud i kagi na Dios!
10 Ide i gipu na a attaman ko mina i ngamin a rigrigat, penu daggapan
ko i totolay a pinili na Dios, a mesalakan mina hidi, a medilan ha ni Jesu-
Cristu. Ket mapadas di i kinainamakan na Dios a magnanayon.
11 Sigurado ide a pagkakagi:
“Nu matay kitam niyaen a kaaguman ni Jesus, kaaguman na kitam nokkan
a magbiyag.
12 Nu attaman tam i rigrigat niyaen, maaguman tam hikuna nokkan a
magturay. Ngem nu kabengan tam hikuna niyaen, kabengan na
kitam nokkan.
13 Nu makapoy i panahod tam, ket magduwaduwa kitam ha ni Jesus,
awan hikuna magduwaduwa ha nikitam. Ta mapagtalkan hikuna a
magayat ha totolay na. Ta iday i inkari na, ket awan na babawiyan
i inkari na aye.”
14 Ipanakam mo ito ha manmanahod a hidi. Ket ibon mo ha nidi, a kona
ha tumaknag kam ha saguppang na Dios a mangsistigu. Ket ipeta mo ha
nidi, a madiyan na Dios nu makipagtabbeg hidi megipu ha bukod di a

sarsarita. Gipu ta dadailan na pakitabbeg di i totolay a magteman. Ket
awan ito ha pagserbe.
15 Hikaw, Timoteo, dagdagan mo a magtarabaho ha Apo Dios ha ngamin
a pigsa mo, penu matalak hikuna ha nikaw. Ta nu tahod i pagitoldu ken
gimetan mo, awan ha pakasanikiyan mo nokkan ha saguppang na Dios.
16 Isu, lisiyan mo i pakitabbeg di a awan nadiosan. Ta madukas la ito.
Ket awan ha pagserbe na, nu awan la a mangiyadiyo ito ha totolay ha Dios.
17 I pakitabbeg di i kona ha esa a saket a umales-ales ha sabasabali a
tolay. Ket umales-ales ito hanggan magsaket i ngamin a baggi di.
Niyaen, atoy pati ni Himeneo ken ni Pileto, ket kona hito i pakitabbeg
di.
18 Ta tinallekodan di i kinatahod na Dios. Ta itoldu di a nobos i
pinagbiyag manon na baggi na tolay, basta nabinyagan hidi. Ta natay
kan i baggi na tolay, nu lumdap hikuna ha dinom, kon di. Ket nu umawas
dan, magbiyag manon, kondi. Ngem madi malla ito. Ket pasaketan di i
panahod na kappal a tolay.
19 Ngem uray nu kona hito i pagitoldu di, awan di kaya mangsulet ha
kinatahod na Dios. Ta kona ha dakkal a simento i pagitoldu na Dios, ket
awan mealis. Ta dakkal man, ket permi a netolnak na. Ket atoy i inpesurat
na, a “Katandi na Dios nu heya i tolay a tahod a sakop na,” ken, “Maski nu
heya a magkagi a hikuna i kukuwa na Apo Dios, masapul a sumina hikuna
ha kinadukas na,” kon na Dios.
20 Timoteo, ide paman i pangaregan ko ha nikam. Kona ha esa a dakkal
a bilay. Ket siyempre, atoy i kalakalase a aruwatan na. Atoy i kappal a
nagimet ha pirak, onu balitok. Ket atoy i kappal a nagimet ha kayo, onu
lutak. I kappal a hidi i mangina unay. I makinbilay i magusar ha dagende
a mangina ha bukod na a ragsak. Ngem ha dagenday a sabali, malaka la
hidi. Ket hidi dod i usaran na makinbilay ha kompor na hay a gimetan na.
21 Niyaen, hikitam man i kakalan na dagenday a aruwatan ha bilay na
Dios. Ket nu kayat tam a usaran na kitam ha bukod na a ragsak, masapul
a sumina kitam ha ngamin a kinadukas tam. Ket nu sumina kitam ha
kinadukas, ibilang na kitam a mas mangina, a kona ha pirak onu balitok.
Ket kayat na kitam usaran ha bukod na a ragsak.
22 Isu, adiyowan mo i madukas a ugali, a kona ha ugali na olitaw a hidi.
Ket imbes na, dagdagan mo a usegan i kinalinteg, ken panahod, ken ayat,
ken talna. Ket makiagum ka ha totolay a magkarkararag ha Dios perpermi,
a magpadalus ha nakam di.
23 Ket adiyowan mo i madukas a pakitabbeg, ta madagel la iday. Ket
awan ha serserbe ha denday. Katandi mo a ingal la i bunga na pakitabbeg
a kona hay.
24 Gipu ta hikitam i tagabu na Apo Dios, masapul a awan kitam
makiingal. Ket masapul a makagbi kitam ha maski nu heya a tolay. Ket
malaing ken maanus mina kitam a magmaestro.
25 Maanus mina kitam, maski nu pawastowan tam i kasenti tam a hidi.
Ta baka pagbabawiyan na hidi na Dios, penu makatandiyan di i kinatahod.
26 Ket humusay mina i nakam di, ket makalapos mina hidi ha pagsiluwan
ni Satanas. Ta magdakap ni Satanas ha kappal a tolay. Ket pilitan na hidi
a umuseg ha pagayatan na.

3

1 Makatandiyan mo mina ide a isurat ko ha nikam. Ta nokkan, ket
tiyempo dan a panagenan di ha “Dilokod a Tiyempo,” ket dandani dan
a sumoli ni Cristu ha lutak aye. Agay, marigat unay iday a tiyempo.

2 Gipu ta mekemot i tolay a hidi. Ket madammot hidi ken mapangas. I
baggi di la i ayayatan di. Ket magulew hidi ken masegkat hidi ha hama
ken hena di. Ket maleptanan di i gahut di. Ket awan hidi makidios.
3 Awan ha pagayat di, ket awan ha kagbi di. Ket limalimadan di i kakalan
di a tolay. Masaket i nakam di, ket maingal hidi. Ket kasenti di i mappiya.
4 Magliput hidi. Ket magsigida hidi a dumangper, ken mapangas hidi
unay. Ta kaykayat di i bukod di a ragsak ngem i Apo Dios.
5 Ha tiyempo a ito, agintatahod hidi ha Dios, ngem madiyan di a
mangalap ha pinnakabalin na. Isu, pabiyanan mo i totolay a magkona
ha ide.
6 Maski niyaen, atoy i kappal a lallaki a sinanmanmanahod. Ket sabali
i pagitoldu di. Ta magpasiyal-pasiyal hidi ha bilabilay na babbey a
makalupoy ha nakam di. Ket allilawan di idagende a babbey, a negamer
dan gipu ha liwaliwat di, ta magsigida hidi a umunod ha maski nu anya a
kasorhan di.
7 Isu, timatemanan di i maski nu heya a tolay. Ket awan hidi makatandi
ha kinatahod.
8 Ket ha lallallaki heya a magitoldu, maromsa dan i nakam di. Ket
sinantatahod i panahod di. Ta sentiyan di i pinagitoldu ni Jesus, a kona
idi nagsenti ni Janes ken ni Jambres ha ni Moyses.
9 Ngem awan makatulos idagende a lallaki. Ta maenta nokkan na
ngamin a tolay i kinadagel di, a kona ha nagimet ha di Janes ken Jambres
idi.
10 Ngem bakkan a kona hito ha nikaw, Timoteo. Ta umusoseg ka ha
ngamin a pagitoldu ko, ken ugaliko, ken panggep ko ha biyag ko aye.
Naenta mo i panahod ko, ken anus ko, ken pinagayat ko, ken pinagattam
ko.
11 Ket naenta mo idi i pinagloko di ha nikan, ken rigrigat ko. Ket
katandiyan mo i ngamin a nagimet ha nikan ha il-ili na Antiokiya, Ikoniyo,
ken Listra. Ket katandiyan mo i ngamin a pinagloko di a naattaman ko.
Ngem maski nu kona hito, nangisalakan i Apo Dios ha nikan ha ngamin a
rigrigat heya.
12 Oni ay, ket awan la hikan i malokowan, nu awan a malokowan bila i
maski nu heya a umuseg ha pagayatan na Dios gipu ha ni Jesu-Cristu.
13 Niyaen, kumaro i kinadukas na tolay a agintatahod ken mahagallilaw.
Ket tumulos hidi a magallilaw ha sabasabali a tolay. Ket maallilaw di i
maski baggi di a mismo.
14 Ngem ha nikaw, Timoteo, tumulos ka a magtongpal ha netoldu ha
nikaw ken nakatandiyan mo a tahod. Ta katandi mo i ngamin a maestro
a nagitoldu ha nikaw. Ket katandi mo a mapagtalkan hidi.
15 Maski idi annak ka pala, nakatandiyan mo i kasuratan na Dios. Ket
pakegipuwan na kasuratan na aye i pagkatandi mo a mesalakan ka, gipu
ha panahod mo ha ni Jesu-Cristu.
16 Ha ngamin a nesurat ha kasuratan na Dios, hikuna a mismo i
nangpesurat. Ket inyatad na ito ha nikitam, a pangitoldu tam ken
pangsaway tam ha magmadi, ken pangpawasto tam ha totolay a magliwa-
liwat, ken pangadalan tam ha mappiya a ugali.
17 Ket inyatad na Dios i kasuratan na aye, penu malaing kitam a
magserbe ha nikuna, ken makasagana kitam a maggimet ha maski nu
anya a kalase na kinappiya.

4

1 Niyaen, Timoteo, sistiguwan na Apo Dios ken Jesu-Cristu idagende a

pagibon ko ha nikaw. Katandiyan mo, a ni Jesu-Cristu i manghukom
nokkan ha ngamin a tolay. Maski hidi a natay ken hidi a kebbiyag pala.
Ket gipu ha panahod tam ha pagsoli ni Jesu-Cristu ken paghariyan na, ibon
ko ha nikaw,
2 a magibaheta ka ha kagi na Dios ha maski nu anya a tiyempo, maski
nu mappiya, onu madukas a tiyempo. Oni ay, magagit ka a magibaheta.
Ket nu atoy ha kagurupo moy a magitoldu ha liwat, pawastowan mo hidi.
Ket nu atoy i magliwa-liwat, pagbabawiyan mo hidi. Ket papigsaan mo i
panahod di. Ket ha ngamin a dende a paggimet mo, maanus ka mina ha
pagitoldu mo.
3 Kona hito i ibalakad ko ha nikaw, Timoteo, gipu ta dumemat nokkan i
tiyempo, ket madiyan na totolay a magteman ha tahod a pagitoldu. Imbes
na, umuseg hidi ha bukod di a kasorhan. Ket temanan di i mamaestro a
magitoldu ha gusto di temanan.
4 Ket talekodan di i tahod a pagitoldu ni Jesu-Cristu, ket madiyan di a
temanan i kinatahod. Ket sumina la hidi, a umuseg hidi ha gibagbak a
estoriya.
5 Ngem ha nikaw, agay, magingat ka ha baggi mo, penu tumulos a
malaing i nakam mo. Ket magattam ka ha rigrigat. Ket dagdagan mo a
magibaheta, ha maski nu heya a tolay, ha ide a Mappiya a Baheta, megipu
ha ni Cristu Jesus. Ket tongpalan mo i ngamin a biyang mo ha pinagserbe
mo ha Apo Dios.
6 Ipeta ko hito, gipu ta dumemat niyaen i tiyempo na katay ko. Ket
meyatad i biyag ko a kona ha pangiwagah ko ha Dios.
7 Ta ginimet ko i ngamin a kabailan ko ha pinagserbe ko ha Dios. Ket
naattam ko i ngamin a rigrigat. Ket inaheg ko ni Jesu-Cristu. Niyaen, nobos
dan i tarabaho ko.
8 Niyaen, atoy la i esa a awan ko pala naalap. Ket alapan ko ito nokkan
ha pamalak a panghukom ni Apo Jesus ha ngamin a tolay. Ta indatton na i
gungguna na kinalinteg ha langit para ha nikan. Ket awan a para ha nikan
la, nu awan bila a para ha ngamin a tolay a magtahotahok ha pagsoli na.
9 Niyaen, Timoteo, padasan mo a dumemat ha ihe ha sigida.
10-11 Ta awan dan i agum ko a ni Demas. Pinabiyan na ak, ta kaykayat
na i bukod na a biyag ha ide a lutak. Ket inumangay hikuna ha ili na
Tesalonika. Niyaen, ni Lukas la i agum ko. Ta inumangay ni Kresente ha
probinsiya na Galasiya. Ket inumangay ni Tito ha rugar na Dalmasiya. Isu,
huyotan mo ni Markos, ket itugan mo bi ha ihe. Ta makadaggap hikuna
ha nikan.
12 Niyaen, pinaangay ko ni Tikiko ha ili na Epeso.
13 Nokkan nu umangay ka, iyangay mo bi i kagay a newarak ko ha ni
Karpo, ha ili na Troas. Ket alapan mo bila i libro ko a hidi. Nangruna
idagendo a kwaderno ken papeles ko.
14-15 Magingat ka ha ni Alejandro a mahagpanday. Ta makpal i dukas a
ginimet na ha nikan. Talaga a magsenti hikuna ha pagitoldu tam. Ngem
Apo Dios i mangibilas ha nikuna, ha ginimet na a madukas.
16 Idi nekaesa a pinagembestigar di ha nikan, awan ha agum ko a
mangirason ha nikan. Ta linumakad hidi ngamin. Mapakawan na mina
hidi na Dios.
17 Ngem awan linumakad ni Apo Jesus. Ta tinulungan na ak, ket
pinapigsa na ak, hanggan nepakatandi ko i Mappiya a Baheta ha ngamin
a nangibalud ha nikan. Ket nagteman hidi a bakkan a Judyo. Isu, awan di
ak pinatay.

18 Ket sigurado ak a tumulos ni Apo Jesus a magdapon ken mangisalakan
ha nikan ha ngamin a madukas a tolay, hanggan itugan na ak ha
paghariyan na ha langit. Madeydeyaw hikuna hanggan awan ha kahad.
Oni ay!
19 Niyaen, Timoteo, pakumustaan mo bi di Priskila ken Akila ken pamilya
ni Onesiporo.
20 Nagwarak ni Erasto ha ili na Korinto. Ket inwarak ko ni Tropimo ha
ili na Mileto. Ta nagsaket hikuna.
21 Padasan mo a umangay ha ihe ha palungo na ahided. Kumusta ka,
kon na kan di Eubulo, Pudente, Lino ken Klaudia, pati ngamin a manahod
a hidi ha ihe.
22 Niyaen, aguman ni Apo Jesus i nakam mo. Ket atoy mina ha nikam
ngamin i kagbi na Dios.

I Surat ni Pablo ha ni Tito

1 Nagipu ide ha ni Pablo a tagabu na Dios ken apostol a paangayan ni
Jesu-Cristu. Pinatagabu ak ha Dios penu paturedan ko i panahod na totolay
a pinili na, ket penu ipakatandi ko ha nidi i kinatarud a pagpangitoldu na,
a keangayan na i nadiosan a biyag.
2 Pinatagabu ak ha Dios gipu ha namnama ko ha biyag na Dios a
magnanayon. Inkari na ito idi palungo a pinarsuwa na i lutak. Ket awan
hikuna magsileng,
3 nu awan a kaddemat na tiyempo a inbital na, ket inpakatandi na ide a
biyag a magnanayon gipu ha pagitoldu na. Niyaen, intalak na ha nikan a
hikan i mangasaba ha pagitoldu na aye gipu ha inbon na mahagisalakan
ha nikitam a Apo Dios.
4 Ide i surat ko ha ni Tito, a tahod a annak ko gipu ha panahod tam.
Makatulos mina ha nikaw i kagbi ken kinatalna na Hama tam a Dios ken
ni Jesu-Cristu a Mahagisalakan ha nikitam.

I Tarabaho ni Tito ha Kreta

5 Ide i gipu na a inwarak taka ha probinsiya a Kreta, penu urnongan mo
i ngamin a awan pala naurnong, ket penu piliyan mo i panglakayan a hidi
ha kada kapilya a kona ha inpeta ko ha nikaw.
6 Ket kona ha ide i inpeta ko ha nikaw, a masapul a awan ha
pakapaliwatan na panglakayan ha kapilya. Ket esa la mina i kabanga na.
Ket masapul a mapagtalkan i annak di, a awan mina ha pakapaliwatan
di a kona nu awan kan hidi ha saniki, onu awan kan hidi magtongpal ha
nebon ha nidi.
7 Ta masapul a awan ha pakapaliwatan na panglakayan ha kapilya,
gipu ta i tarabaho na aye i intalak na Dios ha nikuna. Awan mina
hikuna mapangas onu maingal, nu awan a maanus. Awan mina hikuna
magbartek, onu makitabbeg, onu magdaya ha korinat.
8 Imbes na, katandiyan na mina a magrespitar ha sabasabali a hidi. Ket
kayat na bila a maggimet ha ngamin a mappiya. Ket nateppel mina hikuna
ha nakam na, a malinteg mina i pinaghukom na. Makidios mina hikuna,
ket katandiyan na mina a magturay ha baggi na, penu awan na ipalobus
i baggi na a makaliwat.
9 Ket masapul bila a umusoseg hikuna ha tahod a pagitoldu, a kona ha
netoldu ha nikuna, penu mabalin na a paigatan i panahod na totolay gipu
ha mappiya a pagitoldu na, ket penu tolduwan na bas i magsenti a hidi
gipu ha tahod a pagitoldu aye.

I Magsenti a Hidi

10 Ta atoy dan i makpal a magmadi a umuseg ha tahod a pagitoldu na
Dios. Ket magpaliwat hidi ha sabasabali gipu ha bukod di a pagitoldu
a awan ha mayan na. Nangnangruna a kona hito i kappal a Judyo a
umusoseg pala ha Linteg ni Moyses.
11 Masapul a mapagimak hidi, gipu ta madukas i pagitoldu di isu
riribukan di hidi i kappal a pamilya, pati i annak ken daddakkal ken
kabagis di. I pinagkasor di ha korinat i gipu na pagitoldu di ha awan
di mina itoldu.
12 Atoy i kinagi na esa ha nidi, ket hikuna i mismo a minahagpugto di.
Kinagi na, “Ha taga Kreta a hidi, kanayon hidi magsili-sileng, ken masegkat

hidi, ken madukas hidi, ket kona ha hayup, magsikat hidi, ken kayat di la
mangmangan ken madi di kayat magtarabaho,” kon na.
13 Tahod i kinagi na aye. Isu i gipu na a balakadan mo mina hidi ha
mapigsa, penu umigat mina i panahod di ha ni Jesus.
14 Balakadan mo hidi ha mapigsa ta awan di magteman ha gibagbak a
estoriya na Judyo a hidi, ket penu awan di usigan i bobon na lallallaki a
nagtallekod dan ha tahod a pagitoldu na Dios.
15 Nadalus i ngamin a bagay nu nadalus ka bila ha nakam mo. Ngem
ha madukas a hidi a awan a manahod, awan hidi ha mappiya a gimet, ta
nakillu a tahod i nakam di.
16 Ha kakkagi di, katandi di kan i Dios. Ngem awan. Ta awan umayun
i kakkagi di ken pinaggimet di. Madukas hidi a tahod, ket awan hidi
umuseg ha bobon na Dios. Puros, awan hidi makagimet ha maski nu anya
a mappiya.

2

Umuseg Mina I Mappiya a Kinatolay Ken Mappiya a Pagitoldu

1 Ngem ha nikaw, Tito, masapul a tumulos ka a magitoldu megipu ha
mappiya a pinagbiyag a umuseg ha tahod a pagitoldu na Dios.
2 Ibalakad mo ha lakay a hidi nu panyan di a magurnos ha nakam di
ken magturay ha baggi di, penu awan di ipalobus i baggi di a makaliwat.
Madeydeyaw mina i ugali di. Malaing mina hidi ha panahod di, ken ha
pinagayat di, ken ha pinagtured di.
3 Ket kona bila hito ha bakas a hidi. Ibalakad mo ha nidi a magbiyag
a kona ha pagayatan na Dios. Awan mina hidi magsalawasaw. Awan di
mina kasorhan i arak. Magitoldu mina hidi ha mappiya a ugali,
4 penu katandiyan na ubing babbey a hidi nu panyan di mina a ayatan
i kabanga di ken annak di.
5 Mahagteppel hidi, ken nadalisay, mappiya a mahagtagibilay ken
peturayan di hidi lallallaki di penu awan magkagi ha madukas idi
pagitoldu na Dios.
6 Ket kona bila hito ha olitaw a hidi. Ibalakad mo ha nidi a magteteppel
ha ugali di.
7 Pati hikaw, Tito, ipaenta mo i ugali mo a mappiya, penu ahegan di ka.
Ha ngamin a gimetan mo, ipaenta mo a pasig la mappiya i pagitoldu mo
ken pagkatandi mo, a awan a melaok ha agintatahod.
8 Ket ha ngamin a ipeta mo, awan mina ha pakapaliwatan mo, penu
masaniki mina i maski nu heya a magsenti ha nikitam, a awan mina ha
madukas a kagiyan di ha nikitam.
9 Pati i tagabu a hidi, ibalakad mo ha nidi, Tito, a magtongpal mina
hidi ha happo di ha ngamin a pagayatan na happo di. Padasan di mina a
maggimet ha pakaragsakan na happo di. Awan mina hidi makitabbeg.
10 Awan mina hidi magtakaw. Imbes na, ipaenta di mina a mapagtalkan
hidi ha ngamin a gimetan di. Ket nu kona hito i gimetan di, mepaenta di
i kainamakanan a pagitoldu na Dios a mangisalakan ha nikitam.
11 Ta nepaenta dan i kagbi na Dios a pakesalakanan na ngamin a tolay.
12 Ket i kagbi na aye i magitoldu a magtallekod ha madukas a ugali
ken madukas a kasorhan tam. Ket magitoldu bila ito nu panyan tam
a magbiyag, penu malinteg ken nadiosan i pinagbiyag tam ha yenan a
tiyempo.
13 Kona hito mina i ugali tam hanggan magtahotahok kitam pala ha
pagdemat na Dios tam a ni Jesu-Cristu, a mangisalakan ha nikitam.

Mannakabalin hikuna ket tahokan tam i pagpaenta na ha kinainamakan
na ha iday a pamalak.
14 Hikuna a mismo i nangiyatad ha baggi na a pangsaka na ha nikitam
ha kada liwat, ket penu madalusan na kitam, a maalap na kitam para ha
baggi na a kona ha kukuwa na, a mapasnek kitam a maggimet ha mappiya.

15 Kona hito, Tito, itoldu mo. Gimetan mo i ngamin a turay mo, penu
kanayon a ipeta mo, ket iyunay-unay mo, ket ipaenta mo ha nidi nu
atoy i madukas a gimetan di. Tumulos ka a magitoldu, penu awan di
ka pabiyanan.

3

I Nadiosan a Pinagbiyag Na Manmanahod a Hidi

1 Ipanakam mo bi ha manahod a hidi a tumulok mina hidi ha gobyerno.
Magtongpal mina hidi ha linteg na gobyerno, ket kanayon mina hidi a
sigagayak a maggimet ha maski nu anya a mappiya.
2 Awan mina hidi maglimad ha maski nu heya. Awan mina hidi
makitabbeg, nu awan a maanus mina hidi, a magkagbi mina hidi ha maski
nu heya a tolay.

3 Ta manakam mo, Tito, a pati hikitam bila. Madukas bila i ugali tam
idi palungo. Madagel bila idi i nakam tam, ket awan kitam nagtongpal.
Naallilawan kitam bila idi, a nagpatagabu kitam ha sabasabali a kasorhan
na baggi tam. Nagbiyag kitam idi gipu ha pinagingal tam ken pinagseni
tam. Nakaingal kitam ha sabasabali a hidi, ket nagingal bila hidi ha
nikitam.
4 Ngem idi naipakatandi nikitam i kinamappiya ken kinamanagayat
nikuna a mangisalakan nikitam,
5 insalakan na kitam. Awan na kitam insalakan gipu ha gimet tam
a mappiya, nu awan a insalakan na kitam gipu ha kagbi na a mismo.
Minesalakan kitam gipu ha pagdalus na ha nikitam. Ket gipu ha ide,
neenak kitam ha penduwa, a nagbalin a bigu i biyag tam. Ket nagipu
ide ha Espiritu na Dios.
6 Inyatad na Dios ha nikitam i Espiritu na gipu ha ni Jesu-Cristu a
nangisalakan ha nikitam. Ket inyatad na ito a sibubuslon.
7 Kona he i ginimet na gipu ha kagbi na, penu maalap na kitam na Dios,
a ibilang na kitam a awan ha liwat, penu magbalin kitam a annak na, a
maalap tam i biyag na Dios a magnanayon. Ket ide i namnamaan tam.
8 Tahod ide a inpeta ko ha nikaw. Niyaen, Tito, i pagayatan ko ha
nikaw a tumulos ka a mangiyunay-unay megipu ha dende a bagbagay,
penu magagit i manmanahod a hidi a maggimet ha mappiya. Mappiya ito,
ken naserbe para ngamin totolay.

9 Ngem pabiyanan mo i pakipagtabbegan na sabasabali a hidi. Kabeng
mon i pagtabbegan di, a kona ha atakdug a listaan na minappo di onu
tabitabbeg di megipu ha Linteg. Awan ha balle ha denday, ket awan la ha
keangayan na.
10 Nu atoy i magpasina-sina ha agagum moy gipu ha tabbeg na, iwadan
mo hikuna. Nu pabiyanan na i nekaesa ken nekaduwa a pinangiwadan
mo, adiyowan mo hikuna, a awan mo hikuna palobusan a makigimmong
ha nikam.
11 Ta katandi mo dan a madukas i kona he a tolay. Kelliwat hikuna, ket
mapatahod ito gipu ha madukas a pinaggimet na.

12 Niyaen, paangayan ko ha nikaw ni Artemis, onu siguro ni Tikiko. Nu
kaddemat na ha nikaw, Tito, padasan mo a umangay ha nikan agat ha ili
a Nikopolis. Ta ihay i paghenan ko nokkan nu ahided.
13 Padasan mo bi a magdaggap ha ni Senas, a abugado, ken ni Apolos,
penu mappiya i paglakad di. Daggapan mo bi hidi ha ngamin a kasapulan
di.
14 Matolduwan mina i ngamin a agagum tam a magdaggap ha nakuran-
gan a hidi, penu mappiya i serserbe na biyabiyag di.
15 Makikumusta ha nikaw i ngamin a agagum ko ha ihe. Pati hikan,
ipakikumusta ak mo bi ha ngamin ha ihay a nagbalin a ilay tam gipu ha
panahod di ha ni Jesu-Cristu. Atoy mina ha nikam ngamin i kagbi na Dios.

I Surat Ni Pablo Ha Ni Philimon

1 Naggipu ide ha ni Pablo, a nakawaran ha pagbaludan gipu ha panahod
ko ha ni Jesu-Cristu. Hikan ken ni Timoteo a kabsat ta i nagsurat ha ide ha
nikaw, Pilimon. Hikaw bila i kabsat mi ken katarabahador mi a ayayatan
mi a tahod.
2 Ket isurat mi bila ha ni Apia a kabsat tam, ken ni Arkipo a kakalan tam
a manmanahod ken katarabahador ta ni Jesu-Cristu. Ket isurat mi bila ha
ngamin a manmanahod a makipaggimong ha bilay moy.
3 Atoy mina ha nikam i kagbi ken kinatalna a nagipu ha Hama tam a
Dios ken ni Apo Jesu-Cristu.
4 Magyamanak ha Dios ha kanayon gipu ha nikaw, Pilimon, a ikararagan
ta ka.
5 Ta nabahebaheta ko i pinagayayat mo ken panahod mo ha ni Apo Jesus
ken ha ngamin a totolay na Dios.
6 Ikararag ko a mapasnek a mebunong ken mewaras i panahod mo, penu
makatandiyan mo mina ngamin i kada inamakan a bagbagay a atoy ha
nikitam gipu ha ni Jesu-Cristu.
7 Ta pati hikan i naparagsak ken napapigsa gipu ha pinagayat mo, kabsat,
gipu ta napapigsa dan i totolay na Dios gipu ha nikaw.
8 Isu, niyaen, Pilimon, atoy i kayat ko a agedan ha nikaw. Ket maski nu
maturedak a mangibon ha nikaw gipu ha turay ko gipu ha ni Cristu, ken
gipu ta malinteg ide a gimetan mos, ngem madiyan ko a magbon ha nikaw.
9 Imbes na, gipu ta ayayatan taka, kaykayat ko a magaged la ha nikaw.
Maski nu hikan ni Pablo, ket lakayak dan, ken nebaludak gipu ha panahod
ko ha ni Jesu-Cristu.
10 Iyagedan ko ha nikaw i annak ko, a ni Onesimo. Nagbalinak dan a
kona ha hama na, ha pagbaludan mi aye, gipu ta tinolduwan ko hikuna a
magpasakop ha ni Jesu-Cristu.
11 Idi palungo, awan hikuna ha serbe ha nikaw. Ngem niyaen, mappiya i
serserbe na ha nikaw ken maski ha nikan. (Ket katandi mo dan a Onesimo
i nagen na, ket kayat na kagiyan a Mappiya i serserbe na.)
12 Niyaen, Pilimon, pasoliyan ko ha nikaw ni Onesimo aye, maski nu
ayayatan ko unay, ket kona ha pasoliyan ko ha nikaw i puso ko a mismo.
13 Kaykayat ko a ikemot, penu tumulong hikuna ha nikan a kona ha
pagtulong mo, hanggan nebaludak gipu ha pinagibaheta ko ha Mappiya a
Baheta na Dios.
14 Ngem masaniki ak a mangtagabu ha tagabu mo nu awan mo
pagoniyan. Madiyan ko a mangpilit ha nikaw a magkagbi, nu awan a
magkagbi ka a tahod gipu ha mismo a pagayatan mo.
15 Baka ide i gipu na a binuyotan na ka ni Onesimo ha ballik a tiyempo.
Ta nakasina kam ha ballik, ngem niyaen, nagbalin hikuna a agum mo
hanggan magnanayon, a awan ha kahad na.
16 Ket niyaen, awan la hikuna a tagabu mo nu awan a kabsat mo a
maayayat. Oni. Maayayat hikuna ha nikan a tahod, ket nanangruna ha
nikaw. Ta niyaen, atoy manon i tagabu mo, ket atoy bila i kona ha kabsat
mo, gipu ha panahod na ha ni Apo Jesus.
17 Isu, Pilimon, nu tahod a ibilangak mo a agum mo, respitaran mo bi ni
Onesimo a kona nu hikan a mismo i umaangay ha nikaw.

18 Ket nu atoy hikuna ha liwat, onu atoy i gahut na, ilista mos a kona ha
gahut ko ha nikaw.
19 Entan mo ihe, Pilimon, ta hikan a mismo a ni Pablo i nagsurat ha
ide, penu katandiyan mo a makatandi ak ha gahut na. Ngem baka awan
ko masapul a ipanakam i gahut mo ha nikan, a bigu a biyag mo gipu ha
pinagpakatandi ko ha nikaw megipu ha ni Jesus.
20 Oni bi, kabsat ko, magoni ka bi ha pakiaged ko gipu ha panahod ta ha
ni Apo Jesus. Paragsakanak mo bi, ta pattaka kita gipu ha ni Cristu.
21 Matalakak ha nikaw, Pilimon, ta katandi ko dan a umuseg ka ha
pakiaged ko ha surat aye. Ket katandi ko a mangibuslon ka paman ngem
ha ngamin a inaged ko aye.
22 Ket ide bila: Mangisagana ka bi ha pagdagusan ko. Gipu ta
namnamaan ko a lumakadak ha pagbaludan aye, a makapasyalak mina
ha nikam gipu ha kararag moy.
23 Atoy bila he ni Epapras a agum ko. Nebalud bila hikuna gipu ha
pinagipakatandi na ha ni Jesu-Cristu. Makikumusta hikuna ha nikaw.
24 Ket makikumusta bila ni Markos, ken ni Aristarko, ken ni Demas, ken
ni Lukas, a agagum ko hidi ha tarabaho ko aye.
25 Atoy mina ha nikam ngamin i kagbi ni Apo Jesu-Cristu.

I Surat Para Ha Hebreo a hidi

1 Idi palungo, nagkagi i Dios ha minappo tam a Judyo ha makpal a beses,
ken makpal bila i inusar na a pangibaheta. Nagkagi hikuna idi gipu ha
totolay, a minahagpugto a hidi.
2 Ngem niyaen, ha ide a dilokod a tiyempo, nagkagi i Dios a medilan ha
Annak na. Gipu ha Annak na aye, pinarsuwa na Dios i ngamin a bagbagay.
Ket ide a Annak na Dios i pinili na a makinkukuwa ha ngamin.
3 I Annak na aye i pakaentaan ha ngamin a kinainamakan ken kinadios
na Dios. Ta magkalan i Annak na Dios ken Dios. Makatandi hikuna ha
ngamin a lutak ken ngamin a langit gipu ha turay na. Ket gipu ha kagi na,
iturong na hidi gipu ha pagayatan na. Idi naadya na i liwaliwat tam gipu
ha digi na, nagsoli hikuna ha kaontokan a langit, a maghari ha henan na
Dios.

Mas Matangkay ni Jesus ngem ha ngamin a Anganghel

4 Isu, nepaenta dan a mas matangkay ide a Annak na Dios ngem ha
ngamin a anganghel. Ket mas maturay i panginagenan na Dios ha nikuna
ngem i panginagenan na ha anghel a hidi.
5 Ta bakkan a anghel i pinagkagiyan na Dios ha kagi a kona ha ide, a
"Hikaw i Anak ko. Niyaen, ipeta ko a hikan i Hama mo," kon na Dios ha
ni Jesus.
Ket awan a pulos ha anganghel i nagkagiyan na Dios, a
"Ipeta ko nokkan a hikan i Hama na. Ket managenan hikuna nokkan ha
'Anak na Dios.' "
6 Idi nagbalin a tolay ide a Katangkayan a Annak na Dios, kinagi na Dios,
"Masapul a magdeyaw ha nikuna i ngamin a anganghel ko."
7 Ket ide bila i kinagi na Dios megipu ha anganghel, a
"Hidi i paangayan ko a kona ha tagtagabu ko. Ket nu kayat ko, pagbalinan
ko hidi a kona ha paras onu gangatan, a paggimetan ko hidi ha
pagayatan ko," kon na Dios.
8 Ngem sabali i kinagi na Dios megipu ha Annak na. Kinagi na Dios ha
nikuna,
"Apo Dios, magnanayon i paghariyan mo, a awan ha kahad na! Magturay
ka a sililinteg ha paghariyan mo.
9 Ta inayat mo i kinalinteg, ket linaban mo i kinadukas. Isu i gipu na
a paragsakan taka ha katangkayan a deydeyaw, a mas matangkay
ngem ha ngamin a kinaagum mo," kon na Dios ha ide a Annak na
Dios.
10 Ket kinagi na bila ha nikuna,
"Hikaw, Apo Dios, i nangparsuwa ha lutak ken langit.
11-12 Maski nu malompas hidi nokkan, magwarak ka pala. Umalegid hidi
nokkan, a suletan mo hidi a kona ha pagsulet ha tetennon. Ngem
bakkan ha nikaw. Ta awan ka lumupoy. Ket awan ha kasulet mo, ta
awan ka matay," kon na Dios ha ide a Annak na Dios.
13 Awan a pulos ha dagenday a anganghel i nagkagiyan na Dios ha kona
ha ide, a
"Magetnod ka ha ihe ha nikan, ket pagparentumengan ko i ngamin a
kakasenti mo ha tikad mo," kon na Dios ha Anak na Dios.
14 Niyaen, anya dod idagenday a anganghel? Espiritu hidi ngamin a
magserserbe ha Dios. Ket paangayan na hidi a dumagap ha ngamin a
manmanahod a mesalakan.

2

I Kadakkalan a Pinnakesalakan

1 Isu, gipu ta kona hito, masapul a perpermi i pinaguseg tam ha tahod a
pagitoldu a nateman tam, penu awan tam maleptanan ide a kinatahod.
2 Ta napatalgedan a tahod i inbaheta na anghel a hidi. Ket ha maski
nu heya a awan a inumuseg ha inpakatandi di, binilas na hidi na Dios, a
maparusaan i maski nu heya a nagpabiyan ha pagitoldu na Dios.
3 Awan ha makalisi ha parusa na Dios nu pabiyanan di ide a kadakkalan
a pinnakesalakan. I Happo tam a mismo i palungo a nangipakatandi ha
pinnakesalakan aye. Ket hidi a nakateman ha nikuna i nangpatahod ha
nikitam ha ide a pinnakesalakan.
4 Pati i Dios, nagpatahod bila hikuna ha intoldu di ha nikitam. Ta
inatdinan na hidi ha pinnakabalin di, penu nakaddatan i ginimigimet di
a kona ha pagtiplad na Dios, penu melasin tam i kabaelan na Dios, ket
penu manahod kitam. Inyatad na Dios i pinnakabalin na gipu ha mismo
a Espiritu na, gipu ha bukod na a pagayatan.

Nagbalin ni Jesus a kona ha Totolay

5 Niyaen, atoy ipeta ko megipu ha bigu a lutak a dumemat nokkan. I
kayat ko kagiyan, i paghariyan na Dios. Ket bakkan a anghel a hidi i
pagturayan na Dios ha bigu a lutak aye,
6 nu awan a totolay. Ta kona ha nesurat ha Libro na Dios, a
“Apo Dios, apay wade a awan mo pabiyanan i totolay? Apay wade a
mangina hidi ha nikaw? Ta tolay la hidi.
7 Ha ballik la a tiyempo, ket pinadibbi mo hidi ngem idagenday a
anganghel. Ngem dumemat nokkan i tiyempo, ket ipatangkay mo
i totolay a kona ha hari.
8 Ta pagturayan mo hidi ha ngamin a pinarsuwa mo,” kon na Libro na
Dios.
Niyaen, kinagi na Dios a pagturayan na i totolay ha ngamin a pinarsuwa
na. Isu, madinnang ito a magturay mina i totolay ha ngamin a bagbagay.
Ngem ha niyaen a tiyempo, awan tam maenta a iturayan na totolay i
ngamin a bagbagay.
9 Ngem makatandiyan tam a natongpal na ito ni Jesus. Ta nagbalin
hikuna a tolay. Ket ha ballik a tiyempo, nadibbi hikuna ngem i anghel
a hidi, penu matay hikuna para ha ngamin a totolay na, gipu ha kagbi na
Dios ha nikitam. Ket niyaen, makatandiyan tam a mepatangkay hikuna.
Ket madeyawan hikuna, gipu ha pinagpalobus na a matay i baggi na.
10 Mappiya ide a ginimet na Dios. Hikuna i namarsuwa ha ngamin,
ket hikuna bila i pagserbeyan na ngamin. Ket niyaen, gipu ha ide a
pinagsagaba ni Jesus, nepaenta na Dios a pulos, awan ha liwat na. Ket
gipu bila ha pinagsagaba aye ni Jesus, insalakan na i makpal a annak na
Dios, a inatdinan na hidi ha inaamakan a biyag na a magnanayon.
11 Hikuna man i nangdalus ha nikitam ha liwaliwat tam. Ket niyaen,
isesa i Hama na nangdalus ha totolay ken Hama na nadalusan a hidi. Isu
i gipu na a awan masaniki ni Jesus ha nikitam, nu awan a nagenan na
kitam a kakabsat na.
12 Kona ha nepugto ha Libro na Dios, a kinagi ni Jesus ha Nama na,
“Amang Dios, ipakatandi taka ha kakabsat ko. Ha paggimongan di,
deyawan taka ha saguppang di.”
13 Isu, makatandiyan tam a tolay bila ni Jesus, a kona ha nikitam. Ta
atoy bila i kinagi na, a

"Magtalakak ha Dios." Ket kinagi na bila, "Atoyak ha ihe, ha dagende a annak na Dios, a intalak na ha nikan, a daponan ko."

14 Niyaen, ha nikitam a annak na Dios, tolay kitam, a matay i baggi tam. Ta kona dalla hito ha kinatolay. Ket gipu ta kona hito ha annak a hidi na Dios, nagbalin ni Jesus a kona ha tolay. Ket neraman hikuna ha kinatolay tam. Ginimet na ide, penu matay hikuna para ha nikitam. Ket gipu ha katay na, naabak na ni Satanas, a mahagturay ha henan na natay a hidi.

15 Kona hito i ginimet ni Jesus penu adyan na i kanteng na totolay ha katay, gipu ta katay i kantengan na totolay ha ngamin a pinagbiyag di. Ket kona ha natagabu hidi gipu ha kantengan di aye.

16 Niyaen, madinnang dan a bakkan a anganghel i daggapan na, nu awan a hikitam a manmanahod. Kona ha nesurat ha Libro na Dios, a "Daggapan na i kaputotan a hidi ni Abraham."

17 Isu, masapul a nagbalin hikuna a kona ha nikitam a kakabsat na, penu meraman hikuna ha rigrigat tam. Ket nepaenta dan a makagbi ken mapagtalkan hikuna, a magpappiya hikuna ha totolay ha pinagserbe na ha Dios, a kona ha Katangkayan a Padi. Nagbalin hikuna a kona hito, penu mapakawan i liwaliwat tam.

18 Ket niyaen, makadaggap hikuna ha ngamin a masulisog, gipu ta hikuna a mismo i nasulisogan ken narigatan.

3

Naturturay ni Jesus ngem ni Moyses

1 Niyaen, kakabsat a naayagan bila na Dios. Gipu ta kona hito, nanakaman moy ni Jesus. Hikuna i pinaangay na Dios a magpappiya ha nikitam, ket kona ha Katangkayan a Padi ha panahod tam.

2 Inatdinan na Dios ha tongpalan na, ket mapagtalkan hikuna na Dios, a kona ha ni Moyses. Ha ide a ni Moyses, mapagtalkan bila hikuna na Dios, idi inyatad na ha nikuna i tongpalan na, a magturay ha entero a bilay na Dios. (I kayat na kagiyan ha "bilay na Dios" i sakop na Dios a Judjudyo.)

3 Ngem madedeyaw ni Jesus ngem ni Moyses, a kona ha madedeyaw i magpataknag ha bilay ngem i mismo a bilay.

4 Siyempre, ha maski nu anya a bilay, atoy i naggimet ha iday a bilay. Ngem Dios i naggimet ha ngamin a bagbagay.

5 Niyaen, ha ni Moyses, hikuna i mapagtalkan a tagabu na Dios, a kona ha mahagdapon ha bilay na Dios. Ket inpakatandi na i gimetan na Dios ha kasaguppangan.

6 Ngem ha ni Cristu, bakkan a tagabu la na Dios, a kona ha ni Moyses, nu awan a tahod a Annak na Dios, a magturay ha bilay na Dios. Ket hikitam man i bilay na Dios, nu awan tam pabiyanan i namnama tam ha nikuna, ket nu matured kitam a umusoseg ha nikuna.

Iwadan na Espiritu I Magmadi a hidi ha Dios

7 Isu, nanakaman tam mina i kinagi na Espiritu na Dios. Ta nesurat ha Libro na Dios,
"Nu matiman moy i kagi na Dios, ha yenan a pamalak,

8 tahodan moy. Ket awan moy paigatan i nakam moy, a kona idi tinumallekod ha Dios i minappo moy a hidi, idi naghen hidi ha luglugar a awan ha tolay. Ta sinurbar di i Dios idi.

9 'Surbaran diyak,' kon na Dios, 'maski nu naenta di dan i ngamin a ginimet ko ha lubuk na uppat a pulo a tawen.'

10 Isu i gipu na a naginglan ko hidi. Ket kinagi ko, ‘Kankanayon a
tallekodan diyak. Madiyan di a umuseg ha bobon ko.’
11 Nagingalak a tahod. Ket insapata ko, a ‘Pulos, awan hidi makasaddap
ha lugar a insagana ko ha nidi, a pagemmangan di mina.’ ” Ide dan
i kinagi na Dios megipu ha tinumallekod a hidi ha nikuna.
12 Isu niyaen, kakabsat, magingat kam, penu awan ha nikam i maski esa
a magbalin a madukas, ken sumina ha panahod tam, a tallekodan na i
tahod a Dios.
13 Ide mina i gimetan moy, penu tumulos a manahod i agagum moy,
ket penu awan ha nikam ha maallilaw a umuseg ha liwat. Masapul a
magdinaggap kam ha kada pamalak, hanggan atoy pala i gundaway tam
a manahod.
14 Ta agum na kitam ni Cristu, nu manahod kitam ha nikuna ha matured,
hanggan awan dumemat i panungpalan.
15 Nakaman moy manon i kayat na kagiyan ha ide, a
“Nu matiman moy i kagi na Dios, ha niyaen a pamalak, tahodan moy. Ket
awan moy paigatan i nakam moy, a kona idi tinumallekod ha Dios i
minappo moy.”
16 Niyaen, heya idenday a nakateman ha kagi na Dios, ken tinumallekod
ha nikuna? Hidi man i minappo tam a Judyo, a inlapos ni Moyses ha
nakebaludan di ha Egipto.
17 Ket heya idenday a naginglan na Dios ha lubuk na uppat a pulo a
tawen? Idenday man a Judjudyo a mahagliwat. Ket pinarusa na hidi na
Dios, a pinatay na hidi ha luglugar a awan ha tolay.
18 Idi insapata na Dios, kinagi na, “Pulos, awan hidi makasaddap ha
lugar a insagana ko ha nidi, a pagemmangan di mina.” Niyaen, heya i
nagkagiyan na nu awan i tinumallekod a hidi ha nikuna?
19 Isu, niyaen, makatandiyan tam a awan hidi nakasaddap ha lugar a
insagana na Dios, gipu ta awan hidi nanahod.

4

Inkari na Dios i Pagemmangan ha Totolay na

1 Niyaen, inkari na Dios ha nikitam, a makasaddap kitam ha pagem-
mangan a insagana na. Isu, magingat kitam mina, amangan nu atoy ha
nikam i magnakam a linumipas dan i gundaway di a sumadap ha iday a
pagemmangan na.
2 Ta nabahetaan tam bila i Mappiya a Baheta, a kona ha Judjudyo idi.
Oni, nateman di ide a Baheta na Dios, ngem awan ha nagiwat di. Ta idi
nateman di, awan di tinahod.
3 Isu, ha nikitam a manahod, makasaddap kitam ha pagemmangan na
Dios. Ngem awan makasaddap i awan a hidi a manahod. Ta kona ha
nesurat ha Libro na Dios, a
“Nagingalak a tahod,” kon na Dios. “Ket insapata ko, a ‘Pulos, awan hidi
makasaddap ha lugar a insagana ko ha nidi, a pagemmangan di
mina,’ kon na.”
Oni. Awan hidi nakasaddap, maski insagana na Dios iday a pagemman-
gan di, idi pinangparsuwa na i ngamin a bagbagay.
4 Niyaen, kona ha ide i nesurat ha Libro na Dios megipu ha pagemman-
gan na Dios. Idi lubuk na annam a pamalak, inubos na Dios i ngamin a
pinarsuwa na. Ket nesurat, a
“Inumemmang i Dios ha nekapitu a pamalak, ta inubbos na dan i ngamin
a gimetan na.”

5 Ket kinagi na bila na Dios megipu ha pagemmangan na aye, a
“Pulos, awan hidi makasaddap ha lugar a insagana ko ha nidi, a
pagemmangan di mina,” kon na Dios.
6 Niyaen, makatandiyan tam a awan nakasaddap ha pagemmangan na
Dios idenday a palungo a nabahetaan ha Mappiya a Baheta na Dios, gipu
ta awan hidi nanahod. Isu a makatandiyan tam paman a atoy i sabasabali
a mapalobusan a sumadap.
7 Makatandiyan tam ito, gipu ta inbital na Dios i esa pala a tiyempo a
gundaway na sumadap a hidi. Ket managenan ito ha, “Niyaen a Pamalak.”
Nagkagiyan na ito na Dios idi naalay dan a nobos i tiyempo na nagtallekod
a hidi. Ta pinagkagi na ni Hari Dabid, a kinagi na,
“Nu matiman moy i kagi na Dios ha niyaen a pamalak, tahodan moy. Ket
awan moy paigatan i nakam moy,” kon na Dios megipu ha tiyempo
a gundaway.
8 Niyaen, makatandiyan tam a bakkan a bayan a Israel i nagkagiyan na
Dios, a pagemmangan di. Ta idi indilan na hidi ni Joswe, sinumadap hidi
ha Israel, ngem awan hidi sinumadap ha pagemmangan na Dios. Ta inkari
manon na Dios a atoy pala i sabali a pagemmangan.
9 Isu, gipu ta kona hito, makatandiyan tam a atoy pala i gundaway ha
totolay na Dios a sumadap ha pagemmangan na. I pagemmangan aye i
kona ha pinagemmang na Dios, idi inubos na i ngamin a pinarsuwa na,
ket inumemmang hikuna ha nekapitu a pamalak.
10 Ta maski nu heya a makasaddap ha paghariyan na Dios, makiemmang
hikuna ha Dios. Ket umemmang hikuna ha bukod na a paggimi-gimet, a
kona ha pinagemmang na Dios ha ngamin a pinarsuwa na.
11 Isu, magagit kitam mina a umusoseg ha Dios, penu makipagemmang
kitam ha Dios a tahod. Ket awan mina ha maski esa ha nikitam a
tumallekod ha Dios. Awan mina ha magmadi ha pagemmangan na Dios
ken awan makasaddap, a kona ha minappo tam idi.
12 Masapul a manahod kitam ha kagi na Dios, gipu ta ha ngamin a
kakkagi na ket kona ha sibibiyag, gipu ta mannakabalin hikuna. Mekalan
i kagi na ha ispada a duwa i tadam na, ta meyasak i kagi na Dios ha
kadisaladan na nakam na tolay. Ket natadtadam pala, gipu ta measak ito
a maenta na i ngamin a nakam ken panggep ken kasorhan na tolay, ket
nu anya i nakaman na Dios.
13 Awan ha mepamen ha Dios. Maenta na i ngamin a pinagbiyag tam.
Ket masapul a sumaguppang kitam nokkan, a tumabbeg ha nikuna ha
pinaggimet tam.

Ni Jesus i Katangkayan a Padi

14 Isu, paigatan tam mina i panahod tam ha ni Jesus. Ta atoy dan hikuna
a Annak na Dios. Ket inumangay hikuna ha henan na Dios a kona ha
Katangkayan a Padi, a magpappiya ha nikitam ha Apo Dios.
15 Ket makagbi ide a Katangkayan a Padi, ta makatandiyan na i ngamin a
kinakapoy tam. Ket naattaman na i ngamin a sulisog a mapadas na totolay.
Ngem awan hikuna nagliwat.
16 Isu, gipu ha ni Jesus, awan kitam masaniki a bumikan ha Dios. Ta
kayat na kitam a kagbiyan. Nu agedan tam hikuna, kagbiyan na kitam, a
daggapan na kitam ha tiyempo a pinnakasapul tam.

5

1 Niyaen, ha maski nu heya a katangkayan a padi na Judjudyo, napili
hikuna a nagipu ha kailiyan na. Ket patarabaho di hikuna a magpappiya

para ha kailiyan na a hidi, a magserbe hikuna ha Dios para ha nidi.
Isagana na i pangidatton di ken pangiwagah di ha Dios gipu ha liwaliwat
di.
2 Maanus hikuna, ta tolay bila hikuna a makapoy ken makaliwat. Isu,
maanus hikuna ha nidi a awan makatandi nu anya mina i gimetan di.
3 Ket gipu ta makaliwat bila hikuna, masapul a mangiwagah hikuna. Ket
awan la a gipu ha liwaliwat na kailiyan na, nu awan a gipu bila ha bukod
na a liwat.
4 Niyaen, ha ide a tarabaho na katangkayan a padi, awan ha makabalin
a mangpili ha baggi na a magbalin a katangkayan a padi. I Dios la i
makabalin a magpili, a kona idi pinangpili na ha ni Aron.
5 Ket kona bila hito ha ni Cristu. Awan hikuna nagpatangkay ha baggi na
a magbalin a Katangkayan a Padi, nu awan a Apo Dios a mismo i nagpili
ha nikuna. Ta kinagi na Dios, a
"Hikaw i Anak ko. Niyaen, ipeta ko a hikan i Hama mo," kon na Dios ha
ni Jesus.
6 Ket kinagi na bila,
"Hikaw i padi a mahagpapiya ha magnanayon, a kona ha kinapadi ni
Melkisedek."
7 Niyaen, madinnang dan a nekusto ni Jesus a magbalin a mahagpappiya.
Ta idi naghen hikuna ha lutak aye, narigatan hikuna. Ket permi i kararag
na, a nagsanget ken nagdulaw ha Dios, a awan mina hikuna mesina ha
Dios gipu ha katay na. Ket tahod a tiniman na hikuna na Dios, gipu ha
pinaguseg na ha Dios.
8 Maski nu hikuna i Annak na Dios, masapul a napadas na i pinaguseg
ha Dios gipu ha rigrigat a naattaman na.
9 Ket idi tinongpal na i ngamin a bobon na Dios, ket nepaenta a awan
ha pagkurangan na, nagbalin hikuna a pakesalakanan a magnanayon na
ngamin a umusoseg ha nikuna.
10 Ket nanagenan hikuna na Dios ha Katangkayan a Padi, a kona ha
kinapadi ni Melkisedek.

Awan Tam Pabiyanan i Panahod Tam

11 Atoy pala i makpal a mepeta mi megipu ha dende a bagay. Ngem awan
a malaka a mepakatandi ha nikam, gipu ta marigat kam a makatandi.
12 Naalay kam dan a manahod ha ni Jesus! Apay a masapul moy pala a
matolduwan ha madibbew a pagitoldu na Dios? Malaing kam mina niyaen
a mangitoldu ha agagum moy! Ngem kona kam ha annak a magsuso pala,
ta awan moy kaya a magkan ha kanan.
13 Nu magbiyag kitam a kona ha annak a magsuso pala, awan kitam ha
pagkatandi ha mappiya a ugali onu madukas.
14 Ngem kona ha dinumakkal dan i pagkatandi tam, nu melasin tam i
mappiya ken madukas. Ket kona ha natuldowan i baggi tam a makalisi
ha madukas, gipu ha pagkatandi tam ha Kagi na Dios. I Kagi na Dios aye
i kona ha masinggat a kanan ha makelasin a hidi.

6

1 Niyaen, gipu ta naalay dan a manahod kitam ha ni Cristu, palobusan
tam mina i Dios a mangitoldu ha madisalad a kagi na. Madi nu kanayon
kitam sumoli ha alegid a pagitoldu a nakatandiyan tam dan. Halimbawa:
Awan manon masapul a adalan tam i pagbabawi ha liwaliwat a pakakatay
na totolay, ta nagbabawi kitam dan. Ket awan manon masapul a adalan
tam nu panyan mina i panahod tam ha Dios, ta manahod kitam dan.

2 Awan tam masapul i pagitoldu megipu ha binyag ken paggiwat tam ha
Espiritu na Dios, onu pagitupo ha kamat ha agagum tam penu magiwat di i
Espiritu na Dios. Ket awan tam masapul i pagitoldu megipu ha pinagbiyag
manon na natay a hidi, onu pagitoldu megipu ha parusa na Dios a awan
ha kahad na.
3 Oni! Palobusan tam i Dios a mangitoldu ha madisalad a kagi na. Ta
Apo Dios man i magpabalin ha nikitam a makatandi, nu maenta na a kayat
tam tumulos.
4 Isu, awan ha serserbe nu kanayon tam ipenduwa i alegid a pagitoldu.
Ta nu tahod a makatandi i esa a tolay ha Mappiya a Baheta na Dios,
ken napadas na i mappiya a iyatad na Dios, ken naatdinan hikuna ha
Espiritu na Dios, ngem madiyan na paman a manahod, awan manon
hikuna mapagbabawi, a kona ha pinagbabawi na idi palungo.
5 Nu makatandiyan na i kinappiya na pagitoldu na Dios, ken
makatandiyan na bila i pinnakabalin na Dios a dumemat nokkan a
maghari,
6 ngem nu tallekodan na ito, awan hikuna makababawi ha penduwa, a
kona idi palungo a pinagbabawi na. Ta tallekodan na ni Jesus. Ket gipu
ha pinagtallekod na aye, ahegan na i nangpelansa a hidi ha Annak na
Dios ha kudos. Pasanikiyan na ni Jesus ha saguppang na makpal a tolay,
a tallekodan na hikuna ha saguppang di.
7 Halimbawa: ha nikitam a totolay, kona ha talon kitam. Ket kanayon a
maudenan ide a talon, a kagbiyan na ito na Dios. Niyaen, tumubo mina i
mappiya i ngamin a nemula ha ide a talon. Ket mangina ito ha makintalon.
8 Ngem awan serserbe ha talon, nu pagtubuwan na i seset ken root.
Ha talon a kona hito, tutudan na la na makintalon. Ket kona bila hito, a
parusaan na Dios i madukas a totolay.
9 Ngem niyaen, kakabsat, maski nu kona hito i kakkagi mi aye, katandi
mi dan a bakkan i kasasaad moy. Ta atoy dan ha nikam i pagtiplad a
mesalakan kam a tahod.
10 Ta nalinteg i Dios. Awan na pabiyanan i paggimi-gimet moy ken
ngamin a pinagayat moy ha nikuna. Mepaenta i ayat moy gipu ha ngamin
a pagdaggap a inpaangay moy ha kakabsat tam a manahod. Ket maski
niyaen, itulos moy a daggapan hidi.
11 Ide i kayat mi ha kada esa ha nikam, a dagdagan moy i magagit a
panahod, hanggan matungpal i ngamin a tahokan moy.
12 Isu, awan kam mina masegkat, nu awan a ahegan moy i mapigsa a
manmanahod a magattam hanggan magiwat di i inkari na Dios.

I Kari ken Sapata na Dios

13 Ta sigurado i kari na Dios ha nikitam. Halimbawa: Nanakaman tam
mina ni Abraham, a esa a nagkariyan na Dios. Idi inkari na Dios ha ni
Abraham, insapata na a tungpalan i kari na. Ngem gipu ta awan ha sabali
a mas matangkay ngem ha baggi na a mismo, insapata na i bukod na a
nagen.
14 Kinagi na Dios, “Ikari ko a atdinan taka ha kadakkalan a sagut, ket
pakakpalan ko i kaputotan mo.”
15 Ket nagiwat ni Abraham i inkari na Dios, gipu ta nagtahotahok hikuna
a siaanus.
16 Niyaen, nu magsapata i esa a tolay, usaran na i nagen na Dios, ta
mas matangkay i Dios ngem ha nagsapata heya. Ket ha makatiman a hidi,
tahodan di a tungpalan na i kari na.
17 Ket kona bila hito ha Dios idi insapata na. Insapata na idi, penu
manahod i nagkariyan na a hidi a awan na babawiyan i kari na.

18 Isu, makatandiyan tam a tungpalan na Dios i tahokan tam gipu ha
duwa a bagay: gipu ha kari na, ken gipu ha sapata na. Niyaen, awan
a mabalin a magsileng i Dios. Isu, ha nikitam a nagkamang ha nikuna,
mapapigsa i namnama tam ha inkari na.
19 Atoy ha nikitam ide a namnama a kona ha pangegkaman ha nakam
tam. Oni. Tahod ken sigurado ide a namnama tam. Ket gipu ta kona hito
i namnama tam aye, mabalin a bumikan kitam ha Apo Dios.
20 Ta nagpalungo dan ni Jesus ha henan na Dios, penu magpappiya ha
nikitam. Ket atoy pala hikuna ha Dios, a nagbalin hikuna a Katangkayan
a Padi a magnanayon, a kona ha kinapadi ni Melkisedek.

7

I Kinapadi ni Melkisedek

1-2 Niyaen, ha ide a Melkisedek, hikuna i hari ha bayan a Salem. Ken
padi bila hikuna na Dios a Mannakabalin-ngamin. I kayat na kagiyan na
nagen na a "Hari na Kinalinteg." I kayat na kagiyan na Salem a bayan
na, i "Kinatalna." Isu, managenan bila hikuna a "Hari na Kinatalna."
Niyaen, idi naggipu ni Abraham ha nangabakkan na ha sabali a harhari,
sinalpak na hikuna ni Melkisedek. Ket nangitupo ni Melkisedek ha kamat
na ha ni Abraham, a inkararagan na. Ket ha ni Abraham, inyatad na ha
ni Melkisedek i ikasangapulo na ngamin a sinamsam na ha kasenti na a
hidi.
3 Ha ide a Melkisedek, magisesa la hikuna. Awan ha nesurat megipu
ha hama na ken hena na, onu minappo na. Ket awan bila ha nesurat
megipu ha pinnakeenak na, onu katay na. Magisesa i kinapadi na, a kona
ha kinapadi na Annak na Dios, a awan ha kobos na.
4 Isu, makatandiyan tam a matangkay ni Melkisedek aye. Ta inatdinan
na hikuna ni minappo tam a Abraham ha ikasangapulo na ngamin a
nasamsam na ha kaskasenti na.
5 Niyaen, nesurat ha Linteg na Dios a maatdinan mina i papadi a
kaputotan ni Lebi ha ikasangapulo a maggipu ha kakalan di a Judyo, maski
nu magkalan la hidi, a kaputotan bila hidi ni Abraham.
6 Isu, maenta tam i kinatangkay ni Melkisedek, gipu ta inatdinan na
hikuna ni Abraham ha ikasangapulo na kukuwa na, maski nu bakkan
hikuna a kaputotan ni Lebi. Ket ide bila, a inkararagan ni Melkisedek ni
Abraham, maski nu ni Abraham i nagkariyan na Dios.
7 Ket awan a pagduwaduwaan a mas matangkay i mangitupo a
magkararag ngem i mekararagan.
8 Ket ide bila: Ha dagenday a sabali a papadi a naatdinan ha
ikasangapulo, nesurat ha Libro na Dios a natay hidi. Ngem ha ni
Melkisedek, i nesurat la ha Libro na Dios a magbiyag hikuna, ket kona
ha magbiyag pala.
9-10 Ha ide a kinapadi di Lebi, tahod a naatdinan hidi ha ikasangapulo.
Ngem nebilang a nangiyatad bila hidi ha ikasangapulo ha ide a kinapadi
ni Melkisedek. Ta maski nu awan pala neenak ni Lebi, nebilang a atoy dan
hikuna ha baggi ni Abraham, a minappo na, idi nagsinalpak ni Abraham
ken ni Melkisedek. Isu, makatandiyan tam a mas matangkay i kinapadi ni
Melkisedek.

Nasuletan i Alegid a Tulag Ket Nasuletan bila i Alegid a Kinapadi

11 Inyatad na Dios i Linteg na gipu ha kinapadi ni Lebi. Ngem kulang i
pinnakabalin di ha kinapadi ni Lebi. Awan di kaya a palintegan i Judyo
a hidi, ta awan di natongpal i Linteg na Dios. Isu i gipu na a pinaangay

na Dios i sabali a padi a pagpiyaan tam. Ket sabali i kinapadi na ken kinapadi ni Aron, a minappo ni Lebi. I kinapadi na aye i kona ha kinapadi ni Melkisedek.

12 Niyaen, nu masulitan i kinapadi, masapul bila a masulitan i linteg.

13-14 I Happo tam a ni Jesus i kasulet a kinapadi. Ket sabali i minappo ni Cristu ken kaputotan a kinapadi ni Lebi. Makatandiyan tam a neenak hikuna ha kaputotan ni Juda. Ket awan ha maski esa ha kaputotan ni Juda a nagserbe ha kinapadi. Awan ha nepeta ni Moyses megipu ha kaputotan ni Juda, idi nagkagiyan na i kinapadi.

15 Isu, madinnang dan a nasuletan i alegid a linteg. Ta atoy dan i sabali a padi, ket kona ha ni Melkisedek.

16 Nagbalin ni Jesus a mahagpappiya gipu ha pinnakabalin na biyag na a awan ha kahad na. Ket bakkan a gipu ha pinakeenak na, a kona ha linteg di ha kinapadi di Lebi, a masapul kan a neenak hidi ha kaputotan ni Lebi.

17 Nesurat ha Libro na Dios, a "Hikaw i padi a mahagpappiya ha magnanayon, a kona ha kinapadi ni Melkisedek."

18 Isu, makatandiyan tam a nasuletan dan i alegid a linteg, ta awan ha pinnakabalin na a magpakawan ha liwaliwat na totolay.

19 Ta awan ha tolay a makatongpal ha Linteg ni Moyses, a mebilang mina hidi a malinteg. Ngem niyaen, mas mappiya i namnamaan tam a inyatad na Dios ha nikitam. Ta gipu ha ni Jesu-Cristu aye, makabikan kitam dan ha Dios.

20 Ket atoy bila ide a pangpatahod na ha nikitam. Atoy bila i sapata na Dios. Awan na insapata idi nagpadi idagenday a sabasabali.

21 Ngem nagbalin a mahagpappiya ni Jesus gipu ha sapata na Dios idi kinagi na, a

"Magsapata ak, ket awan a magbabawi i nakam ko. Hikaw i padi a mahagpapiya ha magnanayon," kon na Dios.

22 Isu, gipu ha ide a sapata na Dios, nagbalin ni Jesus a mangpatalged ha mas mappiya a tulag, onu kari na Dios, kon ko mina.

23 Ide bila i kasabaliyan na bigu a kari na Dios ken alegid a tulag. Ha iday a alegid a tulag, makpal i padi a hidi. Ta nu matay i esa, masapul di i kasulet na.

24 Ngem isesa ni Jesus a magbiyag ha magnanayon. Awan ha kasulet na, a magpappiya ha Dios para ha totolay.

25 Isu i gipu na a awan ha pagkurangan na pinangisalakan na ha ngamin a bumikan ha Dios gipu ha nikuna. Ta magnanayon hikuna a mahagpappiya ha Dios para ha nidi.

26 Isu, ide i Katangkayan a Padi a kasapulan tam. Ta pasig la nadiosan. Ket awan ha pagkurangan na. Awan hikuna ha liwat. Awan hikuna ha madukas a kinatolay, a kona ha ngamin a sabali a totolay. Ket inumangay dan hikuna ha langit, a hikuna i matangkay ha ngamin.

27 Sabali hikuna ken ngamin a katangkayan a padi. Awan na masapul a mangiwagah ha kada pamalak. Ha sabali a hidi, iwagah di para ha bukod di a liwat ha palungo. Ket kobosan na, iwagah di bila para ha liwaliwat na agagum di. Ngem ha ni Jesus, naminsan la, ket inyatad na i esa a wagah, a binayadan na i liwaliwat na totolay. I nangiwagah na i baggi na a mismo, idi natay hikuna ha kudos.

28 Ha sabali a hidi a nagbalin a padi gipu ha Linteg ni Moyses, makaliwat hidi. Ngem sinuletan na Dios iday a Linteg ken kinapadi di ha kinapadi na Annak na, a mahagpappiya ha magnanayon, a awan ha liwat na. Ket pinatalged na Dios i bigu a kari na aye gipu ha sapata na.

8

1 Ide dan i kayat mi a kagiyan: Atoy dan i Mahagpappiya ha nikitam, a
kona ha Katangkayan a Padi. Ket maghari hikuna ha henan na Dios.
2 I pagserbeyan na Padi aye i Paghenan na Dios. Bakkan a pagbilay a
pinataknag na totolay, nu awan i tahod a paghenan na a ginimet na Dios.
3 Niyaen, ha tarabaho na ngamin a katangkayan a padi, masapul di a
mangiwagah ken mangidatton ha Dios. Ket kona bila hito ha Katangkayan
a Padi tam; masapul na bila i pangiwagah.
4 Ngem idi hen hikuna ha lutak aye, awan a mabalin a magpadi ni Jesus.
Ta atoy dan i sabali a kinapadi ha lutak. Ket nangiwagah hidi, ayun ha
alegid a Linteg ni Moyses.
5 I tarabaho di ha ide a lutak i pangaregan la na atoy ha langit. Ket
pangaregan bila i ginimet ni Moyses. Idi pinataknag na i tolda a paghenan
na Dios, kinagi na Dios, “Ahegan mo i inpaenta ko ha nikaw, idi naghen
ka ha parabin.”
6 Isu, niyaen, madinnang dan a neyatad ha ni Jesus i mas mangina a
tarabaho ngem i tarabaho na padi a hidi. Ket kona ha bigu a tulag a
tongpalan na para ha totolay ken Dios. Mas mangina ito ngem i alegid a
tulag. Ta pinatalged na ito na Dios gipu ha kari na.
7 Nu awan a kurang i alegid a tulag, awan a masapul i bigu.
8 Ngem ha pagibilang na Dios, atoy i pagkurangan na totolay a inatdinan
na ha alegid a tulag. Isu i gipu na a kinagi na,
“Dumemat nokkan i tiyempo, ket tongpalan ko i bigu a tulag para ha
kaputotan ni Israel.
9 Bakkan a kona ha alegid a pinnakitulag ko ha minappo di, idi inlapos ko
hidi ha nakebaludan di ha Egipto. Ta awan di inuseg iday a tulag.
Isu, pinabiyan ko hidi,” kon na Dios.
10 “Niyaen, ide dan i bigu a tulag a tongpalan ko ha kaputotan ni Israel.
Ha tiyempo a dumemat, panakaman ko hidi ha kagi ko, a kona nu
isurat ko i linteg ko ha nakam di. Igimetan ko hidi ha ngamin a
tahokan di ha Happo di a Dios. Ket sakopan ko hidi a bukod ko a
kukuwa.
11 Awan a masapul a magtinoldu hidi, onu ipeta di, ‘Katandi mo mina ni
Apo.’ Ta katandi diyak ngamin. Maski i madibbi a hidi hanggan ha
matangkay.
12 Tahod a pakawanan ko i madukas a ginimet di. Ket awan ko nakaman
i liwaliwat di,” kon na Dios.
13 Niyaen, gipu ta nagkagiyan na Dios i bigu a tulag, makatandiyan tam a
alegid dan i nekaesa a tulag. Ket ha maski nu anya a alegid unay, linompas
dan i pagserbe na.

9

I Pangaregan ha Lutak megipu ha Nelangitan a Pagdeydeyaw

1 Ha iday a alegid a tulag, atoy i linteg a megipu ha pagdeyaw, ket atoy
bila i pinataknag na totolay a pagdeyawan di.
2 Pinataknag di i duwa a tolda. I dakdakkal i nanagenan ha “Nadiosan
a Lugar.” Ket atoy hito i silaw, lamesaan, ken tinapay a nedatton ha Dios.
3 Ha disalad na dakkal a tolda, atoy i nekaduwa a tolda, a nanagenan
ha, “Kuwarto na Dios.”
4 Atoy hito i pagpasaroban a balitok, ken lakasa a henan na tulag.
Nabalitokan bila ito. Ket atoy ha disalad na i balitok a banga a nakeasakan
na “mana,” onu kanan a naggipu ha langit. Ket atoy bila i sarukod ni Aron

a nagdon idi, ken idenday a duwa a bitu a nakesuratan na Dios ha esapulo a bobon na.
5 Ha dibbew na lakasa, nakataknag i duwa a ladawan na anghel. Hidi man i pagtiplad a atoy hito i Apo Dios. Nataklaban na pakpak di i pagidattonan na padi ha digi na baka a pangiwagah di, a mapakawan mina i liwaliwat di. Ide la i ipeta ko niyaen. Ta awan a mabalin a ipakatandi ko i ngamin megipu ha dende a bagbagay ha ihe a surat.

6 Kona hito i pinakaurnos na denday a aruwatan. Ket kada pamalak sumasaddap i padi a hidi ha daddakkal a tolda, a tongpalan di i makidios a tarabaho di.
7 Ngem esa la i makasaddap ha Kuwarto na Dios, ket hikuna i Katangkayan a Padi. Maminsan la ha makatawen i makasaddap ha ide a lugar. Ket itugan na i digi a pangiwagah na ha Dios, gipu ha baggi na a makaliwat ken liwaliwat na ngamin a tolay.

8 Kona hito i tarabaho na padi, ayun ha alegid a tulag. Ket gipu ha ide, ipadinnang na Espiritu na Dios a awan pala ha makadiretso a bumikan ha Dios. Ta atoy pala i tolda a pagsalen.
9 Ket ito i pangaregan, penu makatandiyan tam a awan ha kaddat ha pangidatton ken pangiwagah tam. Awan di madalusan i nakam na mangiwagah heya.
10 Ta para ha makidios la a hidi idenday a linteg megipu ha maneg a kanan ken paginom di, ken kappal a gimetan di a pangdalus ha baggi di. Para ha baggi la idenday. Awan di madalusan i nakam na tolay. Ket suletan na Dios idenday a linteg ha kaddemat na bigu a tulag, onu kari na.

11 Niyaen, dinumemat dan ni Cristu, ket atoy dan i bigu a kari na Dios. Niyaen, awan tam masapul i padi a mahagpappiya para ha nikitam ha tolda. Ta atoy dan ni Cristu, a pagpiyaan tam. Sinumadap dan hikuna ha tahod a henan na Dios. Ket mas mappiya ito ngem i tolda a pataknagan na totolay. I nagsaddapan ni Cristu i tahod a henan na Dios ha langit.
12 Idi sinumadap hikuna hito, bakkan a digi na hayup i intugan na, nu awan i digi na a mismo. Naminsan la a indatton ni Cristu i digi na ha henan na Dios. Ito i pangisalakan na ha nikitam ha magnanayon.

13 Niyaen, ayun ha alegid a tulag, wahsikan na padi i totolay ha digi na kalding ken baka, ken dipog na natutod a baka. Ket ginimet na ito a pangadya ha liwat na baggi di, penu mabalin manon hidi a makipagkapilya.
14 Ngem anya wade? Nu maadya na digi na hayup ken dipog na baka i liwat ha baggi na totolay, penu makabikan hidi ha kapilya, anya dod ha digi ni Cristu? Mas mapigsa gamen! Gipu ha kinapigsa na Espiritu na a magnanayon, inwagah na ha Dios i baggi na a awan ha kurang na. Ket madalusan na digi na i nakam tam, penu makabikan kitam ha Apo Dios. Ket nu kona hito, awan tam usigan i alegid a kinatolay tam, a awan magserbe ha Dios, nu awan tam serbeyan i Dios ha tahod.

15 Isu a mangtongpal ni Cristu ha bigu a kari na Dios, penu magiwat na ngamin a pinili na Dios i biyag a inkari na a awan ha kahad na. Niyaen, meyatad na ito na Dios, gipu ta natay ni Cristu. Gipu ha katay na, sinaka ni Cristu i totolay ha liwaliwat di ha alegid a tulag, ket maalap di i inkari na Dios.

16-17 Niyaen, atoy i gimetan na totolay ket kona ha pangaregan a masapul ni Cristu a matay ha palungo a magiwat tam i iyatad na Dios. Halimbawa: nu atoy i hama a kayat na a patawidan i annak na a hidi ha kukuwa na, awan di magiwat i kukuwa na hama di nu awan matay i hama di heya.

Isu, masapul a napatahod a natay i hama di ha palungo na paggiwat di ha
kukuwa na.
18 Ket kona bila hito ha palungo a tulag a gimetan na Dios. Ta masapul
di i digi a pagtiplad na katay a nangtongpal ha tulag heya.
19 Kona he i ginimet ni Moyses. Ket ha palungo, binasa na i ngamin a
bobon na Dios a nesurat ha Linteg. Kobosan na, inalap na i digi na urbon a
baka, a nelaok ha dinom, ket inalap na bila i kayo a hisopo a nebadbadan
ha madideg a buk na karnero. Insawsaw na ito ha dinom ken digi, ket
winahasikan na i Libro na Linteg ken tolay a hidi.
20 Ket kinagi na, “Ide i digi a pagtiplad na tulag a inbon na Dios ha
nikitam.”
21 Ket winahasikan na bila i tolda a hidi ken ngamin a aruwatan a
mausar ha pinagdeydeyaw di.
22 Oni, ha pinaguseg di ha Linteg, makpal i madalusan di gipu ha digi.
Nu awan ha digi, awan bila ha madalusan. Ket i pangdalus la ha liwat na
tolay i digi a newagah ha Dios.

Newagah I Digi ni Cristu

23 Isu, ha pagdeydeyaw na Judjudyo, atoy ha aruwatan di i pangaregan
na tahod a nelangitan. Ket ha pinagdeyaw di, masapul di a mangdalus ha
aruwatan di gipu ha digi na hayup. Ngem ha langit, bakkan a pangaregan
i madalusan, nu awan a tahod a bagbagay a nelangitan. Isu, i kasapulan
ha langit i tahod a mangadya ha liwat. Ket mas mangina ito ngem digi na
hayhayup.
24 Isu, i inwagah ni Cristu i digi na a mismo. Ta bakkan a sinang-
paghenan na Dios i nagsaddapan na, a kona ha pinataknag na totolay.
Sinumaddap ni Cristu ha tahod a henan na Dios. Ket atoy hikuna hito ha
niyaen, a magpappiya para ha nikitam ha Apo Dios.
25 Ha katangkayan a padi na Judjudyo, sumadap hikuna ha “Kuwarto
na Dios” ha kada tawen. Ket itugan na i digi na hayup. Ngem bakkan ha
ni Cristu. Ta awan a namin-makpal a sinumadap ni Cristu, a mangiwagah
mina ha baggi na.
26 Ta nu kona hay, masapul a matay hikuna ha makpal a beses, nangrugi
idi pinnakaparsuwa na lutak. Ngem ha kinatahod na, tinongpal na i
tiyempo a nebital na Dios, ket nagpaenta hikuna ha yenan a tiyempo tam,
a dilokod a tiyempo. Naminsan la a inumangay hikuna, penu adyan na i
liwaliwat na totolay, gipu ha pinangiwagah na ha mismo a baggi na.
27 Ha ngamin a totolay, matay hidi ha maminsan. Kobosan na, hukoman
na hidi na Dios.
28 Ket kona bila hito ha ni Cristu. Naminsan la a newagah ni Cristu
a mangadya ha liwaliwat na kakpalan a tolay. Ket magpaenta hikuna
nokkan ha penduwa. Ngem bakkan a gipu ha liwat, nu awan penu alapan
na i ngamin a magtahotahok ha nikuna, a isalakan na hidi.

10

1 Niyaen, ha Alegid a Tulag, awan mehusto i pagahegan na megipu ha
ngamin a mappiya a dumemat ha pagdemat ni Cristu. Awan a naan-anay
iday a Tulag. Ta kada tawen a medatton i pangiwagah di. Ket awan ha
kabaelan na Tulag aye a pagpiyaan i totolay, a makabikan mina hidi ha
Dios gipu ha pangiwagah di.
2 Ta nu tahod a madalusan i liwat na mangiwagah a hidi, awan di mina
itulos a mangiwagah, ket awan di itulos a nanakaman i liwaliwat di heya.
Ta nadalus dan mina i nakam di.

3 Ngem ha kinatahod na, itulos di a mangiwagah ha kada tawen. Ket ide
i pakanakaman di a kelliwat pala hidi.
4 Ta awan ha kabaelan na digi na baka ken kalding a mangadya ha liwat.
5 Isu i gipu na a idi dandani a magbalin ni Cristu a tolay, kinagi na ha
Nama na a Dios,
“Bakkan a digi na hayhayop ken pangidaton i pakatalakan mo, nu awan i
baggi ko aye, a tinennonanak mo ha baggi na tolay.
6 Ket awan ka matalak ha dagenday a wagah a tutudan di ha saguppang
mo, a mangadya mina ha liwaliwat di.
7 Isu a ipeta ko ha nikaw, ‘O hama ko a Dios, atoyak a manggimet ha
pagayatan mo. Kona hito i nesurat megipu ha nikan ha Libro na
Dios,’ ” kon ni Cristu.
8 Niyaen, i palungo a kinagi ni Cristu, ket “Bakkan a digi na hayhayup
ken pangidatton i pakatalakan mo. Ket awan ka matalak ha wagah a
tutudan di, a mangadya mina ha liwaliwat di.” Ket kinagi na ito, maski
nu iwagah di idagento gipu ha Linteg na Dios.
9 Sana, kinagi bila, “O hama ko a Dios, atoyak a manggimet ha pagayatan
mo.” Isu, gipu ha ide, makatandiyan tam a sinuletan na Dios i alegid a
tulag a pagiwagahan di. I kasulet na i pinnakewagah ni Cristu ha kudos.
10 Ket gipu ta ginimet ni Jesu-Cristu i pagayatan na Dios, nebilang kitam a
nadalusan ha ngamin a liwaliwat tam, gipu ha naminsan a pinangiwagah
na ha baggi na a mismo.
11 Ha alegid a tulag, kada pamalak a magserbe i papadi na Judyo a hidi.
Ket makpal a beses a penduwan di i ngamin a pagiwagah di. Ngem pulos,
a awan ha kabaelan na dagenday a wagah a mangadya ha liwat.
12 Ngem bakkan ha ni Cristu. Ta isesa la i inwagah na para ha liwaliwat
na totolay. Ket kuston ito ha magnanayon. Kobosan na, inumangay hikuna
a maghari ha henan na Dios.
13 Ket maguray hikuna hito, hanggan magparentumeng ha saguppang
na i ngamin a kaskasenti na.
14 Isu, gipu ha isesa a wagah, pinagbalin ni Cristu a naananay ha
magnanayon i ngamin a totolay a nebukod a magserbe ha Dios.
15 Ket atoy bila i Espiritu na Dios a magpatahod ha ide. Ta kinagi na,
16 “Ide i tulag a pakitulagan ko ha totolay ko,” kon na Dios. “Iyasak ko i
linteg ko ha puso di, ket isurat ko i kakkagi ko ha nakam di, penu
awan di maleptanan.”
17 Sana, kinagi bila, “Pakawanan ko hidi ha liwaliwat di ken madukas a
gimet di. Ket awan ko manon nakaman,” kon na Dios.
18 Isu, nu napakawan dan idagento, awan manon a masapul i wagah a
mangadya ha liwat.

Makabikan Kitam Dan Ha Dios

19 Isu, kakabsat, matured i nakam tam a makabikan ha Dios ha henan
na gipu ha katay ni Jesus.
20 Inlukatan na kitam ha bigu ken nabiyag a dilan ha napisad a kurtina a
pagsalen. I kayat na kagiyan, i baggi na a minatay. Ta mekalan ito a kona
ha dakkal a hamet ha Templo na Dios, a nagsalen ha totolay idi. Ngem
napisad ito, idi natay ni Jesus.
21 Niyaen, ni Jesus i Katangkayan a Padi a mahagpappiya para ha
nikitam ha Dios.
22 Isu, bumikan kitam dod ha Dios. Ket tahod mina i panahod tam, a
awan mina ha duwaduwa. Ta nadalus dan i nakam tam gipu ha digi ni
Jesus, a katandi tam a awan kitam ha liwat. Ket nadalus bila i baggi tam

gipu ha Espiritu na Dios, a kona ha nabinyagan kitam ha dinom na Dios a
mangdalus a tahod.
23 Perpermi mina i pinagpakatandi tam ha namnamaan tam, a awan
tam ito tallekodan, gipu ta mapagtalkan i Dios a mangtongpal ha kari na.
24 Nanakaman tam nu panyan na pinagdinaggap tam ha pinagayat ken
pinaggimet ha mappiya.
25 Awan tam pabiyanan i pinaggimong tam, a kona ha ugali na
sabasabali, nu awan a magpisan kitam a makipaggimong. Papigsaan tam
i panahod na agagum tam. Nangruna ta katandiyan tam a dandani dan a
dumemat i pamalak a Pagsoli na Happo tam.
26 Ta awan ha sabali a wagah a makaadya ha liwaliwat. Nu atoy
i makatandi ha kinatahod megipu ha ni Cristu, ngem tallekodan na
ken kaykayat na a tumulos ha liwaliwat na, awan manon ha sabali a
pagiwagah para ha iday a tolay.
27 I atoy la ha nikuna i kakantengan a paghukom na Dios, ken dakkal a
gangatan, a mangtutod ha kaskasenti na Dios.
28 Maski ha alegid a tulag, mapapatay i maski nu heya a mangsalungas-
ing ha Linteg ni Moyses, basta nu patalgedan na duwa onu tallu a saksi a
hikuna ket nakaliwat.
29 Niyaen, anya dod ha tolay a magmadi ha Annak na Dios? Anya
nu ipeta na a awan ha serbe ha digi a nangtongpal ha kari na Dios
ken nangdalus ha nikuna? Anya nu pasanikiyan na i Espiritu na Dios
a nangagbi ha nikuna? Anyan i parusa ha magkona hay a tolay!
30 Ta katandiyan tam a kinagi na Dios, a “Hikan i mangibilas. Hikan i
magparusa,” kon na Dios. Ket kinagi na bila, “Hukoman na Dios i totolay
na.”
31 Kakantengan a tahod i paghukom na Dios ha totolay a magmadi ha
nikuna.

Awan Tam Tallekodan I Panahod Tam

32 Nanakaman moy i kasasaad moy idi nateman moy i Mappiya a Baheta
na Dios. Ta makpal i rigrigat a naattaman moy idi. Ngem awan kam
naabak gipu ha rigrigat heya.
33 Nu kappal, linoko na kam na totolay. Ket pinasanikiyan di kam. Ta
manahod kam ha ni Cristu. Ket gipu ta kinagbiyan moy i kakalan moy a
manmanahod, neraman kam ha narigatan a hidi.
34 Kinagbiyan moy i nebalud a hidi, a inaguman moy hidi. Ket idi
nasamsam i aruwatan moy, naattaman moy a siraragsak. Ta katandi moy
dan a atoy i mas mappiya ken mataginayon a kukuwa ha langit.
35 Isu, awan kam mina magduwaduwa ha namnamaan moy. Ta dakkal
i gungguna moy nokkan.
36 Ket masapul a magtured kam, penu magimet moy i pagayatan na Dios,
ket alapan moy i inkari na.
37 Ta kona ha nesurat ha Libro na Dios,
“Ha ballik la a tiyempo, ket dumemat ni Cristu. Awan dan maalay.
38 Ket ha ngamin a manahod ha nikuna, ibilang ko hidi a nalinteg. Ket
atdinan ko hidi ha biyag ko a magnanayon. Ngem nu atoy mina i
tumallekod ha nikan gipu ha kanteng na, madiyan ko bila hikuna,”
kon na Dios.
39 Ngem niyaen, kakabsat, bakkan a kona hito ha nikitam. Awan kitam
sumina ha Dios gipu ha kanteng. Ket awan na kitam parusaan. Ta tahodan
tam hikuna. Ket mesalakan kitam.

11

I Palungo a Manmanahod I Pangahegan Tam

1 Nu manahod kitam ha Dios a tahod, katandi tam a sigurado a dumemat
i namnamaan tam, maski nu awan tam pala maenta.
2 Ha nagpalungo a hidi a manmanahod nikuna a naalay dan, gipu ha
panahod di natalak i Dios ha nidi.
3 Gipu ha panahod tam ha Dios, makatandiyan tam a pinarsuwa na i
lutak aye gipu ha kagi na. Isu, ha ngamin a naparsuwa a maenta tam,
makatandiyan tam a naggipu hidi ha awan tam maenta.
4 Kona ha ni Abel. Gipu ha panahod na, inyatad na ha Dios i mas
mappiya a wagah ngem i datton na hekka na a ni Kain. Ket gipu ha
panahod ni Abel, inbilang na hikuna na Dios a nalinteg, a giniwat na Dios
i inwagah ni Abel. Niyaen, maski nu naalay dan i katay ni Abel, magitoldu
pala hikuna ha nikitam, ta nabaheta tam i panahod na a mappiya.
5 Napigsa bila i panahod ni Enok. Gipu ha panahod na, awan hikuna
natay. Neontok na hikuna na Dios ha langit. Ket awan ha nakaeriyok ha
nikuna, ta inalap na hikuna na Dios. Ket nesurat ha Libro na Dios a idi
palungo a neontok hikuna, napatalak na i Dios gipu ha panahod na.
6 Ngem nu awan ha panahod, awan a mabalin a mapatalak i Dios. Ta
maski nu heya a bumikan ha Dios, masapul a tahodan na a atoy i Dios a
manggungguna ha ngamin a mayat a magpasakop ha nikuna.
7 Kona ha ni Noe. Gipu ha panahod na, tiniman na i balakad na Dios
megipu ha dinom a dumemat, maski nu awan na pala maenta. Nagtongpal
hikuna, ket ginimet na i bapor a nakesalakanan di a pattama.
Gipu ha pinagtongpal ni Noe, nepaenta na i kinadukas na nagsenti a
hidi, a maparusaan mina i ngamin a magsenti ha Dios. Ket inbilang na
hikuna na Dios a nalinteg, gipu ha panahod na.
8 Kona bila ha ni Abraham. Gipu ha panahod na, nagtongpal hikuna idi
inayagan na hikuna na Dios. Ket inumangay hikuna ha sabali a bayan, a
inkari na Dios a meyatad ha nikuna. Linakadan na i ili na, maski awan
na pala katandi nu hadya i angayan na.
9 Gipu ha panahod na, naghen hikuna a kona ha esa a ganggannaet ha
lutak a inkari na Dios ha nikuna. Naghen hikuna ha tolda, pati i annak na
a ni Isak, ken i apo na a ni Jakob. Hidi man i nagkariyan na Dios a kona
bila ha ni Abraham.
10 Nagattam di Abraham ha kona hito, ta ninamnama di i magnanayon
a ili ha langit a awan madadail. I nangpanggep ken nanggimet ha ide a ili
i Apo Dios.
11 Gipu ha panahod di nagenak di Abraham ken Sara, maski nu kalopas
dan hidi, ta malupoy dan hidi unay. Ngem tinalak di Abraham i Dios a
magtungpal ha inkari na.
12 Maski nu nebilang a kona ha natay dan i baggi ni Abraham, makpal a
kaputotan i naggipu ha ide a esa a lakay. I kakpal di i kona ha puspusiyan
ha langit ken kona ha kakpal na basad ha baybay na diget.
13 Ha ngamin a denday a manmanahod, natay hidi ngamin, ket awan
di nagiwat i inkari na Dios. Ngem maski nu kona hito, awan di insina i
panahod di. Ta ninamnama di pala i Dios, a mangiyatad ha tahokan di.
Ket nakatandiyan di a maghen hidi ha lutak aye a kona ha ganggannaet.
Ta i tahod a bayan di i langit.
14 Niyaen, ha ngamin a magkagi ha kona hito, ipakatandi di a
namnamaan di i sabali a bayan, a tahod a bayan di.

15 Bakkan a bayan a linakadan di i nanakaman di. Ta nagsoli mina hidi,
nu nakaman di i bayan di ha lutak.
16 Ngem awan hidi nagsoli, ta kasorhan di i mas mappiya a bayan. Oni,
i nelangitan a bayan. Isu i gipu na a awan a masaniki i Dios a giwatan na
hidi a totolay na, gipu ta insaganaan na hidi ha paghenan di ha langit.
17-18 Gipu ha panahod na, inwagah ni Abraham ni Isak a isesa a annak na,
idi pinadas na Dios ni Abraham. Ni Abraham man i nagkariyan na Dios, a
"Gipu ha ni Isak, atoy nokkan i makpal a apapo mo," kon na Dios. Ngem
maski nu kona hito i kari na Dios, sisasagana ni Abraham a mangpatay ha
isesa a annak na, a iwagah na mina ha Dios.
19 Ta ninakam ni Abraham a maski nu matay i annak na, mapagbiyag
na hikuna manon na Dios. Ket kona ha tahod, a pinagbiyag na manon na
Dios ni Isak. Ta sinaway na ni Abraham, idi patayan na mina i annak na
aye. Ket kona ha nesoli ni Isak ha ni Abraham a naggipu ha katay.
20 Niyaen, napigsa bila i panahod ni Isak. Ta idi lakay dan hikuna, inkari
na ha ni Jakob ken ni Esaw a daggapan na hidi na Dios.
21 Ket napigsa bila i panahod ni Jakob. Idi lakay unay hikuna, ket
dandani dan a matay, tinumokam hikuna ha murok na sarukod na, a
nagdeydeyaw ha Dios. Ket inkari na ha appo na a annak ni Jose, a
daggapan na hidi na Dios.
22 Ket kona bila ha ni Jose. Idi dandani dan hikuna a matay, kinagi na
a sigurado a lumapos i Judyo a hidi ha Egipto. Ket inbilin na bila a nu
lumapos hidi, iyalis di i tulang na ha angayan di. Ginimet na ito gipu ha
panahod na, maski nu awan na pala maenta i namnamaan na.
23 Ha nagenak a hidi ha ni Moyses, gipu ha panahod di, intago di i annak
di aye, gipu ta naenta di a nadiosan i kinaamakan na. Maski nu inbon na
hari a mapatay mina i ngamin a annak a lallaki, awan hidi nanteng a
nangsalungasing ha bon na hari, ta nanahod hidi ha Dios.
24 Ket napigsa bila i panahod ni Moyses. Idi lakay dan hikuna,
tinallekodan na i kinabaknang na nagpadakkal ha nikuna. Ta madiyan
na a mebilang a annak na prinsesa, a annak ni Hari Paraon.
25 Kinaykayat na i makipagsagaba ha totolay na Dios, ngem i
pakaragsakan na mahagliwat, a sigida a malompas.
26 Ha nakam ni Moyses, mas mappiya nu malokowan i baggi na gipu
ha panahod na ha pagdemat ni Cristu. Ket maski nu magiwat na mina i
ngamin a kinabaknang na Egipto, madiyan na la ito. Ta namnamaan na i
gungguna a iyatad na Dios.
27 Isu, gipu ha napigsa a panahod na, linakadan ni Moyses i bayan a
Egipto, ket awan na kinantengan i parusa na hari. Ket maski nu makpal i
rigrigat na, awan hikuna nagsoli a magkamang ha bilay na hari. Natured
man i nakam na, ta kona ha naenta na i Dios, a awan maenta na totolay.
28 Idi nakipagagum ni Moyses ha totolay na Dios ha Egipto, tinongpal
na i bon na Dios gipu ha panahod na. Ket pinapuhetan na i ngamin a
ridaw di ha digi, penu awan a patayan na Anghel a Magpatay i annak di
a panganay. Ide i pinagrugi na piyesta di a managenan ha, "Piyesta na
Pinagtaleban na Anghel a Magpatay." Ket ginimet di ito gipu ha panahod
di.
29 Gipu ha panahod na Judyo a hidi, nakaahabes hidi ha Madideg a Diget.
Ket pinakatiyan na Dios i dinom, penu makaahabes hidi ha mamadi a
lutak. Ngem nalimas i taga-Egipto a hidi, idi pinadas di a umahabes.
30 Ket mepaenta bila i panahod na Judyo a hidi gipu ha pinagtongpal
di ha bon na Dios, ha ili a Jeriko. Idi pinagdemat di hito, naglakalakad

hidi ha lebut na ha pitu a pamalak, ayun ha bon na Dios. Idi nekapitu a
pamalak, narakrak i padding na ili na kaskasenti di, gipu ha panahod di.
31 Idi dinangpihan na Judjudyo i taga-Jeriko a hidi a mahagsenti ha Dios,
insalakan di i esa a pampam, a ni Rahab i nagen na. Awan di hikuna
pinatay, gipu ta nanahod bila hikuna ha Dios. Inpaenta na dan i panahod
na, ta idi dinumemat ha Jeriko i duwa a Judyo a magsiim ha kaskasenti di
heya, dinaggapan na hidi, gipu ta nangrugi hikuna a manahod ha Dios.
32 Atoy pala i makpal a nagpaenta ha panahod di ha Dios, ngem awan ha
tiyempo ko a mangipakatandi megipu ha di Gideon, Barak, Samson, Jepte,
Dabid, Samwel ken i minahagpugto a hidi.
33 Gipu ha panahod di, naabak di i sabasabali a bayan. Ha kappal,
naggimet hidi ha nalinteg, ket giniwat di i inkari na Dios. Ha kappal,
nangabak hidi ha nanteng a liyon, a awan hidi nakaget gipu ha panahod
di.
34 Inaddap di i gumagangat a gangatan. Nalisiyan di i magpatay ha
kampilan. Maski nu nalupoy i baggi di, pinumigsa hidi gipu ha panahod
di. Ket nagbalin hidi a matured a maglaban, a inabak di i kasenti di a hidi
a naggipu ha sabali a bayan.
35 Ha kappal a babbey, nanahod hidi ha Dios, ket ha annak di a minatay,
pinagbiyag na hidi na Dios.
Ha kappal, nebalud hidi. Ket nalokowan hidi hanggan natay, gipu ha
panahod di. Madiyan di a tallekodan i panahod di, maski nu mabalin a
makalakad mina hidi. Ta kinaykayat di a matay gipu ha panahod di, penu
magbiyag manon hidi ha Dios ha magnanayon.
36 Ha kappal, permi a napasanikiyan hidi, ket nasabbadan hidi. Ha
kappal, nakawaran hidi, a nebalud bila hidi.
37 Ha kappal, nabisag-bisag hidi ha pogedu. Natay i kappal a naragadi
a nagkaduwa. Natay i kappal ha sondang, gipu ha panahod di. Napobre
hidi. Nalokowan ken napasanikiyan hidi. Naglakalakad hidi, a ginimet di
i gaddang na karnero onu kalding a pagtennon di.
38 Awan ha bilay di. Naglakalakad hidi ha amugod ken luglugar a awan
ha tolay, a naghen hidi ha kuweba ken alingabngab. Ngem ha pagibilang
na Dios, hidi man i madeydeyaw ha ngamin a lutak.
39 Niyaen, ha ngamin a dagento a napigsa ha panahod di, natalak i Dios
ha nidi. Ngem maski nu kona hito, awan di nagiwat ha tiyempo di i inkari
na Dios.
40 Ta ninakam na Dios i mas mappiya a panggep para ha nikitam ngamin
a totolay na. I panggep na a maguray hidi hanggan mobos na a sakopan
i ngamin a manmanahod a palintegan na, penu parehas kitam ngamin a
magunggunaan.

12

I Hama Tam a Dios I Mangitoldu ha Annak na

1 Niyaen, ha nikitam, kona ha makipaglumba kitam. Ket kona ha
nalebbutan kitam ha dagenday a nagpatahod dan ha panahod di. Ket
niyaen, aamatan di i panahod tam, nu mapigsa i pakipaglumba tam,
onu maupay kitam a magpaenta ha panahod. Isu, adiyowan tam mina
i ngamin a makasalen ha nikitam, mangruna i liwaliwat a kona ha
pakesabitan tam. Ket dagdagan tam ha matured, a magattam ha ngamin
a rigrigat.
2 Perpermi i pinagnakam tam ha ni Jesus a naggipuwan na panahod tam
ken mangpaigat ha panahod tam. Awan a naupay ni Jesus gipu ha kudos.

Awan na ikasaniki i katay na ha kudos, ta katandi na a maragsak hikuna
ha kobosan na. Ket niyaen, maghari hikuna ha henan na Dios.
3 Nanakaman moy nu panyan na a nagattam idi inenglan na hikuna
na madukas a hidi. Nanakaman moy ito, penu awan kam magkapoy ken
maupay.
4 Ta hanggan niyaen, ha ngamin a pinagsenti moy ha kinadukas, awan
pala ha natay ha nikam gipu ha pinagmadi moy ha liwaliwat.
5 Nanakaman moy mina i balakad na Dios ha nikam a annak na. Kinagi
na,
"Annak ko, awan moyak tallekodan, nu tolduwan takam gipu ha rigrigat.
Ket awan kam maupay, nu parusaan takam.
6 Ta tolduwan ko i ayayatan ko. Ket parusaan ko i ngamin a sakopan ko a
kona ha annak ko," kon na Dios.
7 Isu, attaman moy i parusa na Dios ha nikam. Ta nu kona hito, a
parigatan takam, mepaenta na a ibilang na kam a annak na. Anyan ha
annak a awan a tolduwan na hama na?
8 Nu pabiyanan na kam mina, ket awan na kam parusaan a kona ha
ngamin a annak na, awan na kam annak a tahod. Sabali dod i hama moy!
9 Halimbawa: Ha biyang na hama tam a nagpadakkal ha nikitam,
pinarusaan di kitam, ket tinumulos kitam a maguseg ha nidi. Isu, niyaen,
magingat kitam, a peturayan kitam ha Nama tam a Dios, penu magbiyag
kitam ha nikuna ha magnanayon.
10 Ha hama tam a hidi, ballik la i tiyempo na pinagparusa di ha nikitam.
Pinarusaan di kitam, idi annak kitam pala, penu umuseg kitam ha ugali
di. Ngem ha Hama tam a Dios, parusaan na kitam ha paghusayan tam,
penu meraman kitam ha kinadios na.
11 Nu maparusaan kitam, magladingit kitam ha ballik a tiyempo. Ngem
ha kobosan na, mappiya dan i ugali tam, ket matalna dod i biyag tam.

Dumiretso Kitam ha Tahod a Dilan

12 Isu, paigatan moy dan i malupoy a panahod moy. Magattam kam ha
rigrigat moy.
13 Dumiretso kamon ha tahod a dilan. Ket tumulos kam a maggimet ha
mappiya, penu awan maupay i agagum moy a umunod ha ni Cristu. Awan
mina masalenan i malupoy a hidi ha panahod di. Imbes na, idalusan moy
hidi ha dilan.
14 Padasan moy a makikappiya ha ngamin a tolay. Ket padasan moy a
magbiyag a kona ha nebukod i biyag moy ha pagayatan na Dios. Ta awan
ha maghen ha Dios, nu awan a nebukod ha Dios i biyag na.
15 Magingat kam, a awan ha maski esa ha nikam a tumallekod ha kagbi
na Dios ken magbalin a kona ha maalsot a mula, ket kona ha makangilo
ha makpal a agagum na. Nu palobusan moy i kona hay a agum moy,
matolduwan bila i agagum na a magliwat.
16 Magingat kam, a awan ha nikam i makikamegos. Ket awan bas ha
nikam i magbalin a kona ha ni Esaw, a nagpabiyan ha maski nu anya a
maggipu ha Dios. Ha ni Esaw, naatdinan mina hikuna ha kukuwa na hama
na, ta hikuna i panganay a annak. Ngem awan na balliyan, nu awan a
insulet na i kalintegan na aye para ha esa la a kanan.
17 Ket manakam moy, a idi kobosan na, nagbabawi hikuna. Ket permi i
sanget na. Ta kinayat na i kukuwa a megiwat mina na panganay a annak.
Ngem awan na nagiwat, gipu ta awan a mabalin ha nikuna a magpabigu
ha ginimet na, idi inlako na i kalintegan na ha kanan.

I Kasabaliyan Ha Alegid a Tulag ken Bigu a Tulag onu Kari na Dios

18 Niyaen, nu bumikan kam ha Dios, bakkan a kona ha minappo moy a
Judyo idi palungo. Ta makanteng i inpaenta na Dios ha nidi, idi nabikan
hidi ha Parabin a Sinay a gumilgilap i gangatan. Ket kakkantengan i diham
na parabin aye. Ket napigsa i paras.
19 Nateman di i tanog na trumpeta ken i timek na Dios a makanteng. Idi
nateman di ito, inaged di a awan hikuna manon magkagi ha nidi.
20 Ta kantengan di i kinagi na Dios, a "Awan kam bumikan ha ide a
parabin. Nu atoy i bumikan, maski nu hayup la, masapul a mabisag-bisag
hikuna hanggan matay," kon na Dios.
21 Kakkantengan i naenta di ha iday a parabin. Isu i gipu na a kinagi ni
Moyses, "Magyagyagak ha kanteng ko."
22 Ngem bakkan ha nikam. Ta binumikan kam ha Parabin a Sion ken i
nelangitan a Jerusalem. I kayat ko kagiyan, i paghenan na Dios a tahod.
Hito i pagragsakan na anghel a hidi.
23 Ket binumikan kam ha pagragsakan na tahod a annak na Dios, a
nelista na ha langit. Pati hikam. Atoy bila i kalintegan moy, a melista
kam bila ha langit, a kona ha tahod a annak na Dios. Ta binumikan kam
ha Dios a manghukom ha ngamin a totolay. Ket nasakop kam bila ha
ngamin a palungo a pinagbalin na a malinteg ken awan ha liwat, a atoy
dan hidi ha henan na.
24 Binumikan kam ha ni Jesus, a nagtongpal ha bigu a kari na Dios. Ket
nadalusan kam gipu ha digi na. Pagtiplad ito ha kagbi na Dios ha nikitam.
Ket mas mappiya ito ngem ha digi ni Abel a natay nikuna a naalay dan, a
kona ha pagtiplad na pinagibilas na Dios.
25 Isu, magingat kitam, a awan tam tallekodan i kagi na Dios. Ta idi
tiyempo ni Moyses, pinarusa na i nagtallekod a hidi, idi nagkagi hikuna
gipu ha ni Moyses a naghen ha lutak. Ket niyaen, dakdakkal mina i
pagparusa na ha nikitam, nu tallekodan tam mina i kagi ni Cristu a maghen
ha henan na Dios.
26 Idi nagkagi i Dios gipu ha ni Moyses, pinaginggined na i lutak.
Ngem niyaen, inkari na Dios a maminsan paman, ket awan la i lutak i
pagginginedan na, nu awan pati i ngamin a langit.
27 I kayat na kagiyan ha ide, a adyan na Dios nokkan i ngamin a alegid a
pinarsuwa na, ket suletan na ito ha bigu a parsuwa na, a awan malompas
ha magnanayon.
28 Isu, magyaman kitamon ha Dios. Ta masakop kitam dan ha
paghariyan na a awan malompas. Magyaman ken magdeyaw kitamon
ha Dios ha mekusto, a maragsak mina hikuna ha ngamin a pinagdeyaw
tam. Ket nanakaman tamon i kinatangkay na ken i pinnakabalin na a
magparusa ha ngamin a kinadukas.
29 Gipu ta, i Dios a deyawan tam i kona ha gangatan a mangtutod ha
ngamin a madukas.

13

I Pagayatan na Dios ha Nikitam

1 Itulos moy i maginayat a kona ha magkakabsat ha ni Cristu.
2 Nanakaman moy i dayuwan a hidi, a padagusan moy hidi. Ta atoy bila
i nagpadagus, idi tiyempo a naalay dan. Ket awan di nelassin a anganghel
a naggipu ha Dios i pinadagus di.
3 Nanakaman moy i kakalan moy a tolay a nebalud. Kagbiyan moy
hidi, a kona ha hikam bila i agagum di a nebalud. Ket nanakaman moy i
marigatan a hidi. Kagbiyan moy hidi, a kona ha hikam bila i marigatan.

4 Ha nikam ngamin, ayayatan moy i kabanga moy a tahod, a awan
moy hidi liwatan. Ta hukoman na Dios i ngamin a mangibabbey onu
mangilallaki, onu maggundaway ha sabali a kabanga.
5 Awan kamon magseni gipu ha korinat nu awan a matalak kam gipu
ha atoy ha nikam. Ta kinagi na Dios, “Awan takam lakadan. Awan takam
pabiyanan.”
6 Isu, matured kitam mina, ket kona ha ide i ipeta tam, a “I Apo Dios i
dumagap ha nikan. Isu, awanak manteng ha maski nu anya a magimet na
totolay ha nikan.”
7 Nanakaman moy bila i palungo a hidi a nangitoldu ha nikam ha kagi
na Dios. Nanakaman moy nu panya i pinagbiyag di ken pinagkatay di. Ket
ahegan moy i panahod di.
8 Ta awan a magbalin a sabali ni Jesu-Cristu. Magkalan la hikuna ha
niyaen, ken idi tiyempo di, ken ha magnanayon.
9 Awan moy palobusan a mangallilaw i baggi moy gipu ha sabali a
pagitoldu. Ta atoy i sabali a mangitoldu a pumigsa kan i pinnakipagisesa
tam ha Dios gipu ha lilinteg megipu ha maneg a kanan. Ngem bakkan a
linteg i makapapigsa ha panahod tam, nu awan i kagbi na Dios ha nikitam.
Ha magtungpal a hidi ha lilinteg di, awan hidi makipagisesa ha Dios gipu
ha lilinteg di heya.
10 Ha umusoseg a hidi ha Alegid a Tulag, awan ha kalintegan di a
meraman ha Bigu a Kari na Dios. Ta sabali i newagah para ha liwaliwat
tam.
11 Ha Alegid a Tulag, itugan na Katangkayan a Padi i digi na hayhayup
ha Kuwarto na Dios, penu iwagah na para ha liwaliwat di. Ngem ha baggi
na denday a hayup, itugan di ha lapos na ili, a pagtutodan di. Ket awan
ha pakibiyang di ha idenday a baggi na hayup. Ket mekalan ito ha ni
Jesu-Cristu, a minadiyan na papadi na Judjudyo.
12 Isu i gipu na a natay bila ni Jesus ha lapos na ili, penu dalusan na i
totolay ha liwaliwat di, gipu ha mismo a digi na.
13 Isu, niyaen, ha nikitam, lakadan tam mina i alegid a tulag a serbeyan
na padi a hidi. Ket umangay kitam ha nakasanikiyan ni Jesus, ha lapos na
ili. I kayat na kagiyan, magpasakop kitam ha ni Jesus, maski nu palakadan
di kitam ha alegid a panahod di, maski nu pasanikiyan di kitam.
14 Ta awan ha tahod a paghenan tam ha awan a hidi a manahod. I tahod
a paghenan tam i henan na Dios. Ket hito i angayan tam nokkan.
15 Isu, gipu ha ni Jesus, bakkan a hayhayup i pangidatton tam ha Dios, nu
awan a deydeyaw tam. I pagkagi tam a ni Jesus i Happo tam i pagdeyaw
tam ha Dios.
16 Ket awan tam pabiyanan a maggimet ha mappiya ken magdinaggap,
ta idende i kona ha pangidatton tam a kasorhan na Dios.
17 Umuseg kam ha pangulo moy a hidi, ket tongpalan moy i bobon di.
Ta hidi man i mahagbalakad ha nikam a manahod. Ket atoy i tiyempo
nokkan nu hukoman na Dios i pinagbalakad di ha nikam, nu tahod onu
madi. Nu usigan moy hidi, magserbe hidi ha nikam a siraragsak. Ngem
nu awan moy hidi usigan, magserbe hidi a silaladingit, ket parusa moy la
i keangayan na pinagserbe di ha nikam.
18 Kakabsat, itulos moy kami a ikararagan. Ta sigurado kami a nadalus i
nakam mi, ket awan ha allilawan mi, nu awan a pasig la mappiya i kayat
mi a gimetan.
19 Isu, permi i pagaged ko ha nikam, a ikararaganak moy, penu
makasoliyak ha nikam ha sigida.

I Kararag Para Ha Manmanahod a Hidi

20-21 Niyaen, ha Dios a mangpatalna ha nikitam, atdinan na kam mina
ha ngamin a kasapulan moy, penu makauseg kam ha pagayatan na. Ket
gimetan na ha nikitam i kasorhan na, gipu ha ni Jesu-Cristu a Happo
tam. Pinagbiyag na hikuna a naggipu ha natay, ket nagbalin hikuna
a Katangkayan a Mahagdapon ha nikitam a totolay na. Gipu ha katay
ni Cristu, pinatalged na ha magnanayon i kari na Dios ha totolay na.
Madeydeyaw hikuna ha magnanayon a awan ha kahad na. Oni!

I Dilokod a Balakad na

22 Kakabsat, agidan ko ha nikam a anusan moy a temanan ide a balakad
ko, ta apelak la i surat ko aye ha nikam.
23 Ket kayat ko bi a ibaheta ha nikam, a nakalakad dan i kabsat tam a
Timoteo ha pagbaludan. Nu dumemat hikuna a dagus, ikuyog ko hikuna,
nu pasiyalan ta kam nokkan.
24 Ipakikumusta moy kami ha ngamin a pangulo moy ken ngamin a
totolay na Dios. Makikumusta ha nikam i ngamin a kakabsat tam a taga
Italiya.
25 Atoy mina ha nikam ngamin i kagbi na Dios.

I Surat ni Santiyago

Pagsalpak

1 Ide i surat ni Santiyago, a esa a tagabu na Dios ken Apo Jesu-Cristu. Ipaangay ko ide ha ngamin a tolay na Dios a maghen ha sabasabali a lugar. Kayat ko a makisalpak ha nikam.

Magyaman Kitam Nu Masurubaran Kitam

2 Kakabsat, ibilang moy mina a kona ha pakeyamanan moy, nu masurubaran kam ha rigrigat.
3 Ta katandiyan tam a pangpapigsa na Dios i susurbar heya ha panahod tam. Tahod ito, ta nu maattaman tam, ket pumigsa i panahod tam.
4 Isu, masapul a tumulos kam a magattam ha rigrigat heya, penu mehusto nokkan i nakam moy, ket inaamakan, ket awan ha kurang ha panahod moy.

Agedan Tam Ha Dios I Pinagdaggap Na

5 Nu atoy ha nikam i awan makatandi nu anya mina i gimetan na, agedan na mina ha Apo Dios a mangitoldu ha nikuna. Ta makagbi i Dios a mangiyatad ha maski nu heya a magaged ha nikuna. Ket awan na ikemot, onu bahangan. Iyatad malla na Dios.
6 Ngem nu magaged i tolay ha kinasirib na Dios, masapul a manahod hikuna talaga, ket awan magduwaduwa ha nakam na. Gipu ha maski nu heya a magduwaduwa ha pakiaged na, kanayon a magbabawi i nakam na. Ket kona ha esa a raknab na diget a meyappah-appah na paras.
7 Isu, ha tolay a kona hito, awan na mina nakaman a makaalap hikuna ha maski nu anya ha Apo Dios.
8 Ta magduwaduwa i nakam na, ket magduwaduwa bila i ngamin a paggimi-gimet na.

I Pagragsakan Tam, Maski Nu Napobre Onu Mabaknang Kitam

9 Ha kakabsat tam a napobre, magragsak mina hidi, gipu ha kinabaknang di, a pinagayat ni Jesu-Cristu.
10 Ket ha kakabsat tam a mabaknang, magragsak mina hidi, maski nu marigrigatan hidi, ket maski nu lompas i kinabaknang di. Ta bakkan mina a kinabaknang i mapagtalkan di, nu awan la i Dios. Ta masigida a lompas i kinabaknang, a kona ha esa a sabong, a sigida a malanas, ket lompas.
11 Ha pangarigan ko aye, nu nakahangkat i singgit, ket mapassi dan, mabilag i mula a hidi ha passi. Ket malanas i sabong a hidi. Ket madadail i kainamakan di. Ket kona bila hito i pakadadail na mabaknang a hidi ha sigida, maski kagiddan na a makaeriyok hidi ha kinabaknang.

I Pinagattam Tam Ha Solisog

12 Isu, gipu ta kona hito, nagasat i tolay a makaattam ha pakasurubaran na. Ta nu maattaman na i solisog, mepaenta na a tahod i panahod na. Ket mapadas na i gungguna na a biyag a magnanayon. Ito i inkari na Dios ha totolay a magayat ha nikuna.
13 Ngem nu masolisog i esa a tolay, awan na mina ipeta a Dios i nagsolisog ha nikuna. Ta awan magsolisog i Apo Dios. Ket awan a mabalin a masulisog hikuna ha kinadukas.

14 Imbes na, masulisog i esa a tolay nu pumigsa i bukod na a pagayatan.
Ket i bukod na a pagayatan i mangisina ha nikuna, hanggan mangituray
ito ha baggi na.
15 Ket kona ha maginaw ide a pagayatan na. Nu nobos i paginaw na,
mageyenak ito ha liwaliwat na, hanggan dumakkal hidi. Ket idagende a
liwaliwat i magpatay ha espiritu na tolay.
16 Isu, ipeta ko ha nikam, kakabsat, awan kam mina maallilaw a magkagi
a Apo Dios i mangsolisog.
17 Ta awan ha kinadukas a magipu ha Apo Dios, nu awan la i kinappiya.
Ta mappiya ken naananay i ngamin a regalo a maggipu ha Dios. Ta
maggipu hidi ha Apo Dios a namarsuwa ha ngamin a nelangitan a silaw.
Ket awan hikuna magbabawi ha kinappiya na. Maski nu magbabawi
i senggit onu bulan, awan magbabawi i kinappiya na Dios. Ta awan
magbabawi i Apo Dios.
18 Ket ide paman i kinappiya na Dios, a gipu ha bukod na a pagayatan,
pinagbalin na kitam a annak na, gipu ha panahod tam ha kagi na, a megipu
ha ni Jesus. Kona hito i pagayatan na Dios, penu mebilang i manmanahod
a hidi a kaykayat na, ha ngamin a parsuwa na.

Masapul a Usigan Tam I Pagitoldu Na Dios

19 Niyaen kakabsat, atoy pala i nakaman tam mina. Ta mappiya nu
magteman kitam a tahod ha kakalan tam a tolay. Ket awan kitam mina
magsigida a magkagi, onu magsigida a magingal.
20 Ta nu maingal i tolay, awan hikuna makagimet ha malinteg a kayat
na Dios a gimetan na.
21 Isu, gipu ta kona hito, adyaan tam mina i ngamin a madukas a ugali
ken madukas a kababalin. Ket matulok kitam ha Dios, a giwatan tam i
pagitoldu na, a imula na ha nakam tam. Ta nu usigan tam ito, isalakan na
kitam na Dios.
22 Imbes na kinadukas, masapul a tongpalan moy i kagi na Dios. Ket
awan kam mina mangallilaw ha baggi moy a agintiteman ha kagi na Dios.
23 Gipu ta, ha maski nu heya a magteman ha kagi na Dios, ngem awan
magtongpal, maallilaw na i baggi na. Halimbawa: Nu atoy i esa a tolay a
magsarming, ket mangenta ha romsa ha rupa na.
24 Ngem maski nu naenta na i romsa, magsigida hikuna a lumakad. Ket
maleptanan na a maguges mina hikuna ha rupa na.
25 Ngem bakkan ha nikitam. Ket awan tam mina maleptanan i kakkagi
na Dios. Ta maski nu heya a magnakam perpermi, penu makauseg hikuna
ha kakkagi na Dios, ken awan magpabiyan, pagasatan na hikuna na Dios
ha ngamin a gimigimetan na. Ta naananay i kakkagi na Dios a panglisi ha
liwaliwat ken kinadukas.
26 Niyaen, kakabsat, nu atoy ha nikam i mangibilang a malinteg i
pagdeyaw na ha Dios, ngem awan na turayan i pagkagi na, awan ha
pagserbe i pagdeyaw na aye. Ket mallilaw na i baggi na.
27 Kakabsat, ha pagibilang na Hama tam a Dios, tahod i pagdeyaw na esa
a tolay, nu makatandiyan na a magagum ha olila a hidi, ken marigatan a
hidi a mabilu a babbey. Basta awan hikuna magaheg ha kinadukas na
totolay a awan a manahod ha ni Jesu-Cristu.

2

Madi Nu Idumduma Tam I Kakalan Tam a Tolay

1 Kakabsat, nu Apo Jesu-Cristu a Katurayan i tahod a panahodan moy,
awan kam mina mangidumduma ha kakalan moy a tolay.

2 Ta kona ha ide i pangarigan ko. Kona ha maggiddan a dumemat ha
pagmitingan moy i esa a mabaknang ken esa a napobre. Ket mangitennon
i mabaknang ha mangina a tennon. Ket magsangkalan hikuna ha balitok.
Ngem ha ide a napobre, magtennon hikuna ha rotrot.
3 Niyaen, madi nu magdeyaw kam ha mabaknang, ket ipeta moy a, "Atoy
he i pagetnodan mo a inaamakan." Ket kagiddan na, a ipeta moy ha
napobre, "Nay ka dan, tumaknag ka iho, onu, umetnod ka ha daklat aye."
Ay, madi ito agay!
4 Ta nu kona hito i gimetan moy, magliwat kam ha pinangidumduma
moy. Ket i pakegipuwan na ito, i madukas a panggep a maghukom ha
kakalan moy a tolay.
5 Kakabsat a ayayatan ko, temanan moy bi. Ta katandiyan tam a pinili
na Dios i madibbi ken napobre a totolay, penu pabaknangan na i panahod
di, ken penu atdinan na hidi ha paghariyan na. Ket ibilang na hidi a annak
na. Ta kona hito i inkari na Dios ha maski nu heya a magayat ha nikuna.
6 Ngem pinasanikiyan moy dan i napobre a hidi. Ket deyawan moy i
mabaknang, maski nu i mabaknang a hidi i mangloko ha nikam. Ket hidi
man i mangirurumen ken mangpaliwat ha nikam ha saguppang na hukom.
7 Ket hidi paman i maglimad ha ni Apo Jesu-Cristu a nangsakop ha
nikitam.
8 Niyaen, atoy i linteg na Dios a pinesurat na, a "Ayatan mo i kakalan
mo a tolay, a kona ha pinagayat mo ha baggi mo." Nu tahod a tongpalan
moy ito, mappiya.
9 Ngem nu idumduma moy i kakalan moy a tolay, magliwat kam. Ket
ayun ha linteg na Dios, mebilang kam a mahagliwat.
10 Ta magisesa i ngamin a linteg na Dios. Halimbawa: Maski nu atoy
i makauseg ha ngamin a linteg na Dios, malaksid ha esa a liwatan na,
mebilang hikuna a magliwat ha ngamin a linteg na Dios.
11 Gipu na, magisesa i pagnakam na Dios ken pagayatan na. Ket magisesa
bila i ngamin a linteg na. Ket Dios man i nangibon ha, "Awan ka
makikamegos." Ket inbon na bila, "Awan ka mamapatay." Niyaen, maski
nu makauseg kam ha linteg na Dios, ket awan kam makikamegos, ngem
nu pumatay kam, mebilang kam a mahagliwat, a kona ha liwatan moy i
ngamin a linteg na Dios.
12 Isu, gipu ta kona hito, magingat kitam mina ha pagkagi ken paggimet
tam. Ta mahukoman kitam nokkan ayun ha ide a linteg na Dios, a "Ayatan
mo i kakalan mo a tolay a kona ha pinagayat mo ha baggi mo."
13 Gipu ta hukoman na kitam na Dios ayun ha pinagkagbi tam ha kakalan
tam a tolay. Ket nu kagbiyan tam hidi, kagbiyan na kitam bila na Dios.
Ngem nu awan kitam ha kagbi ha kakalan tam a tolay, awan na kitam
kagbiyan na Dios.

I Pagisesa na Panahod ken Paggimet

14 Kakabsat, awan ha pagserbe nu ipeta tam, a manahod kitam, ngem
awan ha gimet tam a mangipaenta a tahod i panahod tam. Awan ha
pakesalakanan i panahod a kona hay. Kakkagi la iday.
15-16 Kona ha ide i pangarigan ko: Nu atoy i kakabsat tam a manahod, ket
makasapul hidi unay ha tennon ken kanan a pagbiyag di, anya nu ipeta
tam ha nidi, "Dios i kumuyog. Kagbiyan na kam mina na Dios, a paketan
na kam mina ha tennon ken kanan moy." Anya i pagserbe na kagi a kona
hay, nu awan tam hidi atdinan ha kasapulan di?
17 Ket kona bila hito ha panahod tam. Masapul a magisesa i paggimet
ken panahod tam. Ta awan ha pagserbe nu magkagi la kitam.

18 Ngem uray nu kona hito, atoy i kappal a magkagi ha, “Kuston agay. Ta
mesalakanak dan. Basta manahodak la. Ta awan ha pagserbe i paggimet
na tolay. Ket ha nikaw, Santiyago, madi i kakkagi mo. Ta manahod ka a
mesalakan ka gipu ha pinaggimet mo,” kon na kan na tolay a hidi. Ngem
makitabbegak a madi i kagi di. Ta awan a mabalin a mepaenta i panahod
na esa a tolay, nu awan a usegan na paggimet na. Ket ha nikan, uray nu
awan ha kagi ko, mepaenta ko a tahod i panahod ko, gipu ha paggimet ko.

19 Niyaen, atoy i kappal, ket mesalakan kan hidi gipu ha panahod di
ha Dios, kon na kan. Ket tahod a mappiya ito, nu manahod kitam ha
Dios talaga. Ngem makatandiyan tam paman a maski i dimonyo a hidi,
manahod bila hidi ha Dios. Ket manteng hidi unay. Gipu ta awan magisesa
i paggimet di ken panahod di ha Dios.

20 Anyan i kinadagel na totolay! Makatandiyan tam mina a awan ha
pagserbe ha panahod a awan magisesa ha mappiya a gimigimet.

21 Niyaen, ide pala i pangarigan ko. Idi insalakan na Dios ni Abraham a
minappo tam, panya i pinakapalinteg ni Abraham ha Dios? Makatandiyan
tam a napalinteg hikuna gipu ha ginimet na. Ta inumuseg hikuna, idi
pinadas na Dios i panahod na. Ta idi inbon na Dios a mangiwagah
ni Abraham ha annak na, a ni Isak, indatton ni Abraham ni Isak ha
pagwagahan. Ket dandani a patayan ni Abraham i annak na aye, ngem
nagkagi i Dios, a sinaway na. Ket inbilang na ni Abraham a nalinteg.

22 Ket gipu ta kona hito, makatandiyan tam a inumuseg i paggimet
ni Abraham ken panahod na ha Dios. Ket natongpal na paggimet na i
panahod na.

23 Ide i kayat na kagiyan ha libro na Dios a, “Nanahod ni Abraham ha
Dios, ket inbilang na Dios a nalinteg ni Abraham gipu ha panahod na. Ide
i gipu na a nanagenan ni Abraham, a ‘Ilay na Dios,’.”

24 Isu, makatandiyan tam a mapalinteg i esa a tolay ha pangibilang na
Dios gipu ha gimet na tolay heya, ket awan gipu ha panahod la a isesa.

25 Kona bila hito ha iday a pampam a ni Rahab. Pinalinteg na bila na
Dios ni Rahab gipu ha ginimet na. Ta inaguman na i totolay na Dios, idi
napaangay hidi ha ili na, a mangsiim ha kasenti di. Ket idi nageriyok i
kakasenti di, intago ni Rahab i totolay na Dios. Ket kobosan na, intoldu
na nu hadya i paglakadan di a makalapos. Ket gipu ta ginimet na a kona
hito, makatandiyan tam a tahod i panahod ni Rahab ha Dios.

26 Niyaen kakabsat, makatandiyan tam a natay i esa a tolay nu
linumakad i angas na, a sinumina ha baggi na. Ket kona bila hito ha
panahod tam. Nu awan a isiisesa i paggimet ken panahod tam, awan ha
serbe i panahod tam. Ta kona ha natay dan.

3

Magingat Kitam Mina Ha Pagkagi Tam

1 Kakabsat, atoy pala i gusto ko ipeta ha nikam. Ta awan moy mina
palobusan i makpal a tolay, nu kayat di a magmaestro ha kapilya moy. Ta
katandiyan moy a mas madaggi i biyang na maestro. Ket mas marigat i
paghukom na Dios ha mamaestro, nu makaliwat hidi ha pagitoldu di.

2 Maski ha nikitam ngamin, makaliwat kitam pala, nangruna ha kakkagi
tam. Ket kona ha pangaregan ko a ide. Ta nu atoy i esa a tolay a makatured
ha kakkagi na, husto dan hikuna. Isu, awan ha pakaliwatan na. Ket
meturayan na i ngamin a paggimet na baggi na, penu awan makaliwat.

3 Kona bila hito i gimetan tam ha kabayo a hidi. Nu idatton tam i busal
ha labi na esa a kabayo, mabalin tam a iturong i kabayo aye ha maski nu
hadya a kayat tam.
4 Ket kona bila hito ha bapor a hidi. Maski ha kadakkalan a baggi di, ket
maski meyappah hidi ha kapigsaan a pahas, meturong hidi ha ballik la a
temon. Ket meturong na piloto ha maski nu hadya a kayat na.
5 Ket kona bila hito ha dila na tolay. Ta ide i ballik a paset na baggi. Ngem
makpal unay i magimet na gipu ha pagkagi na. Agay, i dila na tolay i kona
ha ballik a apoy. Ket nakaman moy nu hangan i kalawa na kakayowan a
matutod na ballik a apoy.
6 Kona ha gangatan i dila na tolay. Ket maghen ito ha disalad na baggi
tam. Ket pakegipuwan ito na ngamin a madukas. Ta makaalis-alis i
kinadukas na ha ngamin a kinatolay tam, hanggan madukas i ngamin a
pinagbiyag tam. Ket i paggipuwan na kinadukas aye, ni Satanas.
7 Ngem awan a kona hito ha hayup a hidi. Ta meturayan tam hidi. Maski
nu anya a kalase na hayup, maski hidi a maglakad, ken hidi a manaktak,
ken hidi a umebbar, ken hidi a sumulog. Kaya na tolay a mangituray ha
dagende, hanggan makatandi hidi.
8 Ngem awan na kaya na tolay a mangituray ha dila na a mismo. Ta nu
kappal, kona ha makanteng a hayup i dila na tolay, a nakadukdukas ken
awan magawidan na tolay. Ket kona ha palagad na ulag i dila na tolay a
mangpapatay.
9 Agay, maski ha kappal a tiyempo, ket gimetan tam i dila tam a
pangdeyaw ha Hama tam a Dios. Ngem ha kappal, ket gimetan tam i
dila tam a pangirurumen ha kakalan tam a tolay. Maski nu pinarsuwa na
hidi na Dios, a meaheg mina hidi ha nakam na. Isu, kona ha magirurumen
kitam ha Dios.
10 Agay, isesa i labi a paggipuwan na pagdeyaw ken pagirurumen.
Ngem niyaen, kakabsat, awan mina a kona hito ha nikitam.
11 Ta halimbawa: Ha esa a habwayan, awan a mabalin a maggiddan a
lumapos i masinggat ken makkak a dinom.
12 Ket kona bila hito ha kayo a hidi. Kakabsat, awan a mabalin a
magbunga i abukado ha bayabas. Ket awan makapagbunga i lati ha
abukado. Awan man a mabalin a magsagab ha masinggat a dinom ha
diget. Ket kona bila hito ha pagkagi tam. Awan mina melaok i pagkagi
tam ha madukas ken mappiya.
13 Niyaen, kakabsat, nu atoy ha nikam i masirib ken makatandi, mappiya
mina i paggimet na, ket pakumbabaan na mina i baggi na. Nu kona hito
i gimetan na, a mappiya i ugali na, mepaenta na dan a masirib hikuna a
tahod.
14 Ngem nu atoy ha nikam i sumeni, onu mangikemot, onu makilaban,
awan moy mina nakaman a masirib hikuna. Awan moy mina deyawan i
ugali na. Ta sileng la i kinasirib na a kona hay.
15 Ket bakkan a naggipu ha Dios i kinasirib a kona hito, nu awan la a
naggipu ha tolay. Ta naggipu ito ha pagayatan na tolay, ken pagayatan na
dimonyo a hidi.
16 Gipu ta ha maski nu hadya a henan na tolay a sumeni ken makilaban
ha kakalan di a tolay, ito bila i paghenan na makpal a problema ken
ngamin a kalase na kinadukas.
17 Ngem ha kinasirib a maggipu ha Apo Dios, ito i magpadalus ha nakam
na tolay, ken makapatalna ha kakalan tam a tolay. Ta nu masirib i esa a
tolay gipu ha kinasirib na Dios, maanus mina i ugali na, ket kayat na mina
a magteman ha balakad na kakalan na a tolay. Ket makagbi hikuna, ket

mappiya i ngamin a gimetan na. Ket awan hikuna mangidumduma, ken
awan aginkukuna.
18 Ket nu kona hito i kinasirib na Dios ha nikitam, magbunga kitam ha
kinappiya. Ta nu kona hito i kinasirib tam, magpatalna kitam ha agagum
tam. Ket mamagpiya kitam a matalna.

4

I Pakegipuwan Na Laban Ha Totolay

1 Niyaen, anya i pakegipuwan na pinaglaban ken pinakitabbeg na
totolay, nu awan a gipu ha bukod di a kasorhan.
2 Ta atoy i gusto di alapan, ngem awan di maalap. Maski kasorhan di
unay, ngem awan di malla maalap. Ket isu i gipu na a makilaban hidi,
maski magpinatay hidi. Ngem awan di maalap i kasorhan di, gipu ta awan
di agedan ha Dios.
3 Ket maski nu agedan di ha Dios, awan na iyatad, gipu ta madukas i
panggep di. Ta gipu ha bukod di a ragsak i agedan di.
4 Agay, idagende a totolay a awan mapagtalkan! Inbabawi di i kari di ha
Dios. Ket insulet di dan, a ayayatan di i kakasenti na Dios. Ket pabiyanan
di i Apo Dios, ket kasorhan di i bagbagay a pakienglan na Dios. Agay, maski
nu heya i makiuseg ha kinadukas ha lutak aye, magsenti hikuna ha Apo
Dios.
5 Ta kagin di a awan ha serserbe i kakkagi na Libro na Dios, a “Simon i
Dios, a magdapon ha espiritu a inyasak na ha totolay.”
6 Maski nu malupoy i baggi tam, ket masigida a tumallekod ha Dios, mas
mapigsa paman i kagbi na Dios. Ket ide i gipu na a nesurat dan ha Libro
na Dios, a “Sentiyan na Dios i mapangas a tolay. Ngem kagbiyan na i tolay
a makatandi a malupoy ken madukas i baggi na.”
7 Isu, matulok kam mina ha Dios. Nu sarangitan moy ni Satanas, buyotan
na kam.
8 Ket nu umuseg kam ha Dios, umuseg bila i Dios ha nikam.
Niyaen, ha nikam a mahagliwat, magbabawi kam mina. Ket ha nikam
a magduwaduwa, pagisesaan moy mina i nakam moy, a umunod ha Apo
Dios talaga.
9 Nu magbabawi kam talaga, magladingit ken magsanget kam gipu ha
liwaliwat moy. Awan kam magngidingidet, nu awan a magsanget kam. Ket
isulet moy mina i pagsanget ha ngidingidet moy. Ket imbes a maragsak,
madaggi mina i nakam moy gipu ha liwaliwat moy, nu talaga a magbabawi
kam.
10 Ta nu padibbiyan moy i baggi moy ha Apo Dios, makagbi hikuna a
aguman na kam.

Awan Kitam Mina Maglimad

11 Kakabsat, awan kam mina maglinimad. Ta maski nu heya a maglimad
ha kabsat na, onu maghukom ha kabsat na, magliwat bila hikuna ha linteg
na Dios, a “Ayatan mo i kakalan mo a tolay a kona ha pinagayat mo ha
baggi mo.” Ket nu limadan onu hukoman tam i kabsat tam, limadan ken
hukoman tam bila i linteg na Dios, a kona ha ipeta tam a madi i inbon na.
Ket nu ipeta tam a madi i inbon na Dios, awan kitam umuseg ha nikuna.
Ta imbes na, kona ha padasan tam a mangituray ha Apo Dios.
12 Madi ito agay! Ta Apo Dios la i pakegipuwan na tahod a linteg. Ket
hikuna la i makatandi a mangisalakan onu mangparusa. Isu, awan kitam
mina maglimad onu maghukom ha kakalan tam a tolay. I Balakad Na
Megipu Ha Magpangas a Hidi.

13 Niyaen, kakabsat, temanan moy bi. Ta atoy i kappal a tolay a
mapangas, ket awan hidi magnakam ha Dios talaga. Ta ipeta di, “Entamon,
a maglakad kitam ha ili ayo. Ket makatawen kitam pala ho. Ket
magnegosio kitam, hanggan kumakpal manon i korinat tam,” kon na
mapangas a tolay.
14 Ngem madi i kakkagi di a kona hito. Ta awan di kaya mapugto nu anya
i magimet ha kasaguppangan di. Agay, awan di makatandiyan a sigida la
i biyabiyag na totolay. Ket i kekalanan na tolay i tagongtong a pumeta, ket
lompas dan ha sigida, kobosan na ballik a tiyempo.
15 Isu, imbes na madukas a kakkagi a kona hay, ikagi tam mina, “Nu
ipalobus na Apo Dios, makatulos kitam a magbiyag. Ket makagimet kitam
ha kompor na hay a kayat na,” kon tam mina.
16 Ay, magpasindayag idagende a tolay gipu ha bukod di a gimet. Ngem
madukas la i ngamin a pinagpasindayag a kona hay.
17 Isu, kakabsat, awan tam mina maleptanan ide a pagitoldu. Ta maski
nu heya a makatandi ha mappiya a gimetan na mina, ngem awan na
gimetan, magliwat hikuna ha Apo Dios.

5

I Pagiwad Na Ha Mabaknang a Hidi

1 Niyaen, ha nikam a mabaknang, iwadan takam. Ta magsanget ken
magdigidiging kam nokkan, gipu ha rigrigat a pangparusa na Dios ha
nikam.
2 Ket madadail nokkan i kinabaknang moy a meponpon ken inkemot
moy. Ket makutem na uhad i tetennon moy.
3 Ket magsimang i balitok ken pirak a meponpon moy. Ide a simang i
mangipaenta, ket kona ha sistigu, a awan moy inusar i balitok onu pirak
moy a pangdaggap ha kakalan moy a tolay. Ket kona ha sistiguwan na
simang na balitok aye i kinadukas moy a mabaknang. Ket ide a simang i
pangtiplad a marigatan i baggi moy nokkan ha impyerno. Ta kagin moy a
meponpon dan i kinabaknang moy. Ket kagin moy a mausar moy nokkan
ha dilokod a tiyempo. Ngem bakkan a kinabaknang i urnongan moy, nu
awan la i parusa na Dios.
4 Agay, nakaman moy mina i suweldo na tarabahador a hidi a makitalon
ha nikam. Ta mekemot moy i suweldo heya, gipu ha pinagsuwitik moy.
Ket ide a suweldo i mangpaliwat ha nikam a mabaknang. Ket niyaen, ha
Apo Dios a mahagturay ha ngamin, hikuna paman i magteman ha pagayag
na tarabahador a hidi.
5 Ha nikam a mabaknang, naragsakan kam ha baggi moy, ket awan moy
ibilang i gastos na pagragsak moy. Ket patabbiyan moy i baggi moy a kona
ha babboy a awan makatandi a dandani dan a maparti.
6 Hikam a mabaknang i magpahukom ken magpapatay ha totolay a awan
ha liwat, maski nu awan hidi lumaban ha nikam.

Magattam Kitam Mina Ket Magkararag

7 Niyaen, kakabsat, gipu ta kona hito, magattam kam mina hanggan
pagdemat ni Apo Jesus. Halimbawa: magaheg kam mina ha kinaanus
na esa a mannalon a magururay ha katbigew, penu makaraip hikuna. Sa
hikuna, maganus paman, ta urayan na manon hanggan maluto i bunga
na, penu gapasan na.
8 Ket kona bila hito mina i paganus moy. Ta paigatan moy mina i
namnama moy ha kaddemat ni Apo Jesus. Ta dandani dan i kaddemat
na.

9 Kakabsat, awan kam mina maglinimad. Ta nu maglinimad kam,
mahukoman na kam na Dios. Ket nakaman moy mina, a mabikan dan
i Apo Dios a maghukom ha nikitam ngamin.
10 Kakabsat, nakaman moy mina i mahagpugto a hidi a nagkagi ha kagi
na Dios. Ta naanus la hidi. Ket makpal i naattaman di. Ket hidi man i
ahegan tam mina.
11 Ta katandiyan tam a maragsak i nakaattam a hidi. Kona ha ni Job.
Makatandiyan tam i kinaanus na a nagattam ha makpal unay a rigrigat.
Ket makatandiyan tam i panggep na Dios, ha pinagpadas na ha ni Job, ken
ngamin a inyatad na Dios ha nikuna, gipu ta makagbi i Apo Dios.
12 Niyaen, kakabsat, mas balle a awan kam magbabawi nu magkari kam.
Ket awan moy mina pagsapata i nagen na Apo Dios, onu maski anya i
pagsapata na totolay. I masapul la i mangipeta ha tahod. Ta basta tahod i
kakkagi moy, ket kuston ito. Ta maparusaan kam nu pagsapata moy i Apo
Dios.

Masapul a Magkararag Kitam

13 Niyaen, nu atoy ha nikam i marigatan, magkararag mina hikuna. Ket
nu atoy ha nikam i maragsak, magkansyon mina hikuna ha pagdeydeyaw.
14 Ket nu atoy ha nikam i magsaket, magayag mina hikuna ha
panglakayan a hidi na kapilya moy, penu ikararagan di. Ket agasan di
mina hikuna ha langis, gipu ha turay di ha ni Apo Jesus.
15 Ket gipu ha panahod di a umuuseg ha kararag di, mapahusay i
magsaket aye. Ta pahusayan na hikuna ni Apo Jesus. Ket nu kelliwat,
mapakawan bila hikuna.
16 Isu, gipu ta kona hito, nu kelliwat kitam, ipeta tam mina i liwaliwat
tam, ket ikararagan tam mina i kada esa, penu mahusayan kitam. Ta
kekkaddat a mapigsa i kararag na tolay a awan dan ha liwat na.
17 Halimbawa: Ni Elias i esa a mahagpugto idi, ket kakalan tam a tolay.
Ket nagkararag hikuna a awan mina maguden. Ket awan a naguden ha
iday a lutak ha tallu ket gudwa a tawen.
18 Ket nagkararag hikuna manon, ket naguden manon. Ket tinumubu
manon i mulmula di. Ket kona hito i kapigsa na kararag na.
19 Kakabsat, nu atoy ha nikam i esa a sumina ha pagitoldu ni Jesu-Cristu,
ket nu atoy i agum na a mangidilan ha nikuna a sumoli,
20 nesalakan na i agum na aye. Ta nu makapababawi i esa a tolay ha
agum na a nagliwat, mapakawan i liwaliwat na, maski nu makpal i liwat
na. Ket awan maparusaan iday a nagliwat ha impyerno.

I Nekaesa a Surat ni Pedro

1 Naggipu ide ha ni Pedro, a pinaangay ni Jesu-Cristu a mangipakatandi
ha pagitoldu na. Ide i surat ko ha totolay na Dios a nebukod na, a maghen
ha sabasabali a bayan, a kona ha dayuwan ha ide a lutak, ha luglugar a
Ponto, ken Galasiya, ken Kapadosiya, ha Asia ken ha Bitiniya.
2 Pinili na kam Nama tam a Dios gipu ha bukod na a panggep. Ket
inbukod na kam ha sakop na gipu ha Espiritu na, penu magtongpal kam
ha ni Jesu-Cristu, ket penu madalusan kam ha digi na.
Niyaen, atoy mina ha nikam i kagbi ken talna na Dios ha ngamin a
kasasaad moy.

I Sibibiyag a Namnama Tam

3 Madeydeyaw i Dios, a Hama na Happo tam a ni Jesu-Cristu! Gipu ha
dakkal a kagbi na, inatdinan na kitam ha bigu a biyag, gipu ha pinagbiyag
na manon ni Jesu-Cristu. Isu, sibibiyag i namnama tam.
4 Ket namnamaan tam bila a maalap tam i mappiya a bagbagay a
nesagana na Dios para ha totolay na. Kona ha idulin na idagento ha langit.
Ket awan hidi madadail, onu malompas.
5 Para ha nikam idagento. Ket gipu ha pinnakabalin na Dios, daponan
na kam gipu ha panahod moy, hanggan dumemat i pangisalakan na ha
nikam, ha dilokod a tiyempo.
6 Isu a magragsak kam ha ide, maski nu maladinget kam niyaen, ha
ballik a tiyempo, gipu ha sabasabali a rigrigat moy.
7 Idagenday a rigrigat i pangpadas na Dios ha panahod moy. Ta
halimbawa: Maski ha balitok a mabalin a madadail, padasan di ito ha
gangatan, penu maenta di nu tahod onu awan. Ket kona bila hito i gimetan
na Dios ha panahod moy, a mas mangina unay ngem ha balitok. Masapul
a padasan na kam, penu mepaenta a makatured i panahod moy. Ket nu
kona hito, padeyawan na kam ken patangkayan na kam nokkan, ha pagsoli
ni Jesu-Cristu.
8 Niyaen, ayayatan moy hikuna, maski nu awan moy pala naenta. Maski
ha yenan a tiyempo, ket tahodan moy hikuna, maski nu awan moy hikuna
maenta. Ket magragsak kam ha kadakkalan a ragsak a awan mebalikas.
9 Magragsak kam a kona hito, gipu ha pinnakesalakan moy a keangayan
na panahod moy.
10 Ide a pakesalakanan tam i nagadalan na minahagpugto a hidi, idi
nikuna a naalay dan. Perpermi ken malaing i salodsod di ken pinagadal
di. Ket nagpugto hidi megipu ha ide a kagbi a iyatad na Dios ha nikitam.
11 Inadal di nu hangan i pagdemat na, ken nu panyan na a magimet,
gipu ta inpakatandi na ha nidi na Espiritu ni Cristu i pakarigatan ni Cristu.
Inpakatandi na ha nidi a masapul a attaman ni Cristu i makpal a rigrigat,
ket nu nobos dan ito, mapatangkay ni Cristu. Ito i inpapugto na Espiritu
ni Cristu ha minahagpugto a hidi, nikuna a naalay dan.
12 Ket inpakatandi na Dios ha dagenday a minahagpugto a awan
matungpal i pinagpugto di ha bukod di a tiyempo, nu awan a yenan ha
tiyempo tam. Ket niyaen, matungpal dan ito. Ket ito i nebaheta ha nikam
gipu ha nangpakatandi a hidi ha nikam megipu ha Mappiya a Baheta na
Dios. Napagbalin hidi a mangitoldu ha ide a Baheta, gipu ha Espiritu na
Dios a pinaangay na. Ket ha pagitoldu di aye, maski i anghel a hidi, mayat
bila hidi a magadal ha ide a netoldu dan ha nikam.

I Biyag a Nebukod ha Pinagserbe ha Apo Dios

13 Isu, niyaen, paigatan moy i nakam moy. Ingatan moy i baggi moy.
Perpermi mina i pinagtahok moy ha iyatad na Dios ha nikam nokkan ha
pagdemat ni Jesu-Cristu.
14 Gipu ta annak kam na Dios, tongpalan moy hikuna. Ket awan kam
peturayan ha kinadukas. Awan moy soliyan i madukas a kasorhan moy, a
kona idi awan moy nakatandiyan i kinatahod.
15 Imbes na, nadiosan mina i ngamin a gimetan moy a kona ha nadiosan
a ginimigimet na Dios, a nangayag ha nikam. Ta pulos, awan ha liwat ha
Dios.
16 Ket kona ha nesurat ha Libro na Dios, a "Masapul a awan kam ha
liwat, a kona ha nikan a awan ha liwat ko," kon na Dios.
17 Niyaen, nu nagenan moy i Dios a Hama moy ha kararag, masapul a
deyawan moy hikuna gipu ha pinagbiyag moy ha lutak aye. Katandi moy
dan a hikuna i maghukom ha ngamin gipu ha ginimet di, a awan hikuna
ha indumduma.
18 Ket katandi moy bila i pinangsaka na Dios ha nikam ha madukas a
ugali moy a awan ha serserbe, a inaheg moy idi ha minappo moy. Ket
bakkan a korinat onu balitok i pinangsaka na ha nikam. Ta malompas la
i balle na dagenday.
19 I pinangsaka na Dios ha nikam i mangina a digi ni Cristu. Ta newagah
hikuna ha Dios a kona ha kasulet moy a maparusaan, a kona ha esa a
karnero a awan ha dukas na, a pangadya ha liwaliwat.
20 Kona hito i panggep na Dios, maski idi palungo na pinagparsuwa na
ha lutak. Ngem niyaen la, a dilokod a tiyempo, i pinagpaenta na ha nikam,
penu mesalakan kam.
21 Ket gipu ha Cristu aye, manahod kam ha Dios, a nagpabiyag ha nikuna
a naggipu ha natay. Ket niyaen, pinatangkay na hikuna ha henan na. Ket
niyaen, gipu ta kona hito, Apo Dios man i tahodan moy ken namnamaan
moy.
22 Niyaen, nadalus kam dan gipu ha pinagtongpal moy ha pagitoldu ni
Cristu. Ket tahod dod i pinaginayat moy ha kakalan moy a manmanahod.
Isu niyaen, ipeta ko ha nikam a tumulos kam a maginayat ha ngamin a
kabaelan moy.
23 Kona hito mina i pinaginayat moy, gipu ta kona ha neenak kam manon
ha bigu a biyag. Ket bakkan a totolay a masigida a matay i naggipuwan na
biyag aye, nu awan a Dios a sibibiyag ha magnanayon. Ket atoy ha nikam
i bigu a biyag aye gipu ta tinahod moy dan i kagi na Dios.
24 Kona ha nesurat ha Libro na Dios, a

"Kona la ha root i ngamin a tolay, gipu ta sigida la hidi a matay. Ket kona
ha budak i ngamin a kinainamakan di, a sigida a malannas.
25 Ngem magnanayon i kagi na Dios, a awan malompas."

Ket ide a kagi na i Mappiya a Baheta a nepakatandi dan ha nikam.

2

1 Isu, niyaen ha nikam, adiyowan moy i ngamin a kinadukas. Awan
mina ha sileng, onu paginpipiya, onu pagseni, onu paglimalimad.
2 Magbiyag kam mina a kona ha annak a bigu pala a neenak, ket
kanayon a mageriyok ha gatas na. Ket kona bas ito ha nikam, a kanayon
kam mageriyok ha nadiosan a gatas. I kayat ko kagiyan, i kagi na Dios
a magpadakkal ha bigu a kinatolay moy hanggan mesalakan kam, ket
maghen kam ha Dios ha magnanayon.

3 Ta kona ha nesurat ha Libro na Dios, a “Napadas moy dan i
kinainamakan na Apo.”

I Kanginaan a Bitu

4 Bumikan kam ha Apo Cristu, a ikabiyag tam ha biyag na Dios a
magnanayon. Hikuna i kona ha inaamakan a pogedu. Maski nu minadiyan
na hikuna na totolay, hikuna paman i kanginaan ha saguppang na Dios.
5 Bumikan kam bas, a kona ha sibibiyag a bitu-bitu. Ket usaran na kam
na Dios ha paggimet na ha paghenan na. Ket hito man i pagserbeyan moy,
a kona ha mahagidatton kam ha biyabiyag moy ken deyaw moy ha Dios.
Ket matalak i Dios ha idatton moy aye, gipu ha ni Jesu-Cristu, a nangdalus
dan ha nikam.
6 Kona ha nesurat ha Libro na Dios, a

“Atoy ha nikan i kanginaan a pogedu,” kon na Dios. “Ket idatton ko hikuna
ha ili a Jerusalem, a hikuna i bitu a pangadigi ha ngamin a bilay
ko. I maski nu heya a manahod ha nikuna, pulos a awan hikuna
maabak.” Kona hito i nepapugto na Dios idi palungo a dumemat ni
Kristu ha lutak.

7 Isu, mangina ha nikam ide a inaamakan a pogedu a tahodan moy.
Ngem sabali hikuna ha totolay a awan a manahod. Nesurat ha Libro na
Dios, a

“Minadiyan na hikuna na mahagbilay a hidi. Ngem niyaen, nagbalin
hikuna a kanginaan a pogedu, a pangadigi ha ngamin a bilay.”

8 Ket nesurat bila, a

“Hikuna i pogedu a pakesapdulan na totolay. Hikuna i pogedu a
pakekarpesan di.”

Niyaen, mesapdul hidi, a madiyan di ni Kristu, gipu ta awan hidi
manahod ha kagi na Dios. Kona hito i pinanggep na Dios a pagtungpalan
di.
9 Ngem ha nikam, bakkan a kona hito ha nikam. Ta pinili nakam na
Dios a magbalin a sakop na, a magbalin a bukod na a totolay a nadiosan,
a mahagidatton ha makatalak ha nikuna. Pinili na kam a magibaheta ha
gimigimetan na Dios a inaamakan unay. Ta hikuna man i nangilapos ha
nikam ha kadihaman a liwaliwat, penu maghen kam ha disyag na Dios.
10 Idi palungo a tiyempo, awan na kam tolay na Dios. Ngem niyaen, tolay
na kamon. Idi nikuna, awan moy nakatandiyan i kagbi na. Ngem niyaen,
napadas moy dan i kagbi na.

Magbiyag Kitam a kona ha Tagabu na Dios

11 Kakabsat ko, maghen kitam ha ide a lutak a kona ha dayuwan. Ta
bakkan a ide i tahod a bayan tam, nu awan a sakop kitam na Dios. Isu
a iyunay-unay ko ha nikam, a adiyowan moy i kasorhan na alegid a
kinatolay moy. Ta magsalen hidi ha pinagtongpal moy ha Dios.
12 Mappiya mina i ugali moy ha saguppang na totolay a awan makidios.
Ta maski nu kayat di kam a paliwatan, melasin di mina i mappiya a ugali
moy. Ket nu kona hito, magbabawi bila hidi. Isu, gipu ha mappiya a ugali
moy aye, makadeyaw bila hidi ha Dios ha Pamalak a Pagsoli na.
13 Niyaen, masapul bila a peturayan kam ha ngamin a tolay a ketturay,
penu mappiya i pagkagiyan di ha Happo tam. Maski peturayan kam ha
hari, a katangkayan a tolay a magturay,
14 ken peturayan kam bila ha gobernador a hidi. Ta hidi i pagturayan
na Dios a mangparusa ha madukas a hidi ken magdeyaw ha mappiya.

15 Ide i pagayatan na Dios, a maggimet kam ha mappiya, penu
paggimakan moy i kakagi na totolay a mangipakillu ha kinatahod ta awan
di makatandiyan i Dios.
16 Tahod a siwawaya kam ha parusa na linteg, ket awan ha magtagabu
ha nikam nu awan la i Dios. Isu, magbiyag kam a kona ha mawayawaya
a totolay a makatandi ha gimetan di. Ngem awan moy usaran ide a
wayawaya moy a kona ha pagpambar a maggimet ha madukas.
17 Magdeyaw kam ha maski nu heya a totolay. Ayayatan moy i kakalan
moy a manmanahod. Kantingan moy a maggimet ha maski nu anya a
madiyan na Dios. Padeyawan moy i hari na gobyerno.

Ahigan Moy i Pinagattam ni Cristu ha Rigrigat

18 Niyaen, ha nikam a magpatagabu ha sabali a totolay, masapul a
peturayan kam ha happo moy, ket ipaenta moy ha nidi i pinagdeyaw moy.
Ket awan la ha maanus ken makagbi a hidi, nu awan pati ha maingal a
hidi.
19 Nu kona hito i gimetan moy, a attaman moy i pinagloko di, maski nu
awan ha gipu na, gunggunaan nakam na Dios. Ta tinongpal moy dan i
pagayatan na Dios.
20 Awan nakam gunggunaan, nu attaman moy i parusa a naggipu ha
liwat moy. Ngem nu attaman moy i parusa gipu ha nalinteg a gimigimet
moy, gunggunaan na kam na Dios.
21 Ta kona hito i panggep na Dios ha biyag moy. Ket kona hito i
pangaregan ni Cristu ha nikam, idi narigrigatan hikuna gipu ha nikam.
Ginimet na ito ni Cristu, penu umunod kam ha pangaregan na aye.
22 Awan hikuna nagliwat. Pulos, awan hikuna nagsileng.
23 Idi inuliulew di hikuna, awan hikuna nangulew. Idi linoko di hikuna,
awan hikuna binumilas ha kakkagi na. Imbes na, intalak na i baggi na ha
Dios, a mangibilas ha nalinteg.
24 Tinawed ni Cristu ha mismo a baggi na i ngamin a liwaliwat tam, idi
natay hikuna ha kudos. Ginimet na ito, penu mawayawayaan kitam ha
kinadukas, ket penu makagimet kitam ha nalinteg. Gipu ha talingo na,
naagasan kitam.
25 Ta idi, ket nagbiyag kam a kona ha karnero a netawtaw. Ngem niyaen,
pinasoli na kam na Dios ha esa a Mahagdapon ha nikam.

3

Balakad ha Manmanahod a Magkabanga

1 Niyaen, kona bila hito ha nikam a babbey. Masapul a peturayan kam ha
kabanga moy, a kona ha kinagi ko megipu ha peturayan a hidi ha gobyerno,
onu haphappo. Ta maski nu awan hidi manahod ha niyaen, atoy ha nidi i
kappal a manahod nokkan, gipu ha maenta di ha nikam. Awan a masapul
a pilitan moy hidi gipu ha kagi moy,
2 basta maenta di i mappiya ken nadiosan a ugali moy.
3 Bakkan a pangalahas i kinainamakan moy. Bakkan a nasuyod a
buk, onu manek ken balitok, onu mangina a tennon i paggipuwan na
kinainamakan moy.
4 I tahod a inaamakan i maggipu ha disalad na kinatolay moy. Ha
saguppang na Dios, mangina unay i maanus ken matalna a kinatolay. Ket
awan malompas ide a kinainamakan.

5 Kona hito i babbey a hidi a nadiosan, idi nikuna a naalay dan. Nagtalak
hidi ha Dios, ket inpaenta di a inaamakan i baggi di gipu ta pineturayan
hidi ha kabanga di.
6 Kona bila hito ni Sara, a nagtongpal idi ha kabanga na a ni Abraham.
Ket inbilang na hikuna a happo na. Niyaen, magbalin kam a kona ha
annak na, nu awan kam manteng a maggimet ha mappiya, maski nu
marigatan kam.
7 Pati hikam a lallallaki a kekkabanga. Masapul a kagbiyan moy i
kabanga moy a hidi, ta mas mapigsa kam ngem ha nidi. Isu, nanakaman
moy mina hidi, a ibilang moy hidi a mangina ha nakam moy. Ta magkalan
kam a duwa a makaalap ha biyag na Dios a magnanayon, a iyatad na ha
nikam. Kona mina hito i gimetan moy ha kabanga moy a hidi, penu awan
ha makasalen ha kararag moy ha Dios.

Unodan Tam I Mappiya, Maski Nu Marigatan Kitam

8 Ide i ipeta ko ha nikam ngamin. Masapul a magisesa kam ha nakam
moy, a magkinagbi kam. Ayayatan moy i kakalan moy a manmanahod a
kona ha kabsat moy. Magiinayat kam, a magpakumbaba ha baggi moy.
9 Awan kam mangibilas ha kinadukas. Nu ilunod di kam, awan moy bila
ilunod, nu awan a ikararagan moy hidi, a kagbiyan na hidi na Dios. Ta ide
bila i gipu na a inayagan na kam na Dios, penu kagbiyan na kam.
10 Ket kona ha nesurat ha Libro na Dios,
“I maski nu heya a masor ha biyag a naragsak ken matalna, masapul a
awan hikuna magkagi ha madukas ken silisileng.
11 Masapul a talekodan na i kinadukas, ket maggimet ha mappiya. Masapul
a eriyokan na i kinatalna, a kanayon a makipagtalna ha agagum na.
12 Ta aamatan na Apo Dios i nalinteg a hidi, ket tatemanan na i kararag di.
Ngem sentiyan na i maggimet ha madukas,” kon na Libro na Dios.
13 Niyaen, heya i magpasaket ha nikam, nu magagit kam a maggimet ha
mappiya? Awan malla.
14 Ngem maski nu atoy i magparigat ha nikam gipu ha pinaggimet moy
ha mappiya, magragsak kam. Awan kam mina manteng ha totolay. Awan
kam mina mariribukan.
15 Imbes na, nanakaman moy ni Cristu, ket peturayan kam ha nikuna
a Happo moy. Kanayon kam mina a nakasagana, a mangipakatandi ha
maski nu heya a magsalodsod megipu ha namnamaan moy.
16 Ngem siaanus ken napakumbaba mina i pinangipakatandi moy ha
nidi. Ket masapul a awan ha liwat a magpasaniki ha nakam moy. Ta
nu kona hito, maski nu atoy i magulew ha ugali moy a manmanahod,
masaniki mina hidi gipu ha madi a pangipaliwat di ha nikam.
17 Ta atoy i serbe na, nu marigatan kam gipu ha mappiya a gimetan moy,
ayun ha pagayatan na Dios. Ngem awan ha serbe na, nu marigatan kam
gipu ha madukas a gimetan moy.
18 Ta kona he i pinagparigat di ha ni Cristu, a natay hikuna gipu ha
nikam. Natay hikuna ha esa la a beses, ket kuston ito a pangadya
ha ngamin a liwat. Maski awan hikuna ha liwat, natay hikuna para
ha nikitam a mahagliwat, penu ipasakop na kitam ha Dios. Ket maski
nu minatay i baggi na, napabiyag manon hikuna gipu ha Espiritu na a
kebbiyag pala.
19 Ha ide a Espiritu na, inumangay hikuna ha naghenan na natay a hidi,
a nebalud ha katay. Ket nangikaskasaba ha nidi.
20 Ha denday a espiritu a nebalud, hidi man i awan nagtongpal ha Dios,
idi tiyempo ni Noe, idi naguray i Dios ha pagbabawi di. Ngem awan hidi

nagbabawi, idi tiyempo a naggimet ni Noe ha barko. Naalay a nagattam i
Dios ha madukas a ugali di. Ngem ballik la i nesalakan ha dinom. Walu
la i nakasaddap a hidi ha iday a barko.
21 Niyaen, ide a pinakesalakan di ha dinom i kona ha pangaregan na
pinakesalakan tam ha niyaen. Ta kona nu mesalakan kitam bila gipu
ha dinom, nu magpabinyag kitam. Ket bakkan ide a dinom a paguges
ha romsa na baggi tam, nu awan a pagtiplad na pagaged tam ha Dios, a
pakawanan na i liwaliwat tam. Ket pagtiplad bila a mesalakan kitam gipu
ha pinagbiyag na manon ni Jesu-Cristu.
22 Ket niyaen, nagsoli dan hikuna ha henan na Dios. Ket magturay
hikuna ha ngamin a anganghel ken nelangitan a ketturay, ken ngamin
a kekkaddat.

4

1 Niyaen, nu nakaman tam a marigatan i manmanahod, nakaman tam
bas i rigrigat a naattaman ni Cristu. Ket paigatan tam mina i nakam tam,
a magaheg ha nakam ni Cristu, penu makatured kitam. Ta maski nu heya
a magtured ha rigrigat, madiyan na bila a magliwat.
2 Isu, magipu ha niyaen, hanggan matay kitam, maghen kitam mina ha
ide a lutak gipu ha pagayatan na Dios, ket awan mina gipu ha kasorhan
na baggi tam.
3 Masapul a awan moy manon usegan i kasorhan na awan a hidi a
makidios, a kona ha ginimet moy idi. Ta mabastos i ugali moy idi, ket
dinadail moy i baggi moy gipu ha kinadukas moy, ken kinaimon moy, ken
pinagbartek moy ken kadukasan a pinagdeyaw moy ha didiosen a hidi.
4 Ket niyaen, nalaktat ha nikam i awan a hidi a makidios, ta awan kam
makiuseg ha nidi ha kinadukas di. Ket isu i gipu na a ulewan di kam.
5 Ngem dumemat nokkan i oras, ket mapasaguppang hidi ha Dios. Ket
masapul a tumabbeg hidi ha Dios, a sisasagana a manghukom ha ngamin,
maski ha minatay a hidi ken maski ha kebbiyag.
6 Gipu ta kona hito i paghukom na Dios, nekasaba bila i Baheta na Dios ha
maski minatay a hidi, penu makabiyag mina i espiritu di ha magnanayon
a biyag na Dios. Ket maski nu minatay i baggi di, gipu ha pinaghukom na
Dios ha ngamin a totolay, magbiyag mina i espiritu di, gipu ha ginimet ni
Cristu.

Magdinaggap Kitam

7 Niyaen, mabikan dan i panungpalan na ngamin a bagbagay. Isu,
masapul a magingat kam ken anegan moy i baggi moy, penu makakararag
kam.
8 Kangrunaan unay a tahod mina i pinagiinayat moy. Ta nu tahod a
maginayat kitam, magsigida kitam a magpakawan ha liwaliwat na agagum
tam.
9 Ket maragsak kam mina a magpipinnadagus.
10 Makpal i sabasabali a kabaelan a iyatad na Dios ha nikitam a
manahod. Ket masapul a usaran tam idenday a kabaelan a pagdinagap
tam. Usaran na kada esa i bukod na a kabaelan para ha kakalan na a
manahod, a kona ha malaing a tagabu a tahod i pagtongpal na ha Happo
na.
11 Halimbawa: nu neyatad ha nikaw i kabaelan a mangitoldu, nay ka
dan. Magitoldu ka mina ha kagi na Dios. Ket nu neyatad ha nikaw i
kabaelan mo a magserbe, masapul a magserbe ka gipu ha kabaelan mo a
iyatad na Dios ha nikaw. Ket nu kona hito ha nikam, medeydeyaw i Dios

gipu ha kabaelan ni Jesu-Cristu a atoy ha nikam. Madeyawan hikuna ha magnanayon, gipu ha pinnakabalin na a magnanayon. Oni ay!

Marigatan Kitam gipu ha Panahod Tam ha ni Cristu

12 Kakabsat a ayayatan ko, awan kam mina malaktat ha rigrigat a attaman moy niyaen. Ide man i pagpadas na Dios ha nikam, ket gagangay na ito ha ngamin a manmanahod ha ni Cristu.
13 Isu, awan kam mina malaktat, nu awan a magragsak kam. Ta gipu ta kona hito, makipagpadas kam bila ha rigrigat a kona ha naattaman ni Cristu. Ket nu makipagattam kam ken ni Cristu, dakkal bila i ragsak moy nokkan, nu mepaenta i kinainamakan na ha pagsoli na.
14 Oni! Mappiya ha nikam, nu ulewan di kam gipu ha pinaguseg moy ha ni Cristu. Ta ito i pagtiplad a magturay ha nikam i mismo a Espiritu na Dios.
15 Isu ngarud, nu marigatan kam, bakkan mina a kinadukas i gipu na, a kona ha magbuno, onu magtakaw, onu makibiyang ha sabali a magturay.
16 Ngem nu maparusaan kam gipu ha panahod moy ha ni Cristu, awan moy mina ikasaniki. Imbes na, magyaman kam mina ha Dios, gipu ha tawed moy aye, a nagen ni Jesu-Cristu.
17 Nanakaman moy ide, a nagrugi dan i tiyempo na pinanghukom na Dios ha totolay. Ket mangrugi ito ha nikitam a totolay na Dios. Niyaen, nu mangrugi ito ha nikitam a kinagbiyan na Dios, mas madaggi unay i paghukom na Dios nokkan, ha awan a hidi a manahod ha Mappiya a Baheta na Dios. Anyan i kinapigsa na hukom na ha nidi?
18 Kona ha nesurat ha Libro na Dios,
"Nu marigat i pagpadas na Dios ha nalinteg a hidi hanggan mesalakan hidi, anya dod i magimet ha madukas a hidi a awan a makidios?"
19 Isu niyaen, ha ngamin a marigrigatan gipu ha pagayatan na Dios a magpadpadas ha panahod di, italak di mina i baggi di ha Dios. Ket gipu ha mappiya a paggimi-gimet di, ipaenta di mina i panahod di ha mapagtalkan a Dios a Namarsuwa ha nidi.

5

I Mahagdapon ha Totolay na Dios

1 Niyaen, atoy i kayat ko ipeta ha panglakayan a hidi a atoy ha kapilya moy. Magdiretsowak ha kakkagi ko aye, gipu ta hikan bila i esa a panglakayan. Ket hikan bila i sistigu ha pinagattam ni Cristu ha makpal a rigrigat. Ket atoy bila i bunong ko ha kinainamakan na nokkan, ha pagpaenta na manon. Isu, ipeta ko ha nikam a mahagdapon, a
2 daponan moy i toltolduwan moy a intalak na Dios ha nikam. Ket awan mina a kona ha pilitan na kam a magdapon, nu awan a kona ha kayat na Dios, ket maragsak kam a magdapon. Ket bakkan mina a gipu ha korinat a metangdan mina ha nikam, nu awan gipu ha tahod a kasorhan moy a magserbe ha Dios.
3 Awan moy tagabuwan idenday a manmanahod a netalak ha nikam. Imbes na, ipaenta moy ha nidi i mappiya a ugali moy, penu ahegan di i tahod a manahod ha ni Jesus.
4 Ket nokkan, nu magpaenta i Happo na ngamin a mahagdapon, atdinan na kam ha gungguna moy a awan malompas.
5 Niyaen, atoy bila i ipeta ko ha nikam a inannanak. Masapul a peturayan kam ha panglakayan a hidi. Ket ha nikam ngamin, masapul a magpakumbaba kam ha baggi moy, ket magdinaggap kam. Kona ha

nesurat ha Libro na Dios, a “Sentiyan na Dios i mapangas a hidi, ngem kagbiyan na hidi a napakumbaba.”

6 Isu, awan kam mapangas, nu awan a peturayan kam ha Dios a mannakabalin, penu ipatangkay na kam nokkan ha nebital na a tiyempo.

7 Daponan na kam ha kanayon. Isu, talakan moy i Dios a magagum ha nikam ha ngamin a pakaburiburan moy.

8 Magingat kam. Magdapon kam. Ta maglekwat-lekwat i kasenti moy a ni Satanas a kona ha asu a magngarngar a mageriyok ha kanan na.

9 Paigatan moy i panahod moy, ket sentiyan moy hikuna. Ta katandi moy a kona bila hito i pagattaman na ngamin a kakalan moy a manahod, ha ngamin a paset na lutak aye.

10 Ket nu malpas i ballik a tiyempo a pakarigat moy, i Dios a mismo i magpahusay ha nikam, hanggan awan ha liwat moy. Oni, magpapigsa ha nikam i mahagkagbi a Dios a nangayag ha nikam a makiraman ha kinainamakan na a magnanayon, gipu ha pinnakipagisesa moy ha ni Cristu. Ket hikuna i magpaigat ha panahod moy hanggan awan kam maabak ha maski nu anya.

11 Oni! Madeydeyaw i pinnakabalin na Dios a magnanayon! Oni ay!

I Dilokod a Kakkagi Na

12 Ni Silbano i nagagum ha nikan a nagsurat ha ide a ballik a surat. Ibilang ko hikuna a mapagtalkan a kabsat tam. Insurat ko dan ha nikam, penu mapapigsa ko i panahod moy, ket penu makatandiyan moy i tahod a kagbi na Dios. Maigat mina i panahod moy ha kagbi na aye.

13 Pakumustaan na kam na manmanahod a hidi ha ihe a lugar a Babiloniya, ili na Roma. Hidi bila i pinili na Dios, a kona ha pinagpili na ha nikam. Ket magpakumusta bila ni Markos, a ibilang ko a annak ko.

14 Niyaen, magsinalpak kam, penu maenta na ngamin a totolay a maginayat kam.

Ha ngamin a kasakop ni Kristu, atoy mina i talna na Dios ha nakam di.

I Nekaduwa a Surat ni Pedro

1 Naggipu ide ha ni Simon Pedro a tagabu ni Jesu-Cristu ken esa a
pinaangay na a mangipakatandi ha pagitoldu na. Isurat ko ha ngamin
a kakalan mi a manmanahod a sakop na. Maatdinan kitam ha panahod
aye gipu ha kinalinteg ni Jesu-Cristu, i Dios ken Mahagisalakan ha nikitam.
2 Niyaen, kumakpal mina ha nikam i kagbi ken talna na Dios, gipu ha
pagkatandi moy ha nikuna ken ni Jesus a Happo tam.

I Pinangayag ken Pinangpili na Dios

3 Gipu ha pinnakabalin na Dios, magagum hikuna ha nikitam, penu
makatongpal kitam ha bobon na. Magagum hikuna ha nikitam gipu ha
pagkatandi tam ha ni Jesu-Cristu, a nangayag ha nikitam, penu meraman
kitam ha mismo a kinappiya na ken kinainamakan na.
4 Ket gipu ta kona hito, tinongpal na i inkari na, a mangiyatad ha
kadakkalan ken mangina a sagsagut. Ket gipu ha sagsagut na aye, makalisi
kitam ha kinadukas a kasorhan na totolay, a pakadadailan na biyag di. Ket
gipu paman ha sagsagut na Dios, makiraman kitam ha nadiosan a ugali
na.
5 Isu, gipu ta kona hito i sagsagut na Dios, magagit kitam mina a
manginayon ha panahod tam gipu ha mappiya a paggimi-gimet. Ket
nayonan tam i pinaggimet tam gipu ha malaing a pagkatandi.
6 Ket nayonan tam i pinagkatandi tam gipu ha pagturay tam ha kasorhan
na baggi tam. Ket nayonan tam i pinagturay tam ha baggi tam gipu ha
pagattam tam ha rigrigat. Ket nayonan tam i pinagattam tam ha rigrigat
gipu ha pagaheg tam ha Dios.
7 Ket nayonan tam i pinagaheg tam ha Dios gipu ha paginayat tam. Ket
nayonan tam i pinaginayat tam gipu ha nadiosan a ayat a magayayat ha
maski nu heya a tolay.
8 Idenday i kababalin a masapul tam. Nu dagdagan tam ha paggimi-
gimet a kona hito, atoy i serserbe ha pagkatandi tam ha ni Happo tam a
Jesu-Cristu. Ket mangina i keangayan na katandiyan tam heya.
9 Ngem ha maski nu heya a awan a kona hito i paggimi-gimet na, kona
ha nabulsak dan hikuna. Kona ha kulang i nakam na. Ta atoy i makpal a
awan na makatandiyan. Ket naleptanan na a nadalusan hikuna ha ngamin
a liwaliwat na.
10 Isu kakabsat, gipu ta pinili na kitam na Dios, a inayagan na kitam a
makiraman ha kasasaad na, usaran tam mina i ngamin a kabaelan tam,
penu mepaenta tam a tahod i pinagpili na ken pinagayag na ha nikitam.
Nu kona hito i gimetan tam, awan kitam matakneg.
11 Ket nokkan, ha pagdemat tam ha magnanayon a paghariyan ni Happo
tam a Jesu-Cristu, awan kitam masaniki, nu awan a dakkal i ragsak tam.
Ket mappiya i pagsalpak ni Mahagisalakan ha nikitam.
12 Isu, maski nu katandiyan moy dan i tahod a pagitoldu na Dios, ken
malaing kam ha panahod moy, ipanakam ko paman ha nikam ha kanayon
megipu ha dende a bagbagay.
13 Hanggan magbiyagak ha ide a lutak, mappiya nu panakaman ta kam
ha dende.
14 Ta katandi ko a dandani dan i katay ko. Katandi ko ito gipu ha
inpakatandi ni Happo tam a Jesu-Cristu ha nikan.

15 Isu, usaran ko i ngamin a kabaelan ko, penu kanayon a manakam moy
idende a bagbagay megipu ha ni Jesu-Cristu. Ket maski kobosan na katay
ko, manakam moy mina idende.

I Nakaenta a hidi ha Kinainaamakan ni Jesu-Cristu

16 Mapagtalkan ide a pagitoldu mi ha nikam megipu ha ni Happo tam a
Jesu-Cristu. Awan mi rinarammat i pinarparbo a kakkagi idi inpakatandi
mi ha nikam i pinnakabalin na ken pagsoli na. Ta naenta mi a mismo i
kinatangkay na.
17-18 Nagagum kami ha ni Jesus, idi naghen hikuna ha parabin a
nagtagbowan na i Dios Hama. Ket nateman mi i timek a naggipu ha langit,
idi dineyaw na Dios ni Jesus, idi inpaenta na i kinadios ni Jesus. Kinagi
na Dios a Katangkayan a Disiyag, a "Ide i Annak ko, a ayayatan ko ken
pakaragsakan ko unay!" kon na Dios.
19 Isu, gipu ta kona hito, napapigsa i panahod mi ha pinagpugto na
minahagpugto a hidi, idi nikuna a naalay dan. Ket adalan moy bas i
pagitoldu di megipu ha Cristu. Ta kona ha silaw ito a magdisyag ha
kadihaman a lugar, hanggan dumemat i parbangon. Nu dumemat i
parbangon, madisyagan na kitam ni Kaldiwan. I kayat ko kagiyan, ni Jesu-
Cristu ken pagsoli na.
20 Oni, adalan moy bas i pagitoldu na minahagpugto a hidi. Ngem ha
palungo, masapul a makatandiyan moy a awan ha makatandi ha maski
anya a pugto ha Libro na Dios gipu ha bukod na a nakam.
21 Ta awan a pulos i pugto a naggipu ha nakam na tolay, nu awan a
pinagkagi na hidi na Espiritu na Dios, a nekagi di i kakkagi na Dios.

2

I Masileng a Mahagpugto ken Maestro a hidi

1 Idi nikuna a naalay dan, atoy i kappal a masileng a mahagpugto. Ket
maski niyaen, ha tiyempo tam, dumemat bila ha nikam i kappal a masileng
a maestro. Makadadail ha panahod i pagitoldu di. Ta silisileng i itoldu di.
Ket tinatallekodan di i pagitoldu ni Jesu-Cristu, a nanggatang ha nidi gipu
ha katay na. Isu a masigida a mapadadail di i baggi di.
2 Ngem maski nu kona hito, makpal i umuseg ha kinadukas di. Ket gipu
ha madukas a paggimi-gimet di, uliwan na totolay i tahod a pagitoldu na
Dios.
3 Madammot idagenday a masileng a maestro. Ket gipu ha kasorhan di
a korinat, gundawayan di kam, a tolduwan di kam ha gibagbak a kakkagi.
Ngem naalay dan a nakasagana i Manghukom ha nidi. Awan kumilap i
Dios, nu awan a mabikan dan i pangdadail na ha nidi.
4 Ta kona idi nikuna a naalay dan, ket nagliwat i kappal a anganghel. Ket
awan na hidi kinagbiyan na Dios, nu awan a intogbak na hidi ha henan
na natay a hidi a madukas. Nebalud pala hidi hito, ha madadisalad a
kadihaman, hanggan dumemat i Pamalak a Paghukom na Dios.
5 Ket idi tiyempo ni Noe, awan na bi kinagbiyan na Dios i palungo
a totolay a naparsuwa. Ta linayusan na i naghenan na awan a hidi a
makidios, hanggan natay hidi ngamin. Hikuna ni Noe la, a nangitoldu
megipu ha kenalinteg, ken pitu a agagum na i salakan.
6 Ket atoy bila ide a pangaregan na pagparusa na Dios ha totolay a awan
a makidios. Ta tinutod na i il-ili a Sodoma ken Gomora.
7 Ngem insalakan na i esa a nalinteg, a ni Lot, a nagsaket ha nakam na
gipu ha kinadukas na kakaili na.

8 Hikuna ni Lot, i nalinteg, nakipaghen ha nidi naenta na ken nateman
na i kinadukas di ha kada pamalak. Isu i gipu na a nariribuk unay i nakam
ni Lot. Ngem insalakan na hikuna na Dios.

9 Isu, gipu ta kona hito, mepaenta a malaka la ha Happo tam a
mangisalakan ha makidios a hidi ha rigrigat di. Ket malaka bila a
mangibalud hikuna ha madukas a hidi hanggan ha Pamalak a Paghukom
na Dios.

10 Permi i parusa na ha umusoseg a hidi ha ngamin a bastos a kasorhan
di ken mangulew ha turay na Dios. Awan hidi masaniki, nu awan la a
mapangas. Awan di deyawan i nelangitan a ketturay. Awan di melasin i
turay di, nu awan a madukas i pagkagiyan di ha turay na Dios.

11 Ngem maski ha anghel a hidi, a mas matangkay unay ngem ha
denday a masileng a mamaestro, awan di hidi pagkagiyan ha madukas
ha saguppang na Dios.

12 Ngem sabali manon i ugali na masileng a hidi a maestro. Madukas
i pagkagi di ha maski nu anya a awan di makatandiyan. Kona hidi ha
manteng a hayup a awan ha saniki. Ket gimetan di i maski nu anya a
kasorhan na baggi di. Kona ha neenak hidi a mapapatay, ket awan ha
keangayan di nu awan la i katay, a kona ha hayup.

13 Mabilasan hidi ha sakisaket, a kona ha pinagpasaket di ha sabasabali.
Maski al-aldaw, ket i pagragsakan di i maggimet ha kabastosan a kayat
na baggi. Ikasaniki moy hidi, ket hidi man i gipu na a malimed kam. Ta
maski nu makipagkan hidi ha nikam, tumulos hidi a magliwat, a lokowan
di kam ha sileng di.

14 Awan ha babbey a maenta di, a kayat di mina a gundawayan. Permi i
ayat di a magliwat, a awan hidi gumimak. Ket pagkaliwatan di i totolay a
nakkapoy ha panahod di. Tinolduwan di i baggi di a masor ha madukas.
Sigurado a parusaan na hidi na Dios!

15 Tinallekodan di i nalinteg a dilan, ket inumunod hidi ha makillu,
hanggan netawtaw dan hidi ha liwaliwat. Inaheg di i ugali ni Balaam,
a annak ni Bosor, a nagkayat ha suweldo a naggipu ha madukas a ginimet
na.

16 Ngem sinalenan na hikuna na Dios. Pinagkagi na Dios i makadakklan
a nagluganan ni Balaam. Ket tinolduwan na hikuna na makadakklan ha
timek na tolay, ket pinagimak na i makillu a panggep na.

17 Ha dagenday a masileng a maestro, kona hidi ha namadiyan a
habwayan, ken kona ha ula-ulap a neyeppar na paras. Ta awan ha serbe
na pagitoldu di, ket awan hidi maggimet ha mappiya. Niyaen, insaganaan
na hidi na Dios ha madadisalad a abot a madihaman.

18 Malaing hidi a magbalikas, ngem pulos, awan ha kinalaing ha kakkagi
di. Ket nu atoy i kappal a bigu a manahod ha ni Jesu-Cristu, sulisogan di
hidi gipu ha kabastosan a ugali. Ket gipu ha sulisog di aye, masiluwan
manon idagenday a manmanahod a dandani dan a makalisi ha madukas
a pinagbiyag di.

19 Ha dagenday a masileng a maestro, ikari di i wayawaya. Ta mabalin
kan i maggimet ha maski nu anya, gipu ha pagitoldu di, ket awan kan
ha maneg. Ta mawayawaya ka a maguseg ha kasorhan na baggi mo,
kon di, ket awan ka kan magliwat. Ngem sileng la iday. Ta awan hidi
mawayawaya, nu awan a nagpatagabu dan ha kinadukas. Ta siyempre,
nu atoy i magturay ha esa a tolay, nagbalin iday a tolay a tagabu gipu ha
pinagpeturayan na.

20 Maski nu malaing hidi ha pagkatandi di megipu ha ni Jesu-Cristu
a Happo ken Mangisalakan ha nikitam, ket maski nu makalisi hidi ha

kinadukas a pakadadailan na biyag ha ide a lutak, ngem nu masiluwan
manon hidi ha kinadukas, ket nu abakan na hidi na kinadukas aye, permi
i rigrigat na kasasaad di. Mas marigat i kasasaad di ha dilokod ngem ha
palungo.
21 Ta nu malaing hidi ha pagitoldu ni Cristu, awan ha pambar di,
nu talekodan di i kinalinteg. Mas mappiya ha nidi nu awan di mina
nakatandiyan i bobon na Dios, a nepakatandi dan ha nidi.
22 Ngem niyaen, gipu ta kona hito i ginimet di, nepaenta i kinatahod na
ide a pagkakagi, a "Ha asu a hidi, mepaenta i kinaasu di, a nu magota hidi,
ket soliyan di a deldilan. Ket kona bila hito ha babboy. Nu degusan mo i
babboy, magsoli la hikuna a tumabbug," kon na kan.

3

Inkari ni Jesus a Magsoli Hikuna ha Nikitam

1 Niyaen, kakabsat, ide dan i nekaduwa a surat ko ha nikam. Ha dende
a duwa a surat ko, pinanggep ko a paigatan i mappiya a nakanakam moy,
gipu ha pinagpanakam ko ha dagende a bagbagay.
2 Nakaman moy mina i kakkagi na Dios, pati idagenday i pugpugto a
inpapugto na Dios ha minahagpugto a hidi, nikuna a naalay dan. Pati i
bobon na Happo tam ken Mangisalakan, a inpakatandi na ha nikam gipu
ha nikami a apostol na a pinaangay na.
3 Ha palungo na ngamin, masapul a makatandiyan moy megipu ha
Dilokod a Tiyempo, nu pumenta i peturayan a hidi ha mabastos unay.
Ha tiyempo ito, ulewan di kam,
4 a ikagi di, "Hadya i Happo moy? Awan dod a inkari na a magsoli?
Naalay dan niyaen, ket awan man hikuna. Naalay dan a natay i palungo
a minappo tam, ket hanggan niyaen, tumulos la i kasasaad tam ha ide
a lutak. Awan pala ha pagpabigu na Dios ha lutak aye, nangrugi idi
pinnakaparsuwa na lutak," kon na magulew a hidi.
5-6 Ha dagenday a magulew, madiyan di a nakaman i pinagparusa na
Dios, idi nagpalayus hikuna ha ngamin a lutak, idi dinadail na i palungo a
lutak, ket pinabiguwan na manon i lutak aye. Kona ha iday i pinnakabalin
na Dios. Idi pinarsuwa na i lutak ken langit, atoy i kinagi na Dios a
pangparsuwa na ha lutak ken langit. Naggipu i lutak ha dinom. Ginimet
na Dios i lutak gipu ha dinom. Ket gipu paman ha dinom, dinadail na Dios
i palungo a lutak.
7 Ngem niyaen, ha ide a langit ken lutak a paghenan tam, insagana na
ito na Dios a tutudan na nokkan ha Pamalak a Paghukom na ha awan a
hidi a makidios, a parusaan na hidi. Insagana na Dios ide a langit ken
lutak a pagtutodan na, a nokkan, ket magkagi la hikuna ket matutod hidi,
ket kona idi pinarsuwa na i langit ken lutak gipu ha mismo a kagi na.
8 Niyaen, kakabsat, nanakaman moy ide. Ha pagibilang na Apo Dios,
awan ha kasabaliyan ha esa a pamalak ken esa a ribu a tawen. Magkalan
la hidi.
9 Ha kappal a totolay, kagin di a pinabayag ni Apo i inkari na a magsoli.
Ngem awan hikuna pinabayag, nu awan a magananus hikuna gipu ha
nikitam. Ta awan na kayat a maparusa ha impyerno i maski nu heya a
tolay na, nu awan i kayat na a magbabawi hidi ngamin ha liwaliwat di.
10 Ngem maski nu kona hito i pinagulew na kappal ken pinagananus na
Dios ha totolay na, dumemat paman i Pamalak a Paghukom na Dios. Ket
dumemat hikuna ha sigida. Malaktat i totolay ha pagdemat na a kona ha
sigida a pagdemat na mahagtakaw. Nu kaddemat na iday a oras, mateman
na totolay i makakanteng a daranudor, ket bigu la maawan dan i langit.

Ket lompas ha gangatan i singgit, ken bulan, ken pusiyan a hidi. Pati i
lutak aye, malompas bila, ken ngamin a atoy ha lutak.
11 Niyaen, gipu ta kona hito i pakadadailan na ngamin a bagbagay, anya
mina i gimetan tam? Masapul a nadiosan i ugali tam, ket nedatton ha Dios
i ngamin a pinaggimet tam,
12 a mananahok kitam ha Pamalak a Pagdemat na Dios. Ket mapigsa
unay mina i pinagkasor tam ha iday a Pamalak nu matutod i langit, ken
malompas i singgit, ken bulan, ken puspusiyan gipu ha passi na gangatan
na Dios.
13 Awan ha balle iday ha nikitam. Ta tahokan tam i inkari na Dios a bigu
a langit ken bigu a lutak a paghenan tam. I maghen la hito i malinteg a
hidi. Ket pulos, awan ha madukas.
14 Isu niyaen, kakabsat, gipu ta kona hito i tahokan tam, magagit kitam
mina a maggimet ha mappiya, penu awan ha ikasaniki tam ha pagdemat
na Dios, nu awan a matalak hikuna ha nikitam.
15 Nanakaman moy mina i pinagananus na Dios ha totolay na. Ta
ananusan na hidi penu mesalakan. Kona bila hito i nesurat ni Pablo ha
nikam. Malaing ide a kabsat tam gipu ha kinalaing a iyatad na Dios ha
nikuna.
16 Ket kona bila hito i pagitoldu na ha ngamin a sursurat na, megipu
ha Pamalak a Paghukom na Dios. Nu kappal, isurat ni Pablo megipu ha
madisalad a bagbagay, ket marigat idenday a makatandiyan. Ha awan a
hidi a makatandi ken awan pala manahod, balibaliktadan di i sursurat
ni Pablo. Ket kona bila hito i gimetan di ha sabasabali a surat ha Libro
na Dios. Ket gipu ha ide, kona ha iturong di i mismo a baggi di ha
pakaparusaan di.
17 Ngem bakkan a kona hito ha nikam, kakabsat. Ta makatandiyan moy
dan megipu ha dagenday a masileng a maestro. Isu, magingat kam, a
awan di kam allilawan gipu ha liwaliwat a usigan di. Ta nu umuseg kam
ha nidi, lumupoy i panahod moy a tahod.
18 Imbes na, pumigsa a pumigsa mina i panahod moy ha ni Jesu-Cristu,
gipu ha kagbi na ha nikam, ken gipu ha pagkatandi moy ha nikuna.
Madeydeyaw ha magnanayon i Happo tam a mangisalakan ha nikitam.
Oni!

1 Juan

I Nekaesa a Surat ni Juan

1 Isurat ko ha nikam megipu ha ni Jesu-Cristu. Hikuna i ikabiyag tam ha
biyag na Dios a magnanayon. Ta maski idi palungo a naparsuwa i lutak,
atoy dan hikuna. Ket niyaen, naenta mi dan. Ket nateman mi i pagitoldu
na. Ket naenta mi i ginimet na. Ket naegkaman mi i baggi na, ta talaga a
naging tolay hikuna.
2 Ta maski nu hikuna i biyag na Dios a magnanayon, naging tolay ni
Jesus, a nagpaenta hikuna ha kakalan tam a tolay. Ket niyaen, naenta mi
dan, ket ipatahod mi paman ha nikam, ket ipakatandi mi ha nikam megipu
ha nikuna.
3 Idende a naenta ken nateman mi, ito i ipakatandi mi ha nikam, penu
makiuseg kam bila ha nikami. Ket niyaen, makipagisesa kitam ngamin ha
Hama tam a Dios ken ni Jesu-Cristu a Annak na.
4 Ket gipu ta kona hito, isurat ko idende ha nikam, penu makipagragsak
kitam talaga ha tahod a ragsak.

Masapul a Maglakad Kitam Ha Disiyag na Dios

5 Niyaen, ide i pagitoldu a nateman mi ha Annak na Dios, ket ipakatandi
mi ha nikam. Kona ha silaw i Apo Dios, a awan ha diham ha nikuna, onu
awan ha liwat ha nikuna.
6 Nu ipeta tam a makiuseg kitam ha nikuna, ngem maggimet kitam ha
madukas, agay, magsileng kitam, a awan magisesa i paggimet tam ken
kakkagi tam. Ket kona ha kadihaman i kaykayat tam.
7 Ngem nu kaykayat tam i disyag a paghenan na Dios, makipaguseg
kitam ha nikuna. Ket kanayon na kitam a dalusan gipu ha digi ni Jesus, a
Annak na, a mangadya ha ngamin a liwat tam.
8 Ngem nu ipeta tam a awan kitam maggimet ha liwat, agay, allilawan
tam i baggi tam. Ket awan kitam manahod ha kagi na Dios.
9 Ngem nu magoni kitam ha Dios, a ipeta tam i liwaliwat tam, pakawanan
na kitam, ken dalusan na kitam ha ngamin a kinadukas tam. Ta
mapagtalakan ken nalinteg hikuna a tongpalan na i inkari na.
10 Ngem nu ipeta tam a awan ha liwat tam, magsileng kitam. Ket kona
ha ipeta tam a magsileng i Dios. Ket awan kitam umuseg ha kagi na.

2

Ni Jesu-Cristu I Magpakagbi Ha Dios Ama Gipu Ha Nikitam

1 Annak ko, isurat ko ide ha nikam, penu awan kam magliwat. Ngem
maski nu atoy ha nikitam i makaliwat, atoy i magagum ha nikuna a
magpakagbi ha Dios Ama. Ket hikuna man ni Jesu-Cristu a nalinteg.
2 Hikuna a mismo i newagah gipu ha nikitam, penu maadya i liwaliwat
tam, ket awan la a liwaliwat tam, nu awan bila i liwaliwat na ngamin a
tolay.
3 Niyaen, mepaenta nu katandiyan tam i Apo Dios, onu awan. Ta nu
tongpalan tam i inbon na, makasigurado kitam a katandiyan tam hikuna.
4 Nu atoy i magkagi a katandi na i Apo Dios, ngem awan na tongpalan i
bobon na, masileng la iday a tolay. Ket awan hikuna manahod ha kagi na
Dios.

5-6 Ngem i mangtongpal ha bon na Dios, hikuna i magayat ha Dios a
kusto. Ket ha maski nu heya a magkagi a magisesa hikuna ha Apo Dios,
masapul a magbiyag hikuna a kona ha pinagbiyag ni Jesu-Cristu. Ket nu
kona hito i gimetan tam, makasigurado kitam a magisesa kitam ha Dios.

Masapul a Maginayat Kitam

7 Kakabsat, awan a bigu a bon i isurat ko ha nikam. Ta naalay dan
a nebon ide ha nikam. Ket nateman moy dan, maski idi karugi moy a
manahod, a "Maginayat kamon," kon na.
8 Ngem maski nu naalay dan i pinagteman moy ha ide a bon na Dios,
kona nu bigu paman ito. Ta niyaen la a maadya na silaw ni Jesu-Cristu
i diham na liwat tam. Ket niyaen, makatandiyan tam nu panyan tam a
ayatan i kakalan tam a tolay, a kona ha pinagayat ni Jesu-Cristu ha nikitam.
9 Kakabsat, nu atoy i mangipeta a kessilaw hikuna ha silaw ni Jesu-Cristu,
ngem sentiyan na paman i kabsat na, agay, madiham pala i nakam na.
10 I tahod a kessilaw i magayat ha kabsat na a hidi. Ket nu kona hito a
masilawan i nakam na, awan ha pakaliwatan na.
11 Ngem i magsenti ha kabsat na, hikuna i madiham pala ha nakam na.
Ket madukas i gimetan na. Ket kona ha awan na makatandiyan nu hadya
i angayan na, gipu ta binulsak na diham i mata na.
12 Annak ko, magsuratak ha nikam, a panakaman takam a napakawan
dan i liwaliwat moy, gipu ha ni Jesu-Cristu.
13 Ket magsuratak ha nikam a lalakay, gipu ta katandi moy ni Jesus. Ket
makatandiyan moy a kebbiyag hikuna, maski idi awan naparsuwa i lutak.
Magsuratak ha nikam a ololitaw, gipu ta nangabak kam ha ni Satanas. Isu,
annak ko, insurat ko ha nikam ngamin gipu ta katandi moy i Hama tam a
Dios.
14 Kakabsat a katalakay ko, insurat ko dan ha nikam, ta katandi moy
hikuna a kebbiyag maski idi awan naparsuwa i lutak. Kakabsat ko a olitaw,
insurat ko ha nikam, ta mapigsa kam, ket tinahod moy dan i kagi na Dios,
ket naabak moy dan i Satanas.
15 Ket niyaen, isurat ko a awan moy mina ahegan i ugali na totolay ha
ide a lutak. Ket awan mina i kukuwa na lutak i kasorhan moy. Ta nu kona
hito i kasorhan tam, mepaenta dan a awan talaga ha pagayat tam ha Dios
Ama.
16 Ta bakkan a Hama tam i nagipuwan na dagende a ugali, nu awan
a nagipu ha totolay. Ta kona hito i kinahattog di, ken kinaseni di ken
kinapangas di a totolay.
17 Mapukaw nokkan i lutak aye, ken ngamin a pakaseniyan na a atoy ha
lutak. Ngem maghen ha Dios ha magnanayon i maggimet ha pagayatan
na Dios.

Awan Kitam Mina Umuseg Ha Magsenti Ha Ni Cristu

18 Annak ko, mabikan dan i dilokod a oras na lutak aye. Ket nabaheta
moy a dumemat nokkan i esa a mahagsenti ha ni Cristu. Ngem maski
niyaen, ket dinumemat dan i makpal a magsenti ha ni Cristu. Isu, gipu ta
kona hito, makatandiyan tam a mabikan dan i dilokod a oras.
19 Niyaen, atoy dan i kappal a magsenti ha ni Cristu. Ket sinumina
hidi ha nikitam. Maski nu nakipagpisan hidi ha nikitam idi, awan hidi
nakipagtulos ha nikitam. Ta awan hidi nanahod talaga. Nu tahod a
nakipagisesa hidi ha nikitam, nakipagtulos mina hidi ha panahod tam.
Ngem gipu ta sinumina hidi ha panahod tam, makatandiyan tam a awan
hidi nakipagisesa ha nikitam talaga.

20 Ngem niyaen, bakkan a kona hito ha nikam. Ta inatdinan na kam ni
Cristu ha Espiritu na Dios. Isu a makatandiyan moy i kinatahod megipu
ha Dios.
21 Isu, isurat ko ha nikam gipu ta katandi moy dan. Awan ko nakaman a
awan moy katandi. Nakatandiyan ko a katandi moy dan, ken katandi moy
a awan ha sileng ha pagitoldu na Dios.
22 Niyaen, heya i magsileng? Hidi a magkagi a bakkan a ni Jesus i Cristu
a pinaangay na Dios. Hidi man i magsenti ha ni Cristu. Ket awan hidi
umayun ha Dios Ama ken Annak na.
23 Ta maski nu heya a awan manahod ha Annak na Dios, awan ha
panahod na ha Dios Ama. Ngem maski nu heya a mangipeta ha panahod
na ha Annak na Dios, manahod bila hikuna ha Dios Ama, ken makisesa
hikuna ha Dios Ama.
24 Isu, tumulos kam mina a umuseg ha pagitoldu na Dios a nabaheta
moy, idi nangrugi kam a manahod. Nu makatulos kam ha pagitoldu aye,
makatulos kam bila a makiayun ha Nama tam a Apo Dios, ken Annak na
a Jesu-Cristu.
25 Ket makipagbiyag kitam ha Apo Dios ha magnanayon. Ta ito i inkari
ni Cristu a mismo ha nikitam.
26 Niyaen, insurat ko dan megipu ha magsenti a hidi ha ni Cristu. Ta
kayat di kam a allilawan.
27 Ngem awan a masapul a tolduwan takam, ta atoy dan ha nikam i
Espiritu na Dios a nagipu ha ni Jesu-Cristu. Ket hikuna man i mangitoldu
ha nikam, megipu ha ngamin a bagay. Ket tahod hikuna, a awan a
magsileng. Isu, tumulos kam mina a makiayun ha Espiritu na Dios, a
kona ha tinolduwan na kam hanggan niyaen.
28 Oni ay, annak ko. Tumulos kam pa a magisesa ha ni Jesu-Cristu, penu
matured kitam nokkan, ket penu awan kitam masaniki ha pagdemat na,
ket penu awan kitam manteng ha saguppang na.
29 Katandiyan tam a malinteg i Cristu. Isu a makatandiyan tam a
nagbalin a annak na Dios i maski nu heya a umaheg ha ni Cristu ha
malinteg a paggimet na.

3

Nagbalin Kitam a Annak na Dios

1 Nakaman tam mina nu hangan kadakkal i ayat na Hama tam a Dios ha
nikitam. Ta nagenan na kitam a annak na. Ket tahod a nagbalin kitam a
annak na. Ide i gipu na a awan na kitam makatandiyan na totolay a hidi
a awan a manahod. Awan di makatandiyan i ugali tam, gipu ta awan di
bila makatandiyan megipu ha Dios.
2 Kakabsat, annak na kitam dan na Dios ha yenan a tiyempo. Ket maski
nu awan tam katandiyan i pagbalinan tam, katandi tam a nokkan, nu
magpaenta manon ni Jesu-Cristu, pagbalinan na kitam a kona ha nikuna.
Ta maenta tam hikuna nokkan ha rupanrupa. Ket nu maenta tam hikuna,
pagbalinan na kitam a kona ha nikuna.
3 Ket ha maski nu heya a mangnamnama a kona hito ha ni Cristu,
magbiyag hikuna a malinteg, a kona ha ni Cristu.
4 Niyaen, ha maski nu heya a magliwat, hikuna i magsenti ha linteg ken
pagayatan na Dios. Ta kona hito i kayat na kagiyan na “liwat.” I pagsenti
ha pagayatan na Dios, iday i liwat.
5 Ket katandiyan moy a nagbalin a tolay ni Cristu, penu maadya na i
liwaliwat na totolay. Ket pulos, awan hikuna naggimet ha liwat.

6 Isu, basta magisesa kitam ha ni Jesu-Cristu, ket awan kitam magliwat.
Ha maski nu heya a mahagliwat, awan na masaneg onu katandi ni Apo
Cristu.
7 Annak ko, awan kam mina paallilaw ha maski nu heya a tolay. Ta ide
i tahod. Temanan moy bi. I tolay a managenan ha "nalinteg", kon na kan,
hikuna i maggimet mina ha nalinteg, a kona ha ginimet ni Jesu-Cristu a
nalinteg.
8 Ngem i tolay a tumulos a mahagliwat, awan hikuna a nalinteg, nu awan
a sakop ni Satanas. Ta kanayon a magliwat ni Satanas, maski idi palungo
a naparsuwa i lutak, hanggan niyaen. Ket ide i gipu na a nagbalin a tolay
i Annak na Dios, penu maadya na i ngamin a ginimet ni Satanas.
9 I maski nu heya a pagbalinan na Dios a annak na, awan hikuna tumulos
a magliwat, ta atoy ha nikuna i biyag na Dios. Ket awan a mabalin a
mahagliwat ito, ta neenak ito na Dios.
10 Isu, gipu ta kona hito, makatandiyan tam nu heya i annak na Dios ken
nu heya i annak ni Satanas. Ta bakkan a annak na Dios i maski nu heya
a awan maggimet ha nalinteng, onu awan magayat ha kabsat na.

Maginayat Kitamon

11 Ide i pagitoldu a nateman moy, maski idi nangrugi kam a manahod.
"Maginayat kitamon," kon na.
12 Ket awan kitam mina umaheg ha ni Kain, ta sakop hikuna ni Satanas.
Ket binuno na i wadi na. Apay a binuno ni Kain i wadi na, nu awan gipu
ha mismo a kinadukas na a mekontra ha kinalinteg na wadi na.
13 Isu, kakabsat, awan kitam mina masbew, nu sentiyan na kitam na
totolay a awan a manahod.
14 Niyaen, katandiyan tam a inumales kitam ha biyag na Dios, a nagipu
ha pakakatayan na totolay a awan a manahod. Ket makatandiyan tam
ito, gipu ta ayayatan tam i kabsat tam a hidi. Ta maski nu heya a awan
magayat, natay dan hikuna, a awan ha biyag na Dios ha nikuna.
15 Ket kona ha mahagbuno i maski nu heya a magsenti ha kakalan
na a manmanahod. Ket katandiyan moy a awan ha biyag na Dios a
magnanayon ha maski nu heya a mahagbuno.
16 Niyaen, ide i pakatandiyan tam ha tahod a ayat; gipu ta inyatad ni
Jesus i biyag na para ha nikitam. Isu, ahegan tam mina hikuna, a iyatad
tam mina i biyag tam para ha kakalan tam a manmanahod.
17 Nu atoy i esa a tolay a kessanikuwa, ket maenta na i kabsat na a
magkurang, ngem awan na hikuna tulongan, agay, panyan na ipeta a
ayayatan na i Dios? Madi ito agay!
18 Annak ko, madi nu kagiyan moy a ayayatan moy i agagum moy, ngem
nu awan moy patahodan. Isu, patahodan moy bi i pagayat moy ha nidi, a
daggapan moy hidi ha mappiya.

Mapatalna Na Dios I Nakam Tam

19 Ket nu tahod i pagayat tam a kona hito, makatandiyan tam a tahod
kitam a sakop na Dios. Ket awan kitam mina masaniki ha saguppang na.
20 Ngem maski nu masaniki i nakam tam ha nikuna, gipu ha liwaliwat
tam, mapatalna na kitam. Gipu ta mas mapigsa i kagbi na Dios ngem ha
pagpaliwat na nakam tam. Makatandiyan na Dios i ngamin a bagay, ngem
ballik la i makatandiyan na nakam tam.
21 Kakabsat, nu awan makapaliwat i nakam tam ha baggi tam, matured
kitam a magkararag ha Dios.

22 Ket makaalap kitam ha maski nu anya a agedan tam, gipu ta usigan
tam i bon na a hidi, ket gimetan tam i pagayatan na.
23 Ide i primero a bon na, a tahodan tam mina i Annak na a Jesu-Cristu,
ket maginayat kitam a kona ha inbon na ha nikitam.
24 Kakabsat, magisesa ha Dios i maski nu heya a umuseg ha bon ni Jesu-
Cristu. Ket makipagisesa bila hikuna ha nidi. Ide i pakatandiyan tam a
makipagisesa ha nikitam i Apo Dios, a katandi tam ito gipu ha Espiritu na
Dios a inyatad na ha nikitam.

4

I Pagsubuk Tam Ha Espiritu, Nu Tahod Hidi Onu Masileng

1 Kakabsat, awan moy mina tahodan i ngamin a magitoldu. Imbes na,
subukan moy i pagitoldu di, nu tahod a Espiritu na Dios i magkagi ha
nidi, onu sabali a espiritu. Ta atoy i makpal a silisileng a maestro. Ket
inumangay hidi ha ngamin a lugar. Ngem awan man hidi ha Espiritu na
Dios.
2 Ide i pakatandiyan moy nu Espiritu na Dios i magkagi ha nidi, onu
sabali. Ta naggipu ha Dios i pagitoldu a megipu ha ni Jesu-Cristu, ket
pinaangay na hikuna na Dios a nagbalin a tolay, kon na pagitoldu aye. Nu
kona hito i pagitoldu di, makatandiyan tam a magkagi ha nidi i Espiritu
na Dios.
3 Ngem nu sabali i pagitoldu di, ket awan hidi tumulok ha ni Jesu-Cristu,
bakkan a naggipu hidi ha Dios, nu awan nagipu ha espiritu a mahagsenti
ha ni Cristu. Nabaheta moy a umangay i espiritu a mahagsenti ha ni Cristu.
Ket niyaen, dinumemat ito ha lutak aye.
4 Kakabsat a kona ha annak ko, hikam man i kukuwa na Dios. Ket
naabak moy dan i silisileng a maestro a hidi, a awan di kam naallilaw,
gipu ta atoy pala ha nikam i Espiritu na Dios. Ket manakabalin hikuna
ngem ha dagenday a magsenti ha ni Cristu.
5 Nesakop hidi ha awan a hidi a manahod ha Apo Dios. Isu, i kakalan
di a tolay i nagipuwan na pagitoldu di, ket magteman ha nidi i ngamin a
awan a manahod.
6 Ngem bakkan ha nikitam, ta sakop na kitam na Dios, ket kukuwa na
kitam. Ket magteman ha nikitam i maski nu heya a makatandi ha Dios.
Ngem awan a magteman i maski nu heya a bakkan a kukuwa na Dios. Ket
ide i pakatandiyan tam ha tahod a espiritu ken masileng a espiritu. Ta nu
tahod a kukuwa hidi na Dios, magteman mina hidi ha kagi na Dios aye.

Apo Dios I Pakegipuwan Na Ayat

7 Kakabsat, maginayat kitam mina. Ta Apo Dios i pakegipuwan na ayat.
Ket i maginayat a hidi i annak na Dios, ket katandi di hikuna.
8 Ngem ha maski nu heya a awan magayat ha kakalan na a tolay, awan
na katandi i Apo Dios. Ta awan ha gimetan na Dios, nu awan a gipu ha
pagayat na i gimetan na.
9 Ket ide i pinangipaenta na a ayayatan na kitam. Ta pinaangay na Dios
i isesa a Annak na ha lutak aye, penu kebbiyag kitam ha biyag na Dios, a
medilan ha nikuna.
10 Ket ide i tahod a ayat, a maski nu awan kitam nagayat ha Dios, nagayat
paman hikuna ha nikitam. Ket pinaangay na i Annak na a mewagah gipu
ha nikitam, penu maadya i liwaliwat tam.
11 Niyaen, kakabsat, nu kona hito i pinagayat na Dios ha nikitam,
maginayat kitam mina.

12 Ket maski nu awan ha tolay a makaenta ha Dios, basta nu maginayat
kitam, ket maghen i Dios ha nikitam. Ket perpermi i pagayat na ha nikitam
hanggan awan ha kurang na pagayat tam.
13 Ide i pakatandiyan tam a isesa kitam ha nikuna, ket atoy bila hikuna
ha nikitam, ta inyatad na ha nikitam i Espiritu na.
14 Niyaen, hikami a mismo i nakaenta dan, ken magpatahod a pinaangay
na Dios i Annak na, a Mangisalakan ha ngamin a totolay.
15 Ket ha maski nu heya a manahod ken mangipeta a ni Jesus i Annak
na Dios, maghen ha nikuna i Apo Dios. Ket magisesa bila hikuna ha Apo
Dios.
16 Isu, katandiyan tam ken tahodan tam i pinagayat na Dios ha nikitam.
Ket awan ha pakegipuwan na ayat, nu awan a Dios i pakegipuwan na. I
tolay a magisesa ha ayat, magisesa bila hikuna ha Dios, ket magisesa bila
i Dios ha nikuna.
17 Ket husto-husto nokkan i pagayat tam, nu sumaguppang kitam ha
nikuna, ha pamalak a panghukom na. Ket awan kitam manteng. Ta maski
nu atoy kitam pala ha lutak aye, nagbalin dan i kinatolay tam a kona ha
kinatolay ni Jesu-Cristu.
18 Ket nu tahod i pagayat tam ha Dios, awan tam hikuna kakantengan.
Ta mangabak i ayat ha kanteng. Nu manteng i tolay ha Dios, mepaenta na
a awan a tahod i pinagayat na ha Dios. Ta kantengan na a baka parusaan
na hikuna na Dios.
19 Niyaen, inpatahod na Dios a inayat na kitam ha palungo. Ket ide i
gipu na a ayayatan tam i Dios.
20 Ngem magsileng i maski nu heya a magkagi a ayayatan na i Dios, ngem
awan ha ayat na ha kakalan na a tolay. Ta awan a mabalin a magayat
kitam ha Dios a awan tam maenta, nu awan tam ayayatan i kakalan tam
a tolay a maenta tam.
21 Ngarud, ide i bon ni Cristu ha nikitam. I magayat ha Apo Dios, masapul
a ayatan na bila i kakalan na a tolay.

5

Nangabak Ha Kinadukas I Tolay a Neenak na Dios

1 Maski nu heya a manahod a ni Jesus i Cristu a pinaangay na Dios,
neenak hikuna a annak na Dios. Ket nu tahod i pagayat na ha Hama,
tahod mina i pagayat na ha kakalan na a annak a hidi.
2 Niyaen, nu ayayatan tam i Dios ken tongpalan tam i bon na a hidi,
makatandiyan tam a tahod i pagayat tam ha kakalan tam a annak na Dios.
3 Isu, i pinagtongpal tam ha bon na a hidi i pakatandiyan tam a tahod a
magayat kitam ha Dios. Ket awan a makaparigat i bon na a hidi, nu tahod
a magayat kitam ha Dios.
4 Ta atoy i panahod tam ha Dios. Ket nangabak ha ngamin a kinadukas
i tolay a neenak na Dios. Isu i gipu na a nangabak kitam ha kinadukas na
lutak aye.
5 Tahod ide, a awan ha makaabak ha kinadukas, nu awan hikuna
manahod a ni Jesu-Cristu i Annak na Dios.

Atoy I Tallu a Magpatahod Megipu Ha Ni Jesu-Cristu

6-8 Ide a ni Jesu-Cristu, hikuna i inumangay ha lutak a nagipu ha Apo
Dios. Ket atoy i tallu a magpatahod megipu ha nikuna. Ta atoy i Espiritu na
Dios ken atoy i pinagbinyag ni Jesus ha dinom, ken atoy i digi na, idi natay
hikuna ha kuros. Ket umayun idagende a tallu. Ta awan la i pinagbinyag

ni Jesus i mangpatahod, nu awan bila i digi na. Ket atoy bila i Espiritu na
Dios a mangpatahod, ta pasig la tahod i pangpatahod na.
9 Ket ide i pangpatahod na Dios a ni Jesu-Cristu i Annak na.
Niyaen, nu manahod kitam ha kakkagi na tolay a hidi, manahod kitam
mina ha kagi na Dios. Ta mapagtalkan i kagi na ngem ha kagi na tolay.
10 Ket ha maski nu heya a manahod ha Annak na Dios, katandiyan na
ha baggi na ken biyag na a tahod i pangpatahod na Dios. Ngem ha maski
nu heya a awan a manahod, kagin na a magsileng la i Apo Dios, ta awan
na tahodan i kagi na Dios megipu ha Annak na heya.
11 Ide i kakkagi na Dios megipu ha Annak na: a medilan ha Annak na
aye, inyatad na Dios ha nikitam i biyag na a magnanayon.
12 Ket kebbiyag a kona hito i maski nu heya a makipagisesa ha Annak na
aye. Ngem pulos, awan ha biyag a magnanayon ha maski nu heya a awan
a magpasakop ha Annak na Dios. Ide i kagi na Dios megipu ha Annak na.
13 Niyaen, insurat ko ito ha nikam a manahod ha Annak na Dios, penu
makasigurado kam a kebbiyag kam ha biyag na Dios a magnanayon.
14 Ket makatured kitam a magkararag ha Dios, gipu ta katandiyan tam
a temanan na i pagiyaged tam, basta umuseg kitam ha pagayatan na.
15 Nu katandiyan tam a temanan na i agedan tam, makatandiyan tam
paman a sigurado a atdinan na kitam.
16 Niyaen, nu atoy ha nikam i makaenta ha kabsat na a magliwat,
magkararag mina hikuna ha Dios. Ket pakawanan na Dios i liwat na kabsat
na heya, ket atdinan na hikuna ha biyag. Basta awan hikuna naggimet
ha liwat a pakegipuwan na katay. Ta atoy i kalase na liwat a pakatayan
na totolay. Ket nu kona hay i liwat na, awan ko ipeta a ikararagan moy
hikuna.
17 Ta siyempre, mebilang a liwat i maski nu anya a madukas a gimetan
na totolay. Ngem awan pakatayan na totolay i ngamin a kalase na liwat.
18 Niyaen, makatandiyan tam a awan a mahagliwat i maski nu heya a
neenak na Dios. Gipu ta daponan na hikuna na Annak na Dios. Ket awan
makibiyang i Satanas ha totolay a neenak na Dios.
19 Ket katandiyan tam paman a sakop kitam na Dios. Ngem iturayan ni
Satanas i ngamin a totolay a awan a manahod.
20 Ket katandiyan tam bila a inumangay ha lutak aye i Annak na Dios. Ket
inatdinan na kitam ha pakakatandi tam, penu katandi tam i tahod a Dios.
Ket niyaen, makipagisesa kitam ha nikuna ken Annak na a ni Jesu-Cristu.
Ta hikuna i tahod a Dios. Ket magipu ha nikuna i biyag a magnanayon.
21 Niyaen, annak ko, lisiyan moy i pagdeyawan na totolay a isulet di ha
Dios.

2 Juan

I Nekaduwa a Surat ni Juan

1 Nagipu ide a surat ha ni Juan, a panglakayan ha kapilya ni Jesu-Cristu.
Isurat ko ide ha nikam a pinili na Dios a manahod, a magpasakop ha
nikuna. Kakabsat, ayayatan takam. Ket awan la a hikan i magayat ha
nikam, nu awan bila i ngamin a makatandi ha pagitoldu na Dios.
2-3 Niyaen, gipu ha ide a pagitoldu na ken ayat na ha nikitam ha
magnanayon, atoy bila ha nikitam i kagbi na, ken talna na, ken kagbi
na a nagipu ha Hama tam a Dios ken Jesu-Cristu a Annak na.

Maginayat Kitam Dan

4 Niyaen, nagragsakak unay idi nakatandiyan ko a atoy pala ha nikam i
umusoseg ha pagitoldu na Amang Dios, ayun ha inbon na ha nikitam.
5 Niyaen, awan ha bigu a bon a isurat ko ha nikam, nu awan a iday
a nekaesa a bon na ha nikitam, nangrugi idi nanahod kitam ha ni Jesu-
Cristu. “Maginayat kitamon,” kon na. Ide i iyunay-unay ko ha nikam,
kakabsat.
6 I pagayayat a kagiyan ko i pinagtongpal tam ha bobon na Dios. Ket ide
i inbon na Dios ha nikitam, maski idi ha palungo: a maginayat kitam.

Magingat Kam Ha Magitoldu Ha Madi

7 Niyaen, isurat ko a kona hito, gipu ta atoy i makpal a mangallilaw. Ket
inumangay hidi ha ngamin a lugar. Hidi man i madi a manahod a nagbalin
a tolay ni Jesu-Cristu. Mangallilaw dalla i totolay a kona ha ide, ket sakop
hidi ha iday a mahagsenti ha ni Cristu.
8 Isu, magingat kam. Ta baka malimaliwat kam bila. Magingat kam,
penu awan mapukaw i nagbannogan mi, ket penu maalap moy mina i
kompleto a gungguna moy.
9 Ta awan magagum i Dios ha maski nu heya a magnayon ha pagitoldu
ni Cristu ken awan umuseg ha pagitoldu na aye. Ngem ha totolay a
umausoseg ha tahod a pagitoldu na, atoy ha nidi i Hama tam a Dios ken
Annak na.
10 Niyaen, nu atoy i umangay ha nikam, ket bakkan i pagitoldu di ha
pagitoldu ni Cristu, awan moy hidi respitaran ha bilay moy. Ket awan
moy hidi salpakan.
11 Ta maski nu heya a makisalpak ha mangallilaw a hidi, makiagum bila
hikuna ha madukas a gimetan di.
12 Niyaen, atoy pala i makpal a kayat ko isurat ha nikam. Ngem mas
mappiya nu maguhon kitam nokkan. Maski, ta panggep ko a umangay a
magpasiyal ha nikam, penu makipagragsak kitam ngamin.
13 Niyaen, pakumustaan na kam na ngamin a kakalan moy a kabsat, a
pinili na Dios a kasakop moy.

3 Juan

I Nekatallu a Surat ni Juan

1 Nagipu ide a surat ha ni Juan, a panglakayan na kapilya ni Jesus Cristu.
Isurat ko ide ha ilay ko a ni Gayo, a tahod a ayayatan ko.
2 Kabsat ko, ikararagan taka a mappiya mina i kasasaad mo ken
makaradkad i baggi mo, a kona ha mappiya a kasasaad na nakam mo.
3 Naragsakak unay, idi dimmemat i kappal a kabsat ta, ket inbaheta di
i mappiya a gimetan mo. Tahod a umusoseg ka ha tahod a pagitoldu ni
Cristu, kon di.
4 Ide man i karagsakan ko, a mabaheta ko a umusoseg i annak ko a hidi
ha pagitoldu na Dios.

Mappiya I Pinagserbe Ni Gayo

5 Kabsat ko, mappiya unay i pinagserbe mo ha kakalan tam a manahod,
maski nu ganggannaet hidi, ket awan mo hidi katandi.
6 Nakipagboyboy hidi ha kapilya di megipu ha kagbi mo. Ket mappiya
paman nu tulongan mo hidi a tumulos ha pinagbiyahe di, a kona ha kayat
na Dios.
7 Ta umangay hidi ha kada bayan, penu magibaheta megipu ha ni Jesu-
Cristu. Ket awan hidi mangalap ha tulong ha sabali a totolay a awan a
manahod.
8 Isu, hikitam a manmanahod i mangiyatad mina ha kasapulan di, penu
makipagtarabaho kitam ngamin ha pakewaras na tahod a pagitoldu na
Dios.

Ni Diotrepes Ken Ni Demetrio

9 Niyaen, atoy dan i insurat ko ha kapilya moy hay. Ngem pinabiyan na
dan ni Diotrepes, ta kaykayat na a hikuna mina i magbalin a pangulo ha
kapilya moy ihay.
10 Isu, nu umangayak nokkan, ipeta ko ha nikam i ngamin a ginimet na,
ken madukas a kakkagi na, a pinaglimad na ha nikami. Ket nayonan na
pala, a awan na respitaran i kabsat tam a hidi a mahagibaheta megipu ha
ni Jesu-Cristu. Ket sawayan na bila i kayat a magrespitar ha nidi. Ket nu
itulos di, a magpadagus hidi ha mahagibaheta a hidi, agay, palakadan na
i magpadagus heya ha kapilya!
11 Kabsat a ayayatan ko, awan ka mina umaheg ha madukas a ugali, nu
awan a ahegan mo i mappiya. Ta kukuwa na Dios i maggimet ha mappiya.
Ngem i maggimet ha madukas, awan ha Dios ha nakam na.
12 Niyaen, mappiya i inbaheta na ngamin a kabsat tam megipu ha ni
Demetriyo. Ket nepaenta dan a tahod i pinaggimet na. Pati hikami, kayat
mi bila a ipeta a matalak kami ha ni Demetriyo. Ket katandi mo a tahod i
kagi mi aye.
13 Niyaen, atoy pala i isurat ko mina ha nikaw, ngem awan ko kayat a
isurat niyaen.
14 Ta panggep ko a awan maalay, ket umangayak ha nikaw. Ket iday i
tiyempo a maguhon kita.
15 Niyaen, matalna mina i kasasaad moy ihay. Pakumustaan na ka na
ngamin a ilailay mo ha ihe. Ikumusta mo kami bi ha ngamin a ilay tam
ihay.

I Surat ni
Judas

1 Nagipu ide ha ni Judas, a tagabu ni Jesu-Cristu ken wadi ni Santiyago.
Ide i surat ko ha ngamin a ayayatan na Dios Ama, a pinili na kam a maging
tolay na. Hikam man i daponan na gipu ha ni Jesu-Cristu.
2 Kumakpal mina ha nikam i kagbi na Dios, ken kinatalna na ken ayat
na.
3 Kakabsat a ayayatan ko, ninakam ko a magsurat mina megipu ha
pinangisalakan ni Jesus ha nikitam. Ngem niyaen, masapul a iyunayunay
ko ha nikam a magdapon kamon ha kinatahod na pagitoldu a inyatad na
Dios ha totolay na. Ta atoy la i esa a pagitoldu a intalak na ha ngamin
a manmanahod, ket magagit kitam mina a awan tam mina palobusan a
masulitan ito gipu ha maski nu anya.
4 Kona hito i isurat ko gipu ta atoy ha nikam i kappal a agintatahod,
ngem awan hidi a makidios. Ket baka awan moy hidi melasin. Nesurat ha
Libro na Dios nikuna a naalay dan i pakahukoman di, ta sinuletan di dan i
kagbi na Dios ha kasorhan na baggi di, ket ipeta di a awan kan magparusa
i Dios ha liwaliwat di gipu ta makagbi kan i Dios. I pakahukoman di bila
a minadiyan di i isesa a Happo tam, a ni Jesu-Cristu.
5 Niyaen, maski nu makatandiyan moy megipu ha pinagparusa na Dios
idi palungo, ipanakam ko i ginimigimet na, ket nu panyan i pinagparusa
na ha ngamin a nagmadi ha nikuna. Ta minadiyan di a manahod, maski
kobosan na pinangisalakan na ha nidi, idi pinalapos na hidi ha bayan a
Egipto. Ket pinatay na hidi gipu ta minadiyan di a magtalak ha nikuna.
6 Ket nakaman moy bila i ngamin a anghel a awan nagtulos ha
patarabaho na Dios ha nidi, nu awan a linakadan di i paghenan di. Ket
niyaen, inbalud na hidi na Dios ha diham, ha malagda a kawar a awan
malakbes. Ket maghen hidi hito hanggan ha iday a pamalak a Paghukom
na Dios.
7 Ket nakaman moy bila i il-ili a Sodoma ken Gomora ken il-ili ha lebut di.
Ta pinarusa na bila hidi na Dios, ket ginimet na hidi a kona ha pangaregan
ken pangiwadan na ha nikitam megipu ha pangparusa na a gangatan a
gumagangat ha magnanayon. Ta nagtallekod bila hidi ha pagayatan na
Dios, ket inuseg di bila i kasorhan na baggi di, a nakikamegos hidi, maski
naggartem i lallallaki ha lallallaki.
8 Ngem niyaen, magkalan i ginimigimet na agintatahod a hidi a atoy ha
nikam. Ta gipu ha madukas a nakam di, padukasan di bila i baggi di.
Ket madimadiyan di i maski nu anya a ketturay. Maski uleulewan di i
anganghel na Dios ha langit.
9 Ngem maski ha katangkayan a anghel a ni Migel, awan ha kona he i
ugali na. Maski idi nakitabbeg hikuna ken ni Satanas megipu ha bangkay
ni Moyses, nu heya mina i makaalap ha bangkay na. Awan mapangas ni
Migel, a awan hikuna nagulew ha ni Satanas. Imbes na, masaniki hikuna
ha kinagi na, a “Dios i makatandi ha nikaw.”
10 Ngem ha dagenday a lallallaki a atoy ha nikam, magulew hidi ha awan
di makatandiyan. Kona hidi ha hayup, a usigan di i maski nu anya a
kasorhan na baggi di. Isu i pakadadailan na biyag di.
11 Maiwadan mina hidi, a awan hidi ha namnama! Ta inaheg di dan i
ginimet ni Kain. Ket inaheg di i liwat ni Balaam, penu makaalap hidi ha

korinat. Ngem patayan na hidi na Dios a kona ha ni Kore nikuna a naalay
dan, idi minadiyan di Kore i pinagturay na Dios.
12 Idagenday a lallallaki a atoy ha nikam i pakasanikiyan moy, nu
makipagkan hidi ha pagmitingan moy. Ta awan hidi ha saniki, a bukod di
la a baggi i nanakaman di. Ket kona hidi ha ulaulap a awan ha serserbe, ta
awan ha mayan di a uden. Ket meturong la hidi gipu ha maski nu anya a
paras. Kona bila hidi ha kakkayo a awan magbunga, kakayo a nagbaghot
dan i root na ngamin ket talaga natay dan.
13 Kona hidi ha dadakkal a raknab na diget a makagimet la ha maromsa
a rabrab. Ket awan ha mappiya a mepaenta di nu awan la a madukas, a
ikasaniki di mina. Kona bila hidi ha pusiyan a lumalakad la a awan ha
dilan di. Ngem atoy paman i insagana na Dios, a pagparusaan na ha nidi.
Ket hito i pangikahenan na ha nidi, a madiham ha magnanayon.
14 Maski ni Enok a nekapitu a kaputotan ni Adan, nakepugto hikuna
megipu ha dagenday a lallaki a atoy ha nikam. Kinagi na, “Dumemat he i
Apo Dios, a kaagum na i rinibribu a anghel na,
15 a maghukom hikuna ha ngamin a awan a manahod. Hukoman na i
ngamin a awan a makidios gipu ha ngamin a liwat di. Ket parusaan na
hidi gipu ha madukas a kakkagi di a mesenti ha nikuna.”
16 Kanayon hidi a magreklamo, a ulewan di ha maski nu anya a kasasaad
di. Ket tongpalan di la i maski nu anya a kayat di a madukas. Mapangas
hidi. Ket sayosayokan di i kakalan di a tolay penu magundawayan di hidi.
17 Ngem ha nikam a ayayatan ko, nakaman moy mina i nepeta ha nikam
gipu ha apostol a hidi ni Jesu-Cristu.
18 Ta kinagi di ha nikam, a “Nokkan, ha Dilokod a Tiyempo, atoy i
dumemat a magulew ha nikam gipu ha panahod moy. Ket tongpalan di la
i kasorhan di a madukas.”
19 Idagenday i mahagriribuk ha kakalan di a tolay, a gimetan di i
pakasinaan na agagum moy. I ayayatan di la i kasorhan na baggi di a
madukas. Awan man hidi ha Espiritu na Dios.
20 Ngem bakkan ha nikam, kakabsat, ket tumulos kam mina a papigsaan
moy i panahod moy gipu ha tahod a pagitoldu. Magkararag kam gipu ha
daggap na Espiritu na Dios,
21 ket italak moy i baggi moy ha pinagayayat na Dios ha nikam, hanggan
maguray kam ha kagbi na Happo tam a ni Jesu-Cristu, a atdinan na kam
ha biyag na Dios a magnanayon.
22 Niyaen, atoy i kappal ha nikam a magduwaduwa pala megipu ha tahod
a pagitoldu tam. Kagbiyan moy hidi ha pakiuhon moy.
23 Ket atoy bila i kappal, ket kona ha naparusaan dan hidi ha impyerno,
a kona ha hinukom na hidi na Dios. Kagbiyan moy bi hidi, a isalakan moy
bi hidi, a kona ha agewan moy ha gangatan. Ket atoy paman i kappal a
mapigsa pala i pinagkasor di ha madukas. Kagbiyan moy bi hidi, ngem
magingat kam penu awan mealis i kinadukas di ha nikam. Ta kona hidi
ha hamet a namansaan gipu ha kinadukas di. Kagbiyan moy hidi, ngem
madiyan moy a ahegan i madukas a gimetan di.
24-25 Niyaen, i isesa a Dios a mangisalakan ha nikitam, hikuna i
makadapon ha nikam, penu awan kam magliwat. Hikuna i makapabikan
ha nikam ha saguppang na ha langit, a awan kam ha kurang, a paragsakan
na kam. Ket niyaen, gipu ha ni Jesu-Cristu a Happo tam, nepaenta dan i
Dios, a hikuna i katangkayan, ket kapigsaan i pinagturay na. Ket hikuna
bila i kainamakanan. Kona hito i Dios idi palungo na palungo, hanggan
niyaen, hanggan awan ha kahad na. Oni!

I Pinagpaenta ni Jesu-Cristu
Ha ni Juan

ATOY I IPETA NI KRISTU HA MANMANAHOD A HIDI

1 I nesurat ha libro aye i pinagpaenta ni Jesu-Cristu ha nikan a tagabu
na, a ni Juan. Pinagpakatandi na Dios hikuna ha ide, penu mepakatandi
na ha tagabu na a hidi i dandani a magimet ha lutak aye. Nepakatandi na
ito gipu ha anghel a pinaangay na ha nikan.
2 Ket niyaen, isurat ko i ngamin a naenta ken nateman ko. Ide man i
kakkagi na Dios a inpakatandi ni Jesu-Cristu ha nikan.
3 Mahusay i magbasa ha ide, ket mahusay i ngamin a magteman ken
magtungpal ha ide a pinagpakatandi ni Jesu-Cristu. Ta mabikan dan i
tiyempo na pannungpalan.

I Nesurat ha Kamkameng a hidi na Pitu a Kapilya ha Asya

4 Maggipu ide ha ni Juan. Isurat ko ide ha nikam a kamkameng na pitu
a Kapilya ha Asia:
Atoy mina ha nikam i kagbi ken talna a maggipu ha Apo Dios, ken
Espiritu na Dios, ken JesuCristu. Ha palungo na ngamin, kagbiyan na kam
mina na Dios a awan masulitan nangrugi idi palungo, hanggan ha yenan,
hanggan ha awan ha kahad na. Ket kagbiyan na kam mina na Espiritu na
Dios a pinaangay na ha nikam ngamin.
5 Ket kagbiyan na kam mina ni Jesu-Cristu a mapagtalkan ha pagkagi na.
Hikuna i kadeyawan ha ngamin a magbiyag manon a naggipu ha katay.
Ket magturay hikuna ha ngamin a harhari ha lutak aye.
Niyaen, magdayaw kitam ha magayayat ha nikitam, a gipu ha katay na
ket winayawayaan na kitam ha parusa na liwaliwat tam.
6 Ket sinakop na kitam ha paghariyan na, penu magserbe kitam a kona
ha papadi ha Nama na a Dios. Madeydeyaw hikuna, ket maghari hikuna
ha ngamin ha magnanayon. Oni!
7 Nanakaman moy ide, a bumugsok nokkan ni Jesu-Cristu ha ula-ulap.
Ket maenta na hikuna na ngamin a tolay. Maski hidi a nagmadi ha nikuna
ken nanggidsal ha baggi na, maenta di bila hikuna. Ket magsangisanget i
ngamin a totolay gipu ha kanteng di ha nikuna. Sigurado ito! Oni!
8 I isesa a Apo Dios a mannakabalin ha ngamin ken pulos a awan a
masulitan, a awan ha rugi na onu patinggan na, hikuna i mangipeta,
a “Hikan i namarsuwa ha ngamin ken hikan bila i pagpatinggaan na
ngamin,” kon na Apo Dios.

I Netan ni Juan

9 Hikan ni Juan a kabsat moy gipu ha pinakipagisesa tam ha ni Jesus,
ken agumak moy bila ha rigrigat tam, ken ha paghariyan na Dios, ken ha
pinagattam tam. Nebaludak idi ha puro a Patmos, gipu ha pinagitoldu ko
ha kakkagi na Dios ken pagitoldu ni Jesus.
10 Ket nagdeydeyawak ha Dios, ha esa a Dominggo, ket napigsa i
pinagturay na Espiritu na Dios ha nikan. Ket nateman ko ha adag ko i
napigsa a timek a kona ha tanog na trumpeta.
11 Kinagi na, “Isurat mo i ngamin a maenta mo, ket paangayan mo ide
a surat ha pitu a pagpisanan na manmanahod a hidi ha il-ili a Epeso,
Esmirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Piladelpia ken Laodisia,” kon na timek.

12 Niyaen, sinuleg ko nu heya i nagkagi ha nikan. Ket naenta ko i pitu a
pagsilawan a balitok.
13 Ket atoy ha lubuk di ni Jesu-Cristu, i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay.
Nagtennon hikuna ha atakdug a badu. Ket atoy bila i nabalitokan a banda
ha hakaw na.
14 Maponset i buk na, a kona ha kapas. Ket naghiyamhiyam i mata na,
a kona ha gangatan a gumilab.
15 Nagranyag i tikad na a kona ha tanso a natunaw ha apoy. Ket i timek
na i kona ha kahasakas na tapaw.
16 Nagegkam hikuna ha makannawan na ha pitu a pusiyan. Ket atoy i
lumalapos ha labi na a kona ha ispada a duwa i tadam na. Ket nagranyag
i rupa na a kona ha raniyag na singgit ha lubuk na pamalak.
17 Idi naenta ko hikuna, nagasatak a kona ha natay ha saguppang na.
Ngem intupo na i makannawan a kamat na, a kinagi na, “Awan kas
manteng! Hikan i paggipuwan na ngamin ken pagpatinggaan na ngamin.
18 Hikan i ikabiyag na ngamin. Natayak idi. Ngem entan mo, ta
sibibiyagak ha magnanayon, a awan ha kahad na. Ket atoy ha nikan i
turay ha katay ken ha paghenan na natay a hidi.
19 “Niyaen, isurat mo i ngamin a maenta mo, ken ngamin a magimet ha
yenan a tiyempo, ken ngamin a magimet nokkan ha kasaguppangan.
20 “Niyaen, ipakatandi ko ha nikaw i nalimed megipu ha denday a pitu a
pusiyan, a naenta mo ha makannawan a kamat ko, ken pitu a pagsilawan
a balitok. Idagenday a pitu a pusiyan i pitu a pangulo a mahagdapon ha
kamkameng na denday a pitu a kapilya. Ket idagenday a pitu a pagsilawan
i pitu a kapilya a hidi.”

2

I Surat Para Ha Kapilya Ha Epeso

1 “Niyaen, isurat mo ha iday a mahagdapon ha manmanahod a hidi
ha Epeso: Ide i kakkagi ni Jesus, a magegkam ha pitu a pusiyan ha
makannawan a kamat na ken lumalakad ha lubuk na pitu a pagsilawan a
balitok.
2 “Katandi ko dan i ngamin a tarabaho moy a magagit, ken ngamin a
pinagitured moy a siaanus. Ket katandi ko bila a awan moy maanusan i
madukas a totolay. Pinadas moy idenday a nagkagi a hidi man i pinaangay
ko ha nikam, ket pinatahodan moy a magsileng hidi.
3 Katandi ko a maanus kam. Makpal i rigrigat a attaman moy gipu ha
nikan. Ket awan kam naupay.
4 Ngem ide i awan ko kayat ha nikam, a awanak moy ayayatan a kona
ha idi palungo.
5 Isu, nakaman moy mina i kinapigsa na pinagayat moy idi. Ket
magbabawi kam, a gimetan moy manon a kona ha pinaggimet moy idi.
Nu awan kam magbabawi, umangayak dan a mangadya ha silaw moy ha
henan na.
6 “Ngem atoy bila i mappiya ha nikam. Ta sentiyan moy i silisileng di a
managenan ha Nikolaita. Ket magsentiyak bila ha nidi.
7 “Niyaen, nu atoy i talinga moy, temanan moy i kakkagi na Espiritu na
Dios ha kamkameng na kapilya a hidi. Ipeta na, ‘Ha ngamin a mangabak
ha kinadukas, palobusan ko hidi a magkan ha bunga na kayo a ikabiyag
na totolay. Maghen ito ha Paraiso, a pagragsakan na Dios,’ kon na Espiritu
na Dios.”

I Surat Para Ha Kapilya Ha Esmirna

8 “Isurat mo ha mahagdapon ha manmanahod a hidi ha Esmirna:
“Ide i kakkagi ni Jesus, a paggipuan na ngamin ken pagpatinggaan na ngamin. Minatayak idi, ket minagbiyagak manon.
9 “Katandiyan ko i pakariribukan moy. Katandi ko a napobre kam, ngem ha kinatahod na, nabaknang kam ha kinabaknang a nelangitan. Katandiyan ko i madukas a pagkakagi na Judyo a hidi a magsenti ha nikam. Kagin di a hidi man i tahod a totolay na Dios. Ngem ha kinatahod na, nasakop hidi ni Satanas, ta madiyan di a manahod ha nikan.
10 Awan kam mina manteng ha rigrigat a dandani a dumemat ha nikam. Temanan moy! Surubaran nakam ni Satanas, gipu ta atoy ha nikam i kappal a ibalud na ha pagbaludan na. Ket magrigat kam ha sangapulo a pamalak. Ngem maski nu patayan di kam, pumigsa a pumigsa mina i pagtalak moy ha nikan. Ket atdinan takam ha gungguna moy, a biyag na Dios a magnanayon.
11 “Nu atoy i talinga moy, temanan moy i kakkagi na Espiritu na Dios ha kamkameng na kapilya a hidi. Ipeta na, ‘Ha ngamin a mangabak ha kinadukas, awan hidi masaketan ha impyerno, a managenan ha mekaduwa a katay,’ kon na Espiritu na Dios.”

I Surat Para Ha Kapilya Ha Pergamo

12 “Isurat mo ha mahagdapon ha manmanahod a hidi ha Pergamo:
“Ide i kakkagi ni Jesus a ke-ispada a duwa i tadam na.
13 “Katandiyan ko i paghenan moy. Ket katandi ko a magagit i kakaili moy a hidi a magpeturay ha ni Satanas. Ngem awan kam ginumimak ha pinagdeyaw moy ha nikan. Ket awan moy tinallekodan i panahod moy ha nikan, maski idi pinatay di ni Antipas na kasakop a hidi ni Satanas. Ta ni Antipas i tahod a minahagitoldu megipu ha nikan ha lugar moy a Pergamo a henan ni Satanas.
14 Ngem atoy bila i gimigimetan moy a madi ko kayat. Ta atoy ha nikam i kappal a umusoseg ha pagitoldu ni Balaam. Hikuna i nangitoldu ha di Balak a nanggimet ha pagliwatan na kaputotan ni Israel, idi naalay dan. Ket nangsulisog hikuna gipu ha pinagkan di ha kanan a nedatton ha didiosen a hidi. Ket tinolduwan na bila hidi ha pangibabbey ken pangilallaki.
15 Ket kona bila hito ha nikam. Ta atoy bi i kappal ha nikam a umusoseg ha pagitoldu na Nikolaita a hidi.
16 Isu, magbabawi kamon ha liwaliwat moy. Ta nu awan kam magbabawi, umangayak ha nikam ha sigida. Ket maglabanak ha dagenday a madukas. Ket usaran ko ide a ispada a maghen ha labi ko (i kayat ko kagiyan, i kakkagi ko).
17 “Nu atoy i talinga moy, temanan moy i kakkagi na Espiritu na Dios ha kamkameng na kapilya a hidi. Ipeta na, ‘Ha ngamin a mangabak ha kinadukas, atdinan ko hidi ha kanan a nelangitan, ket managenan ito ha “manna.” Ket atdinan ko bila i kada esa ha nidi ha maponset a bitu. Kessurat i kada bitu ha bigu a nagen na kada esa, ket awan ha sabali a makatandi ha nagen heya, malaksid i gumiwat ken Happo na a Dios,’ kon na Espiritu na Dios.”

I Surat Para Ha Kapilya Ha Tiatira

18 “Isurat mo ha mahagdapon ha manmanahod a hidi ha Tiatira:
“Ide i kakkagi na Anak na Dios. Kona ha gangatan a maghiyam-hiyam i mata na. Ket magranyag i tikad na a kona ha natunaw a tanso.

19 “Katandiyan ko i gimigimetan moy ken i ngamin a pinagayat moy ken
panahod moy, i ngamin a tarabaho moy ken anus moy. Ket katandiyan ko
a mas makpal i gimetan moy ha niyaen, ngem idi palungo.
20 Ngem ide i madi ko kayat ha nikam: Apay a palobusan moy iday
a babbey a ni Jesebel? Panagenan na i baggi na a ‘esa a pinaangay na
Dios a mahagpugto,’ ket magitoldu hikuna ha kapilya moy. Ngem madi i
pagitoldu na. Ket allilawan na i tagabu ko a hidi. Ta gipu ha pagitoldu
na, mangibabbey hidi, ket magkan hidi ha kanan a nedatton ha didiosen
a hidi.
21 Niyaen, iniwadan ko dan hikuna. Ket naalay dan i nagurayan ko, a
magbabawi mina hikuna. Ngem madiyan na a tumallekod ha kinadukas
na.
22 Isu niyaen, ide i gimetan ko ha nikuna, a itogbak ko hikuna ha katre
na. Ket pagbalinan ko ito a pagdusaan na. Pati i mangibabbey ha nikuna,
pasaketan ko hidi unay, malaksid nu magbabawi hidi ha ginimet di ha
nikuna.
23 Patayan ko i ngamin a umuseg ha nikuna, penu makatandiyan na
kamkameng na kapilya a hikan i makatandi ha nakam ken pagayatan na
totolay. Ket penu makatandiyan di a bilasan ko i kada esa ha nikam, ayun
ha ginimet na kada esa.
24 “Ngem atoy bila ha nikam, ha Tiatira, i awan umuseg ha pagitoldu
ni Jesebel. Ket awan hidi nagadal ha magkadisalad kan a ‘palimed ni
Satanas.’ Ipeta ko a awan ha sabali a ibon ko ha nikam nu awan a
25 paigatan moy dan i panahod moy ha nikan, hanggan pagsoli ko.
26 Ha ngamin a mangabak ha kinadukas ken magtungpal ha pagayatan
ko hanggan ha panungpalan, iyatad ko ha nidi i pinnakabalin di a
magturay ha ngamin a bayan ha lutak.
27 Mapigsa unay i pagturay di nokkan. Ket mangabak hidi ha ngamin
a totolay, ket awan ha makasenti ha nidi. Gipu ta iyatad ko ha nidi i
pinnakabalin a magturay, a kona ha inyatad Nama ko a Dios ha nikan.
28 Ket iyatad ko bila ha nidi i kaldiwan, i kayat ko kagiyan a kinaamakan
na biyag ko a mismo a magnanayon.
29 “Nu atoy i talinga moy, temanan moy i kakkagi na Espiritu na Dios ha
kamkameng na kapilya a hidi.”

3

I Surat Para Ha Kapilya Ha Sardis

1 “Isurat mo ha mahagdapon ha manmanahod a hidi ha Sardis, a
“ ‘Ide i kakkagi ni Jesus a atoy ha Espiritu na Dios. Ket atoy bila ha nikan
i pitu a pusiyan.
“ ‘Katandiyan ko i gimigimetan moy. Atoy kan ha nikam i mapigsa a
panahod, ngem ha pagibilang ko, kona ha natay kam.
2 Magingat kam! Papigsaan moy dan i panahod moy a dandani a lompas.
Ta maenta ko ha paggimi-gimet moy a awan kam magtongpal ha pagayatan
na Dios.
3 Isu, nanakaman moy i netoldu ha nikam ken nateman moy. Tungpalan
moy iday, ket magbabawi kamon ha tahod. Nu awan kam magingat,
dumematak a sigida, a kona ha mahagtakaw. Ket awan moy katandi nu
anya a oras i pagdemat ko ha nikam.
4 “ ‘Ngem atoy bila ha nikam ha Sardis i kappal a madalus pala, a awan
hidi inumuseg ha madukas a ugali na agagum di. Ket hidi man i makiuseg
ha nikan, a matennonan ha maponset, ta mappiya i paggimi-gimet di.

5 Kona hito i tetennon na ngamin a mangabak ha kinadukas, a
magtennon hidi ha maponset. Ket awan ko punasan i nagen di ha libro
na Dios a paglistaan na ha maghen a hidi ha nikuna ha magnanayon. Ket
ipeta ko ha saguppang na Nama ko ken ngamin a anganghel, a idenday a
totolay i sakop ko.'
6 "Nu atoy i talinga moy, temanan moy i kakkagi na Espiritu na Dios ha
manmanahod a hidi."

I Surat Para Ha Kapilya Ha Piladelpia

7 "Isurat mo ha mahagdapon ha manmanahod a hidi ha Piladelpia:
" 'Ide i kakkagi ni Jesus a mapagtalkan ken nebukod ha serbe na Dios.
Hikan i magturay ha ngamin, a kona ha ni Hari Dabid ha ili a Jerusalem
idi. Awan ha makasaway ha pasadapan ko ha paghariyan ko. Ket awan
ha makasadap hito nu awan ko lukatan i ridaw na ha nikuna.
8 " 'Katandiyan ko i gimigimetan moy. Katandi ko a maski nu awan
ha makpal ha nikam, magtongpal kam ha pagitoldu ko, ket awanak moy
inpamen. Niyaen, kona ha linukat ko dan i esa a ridaw ha saguppang moy,
ket awan ha makasaway ha pagsaddap moy.
9 Temanan moy! Ha dagenday a sakop ni Satanas, magsileng hidi. Ta
ipeta di a Judyo hidi, a manahod kan hidi ha Dios. Ngem awan hidi
manahod. Isu, temanan moy. Ta pagparentumengan ko hidi nokkan ha
saguppang moy. Ket makatandiyan di nokkan a hikan, a Jesu-Cristu, i
magayayat ha nikam.
10 " 'Niyaen, gipu ta tinongpal moy i bon ko ha nikam, ket magattam
kam ha rigrigat, daponan takam ha tiyempo na riribuk a dumemat ha ide
a lutak, ket pangsurubar ito ha ngamin a totolay.
11 Dumematak ha sigida. Isu, paigatan moy i panahod moy ha nikan,
penu awan mangadya ha gungguna moy.
12 Ha ngamin a mangabak ha kinadukas, padeyawan ko hidi ha
saguppang na Dios ha magnanayon. Ket pagbalinan ko hidi a kona ha
adigi a hidi ha Templo na Dios. Kona ha iyoltak ko hidi ha madisalad, ket
awan ha makaadya ha nidi. Ket tipladan ko hidi ha kukuwa na Dios a daya
ko, ken sakop na paghenan na Dios a managenan ha "Bigu a Jerusalem" a
bumugsok nokkan a maggipu ha Dios. Ket tipladan ko bila hidi ha bigu a
nagen ko a inaamakan.'
13 "Nu atoy i talinga moy, temanan moy i kakkagi na Espiritu na Dios ha
manmanahod a hidi."

I Surat Para Ha Kapilya Ha Laodisia

14 "Isurat mo ha mahagdapon ha manmanahod a hidi ha Laodisia:
" 'Ide i kakkagi ni Jesus a magpatalged ha gimetan na Dios. Hikan i
mapagtalkan ken magpatahod ha ngamin a panggep na Dios. Hikan i
naggipuan na ngamin a pinarsua na Dios.
15 " 'Katandiyan ko i gimigimetan moy. Katandi ko a awanak moy
kasenti. Ngem awanak moy bi ayayatan. Kayat ko unay a ayayatanak
moy mina. Onu maski sentiyan moyak mina.
16 Ngem, gipu ta awanak moy nanakaman, a maski awanak moy
sentiyan, onu ayatan, kona ha magalabiyabak dan, ket kona ha iloktab
takam ha labi ko.
17 Kagin moy a mabaknang kam ken kekkukuwa kam ha ngamin a
kasapulan moy. Ngem madi i nakam moy. Ta awan moy katandi a kagbi
kam, a napobre kam, ken kona ha mabulsak kam, ken kona ha naubi kam.
18 Isu, ide i ibalakad ko ha nikam: a mangalap kam ha nikan ha tahod a
panahod a kona ha balitok a napadas dan ha apoy, penu bumaknang kam

a tahod. Mangalap kam ha nikan ha kona ha maponset a pagtennon moy.
Ta makasaniki kam ha ubi moy. Mangalap kam ha nikan ha kona ha agas
para ha mata moy, penu makaenta kam.
19 " 'Nakaman moy ide megipu ha nikan, a hikan i mangipaenta ha
liwaliwat ken magparusa ha ngamin a ayayatan ko. Isu i gipu na a ipeta
ko ha nikam a maggagit kam, a babawiyan moy i liwaliwat moy.
20 Temanan moy. Ta kona ha mataknegak ha lapos na bilay moy, ket
magayagak ha nikam. Ha maski nu heya a makateman ha timek ko, ket
lukatan na i ruwangan, sumadapak ha paghenan na. Ket magagumak ha
nikuna ha inaamakan. Ket magagum bila hikuna ha nikan.
21 " 'Ha ngamin a mangabak ha kinadukas, atdinan ko hidi ha kalintegan
a makikaetnod ha nikan a maghari. Ket kona ha pakikaetnod ko ha Nama
ko a maghari, gipu ta inabak ko i kinadukas.'
22 "Nu atoy i talinga moy, temanan moy i kakkagi na Espiritu na Dios ha
manmanahod a hidi," kon ni Jesus. Ide i inpesurat na ha nikan ha denday
a pitu a kapilya.

4

I Netan Ni Juan Ha Langit

1 Kobosan na ito, atoy manon i nepaenta na Dios ha nikan. Naenta ko
i silulukat a ruwangan ha langit. Ket nateman ko manon iday a timek
a magkagi ha mapigsa, a kona ha trumpeta. Ket kinagi na ha nikan,
"Umunek ka he, ket ipaenta ko ha nikaw i magimet ha kasaguppangan."
2 Ket dagus a inturayan na ak na Espiritu na Dios, ket naenta ko ha langit
i esa a pagetnodan na hari. Ket atoy i esa a nagetnod hay.
3 Rumimatrimat i rupa na a kona ha kanginaan a bitu a kekkolor
a maghiyam-hiyam ken madideg. Ket atoy i balangaw ha lebut na
pagetnodan na. Naberde i kolor na balangaw aye.
4 Ket atoy bila ha palebut na i duwa a pulo ket uppat a sabali a
pagetnodan, para ha magturay a hidi. Ket nakaetnod hito i duwa a pulo
ket uppat a panglakayan. Nagkagay hidi ha maponset, ket atoy i korona
di a balitok.
5 Ket naggipu ha pagetnodan na Dios, atoy i sumiklab a killat ken kadur
na, ken napigsa a timek. Ket ha saguppang na pagetnodan na Dios, atoy i
pitu a pagsilawan a gumagangat. Iday i tiplad na Espiritu na Dios.
6 Atoy ha saguppang na pagetnodan na Dios i malawa unay a sarming.
Ket madinnang ito, a kona ha yelo. Ket atoy bila ha lebut na pagetnodan
na Dios i uppat a hayup. Makpal i mata di, maski ha rupa di ken adag di.
7 Kona ha leon i nekaesa a hayup. Ket kona ha urbon na baka i
nekaduwa. Karuprupa na tolay i nekatallu. Ket kona ha agila a umaebbar
i nekauppat.
8 Annam i kapeg na kada esa a hayup. Ket naputat ha mata i baggi na
kada esa, ha lubuk ken ha lapos na kada kapeg di. Pamalak ken kallap a
awan hidi gumimak a magkansyon, a
"Awan ha kona ha Apo Dios ha kabaelan na ken kinalinteg na. Hikuna
la i Dios a awan masulitan idi palungo, hanggan ha yenan, ken ha
magnanayon, a awan ha kahad na."
9 Ikansyon na uppat a hayup i kakkansyon megipu ha kinaamakan na
Dios, ken pagdeyaw di ken pagyaman di ha nikuna. Ta hikuna i kebbiyag
a awan ha kahad na.
10 Ket nu magkansyon hidi, humakab ha saguppang na Dios i duwa
a pulo ket uppat a panglakayan a hidi. Ket magdeyaw hidi ha Dios a

sibibiyag a magnanayon. Ket idatton di i korona di ha saguppang na, a ikagi di, a

11 "Happo mi a Dios! Hikaw i madedeyaw, a daya mi i kinaamakan mo
ken pinnakabalin mo. Ta pinarsuwa mo i ngamin a bagbagay. Gipu
ha pagayatan mo, naparsuwa ken magbiyag hidi."

5

I Napegkatan a Pagbasaan na Kordero

1 Niyaen, ha makannawan a kamat na Dios, naenta ko i esa a surat. Ket nasuratan ito ha saguppang na ken adag na. Ket nalukot ito ken napegkatan ha pitu a pegkat a pagtiplad ha turay na magbasa mina. Nu awan a ketturay, awan a makalukat ha ide a surat.

2 Ket naenta ko i esa a mannakabalin a anghel a nagdulaw ha napigsa, "Heya i maturay a manglukat ha ide a surat?" kon na anghel.

3 Ngem pulos, awan ha naeriyokan na anghel a maturay a manglukat ken magbasa ha iday a surat. Maski ha langit, onu lutak, onu maski ha paghenan na natay a hidi. Awan malla ha mannakabalin a manglukat ha surat aye.

4 Ket nagsangetak unay, gipu ta awan ha naeriyokan a mekusto a manglukat ken magbasa ha iday a surat.

5 Sana, kinagi ha nikan na esa a panglakayan, a "Awan ka magsanget. Entan mo ni Jesus. Hikuna i nagenan di ha Leon a Naggipu ha Kaputotan ni Juda, a minappo ni Dabid. Nangabak dan hikuna. Isu, hikuna i maturay a mekusto a mangadya ha pitu a pegkat ken manglukat ha iday a surat."

6 Ket naenta ko i kordero a nakataknag ha pagetnodan na Dios, ha lubuk na uppat a hayup ken panglakayan a hidi. Ket naenta ko i peklat ha baggi na, a kona ha esa a newagah dan. Niyaen, pitu i saduk na, ket pitu i mata na, a kona ha pagtiplad na Espiritu na Dios, a napaangay ha ngamin a lutak.

7 Niyaen, inumangay i Kordero a inalap na i surat a atoy ha makannawan a kamat na nagetnod hay ha pagetnodan na Dios.

8 Idi pinangalap na Kordero ha surat, hinumakab ha saguppang na idenday a uppat a hayup ken i duwa pulo ket uppat a panglakayan a hidi. Nagegkam i kada esa ha pagtogtogan na ken balitok a malukong a naputat ha subusob. I pagtiplad na subusob aye i kararag na totolay na Dios.

9 Ket kinansyon di i bigu a kansiyon, a

"Hikaw i maturay a mangalap ha surat. Ket hikaw i maturay a mangadya
ha pitu a pegkat na. Ta newagah ka idi, ket gipu ha digi mo, sinaka
mo i totolay a hidi para ha Dios. Maggipu hidi ha kada tribu,
pagkakkagi, bayan, ken puli.

10 Ket pinagbalin mo hidi a paghariyan, penu magserbe hidi ha Dios ha
pagdeyaw di ken pagkararag di. Ket magturay hidi nokkan ha
lutak," kon na kansiyon.

11 Niyaen, inaamatan ko manon, ket nateman ko i timek na rinibu ken kakpalan a anghel a hidi. Lineblebut di i pagetnodan na Dios ken idenday a uppat a hayup ken panglakayan a hidi.

12 Ket kinansyon di ha napigsa,

"I Kordero a newagah, matangkay hikuna a magturay ha ngamin ken makinkukuwa ha ngamin. Madaydayaw hikuna gipu ha kinalaing na ken kinapigsa na. Dayawen tam hikuna!" kon na kansiyon di.

13 Ket nateman ko bila i timek na ngamin a parsuwa ha langit ken ha
lutak ken ha paghenan na natay a hidi, maski ngamin a maghen ha diget,
pati ngamin a parsuwa ha ngamin a lutak. Kinansyon di, a
"Dayawan tam i maetnod ha pagetnoden na Dios. Dayawan tam i
Kordero. Dayawan tam hikuna ha magnanayon! Peturayan kitam ha
nikuna ha magnanayon!"
14 Ket kinagi na uppat a hayup, "Oni bi!" Ket nagparintumeng i
panglakayan a hidi, a nagdeydeyaw hidi.

6

I Pangadya na Kordero ha Pegkat a hidi

1 Niyaen, naenta ko a inadya na Kordero i nekaesa a pegkat na nalukot
a surat. Ket nateman ko i timek na esa a denday a hayup. Ket kona ha
kaddur i kinapigsa na, a kinagi na, "Umangay ka he!" kon na.
2 Sako, naenta i esa a maponset a kabayo. Ket nagegkam i nakasakay ha
busog ken pangal. Naatdinan hikuna ha korona na, ket linumakad hikuna
a makilaban, a mangabak ha kasenti na a hidi.
3 Niyaen, inadya na Kordero i nekaduwa a pegkat na nalukot a surat.
Ket nateman ko i nekaduwa a hayup, a kinagi na, "Umangay ka he!"
4 Ket nagpaenta i sabali a kabayo a madideg. Naatdinan i nakasakay
ha dakkal a sondang. Pagtiplad ito na pinnakabalin na a magpagubat ha
totolay, penu magpinatay hidi ha lutak aye.
5 Niyaen, inadya na Kordero i nekatallu a pegkat na surat. Ket nateman
ko i nekatallu a hayup, a kinagi na, "Umangay ka he!" Ket naenta ko i
mangiset a kabayo. Nakaegkam i nakasakay ha pagkiloan na.
6 Ket nateman ko i timek a naggipu ha lubuk na uppat a hayup a
hidi. Kinagi na, "Esa a sukat a trigo i pakegatangan na suweldo ha esa
a pamalak, ken tallu kasukat a maes i pakegatangan na suweldo ha esa a
pamalak. Ngem awan mo panginaan i langis ken bunga na ubas," kon na
timek.
7 Niyaen, inadya na Kordero i nekauppat a pegkat na surat. Ket nateman
ko i nekauppat a hayup, a kinagi na, "Umangay ka he!"
8 Ket naenta ko i kabayo a makosiyaw i kolor na. Katay i nagen na
nakasakay. Ket i inumunod ha nikuna i agum na, a Paghenan na Natay.
Naatdinan hidi ha pinnakabalin di a mangituray ha ikauppat na lutak, a
magpatay hidi gipu ha gubat, alap, saket, ken maingal a hayhayup.
9 Niyaen, inadya na Kordero i nekalima a pegkat na surat. Ket naenta ko
i pagdattonan ha Dios. Ket naenta ko ha sidung na i kaliduwa na ngamin
a napatay gipu ha pinagpakatandi di ha kagi na Dios, ken pinagitoldu di
ha pagitoldu ni Cristu.
10 Indulaw di ha napigsa, "Apo a Mannakabalin ngamin. Tahod i kagi
mo, ket malinteg i ngamin a paggimet mo! Hangan kaalay i pinaguray
mi aye? Hangan i panghukom mo ken pangdusa mo ha totolay ha lutak?
Hangan i pangbilas mo ha denday a nagpatay ha nikami?" kon di.
11 Sa, naatdinan i kada esa ha naponset a kagay. Ket nepeta a
umemmang pala hidi ha ballik, hanggan mapatay bila i dagop na ngamin
a kakabsat di ken katarabahowan di, a mapapatay a kona bila ha
pinnakapatay di idi, gipu ha panahod di.
12 Niyaen, naenta ko a inadya na Kordero i nekaannam a pegkat. Ket
nagginggined ha mapigsa. Ket nginumiset i singgit, a kona ha pinanas. Ket
dinumideg i bulan a kona ha digi.

13 Natakneg ha lutak i pusiyan a hidi, a kona ha bunga na kayo a
metaknag gipu ha mapigsa a paras.
14 Ket sinumina i langit a kona ha abak, a bigu la a nalukot. Ket nealis i
ngamin a amamugod ken purpuro ha henan di.
15 Ket ha ngamin a hari, ken magturay a hidi, ken pangulo a hidi na
sundalu, ken ngamin a mabaknang ken matangkay, tinumago hidi ngamin
ha kuweba a hidi ken sidung na dangli ha amamugod. Pati i ngamin a
totolay, maski madibbi onu matangkay a hidi, tinumago hidi ngamin.
16 Ket nagdulaw hidi ha dadangli ken pogepogedu a hidi, a "Ananay!
Tapuhan moy kami! Itago moy kami ha Dios a maghari ha langit! Ilabbang
moy kami, penu awan mi mapadas i ingal na Kordero!
17 Ta dinumemat dan i Pamalak a Panghukom na Dios ha totolay! Pulos,
awan ha makalisi ha Dios!"

7

Tipladan na Dios i Tagtagabu Na Ha Palungo na Pamalak a Panghukom Na

1 Kobosan na, naenta ko i uppat a anghel a nakataknag ha uppat a nibik
na lutak. Ket salenan di i uppat a paras ha lutak, penu awan a magparas
ha dibbew na lutak, ha diget, onu ha maski nu anya a kayo.
2 Idagende a uppat a anghel i nangatdinan na Dios ha pinnakabalin di
a mangdadael ha lutak ken ha diget. Niyaen, naenta ko i sabali a anghel
a inumontok, a naggipu ha daya. Ket atoy ha nikuna i marka na Dios, a
pagtiplad na ha kukuwa na Dios a kebbiyag ha magnanayon.
3 Kinagi na ha denday a uppat a anghel, a "Awan moy dadailan i lutak,
i diget, onu kaykayo a hidi hanggan awan mi pala matipladan i tagtagabu
na Dios ha kidap di," kon na anghel.
4 Ket nepeta ha nikan nu hangan i mamarkaan a naggipu ha ngamin a
tribu na Israel. I dagop na bilang di i esa gasut, uppat a pulo, ket uppat
a ribu. I kayat na kagiyan ha ide a numero i ngamin a totolay na Dios a
pinagbalin na a annak na.
5 Esa a pulo ket duwa a ribu ha tribu ni Juda. Esa a pulo ket duwa a ribu
ha tribu ni Ruben. Esa a pulo ket duwa a ribu ha tribu ni Gad.
6 Esa a pulo ket duwa a ribu ha tribu ni Aser. Esa a pulo ket duwa a ribu
ha tribu ni Neptali. Esa a pulo ket duwa a ribu ha tribu ni Manases.
7 Esa a pulo ket duwa a ribu ha tribu ni Simeon. Esa a pulo ket duwa a
ribu ha tribu ni Lebi. Esa a pulo ket duwa a ribu ha tribu ni Isakar.
8 Esa a pulo ket duwa a ribu ha tribu ni Sabulon. Esa a pulo ket duwa
a ribu ha tribu ni Jose. Esa a pulo ket duwa a ribu ha tribu ni Benjamin.
Kompleto dan hidi.

I Kakpalan a Totolay a Naggipu ha Kada Bayan

9 Kobosan na ito, nangaamata ak manon, ket naenta ko i makpal a tolay.
Awan a mabalin a makabilang ha kakpalan aye. Naggipu hidi ha ngamin
a puli, tribu, bayan, ken pagkakagi. Nakataknag hidi ha saguppang na
pagetnodan na Dios ken ha saguppang na Kordero. Nakakagay hidi ha
maponset, ket nakaegkam hidi ha dodon na kayo, a pagtiplad na ragsak
di.
10 Ket nagdulaw hidi ha mapigsa, "Dakkal i pinakesalakanan mi, gipu ha
Dios a maghari ken gipu ha ginimet na Kordero!"
11 Ket limmebut i ngamin a anghel a hidi ha pagetnodan na Dios ken
panglakayan a hidi ken denday a uppat a hayup. Sa hidi, hinumakab ha
saguppang na pagetnodan, a nagdeydeyaw hidi ha Dios.

12 Kinagi di, “Oni, daya tam i Dios gipu ha kinaamakan na. Matangkay
i Dios, ket magyaman kitam ha nikuna. Malaing hikuna ken mapigsa.
Magturay hikuna ha magnanayon. Oni ay!” kon na anghel a hidi.
13 Niyaen, sinalodsod na ha nikan na esa a panglakayan, “Heya
idagenday a makakagay ha maponset, ken hadya i naggipuwan di?” kon
na.
14 Ket tinabbeg ko, “Ipeta mo bi, Apo, ta awan ko katandi,” kon ko.
Ket kinagi na, “Hidi i nagattam ha Tiyempo na Rigrigat. Niyaen, kona
ha linabaan di i tennon di, ket pinaponset di hidi gipu ha digi na Kordero.
I kayat na kagiyan, naadya i liwaliwat di.
15 Isu i gipu na a atoy hidi ha saguppang na pagetnodan na Dios. Ta
magserbe hidi ha nikuna ha aldew ken kallap ha henan na. Ket daponan
na hidi na Dios gipu ha baggi na a mismo, a makaetnod ha pagetnodan na
Dios a maghari.
16 Awan hidi magialap onu mawaw. Awan bi hidi makabati ha passi na
singgit onu maski anya a passi.
17 Gipu ta, i Kordero a makaetnod ha pagetnodan na Dios i maghari.
Hikuna i mahagdapon ha nidi. Ket kona ha iturong na hidi ha habwayan
a ikabiyag di ha magnanayon. Ket adyan na Dios i ngamin a ladinget di.”

8

Dandani a Tongpalan na Dios I Inkararag na Manahod a hidi

1 Niyaen, idi inadya na Kordero i nekapitu a pegkat, atoy ulimek ha langit
ha manga gudwa na oras.
2 Kobosan na, naenta ko idenday a pitu a anghel a makataknag ha
saguppang na Dios. Naenta ko a naatdinan hidi ha pitu a trumpeta.
3 Niyaen, inumangay i sabali a anghel ket nagtaknag ha saguppang na
pagdattonan di ha Dios. Atoy ha nikuna i pagpasaroban na a balitok. Ket
naatdinan hikuna ha makpal a pangpasarob penu ilaok na ha karkararag
na ngamin a totolay na Dios, penu idatton na ha balitok a pagdattonan di
ha Dios, ha saguppang na pagetnodan na Dios.
4 Niyaen, inumontok i asok na pangpasarob a pinagangat na anghel ha
saguppang na Dios. Ket nenayon ito ha karkararag na totolay na Dios.
5 Sa, inalap na anghel i paghenan na pangpasarob, ket pinutat na ha
gangatan a nagipu ha pagwagahan di ha Dios. Ket intogbak na ito ha lutak.
Dagus a nagkadur ken nagkilat ha napigsa. Ket nagginggined i lutak.

I Pangrugi na Tallu a Tiyempo a Kakkantengan

6 Niyaen, ha dagenday a pitu a anghel, nagsagana hidi a mangiyop ha
denday a pitu a trumpeta di.
7 Iniyopan na nekaesa a anghel i trumpeta na. Ket naguden ha yelo ken
gangatan a nalaokan ha digi. Ket natutod i ikatallu na lutak, ken i ikatallu
na ngamin a kaykayo, pati i ngamin a ramot.
8 Iniyopan na nekaduwa a anghel i trumpeta na. Ket netogbak ha diget
i kona ha dakkal a amugod a natututodan. Ket nagbalin a digi i ikatallu
na diget.
9 Natay i ikatallu na hayhayup ken padut na diget. Ket naumlad i ikatallu
na sasakyan ha diget.
10 Iniyopan na nekatallu a anghel i trumpeta na. Ket natakneg a naggipu
ha langit i dakkal a pusiyan a nagsiklab a kona ha pagsilawan. Natakneg
ito ha ikatallu na karayan a hidi ken hahabwayan.

11 I nagen na pusiyan aye i “Makkak.” Ket tinumakkak i ikatallu na
dinom. Ket natay i makpal a inuminum.
12 Iniyopan na nekauppat a anghel i trumpeta na. Ket nadadail i ikatallu
na singgit, i ikatallu na bulan ken i ikatallu na ngamin a pusiyan. Isu i gipu
na a nagdiham i ikatallu na disiyag di. Nagdiham ha ikatallu a disiyag ha
langit, ha pamalak ken ha kallap.
13 Kobosan na, naenta ko i esa a agila a nagebbar ha ontok. Ket nateman
ko a indulaw na, “Kagbi, kagbi, kagbi! Marigatan a tahod i ngamin a
maghen ha lutak, nu iyopan na tallu pala a anghel i trumpeta di.”

9

1 Niyaen, iniyopan na nekalima a anghel i trumpeta na. Ket naenta ko
ha lutak i esa a anghel a kona ha pusiyan a natakneg a naggipu ha langit.
Ket neyatad ha nikuna i tulbek na ruwangan na madadisalad a abot.
2 Linukatan na anghel ide a abot, ket linumapos i asok a kona ha asok a
naggipu ha dakkal a gangatan. Nagdiham i singgit ken langit gipu ha asok
a naggipu ha abot.
3 Ket naggipu ha asok i makpal a haksa. Nagdissu hidi ha lutak. Ket
naatdinan hidi ha pinnakabalin di a mangsilud a kona ha kaget na anipig.
4 Nabonan hidi a awan di dadailan i ramramot, ken kaykayo, onu maski
anya a mula. I totolay la a awan ha marka na Dios ha kidap di i pasaketan
di.
5 Awan a napalobusan idagende a haksa a pumatay ha totolay, nu awan
pasaketan di hidi ha lima a bulan. Kona ha kaget na anipig i pagsaket di,
penu marigatan i totolay a hidi.
6 Ha lubuk na lima a bulan, kayat na totolay a matay, ngem awan a
mabalin ha nidi. Maski nu padasan di a patayan i baggi di, awan di kaya.
7 Ha dagenday a haksa, kona hidi ha kabayo a nakasagana a makilaban.
Atoy ha buntok di i kona ha korona a balitok. I ruprupa di i kona ha rupa
na totolay.
8 I buk di i kona ha buk na babbey. I ngipan di i kona ha ngipan na leon.
9 Ha hakaw di, nataklaban ha kona ha kabal a utang. I tanog na pakpak
di i kona ha tanog na makpal a kalesa a magturong ha paggubatan.
10 Atoy hidi ha ipus ken silud, a kona ha anipig. Gipu ha ipus di aye i
pangparigat di ha totolay ha lubuk na lima a bulan.
11 Ket atoy ha nidi i esa a hari a mangituray ha nidi. Hikuna i anghel
a mahagdapon ha madadisalad a abot. Abaddon i nagen na, ha kagi na
Hebreo. Ha kagi na Griego, Apolion i nagen na. (I kayat na kagiyan, “I
Mahagdadail.”)
12 Nobos dan i nekaesa a tiyempo a kakkantengan. Ngem atoy pala i
duwa a umunod.
13 Niyaen, iniyopan na nekaannam a anghel i trumpeta na. Ket nateman
ko i esa a timek a naggipu ha uppat a suli na pagdattonan di a balitok, ha
saguppang na Dios.
14 Kinagi na timek ha nekaannam a anghel, “Lakbisan mo idenday a
uppat a anghel a negakad ha dakkal a karayan Uprates,” kon na timek.
15 Ket nalakbisan idenday a uppat a anghel. Nesagana hidi a mangpatay
ha ikatallu na ngamin a totolay ha ide a nebital a oras, pamalak, bulan
ken tawen.
16 Niyaen, atoy i nangipeta ha nikan nu hangan i sundalu di a
nakakabayo, ket duwa a gasut a milion i dagop na.

17 Ket naenta ko i kabayo ken nakasakay a hidi a nataklaban ha hakaw di
ha utang a madideg, a kona ha gangatan, ken asul, ken makiyaw a kona ha
asupre. Kona ha buntok na leon i buntok na kabayo a hidi. Ket magsopdar
hidi ha gangatan, asok, ken asupre.
18 Natay i ikatallu na ngamin a totolay gipu ha dagende a peste: i
gangatan, i asok, ken i asupre a naggipu ha labi na kabayo a hidi.
19 Atoy duwa a pinnakabalin na kabayo a hidi. Atoy ha labi di, ket atoy
bila ha ipus di. Ta kebbuntok i ipus di aye, ket kona ha ulag. Idagende i
pangparigat di ha totolay.
20 Ngem awan nagbabawi i nawarak a hidi a awan natay ha denday a
rigrigat. Awan di pinagimak i pinagdeydeyaw di ha dimonyo a hidi ken
ha didiosen a ginimet di: idenday a ladawan a balitok, pirak, bronse, bitu
ken kayo a awan makaenta ken makateman onu makalakad.
21 Ket awan hidi nagbabawi ha pinagpapatay di, onu pinaganito di, onu
pinakikamegos di, ken pinagtakaw di.

10

Mabikan dan I Paghukom Na Dios Ha Awan a Hidi a Manahod

1 Niyaen, ide bila i naenta ko. Naenta ko i sabali a mannakabalin a
anghel a binumugsok a naggipu ha langit. Naulapan hikuna ket atoy i
balangaw ha buntok na. Kona ha singgit i rupa na, ket kona ha gangatan
i tikad na.
2 Inegkam na i ballik a surat a nelukat. Ket ingidtan na i makannawan
a tikad na ha diget, ket i makannigid na ha lutak.
3 Nagdulaw hikuna ha mapigsa a timek, a kona ha kinapigsa na giyak na
leon. Kobosan na pinagdulaw na, tinumabbeg i pitu a kadur a mapigsa.
4 Dandani ak mina a nagsurat ha tabbeg na kaddur a hidi, ngem nateman
ko i esa a timek a naggipu ha langit. “Awan mo isurat i kinagi na pitu a
kaddur. Ilimid mo iday,” kon na timek.
5 Niyaen, ha iday a anghel a naenta ko a nakataknag ha diget ken ha
lutak, intayad na i makannawan a kamat na.
6 Ket insapata na i nagen na Dios a sibibiyag a magnanayon a awan
ha kahad na. Hikuna a namarsuwa ha langit, ken lutak, ken diget, ken
ngamin a maghen ha dagento. Kinagi na, “Awan dan maalay. Awan a
metantan i panggep na Dios,
7 nu awan a iyopan na nekapitu a anghel i trumpeta na, ket natongpal
na Dios i nalimed a panggep na, ayun ha inpakatandi na idi ha tagtagabu
na a mahagpugto,” kon na anghel.
8 Niyaen, nateman ko manon iday a timek a nagkagi ha nikan a naggipu
ha langit. Kinagi na, “En mo, alapan i silulukat a surat a atoy ha kamat na
anghel a makagidtan ha diget ken ha lutak,” kon na timek.
9 Isu, binumikanak ha iday a anghel. Ket inaged ko i surat. Kinagi na ha
nikan, “Alapan mo. Kanan mo dan. Masinggat ide ha labi mo, a kona ha
habu na pitukan. Ngem magbalin a makkak nokkan ha tiyan mo.”
10 Niyaen, giniwat ko iday a ballik a surat, ket kinnan ko. Masinggat i
ennam na, a kona ha habu na pitukan. Ngem idi intemlok ko, makkak dan
ha tiyan ko.
11 Ket atoy manon i nagkagi ha nikan. “Masapul a ipakatandi mo manon
i kakkagi na Dios megipu ha makpal a bayan, pulpuli, sabasabali a tribu,
ken harhari,” kon na timek.

11

I Sistigu a hidi na Dios a Mapatay Gipu Ha Panahod Di

1 Niyaen, atoy i neyatad ha nikan a kona ha sarukod a pagrukod ko. Ket
nepeta ha nikan, “En mo, rukodan i paghenan na Dios ken nu panya i
pangidatton di ha nikuna. Ket ibilang mo i magdeyaw a hidi hay.
2 Ngem awan mo rukodan idenday ha lapos, a awan a paghenan na Dios.
Pabiyanan mo hidi. Ta neyatad hidi ha totolay a awan makidios. Magloko
hidi ha totolay na Dios, ha ili na Dios, ha lubuk na tallu ket gudwa a tawen.
3 Ngem paangayan ko i duwa a sistigu ko. Magtennon hidi ha makaseng
a tennon a pagpaenta ha saniki di. Ket magibaheta hidi ha kakkagi na
Dios ha lubuk na iday a tallu ket gudwa a tawen.”
4 Ha dende a duwa a sistigu, hidi i managenan ha duwa a kayo a olibo
ken duwa a pagsilawan a matakneg ha saguppang na Apo Dios. Ket hikuna
i Happo na ngamin a lutak.
5 Nu atoy a magpasaket mina ha nidi, atoy i kona ha gangatan a
magsiklab ha labi di, ket kona ha tutudan di i kasenti di. Nu atoy i
magpasaket ha nidi, ilunod na hidi na Dios ha kona hito.
6 Ket atoy bila i pinnakabalin di a mangrikep ha langit, penu awan a
maguden ha tiyempo na pagibaheta di ha kakkagi na Dios. Atoy bila i
pinnakabalin di a mamagbalin a digi ha habwayan a hidi. Atoy bila i
pinnakabalin di a mangdidigra ha totolay ha maski nu anya a peste ha
kada kayat di.

I Nekaduwa a Tiyempo a Kakkantengan

7 Niyaen, kobosan na pinangipakatandi na sistigu a hidi na Dios, lumapos
ha madadisalad a abot i sinangdidios a hayup. Ket manglaban hikuna ha
sistigu a hidi na Dios. Ket abakan na hidi, a patayan na hidi.
8-9 Metagmak la i bangkay di ha kalsada na iday a dakkal a ili ha tallu ket
gudwa a pamalak. Ket magbuya ha bangkay i ngamin a totolay ha lutak.
Awan di ipalobus a melabbang i bangkay di. I ili a ide i nangilansaan na
Happo tam ha kudos. Atoy bi i sangay na ili aye a Sodoma, onu Egipto, a
pangtiplad na liwaliwat di.
10 Niyaen, magragsak i totolay na lutak gipu ha katay na minahagpugto
a hidi he. Ket magsilebra hidi, ket magrinegalo hidi, gipu ta natay dan i
nagpasaket ha nakam di ken nagparigat ha baggi di.
11 Ngem kobosan na tallu ket gudwa a pamalak, pabiyagan na hidi
manon na Apo Dios. Ket tumaknag hidi. Ket manteng unay i ngamin a
makaenta ha nidi.
12 Kobosan na, mateman na mahagpugto a hidi i mapigsa a timek ha
langit. Ikagi na, “Umontok kam ha ihe!” kon na timek. Ket ha pagaamatan
na ngamin a kasenti di, mepaontok hidi ha ulap.
13 Ha iday bila a oras, magginggined ha mapigsa. Ket madadail i
apagkapullo na ili, ket matay i pitu a ribu a totolay. Ket manteng i ngamin
a mabuhay a hidi. Isu i gipu na a dineyaw di i Dios a mannakabalin ha
ngamin.
14 Niyaen, nobos dan i nekaduwa a tiyempo a kakkantengan. Dandani
a dumemat i nekatallu.

Tumulos Kitam Mina a Magtalak ha Kari na Dios

15 Niyaen, iniyopan na nekapitu a anghel i trumpeta na. Ket atoy ha
langit i mapigsa a timtimek, a kinagi di, “Awan ha sabali a turay a maghari
nu awan la i turay na Happo tam ken Cristu a pinili na a maghari ha
magnanayon.”

16 Ket hinumakab a magdeyaw ha Dios i duwa pulo ket uppat a
panglakayan a makaetnod ha saguppang na.
17 Kinagi di:
"Apo Dios a Mannakabalin ha ngamin, hikaw i Dios ha magnanayon, a
awan ha kahad na, ket awan ha kasulet mo. Magyaman kami ta
inpaenta mo dan i pinnakabalin mo a maghari.
18 Nakaingal i ngamin a kasenti mo a hidi. Ngem niyaen, dinumemat i
tiyempo mo a magingal. Ta dinumemat i tiyempo a paghukom mo
ha ngamin a natay. Tiyempo dan ha yenan a panggungguna mo
ha tagabu mo a hidi a minahagpugto, ken ngamin a manahod ha
nikaw, i matangkay ken madibbi a hidi a totolay mo. Tiyempo dan
ha yenan a pangdadail mo ha ngamin a mahagdadail ha lutak." Ide
i kinagi na panglakayan a hidi.
19 Niyaen, nalukatan i templo na Dios ha langit. Ket naenta ko i kahon a
paghenan na kari na Dios a nesurat. Ket atoy i makpal a killat ken kaddur,
ken nagginggined, ken naguden ha makpal a yelo.

12

I Pagtiplad na Pakeenakan ni Cristu, ken Pinagsenti ni Satanas, ken Pinaglaban na Anghel a hidi

1 Niyaen, ide bila i naenta ko. Nagpaenta ha langit i dakkal a pagtiplad
na magimet ha esa a tiyempo. Atoy i babbey a nagkagay ha singgit, a
nagtaknag ha bulan. Ket ha buntok na, atoy i korona a esapulo ket duwa
a pusiyan.
2 Mabuktet hikuna, ket dandani a magenak. Gipu ha pinaggasok na ken
saket na aye, nagkales hikuna.
3 Niyaen, atoy bila ha langit i sabali a pagtiplad. Naento ko ni Satanas a
kona ha madideg a biklat a dakkal unay. Atoy ha baggi na i pitu a buntok
ken esa pulo a saduk. Ket atoy i korona ha kada buntok na.
4 Gipu ha buneg na, dinapras na i ikatallu na puspusiyan ha langit, ket
intogbak na hidi ha lutak. Nagtaknag ide a biklat ha saguppang na babbey
a dandani a magenak, penu itemlok na mina a dagus i annak na.
5 Niyaen, neenak na babbey i annak a lallaki. Ha ide a lallaki, maghari
hikuna nokkan ha ngamin a totolay. Ket pulos, awan ha makasenti ha
pinaghari na. Awan a kinan na biklat ide a annak. Ta inalap na hikuna
na Dios ha langit. Ket umetnod hikuna ha pagetnodan na Dios.
6 Ha iday a babbey, nagkamang hikuna ha taltalon a insagana na Dios a
paghenan na. Hito i pagdaponan na Dios ha nikuna ha tallu ket gudwa a
tawen.
7 Niyaen, atoy i makipaglaban ha langit. Atoy ni Migel a kapitan na
anghel a hidi na Dios, ket nakipaglaban hidi ha biklat ken ngamin a
madukas a anghel na.
8 Ket naabak i biklat ken anghel na a hidi, ket awan hidi napalobusan a
maghen ha langit.
9 Isu a napalakad iday dakkal a biklat. Hikuna ni Diyablo, onu Satanas
i sangay na. Nagpaenta hikuna idi palungo a kona ha ulag, idi naallilaw
na i ngamin a totolay ha lutak. Ket niyaen, napalakad hikuna ken ngamin
a agagum na a madukas a anganghel. Naggipu hidi ha langit hanggan ha
lutak.
10 Niyaen, nateman ko i napigsa a timek ha langit. "Dinumemat
dan i tiyempo a pangisalakan na Dios ha totolay. Nepaenta na Dios i
pinnakabalin na a maghari. Inpaenta ni Cristu i turay na a maghari. Ta

napalakad dan ha langit ni Satanas, a kanayon a nagpaliwat ha kakabsat
tam ha saguppang na Dios.
11 Ngem niyaen, naabak na kakabsat tam ni Satanas gipu ha digi ni
Kordero, idi natay hikuna ha kudos. Ket naabak di ni Satanas gipu ha
kakkagi na Dios a inbaheta di. Awan di inkemot i bukod di a biyag, nu
awan a inpalobus di a matay, gipu ha panahod di.
12 Isu, magragsak kamon, hikam a maghen ha langit, ta linumakad dan
ni Satanas ha henan moy. Ngem ha nikam a maghen ha lutak, kagbi kam.
Ta dinumemat ha nikam ni Satanas. Ket maingal hikuna a tahod. Ta
katandiyan na a ballik la i tiyempo na." Kona hito i kinagi na timek a
nateman ko.
13 Niyaen, idi naenta na madideg a biklat a napalakad dan hikuna
hanggan ha lutak, tinagubetan na i babbey a nangienak ha annak a lallaki.
14 Ngem ha ide a babbey, naatdinan hikuna ha duwa a pakpak na dakkal
a agila, penu makaebbar hikuna, a bumuyot ha pagtagowan na ha taltalon.
Maghen hikuna hito ha tallu ket gudwa a tawen, a pagdaponan na Dios,
penu awan makaabot i maingal a biklat.
15 Niyaen, gipu ta kona hito a awan maabot na biklat ide a babbey,
nangisopha hikuna ha makpal a dinom, a nagbalin a kona ha karayan,
penu mebulod mina i babbey aye.
16 Ngem nadaggapan i babbey gipu ha lutak, a pinumtak i lutak, ket
ininom na i dinom a insopha na biklat.
17 Niyaen, idi naenta na biklat a nesalakan i babbey, nagingal hikuna.
Ket gipu ha ingal na ha ide a babbey, inumangay hikuna a nanglaban ha
ngamin a annak na a newarak, hidi ngamin a magtongpal ha bon na Dios
ken umusoseg ha pagitoldu ni Jesus.
18 Niyaen, tinumaran i madideg a biklat ha baybay na diget, ket
nakataknag hay.

13

I Duwa a Agagum ni Satanas

1 Niyaen, naenta ko i sinangdidios a hayup a inumuwat ha diget. Pitu
i buntok na, ket atoy i esa a pulo a saduk na. Nagkorona i kada saduk.
Ket panagenan na kada buntok i baggi na a Dios. Ket nesurat ito ha kada
buntok na.
2 I baggi na i kona ha baggi na tigre. I tikad na i kona ha tikad na oso.
I labi na i kona ha labi na liyon. Ket inatdinan na biklat ha bukod na a
pinnakabalin ken turay na a maghari ha sakop na ha lutak.
3 Ha esa a buntok na sinangdidios aye, atoy i talingo a ikatay na
mina. Ngem hinumusay ito, a nagbiyag manon hikuna. Ket gipu ta kona
hito, nalaktat i ngamin a totolay ha lutak. Ket inumunod hidi ha ide a
sinangdidios.
4 Makpal unay i nagdeyaw ha madideg a biklat, gipu ta inyatad na i turay
na ha ide a sinangdidios. Ket nagdeyaw bila hidi ha sinangdidios a hayup
aye, a kinagi di, "Awan ha mannakabalin ngem ha ide a hayup! Awan ha
makasenti ha nikuna!" kon di.
5 Ket pinalobusan na hikuna na Dios a magturay ha tallu ket gudwa a
tawen. Ket pinabiyan na hikuna a magkayag ha Dios ken magpangas ha
baggi na.
6 Kinayag na i Dios, ken paghenan na Dios, ken ngamin a maghen ha
Dios ha langit.

7 Ket napalobusan hikuna a manglaban ha totolay na Dios. Ket nangabak
hikuna ha nidi. Maatdinan hikuna ha kalintegan a mangituray ha ngamin
a totolay, ha ngamin a lugar ha lutak.
8 Magdeyaw ha nikuna i ngamin ha lutak, malaksid i manmanahod a
hidi a nelista ha libro na Dios a paglistaan na ha magbiyag a hidi ha langit
a magnanayon. Ide a libro i kukuwa ni Kordero a nelansa ha kudos idi. Ha
pagibilang na Dios, napatay ni Kordero para ha totolay, maski idi palungo
na pinnakaparsuwa na lutak.
9 Isu i gipu na a ipeta ko ha nikam: Temanan moy, nu atoy i talinga moy
a pagteman moy!
10 Ha maski nu heya a madakap mina, a mebalud gipu ha panggep na
Dios, sigurado a madakap hikuna. Ket ha maski nu heya a matay mina ha
sondang, gipu ha panggep na Dios, sigurado a matay hikuna ha sondang.
Isu, ha nikam a totolay na Dios, masapul a attaman moy ken paigatan moy
i panahod moy.
11 Niyaen, naenta ko manon i sabali a dakkal a hayup a inumuwat ha
lutak. Duwa i saduk na, a kona ha saduk na kordero. Ngem nagkagi
hikuna a kona ha madideg a biklat.
12 Inumuseg hikuna ha nekaesa a sinangdidios a hayup. Ket ginimet na i
ngamin a turay na. Ket pinilit na i ngamin a totolay ha lutak a magdeyaw
ha nekaesa a sinangdidios a hayup, iday a hayup a natay gipu ha talingo
na, sa, nagbiyag manon gipu ta hinumusay hikuna.
13 Ginimet na nekaduwa a hayup i dakkal a nakaddatan. Pinauden na
ha saguppang na totolay i gangatan a naggipu ha langit.
14 Ket inallilaw na i ngamin a totolay gipu ha nakaddatan a ginimet
na, gipu ha pinaguseg na ha nekaesa a sinangdidios a hayup. Inbon na
idagenday a totolay, a manggimet hidi ha didiosen a pagdeyawan di ha
nekaesa a sinangdidios a hayup a natalingo ha sondang, ngem nagbiyag
manon.
15 Ket napalobusan i nekaduwa a hayup a mangpabiyag ha didiosen na
nekaesa a sinangdidios. Maski makakagi ide a didiosen, ken mabalin na a
patayan i ngamin a awan magdeyaw ha baggi na.
16 Ket pinilit na a markaan i ngamin ha makannawan a kamat di onu
ha kidap di. Maski i madibbi a hidi onu matangkay. Maski i mabaknang
a hidi onu napobre. Maski i tagabu a hidi. Maski nu heya a tolay. Pilitan
na a mamarkaan hidi ngamin.
17 Awan ha makapaglako onu makapaggatang malaksid nu nemarka ha
nikuna i nagen na sinangdidios, onu i numero a kasangay na nagen na.
18 Niyaen, ide i kasapulan ha kinasirib. Nu malaing i magbasa ha ide,
makatandiyan na i kayat na kagiyan na numero aye na sinangdidios. Ta
atoy i nagen na tolay a netago ha ide a numero. Ket 666 i numero na.

14

I Kansiyon na Nasaka a hidi ha Langit

1 Niyaen, inaamatan ko manon, ket naenta ko ni Kordero a nakataknag
ha Parabin na Sion, a kaagum na i ngamin a sinaka na. Ket kona ha sangay
di ide a numero a esa gasut ket uppat a pulo ket uppat a ribu. Ket nesurat
ha kidap di i nagen na Kordero ken nagen Nama na.
2 Ket nateman ko i timek ha langit. I tanog na i kona ha kahasakas na
dinom ken napigsa a kadur. Ket kona bila ha tokar na makpal a gitara.
3 Magpagkansyon hidi ngamin ha bigu a kansiyon ha saguppang na Dios,
ken ha saguppang na uppat a nadiosan a hayup, ken ha saguppang na

duwa pulo ket uppat a panglakayan. Awan ha makaadal ha ide a kansiyon,
nu awan la hidi a sinaka na Dios ha lutak, i managenan a hidi ha esa gasut
ket uppat a pulo ket uppat a ribu.
4 Pasig la a mappiya hidi, a awan ha madukas a melaok ha panahod di.
Umusoseg hidi ha ni Kordero ha maski nu hadya i angayan na. Nasaka
na hidi na Dios, ha ngamin a sabali a totolay. Ket kona ha tiyempo na
pinagani. Ta kona hidi ha nebukod a bunga a pagserbe na Dios ken ni
Kordero.
5 Pulos a awan hidi magsileng. Ket awan hidi ha liwat a pakaliwatan di.

I Pagayag ha Magbabawi mina a hidi

6 Niyaen, naenta ko i sabali a anghel a umaebbar ha ontok. Magibaheta
hikuna ha Mappiya a Baheta a magnanayon, ken awan malipas. Ibaheta
na ide ha ngamin a totolay, ha maski nu anya a bayan, ha ngamin a puli,
tribu, ken pagkakagi.
7 Indulaw na ha napigsa, “Manteng kam ha Dios, a babawiyan moy
i liwaliwat moy. Ta dumemat dan i oras a paghukom na ha totolay.
Deyawan moy i namarsuwa ha langit, ken lutak, ken diget ken ngamin
a habwayan,” kon na anghel.

Atoy I Baheta a Nadadail I Gobyerno a Magsenti ha Dios

8 Ket atoy bila i nekaduwa a anghel a inumunod ha ide a nekaesa.
Kinagi na, “Narakrak i gobyerno a Babiloniya. Nahukoman i il-ili na a
nagdinamag gipu ha kinadukas di. Ta kona ha pampam hidi. Ket kona ha
nangpabartek hidi ha ngamin a sabali, penu tallekodan di i tahod a Dios,
ket penu usigan di i sinangdidios.”

I Pagiwadan Ha Paghukom Na Dios

9 Niyaen, atoy bila i nekatallu a anghel a inumunod ha denday a duwa.
Ket indulaw na ha napigsa, “I maski nu heya a magdeyaw ha sinangdidios
a hayup ken didiosen na, ken gumiwat ha marka na ha kidap onu kamat
na,
10 hikuna a mismo i parusaan na Dios. Ket dakkal unay i parusa na. Ta
paingalan na i Dios na magdeyaw a hidi ha sinangdidios. Ket parusaan na
hidi na Dios ha gumagangat a asupre ha impyerno. Parusaan na hidi ha
saguppang na anghel a hidi ken ni Kordero.
11 Awan maaddap i gangatan a pagparusa na ha nidi. Pamalak ken
kallap, marigatan hidi a nagdeydeyaw ha sinangdidios ken didiosen na.
Magnanayon a magpaontok i asok na gangatan aye. Ket magnanayon a
parusaan na ito ha namarkaan a hidi ha nagen na sinangdidios a hayup,”
kon na anghel.
12 Ide i pakasapulan ha pinagattam na totolay na Dios, hidi a magtongpal
ha bobon na Dios ken umusoseg ha pagitoldu ni Jesus.
13 Niyaen, nateman ko i esa a timek a naggipu ha langit. Kinagi na ha
nikan, “Isurat mo ide, a mangrugi ha yenan, mahusay i matay a hidi, basta
magisesa hidi ha ni Apo Cristu,” kon na timek.
“Oni! Mahusay hidi,” kon na Espiritu na Dios. “Ta makaemang hidi
ha madaggi a tarabaho di. Ket magiwat di i gungguna na mappiya a
pinagserbi di.”

I Paghukom na Dios ha Madukas a Hidi

14 Niyaen, naenta ko i maponset a ulap, a pagetnodan na esa a kona ha
lallaki. Kekkorona hikuna a balitok ha buntok na ken nakaegkam hikuna
ha natadam a kompay.

15 Niyaen, ha Templo, linumapos i sabali a anghel, ket inayagan na i
nakaetnod ha ulap, "Usaran mo i kompay mo, a maggapas ka dan. Ta
dinumemat dan i tiyempo. Naluto dan i paggapasan mo ha lutak," kon na
anghel.
16 Isu a imparaspas na nakaetnod ha ulap i kompay na. Ket dagus a
nagapas i bunga na ha lutak.
17 Niyaen, naenta ko i sabali manon a anghel a linumapos ha Templo ha
langit. Nakaegkam bila hikuna ha natadam a kompay.
18 Ket atoy bila i sabali a anghel a naggipu ha pagdattonan ha Dios.
Hikuna i mahagtutod ha pangpasarob ha gangatan, ha pagdattonan ha
Dios. Indulaw na ha anghel a kekkompay, "Usaran mo i kompay mo.
Putiyan mo i ubas a hidi ha lutak, ta naluto dan hidi."
19 Isu a inusar na anghel i kompay na, a pangputi na ha ubas a hidi. Ket
intogbak na hidi ha pagpespesan ha bunga na ubas. I kayat na kagiyan na
ito, a maparusaan unay i totolay a englan na Dios. Permi i rigrigat di.
20 Mapespes idagende a ubas ha lapos na ili. Ket bumulos i digi di a kona
ha karayan. Hanggan tallu a gasut ket duwa pulo a kilometro i katakdug
na, ken tagahakaw i kabtong na.

15

I Pitu a Anghel a Mangiwaras ha Dilokod a Peste

1 Niyaen, atoy manon i naenta ko, ket kona ha dakkal a tiplad.
Makapasabbew ide a tiplad ha magimet nokkan. Atoy i pitu a anghel,
ket atoy ha nidi i pitu a peste a pangtiplad ha kinaingal na Dios. Idende i
dilokod a peste. Ta ide i dilokod a pangipaenta na Dios ha ingal na.
2 Niyaen, naenta ko i malawa a sarming a madinnang a kona ha yelo,
ngem melaok bila ha gangatan. Ket naenta ko bila i ngamin a nangabak ha
sinangdidios a hayup. Awan hidi nagdeyaw ha iday a hayup, onu didiosen
na. Ket awan di pinalobusan a namarkaan i baggi di ha numero na nagen
na. Ket niyaen, nakataknag hidi ha malawa a sarming. Ket inegkam di i
gitgitara a inyatad na Dios ha nidi.
3 Ket kansiyonan di i kansiyon ni Moyses a tagabu na Dios. Pagdeyaw
ide ha ni Kordero, a

"Apo Dios a Mannakabalin ha ngamin, inaamakan a tahod i ngamin a
gimet mo! Hikaw i hari na ngamin a baybayan. Nalinteg ken tahod
i ngamin a ugali mo!

4 Awan ha tolay a awan manteng ha nikaw, Apo. Awan ha makamadi a
magdeyaw ha nikaw! Gipu ta hikaw la i pasig la mappiya, umangay
a magdeyaw ha nikaw i ngamin a totolay. Ta madinnang ha ngamin
i nalinteg a gimet mo," kon na kansiyon.

5 Niyaen, naenta ko a nalukatan i Templo ha langit. Atoy ha disalad na
i nadiosan a tolda, a paghenan na Dios. Ket naenta ko a naadya i hamet a
pagsalen ha totolay ha paghenan na Dios.
6 Niyaen, linumapos ha Templo idenday a pitu a anghel a atoy ha pitu
a peste. Nagtennon hidi ha nadalus a kawes a maponset unay. Ket atoy i
balitok a banda a nebadbad ha hakaw di.
7 Niyaen, ha denday a uppat a nadiosan a hayup, atoy i esa ha nidi a
nangiyatad ha denday a pitu a anghel ha pitu a malukong a balitok. Ket
naputat idende ha ingal na Dios, a sibibiyag ha magnanayon, a awan ha
kahad na.

8 Sa, naputat i Templo ha asok a naggipu ha disiyag ken pinnakabalin na
Dios. Ket awan ha makasaddap ha Templo hanggan awan malipas i pitu
a peste a gimetan na pitu a anghel.

16

Kona Mebulak I Ingal na Dios ha Totolay

1 Niyaen, nateman ko i napigsa a timek a naggipu ha Templo, ket kinagi
na ha pitu a anghel, "Nay kam! Ibulak moy ha lutak i ingal na Dios a
neyasak ha pitu a malukong moy."
2 Isu, inumangay i nekaesa a anghel, a inbulak na i asak na malukong na
ha lutak. Ket gipu ha ide, natalitalingo ha maapdas i ngamin a namarkaan
ha nagen na sinangdidios a hayup ken ngamin a nagdeyaw ha didiosen
na.
3 Kobosan na, inbulak na nekaduwa a anghel i asak na malukong na ha
diget. Ket nagbalin i dinom a kona ha digi na natay a hidi. Ket natay i
ngamin a kebbiyag ha diget.
4 Kobosan na, inbulak na nekatallu a anghel i asak na malukong na ha
ngamin a karayan ken habwayan. Ket nagbalin bila hidi a digi.
5 Niyaen, nateman ko i kinagi na anghel a mahagdapon ha ngamin a
dinom. Kinagi na,
"Apo Dios, a pasig la mappiya ken awan a masulitan, nalinteg i pangparusa
mo ha madukas a hidi.
6 Ta pinatay di i totolay mo. Ket inbulak di i digi na minahagpugto a hidi
a pinaangay mo ha nidi. Isu i gipu na a pinainum mo hidi ha digi.
Nalinteg i pagibilas mo ha nidi," kon na anghel.
7 Ket nateman ko i timek ha pagdattonan di ha Dios. Kinagi na,
"Apo Dios a Mannakabalin ha ngamin, awan ha duwa-duwa a tahod ken
nalinteg i pagparusa mo," kon na timek.
8 Kobosan na, inbulak na nekauppat a anghel i asak na malukong na ha
singgit. Ket nagbalin i singgit a mapassi unay, ket tinutod na i gaddang na
totolay.
9 Ngem maski nu nalapat i gaddang di gipu ha passi na singgit, awan hidi
nagbabawi ha liwaliwat di. Ket madiyan di a magdeyaw ha pinnakabalin
na Dios, nu awan a linimad di i nagen na Dios a ketturay ha dagenday a
peste.
10 Niyaen, inbulak na nekalima a anghel i asak na malukong na
ha pagetnodan na sinangdidios a hayup. Ket nagdiklam i ngamin a
paghariyan na. Tulos, kinaget na tolay a hidi i dila di gipu ha sakisaket di.
11 Ket linimad di i Dios gipu ha sakisaket di heya ken talitalingo di. Ket
awan hidi nagbabawi ha kinadukas di.
12 Niyaen, inbulak na nekaannam a anghel i asak na malukong na ha
dakkal a karayan a Uprates. Tulos, minumadi iday a karayan ket nagbalin
ito a dilan, a paglakadan na harhari ken sunsundalu a maggipu ha daya.
13 Niyaen, naenta ko i tallu a madukas a espiritu a kona ha tukkak.
Linumapos hidi ha labi na madideg a biklat, ken ha labi na sinangdidios
a hayup, ken ha labi na nekaduwa a hayup a sinangmahagpugto.
14 Didimonyo idende a espiritu a maggimigimet ha nakaddatan. Uman-
gay hidi ha ngamin a hari ha lutak, penu urnongan di hidi a makilaban ha
sakop na Dios. Magimet ito nokkan ha pamalak a panungpalan a nebital
na Dios a Mannakabalin ha ngamin.
15 "Temanan moy!" kagi ni Jesus. "Dumematak ha sigida, a kona ha
mahagtakaw. Ket kagbi nokkan i awan a magtahok ha pagdemat ko.

Ngem mahusay hidi a sisasagana ken maguray ha nikan. Mapagtalkan hidi a kona ha magpuyat a hidi a magsagana ha tennon di, penu awan hidi mepaenta a naubi, ket awan hidi masaniki ha pagdemat ko." Ide i kakkagi ni Jesus.

16 Niyaen, ha denday a tallu a espiritu, pinuhon di i hari a hidi ken sundalu a hidi ha lugar a managenan ha "Armagedon," ha kagi na Hebreo.

17 Niyaen, inbulak na nekapitu a anghel i asak na malukong na ha paras. Ket atoy i napigsa a timek a naggipu ha pagetnodan na Dios ha Templo, "Kuston. Nobos dan ito!" kon na.

18 Ket bigu la a nagkilat ken nagkadur. Napigsa i tanog na. Ket nagginggined ha napigsa. Ide i kapigsaan a ginggined nangrugi idi pinakaparsuwa na totolay ha lutak. Oni, nakapigpigsa!

19 Napilak i dakkal a ili ha nagkatallu. Ket nadadail i ngamin a ili ha ngamin a baybayan. Isu, awan na naleptanan na Dios a parusaan na i totolay ha Babiloniya, nu awan a pinarusa na hidi unay.

20 Linompas i ngamin a purpuro ken amamugod.

21 Nagipu ha langit, naguden ha dadakkal a yelo, ket nataknegan i totolay a hidi. Naglimapulo a kilo i kadaggi na kada yelo. Ket linimad na totolay i Dios gipu ha ide a peste, ta narigatan hidi unay.

17

1 Kobosan na, binumikan ha nikan i esa ha dagenday a pitu a anghel a kemmalukong a naputat ha peste. Ket kinagi na, "Uyoy ka he. Ket ipaenta ko ha nikaw i parusa na babbey a nagdinamag gipu ha kinadukas na, ket kona ha pampam a magturay ha makpal a karayan na lutak.

2 Kona ha nakikamegos i ngamin a harhari ha ide a pampam. Ket kona ha nabartek i totolay na lutak gipu ha arak na kinadukas na," kon na anghel.

3 Niyaen, inturayan na ak na Espiritu na Dios, ket inyangay na ak na anghel ha taltalon. Ket naenta ko ha ihe i babbey a nakasakay ha madideg a hayup. Ha ide a hayup, nasuratan i ngamin a baggi na ha nagnagen na sinangdidios. Ket atoy pitu a buntok na, ken esa pulo a saduk na.

4 Nagtennon i babbey ha kolor na ubi ken madideg. Ket atoy bila i makpal a alahas a balitok, ken mangina a bitu, ken perlas. Ket nakaegkam hikuna ha kopa a balitok, a naputat ha bunga na madukas a ugali na.

5 Ket nesurat ha kidap na i nagen a atoy nalimed a kayat na kagiyan na. Ide i nagen a nesurat, a "Dakkal a Babiloniya, Hena na ngamin a pampam ken kinadukas ha lutak."

6 Niyaen, naenta ko a nabartek ide a babbey gipu ha digi na totolay na Dios a napapatay gipu ha pinaguseg di ha ni Jesus.

Idi naenta ko hikuna, nalaktatak.

7 "Apay a nalaktat ka?" kon na anghel ha nikan. "Ipakatandi ko ha nikaw i nalimed a megipu ha babbey ken pagsakayan na a hayup, a atoy pitu a buntok na ken esa pulo a saduk na.

8 Nagbiyag ide a hayup a naenta mo. Ket niyaen, natay dan. Ngem pumenta hikuna nokkan, a lumapos hikuna ha madadisalad a abot. Sa hikuna, metogbak ha impyerno. Niyaen, malaktat i ngamin a awan inlista na Dios, idi palungo a pinarsuwa na i lutak, a maghen ha nikuna ha magnanayon. Ha ngamin a awan a nelista, malaktat hidi nokkan, nu maenta di i hayup aye. Ta nagbiyag hikuna idi. Ket niyaen, natay dan. Ngem magpaenta hikuna manon nokkan.

9 “Ide i pakasapulan ha kinasirib ken pinagkatandi moy. Ha denday a
pitu a buntok, hidi i pitu a amugod a pagetnodan na babbey aye. Ket kayat
na kagiyan paman a pitu a hari ken paghariyan di.
10 Niyaen, nakalipas dan i lima ha nidi. Ket maghari pala ha yenan i
esa. Ket awan pala dumemat i esa. Nu dumemat hikuna nokkan, maghari
hikuna ha ballik la a tiyempo.
11 Ket ha iday a sinangdidios a hayup a minatay dan, hikuna a mismo
i mekawallu a hari a kaagum na denday a pitu. Ket mapaangay hikuna
nokkan ha impyerno.
12 “Niyaen, ha denday a esa pulo a saduk a naenta mo, hidi i esa
pulo a hari a awan pala magturay. Ngem makipagturay hidi nokkan ha
sinangdidios a hayup ha lubuk na esa la a oras.
13 Isesa i panggep na dagenday a esa pulo, ket peturayan hidi ha iday a
sinangdidios, a tongpalan di i bobon na.
14 Labanan di ni Kordero, ngem maabak na hidi ni Kordero. Ta hikuna
i Happo na ngamin a haphappo ken Hari na ngamin a harhari. Ket
magagum bila ha ni Kordero i ngamin a inayagan na ken pinili na, i
ngamin a umusoseg ha nikuna a tahod.” Kona hito i kinagi na anghel
ha nikan.
15 Sa na, kinagi ha nikan, “Ha dagenday a karayan a naenta mo
a pagetnodan na pampam aye, hidi i makpal a bayan, ken puli, ken
pagkakagi.
16 Ket magingal nokkan ha ide a pampam i esa pulo a saduk a naenta
mo ken i sinangdidios a hayup. Ket labanan di hikuna. Ket agewan di i
ngamin a kukuwa na. Iwarak di hikuna a naubi. Ket madadail hikuna, a
kona ha kanan di i pilas na, ken tutudan di i baggi na.
17 Gimetan di ito, penu gimetan di i kayat na Dios, maski nu awan di
makatandiyan. Ket gipu ha panggep na Dios, magisesa hidi a peturayan
ha iday a sinangdidios, hanggan matongpal i kakkagi na Dios.
18 “Nanakaman mo ide: i madukas a babbey a naenta mo, hikuna i
dakkal a gobyerno a magturay ha ngamin a lutak.” Iday i kinagi na anghel
ha nikan.

18

I Pinnakarakrak na Dakkal a Gobyerno

1 Kobosan na, naenta ko i sabali a anghel a inumugsad a naggipu ha
langit. Dakkal i turay na. Ket nadisiyagan na i ngamin a lutak gipu ha
disyag na baggi na.
2 Indulaw na ha napigsa,
“Nadadail ni Babiloniya, i dakkal a ili. Nalompas dan i kainamakan na!
Paghenan dan niyaen na demonyo a hidi, ken madukas a hidi a
espiritu. Maghen hito niyaen i madukas ken maingal a hidi a manok.
3 Ta kona ha esa a pampam ide a ili, ket pinainum na i ngamin a baybayan
ha arak na, i arak a ikadukas na totolay. Nakikamegos ha nikuna
i harhari na lutak. Ket binumaknang i magnegosio a hidi gipu ha
ngamin a kasorhan na a gatangan,” kon na anghel.
4 Sa ko, nateman i sabali a timek a naggipu ha langit. Kinagi na,
“Umadiyo kam ha nikuna, hikam a sakop ko. Buyotan moy ni Babiloniya.
Awan kam mina makiuseg ha liwaliwat na. Awan kam mina
meraman ha pinnakaparusa na.
5 Ta maenta na Dios i kakpal na liwat na, a kona ha neduho a umabot hidi
hanggan ha langit. Ket awan na pabiyanan i kinadukas na.

6 Mebilas ha nikuna i ngamin a pinagloko na ha totolay na Dios. Ket
maminduwa pala i madukas a mebilas ha nikuna. Painoman na
hikuna na Dios ha ngamin a arak na ingal na.
7 Ta pinapangas ni Babiloniya i baggi na, gipu ha madammot a ugali na.
Inpeta na ha baggi na, 'Hikan i reyna ha ngamin! Bakkanak a bilu.
Ket awanak manon magladingit, hanggan awan,' kon na. Gipu ta
kona hito i ginimet na, bilasan na hikuna na Dios, gipu ha ngamin
a kinangina a dinammot na, ken ha ngamin a pangas na.
8 Isu i gipu na a dumemat ha nikuna a sigidi i ngamin a peste, a pagparusa
ha nikuna. Ha lubuk na esa a pamalak, dumemat i sakisaket,
ladinget, ken alap. Ket matutodan hikuna ha gangatan. Gipu ta,
mannakabalin ni Apo Dios a manghukom ha nikuna." Ide i kinagi
na timek a naggipu ha langit.

9 Niyaen, ha dagenday a harhari a inumuseg ha kinadukas na, ken kona
ha nakikamegos ha ni Babiloniya aye, magsanget ken magngongoyngoy
hidi nokkan, nu maenta di i asok na natutod a ili.
10 Makataknag hidi nokkan ha madiyo, gipu ta manteng hidi a meraman
ha parusa na. Ket i kagi di,
"Ananay, makakanteng! Dakkal ken napigsa i ili a Babiloniya, ngem ha
lubuk na esa la a oras, natutod dan."

11 Pati i magnegosio a hidi a mahagilako ha ngamin a baybayan,
magsanget ken magngongoyngoy bila hidi, gipu ta awan dan i gumatang
ha tagilako di.
12 Awan dan i gumatang ha balitok, ken pirak, ken alahas a bitu ken
perlas di, ken sabasabali a mangina a hamet di (a kona ha manta, ken
seda, ken madideg a lupot), ken mangina a kaykayo di, ken paseng na
elepante, ken tanso, ken utang ken marmol,
13 ken ngamin a kanela, ken rekado, ken pagsuub, ken mirra ken olibano;
onu arak ken langis, onu arena ken trigo, onu baka ken karnero a hidi,
onu kabayo ken kalesa, ken maski tagabu a hidi, maski ha totolay bila a
tagilako di.
14 Ikagi na magnegosio a hidi,
"Awan dan i ngamin a inaamakan a kasoran mo. Awan dan i kinabaknang
mo. Ket awan mo manon maenta hidi," kagi di.

15 Awan a bumikan idagenday a magnegosio a binumaknang ha ide a
ili. Ta manteng hidi a meraman ha rigrigat na. Imbes na, magsanget ken
magngongoyngoy la hidi.
16 Ikagi di,
"Ananay! Nakakanteng i nagimet ha dakkal a ili! Nagtennon i kakaili na
idi ha mangina a tennon, a madideg ken ube. Ket inusar di idi i
alahas a balitok, ken mangina a bitu, ken perlas a hidi.
17 Ngem niyaen, linompas i ngamin a kinabaknang di ha lubuk na esa la
a oras!" kon na magnegosio a hidi.

Ket umadiyo bila i ngamin a kapitan na barko a hidi. Ket magbuya bila
i ngamin a pasahero, ken tarabahador a hidi ha barko.
18 Nu mabuya di i asok na natutod a ili, magdulaw hidi, "Awan ha
kakalan na ili aye ha kinadakkal na!"
19 Ket gipu ha saket na nakam di, dinattonan di ha tapok i buntok di
a silaladingit. Ket magsanget hidi, a idulaw di, "Ananay! Makakanteng i
nagimet ha dakkal a ili! Ide i binumaknangan na ngamin a pinumundu
ha pagpunduwan na. Ngem niyaen, naawan dan i ngamin ha lubuk na
esa la a oras!" kon di.

20 Nay, magragsak kamon, hikam a maghen ha langit, gipu ha pinnakadadail na. Magragsak kamon, hikam a totolay na Dios a sakop na, ken hikam a pinaangay na, ken hikam a minahagpugto. Ta hinukom na hikuna na Dios gipu ha ginimet na ha nikam!

21 Niyaen, atoy i mapigsa a anghel a nangalap ha dakkal a pogedu, a kona ha allo a bitu. Ket intogbak na ha diget. Kinagi na,
"Kona he i pinnakadadail na dakkal a ili a Babiloniya! Ket sigida a awan hikuna maenta manon.
22 Awan manon i tanog na magtukar a hidi! Awan dan i maggitara a hidi, ken magiyop ha turutot ken trumpeta a hidi. Awan manon ha magtarabahador ha ide a ili. Awan dan i tanog na kiskisan!
23 Awan manon maenta i maski esa a pagsilawan. Awan manon mateman i maragsak a timek na makipagboda a hidi. I kakaili na a magnegosio i mannakabalin a magnegosio ha ngamin a lutak. Ket gipu ha salamangka di, inallilaw di i ngamin a totolay ha lutak.
24 Niyaen, naparsuwa i totolay na Babiloniya. Ta pinatay di i minahagpugto a hidi ken totolay na Dios. Oni ay! Ha ngamin a totolay na Dios a napapatay, napapatay hidi gipu ha ide a Babiloniya." Ide i kinagi na anghel.

19

1 Niyaen, kobosan na ide, nateman ko i mapigsa a tanog ha langit, a kona ha timek na makpal a magkansyon. "Madeydeyaw i Dios!" kagi di. "Dios i nangisalakan ha nikitam. Deyawan tam i kinainamakan na ken pinnakabalin na.

2 Tahod ken nalinteg i paghukom na! Hinukom na i pampam a Babiloniya. Ta iday a gobyerno i nangiwaras ha kinadukas di ha totolay na lutak. Pinarusa na Dios i sakop di, gipu ta pinatay di i tagatagabu na Dios," kon na kansiyon di.

3 Sa di, inkansyon manon, "Madeydeyaw i Dios! Umontok ha magnanayon i asok na Babiloniya a matutod ha parusa na!" kagi di.

4 Ket hinumakab idagenday a duwa pulo ket uppat a panglakayan, ken idenday a uppat a nadiosan a hayup, a nagdeyaw hidi ha Dios a nakaetnod ha pagetnodan na. Kinagi di, "Oni! Madeydeyaw i Dios!"

I Pagbodaan ni Kordero

5 Niyaen, kinagi na esa a timek a naggipu ha bikan na pagetnodan na Dios, "Deyawan moy i Dios tam, hikam ngamin a tagatagabu na. Hikam ngamin a umusoseg ha nikuna, maski nu matangkay kam onu madibbi, daya moy i Dios!"

6 Sako, nateman i tanog a kona ha timek na makpal a tolay, a kona ha kahasakas na tapaw, ken kona ha mapigsa a kadur. Kinagi di, "Madeydeyaw i Dios! Deyawan tam i Happo tam a Dios, a mannakabalin ha ngamin! Ta hikuna dan i maghari!

7 Isu, magragsak kitam, a daya tam i kinatangkay na! Ta dandani a dumemat i pagbodaan ni Kordero! Ket nakasagana dan i sakop na, a nobya na!

8 Natennonan hikuna ha nadalus a hamet, ken awan ha romsa na," kon na timek a hidi. (I kayat na kagiyan na madalus a tennon, i mappiya a gimigimet na totolay na Dios, a sakop na.)

9 Ket kinagi na anghel ha nikan, "Isurat mo ide: mahusay i naawis a hidi ha pagbodaan ni Kordero." Sana, innayon, "Tahod a kakkagi na Dios i insurat mo ihe."

10 Ket hinumakabak ha tikad na, penu magdeyawak mina ha nikuna.
Ngem kinagi na ha nikan, “Awan kas! Dios la i daya mo! Ta tagabu ak la,
a kona bila ha nikaw ken ngamin a kabsat mo a umusoseg ha pagitoldu ni
Jesus. Ta ide a pagitoldu ni Jesus i pakapugtowan na mahagpugto a hidi,”
kon na anghel.

I Nakasakay ha Maponset a Kabayo

11 Niyaen, naglukat i langit, ket naenta ko i maponset a kabayo. Ket atoy
i nakasakay a managenan ha, “Mapagtalkan ken Tahod,” gipu ta nalinteg
i pinanghukom na ken pinakilaban na.
12 Kona ha humiyam-hiyam a gangatan i mata na, ta malaing i
pagaamata na, a maenta na i ngamin a bagbagay. Ket makpal i korona ha
buntok na. Nesurat i nagen na ha baggi na. Ngem hikuna la i makatandi
ha kayat na kagiyan na.
13 Namansaan ha digi i badu na. Ket “Kagi na Dios” i pagnagen di ha
nikuna.
14 Inumunod ha nikuna i ngamin a sakop na, a kona ha sunsundalu a
umuunod ha happo di. Ket nakasakay hidi ha maponset a kabakabayo.
Ket nadalus i badu di a maponset a awan ha romsa.
15 Lumalapos ha labi na i kona ha matadam a sondang, a pangabak na
ha ngamin a baybayan ha lutak. Ha pinagturay na, awan a mabalin a
awan matongpal i ngamin a ipeta na. Ket ipaenta na ha kakasenti na i
ingal na Dios, a parusaan na hidi a kona ha magpespes ha bunga na ubas,
hanggan magabuyos i digi di.
16 Nesurat ha badu na ken ha pukal na i nagen, a “Hari na ngamin a
harhari ken Happo na ngamin a haphappo.”
17 Niyaen, naenta ko i esa a anghel a nakataknag ha singgit. Inayagan
na i ngamin a manok a hidi, a kinagi na, “Umangay kamon he! Magpisan
kamon ha dakkal a pangapon a ipakan na Dios ha nikam!
18 Uyoy kamon! Mangan kam ha pilas na hari, ken ha pilas na general,
ken sundalu, ken kabayo, ken nagsakay a hidi. Atoy he i pilas na ngamin
a kalase na magmadi a hidi ha Apo Dios, maski nu matangkay hidi onu
madibbi, maski nu mabaknang hidi onu napobre!”
19 Sako, naenta i sinangdidios a hayup, ken i hari a hidi na lutak, ken
i ngamin a sundalu di. Nagpisan hidi a makilaban ha nakasakay ha
maponset a kabayo, ken sundalu na a hidi.
20 Ket nadakap i sinangdidios. Ket nadakap bila i agum na a sinangma-
hagpugto a naggimet ha nakaddatan para ha nikuna. (Gipu ha nakaddatan
a ginimet na, inallilaw na i namarkaan a hidi ha nagen na sinangdidios
ken nagdeyaw ha didiosen na.) Ket netogbak hidi duwa a sibibiyag ha
malawa a gangatan, a kona ha diget a gumagangat gipu ha asupre na.
Netogbak hidi a sinangdidios ken agum na a sinangmahagpugto.
21 Ket natay i ngamin a sundalu di gipu ha sondang na nakasakay ha
maponset a kabayo; iday a kona ha sondang a lumalapos ha labi na. Ket
nabbiyag i manok a hidi, a nangan ha pilas di.

20

I Tiyempo na Esa Ribu a Tawen

1 Niyaen, ide bila i naenta ko. Naenta ko i esa a anghel a inumogsad
a nagipu ha langit. Inegkam na i dakkal a kawar, ken i tulbek na
madadisalad a abot.

2 Ket dinakap na iday a madideg a biklat a managenan ha “Diyablo” ken
“Satanas.” Ket ginakadan na hikuna ha kawar, a inbalud na hikuna ha esa
ribu a tawen.
3 Ket intogbak na hikuna na anghel ha madadisalad a abot. Sana,
tinulbekan. Ket indatton na i pegkat, penu awan hikuna makalapos a
makapangallilaw manon ha totolay hanggan mobos i esa a ribu a tawen.
Kobosan na, masapul a mawayawayaan hikuna ha ballik a tiyempo.

4 Niyaen, naenta ko i makpal a pagetnodan ken i nakaetnod a hidi a
napagbalin a hukom. Napapatay hidi gipu ha pinagibaheta di ha pagitoldu
ni Jesus ken kakkagi na Dios. Minadiyan di a magdeyaw ha sinangdidios
ken ha didiosen na. Ket awan di pinamarkaan i kidap ken kamat di ha
marka na sinangdidios. Ket niyaen, magbiyag hidi manon, a makipaghari
hidi ken Cristu ha esa ribu a tawen.
5 (Ide i nekaesa a pinnakapabiyag manon na natay a hidi. Awan a
magbiyag manon i sabali a hidi, hanggan a awan malpas i esa a ribu a
tawen.)
6 Mahusay ken nebukod ha Dios i meraman a hidi ha nekaesa a
pinnakapabiyag. Ta pulos, awan hidi makapadas ha nekaduwa a katay; i
kayat a kagiyan, i pagparusaan a magnanayon. Imbes na, magserbe hidi
ha Dios ken ni Cristu. Ket makipagturay hidi ha nikuna ha esa ribu a
tawen.

I Pinnakaabak ni Satanas

7 Kobosan na esa ribu a tawen, mawayawayaan manon ni Satanas ha
nakebaludan na.
8 Lumapos hikuna a mangallilaw ha totolay ha ngamin a lutak. I
maallilaw na i totolay na Gog ken Magog a mahagsenti ha Dios. Urnongan
na hidi ni Satanas a pakilaban. Ket kona ha kakpal na basad na diget i
kakpal na sundalu a hidi.
9 Magwaras hidi, ket lebutan di i totolay na Dios ken i ayayatan na a ili.
Ngem matutod hidi, gipu ha gangatan a dumibi a maggipu ha langit.

10 Niyaen, ha ni Satanas a nangallilaw ha nidi, metogbak hikuna ha iday
a diget a gangatan ken asupre. Hito i naketogbakan bila na sinangdidios
a hayup ken sinangmahagpugto. Hito i pagrigatan di ha magnanayon, a
awan ha kahad na.

I Dilokod a Pinanghukom

11 Niyaen, naenta ko i Apo Dios a maghari. Nakaetnod hikuna ha
maponset a pagetnodan na. Ket linompas i langit ken lutak ha saguppang
na. Awan manon ha pakaentaan ha nidi.
12 Niyaen, naenta ko i ngamin a minatay a hidi, maski nu matangkay onu
madibbi a hidi, a nakataknag hidi ha saguppang na Dios. Ket nalukatan
i libro a hidi. Ket nalukatan bila i sabali a libro a paglistaan ha maghen
a hidi ha Dios ha magnanayon. Niyaen, nahukom i ngamin a natay, ayun
ha ginimet di a nakalista ha denday a libro.
13 Pati ngamin a nalimas ha diget, pati ngamin a nelabbang ha lutak,
nagbiyag manon hidi ngamin, a nagpaenta hidi ha saguppang na Dios.
Ket hinukom na hidi, ayun ha ginimet di.
14 Niyaen, ha ngamin a naggipu ha paghenan na natay, netogbak hidi ha
diget a gangatan. (Ide a diget a gangatan i nekaduwa a katay.)
15 Maski nu heya a awan nakalista i nagen di ha libro na biyag na Dios,
metogbak hidi ha diget a gangatan.

21

I Bigu a Langit ken i Bigu a Lutak

1 Niyaen, ide bila i naenta ko. Naenta ko i bigu a langit ken i bigu a lutak.
Ta awan dan i palungo a langit ken i palungo a lutak. Ket linompas bila i
diget.
2 Naenta ko bila i Nadiosan a Ili, i bigu a Jerusalem, a bumabugsok a
naggipu ha Dios ha langit. Ket nakasagana ide a Ili, a kona ha babbey a
natenonan a magkasar, ket nakasagana a sumalpak ha nobyo.
3 Niyaen, nateman ko i mapigsa a timek ha pagetnodan na Dios, a kinagi
na, "I paghenan na Dios i paghenan bila na totolay. Maghen hikuna ha
nidi, ket hidi i sakop na a tolay. I Apo Dios a mismo i magagum ha nidi,
ket hikuna i daya di.
4 Punasan na Dios i ngamin a luluwa di, ket awan manon ha matay. Ket
awan bila i ladinget, sangsangit, onu saket, gipu ta nakalipas dan i ngamin
a palungo a nagimet," kon na timek.
5 Niyaen, kinagi na Dios, "Pabiguwan ko niyaen i ngamin a bagbagay!"
Ket kinagi na bila ha nikan, "Isurat mo ide. Ta tahod ken mapagtalkan i
kagi ko aye."
6 Sa na, kinagi, a "Natungpal dan i ngamin! Hikan i namarsuwa
ha ngamin ken pagpatinggaan na ngamin. Hikan i pangrugiyan ken
panungpalan na ngamin a bagbagay. I maski nu heya a mawaw, atdinan
ko hikuna ha dinom a awan mabayadan, a maggipu ha habwayan a
mangiyatad ha biyag ko a magnanayon.
7 Ha maski nu heya a awan maabak na kinadukas ni Satanas, atdinan
ko hidi ha ide a gungguna, a maalap di i kukuwa ko a kona ha annak ko
a hidi, ket hikan a mismo a Dios i magagum ha nidi.
8 Ngem ha ngamin a maabak na kinadukas ni Satanas, ken tumallekod ha
nikan gipu ha kanteng di, metogbak hidi ha diget a gangatan ken asupre.
Pati i ngamin a madukas a hidi, i ngamin a magbuno a hidi, i mangibabbey
onu mangilallaki a hidi, i magsalamangka a hidi, i magdeyaw ha didiosen
a hidi, ken i ngamin a magsili-sileng a hidi. Ha ngamin a magmadi ha Dios,
metogbak hidi ngamin ha diget a gangatan ken asupre. Ide i nekaduwa a
katay."

I Bigu a Jerusalem

9 Niyaen, binumikan ha nikan i esa ha denday a pitu a anghel a
kemmalukong a naputat ha peste. Kinagi na ha nikan, "Uyoy ka, ta ipaenta
ko ha nikaw i Nobya, a ikasar ni Kordero."
10 Niyaen, pinagbalin na ak na Espiritu na Dios, ket intugan na ak na
anghel ha ontok na matangkay a parabin. Ket inpaenta na ha nikan i
Jerusalem, i Nakidios a Ili, a bumabugsok, a maggipu ha Dios ha langit.
11 Nagdisyag ide a ili ha disiyag na Dios, gipu ta maghen i Dios ha ili aye.
Magrimatrimat ito a kona ha alahas a haspe, ket madinnang bila unay a
kona ha sarming.
12 Mabigal ken matangkay i padding ha lebut na ili. Ket atoy i esa
pulo ket duwa a ruwangan na. Ha kada esa a ruwangan, atoy i anghel
a mahagdapon. Ket nakasurat ha kada ruwangan i nagen na esa a tribu
ha dagenday a esa pulo ket duwa a tribu na Israel.
13 Atoy i tallu a ruwangan ha kada padding: atoy i tallu ha daya, atoy i
tallu ha abagatan, atoy i tallu ha amiyanan, ken atoy i tallu ha laud.
14 Napataknag i padding na ili ha esa pulo ket duwa a pogedu, a
nakesuratan na nagen na esa pulo ket duwa a lallaki a pinaangay ni
Kordero.

15 Niyaen, ha iday a anghel a nagkagi ha nikan, inegkam na i balitok a
pagrukod na, penu rukodan na i ili aye, ken i ruwangan na a hidi, ken i
padding na.
16 Kuadrado ide a ili, a magkalan i katakdug na ken i kalawa na. Rinukod
na anghel i ili, ket esa a pulo ket duwa a gasut a estadia i katakdug na.
(Onu duwa a pulo ket uppat a gasut a kilometro.) Ket kona bila hito i
kalawa na ken katangkay na. (Isu a esa gasut ket uppat a pulo ket uppat
a ribu i dagop na kinadakkal na.)
17 Rinukod na anghel i padding, ket esa a gasut ket uppat a pulo ket
uppat a kubit i katangkay na. (Magkalan i rukod na anghel aye ken rukod
na totolay ha pinagrukod di.)
18 Nagimet ha haspe (a mangina a bitu) i padding aye, ket puro a balitok
i ili a magranyag, ket kona bila ha sarming.
19 Ha dagenday a esa pulo ket duwa a pogedu a nepataknagan na
padding, naarkosan hidi ha esa pulo ket duwa a kalase a mangina a bitu. I
nekaesa i haspe; i nekaduwa i sapiro; i nekatallu i kalsedonia; i nekauppat
i esmeralda;
20 i nekalima i sardonika; i nekaannam i karnelia; i nekapitu i krisolito;
i nekawallu i berilo; i nekasiyam i topasio; i nakaesapulo i krisoprasio; i
nekaesapulo ket esa i hasinto; i nekaesapulo ket duwa i amatista.
21 Ket esa pulo ket duwa a perlas idenday a esapulo ket duwa a
ruwangan. Nagimet i kada ruwangan ha esa a perlas. Ket pasig a balitok
i kalsada na ili a magranyag, ket kona bila ha sarming.

22 Niyaen, naenta ko a awan ha Templo a pagdeyawan di ha Dios ha iday
a ili, gipu ta atoy ni Apo Dios a Mannakabalin ha ngamin ken ni Kordero.
Isu, awan a masapul a umangay i magdeyaw a hidi ha templo.
23 Ket awan bila masapul i singgit ken i bulan a magdisyag ha ide a ili.
Gipu ta i disiyag na Dios i magranyag hito, a ni Kordero i pagsilawan na.
24 Masilawan i ngamin ha lutak gipu ha ide a silaw. Ket itugan na ngamin
a harhari i kinabaknang di ha ide a ili.
25 Kanayon a silulukat i ruaruwangan na ili aye. Awan hidi magserado,
gipu ta awan manon dumemat i kallap.
26 Mesaddap ha ili i kinabaknang ken kinainamakan a maggipu ha
ngamin a baybayan.
27 Ngem awan sumadap i maski nu anya a madukas. Ket awan bila
makasaddap i maski nu heya a maggimet ha makasaniki, onu magsili-
sileng. Atoy la idagenday a nesurat i nagen di ha libro na biyag a kukuwa
ni Kordero, hidi la i makasaddap ha ili aye.

22

1 Niyaen, nepaenta na anghel ha nikan i karayan a ikabiyag na totolay.
Madinnang ito a kona ha sarming a lumapos ha pagetnodan na Dios ken
ni Kordero.
2 Ket bumulos ito ha lubuk na kalsada na ili. Maghen ha magkalipat
ha karayan i kaykayo a ikabiyag na totolay. Magbunga hidi a kada bulan.
Isu, esa pulo ket duwa i magani ha denday a kayo ha kada tawen. Ket
pangpahusay ha ngamin a totolay i dodon na kaykayo aye.
3 Awan ha pakeenglan na Dios ha ide a ili. Ta atoy hito i paghariyan na
Dios ken ni Kordero. Ket ha ide bila i pagdeyawan di ha nikuna na ngamin
a tagatagabu na.
4 Maenta di i rupa na, ket mesurat i nagen na ha kidap di.

5 Awan manon ha kallap he, ket awan di masapul i pagsilawan onu
disiyag na singgit, gipu ta Apo Dios a mismo i silaw di. Ket maghen hidi
hito a kona ha harhari, a makipaghen hidi ha Dios ha magnanayon, a awan
ha kahad na.

I Pagdemat ni Jesus

6 Niyaen, kinagi na ha nikan na anghel, “Tahod ken mapagtalkan idende
a kakkagi. Ni Apo Dios a nangiyatad ha Espiritu na ha mahagpugto a hidi,
hikuna i nagpaangay ha nikan a anghel na, penu ipaenta ko ha nikam a
tagatagabu na i dandani a magimet.”
7 “Temanan moy!” kagi ni Jesus. “Dumematak ha sigida! Ket mahusay
hidi a magtongpal ha dende a pugto, a nesurat ha libro aye,” kon ni Jesus.
8 Niyaen, hikan ni Juan. Nateman ko ken naenta ko i ngamin a nesurat ha
ide a libro. Kobosan na pinnakateman ko ken pinnakaenta ko ha ngamin
a ide, hinumakabak ha saguppang na anghel, penu magdeyawak mina ha
nikuna.
9 Ngem kinagi na ha nikan, “Awan kas! Kakalan taka, a tagabu ak bila
na Dios a kona ha nikaw, ken ngamin a kakabsat mo a mahagpugto, ken
ngamin a umuseg ha kagi na ide a libro. Dios la i pagdeyawan mo!”
10 Ket intulos na, “Awan mo ilimid idende a pugto ha libro aye, gipu ta
mabikan dan i tiyempo na panungpalan.
11 Awan magbabawi i madukas a hidi. Magtulos la hidi ha kinadukas
di. Ngem ha nikam a mappiya, a nasakop na Dios a totolay na, masapul a
magtulos kam a maggimet ha mappiya. Tumulos kamon a nadiosan.”
12 “Temanan moy,” kagi ni Jesus, “dumematak ha sigida! Itugan ko i
panggungguna ko ha kada esa, ayun ha ginimet na.
13 Hikan i namarsuwa ha ngamin ken pagpatinggaan na ngamin; hikan
i palungo ken i magdilokod, i pangrugiyan ken i panungpalan na ngamin
a bagbagay.”
14 Mahusay i mangdalus a hidi ha tennon di. Ta maatdinan hidi ha
kalintegan di a makasaddap ha ili na Dios, ken mangan ha bunga na kayo
a ikabiyag na totolay.
15 Ngem mawarak ha lapos na ili i madukas a hidi, i mahagsalamangka
a hidi, i mangibabbey ken mangilallaki a hidi, i mahagbuno a hidi, i
magdeyaw a hidi ha didiosen, ken nagamin a magsileng gipu ha kagi di
ken paggimet di.
16 “Hikan ni Jesus a nagpaangay ha anghel ko, penu ipakatandi na idende
ha nikam a sakop ko a makipaggimong ha kapikapilya. Naggipu ak ha
kaputotan ni Dabid. ‘Ni Kaldiwan’ i sangay ko,” kon ni Jesus.
17 “Umangay ka bi ihe!” kon na Espritu na Dios.
“Umangay ka bi ihe!” kon na nobya ni Kordero. Ket ha ngamin a
magteman ha dende a kakkagi, ayagen di bila, a “Umangay ka bi ihe!”
Isu, bumikan mina i maski nu heya a mawaw. Ket magiwat na i dinom a
ikabiyag na totolay. Ket awan ha bayad na.
18 Niyaen, ha nikan a ni Juan, iwadan ko i maski nu heya a magteman ha
dende a pugto, a nesurat ha libro aye, a nu atoy i mangnayon ha nesurat
ha ide a libro, inayon na bila na Dios ha parusa na i peste a hidi a nesurat
ha ide a libro.
19 Ket nu atoy i mangadya ha maski nu anya ha dende a pugto a nesurat
ha ihe, adyan na bila na Dios i kalintegan na a mangan ha bunga na kayo
a ikabiyag na totolay. Ket adyan na bila i kalintegan na a sumadap ha Ili
na Dios, a nagkagiyan ko ha libro aye.

20 Niyaen, atoy i ipeta na esa a magpatahod ha ngamin a kakkagi aye.
Ket ipeta na, “Tahod, a dumematak ha sigida!” kon ni Jesus.
Oni! Umangay ka bi, Apo Jesus!
21 Niyaen, atoy mina ha nikam ngamin i kagbi ni Apo Jesus. Oni ay!